

דין
וחשבון
שנתי

2013

דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות

181	משאבי אנוש	4	רשימת חברי הדירקטוריון וההנהלה
194	השליטה בבנק	7	קבוצת דיסקונט - רקע כללי ונתונים עיקריים
199	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואמדנים חשבונאיים קריטיים	7	קבוצת דיסקונט - רקע כללי ומבנה הקבוצה
206	דירוג התחייבויות הבנק וחברות בת מסוימות	12	תוכנית אסטרטגית לקבוצת דיסקונט
206	הליכים משפטיים	12	הסברים למצב עסקי הקבוצה
209	הסכמים מהותיים	12	רווח ורווחיות
211	נושאים בתחום הממשל התאגידי	14	התפתחות ההכנסות וההוצאות
211	קוד ממשל תאגידי לקבוצת דיסקונט	21	התפתחות הנכסים וההתחייבויות
211	שאלון ממשל תאגידי	31	האמצעים ההוניים
211	ניהול קבוצתי	38	מצב הנזילות וגיוס מקורות בבנק
212	הביקורת הפנימית בקבוצת הבנק בשנת 2013	40	פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים
214	מעורבות ותרומה לקהילה	75	פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים
219	שכר רואי החשבון המבקרים	107	הפעילות הבינלאומית
220	תגמולים לבעלי עניין ונושאי משרה בכירה ועסקאות עם בעלי שליטה	111	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
227	בקורות ונהלים	155	השפעת גורמים חיצוניים
228	שונות	155	קווי התפתחות עיקריים בארץ ובעולם בשנת 2013
229	הדירקטוריון וההנהלה	161	חקיקה ופיקוח
242	נספח לדוח הדירקטוריון	170	נושאים נוספים בתיאור הקבוצה
242	חלק א': פירוטים נוספים - תיק ניירות ערך	170	מבנה הקבוצה הבנקאית
249	חלק ב': טבלת קשר בין דרישות הגילוי על פי הנדבך השלישי לבין המידע שנכלל בדוח	170	חברות מוחזקות עיקריות
250	חלק ג': פירוטים נוספים	176	רכוש קבוע ומתקנים
		180	מיסוי

דוחות כספיים לשנת 2013

283	דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ - בקרה פנימית על דיווח כספי
284	דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ - דוחות כספיים שנתיים
285	מאזן מאוחד והבנק
286	דוח רווח והפסד מאוחד
287	דוח רווח והפסד בנק
288	דוח על הרווח הכולל
289	דוח על השינויים בהון
290	דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד והבנק
293	ביאורים לדוחות הכספיים

סקירת הנהלה

257	תוספת א' - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי
259	תוספת ב' - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי
260	תוספת ג' - שיעורי הכנסה והוצאה - מאוחד
264	תוספת ד' - חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית - מאוחד
268	תוספת ה' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפני ענפי משק על בסיס מאוחד
270	תוספת ו' - חשיפה למדינות זרות - מאוחד
275	תוספת ז' - מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני
276	תוספת ח' - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני
278	הצהרת המנהל הכללי
279	הצהרת החשבונאי הראשי
280	דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

חברי הדירקטוריון

ד"ר יוסי בכר
יו"ר דירקטוריון הבנק

אילן בירן (דח"צ)

אלי אליעזר גונן

אילן כהן

דוד לוינסון

עידית לוסקי (דח"צ)

חורחה ספרן

אילן (אילון) עייש

ריצ'רד מוריס רוברטס

עליזה רוטברד

יהלי שפי

* פרטים אודות חברי הדירקטוריון וחברי ההנהלה מובאים בדוח הדירקטוריון.

חברי הנהלה

לילך אשר טופילסקי
מנהלת כללית

יוסף ברסי
סגן מנהל כללי בכיר
חשב - חשבונאי ראשי וראש מערך החשבונות

יובל גביש
סגן מנהל כללי בכיר
ראש החטיבה הבנקאית

אסתר דויטש
סגנית מנהל כללי בכירה
היועצת המשפטית הראשית וראש מערך הייעוץ המשפטי

יאיר אבידן
סגן מנהל כללי
מנהל הסיכונים הראשי וראש מערך ניהול סיכונים

שלמה אבידן
סגן מנהל כללי
ראש חטיבת התפעול והלוגיסטיקה

אורית אלסטר
סגנית מנהל כללי
ראש החטיבה העסקית

שי ורדי
סגן מנהל כללי
ראש חטיבת טכנולוגיות ותכנון

אבי לוי
סגן מנהל כללי
ראש חטיבת נכסי לקוחות

יוסי פרץ
סגן מנהל כללי
ראש מערך משאבי אנוש

יגאל רונאי
סגן מנהל כללי
ראש החטיבה הפיננסית

ניר אבל
סגן מנהל כללי
מבקר פנימי

רות מושקוביץ
מזכירת הבנק

דוח הדירקטוריון לאסיפה הכללית של בעלי המניות

180	מיסוי	4	רשימת חברי הדירקטוריון וההנהלה
181	משאבי אנוש	7	קבוצת דיסקונט - רקע כללי ונתונים עיקריים
194	השליטה בבנק	7	קבוצת דיסקונט - רקע כללי ומבנה הקבוצה
199	מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואמדנים חשבונאיים קריטיים	12	תוכנית אסטרטגית לקבוצת דיסקונט
206	דירוג התחייבויות הבנק וחברות בת מסויימות	12	הסברים למצב עסקי הקבוצה
206	הליכים משפטיים	12	רווח ורווחיות
209	הסכמים מהותיים	14	התפתחות ההכנסות וההוצאות
211	נושאים בתחום הממשל התאגידי	21	התפתחות הנכסים וההתחייבויות
211	קוד ממשל תאגידי לקבוצת דיסקונט	31	האמצעים ההוניים
211	שאלון ממשל תאגידי	38	מצב הנזילות וגיוס מקורות בבנק
211	ניהול קבוצתי	40	פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים
212	הביקורת הפנימית בקבוצת הבנק בשנת 2013	75	פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים
214	מעורבות ותרומה לקהילה	107	הפעילות הבינלאומית
219	שכר רואי החשבון המבקרים	111	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
220	תגמולים לבעלי עניין ונושאי משרה בכירה ועסקאות עם בעלי שליטה	155	השפעת גורמים חיצוניים
227	בקרות ונהלים	155	קווי התפתחות עיקריים בארץ ובעולם בשנת 2013
228	שונות	161	חקיקה ופיקוח
229	הדירקטוריון וההנהלה	170	נושאים נוספים בתיאור הקבוצה
242	נספח לדוח הדירקטוריון	170	מבנה הקבוצה הבנקאית
242	חלק א': פירוטים נוספים - תיק ניירות ערך	170	חברות מוחזקות עיקריות
249	חלק ב': טבלת קשר בין דרישות הגילוי על פי הנדבך השלישי לבין המידע שנכלל בדוח	176	רכוש קבוע ומתקנים
250	חלק ג': פירוטים נוספים		

קבוצת דיסקונט - רקע כללי ונתונים עיקריים

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 19 במרס 2014, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוח השנתי של הבנק לשנת 2013.

קבוצת דיסקונט - רקע כללי ומבנה הקבוצה

בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") התאגד בארץ ישראל בשנת 1935, כחברה ציבורית לפי פקודת החברות. הבנק נוסד על ידי מר ליאון רקנאטי ז"ל. הבנק הוא תאגיד בנקאי בעל רשיון "בנק" לפי הוראות חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הבנקאות (רישוי)").

ב-79 שנות קיומו פיתח הבנק רשת סניפים ופעילות בנקאית מסחרית ענפה בכל תחומי הבנקאות. קבוצת דיסקונט הינה הקבוצה הבנקאית השלישית בגודלה בישראל.

הפעילות בארץ

בנק דיסקונט הוא בנק אוניברסלי אשר מציע ללקוחותיו שירותים בנקאיים מקיפים, בכל תחומי הפעילות הפיננסית, באמצעות רשת של 145 סניפים בישראל, שירותי בנקאות ישירה, בנקאות מקוונת ואינטרנט. לבנק חברה בת בנקאית בישראל - בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ, שהינו בנק מסחרי המשרת את לקוחותיו בכל תחומי הפעילות הפיננסית באמצעות 80 סניפים.

הפעילות בארץ פרוסה על פני תחומים נוספים, ובהם:

- כרטיסי אשראי - הבנק שולט בחברות "כרטיסי אשראי לישראל בע"מ" (להלן: "כאל") ו-"דיינרס קלוב ישראל בע"מ" (להלן: "דיינרס"), אשר מנפיקות ומשווקות כרטיסי אשראי מסוג "ויזה", "דיינרס" ו-"MasterCard", לשימוש בארץ ובחול;
- ניהול תיקים - חברת הבת "תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות בע"מ" (להלן: "תפנית"; לשעבר "תכלית דיסקונט ניהול תיקים בע"מ") עוסקת בניהול תיקי השקעות בניירות ערך עבור לקוחות פרטיים, חברות, מלכ"רים וגופים מוסדיים;
- השקעות ריאליות וחיתום - חברת הבת "דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ" (להלן: "דש"ה") עוסקת בתחום הבנקאות להשקעות, בהשקעות בקרנות השקעה פרטיות, בקרנות הון סיכון ובהשקעות ריאליות נוספות. כן עוסקת דש"ה בתחום הפצת ניירות ערך ובתחום חיתום להנפקות וניהולן, באמצעות חברה בת.

לפרטים בדבר החזקות הבנק בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (להלן: "הבנק הבינלאומי"), אשר היה חברה כלולה של הבנק עד ליום 13 במרס 2014, ראו ביאור 6 ה' (1) לדוחות הכספיים.

הפעילות הבינלאומית

הפעילות הבינלאומית של קבוצת דיסקונט מתבצעת בעיקר באמצעות חברות הבת בארה"ב ובאירופה, באמצעות חברת הבת בשוויץ וסניף הבנק בלונדון. הפעילות הבינלאומית מתאפיינת כפעילות עסקית-מסחרית ובנקאות פרטית.

בארצות הברית, אי די בי ניו יורק הינו הגדול מבין הבנקים הישראליים הפועלים בחו"ל ומפעיל כיום סניפים באזור ניו יורק, בפלורידה, בקליפורניה ובאיי קיימן. לבנק זה חברה בת בנקאית באורוגוואי - דיסקונט בנק (לטיין אמריקה) ("DBLA") ונציגויות באמריקה הלטינית ובישראל. (לפרטים בדבר בחינת האפשרות למכירת DBLA, ראו ביאור 8א לדוחות הכספיים).

בשוויץ, אידיבי (סוויס) בנק, מפעיל סניף בג'נבה ונציגות בישראל.

פעולות עיקריות ואירועים מרכזיים בתקופת הדוח

בתקופת הדוח נמשכה, כמתוכנן, היערכות הבנק לקראת יישום הוראות באזל III. השמירה על הלימות ההון והעלאת יחס הון הליבה, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ובהתאם ליעדים שקבע הדירקטוריון, המשיכו להיות אחד הגורמים המרכזיים בשיקולי הנהלת הבנק ובהחלטותיה. ואכן, יחס הון ליבה לרכיבי סיכון ויחס ההון הכולל לרכיבי סיכון עמדו ביום 1 בינואר 2014, במונחי באזל III, על 8.9%-14.2%, בהתאמה (ראו "מרכיבי ההון" להלן).

במסגרת בחינת חלופות שונות להרחבת בסיס ההון, הבנק בחן בשנת 2013 אפשרויות למכירת החזקות בבנקורפ (ראו תרשים להלן), כולן או חלקן. בחודש ינואר 2014 הבנק החליט שלא לקבל אף אחת מההצעות בעניין בנקורפ (ראו "חברות מוחזקות עיקריות" להלן).

בתקופת הדוח גובשו מיקודי התוכנית האסטרטגית לשנים 2014-2018, והיא תובא לאישור הדירקטוריון עד סוף חודש אוגוסט 2014 (ראו להלן). הבנק ממשיך בניהול "תוכנית המשפחה", כתוכנית מתגלגלת ליצירת ערך ללקוחות קיימים ולמצטרפים חדשים שקיים ביניהם קשר משפחתי. בתקופת הדוח הציע הבנק הטבות ייחודיות נוספות כמו "הלוואות משפחה" (לפרטים, ראו "המגזר הקמעונאי - כללי" להלן).

ביום 19 בפברואר 2014, החלה גב' לילך אשר טופילסקי את כהונתה כמנכ"ל הבנק והחליפה את מר ראובן שפיגל, שסיים את כהונתו באותו מועד. (ראו "הדירקטוריון והנהלה" להלן).

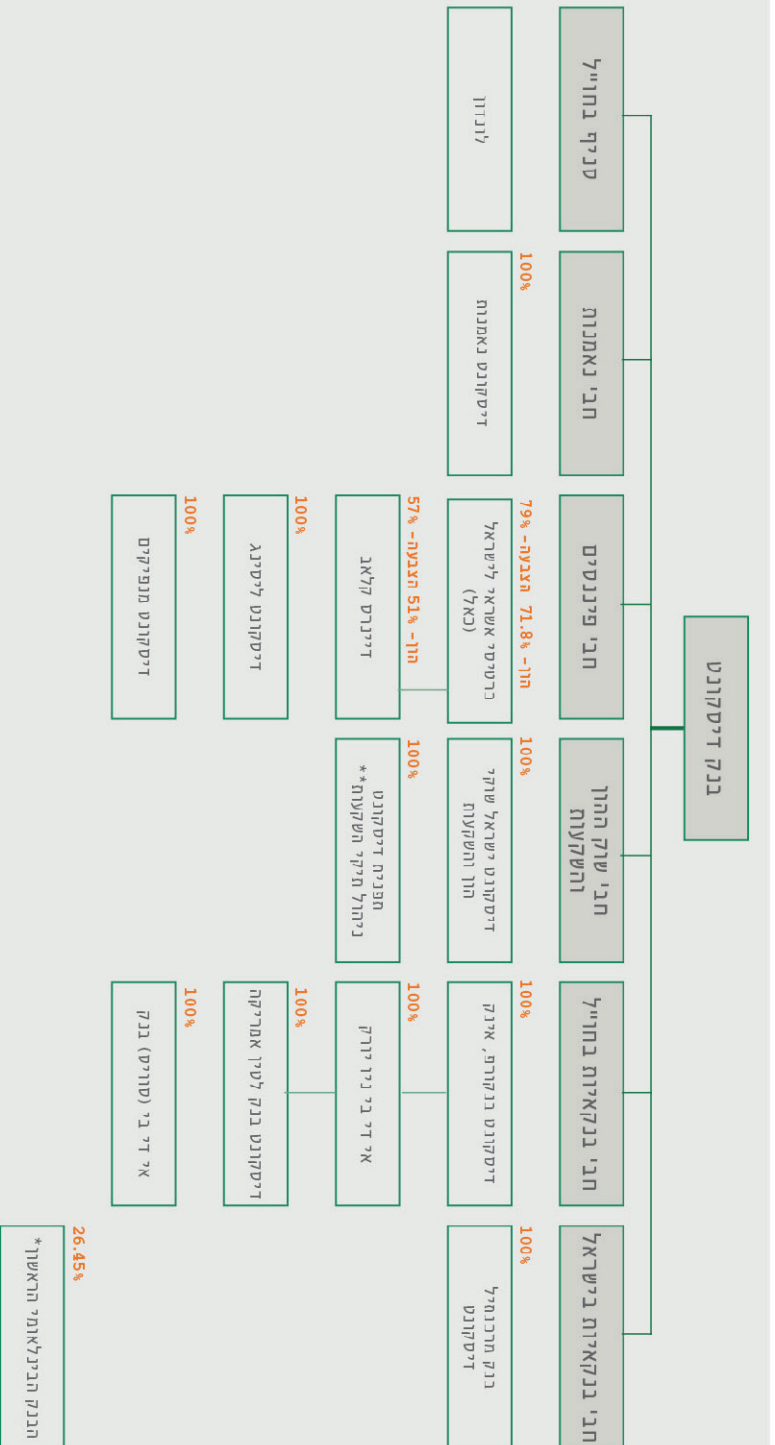
בתחילת חודש דצמבר 2013, הפך הבנק לתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה, לאחר שבעלי השליטה בבנק עד אותו מועד, קבוצת ברונפמן-שראן, מכרו חלק מהחזקותיהם בבנק (ראו "השליטה בבנק" להלן).

נתח שוק ונתונים נוספים

בהתבסס על נתוני המערכת הבנקאית ליום 30 בספטמבר 2013, כפי שפורסמו על ידי בנק ישראל, חלקה של קבוצת דיסקונט בחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל היה כלהלן:

באחוזים	30 בספטמבר 2013	31 בדצמבר 2012
סך-כל הנכסים	16.4	16.5
אשראי לציבור, נטו	14.4	14.6
פקדונות הציבור	16.5	16.4
הכנסות ריבית, נטו	16.7	17.5
סך-כל ההכנסות שאינן מריבית	20.0	19.6

חרישים מבנה האחזקות של בנק דיסקונט

* ביום 3 במרס 2014 חדל הבנק הבינלאומי מלהיות חברה כלולה של הבנק - ראו ב'אור 6' ה' (1) לדוחות הכספיים.
 ** במישרין ובעקיפין.

מגזרי הפעילות של קבוצת דיסקונט - תיאור תמציתי

- הבנק מדווח על פעילותו, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, בששה מגזרי פעילות כלהלן:
- **בנקאות קמעונאית - מגזר משקי הבית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה הבנקאית של הבנק בזירת הלקוחות הפרטיים המוגדרים כפרטיים מקבלי משכורת, צמיחה ואח"מ (להוציא לקוחות של המרכזים לבנקאות פרטית). כן כולל המגזר את לקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט במגזר משקי הבית - לקוחות פרטיים של בנק מרכנתיל דיסקונט, שסממני פעילותם אופייניים לאלו של משקי בית, לרבות אשראי בהיקף שאינו עולה על 300 אלף ש"ח ופקדונות בהיקף שאינו עולה על 500 אלף ש"ח.
 - **בנקאות קמעונאית - מגזר עסקים קטנים:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה הבנקאית של הבנק ולקוחות של בנק מרכנתיל דיסקונט, המוגדרים כחברות קטנות ועסקים קטנים בעלי מחזור שנתי של עד 15 מיליון ש"ח ובעלי חבות של עד 5 מיליון ש"ח.
 - **בנקאות עסקית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה העסקית של הבנק, בעיקר תאגידיים בעלי מחזור מכירות שנתי העולה על 150 מיליון ש"ח או חבות העולה על סך של 50 מיליון ש"ח, שהם לקוחות הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט. כן כולל המגזר את לקוחות מגזר הבנקאות העסקית של אי די בי ניו יורק.
 - **בנקאות מסחרית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות האגף המסחרי בחטיבה הבנקאית של הבנק, בעיקר תאגידיים בעלי מחזור מכירות שנתי של 15 עד 150 מיליון ש"ח ובעלי חבות כוללת בסך של 5 עד 50 מיליון ש"ח שהם לקוחות הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט. כן כולל המגזר את לקוחות מגזר הבנקאות המסחרית של אי די בי ניו יורק.
 - **בנקאות פרטית:** במסגרת מגזר זה, בתחום הפעילות המקומית של הבנק, נכללים לקוחות הבנק (יחידים ותאגידיים) המקבלים שירות בנקאי במרכזים לבנקאות פרטית. לקוחות אלה הינם, בדרך כלל, לקוחות ישראליים בעלי עושר פיננסי בבנק של 4 מיליון ש"ח ומעלה ולקוחות תושבי חוץ, בעלי עושר פיננסי בבנק של 1 מיליון דולר ומעלה. כן כולל המגזר לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני וגבוה בבנק מרכנתיל דיסקונט ובסניף לונדון, את כל פעילות אידיבי (סוויס) בנק ופעילות לקוחות הבנקאות הפרטית באי די בי ניו יורק, לרבות כל פעילותה של חברת הבת דיסקונט בנק לטין אמריקה.
 - **מגזר הניהול הפיננסי:** במסגרת מגזר זה נכללות פעילויות המאופיינות כפעילות בנקאית שאינה נעשית מול לקוחות הקבוצה (פרט לפעילותם מול חדר עסקאות, אשר נכללת במגזר), הכוללות בעיקר את פעילות הנוסטרו של הבנק, של בנק מרכנתיל דיסקונט ושל אי די בי ניו יורק בניירות ערך ועם בנקים אחרים, ניהול החשיפות של סיכוני שוק ונזילות ופעילות חדר עסקאות, לרבות בנגזרים פיננסיים. כמו כן, כולל המגזר את חלקו של הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי (עד ליום 31 במרס 2014) וברווחי חברות כלולות שהן תאגידי עזר. בנוסף כולל המגזר את תת מגזר חברות ריאליות, אשר כולל את פעילות קבוצת דיסקונט בהשקעות ריאליות.
 - **מגזר הניהול הפיננסי:** במסגרת מגזר זה נכללות פעילויות המאופיינות כפעילות בנקאית שאינה נעשית מול לקוחות הקבוצה (פרט לפעילותם מול חדר עסקאות, אשר נכללת במגזר), הכוללות בעיקר את פעילות הנוסטרו של הבנק, של בנק מרכנתיל דיסקונט ושל אי די בי ניו יורק בניירות ערך ועם בנקים אחרים, ניהול החשיפות של סיכוני שוק ונזילות ופעילות חדר עסקאות, לרבות בנגזרים פיננסיים. כמו כן, כולל המגזר את חלקו של הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי (עד ליום 31 במרס 2014) וברווחי חברות כלולות שהן תאגידי עזר. בנוסף כולל המגזר את תת מגזר חברות ריאליות, אשר כולל את פעילות קבוצת דיסקונט בהשקעות ריאליות.
 - **מגזר הניהול הפיננסי:** במסגרת מגזר זה נכללות פעילויות המאופיינות כפעילות בנקאית שאינה נעשית מול לקוחות הקבוצה (פרט לפעילותם מול חדר עסקאות, אשר נכללת במגזר), הכוללות בעיקר את פעילות הנוסטרו של הבנק, של בנק מרכנתיל דיסקונט ושל אי די בי ניו יורק בניירות ערך ועם בנקים אחרים, ניהול החשיפות של סיכוני שוק ונזילות ופעילות חדר עסקאות, לרבות בנגזרים פיננסיים. כמו כן, כולל המגזר את חלקו של הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי (עד ליום 31 במרס 2014) וברווחי חברות כלולות שהן תאגידי עזר. בנוסף כולל המגזר את תת מגזר חברות ריאליות, אשר כולל את פעילות קבוצת דיסקונט בהשקעות ריאליות.
 - **מגזר הניהול הפיננסי:** במסגרת מגזר זה נכללות פעילויות המאופיינות כפעילות בנקאית שאינה נעשית מול לקוחות הקבוצה (פרט לפעילותם מול חדר עסקאות, אשר נכללת במגזר), הכוללות בעיקר את פעילות הנוסטרו של הבנק, של בנק מרכנתיל דיסקונט ושל אי די בי ניו יורק בניירות ערך ועם בנקים אחרים, ניהול החשיפות של סיכוני שוק ונזילות ופעילות חדר עסקאות, לרבות בנגזרים פיננסיים. כמו כן, כולל המגזר את חלקו של הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי (עד ליום 31 במרס 2014) וברווחי חברות כלולות שהן תאגידי עזר. בנוסף כולל המגזר את תת מגזר חברות ריאליות, אשר כולל את פעילות קבוצת דיסקונט בהשקעות ריאליות.
 - **פעילות בתחום כרטיסי אשראי:** פעילות הבנק בתחום כרטיסי האשראי מתבצעת הן באמצעות כאל, חברת כרטיסי אשראי, המוחזקת על ידי הבנק בשיעור של כ-71.8% בהון ו-79% בהצבעה, והן בהנפקת כרטיסי אשראי של כאל ללקוחות הבנק וללקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט כמנפיקים משותפים, כחלק מסל השירותים והמוצרים המוצע על ידי הבנק ועל ידי בנק מרכנתיל דיסקונט.
 - הכנסות הבנק מהפעילות בכרטיסי אשראי כוללות, בראש ובראשונה, עמלות שונות הקשורות לפעילות כאל בכרטיסי אשראי (הן כמנפיקה של כרטיסי אשראי והן כסולקת של כרטיסי אשראי), וכן את הכנסות המימון מאשראי בעסקאות המבוצעות בכרטיסי אשראי חוץ בנקאיים. בנוסף, לבנק ולבנק מרכנתיל דיסקונט הכנסות הנובעות מתשלומים המועברים להם בגין כרטיסי אשראי שהונפקו על ידי כאל ביוזמת הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט, עבור לקוחותיהם.
 - **פעילות בשוק ההון:** הפעילות בשוק ההון כוללת פעילות בתחום ניירות ערך (למעט נוסטרו), ניהול תיקים ומוצרים פנסיוניים. הפעילות כוללת את פעילות הבנק בתחום ניירות ערך, מערכים פנסיוניים, את פעילותה של חברת הבת המתמחה תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות ואת הפעילות בשוק ההון של בנק מרכנתיל דיסקונט.
 - **פעילות בניה ונדל"ן:** בפעילות זו נכללים לקוחות החטיבות השונות בבנק אשר סיווגם הענפי הינו בתחומי הבניה והנדל"ן. כן כוללת הפעילות את פעילות מגזר בניה ונדל"ן בבנק מרכנתיל דיסקונט, באי די בי ניו יורק ובסניף לונדון.
 - **פעילות המשכנתאות:** הפעילות כוללת את פעילות המשכנתאות בקבוצת דיסקונט בארץ. במסגרת מגזר זה נכללת פעילות מתן הלוואות לדיור (רכישה, בניה וכיו"ב) ומתן הלוואות לכל מטרה המובטחות במשכון דירת מגורים/נכס.
 - לפרטים נוספים, ראו "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים", "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים" ו-"הפעילות הבינלאומית", להלן.

נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים המאוחדים

רווחיות

שינוי באחוזים		לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר			
2012	2013	2011	2012	2013	
לעומת	לעומת	במיליוני שקלים חדשים			
2011	2012				
(3.4)	(4.7)	4,617	4,459	4,250	הכנסות ריבית, נטו
(6.7)	(20.1)	778	726	580	הוצאות בגין הפסדי אשראי
25.0	0.6	931	1,164	1,171	רווח לפני מסים
257.0	(25.1)	114	407	305	הפרשה למסים על הרווח
(7.3)	14.4	817	757	866	רווח לאחר מסים
(5.3)	9.0	847	802	874	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
					רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק - בניטרול הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי
3.3	17.9	847	875	1,032	הרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.ג. המיוחס לבעלי המניות של הבנק, בש"ח
		0.80	0.76	0.83	שיעור הרווח לפני מסים ביחס לסך כל ההון, ב-%
		10.2	11.7	11.1	שיעור הרווח לאחר מסים ביחס לסך כל ההון, ב-%
		8.9	7.6	8.2	תשואה נטו להון המיוחס לבעלי מניות הבנק, ב-%
		8.2	7.1	7.3	תשואה נטו להון המיוחס לבעלי מניות הבנק, ב-% - בניטרול הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי
		8.2	7.8	8.6	

מאזן

שינוי באחוזים	ליום 31 בדצמבר		
	2012	2013	במיליוני שקלים חדשים
(0.3)	201,012	200,507	סך-כל הנכסים
(1.5)	117,611	115,859	אשראי לציבור, נטו
(10.2)	46,001	41,325	ניירות ערך
(2.0)	151,935	148,928	פקדונות הציבור
3.3	11,838	12,233	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
3.3	12,134	12,538	סך-כל ההון

יחסים פיננסיים

ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	באחוזים
6.0	6.3	סך-כל ההון ביחס לסך-כל הנכסים
14.3	14.4	יחס הון לרכיבי סיכון
8.6	9.3	יחס הון ליבה
0.61	0.49	הוצאות בגין הפסדי אשראי ביחס ליתרה הממוצעת של האשראי לציבור
58.5	57.8	אשראי לציבור, נטו, ביחס לסך כל הנכסים
77.4	77.8	אשראי לציבור, נטו, ביחס לפקדונות הציבור
75.6	74.3	פקדונות הציבור ביחס לסך כל הנכסים
55.9	58.5	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית ביחס להוצאות התפעוליות
75.5	77.5	ההוצאות התפעוליות ביחס לסך כל ההכנסות
7.8	8.2	תשואה מותאמת לנכסי סיכון ⁽¹⁾

הערה:

(1) תשואה על הון ליבה מחושבת על יתרה ממוצעת של נכסי סיכון (31.12.12, 8.0% - 31.12.13, 7.5%).

התפתחות שער מניית דיסקונט

שיעור שינוי בשנת 2013 באחוזים	שער סגירה בסוף יום המסחר			
	12.3.2014	31.12.2013	31.12.2012	
7.9	652	663	614	מניית דיסקונט
16.3	1,287.69	1,323.36	1,137.62	מדד מניות הבנקים
12.1	1,369.40	1,329.39	1,185.60	מדד ת"א-25
7.9	6.87	6.98	6.47	שווי שוק דיסקונט (במיליארדי ש"ח)

תוכנית אסטרטגית לקבוצת דיסקונט

בתקופת הדוח גובשו מיקודי התוכנית האסטרטגית לשנים 2014-2018. המיקודים העסקיים המתייחסים הוטמעו בתוכנית העבודה של הבנק לשנת 2014. נוכח חילופי המנכ"ל, הוחלט לאפשר למנהלת הכללית הנכנסת שהות לבחון את התוכנית ולהציע לדירקטוריון הצעות לעידכון תכניה, ככל שנדרש. בהתאם, בימים אלה נערכת בחינה של התוכנית ובמקביל, מתבצע מהלך לגיבוש תוכנית התייעלות, שתיושם כנדבך מרכזי בתוכנית האסטרטגית.

המיקוד העסקי המרכזי בתוכנית מתייחס למגזר הקמעונאי, בין היתר באמצעות בידול ויצירת ערך ללקוחות במסגרת התוכנית "דיסקונט למשפחה".

מידע צופה פני עתיד

חלק מהמידע המפורט בדוח הדירקטוריון, שאינו מתייחס לעובדות היסטוריות, מהווה מידע צופה פני עתיד כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תוצאות פעולותיו של הבנק בפועל, עשויות להיות שונות באופן מהותי מאלה שנכללו במסגרת המידע צופה פני עתיד, כתוצאה ממספר רב של גורמים, לרבות, בין היתר, כתוצאה משינויים בשוקי ההון בארץ ובעולם, שינויים מאקרו-כלכליים, שינויים במצב הגיאוגרפי-פוליטי, שינויים רגולטוריים ושינויים אחרים, שאינם בשליטת הבנק ואשר עשויים להביא לאי-התממשות הערכות ו/או לשינויים בתכניות העסקיות של הבנק.

מידע צופה פני עתיד מאופיין במילים או בביטויים, כגון: "מאמין", "צופה", "מעריך", "מתכוון", "נערך ל...", "יכול ש...", "יתכן" וביטויים דומים להם, בנוסף לשמות עצם כגון: "רצון", "צפי", "כוונה", "צפייה", "הערכה", "תחזית" וכיו"ב. ביטויים צופי פני עתיד אלה, כרוכים בסיכונים ובחוסר ודאות משום שהם מבוססים על הערכות ההנהלה לגבי אירועים עתידיים, אשר כוללים בין היתר הערכות לגבי מצב המשק, טעמי הציבור, שיעורי ריבית בארץ ובחול, שיעורי האינפלציה וכיו"ב, וכן ביחס להשפעת הוראות חקיקה ורגולציה חדשות, בתחום הבנקאות ושוק ההון ובתחומים אחרים שיש להם השפעה על פעילות הבנק ועל הסביבה בה הוא פועל, ואשר מטבע הדברים התממשותם אינה ודאית.

המידע המוצג להלן נסמך, בין היתר, על מידע המצוי בידיעת הבנק והמבוסס, בין היתר, על פרסומים של גורמים שונים דוגמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד האוצר, בנק ישראל, משרד השיכון וגורמים אחרים, המפרסמים נתונים והערכות לגבי שוקי ההון והכספים בארץ ובעולם. האמור משקף את נקודת המבט של הבנק וחברות הבת שלו במועד עריכת הדוחות הכספיים בנוגע לאירועים עתידיים, המבוססת על הערכות שאינן ודאיות. מנתונים והערכות אלה נגזרות הערכות הבנק וחברות הבת שלו והתכניות העסקיות שלהם. כאמור לעיל, התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי ולהשליך על התממשות התכניות העסקיות או להביא לשינוי בתכניות אלה.

הסברים למצב עסקי הקבוצה

רווח ורווחיות

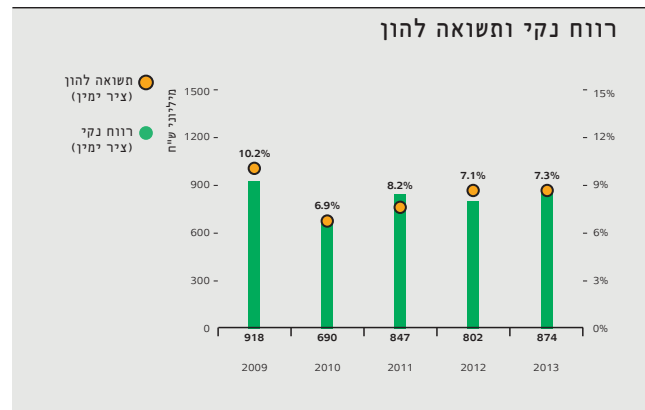
הרווח הנקי של קבוצת דיסקונט בשנת 2013 הסתכם בסך של 874 מיליון ש"ח, לעומת 802 מיליון ש"ח בשנת 2012, עליה בשיעור של 9.0%. ללא הפרשה לירידת ערך השקעת הבנק במניות הבנק הבינלאומי (ראו ביאור 6 ה' (3) לדוחות הכספיים), היה הרווח בשנת 2013 מסתכם בסך של 1,032 מיליון ש"ח, לעומת 875 מיליון ש"ח בשנת 2012 והעליה היתה בשיעור של 17.9% לעומת שנת 2012.

התשואה נטו להון המיוחס לבעלי המניות של הבנק הגיעה בשנת 2013 לשיעור של 7.3%, לעומת שיעור של 7.1% בשנת 2012. ללא

ההפרשה לירידת ערך השקעת הבנק במניות הבנק הבינלאומי (ראו להלן), התשוואה בשנת 2013 היתה מגיעה לשיעור של 8.6% לעומת 7.8% בשנת 2012.

הרווח הנקי למניה אחת בת 0.1 ש"ח ע.נ. הסתכם בשנת 2013 בסך של 0.83 ש"ח, לעומת 0.76 ש"ח בשנת 2012. **הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של הקבוצה בשנת 2013, בהשוואה לשנת 2012:**

- א. ירידה בהכנסות ריבית, נטו, בסך של 209 מיליון ש"ח (4.7%).
- ב. ירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, בסך של 146 מיליון ש"ח (20.1%).
- ג. עליה בסך כל ההכנסות שאינן מריבית בסך של 262 מיליון ש"ח (8.0%), שהושפעה בעיקר מעליה בסך של 280 מיליון ש"ח בהכנסות מימון שאינן מריבית (79.5%), עליה בסך של 19 מיליון ש"ח בעמלות (0.7%) ומירידה בסך של 37 מיליון ש"ח בהכנסות אחרות, שהושפעה בעיקר מירידה ברווח הון ממכירת בניינים ומירידה ברווחי הקופה לפיצויים.
- ד. עליה בהוצאות התפעוליות והאחרות בסך של 192 מיליון ש"ח (3.3%), שהושפעה, בעיקר, מעליה במשכורות והוצאות נלוות בסך של 175 מיליון ש"ח (5.1%).
- ה. הפרשה למסים על הרווח בסך של 305 מיליון ש"ח בשנת 2013, לעומת 407 מיליון ש"ח בשנת 2012. הירידה במסים בשנת 2013 נובעת, בעיקר, מהגדלת יתרת מסים נדחים לקבל, כתוצאה מעליית שיעורי המס (ראו ביאור 29 ב' לדוחות הכספיים).
- ו. ירידה בחלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס, בסך של 59 מיליון ש"ח, אשר הושפעה מעידכון (הקטנה) בחישוב ההפרשה למס בגין חלק הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי, בסך של 45 מיליון ש"ח (מזה, 42 מיליון ש"ח בגין שנים קודמות). הרווחים בשנת 2013 הם לאחר הפרשה לירידת ערך השקעת הבנק במניות הבנק הבינלאומי, בסכום נטו של 158 מיליון ש"ח, לעומת 73 מיליון ש"ח בשנת 2012. לפרטים בדבר הפרשה זו ושינויים בהפרשה למס בגין חלק הבנק ברווח הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ג' ו-ה' לדוחות הכספיים.

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק הסתכם ברבעון הרביעי של שנת 2013 בסך של 72 מיליון ש"ח, לעומת 276 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של השנה, ירידה בסך של 73.9%, ולעומת 169 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2012, ירידה בשיעור של 57.4%. ללא ההפרשה לירידת ערך השקעת הבנק במניות הבנק הבינלאומי (ראו ביאור 6 ה' (3) לדוחות הכספיים), היה הרווח ברבעון הרביעי של שנת 2013 מסתכם בסך של 230 מיליון ש"ח, לעומת 276 מיליון ש"ח ברבעון השלישי של השנה, והירידה היתה בשיעור של 16.7%.

הגורמים העיקריים שהשפיעו על התוצאות העסקיות של הקבוצה ברבעון הרביעי של שנת 2013, בהשוואה לרבעון הקודם:

- א. ירידה בהכנסות ריבית, נטו, בסך של 23 מיליון ש"ח (2.1%).
- ב. ירידה בהוצאות בגין הפסדי אשראי, בסך של 48 מיליון ש"ח (28.1%).
- ג. עליה בהכנסות שאינן מריבית, בסך של 22 מיליון ש"ח (2.6%).
- ד. עליה בהוצאות התפעוליות והאחרות, בסך של 72 מיליון ש"ח (4.8%).
- ה. הפרשה למסים על הרווח בסך של 51 מיליון ש"ח ברבעון הרביעי של שנת 2013, לעומת סך של 47 מיליון ש"ח ברבעון הקודם.
- ו. ירידה בחלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת מס, בסך של 177 מיליון ש"ח. הרווחים ברבעון הרביעי של שנת 2013 הם לאחר הפרשה לירידת ערך השקעת הבנק במניות הבנק הבינלאומי, בסכום נטו של 121 מיליון ש"ח. לפרטים בדבר הפרשה זו ושינויים בהפרשה למס בגין חלק הבנק ברווח הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ג' ו-ה' לדוחות הכספיים.

התפתחות ההכנסות וההוצאות

להלן ההתפתחויות בסעיפים תוצאתיים מסוימים בשנת 2013, לעומת שנת 2012:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר			
שינוי	2012	2013	
באחוזים	במיליוני שקלים חדשים		
(13.1)	⁽¹⁾ 7,847	6,822	הכנסות ריבית
(24.1)	⁽¹⁾ 3,388	2,572	הוצאות ריבית
(4.7)	4,459	4,250	הכנסות ריבית, נטו
(20.1)	726	580	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(1.7)	3,733	3,670	הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית			
79.5	352	632	הכנסות מימון שאינן מריבית
0.7	2,685	2,704	עמלות
(16.8)	220	183	הכנסות אחרות
8.0	3,257	3,519	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות			
5.1	3,444	3,619	משכורות והוצאות נלוות
(0.1)	⁽¹⁾ 1,248	1,247	אחזקה ופחת בניינים וציוד
-	10	-	הפחתת נכס בלתי מוחשי
2.5	⁽¹⁾ 1,124	1,152	הוצאות אחרות
3.3	5,826	6,018	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
0.6	1,164	1,171	רווח לפני מסים
(25.1)	407	305	הפרשה למסים על הרווח
14.4	757	866	רווח לאחר מסים
(56.7)	104	45	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס ⁽²⁾
(37.3)	(59)	(37)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
9.0	802	874	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
	7.1	7.3	תשואה נטו להון המיוחס לבעלי מניות הבנק, ב-%
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק - בניטרול הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי⁽²⁾			
17.9	875	1,032	
	7.8	8.6	תשואה נטו להון המיוחס לבעלי מניות הבנק, ב-% - בניטרול הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי ⁽²⁾

הערות:

- (1) סווג מחדש, ראו ביאור 1 ג' 5.2 לדוחות הכספיים.
- (2) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ה' (3) לדוחות הכספיים.

להלן ההתפתחויות בסעיפים תוצאתיים מסוימים, ברבעון הרביעי של שנת 2013, לעומת רבעון שלישי 2013 ולעומת רבעון רביעי 2012:

רבעון רביעי 2013		2012	2013		
לעומת רבעון רביעי 2012	לעומת רבעון שלישי 2013	רבעון רביעי	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני שקלים חדשים					
(6.5)	(17.9)	⁽¹⁾ 1,637	1,865	1,531	הכנסות ריבית
(19.4)	(40.3)	⁽¹⁾ 571	771	460	הוצאות ריבית
0.5	(2.1)	1,066	1,094	1,071	הכנסות ריבית, נטו
(51.2)	(28.1)	252	171	123	הוצאות בגין הפסדי אשראי
16.5	2.7	814	923	948	הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית					
96.6	28.9	59	90	116	הכנסות מימון שאינן מריבית
3.6	-	660	684	684	עמלות
(6.2)	(6.2)	65	65	61	הכנסות אחרות
9.8	2.6	784	839	861	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות					
17.3	3.6	785	889	921	משכורות והוצאות נלוות
(1.3)	(1.6)	⁽¹⁾ 320	321	316	אחזקה ופחת בניינים וציוד
-	-	2	-	-	הפחתת נכס בלתי מוחשי
17.6	16.4	⁽¹⁾ 272	275	320	הוצאות אחרות
12.9	4.8	1,379	1,485	1,557	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
15.1	(9.0)	219	277	252	רווח לפני מסים
(52.3)	8.5	107	47	51	הפרשה למסים על הרווח
79.5	(12.6)	112	230	201	רווח לאחר מסים
-	-	71	56	⁽²⁾ (121)	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר השפעת המס
(42.9)	(20.0)	(14)	(10)	(8)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
(57.4)	(73.9)	169	276	72	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
		5.9	9.5	2.4	תשואה נטו להון המיוחס לבעלי מניות הבנק, ב- ⁽³⁾ %
36.1	(16.7)	169	276	⁽²⁾230	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק - בניטרול הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי
		5.9	9.5	⁽²⁾ 7.7	תשואה נטו להון המיוחס לבעלי מניות הבנק, ב- ⁽³⁾ % - בניטרול הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי ⁽³⁾

הערות:

- (1) סווג מחדש, ראו ביאור 1 ג' 5.2 לדוחות הכספיים.
- (2) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ה' (3) לדוחות הכספיים.
- (3) על בסיס שנתי.

להלן פרטים בדבר שינויים מהותיים בסעיפים תוצאתיים:

הכנסות ריבית, נטו. בשנת 2013, הסתכמו הכנסות ריבית, נטו, בסך של 4,250 מיליון ש"ח, לעומת 4,459 מיליון ש"ח בשנת 2012, ירידה בשיעור של 4.7%. הירידה בהכנסות מריבית, נטו, בסך של כ-209 מיליון ש"ח, מוסברת בהשפעת מחיר שלילית בסך של כ-197 מיליון ש"ח, ומהשפעת כמות שלילית בסך של כ-12 מיליון ש"ח (ראו תוספת ג' בסקירת ההנהלה להלן).

הירידה בהכנסות הריבית, נטו, נובעת בעיקר מהשפעת ירידת שיעורי הריבית על תשואת הנכסים.

פער הריבית ללא השפעת נגזרים הגיע בשנת 2013 לשיעור של 2.15%, לעומת 2.19% בשנת 2012.

היתרה הממוצעת של הנכסים נושאי הריבית ירדה בשיעור של כ-2.8%, מסך של 183,291 מיליון ש"ח לסך של 178,129 מיליון ש"ח והיתרה הממוצעת של ההתחייבויות נושאות הריבית ירדה בשיעור של כ-5.5%, מסך של 161,818 מיליון ש"ח לסך של 152,950 מיליון ש"ח.

הכנסות ריבית נטו לפי מגזרי הצמדה

להלן יובאו פרטים בדבר התפלגות היקף הפעילות בהתאם לנושאי הריבית, הכנסות הריבית נטו ופער הריבית בחתך מגזרי הצמדה:

2012			2013		
פער ריבית	הכנסות ריבית, נטו במיליוני ש"ח	היקף פעילות* ב-%	פער ריבית	הכנסות ריבית, נטו במיליוני ש"ח	היקף פעילות* ב-%
2.89	3,083	53.4	2.79	2,972	55.5
(0.11)	225	14.1	0.01	253	13.9
1.85	1,151	32.5	1.81	1,025	30.6
2.19	4,459	100.0	2.15	4,250	100.0

* על פי היתרה הממוצעת של הנכסים נושאי ריבית.

במגזר השקלי הלא צמוד הסתכמו הכנסות הריבית נטו בשנת 2013 בסך של 2,972 מיליון ש"ח, לעומת 3,083 מיליון ש"ח בשנת 2012, ירידה בשיעור של 3.6%, ומשקלן מסך כל הכנסות הריבית נטו עמד בשנת 2013 על 69.9%, לעומת 69.2% בשנת 2012.

היתרה הממוצעת של הנכסים במגזר זה עלתה בשנת 2013 בשיעור של 1.1% לעומת שנת 2012, והיקף הנכסים היווה בממוצע 55.5% מכלל הנכסים נושאי הריבית בשנת 2013, לעומת 53.4% בשנת 2012.

פער הריבית במגזר ירד משיעור של 2.89% בשנת 2012, לשיעור של 2.79% בשנת 2013. הקיטון ברווח במגזר נבע מירידה בפער הריבית, בעיקר בשל השפעת ירידת שיעורי הריבית במשק במלואה על תשואת הנכסים לעומת השפעה חלקית על עלות פיקדונות הציבור, אשר קוזזה בהשפעת העליה בהיקף הפעילות.

במגזר השקלי הצמוד למדד הסתכמו הכנסות הריבית נטו בשנת 2013 בסך של 253 מיליון ש"ח, לעומת 225 מיליון ש"ח בשנת 2012, עליה בשיעור של 12.4%, ומשקלן מכלל הכנסות הריבית נטו עמד בשנת 2013 על 6.0%, לעומת 5.0% בשנת 2012.

היתרה הממוצעת של הנכסים במגזר זה בשנת 2013 ירדה בשיעור של 4.1% לעומת שנת 2012, והיקף הנכסים היווה בממוצע 13.9% מכלל הנכסים נושאי הריבית בשנת 2013, לעומת 14.1% בשנת 2012.

פער הריבית במגזר עלה משיעור שלילי של 0.11% בשנת 2012, לשיעור חיובי של 0.01% בשנת 2013. הגידול ברווח במגזר נבע מעליה בפער הריבית על תשואת הנכסים, בעיקר אשראי לציבור, לעומת עלות המקורות, אשר קוזזה בהשפעת הירידה בהיקף הפעילות.

במגזר מטבע חוץ, הכולל את הפעילות במגזר השקלי הצמוד למטבע חוץ, הסתכמו הכנסות הריבית נטו בשנת 2013 בסך של 1,025 מיליון ש"ח, לעומת 1,151 מיליון ש"ח בשנת 2012, ירידה בשיעור של 10.9%, ומשקלן מכלל הכנסות הריבית נטו עמד בשנת 2013 על 24.1%, לעומת 25.8% בשנת 2012.

היתרה הממוצעת של הנכסים במגזר זה בשנת 2013 ירדה בשיעור של 8.6% לעומת שנת 2012, והיקף הנכסים היווה בממוצע 30.6% מכלל הנכסים נושאי הריבית בשנת 2013, לעומת 32.5% אשתקד.

פער הריבית במגזר ירד משיעור של 1.85% בשנת 2012, לשיעור של 1.81% בשנת 2013. הקיטון ברווח במגזר נבע מירידה בפער הריבית על תשואת הנכסים, בעיקר של איגרות חוב, לעומת עלות המקורות, ומירידה בהיקף הפעילות.

הכנסות מימון שאינן מריבית. בשנת 2013, הסתכמו הכנסות מימון שאינן מריבית בסך של 632 מיליון ש"ח, לעומת 352 מיליון ש"ח בשנת 2012, עליה בשיעור של 79.5%.

להלן נתונים בדבר הכנסות מימון שאינן מריבית:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
שינוי	2012	2013
במיליוני שקלים חדשים		
(244)	(333)	(577)
59	341	400
377	265	642
57	80	137
31	(1)	30
280	352	632

הגידול בהוצאות מפעילות במכשירים נגזרים נובע, בעיקר, מהפרשי שער שליליים בסך של 397 מיליון ש"ח, אשר קוזזו בשל עליה בסך של 120 מיליון ש"ח בהתאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים. הגידול בהכנסות מהשקעה באיגרות חוב נובע, בעיקר, מעליה ברווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה. הגידול בהפרשי שער, נטו, נובע בעיקר מהפרשי שער חיוביים על נכסים והתחייבויות מאזניים, כנגדם בוצעו פעולות במכשירים נגזרים, אשר הפרשי שער בניגום הגדילו כאמור את ההוצאות מפעילות במכשירים נגזרים. הגידול בהכנסות מהשקעה במניות נובע בעיקר מעליה ברווחים ממימוש השקעות בקרנות. **שיעורי הכנסה והוצאה.** בתוספת ג' בסקירת ההנהלה, מוצגות הכנסות ריבית, נטו. לצורך הסבר פער הריבית של הבנק מפעילות שוטפת, יש להוסיף את השפעת הפעילות בנגזרי ALM (ללא התאמות לשווי הוגן, הפרשי שער ופעילות באופציות), כמפורט בטבלה להלן.

שיעורי הכנסות והוצאות ריבית:

2012		2013	
הכנסות (הוצאות) הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת ריבית	הכנסות (הוצאות) הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת ריבית
במיליוני שקלים חדשים באחוזים		במיליוני שקלים חדשים באחוזים	
4.28	7,847	3.83	6,822
2,871	183,291	2,720	178,129
10,718	339,811	9,542	338,462
359		(293)	
3.26	11,077	2.73	9,249
(2.09)	(3,388)	(1.68)	(2,572)
(3,026)	(161,818)	(2,751)	(152,950)
(6,414)	(319,690)	(5,323)	(314,126)
(434)		98	
(2.14)	(6,848)	(1.66)	(5,225)
1.12	4,229	1.07	4,024

הכנסות ריבית מפעילות שוטפת, כולל נגזרי ALM, הסתכמו בשנת 2013 בסך של 4,024 מיליון ש"ח, לעומת 4,229 מיליון ש"ח בשנת 2012, ירידה בשיעור של 4.8%. **פער הריבית מפעילות שוטפת כולל נגזרי ALM** הגיע בשנת 2013 לשיעור של 1.07%, לעומת 1.12% בשנת 2012.

להלן נתונים על התפתחות הכנסות מריבית, נטו, לפי מגזרי פעילות:

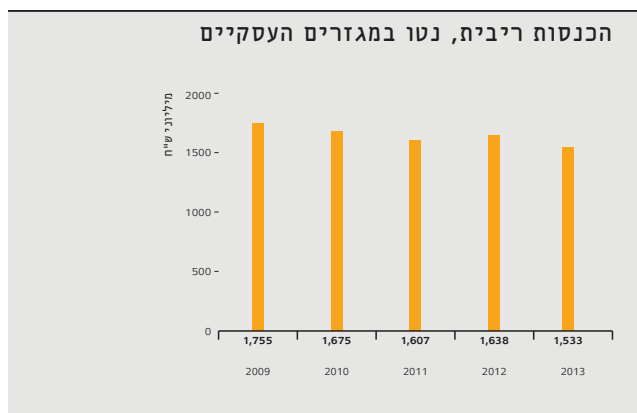
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
שינוי	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים ב-%			
(12.1)	1,442	1,268	קמעונאי - מגזר משקי בית
(4.4)	777	743	קמעונאי - מגזר עסקים קטנים
(4.7)	1,032	983	מגזר בנקאות עסקית
(9.2)	⁽¹⁾ 606	550	מגזר בנקאות מסחרית
(16.4)	⁽¹⁾ 383	320	מגזר בנקאות פרטית
76.3	219	386	מגזר פיננסי
(4.7)	4,459	4,250	סך-הכל

הערה:

(1) סווג מחדש, ראו "כללי" בתחילת הפרק "תיאור פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים".

הכנסות הריבית במגזרים העסקיים, למעט המגזר הפיננסי, ירדו למרות העליה ביתרת הממוצעת של הפקדונות (6.6%) וביתרה הממוצעת של האשראי (1.2%). הירידה האמורה הינה תוצאה של ירידה במרווח בגין האשראי (קטיון של 0.03%) ובגין הפקדונות (קטיון של 0.07%), שנבעה מירידה של 0.5% בריבית בנק ישראל.

במגזר הפיננסי חלה עליה בסך ההכנסות, בעיקר בהכנסות שאינן מריבית, הן בישראל והן בחו"ל, לרבות גידול בסך של 116 מיליון ש"ח ברווחים ממכירת ניירות ערך והתאמות לשווי הוגן בישראל ושל 51 מיליון ש"ח נוספים בפעילות בחו"ל. יתרת הגידול נובעת, בעיקר, מהכנסות מהפרשי שער. הכנסות אלו קוזזו בירידה בהכנסות הריבית, בעיקר כתוצאה מצמצום התשואות על תיקי האג"ח.

הוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו בסך של 580 מיליון ש"ח בשנת 2013, לעומת סך של 726 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, ירידה בשיעור של 20.1%. בשנת 2013 היוו ההוצאות בגין הפסדי אשראי 13.6% מהכנסות ריבית, נטו, לעומת 16.3% בשנה הקודמת. עיקר הירידה נובע מירידה של כ-180 מיליון ש"ח בהפרשה הפרטנית, שנבעה מהמשך תהליך טיוב תיק האשראי של הבנק ופירעון של אשראי בעייתי מהותי ברבעון האחרון של 2013. מנגד, חל גידול בהפרשה להלוואות לדיור שנבעה בעיקרו מיישום הנחיות המפקח על הבנקים בנושא זה (ראו ביאור 1 ד' 4.3). ההוצאות בגין הפסדי אשראי בשנת 2013 כוללות הגדלה בהפרשה הקבוצתית, כתוצאה, בעיקר, מהגדלת מקדמי הפרשה בבנק, שקוזזה בחלקה בירידה שנבעה מהירידה ביתרות האשראי.

לפרטים בדבר מרכיבי ההוצאות בגין הפסדי אשראי, ראו ביאור 4 לדוחות הכספיים.

להלן ההתפתחות הרבעונית של הוצאות בגין הפסדי אשראי:

2012				2013				
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני ⁽²⁾	רבעון שלישי	רבעון רביעי	
במיליוני שקלים חדשים								
95	94	208	230	101	77	102	170	על בסיס פרטני
28	24	25	22	44	64	69	(47)	על בסיס קבוצתי
123	118	233	252	145	141	171	123	סך-הכל

שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי ביחס ליתרה הממוצעת של אשראי לציבור⁽¹⁾:

0.42%	0.40%	0.78%	0.84%	0.49%	0.48%	0.58%	0.41%	השיעור ברבעון
0.42%	0.41%	0.53%	0.61%	0.49%	0.48%	0.51%	0.49%	שיעור מצטבר מתחילת שנה הערות:

(1) על בסיס שנתי.

(2) סווג מחדש בשל טיוב מסלולי הפרשה.

העמלות הסתכמו בשנת 2013 בסך של 2,704 מיליון ש"ח, לעומת 2,685 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, עליה בשיעור של 0.7%. העמלות הושפעו, בעיקר, מעליה בעמלות מהפרשי המרה, פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסויימים ועמלות הפצת מוצרים פיננסיים שקוזה בחלקה ברידה בעמלות טיפול באשראי ועמלות ניהול חשבון. לפרטים בדבר שינויים בתחום העמלות, ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים.

להלן התפלגות העמלות:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר			
שינוי באחוזים	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים			
(2.3)	605	591	ניהול חשבון
(0.8)	924	917	כרטיסי אשראי
5.9	288	305	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים
16.0	100	116	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
(19.0)	21	17	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
(7.4)	311	288	טיפול באשראי
19.4	108	129	הפרשי המרה
(3.6)	55	53	פעילות סחר חוץ
(5.6)	18	17	הכנסות נטו משירותי תיקי אשראי
3.4	174	180	עמלות מעסקי מימון
12.3	81	91	עמלות אחרות
0.7	2,685	2,704	סך-כל העמלות

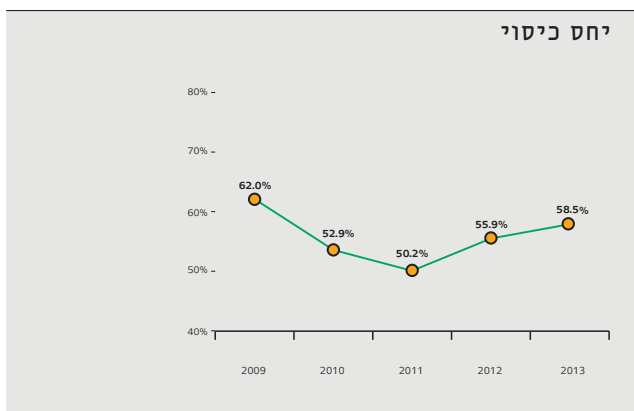
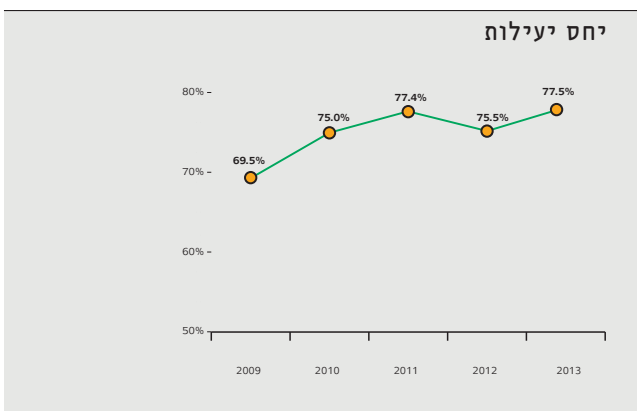
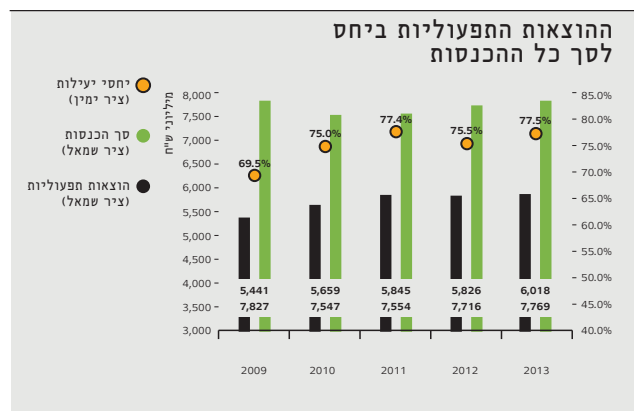
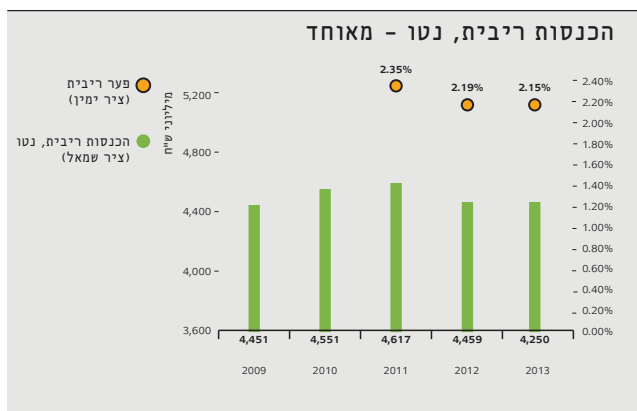
הוצאות משכורות והוצאות נלוות הסתכמו בשנת 2013 בסך של 3,619 מיליון ש"ח, לעומת 3,444 מיליון ש"ח בשנה הקודמת, עליה בשיעור של 5.1%. (לפרטים נוספים אודות מרכיבי הסעיף, ראו ביאור 27 לדוחות הכספיים).

להלן פירוט ההשפעה של רכיבים מסויימים על הוצאות משכורות והוצאות נלוות:

שינוי באחוזים		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2012	2013	2011	2012	2013	
לעומת	לעומת	במיליוני שקלים חדשים			
2011	2012				
(0.6)	5.1	3,466	3,444	3,619	משכורות והוצאות נלוות - כפי שדווח
		(189)	(71)	(229)	מענקים
		4	(1)	3	הכנסה (הוצאה) הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות
		(22)	-	-	הפרשה לתוכנית פרישה בבנק מרכזית דיסקונט
3.5	0.6	3,259	3,372	3,393	משכורות והוצאות נלוות - בניטרול רכיבים מסויימים

העליה בהוצאות השכר בשנת 2013, לעומת השנה הקודמת, הושפעה בעיקר מהשינוי בהפרשה למענקים ומהפרשה בגין הסכם השכר, שנערכה בהתאם להערכת הנהלת הבנק.

הוצאות משכורות ללא הוצאות נלוות הסתכמו בשנת 2013 בסך של 2,410 מיליון ש"ח, לעומת סך של 2,253 מיליון ש"ח בשנת 2012, עליה בשיעור של 7.0%.

להלן תמצית דוח על הרווח הכולל:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר		
	2012	2013
שינוי באחוזים	במיליוני שקלים חדשים	
	802	874
9.0		
	593	(623)
(259)		
	334	(456)
(63.2)	1,136	418

הערה:

(1) השינוי בסעיף רווח כולל אחר לפני מסים נובע, בעיקר, ממימוש ניירות ערך מהתיק הזמין למכירה, שהרווחים בגינו סווגו לרווח הנקי. לפרטים נוספים, ראו ביאור 33.

התפתחות הנכסים וההתחייבויות

סך כל הנכסים הסתכם ביום 31 בדצמבר 2013 בסך של 200,507 מיליון ש"ח, לעומת 201,012 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, ירידה בשיעור של 0.3%.

להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

31 בדצמבר		
	2012	2013
שיעור השינוי ב-%	במיליוני שקלים חדשים	
	24,100	25,319
5.1		
(10.2)	46,001	41,325
(1.5)	117,611	115,859
	151,935	148,928
(2.0)		
13.3	3,720	4,213
(33.2)	5,452	3,644
(5.0)	12,284	11,664
3.3	11,838	12,233
3.3	12,134	12,538

להלן יובאו פרטים בדבר האשראי לציבור, ניירות ערך ופקדונות הציבור.

האשראי לציבור

כללי. האשראי לציבור, נטו, הסתכם ביום 31 בדצמבר 2013 בסך של 115,859 מיליון ש"ח, לעומת 117,611 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, ירידה בשיעור של 1.5%. חלקו של האשראי לציבור מסך כל המאזן הגיע בסוף שנת 2013 לשיעור של 57.8%, לעומת 58.5% בסוף שנת 2012. לפרטים בדבר ניהול סיכונים האשראי, ראו "ניהול סיכונים אשראי" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" להלן. לפרטים בדבר איכות האשראי, ראו ביאור 4 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר תיק האשראי לדיוור בקבוצת דיסקונט, ראו "פעילות המשכנתאות" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים".

הרכב האשראי לציבור לפי מגזרי הצמדה

להלן נתונים על הרכב האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי הצמדה:

31 בדצמבר 2012		31 בדצמבר 2013			
שיעור השינוי ב-%	% מסך האשראי לציבור	במיליוני ש"ח	% מסך האשראי לציבור	במיליוני ש"ח	
2.1	58.2	68,444	60.3	69,874	מטבע ישראלי לא צמוד
(0.9)	14.9	17,542	15.0	17,388	מטבע ישראלי צמוד למדד
(9.6)	26.9	31,625	24.7	28,597	מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
(1.5)	100.0	117,611	100.0	115,859	סך-הכל

האשראי לציבור במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ ירד בשיעור של 9.6% לעומת 31 בדצמבר 2012. במונחים דולרים ירד האשראי במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ בסך של 233 מיליון דולר לעומת 31 בדצמבר 2012, ירידה של 2.7%. סך כל האשראי לציבור, הכולל את האשראי במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ, כשהם מחושבים במונחים דולריים, עלה בשיעור של 0.3% לעומת 31 בדצמבר 2012.

הרכב האשראי לציבור לפי מגזרי פעילות

להלן נתונים אודות התפתחות היתרות של האשראי לציבור, נטו, לפי מגזרי פעילות:

31 בדצמבר 2012 ⁽¹⁾		31 בדצמבר 2013			
שיעור השינוי ב-%	% מסך האשראי לציבור	במיליוני ש"ח	% מסך האשראי לציבור	במיליוני ש"ח	
4.6	32.5	38,199	34.5	39,956	קמעונאי - מגזר משקי בית
1.6	16.5	19,440	17.0	19,753	מזה - הלוואות לדיור
8.3	10.3	12,100	11.3	13,108	קמעונאי - מגזר עסקים קטנים
(10.0)	38.6	45,363	35.2	40,807	מגזר בנקאות עסקית
1.6	15.6	18,327	16.1	18,612	מגזר בנקאות מסחרית
(6.8)	3.0	3,622	2.9	3,376	מגזר בנקאות פרטית
(1.5)	100.0	117,611	100.0	115,859	סך-הכל

הערה:

(1) סווג מחדש בעקבות סיווג מחדש בבנק מרכזי דיסקונט, שנועד לשקף שינוי היתרות הממוצעות של ההתחייבות בגין כרטיסי אשראי.

הירידה באשראי למגזר העסקי נובעת ממדיניות אשראי מרסנת למגזר, נוכח מגבלת ההון, מהמשך יישום תכנית הפחתת החשיפה של הבנק לאזורי פגיעות באשראי, בדגש על הפחתת החשיפה לחברות החזקה ולמימון עסקאות אמצעי שליטה, ומירידה בביקוש לאשראי בקרב לקוחות המגזר. הירידה באשראי למגזר העסקי לוותה בגידול באשראי למגזר הקמעונאי.

הרכב האשראי לציבור לפי ענפי משק

להלן התפתחות סיכון האשראי לציבור, לפי ענפי משק עיקריים:

ענף	31 בדצמבר 2012		31 בדצמבר 2013	
	שיעור מסך השינוי	שיעור מסך הכל	שיעור מסך הכל	סיכון אשראי כולל לציבור
	ב-%	%	%	במיליוני ש"ח
חקלאות	(20.7)	0.8	0.6	1,179
תעשייה	(4.1)	12.4	12.3	22,662
בינוי ונדל"ן - בינוי	(7.0)	8.3	8.0	14,743
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	(0.8)	9.0	9.3	17,121
חשמל ומים	(1.9)	1.8	1.8	3,392
מסחר	0.7	10.3	10.7	19,838
בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל	(1.0)	1.5	1.6	2,898
תחבורה ואחסנה	(15.4)	2.6	2.3	4,189
תקשורת ושירותי מחשב	(4.2)	1.4	1.4	2,507
שירותים פיננסיים	(19.2)	13.9	11.6	21,504
שירותים עסקיים אחרים	(12.5)	5.0	4.5	8,369
שירותים ציבוריים וקהילתיים	12.7	2.3	2.6	4,876
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	1.9	10.8	11.4	21,124
אנשים פרטיים - אחר	7.0	19.9	21.9	40,610
סך-הכל סיכון אשראי כולל לציבור	(3.2)	100.0	100.0	185,012
בנקים				13,340
ממשלות				30,346
סך-הכל				234,778
				226,139

הערה:

(1) סווג מחדש - טיוב הסיווג בענפים שונים.

מהנתונים שהובאו לעיל עולה כי בהשוואה לשנת 2012, חלה עליה במשקל האנשים הפרטיים מסך תיק האשראי לציבור. מנגד, חלה ירידה במשקלם של ענפי השירותים הפיננסיים ושירותים עסקיים אחרים. לפרטים נוספים, ראו תוספת ה' לסקירת ההנהלה.

התפתחות סיכון אשראי בעייתי

סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾ ונכסים שאינם מבצעים:

31 בדצמבר 2012		31 בדצמבר 2013			
סיכון אשראי					
כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני
במיליוני שקלים חדשים					
5,667	140	(4)(3)5,527	4,168	295	(4)(3)3,873
612	31	(7)581	1,015	16	999
2,763	546	(8)(7)(6)(5)2,217	2,560	475	(6)(5)2,085
9,042	717	8,325	7,743	786	6,957
		667		531	
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר⁽²⁾					
נכסים שאינם מבצעים:					
		4,694		3,327	
		-		2	
		4,694		3,329	

הערות:

- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (2) לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיוור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (3) לרבות איגרות חוב קונצרניות לא צוברות בסך של 8 מיליון ש"ח (31.12.2012) - 22 מיליון ש"ח ואיגרות חוב לא צוברות של מוסדות פיננסיים זרים בסך של 48 מיליון ש"ח.
- (4) כולל סיכון אשראי בעייתי מאזני בגין איגרות חוב מסוימות של חברות החזקה בנקאיות (TRUPS) המוחזקות על ידי חברה בת בסך של 13, 12 מיליון ש"ח לימים 31.12.2012, 31.12.2013, בהתאמה.
- (5) לרבות איגרות חוב קונצרניות צוברות בסך של 7 מיליון ש"ח (31.12.2012) - 72 מיליון ש"ח, ואיגרות חוב צוברות של מוסדות פיננסיים זרים בסך של 37 מיליון ש"ח.
- (6) כולל סיכון אשראי בעייתי מאזני בגין איגרות חוב מסוימות של חברות החזקה בנקאיות (TRUPS) המוחזקות על ידי חברה בת, בסך של 163, 259 מיליון ש"ח לימים 31.12.2012, 31.12.2013, בהתאמה.
- (7) סוג מחדש בשל טיוב הסיווג של הלוואות לדיוור.
- (8) סוג מחדש על מנת להציג חובות מסויימים באשראי בעייתי (בעקבות סיווג בחברה מאוחדת).

להלן פרטים בדבר האשראי לציבור, כמפורט בביאור 4 לדוחות הכספיים:

אשראי פגום לציבור. האשראי המאזני הפגום לציבור (צובר ריבית ושאינו צובר ריבית) עמד ביום 31 בדצמבר 2013 על כ-3,852 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,445 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, ירידה של 29.3%. הירידה נובעת, בעיקר, מגביות ומימוש בטוחות.

אשראי פגום לציבור שאינו צובר ריבית. האשראי הפגום לציבור שאינו צובר הכנסות ריבית, עמד ביום 31 בדצמבר 2013 על כ-3,306 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-4,612 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, ירידה בשיעור של 28.3%.

להלן שיעור החובות הבעייתיים מסך החובות בענפי משק עיקריים:

ענף	31 בדצמבר 2012			31 בדצמבר 2013		
	שיעור סיכון	מזה: סיכון אשראי	סיכון כולל	שיעור סיכון	מזה: סיכון אשראי	סיכון כולל
	בעייתי	בעייתי	כולל	בעייתי	בעייתי	כולל
	%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח
תעשייה	4.9	(1)1,163	(1)23,642	7.2	1,623	22,662
בינוי ונדל"ן - בינוי	10.0	1,588	15,854	6.6	979	14,743
בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן	10.1	(1)1,749	(1)17,268	8.6	1,478	17,121
מסחר	5.2	1,026	19,691	5.3	1,043	19,838
שירותים פיננסיים	4.2	(1)1,116	(1)26,622	2.8	600	21,504
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	2.3	473	20,725	2.3	477	21,124
אנשים פרטיים - אחר	1.1	(1)421	(1)37,961	0.9	357	40,610
ענפים אחרים	4.8	1,421	29,329	4.3	1,186	27,410
סך-הכל ציבור	4.7	8,957	191,092	4.2	7,743	185,012
בנקים	0.6	85	13,340	-	-	12,641
ממשלות	-	-	30,346	-	-	28,486
סך-הכל	3.9	9,042	234,778	3.4	7,743	226,139

הערה:

(1) סווג מחדש - טיוב הסיווג בענפים שונים.

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי

יתרת ההפרשה להפסדי אשראי. יתרת ההפרשה להפסדי אשראי, הכוללת הפרשה על בסיס קבוצתי והפרשה על בסיס פרטני, לא כולל בגין סיכון אשראי חוץ מאזני, הגיעה ביום 31 בדצמבר 2013, לסך של 2,134 מיליון ש"ח ומהווה 1.81% מהאשראי לציבור, לעומת יתרת הפרשה בסך של 2,085 מיליון ש"ח, שהיוותה 1.74% מהאשראי לציבור, ביום 31 בדצמבר 2012.

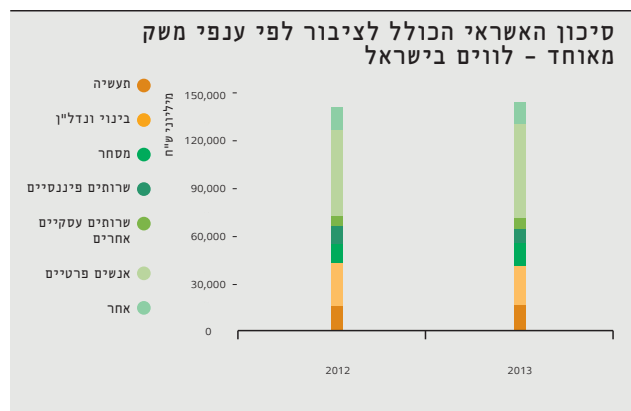
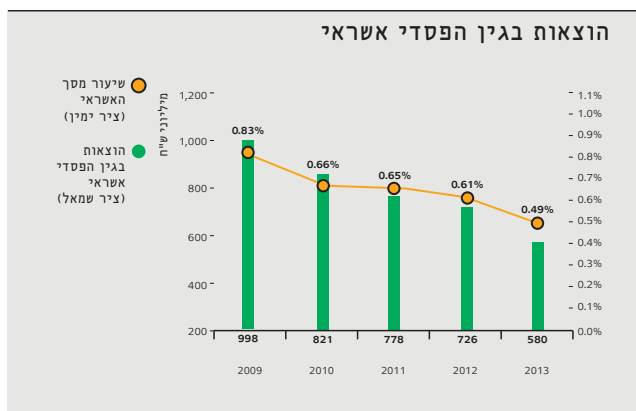
יתרת ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי. יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי פגום לציבור אשר נבדק על בסיס פרטני עמדה ביום 31 בדצמבר 2013 על 459 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-490 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012.

יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי. יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין לקוחות שנבדקו על בסיס פרטני, שאינם פגומים, עמדה ביום 31 בדצמבר 2013 על 950 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-850 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012, גידול בהפרשה השוטפת בסך של 100 מיליון ש"ח, שיעור של כ-11.8%. שינויים אלה הושפעו, בעיקר, מהגדלת מקדמי הפרשה.

יתרת ההפרשה הקבוצתית להפסדי אשראי בגין לקוחות שנבדקו על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור שההפרשה להפסדי אשראי בגין חושבה לפי עומק הפיגור, עמדה ביום 31 בדצמבר 2013 על 467 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-519 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012, המהווה קיטון בהפרשה השוטפת בסך של 52 מיליון ש"ח, שיעור של כ-10%.

להלן יחסים פיננסיים מסוימים המשמשים להערכת איכות תיק האשראי:

31.12.2012	31.12.2013	
4.5%	3.3%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
0.6%	0.5%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום, שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר, מיתרת האשראי לציבור
1.7%	1.8%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת האשראי לציבור
38.3%	55.4%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור פגום
4.7%	4.2%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור, מסיכון אשראי כולל בגין הציבור ⁽¹⁾
0.61%	0.49%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי, מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
0.5%	0.4%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור, מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור
29.3%	23.2%	שיעור המחיקות נטו, בגין אשראי לציבור, מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור
34.1%	48.7%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור פגום בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר בפיגור של 90 ימים או יותר
		הערה:
4.5%	4.1%	(1) בנטורל איגרות חוב מסוימות של חברות החזקה בנקאיות (TRUPS) המוחזקות על ידי חברה בת

מאפייני סיכון של תיק האשראי לציבור

להלן שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי בענפים מסוימים, ביחס ליתרת החובות בגין אשראי לציבור באותם ענפים:

2012	2013	ענף
0.1%	0.4%	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
0.4%	0.2%	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
0.8%	1.4%	מסחר
1.6%	1.3%	תעשייה
⁽¹⁾ 0.1%	0.9%	תקשורת ושירותי מחשב
2.7%	⁽¹⁾ 0.1%	שירותים פיננסיים
0.3%	0.2%	שירותים עסקיים אחרים
0.6%	0.5%	סך-הכל סיכון אשראי כולל לציבור
		הערה:
		(1) הקטנת הפרשה.

מהנתונים שהובאו לעיל עולה כי שיעור ההוצאה בגין הפסדי אשראי ביחס לאשראי מאזני לציבור בכלל תיק האשראי ירד בהשוואה לשנת 2012. ירידה אשר התמקדה בענפי השירותים הפיננסיים, התעשייה, הבינוי, ובתי מלון, שירותי הארחה ואוכל. שיעור ההוצאה בענף המסחר, בענף התעשייה ובענף תקשורת ושירותי מחשב, היה גבוה משיעור ההוצאה לשנת 2013 על כלל תיק האשראי.

להלן משקל ענפי משק מסוימים מסך ההוצאה בגין הפסדי אשראי:

לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר				ענף
2012		2013		
שיעור מסך ההוצאה השנתית	הוצאה להפסדי אשראי	שיעור מסך ההוצאה השנתית	הוצאה להפסדי אשראי	
%	במיליוני ש"ח	%	במיליוני ש"ח	
33.1	240	33.4	194	תעשייה
2.8	20	9.5	55	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
16.9	123	37.2	216	מסחר
35.3	256	(0.9)	(5)	שירותים פיננסיים
2.8	20	1.7	10	שירותים עסקיים אחרים
-	-	5.3	31	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור

מהנתונים שהובאו לעיל עולה כי חלה עליה במשקלם של ענף פעילות בנדל"ן, הלוואות לדיור וענף המסחר בהוצאה הכוללת להפסדי אשראי בהשוואה לשנת 2012. מנגד, משקלם של השירותים הפיננסיים ושירותים עסקיים אחרים מסך ההוצאה הכוללת קטן בהשוואה לשנת 2012.

התפתחות האשראי לציבור, כולל סיכון אשראי חוץ מאזני, לפי גודל לווה (מאוחד)

כ-99.5% מהלווים קיבלו אשראי שאינו עולה על 1.2 מיליון ש"ח. האשראי שהועמד לקבוצה זו מהווה 34.7% מסך כל האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2013, לעומת 32.4% ביום 31 בדצמבר 2012. מדרגות האשראי שבין 1.2 מיליון ש"ח עד 200 מיליון ש"ח מהוות כ-48.6% מסך כל האשראי ליום 31 בדצמבר 2013, לעומת 48.7% ביום 31 בדצמבר 2012. ל-58 הלווים הגדולים ביותר, במדרגות האשראי שבין 200 מיליון ש"ח לבין 3,945 מיליון ש"ח, ניתן אשראי המהווה כ-16.7% מסך כל האשראי לציבור ליום 31 בדצמבר 2013, לעומת 65 לווים שהאשראי שניתן להם היווה 18.9% מסך האשראי ליום 31 בדצמבר 2012. לפרטים בדבר מדרגות אשראי מעל 800 מיליון ש"ח, ראו נספח לדוח הדירקטוריון, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו (חלק ג', סעיף 3).

ניירות ערך

כללי. ניירות הערך בתיק הנוסטרו הסתכמו בסך של 41,325 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013, לעומת 46,001 מיליון ש"ח בסוף שנת 2012, ירידה בשיעור של 10.2%. מובהר כי בתיק הנוסטרו של קבוצת דיסקונט ליום 31 בדצמבר 2013, לא היה נייר ערך שההשקעה בו היוותה שיעור של 5% או למעלה מזה מכלל התיק, פרט לנייר ערך אחד, מסוג "ממשלתית משתנה 520", שהגיע לכ-7.5% מכלל התיק.

ליום 31 בדצמבר 2013, כ-63% מהתיק מושקע באיגרות חוב ממשלתיות, וכ-15% מהתיק מושקע באיגרות חוב של סוכנויות הפועלות בחסות ממשלת ארה"ב (GSE). לפרטים בדבר התפלגות ההשקעה באיגרות חוב ממשלתיות, לפי ממשלות עיקריות, ראו נספח לדוח הדירקטוריון, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו (חלק ג', סעיף 5).

מדיניות ניהול תיקי הנוסטרו. תיקי הנוסטרו של הבנק ושל חברות הבת משמשים, בעיקר, ככלי מרכזי בניהול סיכונים הריבית והבסיס, וכן לניהול יתרות הנזילות העודפות. התיקים מנוהלים בראיה כוללת, במטרה למקסם את הכנסות הריבית, תחת מגבלות סיכון שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק והדירקטוריונים של חברות הבת.

הוועדה לניהול נכסים והתחייבויות היא הגורם שקובע בפועל את הרכב התיק המנוהל ביחידת הנ"ה, בכפוף למגבלות על, אשר נקבעות בדירקטוריון הבנק, ולוקחת כאמור בעיקר סיכונים ריבית.

יחידת הנוסטרו של הבנק כפופה להחלטות וועדת השקעות ולמסגרות שנקבעות בדירקטוריון הבנק. באמצעות ניהול תיק השקעות ביחידת הנוסטרו, מנוהלים סיכונים אשראי וריבית אשר הינם חלק מתיק ההשקעות הקבוצתי.

פעילות ההשקעות של חברות הבת, בעיקר אי די בי ניו יורק ובנק מרכנתיל דיסקונט, מבוצעת באופן עצמאי, בכפוף למגבלות סיכון שנקבעו על ידי הבנק.

הרכב תיק ניירות הערך לפי מגזרי הצמדה

להלן הרכב תיק ניירות הערך לפי מגזרי הצמדה:

31 בדצמבר				
שיעור השינוי	2012	2013		
ב-1%	במיליוני שקלים חדשים			
(6.0)	22,122	20,804		מטבע ישראלי לא צמוד
5.0	5,211	5,474		מטבע ישראלי צמוד למדד
(21.0)	17,962	14,182		מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
22.5	706	865		מניות-פריטים שאינם כספיים
(10.2)	46,001	41,325		סך-הכל

ניירות ערך במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ ירדו בשיעור של 21.0% לעומת 31 בדצמבר 2012. במונחים דולריים ירדו ניירות הערך במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ בסך של 726 מיליון דולר, ירידה של 15.1% לעומת 31 בדצמבר 2012. סך כל ניירות הערך, הכוללים את ניירות הערך במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ כשהם מחושבים במונחים דולריים, ירדו בשיעור של 7.8% לעומת 31 בדצמבר 2012.

הרכב תיק ניירות הערך לפי הסיווג לתיקים

בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מסווגים ניירות הערך לשלושה תיקים: תיק איגרות חוב מוחזקות לפדיון, תיק ניירות ערך זמינים למכירה ותיק ניירות ערך למסחר.

להלן הרכב ההשקעות בניירות ערך על פי הסיווג האמור:

31 בדצמבר 2012		31 בדצמבר 2013			
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות) שווי הוגן	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות) שווי הוגן	הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות) שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים					
איגרות חוב					
6,988	7,436	6,988	7,174	7,424	7,174
מוחזקות לפדיון					
35,356	35,356	34,800	31,108	31,108	30,940
זמינות למכירה					
2,951	2,951	2,963	2,178	2,178	2,181
למסחר					
מניות					
704	704	703	852	852	838
זמינות למכירה					
2	2	5	13	13	14
למסחר					
46,001	46,449	45,459	41,325	41,575	41,147
סך-הכל ניירות ערך					

ההפרש נטו (לאחר השפעת המס) בין השווי ההוגן של התיק הזמין למכירה לבין עלותו המופחתת, בסך של 165 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2013, מוצג במסגרת רווח כולל אחר, בסעיף "התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" (31 בדצמבר 2012: 404 מיליון ש"ח). בנוסף, נכלל במסגרת רווח כולל אחר הפרש כאמור בגין חלקו של הבנק בבנק הבינלאומי, בסכום של 14 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2012: סכום של 11 מיליון ש"ח).

איגרות חוב קונצרניות. תיק ניירות ערך הזמינים למכירה של קבוצת דיסקונט ליום 31 בדצמבר 2013 כולל השקעה באיגרות חוב קונצרניות בסכום של 4,121 מיליון ש"ח (סך של 1,313 מיליון ש"ח מוחזק באי די בי ניו יורק וסך של 1,938 מיליון ש"ח במישרין על ידי הבנק), לעומת 4,075 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012 (סך של 1,939 מיליון ש"ח הוחזק באי די בי ניו יורק וסך של 1,048 מיליון ש"ח במישרין על ידי הבנק).

לפרטים בדבר הפסדים שטרם מומשו הכלולים ביתרת איגרות החוב האמורות, ראו ביאור 3 לדוחות הכספיים.
נתונים לפי ענפי משק. לפרטים בדבר נתונים לפי ענפי משק של איגרות חוב זמינות למכירה, איגרות חוב מוחזקות לפדיון ואיגרות חוב למסחר, ראו נספח א' לדוח הדירקטוריון, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו, סעיפים 1, 2 ו-3, בהתאמה.
ירידת ערך של איגרות חוב מוחזקות לפדיון. לפרטים בדבר הפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של איגרות חוב מוחזקות לפדיון, אשר נמצאות בפוזיצית הפסד, ראו ביאור 3 ג' לדוחות הכספיים.

השקעות בניירות ערך מגובי משכנתאות ונכסים

כללי. תיק ניירות הערך של קבוצת דיסקונט ליום 31 בדצמבר 2013 כולל השקעה באיגרות חוב מגובות משכנתא בסכום של 2,326 מיליון דולר ארה"ב (8,072 מיליון ש"ח), אשר מוחזקות בידי אי די בי ניו יורק לעומת סך של 3,034 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2012 (11,326 מיליון ש"ח), ירידה של 23%. רוב איגרות החוב מגובות המשכנתא, מורכבות מאיגרות חוב של סוכנויות פדרליות שונות (Freddie Mac, Fannie Mae, Ginnie Mae) בדרוג AA+ בארצות הברית (הירידה בדירוג איגרות החוב האמורות, מ-AAA, נובעת מהורדת דירוג האשראי של ארה"ב). ההשקעה באיגרות החוב האמורות אינה כוללת חשיפה לשוק ה-Subprime.
ליום 31 בדצמבר 2013, כלל תיק ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) הפסדים שטרם מומשו נטו בסך של כ-57 מיליון דולר (199 מיליון ש"ח).

הסוכנויות הפועלות בחסות ממשלת ארה"ב. פאני מיי ופרדי מאק הינן סוכנויות הפועלות בחסות ממשלת ארה"ב (GSE - Government Sponsored Enterprises) לפי צ'ארטר שניתן על ידי הקונגרס האמריקאי (להלן: "הסוכנויות"), ומטרתן היא להעניק נזילות ויציבות לשוקי הדיור והמשכנתאות בארצות הברית. בכדי להשיג מטרה זו, סוכנויות אלה פועלות בשוק המשני של המשכנתאות. במקום להעמיד הלוואות לדיור ישירות לצרכנים, סוכנויות אלה פועלות עם בנקים למשכנתאות, מתווכים ושותפויות אחרות הפועלים בשוק המשכנתאות הראשוני, בכדי להבטיח שיהיו להם מקורות למתן הלוואות לרכשי דיור בשעורי ריבית שיוכלו לעמוד בהם. הסוכנויות ממנות את השקעותיהן בשוק המשכנתאות בעיקר על ידי הנפקת איגרות חוב בשוק המקומי ובשוק הבינלאומי.

שוק ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) של הסוכנויות פעל תמיד בהנחה שלניירות ערך אלה יש ערבות משתמעת של ממשלת ארה"ב, ולכן הפעולה שננקטה על ידי הממשלה הפדרלית, להעמיד את הסוכנויות תחת אפטרופסות, נתקבלה באהדה על ידי השוק.
פעולות אלה מוסיפות לציבות השוק בכך שהן מקנות ביטחון נוסף לבעלי החוב של הסוכנויות - הן חוב בכיר והן חוב נדחה - וגורמת למשכנתאות להיות יותר בהישג יד כלכלי באמצעות שיפור בטחון המשקיעים בניירות ערך מגובי משכנתאות של הסוכנויות. התחייבות זו מבטלת גם הפעלה מחויבת כלשהי של כינוס נכסים.

כל ניירות הערך מגובי המשכנתאות (MBS) של הסוכנויות המוחזקים בידי אי די בי ניו יורק עומדים בתנאים שלהם.
בנוסף לפאני מיי ופרדי מאק, ה-Federal Home Loan Bank (FHLB) הינה סוכנות שלישית הפועלת בחסות ממשלת ארה"ב, שיעודה לספק נזילות ויציבות לבנקים האמריקאיים החברים בה.

השקעה ישירה באיגרות חוב של סוכנויות פדרליות. תיק ניירות הערך של קבוצת דיסקונט ליום 31 בדצמבר 2013 כולל השקעה ישירה באיגרות חוב של FHLB (Federal Home Loan Bank), Freddie Mac ו-Fannie Mae (להלן: "הסוכנויות הפדרליות"), אשר מוחזקות בידי אי די בי ניו יורק, בסך של 25 מיליון דולר (87 מיליון ש"ח), לעומת 76 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2012 (284 מיליון ש"ח).
CMBS. לפרטים בדבר חשיפה לניירות ערך מגובי משכנתאות למסחר (CMBS), בסכומים לא מהותיים, ראו נספח לדוח הדירקטוריון, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו (חלק א', סעיף 4).

CL0. אי די בי ניו יורק החזיק איגרות חוב מובטחות מסוג CL0, בסך כולל של כ-1,060 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2013 (31 בדצמבר 2012: כ-696 מיליון ש"ח). ברבעון הרביעי של שנת 2013, אי די בי ניו יורק מכר את כל ניירות הערך מסוג CL0, במסגרת ההיערכות ליישום Volker Rule (ראו להלן "חקיקה אמריקאית" בפרק "חקיקה ופיקוח"). כתוצאה מהמכירה כאמור נרשם הפסד בסך של 1.7 מיליון דולר (5.9 מיליון ש"ח).

פרטים בדבר ירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה

כללי. נקודת ההתייחסות לקביעת משך הזמן בו השקעה הייתה בפוזיציה מתמשכת של הפסד שטרם מומש היא תאריך המאזן של תקופת הדיווח שבמהלכה ארעה לראשונה ירידת הערך המתמשכת. שיעור הירידה בשווי ההוגן מתחת לעלות מחושב ליום הדיווח. זאת, גם אם במהלך התקופה שבה ההשקעה הייתה בפוזיציה מתמשכת של הפסד שטרם מומש, שיעור הירידה בשווי ההוגן מתחת לעלות היה שונה באופן משמעותי משיעור הירידה ליום הדיווח.

ליום 31 בדצמבר 2013, ההפסדים שנצברו וטרם מומשו בגין מניות זמינות למכירה, הסתכמו בסכום של כ-1 מיליון ש"ח. ליום 31 בדצמבר 2012, ההפסדים שנצברו וטרם מומשו בגין ניירות ערך מגובי משכנתאות זמינים למכירה, הסתכמו בסך כולל של 64 מיליון ש"ח. לפרטים נוספים, ראו ביאור 3 ד' לדוחות הכספיים. ליום 31 בדצמבר 2013, הסתכמו ההפסדים שטרם מומשו, של ניירות ערך זמינים למכירה (כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות זמינים למכירה), בסך של 377 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2012: 258 מיליון ש"ח). לפרטים בדבר הפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך של ניירות ערך זמינים למכירה, אשר נמצאים בפוזיצית הפסד, ראו ביאור 3 ד' לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר איגרות חוב מסויימות המוחזקות על ידי אי די בי ניו יורק בתיק הזמין למכירה, ראו נספח לדוח הדירקטוריון, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו (חלק א', סעיף 5).

בחינת ירידת ערך של ניירות ערך. לפרטים בדבר השיקולים המשמשים בהחלטה לגבי אופי ההפסדים שנצברו בגין ניירות ערך, ראו להלן "מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים" וביאור 1 ד' 5 לדוחות הכספיים. בהתבסס על בחינת ירידת הערך של ניירות הערך האמורים, העריכה הנהלת הבנק, במקרים הרלבנטיים בהתבסס על הערכת חברת הבת הרלבנטית, כי ירידת הערך הינה זמנית. בשנת 2013 נרשמה הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני לגבי מספר ניירות ערך בסך של 33 מיליון ש"ח (2012: 28 מיליון ש"ח). לפרטים נוספים ראו ביאור 3 לדוחות הכספיים.

פקדונות הציבור

פקדונות הציבור ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמו בסך של 148,928 מיליון ש"ח, לעומת סך של 151,935 מיליון ש"ח בסוף השנה הקודמת, ירידה בשיעור של 2.0%.

להלן נתונים על הרכב פקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה:

שיעור השינוי -1%	31 בדצמבר 2012		31 בדצמבר 2013		
	מסך % פקדונות הציבור	במיליוני ש"ח	מסך % פקדונות הציבור	במיליוני ש"ח	
2.2	55.1	83,620	57.4	85,467	מטבע ישראלי לא צמוד
4.2	6.8	10,363	7.2	10,797	מטבע ישראלי צמוד למדד
(9.1)	38.1	57,952	35.4	52,664	מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
(2.0)	100.0	151,935	100.0	148,928	סך-הכל

פקדונות הציבור במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ ירדו בשיעור של 9.1% לעומת 31 בדצמבר 2012. במונחים דולריים ירדו פקדונות הציבור במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ בסך של 352 מיליון דולר, עליה של 2.3% לעומת 31 בדצמבר 2012. סך כל פקדונות הציבור, הכוללים את הפקדונות במטבע חוץ ובמטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ כשהם מחושבים במונחים דולריים, עלו בשיעור של 0.6% לעומת 31 בדצמבר 2012.

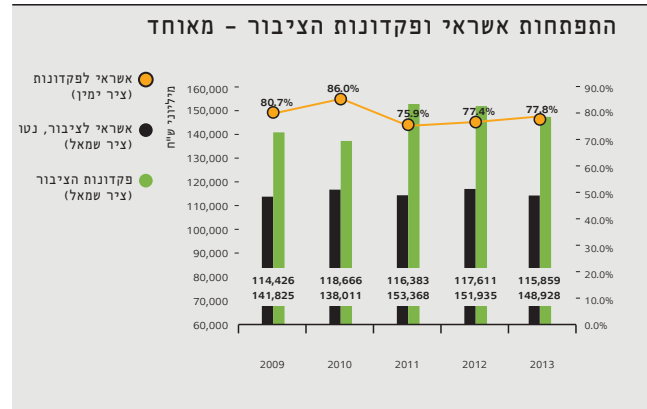
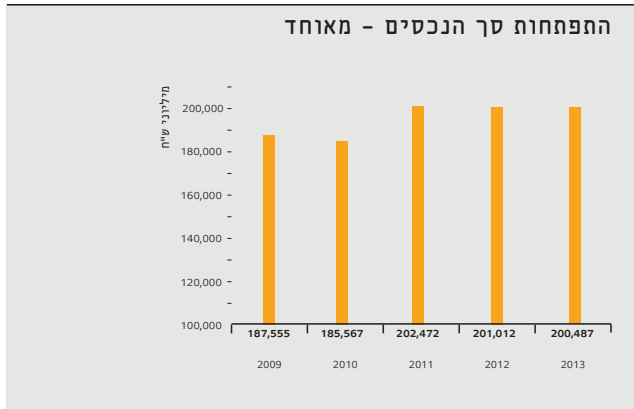
להלן פרטים אודות התפתחות היתרות של פקדונות הציבור לפי מגזרי פעילות:

שיעור השינוי -1%	31 בדצמבר 2012		31 בדצמבר 2013		
	מסך % פקדונות הציבור	במיליוני ש"ח	מסך % פקדונות הציבור	במיליוני ש"ח	
(2.6)	44.2	67,090	43.9	65,361	קמעונאי - מגזר משקי בית
1.2	10.4	15,808	10.7	15,996	קמעונאי - מגזר עסקים קטנים
9.2	14.2	21,531	15.8	23,503	מגזר בנקאות עסקית
9.6	6.4	⁽¹⁾ 9,739	7.2	10,678	מגזר בנקאות מסחרית
(11.6)	24.8	⁽¹⁾ 37,768	22.4	33,390	מגזר בנקאות פרטית
(2.0)	100.0	151,935	100.0	148,928	סך-הכל

הערה:

(1) סווג מחדש בעקבות סיווג מחדש בבנק מרכזית דיסקונט, שנועד לשקף מיון פקדונות מוסדיים וגדולים ממגזר הבנקאות הפרטית למגזר הבנקאות המסחרית.

הירידה בפיקדונות במגזר הבנקאות הפרטית נבעה, בעיקר, מסיווג הנכסים וההתחייבויות של DBLA כמוחזקים למכירה (ראו ביאור 8 לדוחות הכספיים). סך כל האשראי לציבור, נטו ביחס לפקדונות הציבור היווה בסוף שנת 2012 כ-77.8%, לעומת 77.4% בסוף השנה הקודמת.

האמצעים ההוניים

היערכות לאימוץ באזל III בישראל

מדיניות הון לתקופת ביניים. במסגרת החלטת הדירקטוריון בדבר "תוכנית אסטרטגית לקבוצת דיסקונט" לשנים 2011-2013, נקבעו יעדי הון ליבה בשיעור של 8% עד סוף שנת 2012 ו-8.5% עד סוף שנת 2013. הבנק עמד ביעדים שנקבעו כאמור.

הוראות חדשות. ביום 3 ביוני 2013 הפיך המפקח על הבנקים תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 205-201, 208 ו-211, הכוללים תיקונים לכללי המדידה הקיימים בנושא הלימות ההון ("כללי באזל II"), והנחיות חדשות המיועדות להטמיע את העקרונות שנכללו במסמך ועדת באזל שפורסם בחודש דצמבר 2010 ("כללי באזל III"). ההוראות חלות מיום 1 בינואר 2014, והן כוללות דרישה לעמידה ביחס הון ליבה מינימלי של 9% ויחס הון כולל של 12.5% (החל מיום 1 בינואר 2015) וכך התייחסות מפורטת באשר להוראות המעבר.

הנפקות עתידיות של מכשירי הון. כמפורט בתיאור התיקון להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא "באזל III" (ראו "מסגרות רגולטוריות לניהול סיכונים" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" להלן), מכשירי ההון שיונפקו החל מיום 1 בינואר 2014, יכללו מנגנונים ל"ספיגת הפסדים" בין בהמרה למניות ובין במחיקה (חלקית או מלאה) של מכשירי ההון.

להערכת הבנק, לא ניתן יהיה להנפיק מכשירי הון כאמור לציבור, בטווח המידי, נוכח ההסכמה הנדרשת בין גופי הפיקוח בדבר המאפיינים של ניירות הערך שניתן יהיה להציעם לציבור, שלמיטב ידיעת הבנק טרם גובשה בשלב זה.

השפעת אימוץ ההוראה על הון הליבה. כאמור, ביום 3 ביוני 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 202 בנושא מדידה והלימות הון (להלן "ההוראה"). בהוראה נקבע, בין היתר, דרישות מחמירות לרכיבים הכשירים להכללה בהון, יעדי הון מזעריים, התאמות פיקוחיות, ניכויים מההון והוראות מעבר ליישום.

השפעה מיידית. בביאור 14 ולהלן מובא גילוי להשפעה הצפויה של אימוץ ההוראות באזל III, במסגרתו מוצגים נתונים הצפויים ליום 1 בינואר 2014, מחושבים בהתאם להוראות באזל III.

השפעה לטווח קצר. הוראות המעבר שנקבעו בהוראה, קובעות אימוץ מדורג של ההחמרות שנכללו בה. להערכת הבנק, אילו ההנחיות שבהוראה היו מיושמות ליום 31 בדצמבר 2013, על בסיס הנתונים למועד זה והוראות המעבר כפי שיחולו שנה לאחר מועד תחילת יישום ההנחיות, ללא התחשבות ברווחים שיצטברו במהלך התקופה, היה יחס הון הליבה קטן ב-0.5%, מ-9.3% ל-8.8%.

השפעה לטווח ארוך. להערכת הבנק, אילו ההנחיות בהוראה היו מיושמות במלואן ליום 31 בדצמבר 2013, על בסיס הנתונים למועד זה וללא התחשבות בהוראות המעבר (פרט להנחה בדבר מכירת כל מניות הבנק הבינלאומי שהבנק מחזיק) (מצב שווה ערך למצב אשר ישרור בשנת 2022, בחלוף 9 שנים ממועד יישום ההוראה לראשונה, לרבות השפעת שיעור ההיוון בחישוב זכויות עובדים, כמפורט בביאור 1 ה' 5, אך ללא התחשבות ברווחים שיצטברו במהלך התקופה), היה יחס הון הליבה קטן ב-1.9%, מ-9.3% ל-7.4%.

יודגש כי הנתונים שהובאו לעיל, כהערכה להשפעה לטווח קצר וארוך, הם בגדר אומדן בלבד. זאת ועוד, נוכח מורכבות ההוראה ייתכן שבהמשך, עם צבירת ניסיון ביישומה, יחולו שינויים בפרשנות ההוראה או במדיניות שתינקט ביישומה בפועל.

יתר על כן, האומדנים כאמור מניחים מצב סטטי של קיום הנתונים ליום 31 בדצמבר 2013, לאורך כל תקופת היישום, בעוד שבפועל במהלך תקופת היישום יחולו שינויים בהלימות ההון של הבנק הן כתוצאה מצבירת רווחים שוטפים והן כתוצאה מצעדי היערכות שתנקוט הנהלת הבנק, ככל שתנקוט. לאור כל האמור, ברי כי התוצאה בפועל לטווח קצר וארוך תהיה שונה מהאומדנים שהובאו לעיל.

היערכות הבנק. הבנק ערך תוכנית מפורטת לעמידה ביעדי הון, שהם לפחות ברמת ההון שנקבעה במדיניות המפקח על הבנקים ובלוחות הזמנים שפורסמו על ידו, והוא פועל ליישומה. לפרטים בדבר בחינת אפשרויות למכירת החזקות בבנקורפ במהלך שנת 2013, ראו להלן "חברות מוחזקות עיקריות".

לפרטים נוספים, ראו "באזל III" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".

ניהול ההון

תהליך ניהול ההון מורכב מהשלבים הבאים:

- **קביעת יעדי ההון בתוכנית העבודה.** יעדי ההון בתוכנית העבודה נקבעו על ידי דירקטוריון הבנק, תוך התייחסות לסביבה התחרותית בה הבנק פועל, סקירת הנאותות ההונית שביצע מנהל הסיכונים הראשי, הערכה של השלכות יישום הוראת באזל III על יחסי ההון המחושבים ודרישות הרגולציה.
- **גיבוש התיאבון לסיכון וקביעת כרית הונית.** התיאבון לסיכון מתבטא בקביעת גודלה של "כרית הונית" אותה הבנק מחזיק, על מנת להבטיח את העמידה ביעדי ההון בתנאי שוק ורווחיות משתנים. הבנק קבע כרית על בסיס ניתוח מגוון תרחישי רווחיות, תנודתיות קרן ההון ושער חליפין.
- **גזירת היקף הגידול המקסימאלי בנכסי סיכון.** לאחר קביעת יעדי ההון והכרית ההונית הנדרשת, לאור התיאבון לסיכון והנחות תוכנית עבודה ראשונית, חושבה מגבלת הגידול הכוללת בנכסי סיכון.
- **תקציב נכסי סיכון.** הבנק קבע תקציב מוסך לנכסי הסיכון לשנים 2013 ו-2014, במטרה לאפשר עמידה ביעדי ההון שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים.
- **הקצאת נכסי הסיכון בין היחידות העסקיות וחברות הבת.** תהליך הקצאת נכסי הסיכון בין היחידות העסקיות וחברות הקבוצה הינו פועל יוצא של קביעת יעד ההון וגיבוש התכנון האסטרטגי. בתחילת שנת 2014 נקבע תמהיל של השימושים בנכסי הסיכון, בבנק ובחברות הבת, שימקסם את התשואה להון של הקבוצה. במסגרת התהליך, בוצע מיפוי צרכי הון בכל חברה בקבוצה והתקבלו החלטות ביחס להקצאת מסגרות של נכסי סיכון על בסיס שיקולים עסקיים של מקסום רווחים ושיקולים אסטרטגיים נוספים.
- **ניהול וניטור ההון.** במטרה להבטיח עמידה ביעד הלימות ההון שנקבע, הבנק מבצע באופן שוטף פעילות ניטור כחלק מתהליך ניהול ההון. הניטור כולל דיווח חודשי לדירקטוריון ולהנהלה, במסגרתו מנותחים השינויים העיקריים במרכיבי ההון ובנכסי הסיכון.
- **ניהול ההון בחברות הבת.** יעדי ההון שנקבעו בתהליך ניהול ההון הקבוצתי משמשים כעקרונות מנחים ואומצו על ידי חברות הבת. יעדים אלה מהווים בסיס לתכנון ההון הפרטי של כל חברה, בהתאמות נדרשות. תכנון ההון בחברות הבת מתבצע במתודולוגיה דומה לתכנון ההון הקבוצתי.
- **עבירות הונית.** במהלך השנים 2012-2013 משך הבנק הון עודף מחברות הבת באמצעות חלוקת דיבידנד. בנק מרכנתיל דיסקונט חילק סך של 120 מיליון ש"ח ו-150 מיליון ש"ח, בהתאמה. כאל חילקה סך של 100 מיליון ש"ח (חלק הבנק כ-71.8 מיליון ש"ח) ו-291 מיליון ש"ח (חלק הבנק כ-209 מיליון ש"ח), בהתאמה. אי די בי ניו יורק חילק בשנת 2012 סך של 100 מיליון דולר לחברת האם הישירה שלו, Bancorp. בחודשים דצמבר 2013 - ינואר 2014, החליט דירקטוריון בנקורפ על תשלום דיבידנד לבנק דיסקונט, בסכום כולל של 80 מיליון דולר. מטרת העברת ההון לבנק היא למנוע היווצרות הון עודף ולקיים בכל אחת מן החברות בקבוצה רמת הון המתאימה לרמת הסיכון שהיא מנהלת.

מרכיבי ההון

סך-כל ההון של הבנק ליום 31 בדצמבר 2013, הסתכם בסך של 12,538 מיליון ש"ח, לעומת 12,134 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, עליה בשיעור של 3.3%.

ההון המיוחס לבעלי המניות של הבנק ליום 31 בדצמבר 2013, הסתכם בסך של 12,233 מיליון ש"ח, לעומת 11,838 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, עליה בשיעור של 3.3%.

השינוי בהון המיוחס לבעלי המניות של הבנק בשנת 2013 הושפע, בין היתר, מהרווח לשנת 2013, מירידה בסך של 236 מיליון ש"ח במרכיב של התאמות נטו בגין הצגת ניירות ערך זמניים למכירה לפי שווי הוגן, בניכוי השפעת המס ומירידה בסך 224 מיליון ש"ח בהתאמות מתרגום דוחות כספיים.

יחס סך-כל ההון, לסך כל הנכסים ליום 31 בדצמבר 2013, הגיע לשיעור של 6.3%, לעומת 6.0% ביום 31 בדצמבר 2012.

מרכיבי ההון הפיקוחי ליום 31 בדצמבר 2013 (באזל II)

כללי. מרכיבי ההון הרגולטורי ליום 31 בדצמבר 2013, המובאים להלן, נמדדו בהתאם לכללי באזל II, שעדיין חלו במועד זה. כאמור, החל מיום 1 בינואר 2014 תכנסנה לתוקף, בהדרגה, ההוראות החדשות בהתאם לכללי באזל III. נתונים בדבר ההשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל III, ליום 1 בינואר 2014, מובאים להלן ובביאור 14 לדוחות הכספיים.

יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2013, הגיע לשיעור של 10.1%, לעומת 9.3% בסוף שנת 2012.

יחס הון הליבה ליום 31 בדצמבר 2013, הגיע לשיעור של 9.3%, לעומת 8.6% ביום 31 בדצמבר 2012. יצוין כי לאור ההסכם שנחתם בין הבנק לבין פיבי ולאור האישורים שניתנו בהתייחס אליו (ראו ביאור 6 ה' לדוחות הכספיים), בהם נקבע מתווה למכירת החזקת הבנק בבנק הבינלאומי, התיר המפקח על הבנקים לבנק לא לכלול בהון הליבה את הניכוי בגין השקעת הבנק בבנק הבינלאומי (ההקלה האמורה תתבטל עם יישום כללי באזל III, ביום 1 בינואר 2014, וההשקעה בבנק הבינלאומי תטופל כהשקעה בתאגיד פיננסי).

יחס הון רובד 1 מקורי לרכיבי סיכון ("יחס ההון הראשוני המקורי לרכיבי סיכון" במונחי באזל I) הגיע ביום 31 בדצמבר 2013 לשיעור של 9.3%, לעומת 8.6% בסוף שנת 2012.

יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון ליום 31 בדצמבר 2013, הגיע לשיעור של 14.4%, לעומת 14.3% בסוף שנת 2012. **גיוס הון רובד 2 תחתון.** בשנת 2013 לא גויס הון רובד 2 תחתון.

מרכיבי ההון הפיקוחי ליום 1 בינואר 2014 (באזל III)

בהתאם להוראות באזל 3 1.1.2014	ההשפעה הצפויה של יישום באזל 3 הסברים	בהתאם להוראות באזל 2 31.12.2013	
במיליוני שקלים חדשים			
א. הון לצורך חישוב יחס הון			
12,364	א	98	12,266
הון ליבה / הון עצמי רובד 1, לאחר ניכויים			
1,136	ב	120	1,016
יתר רכיבי הון רובד 1/ הון רובד 1 נוסף, לאחר ניכויים			
6,124	ג	461	5,663
הון רובד 2 לאחר ניכויים			
19,624		679	18,945
סך-הכל ההון הכולל			
ב. יתרות משוקללות של נכסי הסיכון			
123,736	ד	6,598	117,138
סיכון אשראי			
2,588		-	2,588
סיכון שוק			
12,217		-	12,217
סיכון תפעולי			
138,541		6,598	131,943
סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
ג. יחס הון לרכיבי סיכון			
נתוני הבנק:			
8.9		(0.4)	9.3
יחס הון ליבה/יחס הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון			
9.7		(0.4)	10.1
יחס הון רובד 1 לנכסי סיכון			
14.2		(0.2)	14.4
יחס הון כולל לרכיבי סיכון			
יחס ההון המזערי הנדרש לפי הוראות המפקח על הבנקים			
⁽⁹⁾ 9.0		1.5	7.5
יחס הון ליבה/יחס הון עצמי רובד 1			
⁽¹⁰⁾ 12.5		3.5	9.0
יחס ההון הכולל			

הערה:

(1) החל מיום 1 בינואר 2015.

יצוין כי, מאחר והנתונים לעיל הם ליום 1 בינואר 2014, הם משקפים הפחתות, בהתאם להוראות המעבר, חלקן בהיקף של רבע מההפחתה השנתית הצפויה בשנת 2014 (בהתאם לאישור הפיקוח, במקרים מסויימים, לביצוע הפחתה רבעונית ליניארית במהלך השנה). הגורמים העיקריים שצפויים להשפיע על ההון הרגולטורי ועל היתרות המשוקללות של נכסי הסיכון, בעקבות אימוץ הוראות באזל III: א. הון עצמי רובד 1 (אשר במונחי הוראות באזל II כונה "הון ליבה") לאחר ניכויים עלה בסך של 98 מיליון ש"ח, כתוצאה מהגורמים העיקריים הבאים:

- הגדלה בסך של 179 מיליון ש"ח בגין רווחים שטרם מומשו מהתאמות של ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, אשר הוצגו תחת באזל II כחלק מההון המשני (45% מהרווחים כאמור לפני השפעת המס המתייחס), ואשר מוצגים תחת הוראות באזל III במסגרת הון עצמי רובד 1.
- הקטנה בסך של 31 מיליון ש"ח בגין זכויות מיעוט. תחת הוראות באזל II זכויות המיעוט נכללו במלואן במסגרת הון הליבה, ואילו תחת הוראות באזל III, ניתן להכיר בזכויות המיעוט לצורך הכללתן בהון עצמי רובד 1, בגבולות ההון המינימלי שהיה דרוש לחברה הבת מול נכסי הסיכון שלה (כאשר הסכום העודף מנוכה מההון העצמי רובד 1, על פני חמש שנים, באופן הדרגתי).
- הקטנה בסך של כ-63 מיליון ש"ח בגין ניכויים מההון העצמי רובד 1. בהתאם להוראות באזל III נדרש לנכות מההון, בין היתר, סכומים בגין מסים נדחים וסכומים בגין השקעות בתאגידי פיננסיים, העולים על סכומי הסף, בהתאם להוראות חישוב שנקבעו בהוראה. בהתאם להוראות המעבר, ניכויים אלה יופחתו מההון העצמי רובד 1 בהדרגה, על פני 5 שנים.

- ב. הון רוברד 1 נוסף (אשר במונחי באזל II כונה "יתר רכיבי הון רוברד 1") לאחר ניכויים, גדל בסך של 120 מיליון ש"ח, גידול אשר נבע מהמרכיבים העיקריים הבאים:
- ירידה בסך של 356 מיליון ש"ח בגין הון ראשוני מורכב. ההון הראשוני המורכב, אשר בהתאם להוראות באזל II הוצג כחלק מהון רוברד I, אינו כשיר לפי הוראות באזל III, ואולם בהתאם להוראות המעבר ניתן לכלול אותו בהון רוברד 1 נוסף, ולהפחית אותו על פני תקופה של 9 שנים. הירידה האמורה משקפת את ההפחתה בגין שנת 2014 (בהתאם להוראות המעבר, סכום ההפחתה בגין שנת 2014 הינו 20% בעוד שבשנים הבאות הוא יעמוד על 10% לשנה).
 - מנגד, נכללת תוספת בגין השקעות בתאגידי פיננסיים, בסך של 474 מיליון ש"ח. בהתאם להוראות באזל II, ההשקעה בתאגידי פיננסיים נוכחה מההון כלהלן: 50% מהון רוברד 1 ו-50% מהון רוברד 2. בהתאם להוראות באזל III, החלק מסכום ההשקעה שאינו מנוכה מההון מוצג כנכס סיכון (מוכפל ב-250%) והיתרה מנוכה מהון עצמי רוברד 1 (ראו א לעיל), וחלק מנוכה, בהתאם להוראות המעבר, בהתאם למתכונת שנקטה טרם המעבר ליישום הוראות באזל III.
- ג. הון רוברד 2 לאחר ניכויים עלה בסך של 461 מיליון ש"ח, כתוצאה מהשפעה של הגורמים העיקריים הבאים:
- גידול בסך של 1,289 מיליון ש"ח בגין יתרת ההפרשה הקבוצתית (ללא הפרשה על פי עומק הפיגור). בהתאם להוראות באזל II ניתן היה לכלול בהון רוברד 2 את סכום ההפרשה הכללית שהייתה רשומה בספרי הבנק (סך של כ-254 מיליון ש"ח). בהתאם להוראות באזל III ניתן לכלול בהון רוברד 2 את יתרת ההפרשה הקבוצתית, בכפוף לתקרה, שמתכונת חישובה נקבע בהוראה. יתרת ההפרשה הקבוצתית של הבנק לא עלתה על סכום הסף המחושב.
 - ירידה בסך של 1,218 מיליון ש"ח בגין גריעת כתבי התחייבות נדחים. בהתאם להוראות באזל II הבנק כלל כתבי התחייבות מסויימים כהון משני עליון וכתבי התחייבות אחרים כהון רוברד 2. כתבי התחייבות אלה אינם כשירים על פי הוראות באזל III, אולם על פי הוראות המעבר ניתן לכלול אותם בהון רוברד 2 ולהפחית אותם על פני 9 שנים. הירידה האמורה משקפת את ההפחתה בגין שנת 2014 (סכום ההפחתה בגין שנת 2014 הינו 20%, בעוד שבשנים הבאות סכום ההפחתה יהיה 10%).
 - תוספת בגין השקעות בתאגידי פיננסיים, בסך של 504 מיליון ש"ח (ראו ב לעיל).
 - ירידה בסך של 114 מיליון ש"ח בגין רווחים שטרם מומשו מניירות ערך (ראו א לעיל).
- ד. עליה בסך של 6,598 בסך נכסי הסיכון, אשר הושפעה מהגורמים העיקריים הבאים:
- תוספת נכסי סיכון בגין סיכון ה-CVA, מחושבת על בסיס הון נדרש של 12.5% (דהיינו, הכפלת הסכום ב-1,250%), בסך של 1,144 מיליון ש"ח.
 - סך של 3,686 מיליון ש"ח, השפעה מחושבת, בהתאם להוראה ולהוראות המעבר, של מסים נדחים והשקעות בתאגידי פיננסיים, אשר חלק ממנה נוכה מהון רוברד 1 (ראו א לעיל).
 - תוספת סך של 1,289 מיליון ש"ח בגין יתרת ההפרשה הקבוצתית אשר נכללה בגובה היתרה המותרת בהון רוברד 2.
 - תוספת לנכסי הסיכון, בסך של 430 מיליון ש"ח, בגין החלת משקל סיכון של 150% גם על חובות פגומים שאינם צוברים ריבית. על פי הוראות באזל II החלת משקל סיכון 150% הייתה רק ביחס לחובות בפיגור של 90 יום ומעלה.

גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל

במסגרת המסמך "גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל" מובא תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו (חלק א' של המסמך) וגילוי על הרכב ההון הפיקוחי (חלק ב' של המסמך). המסמך עומד לעיון באתר מגנא של רשות ניירות ערך, באתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ובאתר הבנק, יחד עם הדוח השנתי של הבנק לשנת 2013 (דוח זה). המידע הכלול בחלקים א ו-ב של המסמך מובא כאן על דרך ההפניה.

מבנה ההון

נתוני הלימות ההון

31 בדצמבר		
2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים		
		1. הון לצורך חישוב יחס ההון
12,562	13,282	הון רובד 1 לאחר ניכויים
6,862	5,663	הון רובד 2 לאחר ניכויים
19,424	18,945	סך-כל ההון לצורך חישוב יחס ההון
		2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון
120,686	117,138	סיכון אשראי
2,238	2,588	סיכון שוק
12,788	12,217	סיכון תפעולי
135,712	131,943	סך-כל היתרות המשוקללות של נכסי הסיכון
		3. יחס ההון לרכיבי הסיכון⁽¹⁾
8.6	9.3	יחס הון רובד 1 מקורי לרכיבי סיכון
9.3	10.1	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.3	14.4	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0	9.0	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

הערה:

(1) לפרטים בדבר יחס ההון של חברות בת משמעותיות ופירוט נוסף, ראו ביאור 14 לדוחות הכספיים.

מבנה ההון

31 בדצמבר		
2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים		
א. רכיבי ההון		
הון רובד 1		
4,099	4,099	הון מניות רגילות נפרע
7,203	8,054	עודפים
131	(93)	קרנות הון אחרות
296	305	זכויות שאינן מקנות שליטה
81	83	התאמה בגין אופציות מכר לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברת בת
11,810	12,448	סך-כל הון הליבה
1,747	1,781	מכשירים מורכבים חדשניים
		סכומים שהופחתו מהון רובד 1:
(142)	(142)	מוניטין
(10)	(6)	הפסדים נטו בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה
13,405	14,081	הון רובד 1 בניכוי הפחתות מהון רובד זה בלבד
(843)	(799)	ניכויים 50% מהון רובד 1 (ראו ב' להלן)
12,562	13,282	סך-כל הון רובד 1
הון רובד 2		
297	114	45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת המס המתייחס בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה
254	254	הפרשה כללית לחובות מסופקים
2	2	מניות בכורה
1,383	1,410	מכשירי הון מורכבים חדשניים
5,769	4,682	כתבי התחייבות נדחים
(843)	(799)	ניכויים 50% מהון רובד 2 (ראו ב' להלן)
6,862	5,663	סך-כל הון רובד 2
19,424	18,945	הון כולל כשיר
ב. ניכויים 50% מהון רובד 1 ו-50% מהון רובד 2		
1,687	1,598	השקעות בחברות שאינן ריאליות שיש בהן השפעה מהותית ⁽¹⁾
1,687	1,598	סך-כל הניכויים

הערה:

(1) מזה בגין הבנק הבינלאומי 1,530 מיליון ש"ח (31.12.2012 : 1,624 מיליון ש"ח).

נכסי סיכון

31 בדצמבר			
2012		2013	
דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון	דרישות הון ⁽¹⁾	נכסי סיכון
במיליוני שקלים חדשים			
נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון אשראי הנובע מחשיבות של:			
63	697	80	887
ריבנויות			
97	1,078	141	1,570
ישויות סקטור ציבורי			
333	3,697	387	4,295
תאגידים בנקאיים			
7,079	78,656	6,639	73,768
תאגידים			
213	2,370	160	1,773
בבטחון נדל"ן מסחרי			
1,220	13,550	1,269	14,095
חשיבות קמעונאיות ליחידים			
658	7,311	646	7,177
הלוואות לעסקים קטנים			
678	7,530	691	7,680
משכנתאות לדירור			
14	155	1	14
איגוח			
508	5,642	529	5,879
נכסים אחרים			
10,863	120,686	10,543	117,138
סך-כל נכסי הסיכון ודרישות הון בגין סיכון אשראי			
201	2,238	233	2,588
נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון שוק לפי הגישה הסטנדרטית			
1,151	12,788	1,100	12,217
נכסי סיכון ודרישות הון בגין סיכון תפעולי לפי הגישה הסטנדרטית			
12,214	135,712	11,876	131,943
סך-כל נכסי הסיכון ודרישות הון			

הערה:

(1) דרישת הון המינימלית הינה 8% בגין הוראות נדבך 1, בתוספת 1% בגין הוראות נדבך 2.

מצב הנזילות וגיוס מקורות בבנק

כללי

במהלך שנת 2013 נרשמה עליה בשיעור של כ-15% במצרף הכסף M1 (מזומן בידי הציבור ופיקדונות עו"ש בשקלים). כמחצית מהגידול נרשמה במהלך הרבעון השלישי של שנת 2013. כמו כן, נרשמה עליה בשיעור של כ-7% במצרף הכסף M2 (M1 בתוספת פיקדונות לא צמודים עד שנה), רובה ככולה במחצית השנייה של השנה. במהלך שנת 2012 נרשמה עליה של כ-9% במצרף הכסף M1 ועליה של כ-8% במצרף M2. השינויים במצרפי הכסף שיקפו, בעיקר, גידול בפיקדונות העו"ש והפח"ק, ומנגד, ירידה בפיקדונות עד שנה. זאת, במקביל להורדת הריבית, והעליות בשוקי ההון. ההתפתחויות האמורות הובילו, כנראה, למעבר מפיקדונות עד שנה (על רקע הריבית הנמוכה) לנזילות (לצורך ניצול הזדמנויות בשוקי ההון). יצוין כי הירידה בפיקדונות עד שנה, הייתה בניגוד למגמת הגידול שנרשמה בשנת 2012, על רקע העליה באי הוודאות באותה שנה, אשר הובילה להעדפת הפיקדונות בבנקים על פני אפיקי השקעה מסוכנים יותר.

בסיס הכסף גדל בשנת 2013 ב-6.4 מיליארד ש"ח, לעומת 0.7 מיליארד ש"ח בשנת 2012. הגידול בבסיס הכסף בתקופה הנסקרת התרחש, כאמור, על רקע הורדת הריבית, ושיקף הזרמה של בנק ישראל, אשר קוזזה בחלקה על ידי ספיגת הממשלה. יצוין כי רוב הזרמת בנק ישראל בוצעה באמצעות המרת מט"ח, על רקע ההתחזקות השקל, מהלך אשר לא ננקט מאז חודש יולי 2011. עוד יצוין, כי חלק מהזרמת בנק ישראל במהלך השנה כתוצאה מרכישת מט"ח, קוזזה באמצעות פעולות בשוק הפתוח (הנפקת מק"מ).

להלן מקורות לשינויים בבסיס הכסף:

שינוי	2012	2013	
%-ב	במיליארדי שקלים חדשים		
(22.1)	8.1	6.3	פעולות בשוק הפתוח
	(1.0)	2.0	מכרז לפיקדונות שקליים
	-	19.0	המרת מט"ח
(9.1)	(9.1)	(10.5)	פעילות הממשלה

הבנק

מדיניות ניהול סיכון הנזילות בקבוצת דיסקונט. ראו "ניהול סיכון הנזילות" להלן.
מדיניות ניהול סיכון הנזילות של הבנק מגדירה את התיאבון לסיכון של הבנק במונחי אופק הישרדות בתרחישי נזילות שונים, ריכוזיות מקורות - שעור 15 המפקידים הגדולים לא יעלה על 15% מסך המקורות, ומגבלה של 35% על המקורות התנדוטיים (פקדונות תאגידיים ופקדונות מבנקים) מתוך סך המקורות.

עבירות נזילות בקבוצה. העברת נזילות בין חברות הקבוצה לבנק מתבצעת על בסיס מנגנון מחירי כסף שנקבע בבנק. כאמור, חברות הבת אינן רשאיות להסתמך על העברת נזילות מבלי שהוגדרה מסגרת נזילות שנלקחת בחשבון במודל הנזילות בצד הנגדי. במהלך שנת 2012 הועברה לבנק נזילות דולרית, בהיקפים לא מהותיים מאי די בי (סוויס) ומאי די בי ניו יורק.

לפרטים נוספים, ראו "ניהול ומדידת סיכון הנזילות" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".
במהלך שנת 2013, הבנק שמר על נכסים נזילים בהיקף גדול מסך ההתחייבויות הנזילות ומודל הנזילות הפנימי של הבנק הראה עודפי נזילות ניכרים. במהלך השנה נצפו המגמות הבאות:

- מעבר של נזילות מפקדונות ליתרות עו"ש, בהיקף של 3 מיליארד ש"ח בשקלים ו-0.8 מיליארד דולר במט"ח;
- עליה בהיקף הפקדונות צמודי מדד בשיעור של 0.4%;
- עליה בשיעור של 4.1% בהיקף פקדונות מט"ח, מרביתה בפיקדונות קמעונאיים;
- היקף הפקדונות השקליים נותר ללא שינוי, עליה בפיקדונות סיטונאיים ומנגד ירידה בפיקדונות קמעונאיים;
- ירידה מערכתית בעלות הנזילות המט"חית, כפי שהיא נמדדת בשוק הסופ ופיקדונות תאגידיים.

במהלך שנת 2014 צפויה הסביבה העסקית להגדיל משמעותית את התחרות בשוק הפיקדונות הקמעונאיים. זאת, כתוצאה מהטמעתה הצפויה של הוראת נזילות באזל III (LCR), אשר נותנת עדיפות משמעותית לפיקדונות קמעונאיים על פני סיטונאיים, וכניסתם של מוצרים מתחרים דוגמת הקפ"מ. התחרות המוגברת עשויה לשחוק את מרווחי הפיקדונות הקמעונאיים, אך לא צפויה להשפיע באופן מהותי על מצב הנזילות של הבנק. מנגד, מרווחי הפיקדונות הסיטונאיים צפויים לגדול.

פקדונות הציבור

שינוי לעומת		31.12.12		31.12.13	
במיליוני		ש"ח	ש"ח	ש"ח	
%-ב					
0.3	243	70,199	70,442		מטבע ישראלי לא צמוד
0.4	54	12,074	12,128		מטבע ישראלי צמוד למדד
(3.1)	(929)	29,537	28,608		מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
(0.6)	(632)	111,810	111,178		סך-הכל
4.2	330	7,912	8,242		מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ - במיליוני דולרים

פקדונות מבנקים

שינוי לעומת		31.12.12		31.12.13	
במיליוני		ש"ח	ש"ח	ש"ח	
%-ב					
(3.7)	(38)	1,038	1,000		מטבע ישראלי לא צמוד
70.2	193	275	468		מטבע ישראלי צמוד למדד
(51.9)	(936)	1,805	869		מטבע חוץ ומטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ
(25.1)	(781)	3,118	2,337		סך-הכל

גיוס מקורות

הנפקות הון רובד 2 בשנת 2013. בשנת 2013 לא גוייס הון רובד 2. **גריעת מכשירי הון פיקוחיים בשנת 2014.** שטרי הון נדחים, אשר תחת הוראות באזל II הוכרו כהון ראשוני מורכב או כהון משני עליון, אינם כשירים בהתאם להוראות באזל III, אך בהתאם להוראות המעבר הם יוכרו כהון רובד 1 נוסף ויבוטלו בהדרגה בשנים 2014-2021. כמו כן, כתבי התחייבות נדחים, אשר תחת הוראות באזל II הוכרו כהון רובד 2, אינם כשירים בהתאם להוראות באזל III, אך בהתאם להוראות המעבר הם יוכרו כהון רובד 2 ויבוטלו בהדרגה בשנים 2014-2021. מכשירי הון פיקוחי אשר ייגרעו בהתאם להוראות המעבר במהלך שנת 2014, מסתכמים בסך של 1,575 מיליון ש"ח (מזה סך של 581 מיליון ש"ח היה נגרע גם בהתאם להוראות באזל III).

גילוי על פקדונות. במסגרת הוראה חדשה בדבר "גילוי על פקדונות" (ראו ביאור 1 ג' 5.3 לדוחות הכספיים), נדרשים התאגידים הבנקאיים לכלול בדוח הדירקטוריון, החל מדוח שנתי 2013, נתונים בדבר היקף פיקדונותיהם של שלוש קבוצות המפקידים הגדולות ביותר. פיקדונות הציבור של שלושת קבוצות המפקידים הגדולות, הסתכם ביום 31 בדצמבר 2013, בסך של 6,191 מיליון ש"ח.

פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים

כללי

תאור תמציתי של מגזרי הפעילות, ובכלל זה הקריטריונים לשיוך הלקוחות על פי מגזרי הפעילות, בדרך כלל, הובאו לעיל ב-"מגזרי הפעילות של קבוצת דיסקונט - תיאור תמציתי" בפרק "קבוצת דיסקונט - רקע כללי ומבנה הקבוצה". פרטים בדבר התפלגות ההון האנושי בקבוצה לפי מגזרי פעילות, מובאים בפרק "משאבי אנוש" להלן. לפרטים בדבר עיקרי ההנחות, האומדנים ועקרונות הדיווח אשר שימשו בהכנת הנתונים, ראו ביאור 31 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר ההבדלים העיקריים בין מתכונת הדיווחים הניהוליים לבין מתכונת הדיווח לציבור, ראו נספח לדוח הדירקטוריון, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו (חלק ג', סעיף 4).

סיווג מחדש של מספרי השוואה במגזרים. מספרי השוואה של נתוני תקופות קודמות סווגו מחדש בעיקבות סיווג מחדש בבנק מרכנתיל דיסקונט, שנועד לשקף מיון פקדונות מוסדיים וגדולים ממגזר הבנקאות הפרטית למגזר הבנקאות המסחרית ושינוי היתרות הממוצעות של ההתחייבות בגין כרטיסי אשראי.

מבנה ניהולי

קבוצת הבנק פועלת בארץ ובחול באמצעות הבנק, חברות בת, סניפים ונציגויות בכל תחומי הבנקאות והשירותים הפיננסיים. פעילותו העסקית של הבנק התבצעה בשנת 2013 באמצעות 4 חטיבות: החטיבה הבנקאית, החטיבה העסקית, החטיבה הפיננסית והחטיבה לנכסי לקוחות.

החטיבה הבנקאית אחראית לפעילות בקרב משקי בית, לקוחות אח"מ, חברות ועסקים קטנים, חברות בינוניות (Middle market) ולקוחות הבנקאות הישירה. החטיבה אחראית להפעלתם של יועצי ההשקעות והיועצים הפנסיוניים, הפועלים בסניפים ומרכזי ההשקעות. **החטיבה העסקית** אחראית לפעילות בקרב החברות הגדולות באמצעות מנהלי עסקים, סניף ראשי ת"א ושלוחותיו, אגף סחר חוץ, סניף בורסת היהלומים וסניף לונדון. כמו כן, אחראית החטיבה לניהול הפעילות עם מגזרי לקוחות ספציפיים, כגון: חברות בניה (ליווי פרויקטים בתחום הנדל"ן) ותשתיות ופעילים גדולים בשוק ההון.

החטיבה הפיננסית החטיבה אחראית על ניהול המקורות והשימושים של הבנק והקבוצה, ניהול חדר עסקות, ניהול ההון וניהול קשרי משקיעים. כוללת את יחידות המחלקה הכלכלית וכן שירותי תפעול ובקרה בניירות ערך ונגזרים. פעילות החטיבה מתחלקת בין מספר יחידות: ניהול נכסים והתחייבויות, חדר עסקאות, יחידת ההשקעות, שירותי בקרה ותפעול בניירות ערך ונגזרים, הכלכלנית הראשית וקשרי משקיעים. כמו כן, החטיבה אחראית על חברות הבת בית למד דלת בע"מ, דיסקונט מנפיקים בע"מ ודיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ.

החטיבה לנכסי לקוחות אחראית על השירות בבנק ללקוחות בנקאות פרטית, ישראלים ותושבי חוץ. כן אחראית החטיבה על היעוץ בבנק - יעוץ פנסיוני ויעוץ בניירות ערך ועל ייזום, פיתוח וניהול המוצרים הפיננסיים לכל מגזרי הלקוחות. בנוסף החטיבה אחראית על ניהול תיקים (באמצעות "תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות") ושירותי נאמנות (באמצעות "דיסקונט נאמנות") ועל חברת הבת אידיבי (סוויס) בנק.

המגזר הקמעונאי - כללי

הבנק מציג שני מגזרים קמעונאיים: מגזר "משקי הבית" ומגזר "עסקים קטנים". בסעיף כללי זה להלן יובאו כמה עניינים שמשותפים לשני המגזרים האמורים.

דיסקונט הבנק למשפחה

בחודש פברואר 2013, השיק הבנק תוכנית ראשונה מסוגה בישראל, המיועדת ללקוחות קיימים ולמצטרפים חדשים, שקיים ביניהם קשר משפחתי. הרעיון הוא לקשר מספר לקוחות בעלי חשבונות שונים, שקיים ביניהם קשר משפחתי, ל"תוכנית משפחה" במערכות הבנק ובכך להפוך את התא המשפחתי הקיים גם לקבוצה פיננסית, שתהנה ממגוון שירותים והטבות בלעדיות, בהתאם לנתונים המצרפיים של שותפי התוכנית. מהתוכנית נהנים לקוחות הבנק המצטרפים כאשכול "לתוכנית משפחה" בדיסקונט. ההצטרפות פשוטה וקלה וניתנת לביצוע באמצעות רישום בסניף, במוקד הטלפון ובאתר האינטרנט של הבנק.

הקישור לקבוצה המשפחתית מעניק לבני המשפחה, המצורפים לתוכנית, הטבות בעלות ערך אישי בהתאם למצב החשבונות ובהתאם לסוגי ההטבות שאליהן בחרו להצטרף והכל, כמובן, תוך הקפדה מלאה על כללי הסודיות הבנקאית כך שאיש ממצטרפי התוכנית לא שותפים ולא מעורבים בחשבונם של בני המשפחה האחרים.

בשלב זה, המוצרים המרכזיים בתוכנית המשפחה הם:

- **פטור מעמלות בהעברת כספים** במטבעי ישראלי, בין חשבונות בני המשפחה המצורפים לתוכנית.
- **"פלוס משפחתי"** - קיזוז ריבית אוברדראפט בין חשבונות בני המשפחה. הטבה בלעדית ללקוחות החדשים וללקוחות הקיימים שיצרפו אליהם בן משפחה כלקוח חדש. "פלוס משפחתי" מאפשר ללקוח ליהנות מקיזוז ריבית החובה בחשבונו, בתנאי שאחד או יותר מבני המשפחה המצורף להטבה נמצא באותה עת ביתרת זכות בעו"ש. סכום הקיזוז הוא ליתרת חובה בסכום מרבי של 5,000 ש"ח בכל חשבון בתוכנית. יודגש כי, בן המשפחה בעל יתרת הזכות מסייע לבן המשפחה המצוי ביתרת חובה, מבלי להפסיד את ריבית הזכות בחשבונו.
- **מענק הצטרפות של עד 2,000 ש"ח** - מענק כספי שבין 750 ש"ח ועד 2,000 ש"ח שיועבר במזומן לחשבון של מצטרפים חדשים. למעביירים משכורת מסכום של 10 אלפי ש"ח, או פאסיבה מסכום של 120 אלפי ש"ח, שאינם נכללים בזכאות לתנאים משופרים אחרים, יינתן מענק בסך 2,000 ש"ח.
- **כרטיס "מפתח 2go"** - כרטיס נטען, שבני המשפחה יכולים להזמין גם ללקוח שאינו בעל החשבון ובכלל זה גם לילדים מגיל 14. הכרטיס ניתן לטעינה באמצעות חשבון הלקוח בסניף, בטלפון ובאינטרנט. מפתח 2go מאפשר משיכת מזומנים של עד 400 ש"ח ביום וביצוע עסקאות של עד 400 ש"ח ביום. הכרטיס מעניק ביטחון ובקרה על ההוצאות.
- **חיסכון להשכלה גבוהה** - חיסכון ל-15 שנה עם שנת חיסכון שלמה נוספת, על חשבון הבנק. בני המשפחה יוכלו לחסוך מסכום של 150 ש"ח ועד 10,000 ש"ח בחודש וליהנות בתום התקופה, מסכום הקרן והריבית שנצברה וכן מתוספת של מענק מהבנק, בשווי הקרן השנתית והצמדה למדד, בסך כולל של עד 12,000 ש"ח והצמדה למדד.
- **הלוואת משפחה** - הלוואות בתנאים מועדפים למצורפים ולמצטרפים חדשים לתוכנית המשפחה.
- **בילוי משפחתי** - בני המשפחה שבדיסקונט מזומנים ליהנות ביחד, באמצעות מפתח דיסקונט, מהטבה משפחתית. מידי חודש מוצעת ללקוחות הטבה משפחתית אחרת במחיר מוזל.

סניפים - מרכז העשייה הקמעונאית

הסניפים הם החוליה המרכזית בקשר בין הבנק ללקוח הקמעונאי. חווית הקמעונאות מתרחשת במקום המפגש של הלקוח הקמעונאי עם הבנק - בסניף. לקוח המבקר בסניף יחווה חווית קמעונאות כתוצאה משילוב של ארבעה גורמים עיקריים: חזות נעימה של הסניף ועובדיו, שירות איכותי לאורך כל זמן שהייתו בסניף, בהירות ופשטות של המוצרים והמסרים המועברים לו וזמינות וקלות הצריכה - תהליכים פשוטים וביצוע יעיל. הסניפים הותאמו למבנה ממוקד לקוח, כאשר מול כל זירת לקוחות מתקיימת היערכות שונה ומבודלת.

סינוף

בסוף שנת 2013 הפעיל הבנק מערך של 145 סניפים ושלוחות ברחבי הארץ המאורגנים במסגרת 6 מרחבים. בנק מרכנתיל דיסקונט הפעיל 80 סניפים נוספים. זאת, לאחר שבמהלך השנה הבנק סגר שני סניפים (סניף מגדל היוכל וסניף "דיסקונט בדרך שלך" בקניון שרונים). לפרטים בדבר רשת הסינוף, שירותים משלימים ומערכי ייעוץ ראו "מגזר משקי הבית" להלן.

אסטרטגיית המגזרים

אסטרטגיית המתווה דרך על פיה יש ליצור בידול ברור בין לקוחות על מנת להצליח לשמר את הלקוחות ולמצות את הפוטנציאל הגלום בהם. במהלך שנת 2012 המשיך הבנק לשפר את פילוח לקוחות המגזר במטרה להתאים את השירות הניתן לכל פלח. בנוסף על החלוקה לצוותי שירות בסניפים, המבוססת בעיקר על פרמטרים פיננסיים, סווגו הלקוחות לתתי פלחים המאפשרים לשפר את רמת השירות הניתנת ללקוח, לרבות מגוון המוצרים, השירותים והערוצים להם הוא זקוק.

פילוח הלקוחות

במגזר משקי הבית עליו הושם דגש בשנים האחרונות, נקבעו דגשים אסטרטגיים שונים לפעילות מול כל פלח, בהתאם למאפייניו וצרכיו. בשנים האחרונות הושם דגש מיוחד על המגזר הפרטי על כל פלחיו. בהתבסס על פילוח המגזר הפרטי נקבעו דגשים אסטרטגיים שונים לפעילות מול כל פלח בהתאם למאפייניו, צרכיו ולסדרי העדיפויות של הבנק. בהתבסס על פילוח המגזר הפרטי נבנו מסלולי חשבון המאפשרים, בין היתר, העמדת קווי אשראי מובנים, בהם שיעור הריבית הולך ופוחת ככל שגדל הניצול, הלוואות וכן הצעת מסלולים ייחודיים לבעלי עושר פיננסי ו/או מקבלי משכורת.

התאמת מוצרי האשראי לפלחי אוכלוסיה אלה נעשית באמצעות פניה יזומה ללקוח והתאמת המסגרות בהתאם לצרכיו של הלקוח, יכולת ההחזר שלו, וההיכרות עימו לאורך שנים. ללקוח מוצעות הלוואות המותאמות לצרכיו ולאיורעי חיים, כרטיסי אשראי וקווי אשראי מובנים. פעילות זו תומכת בפיתוח תחום האשראי הצרכני בבנק ומאפשרת התאמה מלאה לצרכי הלקוח.

במגזר העסקים הקטנים אותרו שלושה פלחים עיקריים של לקוחות: עסקי פלוס, עסקי מורחב. הפלחים מוגדרים בהתייחס לפרמטרים של היקף הפעילות מול הבנק, כפי שנמדד בעיקר בתחום האשראי.

תפיסת השירות

בשנת 2013 התמקד הבנק במתן שירות מבודל על פי מגזרי לקוחות, הממוקד בצרכי הלקוח, לרבות התאמת מגוון מוצרים מותאמי מגזר. הובלת השירות בנויה על העקרונות הבאים:

- מיקוד בלקוח - התמחות לפי סגמנטים (זירות לקוחות) במקום במוצרים - התאמת שירותים ומוצרים על פי מאפייניו וצרכיו הייחודיים של כל סגמנט;
- שירות כולל ללקוח בנקודת שירות אחת - one stop shop;
- שירות בצוות - מקנה מענה שירותי מקיף יותר בכתובת אחת בסניף;
- רב ערוציות - לאפשר ללקוח לבצע פעילות בנקאית בכל מקום, בכל זמן, בכל ערוץ ובהתאמה אישית;
- בנקאות מומחים - מתן שירותים מקצועיים מגוונים, בתחום האשראי וההשקעות, תוך התאמת המוצר לצרכיו של הלקוח;
- היכרות ויחס חם מצד נותני השירות;
- יוזמה שירותית - הקדמת הלקוח בחיזוי צרכיו והתאמת מוצר או שירות לאותם צרכים;
- הטמעת סטנדרטים לטיפול בפניות לקוחות והמשך צמצום התלונות;
- הקצאת משאבים המבוססת על צרכי הלקוח וסדרי העדיפות בבנק.

בבנק הוטמעה מערכת התומכת בשיווק ממוקד לקוח במערכי השירות. מערכת זו ממקמת את הלקוח במרכז, ומתאימה לו מוצרים בהתאם לצרכיו והעדפותיו.

”מפתח דיסקונט”

בשנת 2013 הבנק המשיך במהלך השיווקי הייחודי בתחום הצריכה הפיננסית - ”מפתח דיסקונט”. המהלך מבטא גישה חדשה המשלבת בין תרבות הצריכה לתרבות החיסכון, במטרה לבסס את נאמנות הלקוחות לבנק. במסגרת זו נהנים לקוחות הבנק מחזיקי כרטיס אשראי של דיסקונט (ויזה Cal, דינרס ומאסטרכארד) מהנחות בלמעלה מ-120 רשתות שיווק. ללקוחות ניתנת האפשרות להצטרף לתוכנית חיסכון ייחודית, הצוברת כספים שנצברים מהפעולות המבוצעות באמצעות כרטיס האשראי. לקוחות הבנק יכולים לבחור לחסוך בשלושה מסלולים: עיגול עסקה, שהם מבצעים בכרטיס האשראי, לחמישה או עשרה שקלים; צבירת ההנחות, שמעניקים בתי עסק המשתתפים בהסדר, לחיסכון; והשלמת הפקדה בסכום חודשי קבוע. בחודש אפריל 2013 השיק הבנק את הדלקן הפרטי הראשון בישראל. הטבה זו מאפשרת ללקוחות בעלי חשבון פרטי, המחזיקים את כרטיס האשראי של הבנק, להזמין דלקן פרטי, ללא עלות, לתדלוק בתחנות סונול.

התייעלות תפעולית בסניפים

נמשך מהלך הוצאת הפעילות התפעולית מהסניפים במקביל למהלכי התייעלות, שיפורי תהליכים ושינוי תפיסות ביצוע. הפעילות נועדה להשיג את המטרות הבאות:

- א. הלקוח יוכל לבחור בין בנקאות נעזרת בפקיד לבין בנקאות בשירות עצמי;
- ב. הוצאה מהסניף של כל הפעילות שאיננה הכרחית בכדי לשרת את הלקוח;
- ג. פישוט וקיצור התהליכים הנותרים בסניף;
- ד. התמקדות בלקוח ובצרכיו, לשיפור חווית השירות;
- ה. הקטנת כמות הניירת והתיק בסניף;
- ו. חסכון בכוח אדם ובעלויות.

בכל סניפי הבנק קיים אזור של בנקאות עצמית בו הלקוח יכול לבצע את מרבית הפעילות הבנקאית היום יומית, לרבות הפקדת שיקים, הפקדת ומשיכת מזומנים, משיכת מט”ח וביצוע תשלומים. שירות משיכת מט”ח קיים בכ-100 מכשירים, שירות הפקדת המזומן בכספומט ושירות הפקדת שיקים במשוב קיים בכל סניפי הבנק. בשנת 2014 יושק שירות חדש ללקוחות שיאפשר הפקדת שיק גם בכספומט.

בשנת 2013 המשיך המשרד האחורי לקלוט פעילויות חדשות, אשר תרמו לפישוט וקיצור התהליכים בסניף. במקביל, במהלך שנת 2013 שנת הותנע ברמת הבנק פרויקט ”פינוי זמן בסניפים”, להוצאת פעילויות מהסניפים לצורך פינוי זמן לשירות ומכירה. הפרויקט הנ”ל נכלל בין תחומי המיקוד לשנת 2014 התומכים בנושאים האסטרטגים של הבנק.

כמו כן, בשנת 2013 הותנע תהליך חדש לבקרת שיקים מרחוק, שיבוא לידי ביטוי בשנת 2014. הפקדות שיקים במשוב, המשודרות און-ליין, יטופלו בזמן אמת על ידי משרד אחורי. הפעילות מהווה נדבך חשוב בהתייעלות תהליכית ובחסכון במשאבים ברמת הבנק.

נמשכה הפעילות להוצאת תיק מסמכי היסוד מהסניפים וקליטתם באופן המאפשר לגורם העסקי צפייה במסמכי היסוד. הוצאת מסמכי היסוד בוצעה עד כה בכ-91 סניפים. בשנת 2014 מתוכנן המשך התהליך בכ-20 סניפים נוספים. הוצאת הניירת היומית בוצעה בכל הסניפים. פעילויות אלה חוסכות שטחים בסניף, חוסכות נייר, מקצרות את זמן איתור המסמך ומפחיתות סיכונים.

בנקאות קמעונאית - מגזר משקי הבית

שירות

מוצרים בנקאיים. המוצרים הבנקאיים העיקריים העומדים לשימוש לקוחות המגזר כוללים שירותי ניהול חשבון שוטף, אשראי, פקדונות, פעילות בשוק ההון וכרטיסי אשראי, וכן הלוואות לרכישה, חכירה, הרחבה, שיפוץ או בניה של דירת מגורים ומתן הלוואות לכל מטרה, המובטחת על ידי משכון דירת מגורים.

טלבנק שירות אישי. מרכז מענה טלפוני ללקוחות - הפניה אוטומטית לבנקאות הישירה ללקוחות המתקשרים למרכזיית הסניף. השירות מאפשר לשפר את איכות המענה הטלפוני ולפנות לעובדי הסניף זמן לייצר עבור הלקוח ערך מוסף בהיבטי יוזמה ומכירות.

פעילות באינטרנט. עידוד השימוש בערוץ זה, שמתבטא בעלויות הנמוכות משמעותית ללקוח לעומת שירותים זהים הניתנים בסניף.

הלוואות באינטרנט. לקוחות פרטיים, אשר עונים לקריטריונים שנקבעו, יכולים לקבל הלוואה באינטרנט.

דיסקונט בסלולר. שירות המבוסס על יישום סולר, המאפשר גלישה לחשבון לקבלת מידע וביצוע פעולות בנקאיות באמצעות אפליקציה/SMS מכל מקום ובכל זמן. ללקוח ניתנים שירותים שונים תוך אפשרות קבלת תמיכה בעת הגלישה.

מתן שירותים לעובדי מדינה ולעובדי הוראה. בשנת 2013 המשיך הבנק במתן שירותים ייחודיים לעובדי המדינה ולעובדי הוראה, בהתאם להסכמים עם החשב הכללי. לאחרונה פורסם מכרז למתן שירותים לעובדי הוראה ובנק אחר זכה בו. במהלך שנת 2014 צפוי להתפרם גם מכרז בעניין עובדי המדינה. (לפרטים נוספים, ובכלל זה המשך מתן שירותים לעובדי הוראה, ראו ביאור 19 ג' 17 ו-18).

התאמת רשת הסינוף

שינוי במתכונת שירותי בנקאות מהירה. החל מראשית שנת 2013, שירותי בנקאות מהירה בסניפים ניתנים בשירות עצמי, ללא איוש קבוע על ידי בנקאים. בהתאם, חלק מהעובדים העוסקים במתן שירות זה נידו לתפקידים אחרים, במוקד המידע והמכירות הטלפוני ובמערך הכספרות בסניפים.

הסבת סניפים לעסקיים. בשנת 2012 החל מהלך להסבת סניפים מסוימים לסניפים עסקיים. בשנת 2012 הוסבו סניף המפרץ בחיפה וסניף פולג בנתניה. בשנת 2013 הוסבו סניף כנפי נשרים בירושלים.

"דיסקונט בדרך שלך". סניפים אלה, הממוקמים בקניונים, משמשים נקודת שירות ומכירות ללקוחות הקניון, והם מותאמים לסביבה הקמעונאית של הקניון. שעות הפתיחה מותאמות ללקוח: 10:00-22:00. בסוף שנת 2013 פעלו 9 סניפים בסדרת "דיסקונט בדרך שלך".

"דיסקונט ביתי". במהלך שנת 2013 הוסבו מרבית סניפי דיסקונט ביתי לסניפים מסורתיים. סניפי דיסקונט ביתי הותאמו במקור למתן שירות ללקוחות פרטיים בלבד. צרכי הלקוחות והסביבה הדמוגרפית המשתנה הובילו להרחבת השירותים הניתנים בסניפים אלה, לרבות שירותים ללקוחות עסקיים.

הוצאת סניפי בנק יהב ממתחמי המדינה. בדוח שנתי 2010 (עמ' 115) דווח כי בחודש יוני 2010 הגישה פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי) לבית משפט השלום בירושלים כתב תביעה בסדר דין מקוצר לפינוי סניפי בנק יהב המצויים במתחמי משרדי הממשלה בבירה (משרד הפנים ושיח ג'ראח). הליך הגישור שהתקיים בין הצדדים נכשל. ההליך המשפטי ממשיך להתברר בין הצדדים.

מערכי הייעוץ

מרכזי השקעות. לקוחות בעלי פסיבה של מעל 750 אלף ש"ח או לקוחות פעילים בשוק ההון זכאים לייעוץ בתחום הפסיבה במרכזי השקעות (9 במספר). חשבון הלקוח משויך לסניף אולם השירות ניתן במרכז ההשקעות על ידי יועצי השקעות מומחים.

בסוף שנת 2013 פעלו 4 שלוחות של מרכזי השקעות.

במהלך שנת 2014 יורחבו השירותים הניתנים במרכזי ההשקעות, ממתן שירותי יעוץ השקעות בלבד למתן שירותי בנקאות הכוללים: אשראי, יעוץ משכנתאות ויעוץ פנסיוני (לקוחות אח"מ שמטופלים במרכזי ההשקעות בלבד במגזר משקי בית).

שירותי ייעוץ בסניפים. לקוחות בעלי פסיבה בתחום של 120-750 אלף ש"ח זכאים לייעוץ אשר ניתן בסניפים על ידי יועצי השקעות מורשים ומבודלים העוסקים בתחום שוק ההון בלבד.

שירותי ייעוץ פנסיוני. הבנק עוסק במתן ייעוץ פנסיוני בסניפי הבנק ובמרכזי ההשקעות. הבנק בחר במודל ייחודי של מתן ייעוץ פנסיוני על ידי יועצים מבודלים המתמחים בייעוץ פנסיוני לכל סוגי הלקוחות. הבנק מספק ייעוץ פנסיוני לעצמאים ושכירים בכל רחבי הארץ. (לפרטים נוספים ראו להלן "פעילות בשוק ההון" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים").

ניהול תיקים. הפניית לקוחות הנדרשים לשירות זה להתקשרות עם מנהלי תיקים מורשים.

שיווק והפצה

השיווק וההפצה מתבצעים באמצעות מבצעי פרסום בעיתונות, בטלוויזיה, ברדיו ובשלטי חוצות. בנוסף, מתבצעים שיווק והפצה בערוצים הבאים:

- בסניפים - פנים מול פנים, על ידי מסכים בעמדות ההמתנה לשירות;
- באמצעות הטלפון, הן בפניה יזומה והן בתגובה לפנית הלקוחות;
- בטלבוני דיסקונט - הן בפניה יזומה הן כמענה לפנית לקוחות;
- באתר דיסקונט באינטרנט, באמצעות מועברים מסרים שיווקיים והצעות שיווקיות;
- במשוב דיסקונט, באמצעות מועברים מסרים שיווקיים והצעות שיווקיות;

- במערכת מענה קולי אינטראקטיבי (IVR) בטלפון, באמצעות מסרים שיווקיים והצעות מכר בזמן המתנה לשירות;
- דיוור ישיר ללקוחות (בצירוף דוח מצב חשבון) ובאמצעות המכשירים לשירות עצמי (משובים וכספומט);
- ערוצים ישירים - שירות המאפשר קבלת הלוואה באמצעות האינטרנט.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

שנת 2013. שלושה יעדים הוצבו למגזר במיקוד העשייה בשנת 2013: התמקדות ברווחיות, הגדלת מצבת הלקוחות והיקפי פעילותם בבנק ושיפור האיכות.

לצורך מימוש היעדים כאמור הוגדרו הדגשים כלהלן:

- **מיצוב הטלפון כמרכז שירות ומכירות ארצי** - ביצוע שיחות יזומות לבנקאות כללית ושילוב הצעות ערך ומכירות לשיחות נכנסות, לצד מתן שירות מענה טלפוני למנויים וללקוחות, הפניית שיחות אישית וכללית והפעלת מוקדי שימור ללקוחות אח"מ וסטודנטים;
- **מיצוי פוטנציאל הלקוחות** - באמצעות פילוחי משנה, לרבות התאמת הצעות הערך סביב "דיסקונט למשפחה", מוצרים ומחירים, הצעת הלוואות במגוון ערוצים, שיפור ההפעלה של הסד"כ היוזם - טלפון וכספרים; עידוד החיסכון המשפחתי;
- **שימור לקוחות באמצעות שימוש במשכנתא כמוצר משמר** - שיפור השירות ללקוח, בעיקר על ידי קיצור לוחות זמנים; הרחבת פריסת השירות לרבות הגדלת פעילות בקבוצות רכישה; מתן הצעות ערך נלוות למשכנתא;
- שיפור האיכות:
 - פיתוח מודלים באשראי פרטי ועסקי;
 - המשך פריסת קציני צוות בסניפים;
 - ניהול ממוקד של בקרה-ניטור-גביה, לרבות שיפור מהותי במהירות התגובה.
- **שימור לקוחות** - בסוף שנת 2012 הוקם מוקד שימור ללקוחות אח"מ, שיוזם במהלך שנת 2014 לטיפול בלקוחות מגזר אישית.
- **שנת 2014.** העמקת פעילות במגזר משקי בית - גידול במצבת לקוחות תוך שימת דגש על הקטנת הנטישה, גידול במספר הלקוחות בעלי מוצרים בנקאיים וגידול בשיעור לקוחות נוטלי אשראי.

דגשים לשנה הקרובה

- המשך הובלת השירות האישי;
- חיזוק המיקוד בלקוח;
- פיתוח מוצרים חדשים וייחודיים והתאמתם ללקוחות הבנק;
- המשך גיוס עובדי המדינה וההוראה;
- המשך מיצוב הבנק כמוביל בתחום הייעוץ הפנסיוני;
- דגש על שימור טיפוח נאמנות לקוח והעמקת פעילות בקרב לקוחות חדשים וותיקים;
- העמקת פעילות פאסיב;
- קיצור תהליכים בנקאיים;
- הטמעת תהליכים להוצאת פעילות תפעולית מהסניפים, כגון חידוש פוליסות ביטוח לבטוחות;
- המשך פריסת מערכת ניהול תורים;
- בנקאות רב ערוצית אשר תאפשר ללקוח לבצע פעילות בנקאית בכל ערוץ שיבחר;
- העלאת שביעות רצון הלקוחות על ידי שדרוג חווית השירות בסניף והעלאת רף השירות;
- המשך פיתוח ושימוש במודלים אנליטיים ככלי תומך החלטה במתן אשראי;
- המשך פעילות "דיסקונט למשפחה".

תחרות

מתחרים. מספר המתחרים במגזר משקי הבית הינו כמספר הבנקים הפועלים במשק. עיקר התחרות של הבנק הינה מול ארבעת הבנקים הגדולים בישראל: בנק הפועלים, בנק לאומי, הבנק הבינלאומי הראשון ובנק מזרחי-טפחות, כאשר בנק דיסקונט הינו השלישי בגודלו מבין חמשת הבנקים.

כמו כן, בשנים האחרונות התפתחה תחרות מצד גופים פיננסיים "חוץ בנקאיים" כגון: חברות כרטיסי אשראי - בתחום האשראי הצרכני, חברות השקעות וביטוח - בתחום שוק ההון, ועוד.

דרכי התמודדות עם התחרות. התמודדות עם התחרות נעשית תוך מאמץ לבדל את הבנק מול מתחרי, בכמה מישורים:

- גידול בנתח השוק הקמעונאי על ידי גיוס לקוחות תוך התמקדות בגידול וגיוס באמצעות "דיסקונט למשפחה", תוך התמקדות בעובדי המגזר הציבורי ובאמצעות מערך הסניפים.
 - שימור לקוחות על ידי העמקת פעילות, שיפור שירות ומתן הצעות ערך מבודלות ללקוחות הבנק;
 - כחלק מהצעת הערך הכוללת המותאמת לצרכי הלקוחות, מפעיל הבנק מערכי שירות מתמחים בייעוץ השקעות, ייעוץ פנסיוני ואשראי;
 - בנק דיסקונט היה הראשון להרחיב את מגוון סניפיו במסגרת שיפור השירות והשיק סניפי קונספט ייחודיים. הפעילות כוללת למעלה מ-100 סניפים, אשר פתוחים לשירות הלקוחות גם ביום שישי.
- בנוסף, כאמור, הבנק מתמקד ביישום אסטרטגיית המגזרים על ידי התמחות בזירות השונות ומתן שירות מבודל בהתאם לפלחי האוכלוסייה וצרכיה.

התפתחות בשוקי המגזר ושינויים במאפייני הלקוחות

בשנת 2013 לא חלו שינויים במאפייני לקוחות המגזר. יחד עם זאת, נמשכת המגמה של גידול בפעילות הבנקאית באמצעות הערוצים הישירים (מכשירי בנק אוטומטיים, טלבנק דיסקונט, אינטרנט ובנקאות סלולרית).

גורמי הצלחה קריטיים במגזר

- התאמת פריסת נקודות שירות ושעות הפעילות לאיזור וסוג האוכלוסייה;
- הרחבת החשיפה והזמינות של הערוצים הטכנולוגיים הישירים;
- מתן שירות ומענה מקצועי ללקוח, התואם את צרכיו והעדפותיו;
- בניית מוצרים המותאמים ללקוח במגוון האפיקים הבנקאיים;
- גמישות ורגישות לשינויים בשוק, לרבות הוראות רגולטוריות.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים במגזר

- השקעה בפריסת רשת סניפים ברחבי הארץ;
- השקעה בהקמת אמצעים טכנולוגיים מתקדמים, תחזוקתם ושדרוגם;
- הכשרת כוח אדם שירותי המיומן במגוון המוצרים והפעילויות הבנקאיות;
- שמירה על מוניטין של רמת שירות, מובילות, מקצועיות ואמינות, הנבנה לאורך שנים;
- השקעת תשומות ומאמצים בשימור לקוחות קיימים וגיוס לקוחות חדשים.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

כללי. רוב ההכנסות מפעילות ההנפקה של כרטיסי אשראי משוייכות למגזר משקי הבית. **ההפסד** של המגזר הסתכם בשנת 2013 בסך של 20 מיליון ש"ח, לעומת רווח נקי בסך של 224 מיליון ש"ח בשנת 2012. הירידה ברווחי המגזר נבעה מסביבת הריבית הנמוכה, אשר פגעה בהכנסות המגזר מפיקדונות בהיקף מהותי של כ-181 מיליון ש"ח, מעליה שנרשמה בהוצאות להפסדי אשראי, בהיקף של 28 מיליון ש"ח ומעליה בהוצאות התפעוליות, בסך של 164 מיליון ש"ח, בעיקר כתוצאה מעליית שכר. **ההוצאות בגין הפסדי האשראי** הסתכמו בסך של 48 מיליון ש"ח בשנת 2013, לעומת 19 מיליון ש"ח בשנת 2012, עליה של 152.6%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר משקי בית:

פעילות בינלאומית:		פעילות מקומית					
בנקאות ופיננסים	בנקאות ופיננסים	סך-הכל	משכנתאות	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013							
במיליוני שקלים חדשים							
						הכנסות ריבית, נטו	
1,105	(1)-	1,105	887	-	259	(41) - מחיצוניים	
163	(1)-	163	(759)	-	(30)	952 - בימגזרי	
1,268	(1)-	1,268	128	-	229	911 סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	
15	(1)-	15	-	5	8	2 הכנסות מימון שאינן מריבית	
1,520	(1)-	1,520	37	225	804	454 עמלות והכנסות אחרות	
2,803	(1)-	2,803	165	230	1,041	1,367 סך-הכל הכנסות	
48	(1)-	48	31	-	21	(4) הוצאות בגין הפסדי אשראי	
2,764	(1)-	2,764	130	205	813	1,616 הוצאות תפעוליות ואחרות	
(9)	(1)-	(9)	4	25	207	(245) רווח (הפסד) לפני מסים	
(7)	(1)-	(7)	1	9	70	(87) הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח	
(20)	(1)-	(20)	3	16	119	(158) רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	
(0.9)	-	(0.9)	0.4	54.1	18.0	(22.2) תשואה להון (אחוזים)	
37,263	26	37,237	20,015	-	8,235	8,987 יתרה ממוצעת של נכסים	
37,263	26	37,237	20,015	-	8,235	8,987 מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור	
68,661	50	68,611	27	-	2,422	66,162 יתרה ממוצעת של התחייבויות	
66,239	50	66,189	27	-	-	66,162 מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	
27,500	20	27,480	9,907	376	8,261	8,936 יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	
38,167	(1)-	38,167	-	38,167	-	- יתרה ממוצעת של ניירות ערך	
4,395	(1)-	4,395	1,045	2,048	-	1,302 יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	
						מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:	
823	(1)-	823	127	-	229	467 מרווח מפעילות מתן אשראי	
445	(1)-	445	1	-	-	444 מרווח מפעילות קבלת פקדונות	
1,268	(1)-	1,268	128	-	229	911 סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	

הערה:

(1) סכומים נמוכים מ - 1 מיליון ש"ח.

נתונים עיקריים אודות מגזר משקי בית (המשך):

פעילות בינלאומית:		פעילות מקומית						
בנקאות ופיננסים	סך-הכל	משכנתאות	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012								
במיליוני שקלים חדשים								
						הכנסות ריבית, נטו		
	237	237	227	-	265	(255)	- מחיצוניים	
	1,205	1,205	(96)	-	(35)	1,336	- בימגזרי	
	1,442	1,442	(131) ⁽³⁾	-	230	(1,081) ⁽³⁾	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	
	27	27	9	7	10	1	הכנסות מימון שאינן מריבית	
	1,497	1,497	38	224	753	482	עמלות והכנסות אחרות	
	2,966	2,966	178	231	993	1,564	סך-הכל הכנסות	
	19	19	-	-	23	(4)	הוצאות בגין הפסדי אשראי	
	2,600	2,600	134	174	752	1,540	הוצאות תפעוליות ואחרות	
	347	347	44	57	218	28	רווח לפני מסים	
	88	88	(17) ⁽³⁾	14	67	(10) ⁽³⁾	הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח	
	224	224	27	43	116	38	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	
	10.7	19.7	10.7	3.8	139.3	19.4	5.0	תשואה להון (אחוזים)
	37,270	13	37,257	(19,615) ⁽¹⁾	-	8,284	(9,358) ⁽¹⁾	יתרה ממוצעת של נכסים
	37,270	13	37,257	19,615	-	8,284	9,358	מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור
	68,692	17	68,675	492	-	2,137	66,046	יתרה ממוצעת של התחייבויות
	66,555	17	66,538	492	-	-	66,046	מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
	28,032	13	28,019	(19,584) ⁽¹⁾	410	8,026	(9,999) ⁽¹⁾	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
	34,065	(2)-	34,065	-	34,065	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
	4,259	(2)-	4,259	1,074	1,576	-	1,609	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
								מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:
	814	(2)-	814	(131) ⁽³⁾	-	230	(453) ⁽³⁾	מרווח מפעילות מתן אשראי
	628	(2)-	628	-	-	-	628	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
	1,442	(2)-	1,442	131	-	230	1,081	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

הערות:

(1) סווג מחדש, ראו "כללי" בתחילת הפרק לעיל.

(2) סכומים נמוכים מ- 1 מיליון ש"ח.

(3) סווג מחדש - מיון ההפחתה המחושבת במחיר ההעברה בגין פעילות המשכנתאות, בגין "מתווה דיסקונט", מ-"בנקאות ופיננסים" ל-"משכנתאות".

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

על שולחן הכנסת הונחו מספר הצעות חוק פרטיות, בהן הוצע לבטל את עמלות העו"ש או להגביל את סכומיהן, לאסור גביית עמלה בעד ניהול חשבון להשקעה בניירות ערך ולחייב את הבנקים לשלם ריבית על יתרות זכות בחשבונות עו"ש.

לפרטים בדבר המלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, צעדים בהם נוקט הפיקוח על הבנקים ליישומן וצעדים נוספים בהם נוקט הפיקוח, לשיפור התחרות והגברת השקיפות בניהול חשבון העו"ש, ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר טיוטת הוראה בעניין "הטבות ללקוחות", ראו "חקיקה ופיקוח" להלן.

המגזר הקמעונאי בבנק מרכנתיל דיסקונט

מרבית לקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט המשתייכים למגזר משקי הבית בבנק זה, מקבלים שירותי בנקאות באמצעות סניפי בנק מרכנתיל דיסקונט המשתייכים ארגונית לאזור עכו ולאזור נצרת (31 סניפים). סניפים אלה ממוקמים במקומות ישוב שבהם יש רוב מוחלט לאוכלוסייה לא יהודית. להערכת הנהלת בנק מרכנתיל דיסקונט, מרבית הלקוחות המשתייכים לאוכלוסיות אלה מקבלים את שירותיהם באמצעות בנק לאומי ובנק הפועלים ויתרת הפעילות מתחלקת בין יתר הבנקים. בנק מרכנתיל דיסקונט רואה במגזר הקמעונאי יעד מרכזי בהתפתחותו העסקית ושוקד על הגדלת פריסת הסניפים במגזר ושיפור השירות ללקוחות המגזר. במהלך שנת 2013 פתח בנק מרכנתיל דיסקונט סניף אחד באזור בעל פוטנציאל למתן שירותים בנקאיים ללקוחות המשתייכים למגזר זה.

בנקאות קמעונאית - מגזר עסקים קטנים

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בשנת 2013 בסך של 202 מיליון ש"ח, לעומת 263 מיליון ש"ח בשנת 2012, ירידה בשיעור של 23.2%. הירידה ברווחי המגזר הושפעה, בעיקר, מסביבת הריבית הנמוכה ומיישום המלצות "ועדת זקן".

ההוצאות בגין הפסדי האשראי הסתכמו בסך של 94 מיליון ש"ח בשנת 2013, לעומת 98 מיליון ש"ח בשנת 2012, ירידה בשיעור של 4.1%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר עסקים קטנים:

פעילות מקומית					
סך-הכל	משכנתאות	בניה ונדל"ן	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013					
במיליוני שקלים חדשים					
					הכנסות ריבית, נטו
746	43	50	-	27	626
					- מחיצוניים
(3)	(24)	(4)	-	(8)	33
					- בימגזרי
743	19	46	-	19	659
					סך-הכל הכנסות ריבית, נטו
3	-	-	3	-	-
					הכנסות מימון שאינן מריבית
482	1	22	41	42	376
					עמלות והכנסות אחרות
1,228	20	68	44	61	1,035
					סך-הכל הכנסות
94	(10)	4	-	2	98
					הוצאות בגין הפסדי אשראי
815	11	10	42	45	707
					הוצאות תפעוליות ואחרות
319	19	54	2	14	230
					רווח לפני מסים
111	7	20	-	3	81
					הפרשה למסים על הרווח
202	12	34	2	5	149
					רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
21.4	19.4	48.7	28.4	6.9	20.2
					תשואה להון (אחוזים)
12,405	738	935	-	358	10,374
					יתרה ממוצעת של נכסים
12,405	738	935	-	358	10,374
					מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור
16,961	3	740	-	754	15,464
					יתרה ממוצעת של התחייבויות
16,207	3	740	-	-	15,464
					מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
11,801	795	880	74	836	9,216
					יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
8,463	-	-	8,463	-	-
					יתרה ממוצעת של ניירות ערך
407	-	-	407	-	-
					יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
					מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:
643	19	40	-	19	565
					מרווח מפעילות מתן אשראי
100	-	6	-	-	94
					מרווח מפעילות קבלת פקדונות
743	19	46	-	19	659
					סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

נתונים אודות מגזר עסקים קטנים (המשך):

פעילות מקומית					
סך-הכל	משכנתאות	בניה ונדל"ן	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012					
במיליוני שקלים חדשים					
הכנסות ריבית, נטו					
751	47	48	-	32	624
- מחיצוניים					
26	(19)	(5)	-	(10)	60
- בינמגזרי					
777	28	43	-	22	684
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו					
6	3	-	3	-	-
הכנסות מימון שאינו מריבית					
492	2	19	36	72	363
עמלות והכנסות אחרות					
1,275	33	62	39	94	1,047
סך-הכל הכנסות					
98	(6)	(1)	1	-	104
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
777	8	10	34	50	675
הוצאות תפעוליות ואחרות					
400	31	53	4	44	268
רווח לפני מסים					
128	11	19	1	9	88
הפרשה למסים על הרווח					
263	20	34	3	26	180
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק					
29.5	27.1	57.5	65.2	39.3	26.1
תשואה להון (אחוזים)					
12,372	1,123	802	-	408	10,039 ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסים					
12,372	1,123	802	-	408	10,039
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור					
16,085	14	671	-	882	14,518
יתרה ממוצעת של התחייבויות					
15,203	14	671	-	-	14,518
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור					
11,852	963	792	71	899	9,127 ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון					
7,088	-	-	7,088	-	-
יתרה ממוצעת של ניירות ערך					
344	-	-	344	-	-
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול					
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:					
643	28	37	-	22	556
מרווח מפעילות מתן אשראי					
134	-	6	-	-	128
מרווח מפעילות קבלת פקדונות					
777	28	43	-	22	684
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו					

הערה:

(1) סווג מחדש, ראו "כללי" בתחילת הפרק לעיל.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

לפרטים בדבר המלצות הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, צעדים בהם נוקט הפיקוח על הבנקים ליישומן וצעדים נוספים בהם נוקט הפיקוח, לשיפור התחרות והגברת השקיפות בניהול חשבון העו"ש, ובכלל זה השינוי בהגדרת "עסק קטן" לעניין חיוב בעמלות, ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים.

התפתחויות בשנת 2013

מימון עסקים קטנים. כחלק ממדיניות הבנק למיקוד פעילות במגזר זה, מוצעים ללקוחות הקיימים של הבנק 2 מסלולי מימון, ושני מסלולים נוספים מוצעים ללקוחות חדשים. זאת, במסגרת 4 קרנות למימון עסקים קטנים. סך המימון ללקוח באמצעות הקרן יכול להגיע עד ל-1 מיליון ש"ח, תוך הקלה בבוטחות הנדרשות. בשנת 2013 התרחבה הפעילות בתחום זה והבנק העניק מימון מסוג זה למאות עסקים קטנים בפיזור גיאוגרפי וענפי.

חדר עסקות. במהלך שנת 2013 התקיימה בבנק פעילות ממוקדת לחיבור לקוחות עסקיים, קטנים ובינוניים, לחדר עסקות מסחרי. החדר מעניק שירותי פעילות בתחומי רכישת מט"ח והמרתו וביצוע עסקות הגנה.

כרטיס אשראי עסקי. באמצע שנת 2013 יצא הבנק עם כרטיס אשראי "מפתח עסקי". הכרטיס נועד לתת לבעלי העסקים שירות ייחודי באמצעות כרטיס אשראי מסוג מפתח, המאפשר ללקוח לקבל הנחות בבתי עסק שהינם ספקים.

הגדרת סניפים כסניפי עסקים. במטרה למקד פעילות ולשפר שירות, הוגדרו בבנק 6 סניפים כסניפי עסקים בהם יינתן שרות רק ללקוחות מגזרי עסקים קטנים ובינוניים ולקוחות אח"מ. סניפים אלה עוברים התאמה של המבנה הפיזי לשירות הלקוחות העסקיים.

דגשים לשנה הקרובה

- העמקת פעילות במגזר עסקים קטנים - גידול במצבת לקוחות תוך שימת דגש על הקטנת הנטישה, גידול במספר הלקוחות בעלי מוצרים בנקאיים וגידול בשיעור לקוחות נוטלי אשראי;
- התאמת מכירת מוצרים ייחודיים ללקוחות המגזר ופניה לפלחי לקוחות ייעודיים במגזר;
- מיקוד מתמיד לשיפור רמת השירות ללקוח על ידי שיפור מיומנות העובדים, מדידה ובקרה;
- פיתוח מודל דרוג ללקוחות העסקיים ושימוש בהם ככלי תומך החלטה במתן אשראי;
- הרחבת השימוש בערוצים הישירים, בדגש על האתר הייעודי ללקוחות המגזר - "עסקים +";
- הגברת השימוש במודלים לניתוח פעילות לקוחות המגזר (מערכת "אורות אדומים");
- הרחבת הפרסום בתחום העסקים הקטנים, הן באתר הבנק ובפייסבוק והן במדיה ובכנסי לקוחות.

תחרות

התחרות הקיימת במגזר פעילות זה, היא בעיקר מצד המערכת הבנקאית. יחד עם זאת, קיימת פעילות העמדת מימון ללקוחות עסקיים קטנים הן על ידי חברות כרטיסי האשראי, והן על ידי חברות פרטיות ייעודיות הממנות פעילות ספציפית, כגון: רכישת רכב, ציוד או פעילות יבוא. השיטות העיקריות של הבנק להתמודדות עם התחרות, הן מתן מענה מהיר לפניות הלקוחות, פיתוח קשר אישי עם הלקוח והצעת פתרונות מקצועיים כוללים למכלול צרכי הפיננסים.

השירות ללקוחות המגזר

מגזר העסקים הקטנים מספק את כל מגוון השירותים ללקוחות המגזר. השירות ניתן בסניפי הבנק, למעט שירותי סחר חוץ. לרשות הלקוחות העסקיים קיימת גם האפשרות לקבל שירות באמצעות האינטרנט באתר ייעודי ובאמצעות הטלפון.

לקוחות העוסקים בסחר בינלאומי מטופלים באגף לסחר חוץ בהתאם לשייך הענפי שלהם (ראו להלן ב-"המגזר העסקי").

שירות לעסקים קטנים ובינוניים. לקוחות הבנק שהם עסקים קטנים ובינוניים מקבלים שירות בהלימה להיקפי פעילותם, וזאת כדי לאפשר שירות מקצועי המתאים למאפייני הלקוח. לקוחות בעלי מחזורי פעילות בסכום של עד כ-15 מיליון ש"ח וחבויות בסכום של עד כ-4-5 מיליון ש"ח, מקבלים שירות בצוותי בנקאות לעסקים בסניפים. לקוחות בעלי מחזורי פעילות או חבויות גבוהים מאלה, מקבלים שירות במרכזי העסקים של הבנק.

אתר "עסקים +". אתר ייעודי ללקוחות עסקיים. האתר מציג מידע מקיף על חשבונות העסק ומאפשר ביצוע פעולות באופן עצמאי, על ידי הלקוחות, ישירות מבית העסק.

חבילות SMS לעסקים. חבילה המאפשרת הרחבה של שירותי העו"ש. ניתן לקבל הודעות בנושאים הבאים: הודעה מראש על סיום ערבות, יתרת ערבויות בחשבון, שיקים דחויים גובייני (יתרה ופרעון), שיקים לבטחון (יתרה, פרעון, וירידה מתחת לסכום שהוגדר), הזמנת פנקסי שיקים, שיקים שהוחזרו וכיוצ"ב.

מגזר עסקים קטנים בבנק מרכנתיל דיסקונט

מגזר עסקים קטנים בבנק מרכנתיל דיסקונט מהווה את אחד המגזרים הבולטים של בנק מרכנתיל דיסקונט ולפיכך מהווה יעד מרכזי בהתפתחותו העסקית של בנק זה.

כמחצית מלקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט המשתייכים למגזר זה מתגוררים בישובים בהם יש רוב מוחלט לאוכלוסיה לא יהודית, ומקבלים שירותי בנקאות באמצעות 31 מסניפי בנק זה המשתייכים ארגונית לאזור עכו ולאזור נצרת. להערכת הנהלת בנק מרכנתיל דיסקונט, מרבית הלקוחות

המשתייכים לאוכלוסיות אלו מקבלים את שירותיהם באמצעות בנק לאומי ובנק הפועלים ויתרת הפעילות מתחלקת בין יתר הבנקים. במהלך שנת 2013 פתח בנק מרכזית דסקונט סניף אחד באזור בעל פוטנציאל למתן שירותים בנקאיים ללקוחות המשתייכים למגזר זה.

המגזר העסקי

סקירת התפתחויות בסקטור העסקי בשנת 2013

בשנת 2013 התרחבה כלכלת ישראל בשיעור של 3.3%, לעומת צמיחה של 3.4% בשנת 2012. כ-0.9% מהצמיחה בשנת 2013, נבעה מחסכון ביבוא של דלקים (בעקבות תחילת הפקת הגז ממאגר תמר), כך שבפועל מדובר בהאטה משמעותית בהשוואה לשנת 2012. התוצר העסקי התרחב ב-3.5%, (3.4% בשנת 2012), אולם, כאמור, כ-1% מתוך הצמיחה נבע מתחילת הפקת הגז.

להלן הגורמים אשר השפיעו על התפתחות התוצר העסקי בשנת 2013:

- גידול מתון (0.7%) ביבוא, אשר שיקף נסיגה של 2.0% ביבוא הסחורות ומנגד, גידול של 6.1% ביבוא השירותים.
 - האצה בצריכה הפרטית מ-3.2% בשנת 2012 ל-3.7% בשנת 2013. בפרט, נרשם גידול חד של כ-8.5% בצריכת כלי תחבורה אישיים.
 - האטה בהשקעות בנכסים קבועים (ללא אוניות ומטוסים) מ-3.2% ל-0.8%. ההאטה האמורה הקיפה את ההשקעות בענפי המשק ובבנייה למגורים, כאחד.
 - הצריכה הציבורית (ללא יבוא ביטחוני) התרחבה בשנת 2013 ב-3.1% (2.8% בשנת 2012). יצוין כי בשנת 2013, נרשמה האטה בצריכה האזרחית ומנגד נרשם גידול ברכישות מהתעשייה הביטחונית המקומית (לאחר נסיגה בשנת 2012).
- במקביל לחולשה במרבית רכיבי השימושים, נרשמה בשנת 2013 נסיגה קלה (0.4%) ביבוא הסחורות והשירותים (ללא יבוא ביטחוני). הנסיגה האמורה שיקפה נסיגה ביבוא שירותים וגידול מתון ביבוא הסחורות.

התפתחויות בחוב המגזר העסקי

במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2013 נרשמה יציבות בחוב של הסקטור העסקי (ללא בנקים וחברות ביטוח), לאחר צמצום של 2% במהלך שלושת הרבעונים הראשונים של השנה (שיעורי השינוי הינם במונחים נומינליים, ומושפעים משינויים בשערי החליפין ובמדד המחירים). הרבעון האחרון אופיין בבלימת הירידה בחוב לבנקים ובהאצה בגידול החוב למוסדיים באמצעות הלוואות. יתרת החוב בסוף שנת 2013 עמדה על 779 מיליארד ש"ח, לעומת 795 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012, ירידה של 2%.

הירידה בחוב במהלך השנה, משקפת ירידה של כ-3% בחוב לבנקים, ירידה של כ-1% לגופים המוסדיים, ומנגד, גידול של כ-9% בחוב למשקי בית וחברות (אג"ח חברות סחיר). בפרט, יש לציין כי החוב לגופים המוסדיים שיקף ירידה של 10% באג"ח, אשר קוזזה בחלקה הגדול על ידי גידול של כ-31% בהלוואות.

לפי אומדני בנק ישראל, במונחים כמותיים (בניטרול השפעת האינפלציה והשינוי בשערי החליפין), נרשם במהלך שנת 2013 גידול של 0.4% בסך החוב של המגזר העסקי. הגידול האמור שיקף עליה של 4.9% באשראי מחו"ל ועליה של 3.2% בהלוואות של המוסדיים למגזר העסקי (כולל אג"ח לא סחיר). מנגד נרשמה ירידה של 1.7% באשראי הבנקאי.

משקל הבנקים בסך החוב של הסקטור העסקי ירד במהלך השנה מ-50.8% בסוף שנת 2012 ל-50.4% בסוף שנת 2013.

התפתחויות בשווקים של המגזר

בשנת 2013, נמשכה ההתרחבות האיטית בפעילות הכלכלית, על רקע המצב הכלכלי העולמי ואי הוודאות הנובעת מכך. להלן כיווני ההתפתחות בענפי המשק העיקריים:

- ענף התעשייה - ענף מוטה יצוא ומושפע מביקושים בחו"ל. שנת 2013 התאפיינה בהיחלשות תפוקת יצוא התעשייה. עם זאת, הרבעון הרביעי התאפיין בבלימת היחלשות התפוקה ושיפור בנתוני היצוא. התעשייה מאופיינת בענפים מוטי יצוא, אשר נפגעו מהמשבר באירופה (יעד יצוא מרכזי לחברות הישראליות);
- ענף היהלומים - בשנת 2013 נרשמה פעילות יציבה של הענף בארץ ואספקת ביקושים גוברים מארה"ב, גם על חשבון ירידה בביקושים של שווקי מזרח אסיה. ברבעון האחרון של שנת 2013 נרשמה עליה בשיעור של 4% בנתונים של תקבולי הענף במערכת הבנקאית, בהשוואה לנתון המקביל אשתקד;

- ענפי השירותים - ענפי השירותים מגוונים, אלו אשר חשופים למשבר העולמי נפגעים יותר. כמו כן קיימים ענפים אשר מאופיינים בשנים האחרונות בשינויי רגולציה והתגברות התחרות;
- ענף המסחר - הענף מושפע בעיקר מביקושים מקומיים, כאשר לגביהם קיימות אינדיקציות חיוביות: הצריכה הפרטית עלתה בשיעור גבוה במהלך השנה, שוק העבודה במצב טוב, הרכישות בכרטיסי אשראי מוסיפות לגדול ופדיון רשתות השיווק יציב;
- ענף הנדל"ן - לפרטים, ראו להלן "פעילות בניה ונדל"ן" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים".

התפתחויות צפויות בשוקי המגזר

בשנת 2014 צפוי שיפור מסוים בקצב הצמיחה (ללא השפעת הגז הטבעי). על פי תחזית בנק ישראל, המשק הישראלי יצמח בשיעור של 3.3%, לעומת 3.5% בשנת 2013. עם זאת, בנטרול השפעת הפקת הגז הטבעי, קצב הצמיחה יגדל מ-2.6% בשנת 2013 ל-2.9% בשנת 2014. על רקע השיפור בכלכלה העולמית ובתחזית הגידול בסחר העולמי (על פי ה-IMF, הסחר העולמי צפוי להאיץ מפחות מ-3% בשנת 2013 לכמעט 5% בשנת 2014), צפוי שיפור בנתוני היצוא התעשייתי וההשקעות. מנגד, נתוני הצריכה הפרטית, שהיו גבוהים במיוחד ברבעון השני וברבעון השלישי של שנת 2013, צפויים להתמתן עקב העלאת המיסים בשנת 2014, ותיתכן השפעה שלילית נוספת ככל שהריביות הארוכות בארה"ב יוסיפו לעלות ולהשפיע על ישראל. לפרטים בדבר ההתפתחויות הצפויות בנדל"ן ובתשתיות, ראו להלן "פעילות בניה ונדל"ן" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים".

התפתחויות צפויות באשראי למגזר העסקי

- אשראי בנקאי.** צפוי המשך מגמת הסטגנציה במגזר לאור הצורך לעמוד ביעדי דרישות ההון וצמצום סיכונים ריכוזיות וכן לאור:
- התגברות התחרות מצד הגופים המוסדיים;
 - ירידה בביקושים לאשראי עסקי;
 - המשך צמיחה ממותנת של המשק, לצד חולשה בענפי התעשייה.
- אשראי חוץ בנקאי.** צפויה צמיחה באשראי החוץ בנקאי. זאת, בעיקר בשל צמיחה מהירה בהלוואות הפרטיות הלא סחירות.

האמור בשני הסעיפים האחרונים לעיל הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. האמור משקף את הערכת הנהלת הבנק, בשים לב למידע המצוי בידיה במועד עריכת הדוחות הכספיים, באשר למצב המשק והכלכלה העולמית. האמור עשוי שלא להתממש בשל התפתחויות שונות בתנאים המקרו כלכליים, שאינם בשליטת הבנק.

ביצוע יעדים ואסטרטגיה עסקית - שנת 2013

במהלך שנת 2013 הבנק פעל בהתאם לתוכנית העבודה למגזר העסקי, תוך התמקדות בהשאת התשואה לנכסי הסיכון וראייה ממוקדת לקוח. בין היתר פעל הבנק להתאמת מרווחי האשראי לרמת הסיכון, לצמצום החשיפה לפעילות חו"ל ולצמצום סיכון הריכוזיות (בגין קבוצות לוויים ולוויים גדולים), במטרה לטייב את תיק האשראי. בנוסף, בוצעו הצעדים שנדרשו להשגת מבנה התיק הרצוי והשגת היעדים העסקיים. כתוצאה מהאמור, ולאור ירידה בביקוש לאשראי מצד התאגידים הגדולים, חלה ירידה בגודלו של תיק האשראי למגזר העסקי. הבנק מקפיד לעקוב אחר לקוחות גדולים וקבוצות לוויים ברמת סיכון גבוהה. לפרטים נוספים, ראו "ניהול סיכונים אשראי" בפרק " החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בשנת 2014 הבנק יפעל במגוון רחב של מגזרים וענפי משק תוך פיזור תיק האשראי ותוך צמצום החשיפה לתחומים שבהם זוהה סיכון גבוה מהממוצע. זאת, תוך הקצאת נכסי סיכון לפי תשואה מותאמת סיכון. כמו כן, יינתן דגש לעסקים קטנים ובינוניים, תוך המשך ליווי פיננסי לחברות הגדולות.

במסגרת מיקוד הבנק בהשאת ערך על תיק נכסי הסיכון במגזר העסקי ועמידה ביעדי הלימות ההון, הוגדרו לשנת 2014 כיווני ההתפתחות העיקריים המפורטים להלן:

- פעילות במגוון רחב של מגזרים, ענפי משק ומוצרי אשראי, על מנת ליצור פיזור מיטבי בתיק;
- טיוב תיק האשראי, בדגש על שיפור תהליכי חיתום וניהול האשראי ותהליכי הגביה וטיפול בכשירות המקצועית לשיפור המומחיות באשראי;
- צמצום חשיפת האשראי ל"אזורי הפגיעות" בתיק האשראי והתאמת התשואה לסיכון;
- הרחבת מעטפת השירותים ללקוחות תוך הגדלת התשואה מותאמת סיכון;
- בניית יכולת תמחור מותאמת תשואות להון;
- ירידה בפרופיל הסיכון הקיים באמצעות הגדרת רמות תיאבון אשראי לענפי המשק השונים;
- מיצוי הסינרגיה הקבוצתית והיתרון היחסי הקיים לכל אחת מחברות הבת בתחום האשראי (אוכלוסיות יעד, מוצרים, גיאוגרפיה);
- מיקוד בפעילויות בהן קיימת תשתית ניהולית, תשתית מיכונית נאותה, כ"א, ניטור ובקרה;
- הבנק ימנע מפעילות אשראי שיש בה חשש לפגיעה במוניטין הקבוצה או הבנק, בין היתר, תחומים הקשורים להלבנת הון ומימון טרור;
- השתתפות במימון עסקאות גדולות בתחום רכישות ומיזוגים;
- הובלת עסקאות סינדיקציה בשיתוף עם גופים מוסדיים.

האמור לעיל הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. האמור משקף את הערכת הנהלת הבנק, בשים לב למידע המצוי בידיה במועד עריכת הדוחות הכספיים, באשר למצב המשק והכלכלה העולמית, כמפורט לעיל בסעיף זה וכן בפרק "קווי התפתחות עיקריים בארץ ובעולם בשנת 2013". האמור עשוי שלא להתממש במידה ותחול ירידה ניכרת בהיקף הביקושים מחו"ל כתוצאה מהמתמנות ניכרת בקצב ההתאוששות והצמיחה בשווקים מסוימים בחו"ל, ירידה ניכרת ברמת הביקושים המקומיים כתוצאה מהרעה במצב הביטחוני-מדיני, קיטון בהיצע מקורות המימון בשווקים הפיננסיים בחו"ל ובשוק המקומי, תנודתיות ניכרת בשערי הריבית ושערי החליפין בעולם ובמשק העולמי והתפתחויות אחרות בתנאים המקרו כלכליים, שאינם בשליטת הבנק.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות אשר חלות על מערכת הבנקאות בישראל, מצד גורמי פיקוח שונים, ובכלל זה: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר, הממונה על ההגבלים העסקיים, רשות ניירות ערך ועוד. להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות שחלות על המגזר.

הוראת ניהול בנקאי תקין מסי 313. ליום 31 בדצמבר 2013 לא הייתה כל חריגה מהמגבלות שנקבעו בהוראה.

מגבלת "אנשים קשורים". במסגרת הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 312 חלה מגבלה על מתן אשראי לכלל "האנשים הקשורים" לבנק, כהגדרתם בהוראה, כך שלא יעלה על 10% מהון הבנק. החבות של כל מרכיב בגרעין השליטה לא תעלה על המכפלה של חלקו היחסי בגרעין השליטה ב-10% מהון הבנק.

בחודש ספטמבר 2006 נמסרה לבנק הנחיית הפיקוח על הבנקים בעניין, לפיה לצורך ההוראה האמורה, מגבלת האשראי למרכיבי הקבוצה היחידים תהיה כלהלן: מר אדגר מ. ברונפמן - 3.86% מהון הבנק, מר מתיו ברונפמן - 0.78% מהון הבנק, מר אדם ר. ברונפמן - 0.39% מהון הבנק, גב' הולי ב. לב - 0.39% מהון הבנק; מר מייקל ראובינוף - 0.2% מהון הבנק, מר פיליפ מילשטיין 0.39% מהון הבנק ומר רובין שראן - 4.0% מהון הבנק. בעקבות פטירתו של מר אדגר מ. ברונפמן ז"ל, הבהיר הפיקוח כי חלקו של מר ברונפמן המנוח במגבלת האשראי יפוצל בין היורשים שנמנו בספח 3 לתוספת להיתר ההחזקה המתוקן (ראו בפרק "השליטה בבנק" להלן).

ליום 31 בדצמבר 2013 אין חריגה מהמגבלה האמורה. יצוין כי בהיתר ההחזקה נקבע כי בתקופת הצינון יראו את יחיד קבוצת ברונפמן ומר שראן כאנשים קשורים ובעלי שליטה לעניין הוראה 312 (ראו להלן "השליטה בבנק").

החל מהדוח השנתי לשנת 2012, הבנק מסווג את השקעתו בניירות ערך של סוכנויות פדרליות בארה"ב במסגרת האשראי לציבור. הבנק בוחן את השאלה האם יש לסווג את ההשקעה כאמור גם לעניין בחינת העמידה במגבלות שנקבעו בהוראות ניהול בנקאי תקין. זאת, נוכח מיהות הסוכנויות והמאפיינים הייחודיים של ניירות הערך בהם השקיע הבנק כאמור. בשלב זה, החישובים לעניין עמידת הבנק במגבלות לא כללו את השקעת הבנק בניירות ערך כאמור.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

מכירת תיקי אשראי. בשנת 2013 נמכרו תיקי אשראי בסכום כולל של 547 מיליון ש"ח, לעומת 55 מיליון ש"ח בשנת 2013. בגין המכירות

כאמור נרשם רווח בסך של 30 מיליון ש"ח בשנת 2013, בהשוואה להפסד בסך של 1 מיליון ש"ח בשנת 2012. לפרטים ראו ביאור 4 ג' וביאור 24 לדוחות הכספיים.

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בשנת 2013 בסך של 278 מיליון ש"ח, לעומת 245 מיליון ש"ח בשנת 2012, עליה בשיעור של 13.5%. **ההוצאות בגין הפסדי האשראי** הסתכמו בסך של 322 מיליון ש"ח בשנת 2013, לעומת 467 מיליון ש"ח בשנת 2012, ירידה בשיעור של 31.0%. הירידה משקפת, בין היתר, את תהליכי טיוב תיק האשראי, מדיניות האשראי של הבנק וצמצום בהיקף האשראי הבעייתי. הירידה בהוצאה להפסדי אשראי נובעת מירידה בהוצאה בגין חובות שנבחנו פרטנית לצד עלייה מסויימת בהוצאה הקבוצתית להפסדי אשראי.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות המגזר העסקי:

פעילות בינלאומית		פעילות מקומית							
סך-הכל	סך-הכל	בניה ופיננסים ונדל"ן	בנקאות ופיננסים הכל	סך-הכל	בניה ונדל"ן	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופיננסים	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013									
במיליוני שקלים חדשים									
הכנסות ריבית, נטו									
1,330	206	22	184	1,124	520	-	15	589	- מחיצוניים
(347)	(54)	(4)	(50)	(293)	(251)	-	-	(42)	- בינמגזרי
983	152	18	134	831	269	-	15	547	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו
74	-	-	-	74	1	3	-	70	הכנסות מימון שאינן מריבית
418	52	6	46	366	102	57	34	173	עמלות והכנסות אחרות
1,475	204	24	180	1,271	372	60	49	790	סך-הכל הכנסות
322	50	38	12	272	23	-	3	246	הוצאות בגין הפסדי אשראי
720	116	23	93	604	61	47	24	472	הוצאות תפעוליות ואחרות
433	38	(37)	75	395	288	13	22	72	רווח (הפסד) לפני מסים
150	6	(8)	14	144	105	4	7	28	הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח
278	32	(29)	61	246	183	9	10	44	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
6.7	4.9	(24.2)	11.6	7.0	13.7	95.3	27.3	2.1	תשואה להון (אחוזים)
41,711	7,947	1,935	6,012	33,764	11,464	27	380	21,893	יתרה ממוצעת של נכסים
41,684	7,947	1,935	6,012	33,737	11,464	-	380	21,893	מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור
23,265	2,173	313	1,860	21,092	1,989	3	789	18,311	יתרה ממוצעת של התחייבויות מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
22,473	2,173	313	1,860	20,300	1,989	-	-	18,311	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
51,903	7,992	1,505	6,487	43,911	16,667	117	462	26,665	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
104,607	-	-	-	104,607	-	104,607	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים
574	-	-	-	574	-	574	-	-	בניהול מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:
901	111	12	99	790	262	-	15	513	מרווח מפעילות מתן אשראי
82	41	6	35	41	7	-	-	34	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
983	152	18	134	831	269	-	15	547	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

נתונים עיקריים אודות המגזר העסקי (המשך):

פעילות בינלאומית		פעילות מקומית						
סך-הכל	סך-הכל	בניה ופנינסים ונדל"ן	בנקאות ופנינסים	סך-הכל	בניה ונדל"ן	שוק ההון	כרטיסי אשראי	בנקאות ופנינסים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012								
במיליוני שקלים חדשים								
הכנסות ריבית, נטו								
1,453	182	10	172	1,271	597	1	18	655
- מחיצוניים								
(421)	(34)	(4)	(30)	(387)	(314)	-	(1)	(72)
- בינמגזרי								
1,032	148	6	142	884	283	1	17	583
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו								
50	-	-	-	50	1	2	-	47
הכנסות מימון שאינו מריבית								
442	46	3	43	396	114	47	56	179
עמלות והכנסות אחרות								
1,524	194	9	185	1,330	398	50	73	809
סך-הכל הכנסות								
467	80	52	28	387	(35)	-	-	422
הוצאות בגין הפסדי אשראי								
675	104	18	86	571	69	39	32	431
הוצאות תפעוליות ואחרות								
382	10	(61)	71	372	364	11	41	(44)
רווח (הפסד) לפני מסים								
127	11	(14)	25	116	129	3	8	(24)
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח								
245	(1)	(47)	46	246	235	8	23	(20)
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק								
5.9	0.0	(38.8)	10.2	6.8	17.0	102.5	60.9	(1.0)
תשואה להון (אחוזים)								
46,812	7,164	(2)1,637	(2)5,527	39,648	(1)13,082	(1)29	432	(1)26,105
יתרה ממוצעת של נכסים								
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור								
46,783	7,164	1,637	5,527	39,619	13,082	-	432	26,105
יתרה ממוצעת של התחייבויות מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור								
27,371	2,049	144	1,905	25,322	2,265	1	923	22,133
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון								
26,447	2,049	144	1,905	24,398	2,265	-	-	22,133
יתרה ממוצעת של ניירות ערך ⁽¹⁾								
55,535	7,864	1,629	6,235	47,671	(1)18,380	(1)114	523	(1)28,654
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים								
90,785	-	-	-	90,785	-	90,785	-	-
בניהול מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:								
590	-	-	-	590	-	590	-	-
מרווח מפעילות מתן אשראי								
950	112	3	109	838	274	1	17	546
מרווח מפעילות קבלת פקדונות								
82	36	3	33	46	9	-	-	37
1,032	148	6	142	884	283	1	17	583
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו הערות:								

(1) סווג מחדש, ראו "כללי" בתחילת הפרק לעיל.

(2) סווג מחדש - טיוב הייחוס של כרטיסי מסוימים, אשר סווגו למגזר "ניהול פיננסי".

השירות ללקוחות המגזר

המגזר העסקי נהנה משירות בנקאי מקצועי, המתמחה בליווי פיננסי כולל (One Stop Shop) לרבות בחינה מעמיקה של צרכי החברה והתאמת פתרונות פיננסיים יצירתיים. הלקוחות זוכים לשירות אישי, מקצועי ואיכותי המתייחס לכל צרכיהם הפיננסיים בהתאמת מוצרים בנקאיים שונים בתחומי האשראי, הגנות מטבע, מסחר בינלאומי, סליקה בכרטיסי אשראי, מימון, השקעות מתמחות בשוק ההון ועוד. הליווי הפיננסי של החברות הגדולות מתבצע באמצעות מנהלי העסקים באגף חברות גדולות של החטיבה העסקית. הצוותים מפולחים על פי ענפי הפעילות העסקית של החברות. הצוותים כוללים מנהל עסקים, בנקאי עסקים, כלכלנים ורכזי אשראי. צוות כזה מהווה כתובת בנקאית לכל צרכיו הפיננסיים של הלקוח העסקי.

לרשות הלקוחות עומדים שירותי הסניף הראשי ת"א. סניף זה מתמחה בטיפול בלקוחות העסקיים הגדולים של הבנק כמו גם במתן שירותים למסודות פיננסיים ומוסדיים, לרבות טיפול בחשבונות קסטודיאן לגופים זרים.

בסוף שנת 2012 נפתחה שלוחת סניף ראשי בירושלים, הממוקמת בתוך סניף ראשי ירושלים. בנוסף, באמצע שנת 2013 נפתחה שלוחה נוספת בחיפה.

ענף שוק ההון. הענף פועל במטרה להרחיב את שירותי הבנק בתחום שוק ההון לתאגידים הגדולים, הגופים המוסדיים ופעילי שוק ההון. הענף עוסק בהקצאת אשראי לפעילי שוק ההון, לרבות מתן שירותים נלווים (ברוקראדז', ייעוץ השקעות, תפעול), במתן ייעוץ יזום לתאגידים, ובטיפול כולל בגופים מוסדיים.

לקוחות העוסקים בסחר בינלאומי מטופלים באגף סחר חוץ (לפרטים נוספים, ראו להלן).

סניף בורסת היהלומים משרת את לקוחות ענף היהלומים, וייחודו בניהול חשבונות ליהלומנים, תוך התמחות בכלל השירותים המיוחדים לענף זה.

חלק מלקוחות המגזר מקבלים שירותים באמצעות חדר עסקות (ראו להלן ב"מגזר הניהול הפיננסי") ובאמצעות שלוחות חו"ל של הבנק (ראו להלן ב"הפעילות הבינלאומית").

פעילות סחר חוץ

כללי. אגף סחר חוץ פועל במסגרת החטיבה העסקית בבנק, ומעניק שירותים מגוונים ללקוחות מהמגזרים העסקיים השונים העוסקים בסחר בינלאומי.

היקפי הפעילות. על פי נתוני הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה, בשנת 2013, הסתכם יבוא הסחורות בסך של 71.0 מיליארד דולר, ירידה של 1.8% לעומת שנת 2012. יצוא הסחורות הסתכם בסך של 56.7 מיליארד דולר, עליה של 5.0% לעומת שנת 2012. (נתונים אלה כוללים מטוסים, אוניות, יהלומים וחומרי אנרגיה). המגמה הבולטת בשנת 2013, היא ירידה של 26.9% בגרעון בסחר בסחורות. זאת, לאחר עליה של כ-25% בגרעון זה בשנת 2012.

על פי נתוני המגמה ברבעון האחרון של שנת 2013, קיימת עליה של 15.0% ביבוא הסחורות ועליה של 20.0% ביצוא הסחורות (ללא מטוסים, אוניות, יהלומים וחומרי אנרגיה).

הפעילות העסקית באגף סחר חוץ מרכזת את מכלול השירותים בתחום סחר החוץ הנדרשים ללקוח (יבוא, יצוא, מימון, מכשירים פיננסיים וכד'). דגש רב מושם על פיתוח הקשר האישי והישיר מול הלקוחות במקביל לקשר השוטף של הלקוח מול מנהל העסקים שלו, וזאת במטרה להעמיק את הפעילות מול הלקוחות.

בשנת 2013 המשיך הבנק בהרחבת הפעילות לפיתוח עסקים בהתאם לתוכנית שגובשה, והתבצעה פעילות יזומה לאיתור לקוחות פוטנציאליים. במקביל, בוצעה העמקת הפעילות עם הלקוחות הקיימים, תוך מתן שירות אישי ומקצועי ללקוחות.

שיפורים טכנולוגיים. שנת 2013 התאפיינה בהצלחת הפעילות השיווקית להגדלת מאגר הלקוחות המשתמשים בשירותי סחר חוץ באינטרנט. מערכת האינטרנט מאפשרת ללקוחות ביצוע תשלומי יבוא ישירים, ביצוע פתיחת אשראי דוקומנטרי יבוא וביצוע תשלומים בדוקומנטים לגובינא יבוא.

שינויים במאפייני הלקוחות

הלקוחות הגדולים וקבוצות הלווים הגדולות במשק מהווים נתח נכבד מתיק הלקוחות העסקיים בבנק. תיק האשראי העסקי כולל בתוכו גם חשיפה לחברות אחזקה שהאשראי שניתן להן שימש למימון פעילות מקומית או פעילות בחו"ל. ברמה המשקית, בשנים האחרונות חל גידול בפרופיל הסיכון של חברות אלה, כאשר מספר חברות החזקה גדולות לא הצליחו לפרוע את חובותיהן ונאלצו להגיע להסדר חוב עם מחזיקי איגרות החוב שהונפקו על ידן, (ולגבי אחרות קיים חשש לכך, המתבטא בתשואות איגרות החוב). בעקבות גידול בפרופיל הסיכון של חברות האחזקה הפעילות בשוק המקומי ו/או בשוקי חו"ל, הבנק הקטין את האשראי הניתן להן, בדרך של העברת אשראי לחברות הבת התפעוליות, מעבר לאשראי באמורטיזציה, גיבוי החוב בביטחונות מקומיים סבירים, והימנעות ממתן אשראי לחברות שעיקר פעילותן בחו"ל.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על המגזר

המגזר העסקי עוסק באופן שוטף בעדכון ושדרוג מערכות המידע המשמשות אותו לניתוח ומדידת סיכונים שונים (בעיקר סיכוני אשראי) למעקב ובקרה אחר פעילות הלקוחות "בזמן אמת".

גורמי ההצלחה הקריטיים במגזר

- קשר מחייב וארוך טווח עם הלקוחות, שירות איכותי, מתן מענה מהיר לבקשות אשראי ולמכלול השירותים הנלווים (פעילות סחר חוץ, השקעה בניירות ערך, מכשירים פיננסיים נגזרים, שירותים בנקאיים למנהלי ובעלי חברות וכיוצ"ב);
- יכולת תמיכה ועמידה לצד הלקוח גם בעיתות של האטה ומשבר כלכלי;
- ניהול יעיל של תיק האשראי מהיבט מדידה, תמחור וניהול סיכונים מושכל "בזמן אמת", תוך קיום מערכות בקרת אשראי נאותות לאיתור ומזעור הסיכונים ותוך התייחסות לכלל היקף החבויות של הלקוח לרבות בשוק החוץ בנקאי;
- הכשרה מקצועית של כוח אדם איכותי ומיומן;
- שיפור היכולת הטכנולוגית לאספקת השירותים;
- קשרים עם בנקים גדולים בארץ ובחול.

מחסומי הכניסה והיציאה של המגזר

הלקוחות במגזר פעילים, בו זמנית, מול מספר בנקים כך שהיתרון היחסי של המגזר מושגת על מערכות קשרים ארוכות טווח עם לקוחותיו ובכלל זה שביעות רצון מתמשכת מטיב השירות ומתן פתרון מהיר והולם לצרכי מימון מורכבים, ותמיכה בלקוחות בזמן של הרעה במצב הכלכלי. חלק ניכר מהפירמות הגדולות אמצו מדיניות מינוף הכוללת צריכת מקורות מימון בנקאים בד בבד עם אמצעי מימון חוץ בנקאים. מחסומי כניסה ויציאה עשויים להיווצר מהצורך בהקצאת הון מתאימה ועמידה במגבלות רגולטוריות של בנק ישראל המשליכים על אופן והיקף הפעילות מול לקוחות וקבוצות לווים. מקורות למתן אשראי לזמן ארוך, העומדים לרשות הבנק, מוגבלים ביחס למקורות לזמן קצר ובינוני. לפיכך נדרש שיתוף פעולה עם משקיעים מוסדיים במימון פרויקטים ארוכי טווח בתחום הנדל"ן המניב והתשתיות ו/או באמצעות מכירת חלקים מהאשראי הבנקאי לזמן ארוך.

תחליפים למוצרים ולשירותים של המגזר והשינויים שחלו בהם

כתחליף לאשראי הבנקאי ללקוחות המגזר העסקי התפתחו מוצרי מימון תחליפים המוצעים על ידי גופים פיננסיים חוץ בנקאים בכלל וגופים מוסדיים בפרט. תחליפי האשראי כוללים גיוס אמצעי מימון באמצעות הנפקת מניות, איגרות חוב וניירות ערך אחרים בשוקי ההון בארץ ובחול לרבות העמדת אשראי ישיר הניתן על ידי גופים אלה. במצבים של הרחבת הפעילות העסקית ושיפור בביצוע העסקי של חברות הפועלות בשוק המקומי ובשוקים בחול, גדלה זמינות מקורות המימון החוץ בנקאיים לחלק מהלקוחות הגדולים, החסונים פיננסית. כאשר קיימת יכולת גיוס בשוק ההון, מהווה המימון החוץ בנקאי מקור מימון תחליפי בעיקר למוצרי אשראי לטווח ארוך ובינוני ובכך תורם להקטנת היקפו של אשראי זה בתיק האשראי המשקף את פעילות המגזר.

מבנה התחרות במגזר והשינויים שחלו בו

המגזר העסקי חשוף לתחרות מול ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות הנוספות לרבות בנקים זרים הפועלים בישראל (HSBC, Citigroup). במהלך השנה האחרונה מורגשת ירידה בביקוש לאשראי העסקי, וכן ניכרת ירידה בהיצע האשראי לקבוצות לווים וחברות החזקה.

שיווק והפצה

פעילות המגזר העסקי בשיווק אשראי ושירותים נלווים ללקוחות קיימים וחדשים מתבצעת, בעיקר, על ידי מנהלי העסקים העוסקים בהתאמת פתרונות מימון לעסקאות השונות וניתוח של מכלול הצרכים הבנקאים של הלקוחות, בהתאמה נכונה של מוצרי הבנק לצרכיהם ובהעמדתם ב"זמן אמת". פעילות שיווק והפצה של מוצרי הבנק מתבצעת גם מול זירת הבעלים של החברות, מנהליהן ועובדיהן. פעילות המגזר מול לקוחות בשוק ההון מתבצעת על ידי ענף שוק ההון, העוסק בשיווק אשראי ושירותים נלווים ללקוחות חדשים וקיימים, הכוללים תפעול, ייעוץ השקעות וברוקראד.

התמודדות עם תחרות

התחרות הגבוהה במגזר מתבטאת, בעיקר, בטיב השירות ותחכומו, מהירות התגובה ומחירי אשראי ועמלות, התואמים, בקירוב, את התמהיל המוצע על ידי המתחרים. האמצעים העיקריים של המגזר להתמודדות עם התחרות כוללים מתן שירות אישי, מקצועי ואיכותי ובניית קשר ארוך טווח עם הלקוחות תוך מעבר לראיה כוללת של צרכיהם הפיננסיים. המשבר האחרון הגביר את מודעות הלקוח העסקי לכך שרצוי לו לעבוד עם יותר מבנק אחד לאור הרצון והצורך שלא להיות תלוי במסגרות ו/או קווי אשראי מבנק אחד. מודעות גוברת זו מהווה יתרון לבנק בעת גיוס לקוחות חדשים.

מוצרים ושירותים

השירותים הניתנים כוללים מימון שוטף על פי צרכי הלקוחות ובין השאר פעילות סחר חוץ וחדר עסקות, מימון השקעות לשימור הפעילות והרחבתה, מימון רכישות ומיזוגים, מתן אשראי לפעילים בשוק ההון, רכישת השתתפות באשראים ו/או סיכונים המוצעים על ידי הבנקים הגדולים המקומיים או גופים פיננסיים בחו"ל ומתן אשראי לחברות ישראליות הפועלות בחו"ל. בנוסף, ניתנים שירותים נלווים כפעילות בתחום הפסיבה וההשקעות, עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים, העמדת ערבויות כספיות, ביצוע וכיו"ב.

מגזר הבנקאות המסחרית

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של המגזר הסתכם בשנת 2013 בסך של 170 מיליון ש"ח, לעומת 174 מיליון ש"ח בשנת 2012, ירידה בשיעור של 2.3%. **ההוצאות בגין הפסדי האשראי** הסתכמו בסך של 123 מיליון ש"ח בשנת 2013, לעומת 127 מיליון ש"ח בשנת 2012, ירידה בשיעור של 3.1%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות המסחרית:

פעילות בינלאומית					פעילות מקומית						
בנקאות בניה					בניה		קרטיסי שוק		בנקאות		
סך-הכל סך-הכל					ונדל"ן		ההון		אשראי		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013											
במיליוני שקלים חדשים											
הכנסות ריבית, נטו											
734	267	121	146	467	10	129	-	4	324	- מחיצוניים	
(184)	(68)	(27)	(41)	(116)	(2)	(29)	-	-	(85)	- בינמגזרי	
550	199	94	105	351	8	100	-	4	239	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	
15	-	-	-	15	-	-	-	-	15	הכנסות מימון שאינו מריבית	
190	47	24	23	143	-	32	10	9	92	עמלות והכנסות אחרות	
755	246	118	128	509	8	132	10	13	346	סך-הכל הכנסות	
123	33	14	19	90	(3)	(9)	-	1	101	הוצאות בגין הפסדי אשראי	
388	127	56	71	261	2	30	9	7	213	הוצאות תפעוליות ואחרות	
244	86	48	38	158	9	111	1	5	32	רווח לפני מסים	
73	17	11	6	56	3	40	1	1	11	הפרשה למסים על הרווח	
170	69	37	32	101	6	71	-	3	21	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	
9.7	9.3	9.1	9.6	10.0	16.5	20.6	-	15.0	3.4	תשואה להון (אחוזים)	
19,031	8,065	3,883	4,182	10,966	347	3,444	-	100	7,075	יתרה ממוצעת של נכסים	
19,031	8,065	3,883	4,182	10,966	347	3,444	-	100	7,075	מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור	
10,118	2,278	921	1,357	7,840	1	877	-	210	6,752	יתרה ממוצעת של התחייבויות	
9,908	2,278	921	1,357	7,630	1	877	-	-	6,752	מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור	
21,887	9,466	5,136	4,330	12,421	454	4,232	17	222	7,496	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	
8,896	-	-	-	8,896	-	-	8,896	-	-	יתרה ממוצעת של ניירות ערך	
1,172	-	-	-	1,172	-	-	240	-	932	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול	
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:											
479	152	75	77	327	8	94	-	4	221	מרווח מפעילות מתן אשראי	
71	47	19	28	24	-	6	-	-	18	מרווח מפעילות קבלת פקדונות	
550	199	94	105	351	8	100	-	4	239	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	

נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות המסחרית (המשך):

פעילות בינלאומית					פעילות מקומית				
בנקאות בניה					בניה		כרטיסי שוק		בנקאות
סך-הכל סך-הכל					ונדל"ן		ההון		ופיננסים ⁽¹⁾ אשראי
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012									
במיליוני שקלים חדשים									
הכנסות ריבית, נטו									
775	332	124	208	443	5	117	-	5	316
- מחיצוניים									
(169)	(76)	(25)	(51)	(93)	(3)	(17)	-	-	(73)
- בימגזרי									
606	256	99	157	350	2	100	-	5	243
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו									
14	-	-	-	14	-	-	-	-	14
הכנסות מימון שאינן מריבית									
185	43	14	29	142	-	27	10	16	89
עמלות והכנסות אחרות									
805	299	113	186	506	2	127	10	21	346
סך-הכל הכנסות									
127	73	13	60	54	-	13	-	-	41
הוצאות בגין הפסדי אשראי									
416	156	48	108	260	1	33	8	10	208
הוצאות תפעוליות ואחרות									
262	70	52	18	192	1	81	2	11	97
רווח לפני מסים									
86	23	19	4	63	-	28	1	2	32
הפרשה למסים על הרווח									
174	47	33	14	127	1	53	1	7	65
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק									
10.2	6.2	10.4	3.2	13.4	3.4	16.7	116.8	36.9	11.1
תשואה להון (אחוזים)									
20,049	9,018	⁽²⁾ 3,441	⁽²⁾ 5,577	11,031	318	⁽¹⁾ 3,139	⁽¹⁾ -	114	7,460
יתרה ממוצעת של נכסים									
20,049	9,018	3,441	5,577	11,031	318	3,139	-	114	7,460
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור									
9,458	2,064	688	1,376	7,394	-	810	-	246	6,338
יתרה ממוצעת של התחייבויות									
9,212	2,064	688	1,376	7,148	-	810	-	-	6,338
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור									
22,703	10,008	4,214	5,794	12,695	301	⁽¹⁾ 4,208	19	236	7,931
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון									
8,678	-	-	-	8,678	-	-	⁽¹⁾ 8,678	-	-
יתרה ממוצעת של ניירות ערך									
2,040	-	-	-	2,040	-	-	194	-	1,846
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול									
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:									
527	205	83	122	322	2	94	-	5	221
מרווח מפעילות מתן אשראי									
79	51	16	35	28	-	6	-	-	22
מרווח מפעילות קבלת פקדונות									
606	256	99	157	350	2	100	-	5	243
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו									

הערות:

(1) סווג מחדש, ראו "כללי" בתחילת הפרק לעיל.

(2) סווג מחדש - טיוב הייחוס של פריטים מסויימים, אשר סווגו למגזר "ניהול פיננסי".

השירות ללקוחות המגזר

השירות ללקוחות הבנק ניתן באמצעות שישה מרכזי עסקים בפריסה ארצית, בחפיפה גיאוגרפית לששת המרחבים הפועלים בבנק: ת"א, דן, השרון, השפלה, ירושלים והדרום וצפון. לפרטים נוספים בדבר השירות לעסקים קטנים ובינוניים, ראו לעיל "מגזר עסקים קטנים".

מגזר הבנקאות המסחרית נהנה משירות בנקאי מקצועי. הלקוחות זוכים לשירות אישי, מקצועי ואיכותי המתייחס לכל צרכיהם הפיננסיים בהתאמת מוצרים בנקאיים שונים בתחומי האשראי, הגנות מטבע, מסחר בינלאומי, סליקה בכרטיסי אשראי, מימון, השקעות מתמחות בשוק ההון ועוד. לצד אלה מוצעים פתרונות לצרכים הפיננסיים של בעלי החברות, מנהליהן וצוות העובדים בהן, הנהנים מהסדרים המקנים להם מעמד של לקוחות מועדפים.

המוצרים והשירותים מותאמים לצרכים העסקיים של הלקוחות וכוללים לצד מגוון מוצרי האשראי גם שירותי סחר-חוץ, גידור סיכונים באמצעות מכשירים פיננסיים ושירותי השקעות באפיקים שונים: פקדונות, ניירות ערך וטיפול בחשבונות עסקיים ופרטיים.

השירות במרכזי העסקים אינטגרטיבי וניתן על ידי צוותים הכוללים בנקאי עסקים, כלכלנים, יועצי השקעות ורכזי אשראי, בסיוע צוות המבצע הלוואות וערבויות. התאמת השירות ללקוח העסקי נעשית על ידי צוותי שירות ייחודיים אלו אשר נמצאים במרכזי העסקים, תוך הסתייעות במערך הסניפים.

לקוחות העוסקים בסחר בינלאומי מטופלים באגף לסחר חוץ. (לפרטים נוספים, ראו לעיל ב-"המגזר העסקי").

התפתחויות בשוקים של המגזר

לקוחות המגזר הינם בדרך כלל, כאמור, חברות בעלות היקף פעילות בינוני, שעיקר פעילותן בשוק המקומי. חלק מלקוחות המגזר מנהלים פעילות יבוא ויצוא.

במהלך השנים 2012-2013 נרשמה האטה מסויימת בצמיחת המשק ובצריכה הפרטית. במקביל נרשמה האטה בכלכלה העולמית ובפרט באירופה (על רקע משבר החובות בגוש היורו), אשר גרמה לירידה ביצוא.

התפתחויות במגזר

חדר עסקות. מאז פתיחת חדר עסקות מסחרי למתן שירותי פעילות חדר עסקות, בחודש פברואר 2012, ללקוחות מגזר עסקים קטנים ומגזר הבנקאות המסחרית בבנק, מתבצעת פעילות ממוקדת, לחיבור לקוחות מתאימים לחדר עסקות זה. החדר מעניק שרותי רכישה מט"ח והמרתו וביצוע עסקאות הגנה.

יעדים ודגשים לשנת 2014

- לאור התחזיות להמשך ההאטה במשק, נקבעו למגזר יעדי אשראי שמרנים ויעדי גיוס נטו בתיקי לקוחות איכותיים חדשים. היעדים שנקבעו משקפים גידול מתון בהיקף האשראי ללקוחות המגזר, תוך שימת דגש על לקוחות איכותיים הפועלים בענפי משק בעלי רמת סיכון סבירה ורווחיות נאותה לבנק. כמו כן, הבנק יפעל לשימור לקוחות איכותיים קיימים;
- מיצוי קו עסקים בתחום האשראי המסחרי - דגש על העמקת פעילות וגידול ברווחיות המגזר, תוך שאיפה להגדלת הפעילות עם לקוחות המגזר בדרך של העמקת פעילות סחר חוץ, פעילות בניירות ערך, העברות והגדלת פעילות חוץ מאזנית המרתקת פחות הון. בנוסף, ימשך תהליך התאמת מרווחי האשראי לרמת סיכון האשראי של הלקוחות;
- הרחבת פעילות עם לקוחות הפועלים בענפי משק המועדפים לגידול על פי מדיניות האשראי של הבנק, בין היתר: מיקוד פעילות עם רשויות מקומיות ותאגידים נלווים למול צמצום פעילות בענפי משק בעלי רמת סיכון גבוהה;
- המשך שיפור מקצועיות, זמינות ותהליכי ניהול סיכונים האשראי והגברת תהליכי הבקרה והניטור, בדרך של זיהוי מוקדם של לקוחות שעלולים להיקלע לקשיים, על ידי ועדת מעקב ייעודית העוקבת אחר לקוחות אלו, הרחבת הקווים המנחים למתן אשראי למגזר ומעקב אחרי חריגות מהכללים שנקבעו, וכן מעקב אחר התפתחות תיק האשראי והפקת לקחים;
- הסבת סניפים לסניפים עסקיים שישרתו את המגזר ואת מגזר העסקים הקטנים, כמפורט במגזר עסקים קטנים.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

לאור הנמכה משמעותית של תחזיות הצמיחה בעולם ובארץ, צפויה האטה בתוצר העסקי ובצריכה הפרטית לצד נסיגה ביבוא סחורות ושירותים (ללא יבוא בטחוני). מצב זה עלול להשפיע על התוצאות העסקיות של חברות התעשייה והמסחר במשק. כמו כן צפויה נסיגה קלה בהשקעות בציד ומכונות. בנוסף צפוי המשך ההאטה ביצוא (ללא הילומים) שעלולה לגרום לירידה בהכנסות וברווחיות היצואנים.

לאור האמור לעיל, צפויה האטה בקצב גידול האשראי הבנקאי למגזר המסחרי הן בבקשות לאשראי למימון הון חוזר והן להשקעות. בנוסף, לאור עליית רמת הסיכון במשק, צפויות חלק מהחברות להיתקל בקשיים בגיוס אשראי מהמערכת הבנקאית, מצב שיקשה עליהן יותר.

גורמי הצלחה קריטיים במגזר

- יכולת זיהוי צרכי הלקוח והתאמת מוצרי הבנקאות לצרכיו תוך מתן תגובה מהירה;
- יכולת הענקת שירות כולל ומקיף ללקוח תוך גילוי מקצועיות ושימוש באמצעים טכנולוגיים מתקדמים;
- קיום מערך בקרה שוטפת לצמצום סיכוני האשראי בבנק וזיהויים ב"זמן אמת" והקפדה בנושא הציות;
- קביעת מדיניות אשראי התואמת את תפיסת הסיכון של הבנק.

מחסומי הכניסה והיציאה של המגזר

- הקמת מערכת סינון בפריסה התואמת את הפוטנציאל העסקי;
- הכשרת כח אדם מקצועי ומיומן במגוון המוצרים והפעילויות;
- השקעה בפיתוח ותיחזוק אמצעים טכנולוגיים לשירות הלקוחות והעובדים;
- הצורך בריתוק הון בהיקף ניכר במתן אשראי בו נכסי הסיכון מהווים חלק משמעותי;
- הצורך בקיום מגוון רב של מוצרים מותאמים לצרכי לקוחות.

מגזר הבנקאות הפרטית

כללי

מערך השירות של הבנקאות הפרטית שם דגש על שירות בנקאי כולל, יוזם ומתמחה, ללקוחות עתירי הון, תוך מחויבות לטיפול מהיר במכלול צרכי הלקוח ובפרט בתחום ההשקעות. לקוחות הבנקאות הפרטית, הישראלים ותושבי החוץ, מוגדרים כלקוחות פרטיים, המחזיקים בסכום מינימלי של נכסים פיננסיים בבנק העולה על סך של 4 מיליון ש"ח ללקוחות ישראליים ו-1 מיליון דולר ללקוחות תושבי חוץ (להלן: "לקוחות בנקאות פרטית"). פעילות המגזר בישראל, ללקוחות המנהלים את חשבונותיהם בסניפי הבנק, מבוצעת באמצעות 4 מרכזי בנקאות פרטית, העומדים לרשות הלקוחות: בהרצליה פיתוח, בתל אביב, בירושלים ובחיפה - בדגש על לקוחות ישראלים; בתל אביב ובירושלים - בדגש על לקוחות תושבי חוץ. לפרטים בדבר פעילות המגזר בחו"ל, ראו להלן "הפעילות הבינלאומית".

דגשים אסטרטגיים

בהתאם לדגשים האסטרטגיים העומדים ביסוד תוכניות העבודה של הבנק, פועלת הבנקאות הפרטית באמצעות 2 אנפים: האגף לבנקאות פרטית בינלאומית, המשרת לקוחות בנקאות פרטית תושבי חוץ; והאגף לבנקאות פרטית ישראלית, המשרת לקוחות בנקאות פרטית תושבי ישראל. הבנקאות הבינלאומית משרתת שני פלחי לקוחות, פלח בנקאות פרטית בינלאומית ופלח בנקאות קמעונאית בינלאומית, האחראי לטיפול בתושבי חוץ בעלי נכסים פיננסיים בבנק, הנמוכים מרף המינימום של הבנקאות הפרטית. שירות הבנקאות הפרטית, הניתן לישראלים ולתושבי החוץ, מציע ללקוחות שירות בנקאי אישי וכולל, הניתן על ידי מנהל קשרי לקוחות, האחראי על חשבונם, ומקנה להם נגישות ליעוץ השקעות ולמוצרים פיננסיים, לרבות בתחום הגלובלי. מרכזי הבנקאות הפרטית מציעים ללקוחות שירותים בנקאיים כוללים, עם דגש על ניהול השקעות פיננסיות ומוצרים מותאמים, כאשר הלקוחות יכולים לקבל אשראי למימון השקעותיהם. על פי מדיניות האשראי, מרכזי הבנקאות הפרטית אינם מעניקים ללקוחות אשראי לצרכים עסקיים. לקוחות המעוניינים במימון פעילות עסקית מופנים למערכי השירות המתאימים בבנק. מערכי הבנקאות הפרטית ימשיכו להתמקד בהרחבת בסיס הלקוחות הישראלים ותושבי החוץ ובהעמקת הפעילות מולם, תוך שימת דגש על טיפוח דור ההמשך וניהול סיכונים נאות בתהליך צירוף לקוחות חדשים וטיפול בקיימים. כחלק בלתי נפרד מהתוכנית העסקית מושם דגש על שדרוג תהליכי ניהול הסיכונים בבנקאות הפרטית. במהלך השנה המשיכה יחידת ניהול הסיכונים בחטיבת נכסי לקוחות להעמיק את פעילותה בתחומי איסור הלבנת הון, ציות וניהול סיכונים תפעוליים. נאמני הציות בסניפים ובמרכזי הבנקאות הפרטית, אחראים לניהול הסיכונים השוטף ביחידה, אולם מדווחים ישירות למנהל יחידת ניהול הסיכונים. על פי תוכנית העבודה,

המשיכו העובדים ביחידות להשתתף בהדרכות להרחבת והעמקת הידע בתחומי איסור הלבנת הון וציות. עם סיום ההדרכות עוברים העובדים מבדקי ידע.

התפתחויות במגזר

בשנת 2013 המשיך הבנק השנה במהלכים להעמקת הפעילות של הבנקאות הפרטית הישראלית והבינלאומית. **הבנקאות הפרטית הישראלית** הרחיבה את הפריסה בישראל, בהתאם לתוכנית העבודה, ופתחה במהלך חודש יוני 2013 שני מרכזי שירות חדשים בתל-אביב ובירושלים, שהתווספו למרכזי השירות הקיימים בהרצליה פיתוח ובחיפה. היחידה התמקדה בגיוס לקוחות חדשים, העמקת פעילות עם לקוחות קיימים והמשך שיוך לקוחות קיימים מקרב לקוחות הבנק, העונים על פרופיל לקוח בנקאות פרטית. במקביל המשיך להתבצע באגף תהליך רה-ארגון, שכלל העברת לקוחות שאינם בפרופיל בנקאות פרטית למערכי שירות אחרים בבנק.

כחלק מהאסטרטגיה שהוגדרה, פועלים המרכזים בתפיסת שירות יעודית ללקוחות הבנקאות הפרטית ובמעטפת שירות רחבה המותאמת ללקוחות המגזר. כחלק מתפיסת השירות, נערכו גם השנה מפגשים ממוקדים עם לקוחות המרכזים בנושאים כלכליים ונושאי אקטואליה שונים והתקיימו אירועי תרבות בהשתתפות ההנהלה הבכירה של הבנק.

בשנת 2013 נבנה אתר אינטרנט שיווקי ייעודי עבור לקוחות הבנקאות הפרטית, הסוקר את מגוון השירותים והמוצרים הייחודיים המוצעים לפלח לקוחות זה.

הבנקאות הפרטית הבינלאומית, התמקדה בגיוס לקוחות חדשים ובהעמקת פעילות מול לקוחות קיימים ובהמשך יישום מהלך העברת הלקוחות שאינם עומדים בפרופיל בנקאות פרטית לטיפול סניפי הבנקאות הבינלאומית.

כחלק מהתוכנית לשדרוג תהליכי ניהול הסיכונים בבנקאות הפרטית, ממשיך פרויקט מקיף של טיוב חשבונות תושבי חוץ, הכולל סגירת חשבונות וטיוב מסמכים.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

ההפסד של המגזר הסתכם בשנת 2013 בסך של 13 מיליון ש"ח, לעומת רווח נקי בסך של 23 מיליון ש"ח בשנת 2012. ההפסד נבע מהפעילות המקומית של הבנקאות הפרטית - מעבר מרווח בסך של 17 מיליון ש"ח בשנת 2012 להפסד בסך של 41 מיליון ש"ח בשנת 2013, בעיקר בתחומי הבנקאות והפיננסים.

ההוצאות בגין הפסדי האשראי הסתכמו בסך של 4 מיליון ש"ח בשנת 2013, לעומת הוצאות בסך של 10 מיליון ש"ח בשנת 2012.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות הפרטית:

פעילות בינלאומית			פעילות מקומית			
סך-הכל	סך-הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	סך-הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013						
במיליוני שקלים חדשים						
						הכנסות ריבית, נטו
(42)	91	-	91	(133)	-	(133)
						- מחיצוניים
362	141	-	141	221	-	221
						- בימגזרי
320	232	-	232	88	-	88
						סך-הכל הכנסות ריבית, נטו
17	16	-	16	1	1	הכנסות מימון שאינן מריבית
246	161	57	104	85	44	41
						עמלות והכנסות אחרות
583	409	57	352	174	45	129
						סך-הכל הכנסות
4	3	-	3	1	-	1
						הוצאות בגין הפסדי אשראי
548	334	51	283	214	51	163
						הוצאות תפעוליות ואחרות
31	72	6	66	(41)	(6)	(35)
						רווח (הפסד) לפני מסים
44	44	2	42	-	(1)	1
						הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח
(13)	28	4	24	(41)	(5)	(36)
						רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
(3.0)	9.3	316.7	8.3	(26.4)	(23.3)	(26.5)
						תשואה להון (אחוזים)
4,148	2,869	-	2,869	1,279	-	1,279
						יתרה ממוצעת של נכסים
3,415	2,136	-	2,136	1,279	-	1,279
						מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור
33,150	17,661	-	17,661	15,489	-	15,489
						יתרה ממוצעת של התחייבויות
33,150	17,661	-	17,661	15,489	-	15,489
						מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור
5,373	3,181	12	3,169	2,193	176	2,017
						יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
27,431	12,006	12,006	-	15,425	15,425	-
						יתרה ממוצעת של ניירות ערך
527	220	-	220	307	307	-
						יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
						מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:
66	39	-	39	27	-	27
						מרווח מפעילות מתן אשראי
254	193	-	193	61	-	61
						מרווח מפעילות קבלת פקדונות
320	232	-	232	88	-	88
						סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

נתונים עיקריים אודות מגזר הבנקאות הפרטית (המשך):

פעילות בינלאומית			פעילות מקומית			
סך-הכל	סך-הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים	סך-הכל	שוק ההון	בנקאות ופיננסים ⁽¹⁾
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012						
במיליוני שקלים חדשים						
הכנסות ריבית, נטו						
(30)	181	-	181	(211)	-	(211)
- מחיצוניים						
413	72	-	72	341	-	341
- בינמגזרי						
383	253	-	253	130	-	130
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו						
11	9	-	9	2	1	1
הכנסות מימון שאינן מריבית						
230	157	55	102	73	39	34
עמלות והכנסות אחרות						
624	419	55	364	205	40	165
סך-הכל הכנסות						
10	2	-	2	8	-	8
הוצאות בגין הפסדי אשראי						
574	403	51	352	171	43	128
הוצאות תפעוליות ואחרות						
40	14	4	10	26	(3)	29
רווח (הפסד) לפני מסים						
17	8	-	8	9	(1)	10
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח						
23	6	4	2	17	(2)	19
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק						
6.1	2.4	661.6	0.6	12.1	(15.3)	14.9
תשואה להון (אחוזים)						
3,995	2,574	-	2,574 ⁽²⁾	1,421	- ⁽¹⁾	1,421
יתרה ממוצעת של נכסים						
3,524	2,103	-	2,103	1,421	-	1,421
מזה יתרה ממוצעת של האשראי לציבור						
35,473	20,031	-	20,031	15,442	-	15,442
יתרה ממוצעת של התחייבויות						
35,473	20,031	-	20,031	15,442	-	15,442
מזה יתרה ממוצעת של פקדונות הציבור						
5,179	2,849	-	2,849	2,330	188	2,142 ⁽¹⁾
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון						
25,251	12,150	12,150	-	13,101	13,101 ⁽¹⁾	-
יתרה ממוצעת של ניירות ערך						
310	205	-	205	105	105	-
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול						
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:						
89	63	-	63	26	-	26
מרווח מפעילות מתן אשראי						
294	190	-	190	104	-	104
מרווח מפעילות קבלת פקדונות						
383	253	-	253	130	-	130
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו						

הערות:

(1) סווג מחדש, ראו "כללי" בתחילת הפרק לעיל.

(2) סווג מחדש - טיוב הייחוס של פריטים מסויימים, אשר סווגו למגזר "ניהול פיננסים".

השירות ללקוחות

ללקוחות הבנקאות הפרטית מוצעת "מעטפת שירות", המותאמת ללקוחות המגזר והרותמת את משאבי הבנק והקבוצה למתן מענה אופטימאלי לצרכי הלקוחות ולפעילות יזמת מולם. ללקוחות המגזר נהנים ממכלול שירותים בנקאיים ברמה מקצועית גבוהה ביותר במרכזי הבנקאות הפרטית. לרשות הלקוחות עומדים יועצים בעלי ניסיון בתחום ההשקעות הפיננסיות בארץ ובעולם, יועצים פנסיוניים וכן בנקאים מנוסים בתחומי האשראי והבנקאות הכללית.

בבנקאות הפרטית הישראלית השירות ניתן ללקוחות שישה ימים בשבוע. שעות העבודה במרכזי הבנקאות הפרטית בהרצליה ובחיפה הוארכו, והם פועלים מהשעה 8 בבקר ועד 8 בערב, על מנת לאפשר מתן שירות בשעות הנוחות ללקוחות. בבנקאות הבינלאומית העובדים דוברי שפות זרות בהתאמה לשפת הלקוח אותו הם משרתים.

בנוסף לשירותים הבנקאיים הכלליים, עומדים לרשות הלקוחות שירותים נוספים, כגון: קשר ישיר לחדרי העסקות ושירותים משלימים של חברות הבת של הבנק; נאמנות וניהול תיקי השקעות, המותאמים ללקוחות המגזר.

יחידת תכנון ופיתוח עסקי פועלת להעמיד לרשות לקוחות הבנקאות הפרטית הצעות ערך, בעיקר במעטפת השיווקית.

יחידת ייזום מוצרים פועלת לבניית מוצרים ייחודיים המותאמים לצרכי פלח לקוחות זה.

אגף הייעוץ פועל ליצירת תשתית של מחקר וסקירות שוק מקומיות ובינלאומיות וכן לבניית מודלים להשקעה התואמים את צרכי פלח לקוחות זה.

התפתחות בשוקים של המגזר ותחרות

גם שנת 2013 אופיינה בהמשך התחרות במגזר הבנקאות הפרטית, בתחום המחירים והעמלות וברמת השירות ללקוח. בנקים זרים המשיכו, גם השנה, במאמצי השיווק ללקוחות ישראלים, הנחשבים ללקוחות בעלי עושר פיננסי גבוה, בין אם באופן ישיר מחו"ל או באמצעות השלוחות המקומיות.

שיווק והפצה

מאמצי השיווק בבנקאות הפרטית נשענים על הפניית לקוחות ממערכי שירות אחרים בבנק או על ידי לקוחות קיימים של הבנקאות הפרטית. שיווק המוצרים ושירותי המעטפת נעשים בעיקר באמצעות מפגשים אישיים ובכנסים מצומצמים וממוקדים ללקוחות הבנקאות הפרטית. כמו כן, כלקוחות נבחרים, נהנים ללקוחות הבנקאות הפרטית מפעילות הבנק בתחומי תרבות ואמנות, תוך שיתוף פעולה עם אוצרת האמנות של הבנק ומחיאון דיסקונט.

מגזר הניהול הפיננסי

חדר עסקאות

חדר עסקאות עומד לרשות הלקוחות והסניפים במתן שירות פיננסי אישי ומקצועי בשוקי הכספים וההון הגלובליים, ובביצוע עסקאות מיוחדות במט"ח, ריביות וניירות ערך. עם לקוחות חדר עסקאות נמנים בנקים מקומיים זרים, חברות, לקוחות פרטיים בעלי היקף פעילות גדול, פעילים בשוק ההון וגופים מוסדיים. דילרים וסוחרים מקצועיים, טכנולוגיה ומערך מחשוב מתקדמים, מאפשרים לחדר העסקאות לספק ללקוחותיו שירות מהיר, מקצועי ותחרותי. שילוב תחומי הפעילות כאמור, מאפשר ללקוחות קבלת כלל שירותי המסחר תחת קורת גג אחת, אחידה בסטנדרט השירות ורמת המקצועיות. חדר עסקאות מרכז תחתיו שני תחומי פעילות עקריים:

מסחר OTC (Over The Counter) – מסחר במט"ח ובריביות

יחידת ה OTC מפתחת ומתאימה עסקאות שונות לפי צרכי הלקוחות, בעיקר צרכי גידור סיכונים שוק. היחידה הינה "עושה שוק" מרכזי במסחר דולר/שקל; כאשר חדר עסקאות מתקשר בעסקה מול לקוח, חדר עסקאות מהווה צד נגדי לעסקה ונושא בניה בסיכונים שוק, אשראי ותפעול. העסקאות העיקריות אותן מאפשרת היחידה ללקוחות הן: רכישת או המרת מטבע חוץ, חוזים עתידיים לא סחירים, אופציות על המטבע, הריבית והמדד, עסקאות החלף ריביות ונגזרים אחרים לפי דרישת הלקוחות.

מסחר בניירות ערך

יחידת ניירות ערך מורכבת משני דסקים: דסק ניירות ערך זרים ודסק ניירות ערך מקומיים. שני הדסקים מאפשרים ללקוחות הבנק גישה לשווקים במגוון רחב של מכשירי השקעה. להלן פרטים אודות תחומי הפעילות במסחר בשני הדסקים בניירות ערך: **ניירות ערך זרים.** דסק ניירות ערך זרים פעיל במגוון גדול של שוקי הון ופיננסים בעולם תוך שימוש בכלים פיננסיים מורכבים ומציע מסחר במגוון רחב של מכשירים: מסחר במניות בבורסות חו"ל, מסחר באופציות, באיגרות חוב מדינות ואיגרות חוב קונצרניות, קרנות נאמנות וקרנות גידור וביצוע פעילות ארביטראז'.

ברוקראד' ניירות ערך ישראלים. דסק הברוקראד' בניירות ערך ישראלים עוסק בתיווך עסקאות באיגרות חוב, מניות, חוזים סינטטיים, אופציות והמירים בבורסה הישראלית. הדסק מעניק שרותי ברוקראד' בניירות ערך סחירים ולא סחירים, באמצעות תיווך עסקאות עבור לקוחות (עסקאות תואמות), ביצוע עסקאות ללקוחות (בבורסה ומחוצה לה), השתתפות בהנפקות. הדסק מפתח עסקים, משווק ומגייס לקוחות עתירי פעילות בבנק ומחוצה לו ונמצא בקשר ישיר עם לקוחות מוסדיים, חברות גדולות ושחקני גידור הפעילים במסחר התוך יומי.

ניהול נכסים והתחייבויות (נני"ה)

תחומי הפעילות העיקריים בניהול נכסים והתחייבויות הם ניהול ההון, ניהול הנזילות, ניהול חשיפות בסיס וריבית הגלומות במאזן, ניהול התיק הזמין למכירה, קביעת מחירי העברה וניהול המרווח הפיננסי.

ניהול ההון. תהליך ניהול ההון כולל קביעת יעדי יחס הון, בניית מסגרת לנידול בפעילות העסקית שתאפשר עמידה ביעדי ההון של הבנק, חלוקת תקציב נכסי סיכון לחברות בקבוצה וליחידות העסקיות ומעקב אחר הפעילות השוטפת. בתהליך שותפים מספר גורמים בבנק ובקבוצה. בנוסף, הנני"ה אחראי על גיוסי הון בשוק ההון.

ניהול סיכון הנזילות. ניהול סיכון הנזילות מתבצע באמצעות מודל פנימי, ממנו נגזר ההיקף הנדרש של נכסים נדלים לצורך עמידה בתרחישי לחץ, ובאמצעות ניתוח שוטף של מגמות בתמהיל ונפח הפיקדונות והאשראי של הבנק. הנני"ה בבנק בוחן את סיכון הנזילות בחברות הבת, כפי שהוא משתקף במודלים הפנימיים שלהן.

נזילות קצרה ופקדונות. הנני"ה מנהל דסק נזילות העוסק בניהול הנזילות הקצרה של הבנק (עד חודש) בשקלים ובמט"ח, על ידי מכרזים של בנק ישראל, פיקדונות ועסקאות swap. הדסק נותן ציטוטי ריבית בפיקדונות במט"ח ובשקלים עבור לקוחות גדולים (סופר ג'מבו) ודואג להשקיע את עודפי הנזילות בכל מטבע ובכל נקודת זמן.

ניהול חשיפות הבסיס והריבית. אמידת חשיפות השוק במאזן הבנק מתבצע באמצעות מערכת מחשוב יעודית, שניזונה מכלל המערכות התפעוליות בבנק. ועדת נני"ה, בראשות המנכ"ל, קובעת את רמות החשיפה לסיכונים ריבית במגזרי ההצמדה השונים, במסגרת מגבלות שקבע הדירקטוריון לעניין התיאבון לסיכון.

מחירי העברה וניהול המרווח הפיננסי השולי. הנני"ה מחשב מדי יום את מחירי העברה הפנימיים של הבנק לאשראי ולפיקדונות. מחירי ההעברה מהווים בסיס לחישוב רווחיות של כל עסקאות האשראי והפיקדונות המתבצעות בבנק. המחירים מתעדכנים בהתאם להתפתחויות בשווקי ההון והכסף. הנני"ה קובעת את יעדי המרווח השולי בפיקדונות ובאשראי ועוקבת אחריהם באופן שוטף.

טבלאות ריבית. הנני"ה אחראי להפקת ופרסום טבלאות הריבית לפיקדונות.

פיתוח מודלים פיננסיים. הנני"ה אחראי על תחזוקת המודלים לתמחור וגידור עסקאות פיננסיות מורכבות, ובכלל זה פיקדונות ברירה, תחנות יציאה, תחזית פירעונות מוקדמים במשכנתאות ועוד.

ניהול הנוסטרו

מדיניות ניהול תיקי הנוסטרו. תיקי הנוסטרו של הבנק ושל חברות הבת משמשים, בעיקר, ככלי מרכזי בניהול סיכונים הריבית והבסיס, וכן לניהול יתרות הנזילות העודפות. התיקים מנוהלים בראיה כוללת, במטרה למקסם את הכנסות הריבית, תחת מגבלות סיכון שנקבעו על ידי דירקטוריון הבנק והדירקטוריונים של חברות הבת.

הוועדה לניהול נכסים והתחייבויות היא הגורם שקובע בפועל את הרכב התיק המנוהל ביחידת הנני"ה, בכפוף למגבלות על הנקבעות בדירקטוריון הבנק ולוקח כאמור בעיקר סיכונים ריבית.

יחידת הנוסטרו של הבנק, כפופה להחלטות ועדת השקעות שלה ולמסגרות שנקבעות בדירקטוריון הבנק.

באמצעות ניהול תיק השקעות ביחידת הנוסטרו, מנוהלים סיכונים אשראי וריבית אשר הינם חלק מתיק ההשקעות הקבוצתי. פעילות ההשקעות של חברות הבת, בעיקר אי די בי ניו יורק ובנק מרכנתיל דיסקונט, מבוצעת באופן עצמאי, בכפוף למגבלות סיכון שנקבעו על ידי הבנק.

ניהול קבוצתי

בתחום ניהול ההון מתקיים בבנק תהליך סדור של תכנון הון קבוצתי ובניית תקציב נכסי סיכון לרמת חברה בת ומגזר פעילות בבנק. **בתחום ניהול סיכון הנזילות** כל חברה בת אחראית לניהול סיכון הנזילות שלה באופן עצמאי, על בסיס מתודולוגיה שאושרה בבנק. הבנק מקצה נזילות לחברות הבת, במידת הצורך, על פי הנגזר מן המודלים הפנימיים. הנ"ה בבנק אחראית על הקמתן של עסקאות נזילות בין חברות הקבוצה.

בתחום ניהול סיכונים שוק. חברות הבת המרכזיות (בנק מרכנתיל דיסקונט ואי די בי ניו יורק) מנהלות את סיכונים השוק באופן עצמאי ובכפוף למגבלות שנקבעו בבנק.

בתחום השקעות נוספות חברות הבת המרכזיות (בנק מרכנתיל דיסקונט ואי די בי ניו יורק) מנהלות מדיניות השקעה עצמאית, בכפוף למגבלות שנקבעו בבנק.

התפתחויות עיקריות במגזר

מכירת פעילות בשירותי בנק אוטומטיים בע"מ ("שב"א"). הבנק מחזיק 20% בשב"א. ביום 9 בפברואר 2014 התקשרה החברה בהסכם מתוקן למכירת פעילות ה-ATM שלה, בתמורה לסך של 46.8 מיליון ש"ח. **תיק הנוסטרו.** לפרטים בדבר תיק הנוסטרו של הבנק והתפתחויות שחלו בו, ראו לעיל "ניירות ערך" בפרק "התפתחות הנכסים וההתחייבויות", חלק א' לנספח לדוח הדירקטוריון וביאור 3 לדוחות הכספיים.

היקף הפעילות של המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח של המגזר, ללא הפעילות של תת מגזר החברות הריאליות, הסתכם בשנת 2013 בסך של 161 מיליון ש"ח, לעומת הפסד בסך 179 מיליון ש"ח בשנת 2012.

סך כל ההכנסות, ללא הפעילות של תת מגזר ריאליות, הסתכמו בשנת 2013 בסך של 808 מיליון ש"ח מזה 713 מיליון ש"ח מפעילות מקומית, לעומת 457 מיליון ש"ח בשנת 2012, מזה 298 מיליון ש"ח מפעילות מקומית, והן כוללות שלושה מרכיבים עיקריים:

1. רווחים מפעילות הנוסטרו של הבנק (בעיקר מנגזרים פיננסיים) בסך של 577 מיליון ש"ח, מהם 424 מיליון ש"ח רווחים ממכירה של ניירות ערך ומהתאמות לשווי הוגן. זאת לעומת רווחים מפעילות נוסטרו בסך של 413 מיליון ש"ח בשנת 2012, מהם 359 מיליון ש"ח מרווחים ממכירה של ניירות ערך ומהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר.
2. רווח נטו, מניהול נכסים והתחייבויות (ניהול הפוזיציות וממסחר ותווך במטבעות ובנגזרים פיננסיים) בסך של 136 מיליון ש"ח בשנת 2013, לעומת הפסד בסך של 298 מיליון ש"ח בשנת 2012.
3. ההכנסות מפעילות בינלאומית בסך של 95 מיליון ש"ח, לעומת 159 מיליון ש"ח בשנת 2012.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות מגזר הניהול הפיננסי:

פעילות מקומית		פעילות בינלאומית סך-הכל		פעילות מקומית		פעילות בינלאומית סך-הכל	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר							
2012				2013			
במיליוני שקלים חדשים							
217	58	159	384	89	295	הכנסות ריבית, נטו	
183	123	60	395	26	369	הכנסות מימון שאינן מריבית	
57	(22)	79	29	(20)	49	עמלות והכנסות אחרות	
457	159	298	808	95	713	סך-הכל הכנסות	
5	7	(2)	(11)	(11)	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי	
777	89	688	776	69	707	הוצאות תפעוליות ואחרות	
(179)	16	(195)	161	36	125	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	
(9.4)	5.2	(12.1)	6.6	13.5	5.7	תשואה להון (אחוזים)	
81,879	(3)19,539	(2)162,340	83,582	20,087	63,495	יתרה ממוצעת של נכסים	
33,912	9,145	(2)24,767	34,186	12,495	21,691	יתרה ממוצעת של התחייבויות	
14,593	4,019	(1)10,574	13,077	3,330	9,747	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	

הערות:

- (1) סווג מחדש, ראו "כללי" בתחילת הפרק לעיל.
- (2) סווג מחדש - מיון יתרה ממוצעת של הפרשה בגין תלויות, מנכסים אחרים (שם קוזזה מנכס בעל אופי דומה) להתחייבויות אחרות.
- (3) סווג מחדש - טיוב הייחוס של פריטים מסויימים, אשר סווגו למגזר "ניהול פיננסי".

תחרות

מגזר הניהול הפיננסי כולל, כאמור, את פעילות חדרי העסקות בקבוצה. תחום זה מאופיין ברמה גבוהה של תחרות. המתחרים העיקריים הינם ארבע הקבוצות הבנקאיות הגדולות בישראל. גורמים תחרותיים נוספים בשוק הם בנקים זרים אשר פתחו חדרי עסקות בארץ (סיטיבנק, דויטשה בנק, HSBC, ברקליס) וחברות פיננסיות אחרות בשוק המסייח ובשוק הריביות השקליות, אשר מעורבותן בשווקים אלה עלתה בשנים האחרונות באופן משמעותי.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

היעדים שהוצבו למגזר לשנת 2014 הם בעיקר שמירה על רמת רווחיות נאותה, תוך שמירה על רמת הסיכון בהתאם לתאבון הסיכון של הבנק, למרות סביבת ריבית נמוכה וסביבה מקרר כלכלית מאתגרת. בפעילות חדר עסקאות היעד הוא הרחבת הפיזור בין הכנסות מלקוחות להכנסות מניהול פוזיציה תוך הרחבת מעגלי הבקרה.

תח מגזר החברות הריאליות

מדיניות השקעות ריאליות

הפעילות מתבצעת במסגרת תוכנית אסטרטגית, שמתעדכנת מעת לעת, בהתאם לתיאבון לסיכון הקבוצתי ומגבלות שונות שנקבעות ברמת התיק והמוצר. השקעות העולות על רף שנקבע מובאות לאישור דירקטוריון הבנק טרם ביצוען.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תת המגזר

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והנחיות רגולטוריות אשר חלות על מערכת הבנקאות בישראל, מצד גורמי פיקוח שונים, ובכלל זה: הפיקוח על הבנקים, הממונה על שוק ההון ביטוח וחיטון במשרד האוצר, הממונה על הגבלים העסקיים, רשות ניירות ערך ועוד. להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות שחלות על תת המגזר.

סעיף 23 א (א) לחוק הבנקאות (רישוי) קובע, כי סך כל אמצעי השליטה שתאגיד בנקאי מחזיק בתאגידים ריאליים, לא יעלה על השיעורים הבאים מהון התאגיד הבנקאי, כפי שיוגדר לענין זה בכללים שקבע הנגיד, לאחר התייעצות עם הוועדה המייעצת ובאישור שר האוצר - (1) עד חמישה עשר אחוזים מהונו - בתאגידים ריאליים כלשהם;

(2) עד חמישה אחוזים נוספים מהונו - ובלבד שלא יחזיק בתאגיד אחר יותר מחמישה אחוזים מסוג מסוים של אמצעי השליטה ולא תהיה לו זכות למנות דירקטור;

(3) עד חמישה אחוזים נוספים מהונו - בתאגידים ריאליים שהם תאגידי חוץ אשר אין להם פעילות עסקית מהותית ומתמשכת בישראל. ליום 31 בדצמבר 2013, הבנק היה רחוק ממיצוי המגבלה

היקף הפעילות של תת המגזר והרווח הנקי שלו

הרווח הנקי של תת המגזר הסתכם בשנת 2013 בסך של 96 מיליון ש"ח, לעומת 52 מיליון ש"ח בשנת 2012, עליה של 84.6%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות תת מגזר החברות הריאליות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
	2012	2013
במיליוני שקלים חדשים		
הכנסות ריבית, נטו	2	2
הכנסות מימון שאינן מריבית	61	113
עמלות והכנסות אחרות	2	2
סך-הכל הכנסות	65	117
הוצאות תפעוליות ואחרות	7	7
רווח לפני מסים	58	110
חלקו של הבנק ברווחי חברות כלולות	1	(6)
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	52	96
תשואה להון (אחוזים)	54.6	80.1
יתרה ממוצעת של נכסים	824	1,027
יתרה ממוצעת של התחייבויות	729	756
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	1,271	1,507

תחומי הפעילות העיקריים במגזר

השקעות קבוצת דיסקונט בחברות הריאליות מתחלקות לשני סוגים עיקריים:

- **השקעה בקרנות השקעה פרטיות ובקרנות הון סיכון.** הפעילות בתחום זה מתבצעת בעיקר באמצעות חברת הבת, דש"ה, על ידי הבנק במישרין, וכן באמצעות חברת הבת בנק מרכנתיל דיסקונט.
- **השקעה בחברות.** (ראו להלן).

השקעות הקבוצה בקרנות השקעה פרטיות ובקרנות הון סיכון

בתחום קרנות הון סיכון וקרנות השקעה פרטיות שותפה חברת הבת דש"ה במספר קרנות ובהן:

שם הקרן	גודל הקרן	התחייבות להשקעה (מיליוני דולרים)*	הושקע עד ליום 31 בדצמבר 2013*	יתרת ההתחייבות מידע נוסף והערות
Vertex Israel II Fund	160	15	15	הקרן סיימה השקעותיה ופועלת למימוש יתרת תיק ההשקעות שלה.
Vertex Israel III Fund	174	13.5	13.1	0.4
קרן ויטלייף	50.3	10	10	דש"ה יזמה את הקמת הקרן. הקרן מתמחה בהשקעות בתחום מדעי החיים.
Fimi Opportunity II	293	50	44.3	על פי מכתב מהנהלת הקרן, לא תהיינה "קריאות" נוספות.
First Israel Turnaround -FITE Enterprise	129	12.5	3.1	יתרת התחייבות ההשקעה בקרן הועברה לקרן FIMI Opportunity IV, שהחלה את פעילותה בתחילת שנת 2008 (ראו להלן). הקרן סיימה השקעותיה ופועלת למימוש יתרת תיק ההשקעות שלה.
Fimi Opportunity IV	509	50	41.3	8.7
קרן גולדן גייט ברידג' פאנד	6	2	1.7	–
Plenus Venture Lending II Fund	55	5	4.9	0.1
קרן הלוואות (Venture Lending) מקבוצת דברת, אשר עוסקת במתן הלוואות וקווי אשראי לחברות טכנולוגיה.				
Stage One Venture Capital Fund	46.3	18.8	18.8	–
קרן אלון	30	2	2	–
קרן הלוואות (Venture Lending) מקבוצת דברת, אשר עוסקת במתן הלוואות וקווי אשראי לחברות טכנולוגיה.				
Fortissimo Capital Fund	78	5	4.3	0.7
Edmond de Rothschild Euroopportunities Apax Europe VII	100 מיליון יורו	11.3 מיליון יורו	10.6 מיליון יורו	0.7 מיליון יורו
קרן הלוואות (Venture Lending) מקבוצת Apax, שצפויה לפעול בעיקר באירופה.				
Plenus Venture Lending III Fund	120	15	13.2	1.8
קרן הלוואות (Venture Lending) מקבוצת דברת, אשר עוסקת במתן הלוואות וקווי אשראי לחברות טכנולוגיה.				
קרן נדל"ן מקבוצת "בראק קפיטל"	109	5	4.5	0.5
קרן נדל"ן אירופאית	416 מיליון יורו	10 מיליון יורו	9.6 מיליון יורו	0.4 מיליון יורו
קרן פורטיסימו II	110	20	18.2	1.8
קרן הלוואות (Venture Lending) מקבוצת דברת, אשר עוסקת במתן הלוואות וקווי אשראי לחברות טכנולוגיה.				
Carmel Software Fund	171	0.5	0.5	–
FIMI Opportunity V	821	70	14.3	55.7
קרן פורטיסימו III	263	10	3.6	6.4
קרן הלוואות (Venture Lending) מקבוצת דברת, אשר עוסקת במתן הלוואות וקווי אשראי לחברות טכנולוגיה ותעשייה עם פוטנציאל צמיחה המצויות ב"נקודת פיתול".				
Stage One Ventures Capital Fund II	20	4	–	4
קרן הלוואות (Venture Lending) מקבוצת דברת, אשר עוסקת במתן הלוואות וקווי אשראי לחברות טכנולוגיה ותעשייה עם פוטנציאל צמיחה המצויות ב"נקודת פיתול".				
IGP (Israel Growth Partners)	193	6	–	6
מועדון משקיעים (Israel Growth Partners) מועדון משקיעים שיתמקד בהשקעות בחברות טכנולוגיה המצויות בשלב הצמיחה. ההשקעה במועדון תורכב מהתחייבות השקעה ומאופציה להצטרף להשקעות (co-investment).				

* הסכומים נקובים בדולרים של ארה"ב, אלא אם צויין במפורש אחרת.

יתרת ההשקעה של דש"ה בקרנות הון סיכון, וקרנות השקעה פרטיות הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2013 בסך של 160 מיליון דולר. יתרת התחייבויות ההשקעה של דש"ה הסתכמה למועד זה בסך של 86 מיליון דולר.

השקעה נוספת בקרנות. בנוסף להשקעה בקרנות באמצעות דש"ה, השקיע הבנק במישרין בקרן נוספת:

קרן FIMI Opportunity I. יתרת ההשקעה של הבנק בקרן האמורה עמדה ביום 31 בדצמבר 2013 על סך של כ-15 מיליון דולר. הקרן האמורה הפסיקה את פעילותה, ובשנה האחרונה היא פעלה למימוש יתרת נכסיה. בחודש אוקטובר 2013 מימשה הקרן את ההשקעה המשמעותית האחרונה שלה.

כמו כן, בנק מרכנתיל דיסקונט התקשר בהסכמים להשקעה בשש קרנות הון סיכון. השקעת בנק מרכנתיל דיסקונט בקרנות אלה עמדה ביום 31 בדצמבר 2013 על כ-2.8 מיליון דולר. סך ההתחייבויות העתידיות המקסימליות של בנק מרכנתיל דיסקונט להשקעה בקרנות אלה הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2013 ב-1 מיליון דולר.

מימושים. בשנת 2013, נרשמו מימושים משמעותיים ב-4 מהקרנות הותיקות בתיק ההשקעות של דש"ה: פימי אופורטיוניטי 2, פימי אופורטיוניטי 4, ורטקס 2 ו-רטקס 3. בגין המימושים (בעיקר בגין הקרנות האמורות) רשמה דש"ה רווח בסכום כולל של כ-119 מיליון ש"ח, לעומת כ-69 מיליון ש"ח בשנת 2012.

השקעה בחברות

בתחום ההשקעה בחברות בוצעו השקעות במספר חברות. יתרת ההשקעה של דש"ה בחברות הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2013 בסך של 277 מיליון ש"ח. להלן תאור תמציתי של ההשקעות העיקריות:

השקעה בסופר-פארם. בחודש אפריל 2013 חתמה דש"ה על הסכם לרכישת כ-10.4% מהון המניות של חברת סופר-פארם ישראל בע"מ ("סופר-פארם") ממנכ"ל החברה ומלאומי פרטנרס, תמורת סך של כ-150 מיליון ש"ח. סופר-פארם מפעילה רשתות חנויות המשווקות מוצרי פארמה ותרופות, מוצרי קוסמטיקה ומוצרי טואלטיקה בישראל, בפולין ובסין. בסך הכל, מפעילה סופר-פארם כ-188 חנויות בישראל ולמעלה מ-40 חנויות בפולין ובסין.

השקעה ב"מניות דיבידנד". דירקטוריון הבנק ודירקטוריון דש"ה אישרו תוכנית השקעות במניות דיבידנד, במסגרת השקעה כוללת עד לסכום מירבי של 150 מיליון ש"ח, במניות של חברות ציבוריות הנוהגות לחלק חלק ניכר מרווחיהן השוטפים כדיבידנד לבעלי המניות. ליום 31 בדצמבר 2013, דש"ה מחזיקה במניות של שש חברות, שנרכשו בעסקאות מחוץ לבורסה, ששווין הכולל בספרי דש"ה הינו כ-65.5 מיליון ש"ח. במהלך שנת 2013 מומשו השקעות בשלוש חברות. בגין השקעה ב"מניות דיבידנד" רשמה דש"ה בשנת 2013 הכנסות מדיבידנדים ומימושים בסך של כ-10 מיליון ש"ח.

השקעות בחברות כלולות. ברבעון השני של שנת 2013 השקיעה דש"ה ב-2 חברות, סכום כולל של כ-45 מיליון ש"ח.

השקעות נוספות. דש"ה בוחנת ביצוע השקעות נוספות, במטרה לגוון את מקורות ההכנסה שלה.

השקעה בחברת מניף - שירותים פיננסיים בע"מ. חברת מניף עוסקת בהשלמת הון עצמי לקבלנים, הנדרש על ידי בנקים המלווים את הפרוייקטים במתכונת של פרויקטים סגורים. ההשלמה נעשית בדרך של העמדת ערבויות לטובת הפרוייקטים בתמורה לקבלת תשואה משתפת ברווחים. דש"ה מחזיקה כ-19.6% מהון המניות של חברת מניף. לפרטים בדבר ערבויות שהעמידה דש"ה, ראו ביאור 19 ג' 16 (ב).

מכירת ההשקעה ב-"KFS" ועידכונים נוספים. לפרטים בדבר הסכם מחודש מרס 2009, למכירת ההשקעה ב-"KFS" ועידכונים משנת 2013, ראו ביאור 19 ג' 19 לדוחות הכספיים.

פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים

הפעילות בתחום כרטיסי האשראי

מבנה תחום הפעילות

בשנים האחרונות כרטיס האשראי הינו אחד מאמצעי התשלום המרכזיים במשק. כרטיס האשראי מונפק על ידי חברת כרטיסי אשראי ללקוח והלקוח מבצע באמצעותו תשלומים, כתחליף למזומן או לשיקים. חברת כרטיסי האשראי מנפיקה כרטיסי אשראי משני סוגים: רוב הכרטיסים מונפקים ללקוחות בנקים (להלן: "בנקים שבהסדר"). יתרת הכרטיסים מונפקת ישירות על ידי חברת האשראי ללקוחות, שלא באמצעות הבנקים (להלן: "כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים").

להערכת כאל, כ-80% מהאוכלוסיה הבוגרת בישראל משתמשים בכרטיסי אשראי כאמצעי תשלום, כאשר הצרכן הישראלי מחזיק בממוצע כ-1.5 כרטיסים בארנקו. להערכת כאל, ביום 31 בדצמבר 2013 היו בישראל כ-8.2 מיליון כרטיסים. כמו כן, כ-70 אלף בתי עסק ורשתות בישראל מאפשרים רכישות באמצעות כרטיסי אשראי.

השימוש בכרטיסי אשראי מתאפשר באמצעות רשת חוזית הפרושה בין ארבעה גורמים, הכוללים מנפיק, סולק, בית עסק ולקוח (מחזיק הכרטיס), אשר קשורים בינם לבין עצמם, במערכת של הסכמים נפרדים ובלתי תלויים (בין בהסכמים ישירים, ובין בעקיפין, מכוח חברותם של הסולק והמנפיק בארגון הבינלאומי מעניק הזכיון ביחס למונת כרטיס האשראי). מערך ההתקשרויות האמור, הוא המהווה את התשתית להעברת המידע הרלוונטי לשם הסדרת התשלומים בעסקאות שתמורתן שולמה באמצעות כרטיסי אשראי.

בית העסק קשור בקשר חוזי עם הסולק. במסגרת זו מתחייב הסולק, כנגד עמלה, לזכות את בית העסק הקשור עמו באופן מובטח מראש, בתמורה המגיעה לבית העסק בגין העסקאות שביצעו אצלו הלקוחות המחזיקים בכרטיס אשראי מהמותג שנשלק. העמלה אותה גובה הסולק עבור מתן שירותי הסליקה לבית העסק היא "עמלת בית העסק". הסולק מצדו משלם למנפיק עמלת מנפיק הקרויה "עמלה צולבת". עמלה זו מגולמת בעמלת בית העסק שגובה הסולק. כלומר, עמלת בית העסק מורכבת מעמלת הסליקה ומעמלת המנפיק.

פעילות כאל

כאל פועלת בשוק כרטיסי האשראי בשני תחומי פעילות עיקריים: הנפקת כרטיסי אשראי וסליקת עסקאות בכרטיסי אשראי. כאל מנפיקה, משווקת ומתפעלת (במישרין ובאמצעות דיינרס, חברה בשליטתה) כרטיסי אשראי מסוג "ויזה", "דיינרס" ו-"מאסטראקארד", התקפים בארץ ובחו"ל, וכן קשורה בהסכמי הנפקה משותפת עם בנקים בהסדר.

בתחום ההנפקה מנפיקה כאל (במישרין ובאמצעות דיינרס, חברה בשליטתה) כרטיסי אשראי בשני ערוצים: (א) הנפקת כרטיסים ללקוחות בנקים שבהסדר עימם קשורה כאל בהסכמי הנפקה משותפת או בהסכמי הפצה (לעיל ולהלן: "הנפקה במשותף"). בכרטיסים אלה כאל מנפיקה ומתפעלת את הכרטיס ונושאת בתפעול הכרטיס ובעלות נזקי זיוף וגניבה. הבנקים הם שמעמידים את האשראי ללקוח ונושאים בסיכון האשראי הכרוך בכרטיס; (ב) הנפקת כרטיסים על ידי כאל במישרין, בעיקר דרך מועדונים וארגונים ייחודיים. בכרטיסים אלה כאל היא אשר מעמידה את האשראי ללקוח ונושאת בסיכון הכולל הנובע מהפעולות המתבצעות בכרטיס.

כאל מציעה ללקוחותיה הלוואות שונות לכל מטרה, כולל "הלוואות ללא כרטיס" והלוואות לרכישת רכב באמצעות חברת שלמה כאל בע"מ, תכניות פריסת חיובים (כגון חיובים נדחים, עסקאות קרדיט, אשראי מתגלגל, חיוב חודשי קבוע, חיוב חודשי בהתאם לבקשת הלקוח - Cal Choice ועוד) וכן כרטיסים נטענים.

כאל סולקת כרטיסי אשראי מסוג "ויזה", "דיינרס" ו-"מאסטראקארד" התקפים בארץ ובחו"ל, כמו גם את המותג "ישראלכרט" (בישראל בלבד).

תחום הסליקה כולל סליקה של כרטיסי אשראי בארץ באמצעות מכשירי סליקה Point of Sale (מכשירי "POS") המותקנים בבתי עסק. בנוסף, כאל מציעה לסולקים שירותים נלווים, בין היתר בדרכים הבאות: ניכיון שוברים של כרטיסי אשראי, הקדמת תשלומים בנין עסקאות שבוצעו, מתן מקדמות על חשבון תשלומים עתידיים לבתי עסק עמם קשורה החברה בהסכמי סליקה.

להלן יובאו נתונים כמותיים על פעילות כאל:

31 בדצמבר 2012		31 בדצמבר 2013	
מזה: כרטיסים פעילים	סך-הכל כרטיסים	מזה: כרטיסים פעילים	סך-הכל כרטיסים
באלפים			
1,085	1,245	1,146	1,339
522	717	576	820
1,607	1,962	1,722	2,159

מחזור עסקאות	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013
במיליוני שקלים חדשים	
42,172	44,928
11,302	12,409
53,474	57,337

הערות:

- (1) "כרטיס בנקאי" - כרטיס אשראי המונפק במשותף עם הבנקים שבהסדר ובאחריותם.
- (2) "כרטיס חוץ-בנקאי" - כרטיס אשראי המונפק על ידי כאל, שלא במשותף עם הבנקים.
- (3) "כרטיס תקף" - כרטיס אשראי בתוקף, שאינו חסום.
- (4) "מחזור עסקאות" - כולל עסקאות שבוצעו באמצעות הכרטיס וחייבים בגין עסקאות בתשלום נדחה, בניכוי הזיכויים בהם זוכו הבנקים או זוכו לקוחותיהם בגין השימוש בכרטיס האשראי במשך אותה תקופה ועמלות שנגבו עבור הבנקים או עבור כאל. מחזור העסקאות אינו כולל משיכת מזומנים ממכשירי בנק אוטומטיים בישראל.
- (5) "כרטיס פעיל" - כרטיס אשראי שביצע לפחות פעולה אחת ברבעון האחרון.

היקף הפעילות והרווח הנקי

כלי. היקף העסקאות המבוצעות בכרטיסי אשראי עולה באופן עקבי מידי שנה. הגידול בשימוש בכרטיסי אשראי נובע הן מגידול בהיקף העסקאות (הנובע מגידול באוכלוסיה ומכניסת אוכלוסיה צעירה אשר רגילה לעשות שימוש בכרטיסי אשראי כחלק מתרבות הצריכה) והן מגידול הבא על חשבון עסקאות באמצעי תשלום אחרים.

ההכנסות מפעילות הסליקה של כרטיסי האשראי משויכות למגזר בנקאות עסקית, למגזר עסקים קטנים ולמגזר בנקאות מסחרית.

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשנת 2013 בסך של 137 מיליון ש"ח, לעומת 172 מיליון ש"ח בשנת 2012, ירידה בשיעור של 20.3%.

הוצאות בגין הפסדי האשראי הסתכמו בסך של 27 מיליון ש"ח בשנת 2013, לעומת 23 מיליון ש"ח בשנת 2012, עליה בשיעור של 17.4%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות תחום כרטיסי האשראי:

משקי בית	עסקים קטנים	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	סך-הכל	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013					
במיליוני שקלים חדשים					
הכנסות ריבית, נטו					
259	27	15	4	305	- מחיצוניים
(30)	(8)	-	-	(38)	- בימגזרי
229	19	15	4	267	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו
8	-	-	-	8	הכנסות מימון שאינן מריבית
804	42	34	9	889	עמלות והכנסות אחרות
1,041	61	49	13	1,164	סך-הכל הכנסות
21	2	3	1	27	הוצאות בגין הפסדי אשראי
813	45	24	7	889	הוצאות תפעוליות ואחרות
207	14	22	5	248	רווח לפני מסים
70	3	7	1	81	הפרשה למסים על הרווח
119	5	10	3	137	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
18.0	6.9	27.3	15.0	17.5	תשואה להון (אחוזים)
8,235	358	380	100	9,073	יתרה ממוצעת של נכסים
2,422	754	789	210	4,175	יתרה ממוצעת של התחייבויות
8,261	836	462	222	9,781	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:					
229	19	15	4	267	מרווח מפעילות מתן אשראי
-	-	-	-	-	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
229	19	15	4	267	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

נתונים עיקריים אודות פעילות תחום כרטיסי אשראי (המשך):

משקי בית	עסקים		בנקאות	
	קטנים	מגזר עסקי	מסחרית	סך-הכל
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012				
במיליוני שקלים חדשים				
הכנסות ריבית, נטו	265	32	18	5
- מחיצוניים	(35)	(10)	(1)	-
- בימגזרי	230	22	17	5
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	10	-	-	10
הכנסות מימון שאינן מריבית	753	72	56	16
עמלות והכנסות אחרות	993	94	73	21
סך-הכל הכנסות	23	-	-	-
הוצאות בגין הפסדי אשראי	752	50	32	10
הוצאות תפעוליות ואחרות	218	44	41	11
רווח לפני מסים	67	9	8	2
הפרשה למסים על הרווח	116	26	23	7
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	19.4	39.3	60.9	36.9
תשואה להון (אחוזים)	8,284	408	432	114
יתרה ממוצעת של נכסים	2,137	882	923	246
יתרה ממוצעת של התחייבויות	8,026	899	523	236
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	230	22	17	5
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:	-	-	-	-
מרווח מפעילות מתן אשראי	230	22	17	5
מרווח מפעילות קבלת פקדונות	-	-	-	-
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו	230	22	17	5

חקיקה, תקינה והסדרה

כללי. פעילותה של כאל מוסדרת על פי חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ו-1986. כן חלים עליה דינים שונים מתחום המשפט הכללי. בנוסף, בשל היותה חברה בת של תאגיד בנקאי, מוגדרת כאל "כתאגיד עזר" לפי חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981, וככזו חלה עליה מערכת של חוקים, צווים ותקנות מתחום דיני הבנקאות, ובכלל זה הוראות שונות שמוציא המפקח על הבנקים.

בין היתר, חלות על כאל חובות בתחום איסור הלבנת הון ומימון טרור, ובכלל זה חובות זיהוי, ניהול רישומים ודיווח לרשות לאיסור הלבנת הון, בכל הנוגע למחזיקי כרטיסים ולבתי עסק עימם היא התקשרה בהסכמי סליקה.

כמו כן, כאל מחוייבת לפעול על פי הוראות הארגונים הבינלאומיים בהם היא חברה (ארגון ויזה הבינלאומי, ארגון מאסטר כארד הבינלאומי וארגון דיינרס הבינלאומי) אשר מתעדכנות מעת לעת וקובעות סטנדרטים בינלאומיים. בנוסף, הפעילות מחוץ לישראל, של סליקה בתחום הסחר הבינלאומי בחו"ל, עשויה להיות כפופה לחקיקה ורגולציה זרה.

הממונה על הגבלים העסקיים. קיימת מעורבות רבה של הממונה על הגבלים העסקיים בתחום הפעילות בכרטיסי אשראי. לפרטים בדבר הסדרים בין חברות כרטיסי האשראי ולפרטים בדבר הסדר סליקה צולבת מתוקן, ראו ביאור 34 ב' 1 לדוחות הכספיים.

חוק הבנקאות (רישוי) (סליקת עסקאות בכרטיסי חיוב). ביום 15 באוגוסט 2011 פורסם ברשומות חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון מס' 18), התשע"א-2011. החוק עוסק בארבעה נושאים:

- הסדרת שוק הסליקה באמצעות מתן רישיונות סליקה על ידי בנק ישראל, כאשר מספר סעיפים מפקודת הבנקאות יוחלו על מי שיקבל רישיון סליקה, ובכלל זה כל הוראות חוק הבנקאות שירות ללקוח;
- פתיחת שוק ההנפקה לתחרות כך שהמפקח על הבנקים, לאחר התייעצות עם הממונה על הגבלים עסקיים, יוכל לקבוע שסולק שסלק לפחות 20% מסכום העסקאות או ממספר העסקאות בישראל בשנה הקלנדרית הקודמת הינו "סולק בעל היקף פעילות רחב", ולכפות על סולק בעל היקף פעילות רחב להתקשר עם מנפיקים בהסכם סליקה צולבת לסליקת כרטיסיהם, אם סולק כאמור סירב להתקשר עם מנפיק מטעמים בלתי סבירים;

- פתיחת שוק הסליקה לתחרות, כאשר במסגרת החוק הוטלה חובה על מנפיק שהנפיק לפחות 10% ממספר הכרטיסים בישראל בשנה קלנדארית, או שבאמצעות כרטיסיו בוצעו 10% מהעסקאות כאמור, שהוא מנפיק בעל "היקף פעילות רחב", להתקשר עם כל סולק בסליקה צולבת, אלא אם סירב להתקשרות מטעמים סבירים. עם זאת, שר האוצר, לאחר התייעצות עם המפקח על הבנקים ועם הממונה על ההגבלים העסקיים, יכול לאשר למנפיק לא להתקשר עם סולק;
 - הסדרת שוק הניכיון - החוק עוסק בהסדרת שוק הניכיון, ומטיל הגבלות שונות על סולקים, בהן איסור להפלות בין חברות ניכיון, איסור לסרב להתקשר עם חברת ניכיון ואיסור התניה בין שרותי הסליקה לבין שירותים נוספים. כן הוטלה על נותני שרותי ניכיון חובה להרשם במשרד האוצר כנותני שרותי מטבע.
- החוק נכנס לתוקף עם פרסומו, בחודש אוגוסט 2011, למעט ענין פתיחת שוק הסליקה לתחרות, אשר נכנס לתוקף ביום 15 במאי 2012. בחודש ינואר 2012 הוגדרו כאל, לאומי כארד וישראל כ"מנפיק בעל היקף פעילות רחב" (כמשמעות מונח זה בתיקון החקיקה האמור). המפקח על הבנקים האריך לכאל את המועד לקבלת רישיון סליקה, עד לחודש מרס 2014, ועד לקבלת רישיון סליקה קבוע.
- החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות.** ביום 11 בדצמבר 2013, פורסם החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013 (להלן: "חוק הריכוזיות"; ראו "חקיקה ופיקוח" להלן). חוק הריכוזיות עשוי להשפיע על כאל בשל ההוראות הבאות:
1. היתרים להחזקת אמצעי שליטה בסולק - במסגרת חוק הריכוזיות תוקן חוק הבנקאות רישוי, על ידי הוספת סעיף 36א לחוק הבנקאות רישוי, הקובע כי הוראות חוק הבנקאות לגבי היתרים להחזקת אמצעי שליטה בתאגיד בנקאי יחולו גם לגבי החזקת אמצעי שליטה בסולק. על פי הוראות אלה, יש לקבל היתר החזקה לצורך החזקת אמצעי שליטה בשיעור העולה על 5%, אך הנגיד רשאי לקבוע שיעור שונה. בהתאם, בעלי המניות בכאל, הבנק והבנק הבינלאומי, ידרשו לקבל מהמפקח היתר שליטה או היתר החזקה, לפי הענין.
 2. הפרדה בין תאגידים ריאליים לתאגידים פיננסיים - במסגרת החוק נקבעו הגבלות על החזקה צולבת, ובהן איסור על תאגיד ריאלי משמעותי או על השולט בו לשלוט או להחזיק בשיעור העולה על 10% מסוג מסוים של אמצעי שליטה בגוף פיננסי משמעותי. מגבלה זו חלה גם לגבי החזקת אמצעי שליטה בסולק.
- חל איסור על בעל מניות המחזיק יותר מ-5% בתאגיד ריאלי משמעותי לשלוט בסולק שהוא תאגיד פיננסי משמעותי. "תאגיד פיננסי משמעותי" מוגדר בחוק הריכוזיות כגוף ששווי כלל נכסיו על בסיס מאוחד עולה על 40 מיליארד ש"ח וכן סולק בעל היקף פעילות רחב כהגדרתו בסעיף 36ב(א) לחוק הבנקאות רישוי.
- מגבלות אלה, עלולות להשפיע על בעלי המניות בכאל, אשר שולטים בתאגידים ריאליים משמעותיים. בהתאם להוראות המעבר על הירידה בהחזקות להתבצע בתוך 6 שנים.
- ועדה שתוקם בהתאם לחוק הריכוזיות תפרסם את רשימת הגופים הפיננסיים המשמעותיים ואת רשימת התאגידים הריאליים המשמעותיים.
3. חוק הריכוזיות קובע גם מגבלות על כהונה צולבת בתאגידים ריאליים ובתאגידים פיננסיים, ותקופת מעבר למימוש המגבלות.
- רישוי סולקים.** ביום 31 בדצמבר 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים שני מסמכים בנושא רישוי סולק. האחד בנושא קריטריונים ותנאים כלליים לשולט ומחזיק אמצעי שליטה במבקש רישיון סליקה, והשני בנושא תהליך קבלת רישיון סולק, במסגרתו פורטו התנאים לקבלת רישיון סליקה עבור סולקים חדשים ועבור סולקים קיימים. כאל לומדת את המסמכים.
- טיוטת מתווה מעבר לכרטיס חכם.** ביום 26 ביוני 2013, הפיץ המפקח על הבנקים טיוטת מכתב, במסגרתו הוגדרה היערכות הנדרשת מהתאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי אשראי למעבר לשימוש בכרטיסים חכמים, בתחומים הבאים: הנפקת כרטיסים, שדרוג או החלפת מכשירי ATM וסליקת תשלומים. כן הוגדרו במכתב לוחות הזמנים להשלמת היערכות בתחומים האמורים. במסגרת המכתב נדרשו התאגידים הבנקאיים וחברות כרטיסי האשראי להכין תוכניות עבודה ליישום ולהקצות את המשאבים הנדרשים בהתאם (ראו להלן).
- שימוש בכרטיסי חיוב מיידי ("דביטי").** ביום 12 בפברואר 2014 פרסמה רשות ההגבלים העסקיים טיוטה להערות הציבור, שעניינה הגברת היעילות והתחרות בתחום כרטיסי החיוב ("המסמך"). במסגרת המסמך סקרה רשות ההגבלים העסקיים את הכשלים הקיימים לדעתה בתחום כרטיסי האשראי, אשר גורמים לתחרות מוגבלת, והציעה המלצות לפתרונם בשלושה היבטים: (1) עסקאות מסוג חיוב מיידי (דביטי); (2) הקדמת מועד העברת התשלום בין מנפיקים לסולקים בעסקאות חיוב נדחה; (3) יצירת תנאים להתפתחות מגוון אמצעי תשלום מתקדמים. במסגרת המסמך פירטה הרשות את הצעדים שיש לנקוט לעמדתה, בגין כל אחד מהיבטים האמורים, על מנת להגביר את היעילות והתחרות בתחום כרטיסי האשראי בישראל.
- בשלב זה, אין באפשרות כאל לאמוד את השלכותיה של הטיוטה האמורה, אם וככל שתיושם.
- הפרדת בנקים מחברות כרטיסי אשראי.** ביום 22 באפריל 2013 הונחה על שולחן הכנסת הצעה פרטית לתיקון חוק הבנקאות (רישוי) (תיקון - החזקה בגופים המנפיקים כרטיסי אשראי), התשע"ג-2013, לפיה מוצע כי תאגיד בנקאי לא ישלוט ולא יחזיק באמצעי שליטה בחברה המנפיקה כרטיסי אשראי. בחודש ינואר 2014 הוגשו הצעות חוק פרטיות נוספות ברוח דומה.

שינויים טכנולוגיים

השימוש בכרטיס חכם. במסגרת הניסיונות להקטין את תופעת השימוש לרעה בכרטיסי אשראי וזיופם, נוקטים ארגון ויזה הבינלאומי, ארגון מסטרקארד הבינלאומי וארגון דיינרס הבינלאומי בצעדים שונים לשיפור רמת האבטחה בכרטיסי האשראי הנושאים את המותגים שלהם. בין היתר, הורו הארגונים לחבריהם על מעבר לשימוש בכרטיס אשראי בעל מאפיינים מיוחדים אשר מקשים על השימוש בו על ידי גורמים שאינם מורשים ו/או על זיופו (להלן: "כרטיס חכם"). מועד המעבר במותגים ויזה ומסטרקארד נקבע ליום 1 בינואר 2005 ואילו בדיינרס נקבע מועד המעבר ליום 29 באוקטובר 2013 (להלן: "מועדי המעבר"). על מנת להאיץ במנפיקים ובסולקים לעבור לשימוש בכרטיסים החכמים קבעו הארגונים הבינלאומיים הוראות בקשר עם הסבת האחריות במקרה של שימוש לרעה בכרטיס במקרים מסויימים: לכרטיסי ויזה ומסטרקארד החל ממועד המעבר המצוין לעיל, ולכרטיסי דיינרס החל מיום 11 באפריל 2014. הוראות אלו קובעות כי במקרה של זיוף ו/או שימוש לרעה בכרטיס:

(1) כאשר כרטיס חכם נסלק בבית עסק אצלו לא הותקן מכשיר סליקה חכם, ישא בעלויות הסולק.

(2) כאשר כרטיס שאינו כרטיס חכם נסלק בבית עסק אצלו הותקן מכשיר סליקה חכם, ישא בעלויות המנפיק.

בהתאם להוראות הארגונים הבינלאומיים החלה כאל בהיערכות למעבר לשימוש בכרטיסים חכמים. כאל מנפיקה באופן שוטף כרטיסי ויזה חכמים ונערכת לאפשרות להנפיק כרטיסי מסטרקארד ודיינרס חכמים. היערכות זו כוללת התאמת המערכות בכאל והגדרת פרופיל כרטיס חכם מול יצרני הכרטיסים.

במגזר הסליקה, כאל החלה בהיערכות לתשתית EMV הכוללת התאמת מערכות החברה לקליטה, לעיבוד ולשידור שדרים במבנה חכם, לשדרוג מכשירי ה-P.O.S למכשירים חכמים ולהתקנתם בבתי עסק שונים עימם קשורה כאל בהסכמי סליקה וכן לשיתוף פעולה בין כל חברות כרטיסי האשראי, יצרני המסופים ושב"א לצורך הגדרת התשתית בין שב"א לבין חברות כרטיסי האשראי ובין שב"א לבין המסופים בבתי העסק.

שידרוג מערכות המידע. החל משנת 2010, כאל מיישמת מתווה רב-שנתי להחלפה ושדרוג מערכות מיושנות והקמת תשתיות עדכניות, בקצב השקעות מוגדר, כדי ליעל, לשדרג, לייצב ולהפחית סיכון בכל מערכות המחשב שתומכות בתחומי העסקים.

כמו כן מתקיימת תכנית רב שנתית ליישום תקן PCI (תקן בינלאומי לניהול מערכות כרטיסי אשראי).

במסגרת זו בוצעו בשנים 2012-2013 הפרוייקטים העיקריים הבאים: החלפת שרתי הליבה מסוג HP אלפא לשרתים מסוג HP איטניום; הושלמת הטמעה ועליה לאוויר של מערכת תקשורת מקוונת מול גורמי חוץ (Switch) ומודול "אישורים" עבור בקשות אישור צד סולק, אשר מאפשרת גמישות ביישום לוגיקה עסקית במענה למסרים מקוונים (בקשות אישור, חסימות, שפעול וכיו"ב), וכן תמיכה בקצבי פעילות גבוהים תוך שיפור הזמינות; הושלמה הסבה טכנולוגית משמעותית של מערכת הסיבל, המערכת המרכזית שבאמצעותה החברה נותנת שירות לקהל לקוחותיה; הושלם שדרוג של מערכת התקשורת המחשובית ובוצעה סנמנטציה מלאה של הרשת, כחלק מההיערכות לנושאי ה-PCI והסייבר.

גורמי ההצלחה הקריטיים בפעילות

בתחום ההנפקה. קיימים מספר גורמים חיוביים המשפיעים על המעמד התחרותי: מוצרים ושירותים הפונים לקהל לקוחות מגוון, תדמית החברה ומותגיה, הון אנושי איכותי ומנוסה, מערך ניהול סיכונים יעיל ומפותח, מערכות מידע טכנולוגיות ותשתיות מתקדמות, התקשרות בהסכם ארוך טווח עם בנקים בהסדר להנפקת כרטיסים, יכולת להנפיק כרטיסי אשראי ממותגים מובילים ("ויזה", "מסטרקארד" ו"דיינרס"), מערכת הסכמים ענפה עם מועדוני לקוחות בעלי חתכי אוכלוסייה מגוונים, מבנה הון חזק, יכולת ללוות כספים מגופים פיננסיים בתנאים נוחים ושיתוף פעולה ארוך טווח עם חברת "סלקום" במסגרת מיזם ה"ארנק הסלולרי".

מנגד, קיימים מספר גורמים המשפיעים לשלילה על המעמד התחרותי ובראשם: פיתוח אמצעי תשלום חלופיים העשויים להוריד את הביקוש להנפקת כרטיסי אשראי, כניסת גורמים קמעונאיים לתחום הנפקת כרטיסים, ושינויים רגולטורים תכופים ומשמעותיים, בעיקר מצד המפקח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים, כגון הורדת שיעור העמלה הצולבת, הסדרי הנפקה בכרטיסי חיוב מיידי ועוד.

בתחום הסליקה. קיימים מספר גורמים חיוביים המשפיעים על המעמד התחרותי: ניסיון מצטבר בתחום סליקת כרטיסי אשראי; מערך שירות יעיל במתן פתרונות הולמים לבתי עסק; מערכות מידע ותשתית מתקדמות; מערך ניהול סיכונים מקצועי ויעיל; הון אנושי איכותי ומנוסה; מערך שיווק ומכירה נרחב ויעיל המאפשר גיוס לקוחות ושימורם; מותג בעל עוצמה ומוניטין; פיתוח והרחבה תמידיים של סל המוצרים והשירותים; קיומם של הסכמי סליקה צולבת בין כל חברות כרטיסי האשראי בארץ; קבלת רישיון מארגונים בינלאומיים לסליקת מותגיהם; קיום ופריסה של מערך תקשורת המאפשר סליקה או תקשורת עם שב"א; מבנה הון יציב ותזרים מזומנים חיובי.

גורמים שליליים המשפיעים על המעמד התחרותי הינם: שיפורים טכנולוגיים היוצרים אמצעי תשלום חליפיים העלולים להקטין את השימוש בכרטיסי אשראי; הנחיות רגולטוריות בקשר עם פעילות חברת שב"א והאפשרות העומדת בפני עסקים להחליף סולקים שונים, על פי רצונם, במותגים המובילים: "ויזה", "מסטרקארד" ו"אשראכרט".

מחסומי כניסה לשוק

בתחום ההנפקה. גוף המעוניין להיכנס לפעילות במגזר ההנפקה עומד בפני מספר חסמים, שהעיקריים שבהם הינם: עמידה בתנאי כשירות מסוימים לצורך קבלת רישיון מארגון בינלאומי להנפקת כרטיסים ממותג כלשהוא; קיום מערך תפעולי נרחב, עתיר עלויות, כולל מערכות מידע ושירות לקוחות מתקדמות; השקעה גדולה ורציפה בערוצי שיווק, הפצה ומכירה בפריסה ארצית, בפרט ערוצי הפצה מול בנקים ומועדוני לקוחות; חוסן פיננסי המאפשר גיוס אשראי בתנאי שוק עדיפים; החזקת שליטה במנפיק מצד תאגיד בנקאי לצורך ההכרה של ארגונים בינלאומיים וחברות בהם; קבלת ערבויות מהתאגיד הבנקאי השולט; קיום מערכת יעילה ומפותחת לדירוג סיכוני אשראי; צורך בהון מינימלי על מנת לעמוד בהוראות המפקח על הבנקים בנושא יחס הון לרכיבי סיכון.

בתחום הסליקה. החסמים העיקריים העומדים בפני חברה המעוניינת להיכנס למגזר הסליקה הינם: קבלת רישיון מארגון בינלאומי בעל מותג כרטיס אשראי אותו מעוניינים לסלוק. קבלת רישיון, כאמור, דורשת עמידה בתקנים עסקיים ופיננסיים להבטחת הפעילות; פריסה של מערך תקשורת נרחב שיאפשר סליקה On-line, או לחילופין התקשרות מול שב"א שהינה בעלת מערך כזה; קיומה של מערכת מידע אמינה ויציבה לניהול התחשבות (Billing); אמצעים כספיים, ניסיון וידע לצורך השקעה בטכנולוגיה, ובמערכי תפעול, פרסום ושיווק; סליקה בהיקפים ניכרים לצורך החזר ההשקעה בתשתיות הסליקה; דרישות הון עצמי מינימלי; מערך שירות לקוחות, מכירות וגיוס לקוחות רחבים ויעילים. לפרטים בדבר פטור מהסדר כובל בקשר עם אחזקה ופעילות משותפת בשב"א, אשר נועד להסיר את חסמי הכניסה לענף הסליקה, ראו בפרק "חקיקה ופיקוח" להלן.

מוצרים תחליפיים

לכרטיסי אשראי קיימים מוצרים תחליפיים רבים, החל ממוצרים תחליפיים מסורתיים כגון: מזומן, המחאות, העברות בנקאיות, הוראות קבע, תווי קנייה, כרטיסים נטענים ואשראי מבנקים ומחברות ואשראי חוץ בנקאי, וכלה במוצרים תחליפיים עתירי טכנולוגיה, זמינות ונוחות כגון: תשלום באמצעות הטלפון החכם ושירות ה"ארנק הדיגיטלי".

לקוחות

בתחום ההנפקה. רוב הלקוחות של כאל בתחום הנפקת כרטיסי האשראי הינם לקוחות, אשר כרטיס האשראי הונפק להם במשותף עם הבנקים שבהסדר (ובכלל זה הבנק ובנק מרכזי דיסקונט). כאל מייחדת מאמץ מיוחד להגדלת שיעורם של הכרטיסים החוץ בנקאיים ופועלת להנפיק כרטיסי אשראי חוץ בנקאיים, בעיקר במסגרת מועדוני לקוחות.

בתחום הסליקה. לקוחות כאל בתחום סליקת כרטיסי האשראי הינם בתי העסק המכבדים כרטיסי אשראי מסוג "ויזה", "מאסטקרד", "ישראכרט" או "דיינרס". לקוחות נוספים בתחום הסליקה הינם עסקים המבקשים שירותי ניכיון שוברים או ניכיון חשבוניות, קבלת הלוואות, הקדמת תשלומים וקבלת מקדמות.

שיווק והפצה

בתחום ההנפקה. הבנקים שבהסדר מהווים עבור כאל את "רצפת הגיוס" ללקוחות המזמינים באמצעותם כרטיסי אשראי בנקאיים. מועדוני הלקוחות מהווים "רצפת גיוס" נוספת, באמצעותם מגייסת כאל לקוחות חוץ בנקאיים. צירוף לקוחות מועדונים מקנה למצטרפים, על-פי רוב, הנחות והטבות במגוון בתי עסק. בנוסף, מקיימת כאל שיתופי פעולה שיווקיים עם עסקים מובילים בארץ ומפעילה ערוצי פרסום ושיווק באמצעי התקשורת השונים ובאמצעות דוכני מכירות.

לכאל אתר אינטרנט פעיל המספק מידע אודות מוצריה ושירותיה, מבצעים, הנחות והטבות ומאפשר גישה לחשבונות מחזיקי כרטיסים לשם מעקב ובקרה אודות פעולותיהם. בנוסף, השיקה החברה אפליקציה לטלפונים חכמים המאפשרת מעקב אחר עסקאות הלקוח ומידע אודות שירותי החברה, הטבות והנחות שונות.

בתחום הסליקה. פעולות השיווק בתחום זה מופנות לבתי עסק, כולל רשתות (בדרך כלל רשת מתקשרת עם סולק יחיד עבור כל סניפיה). שיווק שירותי סליקה לבתי עסק מבוצע באמצעות אנשי מכירות של כאל, אשר משמשים כאנשי קשר עם בית העסק גם לאחר ההתקשרות בהסכם הסליקה הראשוני.

תחרות

בתחום ההנפקה מתחרותיה של כאל במגזר ההנפקה הן קבוצת ישראלכרט שבשליטת בנק הפועלים וחברת לאומי קארד שבשליטת בנק לאומי. במסגרת התחרות במגזר, מתחרה כאל על צירוף לקוחות חדשים, חסרי כל כרטיס אשראי, או בעלי כרטיס אשראי של חברה מתחרה וכן פועלת בדרכים שונות לשמר לקוחות קיימים ולמנוע מהם לעזוב לטובת מתחרותיה. בנוסף, כאל פועלת ומשקיעה מאמצים ניכרים בשיווק ומתן הנחות והטבות למחזיקי הכרטיסים שלה על מנת שיבצעו באמצעותם את עיקר רכישותיהם ומציעה להם שירותי אשראי מגוונים, כחלופה או כתוספת, לאשראי בנקאי רגיל.

מגזר הסליקה מאופיין ברמת תחרות גבוהה בין חברות כרטיסי האשראי. השחקנים במגזר הם: קבוצת כאל הסולקת כרטיסי אשראי מסוג "ויזה", "מסטראקארד", "דיינרס" (בבלעדיות) ו"ישראלכרט", קבוצת ישראלכרט הסולקת את המותגים "ישראלכרט", "מסטראקארד", "ויזה", ו"אמריקן אקספרס" (בבלעדיות) וחברת לאומיקארד אשר סולקת את המותגים "ויזה", "מסטראקארד" ו"ישראלכרט".

התחרות במגזר עלתה מדרגה במהלך שנת 2012, עם פתיחת המותג ישראלכרט, המהווה 17% מהשוק, לסליקה על ידי כל חברות הענף. כאל מתחרה על מנת להרחיב את מעגל העסקים המקבלים ממנה שירותי סליקה ושירותים משלימים ומתמקדת בגיוס עסקים חדשים בהסכמי סליקה, ובשימור בתי עסק קיימים כלקוחותיה תוך השקעת מאמצי שיווק ומכירה ניכרים. היבט נוסף של התחרות במגזר נוגע לפיתוח מוצרים ושירותים פיננסים ותפעוליים לבתי העסק אשר יביאו לעליה בהיקף המחזור של אותם עסקים מול החברה (ראה סעיף מוצרים ושירותים).

התפתחויות במגזר בשנת 2013

גביית עמלת תשלום נדחה. ביום 9 בינואר 2014 פנה הפיקוח על הבנקים לחברות כרטיסי האשראי, ובכלל זה לכאל, בבקשה למתן הסברים אודות גביית עמלת תשלום נדחה ודרכי חישובה.

הסכם הנפקה משותפת בין כאל ובין בנקים בעלים. לפרטים בדבר חתימת הסכמי הנפקה משותפת חדשים בין כאל לבין הבנק ולבין הבנק הבינלאומי, בהתאמה, לרבות הענקת מכשיר הוני לבנק הבינלאומי לרכישת עד 10% ממניות כאל, ראו ביאור 34 ב' 3 לדוחות הכספיים.

הסכם הנפקה משותפת עם מועדון משק. בחודש דצמבר 2013 חתמה כאל על הסכם הנפקה משותפת עם מועדון משק, המיועד לחברי הקיבוצים והמושבים בישראל. ההסכם מעגן את חובות וזכויות הצדדים במסגרת פעילויות משותפות, שמטרתן מתן הטבות לחברי המועדון והפצת כרטיסי האשראי של דיינרס.

הסכם לשיתוף פעולה עם ארגון "ויזה אירופה". בחודש אפריל 2013 חתמו כאל וארגון ויזה אירופה על הסכם תמיכה להידוק שיתוף הפעולה ביניהן, במטרה להביא לצמיחה בהיקף השימוש בכרטיסי המותג "ויזה" המשוקים על ידי כאל.

הסכם עם בנק מזרחי-טפחות. לפרטים בדבר חידוש ההסכם, ראו ביאור 34 ב' 4 לדוחות הכספיים.

הסכמים מהותיים

הסכם עם קבוצת אלון. לפרטים בדבר תוספת למערכת ההסכמים בענין מועדון You, ראו ביאור 34 א' לדוחות הכספיים.

הסכמים עם תאגידים בנקאיים. כאל קשורה בהסכמים עם תאגידים בנקאיים שונים (ובכלל זה הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט והבנק הבינלאומי) לצורך הנפקת כרטיסי אשראי ללקוחותיה. הנפקת הכרטיסים נעשית במשותף על ידי כאל והתאגיד הבנקאי, מקום בו מעמד התאגיד הבנקאי בארגון ויזה הבינלאומי ו/או בארגון מסטרקארד הבינלאומי מאשר לו הנפקת כרטיסים. במקרים אחרים הנפקת הכרטיס נעשית על ידי כאל וההפצה ללקוחות נעשית על ידי התאגיד הבנקאי.

לפרטים בדבר הסכם הנפקה משותפת עם בנק מזרחי-טפחות ובדבר מתן אופציה לבנק מזרחי-טפחות, ראו לעיל וביאור 34 ב' 4 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר הסכם הנפקה משותפת עם בנק איגוד ובדבר מתן אופציה לבנק איגוד לרכישת 3% מהון המניות של כאל, ראו ביאור 34 ב' 5.

הסדר לסליקת כרטיסי "ישראלכרט". ביום 14 במאי 2012, נחתמו בין ישראלכרט בע"מ לבין כאל הסכם רשיון והסכם לסליקה צולבת של כרטיסי ישראלכרט. ההסכמים מאפשרים לכאל, לפנות לבתי עסק ולהציע להם לסלוק את המותג ישראלכרט באמצעות כאל. יצוין כי נתח השוק של המותג ישראלכרט הינו כ-17% משוק הסליקה. לפרטים נוספים, ראו ביאור 34 ב' 2 לדוחות הכספיים.

הסכם בנושא פיתוח "ארנק סלולרי". ביום 6 בפברואר 2013, נחתם הסכם בין כאל לבין סלקום ישראל בע"מ ("סלקום"), בענין שיתוף פעולה להנפקת כרטיס חיוב חוץ בנקאי ("הכרטיס") על ידי כאל, עבור לקוחות קבוצת סלקום, במסגרת מיזם משותף לצדדים. הצדדים יפעלו לשילוב הכרטיס בארנק סלולרי המבוסס על טכנולוגיה מתקדמת.

ההסכם יעמוד בתוקף למשך תקופה של 10 שנים, החל ממועד חתימתו, ולאחר מכן יוארך אוטומטית למספר בלתי מוגבל של תקופות קצובות

בנות 5 שנים כל אחת. בהסכם הוגדרו נסיבות שבהתקיימן, ניתן להביא את ההתקשרות לסיום מוקדם, בהתאם למתכונת שהוגדרה בהסכם. ההסכם כפוף לקבלת אישורים רגולטוריים, אם וככל שנדרשים אישורים כאמור.

הסכם מועדון 365. ביום 1 בדצמבר 2011 חתמה כאל על הסכם עקרונות עם מועדון 365 בע"מ (להלן: "מועדון 365") להקמת מועדון כרטיסי אשראי חוץ בנקאי. הכרטיסים יונפקו על-ידי כאל וישווקו בכלל החברות המאוגדות במועדון 365, כגון: המשביר לצרכן, ניו פארם וחברות שיצטרפו בעתיד למועדון 365.

במסגרת הסכם העקרונות נקבע, כי כרטיסי האשראי יונפקו ככרטיסים משולבים של מועדון 365 לחברי מועדון קיימים ומצטרפים חדשים, והמחזיקים בכרטיסים אלו יזכו להטבות ולתנאים הניתנים ללקוחות החברה באופן שוטף, בנוסף להנחות ולהטבות המוקנות לחברי מועדון 365, תוך יצירת בידול מיטיב למחזיקי כרטיס האשראי.

הסכם העקרונות קובע את אופן גיוס הלקוחות, פרסום ושיווק על ידי שני הצדדים, וכן את התמורה לה יהא זכאי מועדון 365 בהתאם למדדי פעילות שנקבעו בהסכם.

בנוסף, נקבעו הוראות לאפשרות שינוי מודל שיתוף הפעולה בין הצדדים למודל אחזקה משותפת במיזם, בכפוף להוראות הדין ודרישות רגולטוריות, ככל שיהיו כאלה. המודל המפורט לאחזקה משותפת במיזם, יהיה כפוף לאישור דירקטוריון כאל ודירקטוריון הבנק.

תקופת ההתקשרות בין הצדדים הינה 10 שנים, כאשר לאחר 5 שנים יוכל כל צד להחליט על הפסקת ההתקשרות, בכפוף למתן הודעה של 12 חודשים מראש ובכתב.

הארכת הסכם "פאואר קארד". ביום 22 ביולי 2010 התקשרה כאל בהסכם עם חברת פאואר קארד (2000) בע"מ, ועם חברת פישמן רשתות בע"מ (להלן: "ההסכם"). ההסכם מאריך את תקופתו של הסכם קודם שנכרת בין הצדדים, בשינויים מסוימים, עד ליום 31 בדצמבר 2015. ההסכם מעגן את חובות וזכויות הצדדים במסגרת פעילויות משותפות, שמטרתן קידום הנאמנות לרשתות המשתתפות במועדון "פאואר קארד" מחד, והפצת כרטיסי אשראי שמפיצה כאל מאידך.

הסכם הנפקה משותפת עם מועדון H&O. ביום 29 בדצמבר 2010 התקשרה כאל בהסכם עם H&O רשתות אופנה (2003) בע"מ (להלן: "ההסכם"). ההסכם מאריך את תקופתו של הסכם קודם שנכרת בין הצדדים, בשינויים מסוימים, עד ליום 31 בדצמבר 2015. ההסכם מעגן את חובות וזכויות הצדדים במסגרת פעילויות משותפות, שמטרתן קידום הנאמנות לרשתות המשתתפות במועדון "H&O" מחד, והפצת כרטיסי אשראי שמפיצה כאל מאידך.

הסדרים בין חברות כרטיסי אשראי. לפרטים בדבר הסדר לסליקה צולבת של כרטיסי ויזה, לפרטים בדבר הסדר סליקה צולבת מתוקן, ולפרטים בדבר הסכם משולש לסליקה צולבת של כרטיסי ויזה ומסטרקארד, ראו ביאור 34 ב' 1 לדוחות הכספיים.

סליקה הסחר האלקטרוני הבינלאומי

כאל סלקה בעבר עסקאות בתחום הסחר האלקטרוני הבינלאומי, פעילות שאינה מתבצעת עוד בחברה. לפרטים בדבר חקירת משטרה ותפיסת מסמכים וחומר מחשב בכאל, ראו ביאור 34 ג' לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר דרישות מאגדים, ראו ביאור 34 ג' לדוחות הכספיים.

עונתיות

העונתיות בתחומי ההנפקה והסליקה תלויה בעונתיות של הצריכה הפרטית בישראל.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

בתחום ההנפקה. הובלת השוק באמצעות מיצוי הערוץ הבנקאי והצעת פתרונות מותאמים לצרכי הלקוח, וגיוס כרטיסים בערוץ החוץ-בנקאי במועדוני הלקוחות הקיימים וכן באמצעות יצירת שיתופי פעולה עם גופים שונים להקמת מועדוני לקוחות נוספים.

כאל שואפת להפוך לשחקן משמעותי בתחום האשראי הצרכני, תוך שימוש בגיוס הכרטיסים החוץ בנקאיים כתשתית לגיוס אשראי צרכני. בנוסף, כאל שואפת למצב עצמה כנוף הנותן שירותי אשראי מגוונים (לרבות באמצעות כרטיסי אשראי).

בתחום הסליקה. אסטרטגיית כאל הינה להפוך לחברת סליקה המשווקת סל מוצרים כולל לבתי העסק, תוך הגדלת נתח השוק שלה בשוק הסליקה. כמו כן, כאל פועלת לפיתוח ושיווק מוצרים נוספים לבתי עסק, בנוסף לאלו המוצעים כיום.

צפי להתפתחות בשנה הקרובה

- שינויים שהתרחשו לאחרונה או שצפויים להתרחש ועתידים להשפיע על פעילות כרטיסי האשראי:
- המשך הפחתת שיעור העמלה הצולבת - ראו ביאור 34 ב' 1 לדוחות הכספיים;
 - המשך פתיחת שוק הישראכרט לסליקה - ראו בסעיף "חקיקה, תקינה והסדרה" לעיל;
 - הנחיות רגולטוריות בקשר עם פעילות שב"א וכן בקשר עם שימוש בכרטיסי חיוב מידי - ראו בסעיף "חקיקה, תקינה והסדרה" לעיל.

פעילות בשוק ההון

דיסקונט invest

כחלק מהאסטרטגייה העסקית, המתמקדת בלקוח ובמגוון צרכיו, מפעיל הבנק שירות רחב בתחום שוק ההון - "דיסקונט invest". שירות זה מציע ללקוחות הבנק מעטפת רחבה ומגוונת של מערכי שירות וטכנולוגיה מתקדמת לביצוע הפעילות בשוק ההון. "דיסקונט invest", מציע יישומים טכנולוגיים חדשניים, שהבולט בהם הוא "דיסקונט טרייד" - מערכת מסחר מתקדמת, המאפשרת ללקוחות הפעילים בשוק ההון עצמאות מוחלטת וקישור ישיר לבורסה, תוך שימוש בכלים תומכי החלטה לביצוע הפעולות. לצד החידוש הטכנולוגי, מנויי "דיסקונט טרייד" זוכים לרמת שירות וזמינות ייחודית מחדר המסחר בבנק. השירות מאפשר קישור למרכז תמיכה טלפוני, ייעודי, לאורך כל שעות המסחר. השילוב בין הכלי הטכנולוגי המתקדם והתמיכה הטלפונית מהווה פיתרון אולטימטיבי למשקיעים הפעילים בשוק ההון. השירות כולל גם פעילות בניירות ערך זרים בבורסה האמריקאית.

במסגרת "דיסקונט invest", מציב הבנק רף גבוה של שירות, המותאם לאופי הפעילות של הלקוח, בזמינות מכסימלית. הייעוץ במערך הסניפים ניתן על ידי יועצי השקעות מורשים, המעניקים שירות אישי בשעות פעילות הסניף. ניתן להמשיך ולקבל יעוץ במרכז השקעות טלפוני ארצי, בימים א-ה, עד השעה 23:00. השירות מאפשר רצף יעוץ למשקיעים המנויים על שירות הטלפון, לרבות בניירות ערך זרים. ללקוחות בעלי היקף השקעות שבין 700 אלף ש"ח ל-4 מיליון ש"ח מוצע שירות ב-9 מרכזי השקעות, בפריסה ארצית, בהם מוענק ללקוח שירות מתמחה, בדומה לבית השקעות. בכך זוכה הלקוח לחווית שירות מבודלת במערכת הבנקאית. יועצי ההשקעות במרכזים אלה זמינים אישית ללקוחות לאורך שעות פעילות המסחר ולפגישות המתואמות אף לאחר מכן.

חידוש נוסף הוא בתמחור העמלות. לקוחות מרכזי ההשקעות, למעט משתמשי "דיסקונט טרייד", נהנים ממסלולי שירות מגוונים ובמחירים אטרקטיביים. לדוגמא: מסלול Invest Gold, שמאפשר ליהנות ממכלול השירותים הכולל שמציע המרכז תמורת תשלום רבעוני קבוע. לקוחות בעלי עושר פיננסי נהנים ממערך חדיש של מרכזי בנקאות פרטית ללקוחות ישראלים ובהם שירות מקצועי ומתמחה של יעוץ השקעות בשוק המקומי והבינלאומי.

לצד אלה, שידרג הבנק את השירות בכל סוגי הטלפונים הסלולאריים. האפליקציה של דיסקונט מותאמת לגרסת ה-Android, Iphone-1 ו-Blackberry, ומאפשרת קבלת מידע וביצוע פעולות בשוק ההון. בנוסף, ניתן ליהנות מ-"דיסקונט SMS", המאפשר קבלת הודעות על מדדי הבורסה בסיום המסחר.

מגמות אירועים והתפתחויות בסביבת המקרו כלכלית

שוק קרנות הנאמנות. שוק קרנות הנאמנות עלה בשנת 2013 ב-60.7 מיליארד ש"ח, מרמה של 170.1 מיליארד ש"ח בסוף חודש דצמבר 2012 לרמה של 230.8 מיליארד ש"ח בסוף חודש דצמבר 2013. בשנת 2013 נרשמו גיוסים חיוביים נטו בכל סוגי הקרנות, בעיקר בקרנות האג"ח ובקרנות הכספיות, אשר גייסו 28.7 מיליארד ש"ח ו-18.8 מיליארד ש"ח, בהתאמה. נכסי קרנות האג"ח בארץ עלו בתקופה האמורה בסך של 30.9 מיליארד ש"ח, בעיקר עקב עליות בנכסי קרנות אג"ח אחרות (34.5 מיליארד ש"ח). לעומת זאת, נרשמה ירידה של 2.8 מיליארד ש"ח (36%) בקרנות אג"ח חו"ל.

שוק קופות הגמל. שוק קופות הגמל השיג בשנת 2013 תשואה חיובית בשיעור ממוצע של כ-9%. העליה האמורה משקפת את עליות השערים במדדים השונים של הבורסה בשנת 2013.

מנתונים שמפרסם אגף שוק ההון במשרד האוצר, עולה כי היקף כל קופות הגמל בסוף שנת 2013 הסתכם בכ-347,342 מיליון ש"ח לעומת כ-318,842 מיליון ש"ח בסוף שנת 2012, עליה של כ-28,500 מיליון ש"ח (9%). בנוסף, לפי נתונים שמפרסם אגף שוק ההון במשרד האוצר, בקופות גמל מסוג "קופות גמל לתגמולים ואישיות לפיצויים" היתה בשנת 2013 צבירה

נטו שלילית בהיקף של כ-1,963 מיליון ש"ח. זאת, לעומת צבירה נטו שלילית של כ-3,741 מיליון ש"ח בשנת 2012. הנתונים האמורים מבטאים השפעה של שינויי רגולציה בתחום קופות הגמל.

שוק קרנות הפנסיה החדשות. קרנות הפנסיה החדשות השיגו בשנת 2012 תשואה חיובית של 11.58% במוצע. לפי הנתונים שמפרסם אגף שוק ההון במשרד האוצר, בסך קרנות הפנסיה החדשות הייתה בשנת 2013 צבירה חיובית נטו בהיקף של כ-17.9 מיליארד ש"ח, לעומת צבירה חיובית נטו של כ-15.8 מיליארד ש"ח בשנת 2012. היקף קרנות הפנסיה החדשות הסתכם בשנת 2013 ב-157.8 מיליארד ש"ח, לעומת כ-126.3 מיליארד ש"ח בשנת 2012, עליה של כ-32.5 מיליארד ש"ח (כ-25%).

שוק תעודות הסל. על פי נתונים שפורסמו על ידי הבורסה לניירות ערך, בשנת 2013 נרשמה האצה בהנפקת תעודות סל חדשות, אחרי מספר שנים של האטה. בשנה החולפת הונפקו כ-80 תעודות סל חדשות (לעומת 18 בשנת 2012) ובמקביל נמחקו מהמסחר 13 תעודות. מספרן הכולל של תעודות הסל שנסחרו בסוף חודש דצמבר 2013 עמד על 530, מתוכן 316 תעודות סל על מדי מניות מקומיים ובינלאומיים ו-189 תעודות סל על מדי אג"ח מקומיים, מק"מ וסחורות. שווי החזקות הציבור בתעודות סל עמד בסוף שנת 2013 על 111.5 מיליארד ש"ח, לעומת 71.7 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012.

שוק ההון. לפרטים בדבר התפתחויות בשוק ההון בשנת 2013, ראו להלן "שוק ההון" בפרק "קווי התפתחויות עיקריים בארץ ובעולם בשנת 2013".

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות בשוק ההון

המסגרת הרגולטורית הנוגעת לפעילות שוק ההון, ממשיכה להתעדכן באופן שוטף והיא צפויה להמשיך ולהשפיע על פעילות הבנק בתחום פעילות זה, לרבות בתחום הייעוץ הפנסיוני.

תיקוני חקיקה ותקינה במחום החסכון הפנסיוני

ממשקים אחידים. בראשית שנת 2009 החל אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר להסדיר את תהליכי העברת המידע בתחום החיסכון הפנסיוני, וזאת באמצעות קביעת ממשקים אחידים ("רשומה אחודה"), אשר ישמשו את הגופים המוסדיים, בעלי הרישיון, וביניהם הבנקים כיועצים, וצרכני מידע נוספים. מאז ועד היום, פרסם משרד האוצר בזה אחר זה, חמישה חוזרים בעניין המבנה האחיד להעברת המידע, כאשר כל חוזר החליף וביטל את קודמו, תוך שהוא מתקן את קודמו ומרחיב על המבנה ותוכן פרטי המידע והנתונים שיש להעביר בין יצרני המידע וצרכני השונים. ביום 7 בינואר 2013, פורסם החוזר החמישי בסדרה.

בימים 1 ביוני ו-1 ביולי 2013, נכנסו לתוקף, בהתאמה, החובות שנקבעו בחוזר בקשר עם השימוש בממשק האירועים ובממשק האחזקות (להלן: "הממשקים"). הבנק, כמו גם יתר הגורמים עליהם חלה חובת השימוש בממשקים (מפיצים וגופים מוסדיים), פיתח את הממשקים, אך נתגלו בהם ליקויים בקליטת המידע. על מנת לאפשר לגורמים כאמור לאתר את הליקויים בממשקים ולבצע התאמות, דחה משרד האוצר, בתנאים מסוימים, את חובת השימוש בממשקים, עד ליום 1 בנובמבר 2013, ובהמשך אף פרסם הבהרות ועדכונים לממשקים, שחלקם היוו אורכה נוספת עד ליום 16 במרץ 2014.

בשלב זה, הבנק קולט באופן תקין את המידע המועבר באמצעות הממשקים, ממספר גופים מוסדיים, ובאשר ליתר הגופים המוסדיים, הבנק ממשיך לפעול מולם לאיתור הליקויים וההתאמות הנדרשות.

מסלוקה פנסיונית. ביום 30 ביוני 2013 החלה לפעול המסלוקה הפנסיונית. בשלב הראשון, אשר החל מיד עם הפעלת המסלוקה, מפיץ (סוכן ביטוח או יועץ פנסיוני) יכול במסגרת שלב הטרם ייעוץ, לפנות דרך המסלוקה בשם חוסך, אל כל הגופים המוסדיים בהם ניתן לחסוך כספי פנסיה, בבקשה לקבל מידע על כל מוצר פנסיוני הרשום על שם החוסך. בנוסף, יכול מפיץ לפנות בשם לקוח שקיבל ייעוץ, בבקשה לקבל מידע כאמור באופן חד פעמי או מתמשך. בהתאמה, ביום 30 בנובמבר 2013 נכנסה לתוקף הוראת חוזר "חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית", מיום 7 באוקטובר 2013, לפיה פניית בעל רישיון לגוף מוסדי לשם בקשת מידע חד פעמי, תעשה באמצעות המסלוקה בלבד.

בשלב השני (יולי 2014) יוכלו מפיצים להעביר באמצעות המסלוקה בקשות לביצוע פעולות, בקשות למידע הנלווה להפקדת כספים. בשלב השלישי (ינואר 2015) המסלוקה תאפשר סליקת כספים וקבלת נתונים אודות כספים שהועברו באמצעות המסלוקה. יצוין כי לפי חוזר "חובת שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית", חובת השימוש במסלוקה בקשר עם פניית בעל רישיון לגוף מוסדי לצורך ביצוע פעולות עבור לקוח, או קבלת מידע אודות מוצר של הלקוח, תיכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2016, אלא אם קיים ממשק ייעודי אחר בין בעל הרישיון לגוף המוסדי.

עם תחילת פעילות המסלוקה כאמור, פרסמה החברה המפעילה את המסלוקה, כללי היערכות והתחברות ונהלי עבודה, למשתמשים במסלוקה, גופים מוסדיים ומפיצים. לצד זאת, ממשיך משרד האוצר בהסדרה וייצוב פעילות המסלוקה והמשתמשים בה, באמצעות עדכון חוזרים קיימים (כגון דחיית מועדים שנקבעו בהם) ופרסום חוזרים חדשים וביניהם חוזר תשלום עבור שימוש במערכת סליקה פנסיונית מרכזית, מיום 22 במאי 2013, אשר יכנס לתוקף ביחס לדמי השימוש שישלמו המפיצים, ביום 1 באוקטובר 2013.

חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011. ביום 17 באוגוסט 2011 פורסם ברשומות החוק להגברת האכיפה בשוק ההון. על פי החוק עודכנו שלוש חוקים הקשורים לפיקוח הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ("הממונה") בתחומי הביטוח, הגמל והייעוץ הפנסיוני. בחוקי הפיקוח על הביטוח ועל הגמל, יעוגנו סמכויות הממונה לעניין פיקוח ובירור מנהלי והסדרים חדשים לעניין הטלת עיצומים כספיים. באשר לחוק הייעוץ הפנסיוני, עוגן תיקון מצומצם יותר, באופן שלא יוספו בו הסדרים חדשים לעניין הטלת עיצומים כספיים.

היערכות הבנק והקבוצה לגיבוש ויישום תכנית אכיפה פנימית בניירות ערך כוללת, בין היתר, את תחום הייעוץ הפנסיוני. לפרטים נוספים ראו "חקיקה ופיקוח" להלן.

תפעול קופות גמל. ביום 30 באוגוסט 2012, התפרסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הרשאה לנהל יותר מקופות גמל אחת), התשע"ב-2011. התקנות מאפשרות לחברה מנהלת, עד ליום 1 בינואר 2014, לנהל יותר מקופות גמל אחת מאותו סוג, אם הקופות כאמור מתופעלות באמצעות מתפעלים שונים. כפועל יוצא, חברה מנהלת שלה קופות מאותו סוג אצל מתפעלים שונים, חויבה עד למועד שצוין לעיל, למזג את הקופות לקופה אחת ולבחור מתפעל אחד לצורך תפעולה. ביום 24 בנובמבר 2013 נחתם הסכם תפעול בין הבנק וחברה בת של הבנק, לבין כלל פנסיה וגמל בע"מ ("כלל"), לפיו הבנק ימשיך לתפעל את קופות הגמל של כלל אשר תופעלו עד כה בבנק וקופות גמל נוספות מאותו סוג שתופעלו אצל מתפעלים אחרים, ואשר מוזגו לתוך קופות אלה, ביום 1 בינואר 2014, כפי הנדרש בתקנות. שירותי התפעול בהסכם כוללים שירותי משרד אחורי ושירותים בסניפים לעמיתי הקופות.

ביום 6 באוגוסט 2013, פרסם משרד האוצר את טיוטת חוזר "אספקת שירותי תפעול אחורי ושירותי תפעול קדמי" שעניינה קביעת הנחיות וכללים למתן שירותי תפעול לגוף מוסדי על ידי תאגיד בנקאי, במשרד אחורי ובסניפים. ככל שהטיטה התפוך למחייבת, תאגיד בנקאי יוכל להמשיך ולספק שירותי תפעול אחורי לגוף מוסדי שכיום קשור עימו בהסכם לאספקת שירותים כאמור, בתמורה מקסימלית אשר זהה לתמורה הקבועה כיום (0.1% בשנה משווי הנכסים המתופעלים) חזאת לכל המאוחר עד ליום 31 בדצמבר 2020. עוד נקבע בענין זה, כי ההסכם בין הגוף המוסדי והתאגיד הבנקאי בקשר עם אספקת שירותי תפעול אחורי, יתייחס רק לפעילות הקשורה לניהול או לתפעול הגוף המוסדי. לענין מתן השירותים בסניפים ("שירותי תפעול קדמי"), לעמיתי הגוף המוסדי שלא במסגרת ייעוץ פנסיוני, נקבע כי התאגיד הבנקאי יוכל להתקשר בהסכם עם גוף מוסדי לשם מתן שירותים אלו וכן יהיה רשאי לקבל תמורה בעד, בתנאי שיציע את השירותים הללו לכלל הגופים המוסדיים באותם תנאים ובאותה תמורה. בהתאם לטייטה, החוזר אמור היה להיכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2014, ולחול גם על הסכמי תפעול קיימים. לבקשת גורמים שונים בשוק, מתפעלים וחברות מנהלות, טיוטת החוזר לא נכנסה לתוקף במועד המתוכנן, וההסדר הקיים כיום הוארך עד ליום 30 ביוני 2014.

תיקוני חקיקה ותקינה בתחום ייעוץ השקעות, ניהול חקיקים, חיתום, קרנות נאמנות ושירותי קסטודי
אסדרה חדשה בתחום החיתום. ביום 3 ביוני 2013 פרסמה רשות ניירות ערך את טיוטת תקנות ניירות ערך (אופן הצעת ניירות ערך לציבור) (תיקון), התשע"ג-2013, שמטרתה להטיל הגבלות על השתתפות המשקיעים המסווגים בשלב "המרכז המוסדי" (שלב ההתחייבויות המוקדמות) ועל ניירות ערך שיירכשו על ידם.

קובץ הצעות חקיקה בנושא הקלות ופיתוח שוק ההון - עדכונים באופני הצעה לציבור. ביום 5 בדצמבר 2013 פרסמה רשות ניירות ערך להערות הציבור את הקובץ האמור. הקובץ כולל הצעות לתיקון חוק ניירות ערך והתקנות שהותקנו מכוחו, לצורך טיוב מנגנוני הצעת ניירות ערך לציבור. העדכונים המוצעים כוללים עדכונים במנגנון הצעה לא אחידה, ובכלל זה, אפשרות לקבל התחייבויות מוקדמות גם בקשר עם הצעה לא אחידה; עדכונים נלווים של הוראות ניגוד עניינים של חתמים; עדכונים במנגנון ההתחייבויות המוקדמות (המרכז המוסדי), ובכלל זה, הצעה להשמיט מרשימת הזכאים להשתתף במרכז המוסדי יחידים הנכללים בתוספת הראשונה לחוק ניירות ערך, הרוכשים בעבור עצמם; הצעה לקבוע בדין מנגנון הצעה אחידה נוסף, עם טווח כמויות, בו יאוחדו המרכז הציבורי והמרכז המוסדי והחברה תקיים מכרז אחד בלבד לכל המשקיעים; הצעה לעדכן את מועדי התקופה להגשת הזמנות; והצעה לבטל את חובת חתימת חתם על טיוטת תשקיף המפורסמת לציבור בהצעה ראשונה של ניירות ערך ולעדכן את מחיר נייר הערך והכמות המוצעת במסגרת הודעה משלימה.

אסדרה חדשה בתחום קרנות הנאמנות. בחודש פברואר 2014, עברה בקריאה ראשונה בכנסת הצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מספר 21) (תעודות סל וקרנות סל), התשע"ב-2012, אשר מטרתה להתאים את האסדרה החלה בתחום תעודות הסל ומוצרים דומים לאסדרה הקיימת לעניין קרנות נאמנות.

ביום 4 באפריל 2013, פורסמו ברשומות תקנות השקעות משותפות בנאמנות (עמלת הפצה) (תיקון), התשע"ג-2013, שעניינן הפחתת עמלות הפצה הנגבות ממנהלי הקרנות על ידי מפיצים שאינם משווקי השקעות (בעיקר בנקים). מועד תחילת התקנות היה 30 ימים מיום פרסומן ברשומות.

ביום 10 בנובמבר 2013, פרסמה רשות ניירות ערך להערות הציבור את טיוטת תקנות השקעות משותפות בנאמנות (עמלת הפצה)(תיקון), התשע"ג-2013. על פי טיוטת התקנות, מוצע לאסור על מפיץ המתקשר עם מנהל קרן (לרבות מנהל קרן חוץ) בהסכם לתשלום עמלת הפצה בשל קרן שבניהולו, לגבות עמלה כלשהי מרוכש יחידה, בשל רכישת היחידה, החזקתה, פדיונה או מכירתה.

קרנות חוץ. ביום 10 בנובמבר 2013, פרסמה רשות ניירות ערך את טיוטת תקנות השקעות משותפות בנאמנות (הצעת יחידות של קרנות חוץ), התשע"ג-2013. על פי טיוטת התקנות, הרשות רשאית להתיר למנהל קרן חוץ להציע יחידות של קרן חוץ לציבור בישראל, בהתקיים מספר תנאים, ובהם, שעל פי מדיניות ההשקעות של הקרן, הקרן אינה מתמחה בהשקעות בישראל ושמחירי היחידות של הקרן מתפרסמים באופן שוטף באתר האינטרנט ונגישים לציבור ללא עלות כספית. במקביל, הונח על שולחן ועדת הכספים של הכנסת, נוסח מעודכן להצעת חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון 15), התשע"ד-2013, כהכנה לקריאה שניה ושלישית. בנוסח זה מוצע לקבוע, כברירת מחדל, כי לא ניתן יהיה להציע לציבור בישראל קרנות חוץ, תוך הסמכת שר האוצר לקבוע בתקנות תנאים אשר בהתקיימם ניתן יהיה להציע קרנות חוץ הפועלות בהתאם לדין מדינת החוץ המסדיר אותן, ומוצעות על פי תשקיף שקיבל היתר במדינת המוצא וכן להחיל חובות מסוימות בקשר עם הצעת קרנות אלה לציבור בישראל.

אסדרה חדשה בתחום ניהול תיקים וייעוץ השקעות. בחודש ינואר 2013 פרסמה רשות ניירות ערך את טיוטת תקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (חובת מינוי ותנאי כשירות של בעלי תפקידים בחברת ניהול תיקים גדולה), התשע"ג-2013, שמטרתה לצקת תוכן לחוק ממשל תאגידי למנהלי קרנות נאמנות ולמנהלי תיקים (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011. עיקרן של התקנות המוצעות הוא קביעת הוראות בדבר כשירות דירקטורים, הממונה על מערך הבקרה הפנימית והממונה על תכנית האכיפה הפנימית, תוך התייחסות למבחני השכלה וניסיון מקצועי, וכן דרישות נוספות שנועדו להבטיח כי בעלי התפקידים שיהיו בתפקידם אכן ראויים לעשות כן. ביום 19 בדצמבר 2013 פרסמה רשות ניירות ערך להערות הציבור, נוסח מתוקן של "הוראות לבעלי רישיון בקשר לברור צרכיו והנחיותיו של הלקוח (נוסח חדש - 2013), המציע הליך יעיל, תכליתי וממוקד.

הסדרת שירותי הקסטודי בישראל. ביום 16 בינואר 2013, הודיע המפקח על הבנקים על אימוץ המלצות הוועדה הבין-משרדית להסדרת שירותי קסטודי בשוק ההון בישראל, אשר פורסמו בחודש ינואר 2012. המלצות הוועדה נועדו לקבוע נורמות בסיסיות בתחום מתן שירותי קסטודי, במטרה ליישר קו עם סטנדרטים בינלאומיים בתחום זה ולהגביר את אחידות האסדרה החלה על הפעילים בתחום זה בישראל. התאגידים הבנקאיים נדרשו ליישם את המלצות הוועדה החל מיום 1 באוקטובר 2013, למעט מספר דרישות ביחס לאספקת שירותי משמורת באופן ישיר וכל הדרישות החלות בנוגע לאספקת שירותי משמורת כמתווך, שיחולו מיום 1 ביולי 2014.

אסדרה בתחום מערכת הצבעות אינטרנטית. ביום 31 באוקטובר 2013, פורסם ברשומות חוק ניירות ערך (תיקון מס' 53), התשע"ד-2013. החוק המוצע נועד להרחיב את ההוראות הקיימות לעניין אישורי בעלות והצבעה באסיפת מחזיקים גם לכתבי אופציה, ולהסדיר את התשתית המשפטית להקמת מערכת הצבעות אינטרנטית, באמצעותה יוכלו מחזיקים בניירות ערך להצביע באסיפות השונות באמצעות האינטרנט. המהלך נועד לסייע בהגברת מעורבותם באסיפות ומימוש כוח הצבעה שלהם.

מערכת הצבעות האינטרנטית שתקים הרשות, תקשר בין חברי הבורסה לבין המצביעים הפוטנציאליים. חברי הבורסה יידרשו, מצד אחד, להעביר למערכת את כל הנתונים אודות המצביעים הפוטנציאליים המחזיקים בניירות ערך באמצעותם, אשר לא הביעו סירוב בכתב להעברת הנתונים לגביהם כאמור, ומנגד - להעביר למצביעים הפוטנציאליים הללו את המידע הנדרש להם לצורך הצבעה, ובכלל זה סיסמאות בקרה ומידע אודות האסיפה הרלבנטית.

תחילת התיקון ביום תחילתן של תקנות בדבר כתיב הצבעה למחזיקים בכתבי אופציה (שטרם פורסמו). כמו כן, התיקון לחוק קובע כי הרשות תקבע כללים, בין היתר, לעניין אופן הפעלה והשימוש במערכת. אין חובה לפרסם את הכללים ברשומות, ואולם הרשות תפרסם ברשומות הודעה על קביעת כללים כאמור ועל מועד תחילתם.

טיוטת תקנות החברות (הודעה ומודעה על אסיפה כללית ואסיפת סוג בחברה ציבורית), התש"ס-2000; טיוטת תקנות החברות (הוכחת בעלות במניה לצורך הצבעה באסיפה הכללית), התש"ס-2000; טיוטת תקנות החברות (הצבעה בכתב הודעות עמדה), התשס"ו-2005. בהמשך לתיקון מס' 53 לחוק ניירות ערך, אשר, בין היתר, מסדיר את נושא מערכת ההצבעות האלקטרונית, כמפורט לעיל, ביום 24 בנובמבר 2013 פרסם משרד המשפטים, בתיאום עם רשות ניירות ערך, את טיוטות התיקונים בתקנות האמורות, שהעיקריים שבהם כוללים התאמת התקנות להצבעה באמצעות מערכת ההצבעות האלקטרונית לפי תיקון 53 לחוק ניירות ערך. בטיוטות מוצע להותיר על כנו את מנגנון כתיב הצבעה "הדינאמי" בהתאמות שונות, ולאפשר הצבעה בכתב הצבעה "אלקטרוני" בכל נושא ובכל אסיפה; הטלת חובת פירוט התגמול הגבוה בחברה במסגרת זימון לאסיפה כללית שעל סדר יומה אישור מדיניות התגמול, אם התגמול אינו נכלל בגילוי לציבור לפי תקנות ניירות ערך או לפי הדין הזר החל והתאמת המועדים לזימון אסיפה כללית באופן שיאפשר הוספת נושא לסדר היום של אסיפה שזמנה, וזאת על מנת לממש את זכותם של בעלי המניות לפי סעיף 66(ב) לחוק החברות.

טיוטת תקנות ניירות ערך (נאמנים למחזיקים בתעודות התחייבות), התשע"ג-2013. טיוטת התקנות פורסמה ביום 2 ביוני 2013.

התקנות נועדו להסדיר נושאים שונים מכוח תיקונים 50 ו-51 לחוק ניירות ערך (תיקונים שנועדו לחזק את ההגנה על ציבור המשקיעים בתעודות התחייבות), לרבות, בין היתר, את חובות חבר הבורסה בקשר עם אופן הוכחת בעלות בתעודות התחייבות, הצבעה באמצעות כתבי הצבעה ופניה למחזיקים באמצעות הודעות עמדה. התקנות קובעות בעניינים אלה פרוצדורה דומה לפרוצדורה הקיימת היום בחוק החברות לשם הוכחת בעלות במניה, תוך שינויים מחויבים בעיקר לעניין מועדים.

הצעות חקיקה בנושא הקלות ופיתוח שוק ההון. בהמשך לתוכנית "מפת הדרכים" שפרסמה הרשות בחודש ספטמבר 2012, ביום 27 בינואר 2014 פורסם ברשומות חוק להקלות בשוק ההון ולעידוד הפעילות בו (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014. התיקונים העיקריים הינם לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 (חוק הייעוץ), ולחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, והם עוסקים בהקלות בתחום האכיפה (כגון גובה העצומים והרחבת הסמכות להפחתתם), הארכת התקופה לגיוס כספים על פי תשקיף מדף משנתיים לשלוש שנים והקלות בתחום ייעוץ השקעות (כגון הקלה בתדירות חובת קיום הליך עדכון צרכי לקוח). עוד הוסמך שר האוצר להחריג סוגים מסוימים של נכסים פיננסיים מהגדרת המונח "נכסים פיננסיים" בחוק הייעוץ, באופן שיאפשר למכור קפ"מ (קרן פקדונות ומלוות) למרות שהינה קרן נאמנות, שלא על ידי יועץ, בדומה לפיקדונות בנקאיים. הקפ"מ יהווה פיתוח, סיווג משנה, של קרן נאמנות כספית שקלית, סולידי במיוחד, אשר תשוואתו ישקפו את התשואות הגלומות בפקדונות ענק (ג'מבו) ובמלוות קצרי מועד (עד שנה לפדיון) של ממשלת ישראל ובנק ישראל. בנוסף, כחלק ממפת הדרכים, פרסמה רשות ניירות ערך ביום 6 בינואר 2014, להערות הציבור, הצעות חקיקה בנושא הקלות בדיווחים מיידיים. עיקרי ההקלות הינם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970. לדוגמה, הארכת המועד בו ניתן לדווח דיווח מיידי וצמצום החובה בדבר דיווח אודות מינוי וסיום כהונת נושאי משרה בכירה מסוימים.

הצעת חוק בנושא איסור הטרמה. ביום 18 בפברואר 2014 פורסמה טיוטת חוק איסור הטרמה (תיקוני חקיקה), התשע"ד-2014. הצעת החוק עוסקת בשלושה נושאים עיקריים: (1) איסור הטרמה (front-running) על ידי מתווכים פיננסיים ועובדיהם - על פי הצעת החוק, יראו מתווך פיננסי שביצע פעולה בנייר ערך כשיש בידו מידע שהגיע מלקוח על פעולה העתידה להתבצע באותו נייר ערך או בנייר ערך קשור, כמבצע הטרמה ודינו מאסר 5 שנים או קנס של כ-1 מיליון ש"ח וכ-5 מיליון ש"ח לחברה. אף מסירת מידע כאמור מהווה עבירת הטרמה וכרוכה באותם עונשים. הגדרת מתווך פיננסי כוללת תאגיד בנקאי, חבר בורסה, תאגיד בעל רשיון לפי חוק הייעוץ, מנהל קרן, חברה מנהלת, מבטח, חתם ומפיץ. הצעת החוק מונה מספר מקרים בהם הפעולה לא תחשב להטרמה. (2) איסור שימוש בחוות דעת שהתקבלה מאיש פנים בחברה - הצעת החוק קובעת כי שימוש בחוות דעת על נייר ערך של חברה, שהגיעה מאיש פנים בחברה, כאשר למשתמש ידוע או שיש לו יסוד סביר להניח כי בידי איש הפנים מצוי מידע פנים, יהווה שימוש במידע פנים. עוד מוצע לקבוע כי מידע לא ייחשב כמידע שאינו ידוע לציבור בחלוף 30 זקות ממועד פרסומו במגנ"א או שחלף יום מסחר בבורסה לאחר יום פרסום המידע שפורסם בדרך אחרת, המקובלת לצורך הבאת המידע לידיעת הציבור. (3) מגבלות על החזקת ניירות ערך וביצוע עסקאות בהם - מוצע לקבוע מגבלות אחידות בנושא החזקת ניירות ערך וביצוע עסקאות בהם על ידי בעלי רשיון ועובדי מנהל קרן, אשר יעוגנו בתקנות שיפרסם שר האוצר.

רשימת מעשים ומחדלים המעידים על הפרת חובת זהירות. חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 כלל תיקון לחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 (חוק הייעוץ), בו נקבע כי אי עמידה בחובת הזהירות לפי חוק הייעוץ מהווה הפרה מנהלית, אשר בגינה יהיה מוטב ועדת האכיפה המינהלית רשאי להשית אמצעי אכיפה מינהליים על מי שהפר את חובתו כאמור.

ביום 5 באוגוסט 2013, פרסמה רשות ניירות ערך רשימת מעשים ומחדלים אשר יהיה בהם בכדי להעיד כי מי שביצעם לא נהג בזהירות שבעל רישיון סביר היה נוהג בה בנסיבות דומות והדבר עשוי להוות עילה לפתיחת הליך מנהלי.

דוח ביניים של הוועדה לשכלול המסחר ולעידוד הנזילות בבורסה (בראשות פרופ' בן חורין). ביום 15 בספטמבר 2013, פורסם הדוח האמור להערות הציבור. הוועדה הוקמה על רקע השפל במחזורי המסחר בבורסה בשנים האחרונות. הוועדה התבקשה לבחון ולהציע חלופות לשם שכלול המסחר ולעידוד הנזילות בניירות ערך הרשומים למסחר בבורסה. הדוח כולל, בין היתר, המלצות בנושאים כגון השקת מוצרים פיננסיים חדשים, שיטות מסחר ופקודות מסחר, מבנה עמלות מסחר, הקמת מאגר השאלות לניירות ערך, עידוד משקיעים זרים וכיוצ"ב.

הגנת "נמל מבטחים" מפני שימוש במידע פנים. ביום 31 בדצמבר 2013 פורסמה להערות הציבור טיוטת "הגנת נמל מבטחים" מפני שימוש במידע פנים בעת ביצוע עסקאות בניירות ערך של תאגיד על ידי נושאי משרה, עובדים ובעלי מניות עיקריים בתאגיד.

היקף הפעילות והרווח הנקי

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשנת 2013 בסך של 27 מיליון ש"ח, לעומת 57 מיליון ש"ח בשנת 2012, ירידה בשיעור של 52.6%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות הפעילות בשוק ההון:

פעילות בינלאומית:	פעילות מקומית						עסקים משקי בית קטנים	סה"כ	הכנסות ריבית, נטו
	בנקאות פרטית	סך-הכל	פינוסי	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	בנקאות עסקית			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013									
במיליוני שקלים חדשים									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	הכנסות ריבית, נטו
12	-	12	-	1	-	3	3	5	הכנסות מימון שאינו מריבית
440	57	383	6	44	10	57	41	225	עמלות והכנסות אחרות
452	57	395	6	45	10	60	44	230	סך-הכל הכנסות
408	51	357	3	51	9	47	42	205	הוצאות תפעוליות ואחרות
44	6	38	3	(6)	1	13	2	25	רווח (הפסד) לפני מסים
17	2	15	2	(1)	1	4	-	9	הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח
27	4	23	1	(5)	-	9	2	16	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
28	-	28	1	-	-	27	-	-	יתרה ממוצעת של נכסים
5	-	5	2	-	-	3	-	-	יתרה ממוצעת של התחייבויות
771	12	760	-	176	17	117	74	376	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
187,564	12,006	175,558	-	15,425	8,896	104,607	8,463	38,167	יתרה ממוצעת של ניירות ערך
3,576	-	3,576	-	307	240	574	407	2,048	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול

נתונים עיקריים אודות הפעילות בשוק ההון (המשך):

פעילות בינלאומית:	פעילות מקומית					עסקים משקי בית קטנים	סך-הכל	סך-הכל	פרטית	
	בנקאות פרטית	בנקאות מסחרית	בנקאות פיננסיות	בנקאות מסחריות	בנקאות פרטיות					
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012										
במיליוני שקלים חדשים										
										הכנסות ריבית, נטו
										- מחיצוניים
										- בינמגזרי
										הכנסות ריבית, נטו
										הכנסות מימון שאינו מריבית
										עמלות והכנסות אחרות
										סך-הכל הכנסות
										הוצאות תפעוליות ואחרות
										רווח (הפסד) לפני מסים
										הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח
										רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
										יתרה ממוצעת של נכסים
										יתרה ממוצעת של התחייבויות
										יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
										יתרה ממוצעת של ניירות ערך
										יתרה ממוצעת של נכסים אחרים
										בניהול

הערה: (1) סווג מחדש, ראו "כללי" בתחילת הפרק לעיל.

התפתחויות בפעילות

תמחור מחדש של עמלות בעד פעילות בניירות ערך. לפרטים בדבר תמחור מחדש של עמלות בעד פעילות בניירות ערך, ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים.

ייעוץ פנסיוני בבנק מרכזי דיסקונט. החל מתחילת שנת 2013, לאחר הפסקת פעילות הייעוץ הפנסיוני בבנק מרכזי דיסקונט, החל הבנק לספק שירותי ייעוץ פנסיוני בסניפי בנק מרכזי דיסקונט באמצעות יועצי הבנק ומערכתיו.

הפצת קרנות נאמנות. הבנק התקשר בהסכמי הפצה עם מרבית החברות המנהלות קרנות נאמנות בארץ לצורך הפצת קרנות הנאמנות שלהן ללקוחותיו, בתמורה לעמלות הפצה בגין החזקת הלקוחות ביחידות בקרנות נאמנות, בהתאם לתקנות בעניין זה. בנוסף, הבנק נמצא בשלבי היערכות ראשוניים לחתימה על הסכמי הפצה עם מנהלי קרנות נאמנות זרים, ולכשיתאפשר להם על פי החוק להציע בישראל יחידות של קרנות נאמנות שבניהולם. יצוין כי נאסר על בנקים דרך כלל לגבות עמלות בגין קניה ומכירה של יחידות בקרנות נאמנות.

שירותי מסחר בשוק ההון. הבנק מעמיד שירותי מסחר מגוונים בניירות ערך:

- דיסקונט טרייד - שירות המיועד ללקוחות אשר פעילים עצמאית בשוק ההון והוא כולל מרכז עסקאות מתקדם ומערכת מסחר אינטרנטית משוכללת.

- ממשק לפעילות בניירות ערך באתר האינטרנט.

- ממשק מסחר ייעודי לגופים מוסדיים לפעילות בניירות ערך.

מתן שירותי ניירות ערך ללקוחות אמריקאיים. בעקבות שינוי מדיניות האכיפה של הרשויות בארה"ב בנוגע לחשבונות המנוהלים מחוץ לארה"ב, אימץ הבנק, בחודש מרס 2010, מדיניות להפסקת מתן שירותי ניירות ערך ללקוחות בעלי זיקה לארה"ב (חדשים וקיימים), ולאסור על שימוש באמצעי תקשורת אמריקאיים לצורך מתן שירותי ניירות ערך לשוהים בארה"ב, ונקבעו הנחיות מתאימות במסגרת נהלים החלים על פעילות הבנק ועל חברות הבת הרלבנטיות בקבוצה. כחלק מהליך הטיפול והמעקב השוטפים, עודכנה בחודש ינואר 2013 המדיניות בנושא זה

הוברה סוגיית הפסקת הטיפול בחשבונות ניירות ערך של לקוחות אשר זוהו כתושבי ארה"ב. לאור עדכונים בחקיקה האמריקאית הרלוונטית והבהרות שונות שהתקבלו בנושא, הבנק פועל לעדכון נוסף של הנהל הקיים.

נתונים אודות היקפי הפעילות בתחומים השונים

ניירות ערך. ביום 31 בדצמבר 2013, עמדה יתרת ניירות ערך המוחזקים עבור לקוחות על סך של 147.5 מיליארד ש"ח, כולל סך של כ-10.6 מיליארד ש"ח ניירות ערך לא סחירים, לעומת סך של 122 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, אשר כלל סך של 7.2 מיליארד ש"ח ניירות ערך לא סחירים, עליה של כ-21%. לפרטים בדבר הכנסות מפעילות בניירות ערך, ראו ביאור 25 לדוחות הכספיים. בנוסף, יתרת ניירות ערך שהוחזקו בבנק מרכנתיל דיסקונט עבור לקוחותיו עמדה ביום 31 בדצמבר 2013 על סך של 11.5 מיליארד ש"ח, לעומת 10.0 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, עליה של 15%.

ניהול תיקי השקעות. ביום 31 בדצמבר 2013, ניהלה תפנית 2,449 תיקי השקעות בשווי כספי כולל של כ-4,803 מיליון ש"ח, לעומת 2,002 תיקי השקעות בשווי כספי כולל של כ-3,963 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012. נתונים אלה מצביעים על עליה של 22.3% במספר התיקים שבניהול, ועל עליה של 21.2% בהיקף הכספי של התיקים שבניהול.

ייעוץ פנסיוני. ביום 31 בדצמבר 2013, עמד מספר הלקוחות המיועצים בבנק על כ-86,000 לקוחות. הצבירה הכוללת בגין כל הלקוחות המיועצים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה בכ-11.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה לכ-10.1 מיליארד ש"ח בסוף שנת 2012.

שיווק והפצה

הפצת המוצרים והשירותים נעשית על ידי עובדי המגזר תוך שימוש בפלטפורמה הקיימת של הבנק, מערך הסניפים, מוקדי השקעות, מרכזים לבנקאות פרטית ויחידות המטה והחברות הבנות שלו. לפרטים נוספים ראו "מערכי הייעוץ" בסעיף "המגזר הקמעונאי - כללי" בפרק "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים" לעיל.

בעקבות החקיקה ליישום המלצות ועדת בכר הפך הבנק ליועץ פנסיוני ופנסיוני בלתי תלוי ביצרני המוצרים, המפיץ מגוון מוצרים פנסיוניים ופנסיוניים.

שירותים בשוק ההון

הבנק מספק ללקוחותיו מגוון שירותי ייעוץ השקעות, מסחר ותפעול בניירות ערך בארץ ובחול, וזאת ללקוחות פרטיים, לקוחות מוסדיים ולפעילים בשוק ההון. הבנק מציע מגוון שירותים הכולל: פעילות במניות בארץ ובחול, איגרות חוב (כולל איגרות חוב להמרה), מק"מ, אופציות, מט"ח, פקדונות מובנים, תעודות סל, נגזרים בארץ ובחול, הנפקות והשאלות, וכן מתן ייעוץ השקעות מקצועי ואובייקטיבי, בניירות ערך ובנכסים פיננסיים.

חלק מלקוחות הבנק מנהלים תיקי השקעות באמצעות מנהלי תיקים שונים הפועלים באמצעות הבנק, ובכלל זה באמצעות חברת הבת תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות.

שירותי ייעוץ פנסיוני

משנת 2008 הבנק נותן שירותי ייעוץ פנסיוני ללקוחותיו וגם ליחידים שאינם לקוחות הבנק. לשם כך התקשר הבנק בהסכמי הפצה עם מרבית הגופים בשוק הפנסיוני לצורך הפצת קרנות השתלמות, קופות גמל וקרנות הפנסיה שבניהולם ללקוחות.

הבנק מעניק ייעוץ פנסיוני בקופות גמל, קרנות פנסיה, קרנות השתלמות ומוצרי ביטוח באמצעות היועצים הפנסיוניים הפרוסים בסניפים ובמוקדי ההשקעות.

בשנים האחרונות גברה המודעות בציבור לחשיבות התכנון הפנסיוני, וכתוצאה מכך גדל בצורה משמעותית הביקוש לייעוץ פנסיוני באמצעות הבנק. כחלק ממערך התמיכה בשירותי הייעוץ הפנסיוני פותחו מספר מערכות וכלי עזר:

- מערכת ייעוץ פנסיוני - מערכת ממוחשבת שתפקידה להוות כלי תומך החלטה ליועץ הפנסיוני, בהמלצה ובחירה של מוצרים פנסיוניים ללקוח.
- מערכת זו עוברת התאמות ושדרוגים בהתאם לדרישות הרגולציה והצרכים העיסוקיים;

- מערכת טפסים אוטומטית עם חתימה גרפית, להפקת טפסי הוראות ביצוע לגופים המוסדיים עמם הבנק חתום בהסכמי הפצה, בהתאם לתוצאות הייעוץ הפנסיוני;
 - תצוגת תיק לקוח בערוצים הישירים - ללקוחות הבנק בעלי אישור לגישה לערוצים הישירים (אינטרנט ומשוב הבנק) שהינם מיועצים פנסיונית, מפורטים נתוני המוצרים הפנסיוניים בתיקיהם;
 - פורטל מידע פנסיוני - לתמיכה מקצועית ביועצים, המתעדכן באופן שוטף.
- הבנק מחויב להתקשר עם כל הגופים המוסדיים המנהלים קופות גמל, קרנות פנסיה חדשות וכן קרנות השתלמות, החפצים בכך ולמעט חברות ביטוח. נכון למועד עריכת דוח זה הבנק התקשר בהסכמי הפצה עם מרבית הגופים המוסדיים בשוק הפנסיוני לצורך הפצת המוצרים שבניהולם, בתמורה לתשלום עמלת הפצה בשיעור ובתנאי תשלום זהים עבור שירות זהה. שיעור עמלת הפצה המרבי נקבע בתקנות, והעמלה משולמת בגין הנכסים הפנסיוניים (שאינם מוצרי ביטוח) של לקוחות שקיבלו ייעוץ מהבנק.
- בועידת "עדיף" לשנת 2013 נבחר הבנק, בפעם השלישית ברציפות, כמוביל בקטגוריית מערך הייעוץ הפנסיוני של הבנקים, במסגרת דירוג נבחרי השנה של עיתונאי הביטוח, הפנסיה והפיננסים וקוראי "עדיף".

תחרות

בפעילות בשוק ההון מתחרה הבנק הן בבנקים האחרים והן בברוקרים הפרטיים. בתחום המוצרים הפנסיוניים קיימת תחרות הן מול הגופים המייעצים והן מול הגופים המשווקים (יצרני המוצרים) על המכירה ללקוח של מוצר פיננסי זה או אחר. גוף מוסדי משלם עמלה למפיץ שהינו בעל רשיון (יועץ, משווק או סוכן פנסיוני) בגין מוצרי הלקוח שהגוף המוסדי מנהל, ככל שהמפיץ מונה על ידי הלקוח. הלקוח רשאי בכל עת לבטל את המינוי כאמור ו/או להעבירו לבעל רשיון אחר, ומאותו מועד ישלם הגוף המוסדי את העמלה לבעל הרשיון החדש (ככל שמונה) ותשלום עמלה ליועץ הפנסיוני הקודם יפסק מאותו מועד. לפיכך, צפויה תחרות על הלקוח בין כל בעלי הרשיון והגופים המוסדיים. כיום פועלים מרבית הבנקים בתחום הייעוץ הפנסיוני.

יעדים ואסטרטגיה עסקית

- שיפור המסחר בניירות ערך באמצעות האינטרנט, פיתוח פעילות שחקני ארביטראז' ושחקני שוק ההון;
- המשך טיפוח ובידול מעמד יועץ ההשקעות.

פעילות בניה ונדל"ן

התפתחויות בשווקים של הפעילות

כלי. בשנת 2013 נמשכה ההתרחבות בפעילות ענף הבניה והנדל"ן בהשוואה לשנת 2012. בתחום המגורים חלה התרחבות בקצב מתון יותר לעומת שנים קודמות.

היקף ההשקעה בבניה למגורים גדל בשנת 2013 בשיעור של 3.8%, בהמשך לגידול בשיעור של 9.3% בשנת 2012. היקף ההשקעה בבניה שלא למגורים ועבודות בניה אחרות גדל בשיעור משמעותי של 12.8%, לעומת גידול של 10.6% בשנת 2012.

בשנת 2013 חלו במגזרי הפעילות השונים ההתפתחויות הבאות:

בניה למגורים

- מחירי דירות - מדד מחירי הדירות בבעלות עלה בשיעור של 8.0%. העליה נבעה, בעיקר, מסביבת הריבית הנמוכה, שתרמה להמשך הביקושים לדירות לעומת התחלות בניה בהיקפים שאינם מספקים את המחסור המצטבר שנוצר בעשור האחרון;
- התחלות בניה - היקף התחלות הבניה הנמוך במהלך העשור האחרון יצר מחסור מצטבר בהיצע הדירות. בשנת 2013 הוחל בבנייתן של 44,340 דירות חדשות, מתוכן כ-41% במחוז המרכז ומחוז תל אביב. מספר הדירות שהוחל בבנייתן בשנת 2013 גבוה ב-3.4% בהשוואה לשנת 2012 ועולה על תוספת הביקוש השנתית לדירות שנה שלישית ברציפות.

ביקוש למשכנתאות. בשנת 2013 גדלה יתרת המשכנתאות ב-19.5 מיליארדי ש"ח (7.3%), לרמה של 288 מיליארד ש"ח, קצב הדומה לקצב הגידול בו בשנתיים הקודמות. בנק ישראל פעל להקטנת הביקושים למשכנתאות באמצעות מגבלות חדשות (מחודש אוגוסט 2013, ראו להלן) על שיעור ההחזר החודשי, מרכיב הריבית המשנתה ומשך תקופת ההלוואה בהם ניתן לרכוש דירה. טרם נראו סימנים כי צעדי בנק ישראל הובילו לירידה בביקוש למשכנתאות.

ריבית בנק ישראל. הריבית הריאלית, המחושבת כפער בין ריבית בנק ישראל לציפיות לאינפלציה משוק ההון לשנה קדימה, הייתה שלילית בשנת 2013 ונכון לחודש דצמבר הסתכמה ב-0.6%, מגמה שהחלה בסוף שנת 2012. ריבית נמוכה זו תומכת בהמשך הביקושים לדירות ובעליה מתונה במחירי הדיר.

נדל"ן מניב - משרדים. בשנת 2013 חלה ירידת במחירי השכירות באזורים מסויימים. קיימים עודפי שטחים באזור המרכז, עודפים שמצויים בעיקר באזור בני ברק וחולון וסובלים מקושי לאכלס את הפרויקטים החדשים ומירידת מחירים.

נדל"ן מניב - מסחרי. בשנת 2013 נרשמו ירידות מחירים קלות יחד עם שמירה על יציבות בשיעורי התפוסה. על אף האמור, הירידה התרזה בערים מסוימות והתמקדה בנכסי מסחר ישנים בעוד שבערים אחרות, בעלות מלאי נכסים מסחריים חדש, נרשמה יציבות בדמי השכירות. קיים היצע גדול של תכניות מאושרות לבניה, ומימושן עשוי להביא לעודף היצע, שעלול לגרום לירידה במחירי השכירות.

תשתיות. הענף בישראל כולל בעיקר 3 תחומים: תחבורה (כבישים, רכבות, רכבות קלות), מים (התפלה, טיהור שפכים) ואנרגיה (יצרני חשמל פרטיים), ונמצא בעיצומה של תנופת השקעות. בשנים האחרונות השקיעה מדינת ישראל מיליארדי ש"ח בפרויקטי תשתיות. הפרויקטים הבולטים בתחום זה הינם פיתוח תשתיות לרכבת הקלה ו-BRT, פרויקט "עיר הבה"דים", מרכז ההדרכה של המשטרה, ייצור חשמל באמצעות אנרגיות מתחדשות ועוד.

פעילות נדל"ן בחו"ל. השקעות של חברות ישראליות בנדל"ן יזמי ומניב בשווקים מסוימים במערב אירופה, ארה"ב וקנדה, כתוצאה מההתפתחויות הבאות.

- צפון אמריקה - שוק הנדל"ן המניב המסחרי ממשיך במגמת התאוששות מהמשבר האחרון. חלה עלייה בהיקפי הבנייה, בשיעורי התפוסה ודמי השכירות במקביל לגידול במקורות המימון. מנגד, הנדל"ן המניב למשרדים מתאושש בצורה איטית יותר.
- שוק הנדל"ן הקנדי שומר על יציבות בדמי השכירות ובשיעורי ההיוון במרכזי מסחר. מנגד, נרשמה ירידה מסוימת בשיעורי התפוסה בשוק המשרדים.
- אירופה - קיימת התאוששות הדרגתית בשוק הנדל"ן המניב באירופה כאשר היקף ההשקעה בנכסים באירלנד, ספרד, פורטוגל ואיטליה הוכפל בשנת 2013 בהשוואה לשנת 2012. ענף השכרת המשרדים ומרכזים מסחריים צפוי לצמוח, כאשר בשנת 2013, כבר נרשמה עליה בדמי השכירות בלונדון ובדבלין. תימשך מגמה של רכישת נכסים הממוקמים במרכזי ערים באירופה על ידי משקיעים זרים ביניהם גופים מוסדיים. הביקוש על ידי משקיעים זרים לנכסים אלו עשוי להוריד את התשואה על הנכסים.

התפתחויות במקורות המימון של הפעילות

איגרות חוב. בשנת 2013 גייסו חברות המגזר איגרות חוב קונצרניות בהיקף של כ-17.5 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-10.2 מיליארד ש"ח בשנת 2012. היקף הגיוס בסקטור הנדל"ן היווה כמחצית מסך הגיוסים בשנת 2013. עיקר הגיוס נעשה על ידי חברות נדל"ן גדולות, המדורגות בדירוג גבוה, ביניהן גזית גלובל, מליסרון, נצבא ועוד.

מימון על ידי מוסדיים. בשנים האחרונות חל גידול מהותי באשראי הלא סחיר של הגופים המוסדיים. עיקר האשראי נועד למימון פרויקטי נדל"ן ותשתיות בארץ ובחו"ל. מגמה זו צפויה להימשך בשנים הקרובות ולגרום להחרפה בתחרות בין הבנקים לגופים אלה.

התפתחויות צפויים בשווקי הפעילות

בניה למגורים - מרכז הארץ. הריבית הריאלית השלילית ועודף הביקוש המצטבר, תומכים בהמשך מגמת יציבות ואף עליה מתונה במחירי הדיר.

העליה במחירי הדירות, תומכת בהמשך המגמה של הסטת ביקושים לאזורי הפריפריה.

נדל"ן מניב - משרדים. לאור היצע משמעותי בשטחי משרדים קיים צפי לירידת מחירים ולירידה בשיעורי התפוסה, בעיקר באזורים בהם קיימים פרויקטים בהיקפים משמעותיים הנמצאים בתהליכי בניה.

נדל"ן מניב - מסחרי. צפי ליציבות בביקושים לנכסי מסחר איכותיים, שתלווה ביציבות במחירי השכירות בטווח הקרוב. עם זאת, עליה משמעותית בהתחלות בניה עשויה להוביל לירידה במחירי השכירות בטווח הארוך.

תשתיות. בשנים הקרובות צפויות השקעות נוספות בהיקף של מיליארדי ש"ח. סך ההשקעות הצפויות בפרויקטי ה-P.P.P. בישראל (Public Private Partnership) בשנים 2012-2015 צפוי להסתכם בכ-30 מיליארד ש"ח. בתחומי המים, תחבורה, אנרגיה ובינוי (14.9 מיליארד ש"ח לתחבורה, 7.5 מיליארד ש"ח להתפלת מי ים, 5.9 מיליארד ש"ח לאנרגיה ו-1.7 מיליארד ש"ח לבינוי).

מידע זה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. האמור משקף את הערכת הנהלת הבנק בשים לב למידע המצוי בידיה במועד עריכת הדוחות הכספיים כמפורט בסעיף זה לעיל, והמתבסס על פרסומים של גורמים שונים דוגמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, משרד השיכון, בנק ישראל ואחרים. המידע עשוי שלא להתממש במידה ויימשך ו/או תחול החרפה בקיטון רמת הביקושים המקומיים, כתוצאה מהרעה במצב הביטחוני-מדיני, קיטון ניכר עד כדי קיפאון בהיצע מקורות המימון בשווקים הפיננסיים בחו"ל ובשוק המקומי, החרפה בתנאי המיתון בשווקים הגלובלים, תמשך התנודתיות בשיעורי הריבית ובשערי החליפין בעולם ובמשק המקומי והתפתחויות אחרות בתנאים המקרו כלכליים שאינם בשליטת הבנק.

כיווני פיתוח עסקי בשוקי הפעילות

- הבנק הגדיר את תחומי הפעילות הבאים כתחומים מועדפים להקצאת מסגרות אשראי:
- מימון פרויקטים סגורים למגורים, לרבות פרויקטים קטנים, בהיקפי מימון נמוכים, באזורי הביקוש המרכזיים במרכז ובפריפריה, תוך יצירת פיזור לוויים באשראי לתחום;
 - לרכישת קרקעות חדשות זמינות לבניה באזורי ביקוש במרכז הארץ ובפריפריה, אשר בכוונת הבנק לממן לגביהן את פעילות הבניה למגורים ו/או מסחר במתכונת של ליווי פיננסי סגור;
 - מימון פרויקטים בתחום התשתיות הלאומיות, בשיתוף עם בנקים ו/או גופים מוסדיים, הכוללים מקורות החזר מזוהים ומובטחים לזמן ארוך, ברמת ודאות גבוהה;
 - מימון נכסים מניבים, בעיקר בתחום הקניונים ומרכזי מסחר באזורי ביקוש, על ידי יזמים בעלי חוסן פיננסי, תוך הבטחה מראש של שיעור ניכר מפוטנציאל דמי השכירות.

מדיניות האשראי בפעילות הנדל"ן והבניה

- מדיניות האשראי מתבססת על העקרונות הבאים:
- הפחתת רמת הסיכון בתיק האשראי לתחום על ידי מיקוד במימון התחומים בהם לבנק נסיון חיובי במימון ובמקביל, צמצום אשראים בעלי רמת סיכון גבוהה;
 - התמקדות במימון פעילות בישראל;
 - מימון הפעילות יתבצע תחת הכללים והמגבלות שקבע הבנק להעמדת מימון לענף, ובכלל זה מגבלות על ריכוזיות לוויים ומגבלות על תתי פעילות בענף;
 - עדיפות למימון לוויים בעלי איתנות פיננסית גבוהה וותק בתחום, אשר לבנק ניסיון חיובי בפעילות מולם;
 - לאור המומחיות הנדרשת בתחום, האשראי למגזר הנדל"ן יטופל ברובו במסגרת אגף נדל"ן ותשתיות;
 - מימון יזום פרויקטים למגורים ונכסים מניבים יבוצע בשיטת "הליווי הסגור" (Construction loan) המאפשר פיקוח צמוד על הפרויקט בליווי;
 - מימון פרויקט סגור יתבצע תחת דרישות סף, ובכלל זה הון עצמי, רווחיות נדרשת מהפרויקט, עמידה בתרחישי קיצון, כושר ספיגה, מכירות מוקדמות ועוד;
 - מימון נכסים מניבים יותנה בקיום שוכרים איתנים וכושר החזר לשרות החוב.

היקף הפעילות והרווח הנקי

כללי. נוכח העליה בהיקף הפעילות בענף הדירות למגורים בשנת 2013, הרחיב הבנק את פעילותו העסקית מול חברות קבלניות. במרבית הפרויקטים בתהליך ביצוע דווח על קצב מכירות העולה על קצב הביצוע, דבר שהגדיל את היקף החשיפה לערבויות חוק מכר על חשבון ניצול אשראי בנקאי.

הרווח הנקי של הפעילות הסתכם בשנת 2013 בסך של 296 מיליון ש"ח, לעומת 308 מיליון ש"ח בשנת 2012, ירידה בשיעור של 3.9%. **ההוצאות בגין הפסדי האשראי** הסתכמו בסך של 70 מיליון ש"ח בשנת 2013, לעומת 42 מיליון ש"ח בשנת 2012, עליה בשיעור של 66.7%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות בניה ונדל"ן:

פעילות בינלאומית				פעילות מקומית			עסקים קטנים	
סך-הכל	מגזר עסקי סך-הכל	בנקאות מסחרית	סך-הכל	מגזר עסקי מסחרית	בנקאות			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013								
במיליוני שקלים חדשים								
								הכנסות ריבית, נטו
842	143	22	121	699	129	520	50	- מחיצוניים
(315)	(31)	(4)	(27)	(284)	(29)	(251)	(4)	- בימגזרי
527	112	18	94	415	100	269	46	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו
1	-	-	-	1	-	1	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
186	30	6	24	156	32	102	22	עמלות והכנסות אחרות
714	142	24	118	572	132	372	68	סך-הכל הכנסות
70	52	38	14	18	(9)	23	4	הוצאות בגין הפסדי אשראי
180	79	23	56	101	30	61	10	הוצאות תפעוליות ואחרות
464	11	(37)	48	453	111	288	54	רווח (הפסד) לפני מסים
168	3	(8)	11	165	40	105	20	הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח
296	8	(29)	37	288	71	183	34	רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
13.0	1.5	(24.2)	9.1	16.5	20.6	13.7	48.7	תשואה להון (אחוזים)
21,661	5,818	1,935	3,883	15,843	3,444	11,464	935	יתרה ממוצעת של נכסים
4,840	1,234	313	921	3,606	877	1,989	740	יתרה ממוצעת של התחייבויות
28,420	6,641	1,505	5,136	21,779	4,232	16,667	880	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
								מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:
483	87	12	75	396	94	262	40	מרווח מפעילות מתן אשראי
44	25	6	19	19	6	7	6	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
527	112	18	94	415	100	269	46	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

נתונים עיקריים אודות פעילות בניה ונדל"ן (המשך):

פעילות בינלאומית		פעילות מקומית		עסקים קטנים		סך-הכל	
מגזר עסקי סך-הכל	בנקאות מסחרית	מגזר עסקי סך-הכל	בנקאות מסחרית	מגזר עסקי סך-הכל	בנקאות מסחרית	מגזר עסקי סך-הכל	בנקאות מסחרית
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012							
במיליוני שקלים חדשים							
הכנסות ריבית, נטו							
896	134	10	124	762	117	597	48
- מחיצוניים							
(365)	(29)	(4)	(25)	(336)	(17)	(314)	(5)
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו							
531	105	6	99	426	100	283	43
הכנסות מימון שאינן מריבית							
1	-	-	-	1	-	1	-
עמלות והכנסות אחרות							
177	17	3	14	160	27	114	19
709	122	9	113	587	127	398	62
סך-הכל הכנסות							
42	65	52	13	(23)	13	(35)	(1)
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
178	66	18	48	112	33	69	10
הוצאות תפעוליות ואחרות							
489	(9)	(61)	52	498	81	364	53
רווח (הפסד) לפני מסים							
181	5	(14)	19	176	28	129	19
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח							
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק							
308	(14)	(47)	33	322	53	235	34
תשואה להון (אחוזים)							
14.1	(3.2)	(38.8)	10.4	18.4	16.7	17.0	57.5
יתרה ממוצעת של נכסים							
22,101	5,078	⁽²⁾ 1,637	⁽²⁾ 3,441	17,023	⁽¹⁾ 3,139	⁽¹⁾ 13,082	802
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
4,578	832	144	688	3,746	810	2,265	671
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							
29,223	5,843	1,629	4,214	23,380	⁽¹⁾ 4,208	⁽¹⁾ 18,380	792
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:							
491	86	3	83	405	94	274	37
מרווח מפעילות מתן אשראי							
40	19	3	16	21	6	9	6
מרווח מפעילות קבלת פקדונות							
531	105	6	99	426	100	283	43
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו							

הערות:

(1) סווג מחדש, ראו "כללי" בתחילת הפרק לעיל.

(2) סווג מחדש - טיוב הייחוס של פריטים מסויימים, אשר סווגו למגזר "ניהול פיננסי".

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות

המגבלות שתוארו לעיל, בקשר למגזר העסקי, חלות אף על פעילות בניה ונדל"ן. בנוסף, ראוי לציין כי במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין חלה מגבלה על ריכוזיות אשראי ענפית, וזאת כאשר חלקו של האשראי באחריות התאגיד הבנקאי (כולל אשראי חוץ מאזני) הניתן לענף מסוים, כהגדרתו בהוראה, עולה על 20% מסך האשראי לציבור שבאחריות התאגיד הבנקאי. שיעור החשיפה לאשראי בענף הבינוי והנדל"ן בבנק ליום 31 בדצמבר 2012 עמד על כ-16.96% (17.29% בסוף שנת 2012).

קרן להחזר מע"מ בגין ערבויות חוק המכר. ערבויות חוק המכר וכן המסגרות למתן ערבויות חוק המכר המונפקות על ידי תאגיד בנקאי לרוכש הדירה כנגד תשלומים לרכישת הדירה, הובאו עד כה בחשבון לצורך המגבלה הענפית במלוא גובה התשלומים. סכום זה כולל את רכיב המע"מ. שר האוצר הודיע על החלטה להקים קרן שתבטיח את החזר המע"מ לבנקים בנסיבות בהן יחולטו ערבויות חוק מכר. מטרת המנגנון שיווצר עם הקמת הקרן היא שחשיפת התאגידים הבנקאיים לסיכון במקרה של חילוט ערבות המכר לא תכלול את רכיב המע"מ, על מנת שיתאפשר להקטין את סכום החשיפה הנכלל במגבלה הנזכרת לעיל ותתאפשר הקצאת היצע אשראי נוספת. המנגנון מיועד להתקיים בתקופה מוגדרת. באמצעות המנגנון, הבנקים יוכלו להקצות 6 מיליארד ש"ח נוספים לטובת פרויקטים של בניה ונדל"ן במהלך שנות פעילות הקרן -2013-2015.

תיקונים בחוק מיסוי מקרקעין. ביום 5 באוגוסט 2013, תוקן חוק מיסוי מקרקעין. על פי התיקון, בין היתר, הועלו שיעורי מס הרכישה והוכנסו תיקונים בהוראות פרק חמישי 1 לחוק, לפיו הוקנו, קודם התיקון האמור, פטורים ממס שבח במכירת דירת מגורים. משמעויות התיקונים האמורים הינם העלאת שיעור מס הרכישה האפקטיבי החל על רכישת דירות מגורים ודירות שאינן למגורים וכן ביטול מסלול הפטור ממס שבח של אחת לארבע שנים, אשר עד כה הוענק למוכר דירת מגורים מזכה.

עדכון מדרגות מס רכישה. ביום 16 בינואר 2014 עודכנו מדרגות מס הרכישה והועלו שיעורי מס הרכישה עד לשיעור מקסימאלי של 10%.

השירות ללקוחות המגזר

מרבית הפעילות העסקית במגזר הבניה והנדל"ן מתבצעת באמצעות אגף נדל"ן ותשתיות. האגף מספק מגוון רחב של שירותי בנקאות הן לחברות הגדולות והן לחברות בדרג ביניים העוסקות בייזום והשקעות בתחומי הנדל"ן למגורים והנדל"ן המניב בשוק המקומי. בנוסף מתבצעת פעילות המימון של המגזר על ידי מנהלי עסקים באגף חברות גדולות, בעיקר מול חברות אחזקה, שעיקר פעילותן מתמצה באחזקת חברות בתחום הנדל"ן.

במסגרת אגף נדל"ן ותשתיות פועלת יחידה לטיפול בעסקאות מורכבות של מימון השקעות בפרויקטים של תשתיות לאומיות (אנרגיה, חשמל, מתקני התפלה ומים, כבישי אגרה, בעיקר בשיטת PPP). היחידה עוסקת בהעמדת חבילות מימון מתאימות, תוך שיתוף משקיעים מוסדיים (להם יתרון בגיוס מקורות מימון ארוכים) או שיתוף גורמים בנקאיים במימון העסקה.

בנק מרכזיתל דיסקונט מעמיד את השירות ללקוחות המגזר באמצעות אגף נדל"ן המטפל בכל חברות הנדל"ן הפועלות במסגרת בנק זה, ועוסקות בתחומי ייזום הכולל מימון בשיטת "ליווי פיננסי סגור", למטרת ביצוע פרויקטים לבניית מבנים, בעיקר מבני מגורים (בטיפול מחלקת ליווי בניה), קבלנות ביצוע, נדל"ן מניב ואחזקת נדל"ן (בטיפול מחלקת נדל"ן).

גורמי ההצלחה הקריטיים בפעילות

גורמי ההצלחה הקריטיים בפעילות כוללים:

- כח אדם מקצועי ומיומן;
- ניטור ובקרה נאותים על האשראי הניתן לתחום;
- הבנת השוק וניתוחו הרציף על כל צדדיו, היזמים, קבלני הביצוע, נתני המימון המתחרים, הביקוש לדיור ולהשקעה, רגולציה והשפעות אקסוגניות. יכולת להגיב לזיהוי הזדמנויות ובמקביל יכולת תגובה לזיהוי איומים וסיכונים;
- קשר שוטף עם הלקוחות, שירות איכותי, שביעות רצון מתמשכת מטיב השירות והליווי הפיננסי בפרויקטים שהסתיימו;
- מתן מענה מהיר לבקשות אשראי ושירותים נלווים אחרים;
- הצעת תנאים תחרותיים מהיבט תנאי הליווי, התאמת המבנה המימוני לרמות הסיכון, התאמות דרישות ההון העצמי מהיזמים כפונקציה של איכות היזם, איכות הפרויקט הספציפי, רמות הביקוש והמכירות מראש, היקפו של הפרויקט ומספר השלבים, היצע הדירות והתחרות באותו אזור ביקוש ושקלול פרמטרים נוספים;
- שימוש בכלי ניתוח ומעקב ספציפיים, המסייעים בתהליך קבלת החלטות ובקרה במהלך הליווי הפיננסי;
- מיפוי וקריאה נכונה של השוק במטרה לזהות מערכת של סיכונים - סיכויים הטמונה בתחומי הפעילות השונים כבניה עממית למגורים, מגורי יוקרה, נכסים מניבים איכותיים בתחום המשרדים והמסחר.

מחסומי הכניסה והיציאה העיקריים של הפעילות

הלקוחות בענף פעילים בו זמנית מול מספר בנקים, כך שהיתרון היחסי בפעילות מושגת על היכרות ארוכת טווח של הבנק עםם ובכלל זה שביעות רצון מתמשכת מטיב השירות והליווי הפיננסי. לצורך מתן שירות איכותי ללקוחות דרוש משאב אנושי בעל מיומנות גבוהה, היכרות מעמיקה של לקוחות המגזר, מאפייני פעילותם וניתוח צרכיהם, תוך התאמת מוצרי הבנק לצרכים לעיל. בנוסף נדרשות מערכות למעקב ובקרה אחר חשיפות וסיכונים שונים במהלך הליווי.

שיטת הליווי הפיננסי הסגור של פרויקטים אמורה, לכאורה, לאפשר לקבלן לממן כל פרויקט בבנק אחר.

עם זאת בהתייחס לעובדה שעודפים בפרויקטים שמלווים על ידי הבנק או מסגרות שוטפות שהוקצו לחברות ו/או ליזמים משמשים במקרים רבים כהון עצמי למינוף פרויקטים אחרים, קיים קושי מסוים לבצע מעבר מבנק לבנק, בעיקר בקרב לקוחות קטנים ובינוניים, המושפעים במיוחד ממגבלות זמינות של אמצעים כספיים להזרמת הון.

נדרשת גם היערכות מתאימה לצורך עמידה במגבלות רגולטוריות ובמגבלות פנימיות שקבע דירקטוריון הבנק לגבי שיעורי חשיפת הבנק המירבית במימון הענף.

תחליפים למוצרים ולשירותים של הפעילות והשינויים שחלו בהם

המימון החוץ בנקאי מהווה מקור מימון תחליפי ללקוחות בענף לגבי אשראי לטווח ארוך ובינוני המשמש למימון השקעות ו/או רכישת נכסים מניבים, כאשר בפרויקטים לבניה הלקוחות מעדיפים בדרך כלל שימוש באשראי מגשר לטווח בינוני-קצר לתקופת ההקמה. בתחום התשתיות, בו תקופת ההפעלה/ההנבה של הפרויקט ארוכה יחסית, קיים יתרון למערכת הבנקאית במימון שלב היזום וההקמה (זמן קצר-בינוני) לעומת הצורך לשלב גופים מוסדיים במימון ארוך הטווח. ההוראות שנקבעו בעקבות המלצות ועדת חודק, המחייבות קבלת בטחונות בהנפקות, הפכו את חברות המגזר ליעד מועדף על ידי הגופים המוסדיים בשל קבלת שעבוד בטחונות נדל"ניים. יחד עם זאת, ללקוחות הקטנים והבינוניים תלות גבוהה במערכת הבנקאית, בהשגת מקורות מימון לתמיכה בפעילותן.

מבנה התחרות בפעילות והשינויים שחלו בו

עיקר התחרות בפעילות מתקיימת בתוך המערכת הבנקאית. במימון פרויקטים בתחום התשתית ונכסים מניבים בארץ קיימת תחרות גם מול גופים מוסדיים (כגון חברות ביטוח וקרנות פנסיה). בשנים האחרונות הגופים המוסדיים הקימו יחידות שמטרתן לעסוק בהעמדת אשראי למימון נדל"ן מניב, וצפויה החרפה בתחרות מול גופים אלה. חלק מהגופים המוסדיים עוסקים בהעמדת ערבויות חוק מכר לרוכשי דירות.

התמודדות עם התחרות

הבנק הקים יחידת סינדיקציה בחטיבה העסקית במטרה להגדיל את החשיפה לעסקאות סינדיקציה, בדגש על נטילת תפקיד המארגן והמרכז, תוך הקפדה על כללי חיתום, מגבלות רגולטוריות ורמת התיאבון לסיכון. מכירת החובות תבצע בכפוף להוראות בנק ישראל. כמו כן, הבנק אישר מדיניות ייחודית לתחום הסינדיקציה ומכירת חובות אשר עומדת בהוראות ניהול בנקאי תקין. קיימים אמצעים נוספים להתמודדות עם התחרות ביניהם מתן שירות מקצועי, מהירות תגובה ובניית מערכת תקשורת מקיפה ושוטפת עם הלקוחות, תוך ראייה כוללת של צרכיהם הפיננסיים.

מוצרים ושירותים

השירותים הניתנים כוללים:

- אשראי להקמת פרויקטים המיועדים למגורים ו/או המיועדים לשמש כנכסים מניבים (בעיקר מסחר ומשרדים שחלקים ניכרים מתוכם משווקים מראש);
 - אשראי להקמה ורכישה של נכסים מניבים המיועדים למסחר ומשרדים;
 - אשראי לקבוצות רכישה;
 - אשראי למימון שוטף ו/או השקעות בארץ, ובמקרים חריגים להשקעות בחו"ל;
 - העמדת ערבויות חוק מכר לרוכשי יחידות דיור וערבויות לבעלי הזכויות בקרקע במסגרת עסקאות קומבינציה;
 - מתן אשראי לפרויקטים בתחום התשתיות הלאומיות בשלב ההקמה וההפעלה.
- לפרטים נוספים אודות השירות ללקוחות המגזר בבנק, ראו "המגזר העסקי" לעיל.

פעילות המשכנתאות

התפתחויות בשוק המשכנתאות

בשנת 2013 המשיך שוק המשכנתאות להתאפיין בתחרות עזה בין הבנקים הפועלים בו. היקף ביצע המשכנתאות הסתכם בכ-52 מיליארד ש"ח, עליה של כ-11% בהשוואה לשנת 2012.

שינוי באחוזים	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		סך האשראי לדירור שניתן על ידי הבנקים למשכנתאות, לא כולל מיחזורים פנימיים אשראי מכספי מדינה
	2012	2013	
	במיליוני שקלים חדשים		
10.9	46,631	51,705	
(16.2)	272	228	

הוראות המפקח על הבנקים שנתפרסמו במהלך השנה (ראו להלן "מגבלות חקיקה") הביאו לעליה במקדם נכסי הסיכון בפעילות המשכנתאות, הן בהיבטי שיעור המימון בעסקה והן לעניין יחס ההחזר המתקיים בה. ההוראות הביאו לגידול ניכר במוצג נכסי הסיכון בפעילות המגזר. בנוסף, המפקח הגביל את מרכיב הלוואות הניתנות בריבית משתנה. מיום החלתה, הביאה ההוראה למעבר ממסלולי הריבית המשתנה למסלולים בריבית קבועה. מעבר זה מקטין את חשיפת הלווים לשינוי בהחזר החודשי בעת עליית ריבית. שיעור הגידול בהיקף תיק המשכנתאות בבנק בשנים האחרונות נמוך יחסית לגידול הענפי. חלקו של הבנק בתיק המשכנתאות במערכת הבנקאית נמצא במגמת ירידה.

עם השלמת מיזוג בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ עם ולתוך הבנק, הופסק שיווק מוצר "משכנתא מסובסדת" ("מתווה דיסקונט"). במהלך שנת 2013 נצפתה עליה הדרגתית במרווח האשראי השולי.

החזרי הלוואות המשכנתא מושפעים בין היתר משיעור האבטלה במשק וממחירי הדירור. על רקע שיעור האבטלה בשנת 2013, וסביבת מחירי הדירור, נותר החוב הבעייתי בהיקף נמוך יחסית.

חחומי הפעילות

הלוואות לרכישת, שיפוץ או בניית דירת מגורים. הלוואות לרכישת יחידות דירור, לשיפוץ או לבנייתן, הנלקחות על ידי פרטיים. הלוואות אלה מהוות את עיקר הפעילות בתחום המשכנתאות. הלוואות אלה ניתנות מכספי בנק. בנוסף, הבנק פועל במתן שירותי ביצוע וגביה של הלוואות במסגרת תוכניות הסיוע של משרד הבינוי והשיכון, בהיקפים לא מהותיים.

הלוואות לכל מטרה בשעבוד דירת מגורים. הלוואות הניתנות לפרטיים כנגד שעבוד דירות מגורים למטרות מגוונות (שאינן למטרות עסקית).

קבוצות רכישה. הבנק מעניק אשראי לקבוצות המתאגדות לפרויקט של בניה משותפת בדרך של קבוצות רכישה. הערכת סיכוני הפרויקט וניהול מסגרות האשראי, ככל שאושרו, מבוצעים על ידי יחידת ליווי הפרויקטים שבחטיבה העסקית. אישור תיקי המשכנתא הפרטניים מבוצע בסניפים יעודיים שהוגדרו לכך. בשנים האחרונות נרשמה ירידה בהיקפי פעילות זו בבנק.

פעילות תומכת - ביטוח אגב משכנתא. כבטוחה נוספת לאשראי, דורש הבנק מלקוחותיו ביטוח נכס וביטוח חיים.

הבנק מחזיק בחברת בת, דיסקונט למשכנתאות לבית סוכנות לביטוח (2005) בע"מ, שהינה סוכנות ביטוח. בנק מרכנתיל דיסקונט מחזיק אף הוא בסוכנות ביטוח, מרביט סוכנות לביטוח (1996) בע"מ. סוכנויות הביטוח האמורות פועלות באופן עצמאי ומשווקות את הביטוחים באמצעות מוקד טלפוני הנפרד מהמוקד הטלפוני של הבנק ושל בנק מרכנתיל דיסקונט, בהתאמה.

אסטרטגיה עסקית

העמדת המשכנתאות מתבצעת מתוך ראיית לקוח כוללת. הבנק ממקד את פעילות המשכנתאות בלקוחותיו הקיימים, כמוצר מעגן ומשמר. בנוסף, מבוצעת פעילות גיוס לקוחות חדשים, אגב לקיחת משכנתא, בסניפים המוגדרים כסניפי צמיחה.

מדיניות בתחום פעילות המשכנתאות. במסגרת המיזוג, אושרה מדיניות הבנק לגבי פעילות המשכנתאות. המדיניות מגדירה קריטריונים נדרשים להבטחת איכות האשראי והקטנת הסיכונים הנובעים ממנו, לרבות קריטריונים לסינון ומיון לוויים ובקשות אשראי, בחינת כושר ההחזר של הלווים והערבים לחוב, סוגי הביטוחונות שישמשו להבטחת האשראי, מקדמי הביטחון, אופן תימחור האשראי, וכן עקרונות לניהול מעקב ובקרה אחר האשראי והביטוחונות. המדיניות קובעת מגבלות שונות לפעילות המשכנתאות, הן ברמת התיק הבודד והן ברמת הביצוע המצרפי.

עם מיזוג בדמ"ש, הפעיל הבנק מודל דירוג, המשמש בעת אישור העסקה ותימחורה.

הבנק איפשר בעבר מתן הלוואות בביטוח עזר על ידי אי. אס. אי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ. בענין זה נקבעה מגבלה לחשיפה המצרפית לחברה המבטחת. על רקע הוראת הפיקוח בדבר הגבלת שיעור המימון בהלוואות לדירור, הבנק אינו מאשר עוד הלוואות בביטוח האמור.

מבנה ארגוני

פעילות מתן המשכנתאות מבוצעת בסניפי הבנק. אגף המשכנתאות בחטיבה הבנקאית, אחראי על פעילות מתן הלוואות המיועדות למימון רכישת דירות מגורים על ידי פרטיים, והן למתן הלוואות לכל מטרה כנגד שעבוד דירת המגורים, שניתנות לפרטיים שלא למטרה עסקית. במסגרת זו אמון האגף על אישור משכנתאות בפרופיל סיכון גבוה, חיתום האשראי לאחר שאושר, וכן על בחינת תיקי הלוואות טרם מתן הלוואות. כמו כן, מסייע האגף בטיפול שוטף בהלוואות קיימות, על ידי הפעלת יחידת סילוקין מרכזית ויחידות למעקב אחר נאותות הביטחונות שניתנו לבנק, בדגש על ביטוח חיים וביטוח נכס.

יחידות חיתום הבטוחה בתיקי המשכנתאות, בדגש על קביעת אופן רישומה בתיקים השונים, ויחידת המעקב אחר קידום הרישום לאורך זמן, כפופות למערך היעוץ המשפטי.

שירות

הבנק פעל במהלך השנה המדווחת להרחבת פריסת שירות המשכנתאות בסניפיו. כיום פועלים בבנק 85 סניפים בהם ניתן שירות המשכנתאות, בפריסה ארצית.

הבנק מתמקד במתן משכנתאות ככלי לעיגון לקוחות קיימים.

הבנק מפעיל שני מוקדים מתמחים בתחום המשכנתאות: מוקד מכירות, המטפל בפניות של לקוחות המתעניינים בהלוואה חדשה, לרבות ליווי שוטף של הלקוח בתהליך העמדת הלוואה, ומוקד קשרי לקוחות, שנותן מענה ללקוחות קיימים.

הבנק משקיע הבנק תשומות בהרחבת ידע הפועלים בתחום ובשיפור תהליכים, בדגש על קיצור משך תהליכים.

היקף הפעילות והרווח הנקי

להלן נתונים על ביצועי הלוואות חדשות שניתנו והלוואות שמוחזרו לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים:

2011	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים			
3,785	2,606	2,901	מכספי בנק ⁽¹⁾
3	7	13	מכספי האוצר ⁽²⁾
3,788	2,613	2,914	סך הכל הלוואות חדשות
278	295	823	הלוואות שמוחזרו
4,066	2,908	3,737	סך-הכל ביצועים

הערות:

(1) כולל ביצועי הלוואות חדשות שניתנו במשכון דירת מגורים בסך של 197 מיליון ש"ח בשנת 2013 לעומת 240 מיליון ש"ח בשנת 2012 ו-248 מיליון ש"ח בשנת 2011.

(2) כולל הלוואות עומדות בסך 7 מיליון ש"ח בשנת 2013 לעומת 1 מיליון ש"ח בשנת 2012 ו-1 מיליון ש"ח בשנת 2011.

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשנת 2013 בסך של 21 מיליון ש"ח, לעומת 48 מיליון ש"ח בשנת 2012, ירידה בשיעור של 56.3%. הירידה ברווחי המגזר נובעת מעליה בהוצאות להפסדי אשראי, כמפורט להלן, ומירידה במרווח הריבית, אשר משקפת בחלקה שוני במודל המדידה של הרווחיות, לפני המיזוג עם בנק דיסקונט למשכנתאות (בבדמ"ש עצמו) ולאחריו (בבנק).

ההוצאות בגין הפסדי אשראי. בשנת 2013 נרשמה הוצאה בסך של 18 מיליון ש"ח, לעומת הקטנת הוצאה בסך של 6 מיליון ש"ח בשנת 2012. הגידול בהוצאות בשנת 2013, נבע, בעיקר, מהפרשה חד פעמית שנדרשה לאור הוראות המפקח על הבנקים (ראו בביאור ד' 4.3 לדוחות הכספיים).

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות פעילות המשכנתאות:

פעילות מקומית				
בנקאות				
סך-הכל	מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013				
במיליוני שקלים חדשים				
				הכנסות ריבית, נטו
940	10	43	887	- מחיצוניים
(785)	(2)	(24)	(759)	- בינמגזרי
155	8	19	128	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו
-	-	-	-	הכנסות מימון שאינן מריבית
38	-	1	37	עמלות והכנסות אחרות
193	8	20	165	סך-הכל הכנסות
18	(3)	(10)	31	הוצאות בגין הפסדי אשראי
143	2	11	130	הוצאות תפעוליות ואחרות
32	9	19	4	רווח לפני מסים
11	3	7	1	הפרשה למסים על הרווח
21	6	12	3	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
2.4	16.5	19.4	0.4	תשואה להון (אחוזים)
21,100	347	738	20,015	יתרה ממוצעת של נכסים
31	1	3	27	יתרה ממוצעת של התחייבויות
11,156	454	795	9,907	יתרה ממוצעת של נכסי סיכון
1,045	-	-	1,045	יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול
				מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:
154	8	19	127	מרווח מפעילות מתן אשראי
1	-	-	1	מרווח מפעילות קבלת פקדונות
155	8	19	128	סך-הכל הכנסות ריבית, נטו

נתונים עיקריים אודות פעילות המשכנתאות (המשך):

פעילות מקומית			
סך-הכל	בנקאות מסחרית	עסקים קטנים	משקי בית
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			
במיליוני שקלים חדשים			
			הכנסות ריבית, נטו
279	5	47	227
(118)	(3)	(19)	(96)
161	2	28	⁽¹⁾ 131
12	-	3	9
40	-	2	38
213	2	33	178
(6)	-	(6)	-
143	1	8	134
76	1	31	44
28	-	11	17
48	1	20	27
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק			
5.9	3.4	27.1	3.8
21,056	318	1,123	⁽²⁾ 19,615
506	-	14	492
10,848	301	963	⁽²⁾ 9,584
1,074	-	-	1,074
מרכיבי הכנסות ריבית, נטו:			
161	2	28	⁽¹⁾ 131
-	-	-	-
161	2	28	131

הערות:
 (1) סווג מחדש - מיון ההפחתה המחושבת במחיר ההעברה בגין פעילות המשכנתאות, בגין "מתווה דיסקונט", מ-"בנקאות ופיננסים" ל-"משכנתאות".
 (2) סווג מחדש, ראו "כללי" בתחילת הפרק לעיל.

מגבלות חקיקה

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דמי פעילות מירביים בביטוח אגב הלוואה לדיור), התשע"ג-2012. ביום 24 בספטמבר 2012, פורסמו התקנות, לפיהן דמי פעילות שישלם מבטח לסוכן ביטוח בשל ביטוח מקיף לדירה, במסגרת הלוואה לדיור, לא יעלו על 20% כולל מע"מ מדמי הביטוח שגבה המבטח מהמבוטח. תחילתן של התקנות נקבע ליום 1 בינואר 2013. התקנות חלות על דמי פעילות המשולמים בגין חוזי הלוואה שנכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2013 או בגין הסכמים שחודשו לאחר מועד זה.

הצעה לתיקון צו הבנקאות (עמלות פירעון מוקדם), התשס"ב-2012. ביום 15 בנובמבר 2012, הפיץ המפקח על הבנקים הצעה לתיקון צו הבנקאות, אשר תיכנס לתוקף תוך 30 ימים ממועד פרסום התיקון לצו. מועד הפרסום עדיין לא ידוע. עיקרי ההצעה מתייחסים לשינוי הנוסחה לחישוב עמלת פרעון מוקדם בהלוואה שנתן תאגיד בנקאי לרכישת דירת מגורים או במישכון דירת מגורים, ללקוחות שקיבלו הלוואה בריבית הגבוהה מהריבית הממוצעת כפי שפורסמה במועד נטילת הלוואה. ללקוחות אלה תתבסס הנוסחה לחישוב העמלה על הריבית הממוצעת הידועה ביום הפירעון מול הריבית הממוצעת הידועה ביום העמדת הלוואה. במידה והריבית במועד העמדת הלוואה תהיה נמוכה מהריבית הממוצעת כפי שהיתה במועד העמדת הלוואה, תתבסס הנוסחה על הריבית הממוצעת הידועה ביום הפירעון מול ריבית הלוואה (כלומר, נוסחת החישוב תהיה כפי שהייתה בעבר). בהתאם להצעה, התיקון יחול על כל הפירעונות המוקדמים שיבוצעו החל ממועד כניסת התיקון בצו לתוקף. בנוסף, בהתאם להצעה, תבוטל עמלת אי הודעה מוקדמת בעת פרעון מוקדם במקרה של פטירת לווה. כמו כן, ההצעה כוללת שינוי בהסדרי הודעות של הלקוח בטרם ביצע פרעון מוקדם וכן שינוי באופן הגילוי שיש לתת ללקוח בעת פירעון מוקדם.

ביום 19 במרס 2013, פורסמה טיוטה מעודכנת של ההצעה, אשר כוללת הבחנה בין פירעון מוקדם בהלוואות שהועמדו לפני כניסת התיקון לתוקף לאלה שיועמדו לאחר כניסת התיקון לתוקף.

תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 318 - מאגר מידע על בטחונות. ביום 5 באוגוסט 2013, הפיץ המפקח על הבנקים חוזר לתיקון ההוראה, לפיה ידרש תאגיד בנקאי להרחיב את מאגר המידע על בטחונות ולכלול בו גם נתונים מפורטים על בטחונות להלוואות לדיור. פרטי המידע שיוחזקו במאגר עבור כל דירה המשמשת כבטוחה להלוואה לדיור מפורטים בנספח להוראה וכוללים פרטים על סוג הנכס, מיקומו בבניין, כתובתו, גודלו, שווי, קיום הצמדות, קיומו של ממ"ד וכיוצ"ב. בנוסף, התאגיד הבנקאי ידרש לשמור במאגר המידע תיעוד של שיעור המימון ושיעור החזר מהכנסה, כהגדרתם בהוראת הדיווח לפיקוח מס' 876. בהתאם להוראה, מועד תחילת השינויים בהוראה יהיה ביום 1 ביולי 2014.

הנחיות והוראות של המפקח על הבנקים, שנועדו לגרום לריסון בשוק המשכנתאות

- בשנים 2010 עד 2013 פרסם המפקח על הבנקים מספר הוראות שנועדו להביא לריסון בשוק המשכנתאות, כמפורט להלן:
- **מכתב המפקח על הבנקים בנושא התפתחויות בסיכונים בגין הלוואות לדיור מיום 11 ביולי 2010.** במסגרת המכתב נדרשו התאגידים הבנקאיים לבחון מחדש את תיקי האשראי שלהם ואת מדיניות האשראי בנושא משכנתאות, לוודא שמדיניותם תואמת את תאבון הסיכון שהוגדר באסטרטגיה העסקית שלהם ולבצע הפרשה נוספת בגין הלוואות לדיור.
 - **מכתב המפקח על הבנקים בנושא הלוואות ממונפות לדיור מיום 28 באוקטובר 2010.** במסגרת ההוראה חוייבו התאגידים הבנקאיים להעלות את משקל הסיכון של הלוואות לדיור, לפי קריטריונים של סכום, שיעור מימון, וסוג הריבית בהלוואה.
 - **הנחיית המפקח על הבנקים בנושא הלוואות לדיור בריבית משתנה מיום 3 במאי 2011.** במסגרת ההנחיה נאסר על התאגידים הבנקאיים להעמיד הלוואה לדיור בריבית משתנה, שתדירות שינוי הריבית בהן קצרה מ-5 שנים, בחלק העולה על שליש מסכום הלוואה וכן נדרש מתן גילוי ללקוחות אשר נטלו הלוואות בריבית משתנה ברכיב העולה על שליש מסכום הלוואה.
 - **מכתב המפקח בנושא הפרשה קבוצתית בגין הלוואות לדיור מיום 1 בינואר 2011.** במסגרת המכתב נדרשו התאגידים הבנקאיים לבצע הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בגין הלוואות לדיור, בנוסף להפרשה להפסדי אשראי לפי עומק הפיגור, וזאת לאור הגידול המהיר שחל באשראי לדיור, שעדיין לא קיבל ביטוי בהפרשות לפי עומק הפיגור.
 - **הוראה להגבלת שיעור המימון בהלוואות לדיור מיום 4 בנובמבר 2012.** המפקח על הבנקים פרסם הוראה בנושא הגבלת שיעור המימון (LTV) בהלוואות לדיור, אשר חלה על הלוואות שניתן להן אישור עקרוני מיום 1 בנובמבר 2012 ואילך. על פי ההוראה, תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיור, בשיעור מימון גבוה מ-70%, למעט הלוואות לדיור לצורך רכישת דירה ראשונה של לווה, לגביה יחול שיעור מימון מירבי של 75%. על הלוואה לדיור המיועדת לרכישת דירה להשקעה יחול שיעור מימון מירבי של 50%. (דירה להשקעה - בהתאם לדיווח לרשויות המס, לרבות דירה הנרכשת על ידי תושב חוץ). המגבלות כאמור לא יחולו על הלוואה לדיור הניתנת לצורך פרעון הלוואה קיימת לדיור, לרבות מיחזור, בסכום שאינו עולה על סכום הלוואה הנפרעת ועל הלוואה לדיור שלמעלה מ-50% ממנה ניתן מכספי המדינה ובאחריותה.
 - **"עידכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור".** ביום 19 בפברואר 2013, פרסם המפקח על הבנקים הוראה אשר מחמירה את כללי המדידה של סיכון האשראי בתחום הלוואות לדיור, ובכלל זה:
 - העלאת משקל הסיכון של הלוואות לדיור שיממנו בין 45% ל-60% משווי הנכס ל-50%, לעומת 35% קודם, בהתייחס להלוואות שהועמדו מיום 1 בינואר 2013 ואילך;
 - העלאת משקל הסיכון של הלוואות לדיור שיממנו למעלה מ-60% משווי הנכס ל-75%, לעומת 35% קודם, בהתייחס להלוואות שהועמדו מיום 1 בינואר 2013 ואילך;
 - שימור הפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי, המוחזקת בגין הלוואות לדיור, בשיעור שלא יפחת מ-0.35% מהיקף הלוואות. הוראה זו יושמה החל מהרבעון הראשון של שנת 2013. (האמור אינו חל על הלוואות לדיור אשר מוחזקת בגין הפרשה לפי עומק הפיגור או הפרשה פרטנית).
 - **הנחיות בדבר הגבלות על הלוואות לדיור.** ביום 29 באוגוסט 2013 פרסם המפקח על הבנקים הנחיות בנושא הגבלות על מתן הלוואות לדיור (משכנתאות). הנחיות החדשות מגבילות, בהתייחס להלוואות לדיור, את:
 - שיעור החזר מן ההכנסה - תאגיד בנקאי לא יאשר משכנתא כאשר שיעור החזר החדשי של המשכנתא מתוך ההכנסה החדשית של הלווה עולה על 50%. הלוואות לדיור, בהן שיעור החזר החדשי מההכנסה הוא בין 40% ל-50%, ישוקללו ב-100% לצורך חישוב יחס הלימות ההון.

- חלק ההלוואה שניתן בריבית משתנה - תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיור שבה היחס בין חלק ההלוואה לדיור בריבית משתנה, לבין סך ההלוואה, עולה על 66.7% (שני שלישים). המגבלה תחול על הלוואות בריבית משתנה לכל טווחי הזמן, והיא מתווספת להגבלה הקיימת המגבילה לשליש את חלק ההלוואה לדיור שניתן בריבית משתנה לתקופה קצרה מ-5 שנים.
 - התקופה הסופית לפירעון ההלוואה - תאגיד בנקאי לא יאשר הלוואה לדיור לתקופה לפירעון סופי העולה על 30 שנים.
- תאגיד בנקאי לא יאשר ולא יבצע מיחזור הלוואה, אם כתוצאה מן המיחזור נוצרה חריגה מאחת המגבלות לעיל, או הוגדלה חריגה שהייתה קיימת ערב המיחזור.
- מטרת ההנחיות הינה לחזק את עמידות הלווים והמערכת הבנקאית בפני השפעות שליליות אפשריות שעלולות להיגרם בעת עליית שיעורי הריבית בעתיד. ההנחיות חלות על הלוואות לדיור שניתן להן אישור עקרוני החל מיום 1 בספטמבר 2013. ביום 15 בספטמבר 2013, פרסם המפקח הבהרה לענין הוראות המעבר הקבועות בהנחיות.

פרטים נוספים בדבר תיק המשכנתאות של קבוצת דיסקונט והסיכונים הגלומים בו

להלן נתונים על סכום הלוואה ושיעורי מימון ממוצעים:

2011	2012	2013	
706	666	638	סכום הלוואה ממוצעת (באלפי ש"ח)
56.7	57.5	52.9	שיעור מימון ממוצע לדיור (באחוזים)
33.4	32.2	37.0	שיעור מימון ממוצע לכל מטרה (באחוזים)

שיעור המימון הממוצע לדיור בבנק נמצא בירידה בשנים האחרונות, הן בשל מיקוד הבנק בפעילות עם לקוחות ממגזרים נבחרים יחד עם מדיניות תמחור תואמת סיכון, והן מהשפעות הוראות בנק ישראל לענין הגבלת שיעור המימון.

להלן התפלגות יתרות האשראי לדיור לפי גודל האשראי ללווה:

ליום 31 בדצמבר						
2011		2012		2013		
מסך % האשראי לציבור	במיליוני ש"ח	מסך % האשראי לציבור	במיליוני ש"ח	מסך % האשראי לציבור	במיליוני ש"ח	תקרת אשראי : (באלפי ש"ח)
85.8	16,867	85.7	17,014	85.7	17,265	עד 1,200
12.6	2,480	12.7	2,524	12.7	2,552	מעל 1,200 ועד 4,000
1.6	316	1.6	325	1.6	327	מעל 4,000
100.0	19,663	100.0	19,863	100.0	20,144	סך-הכל

מהנתונים לעיל ניתן לראות כי לא חל שינוי מהותי בבנק במקטע הלוואות שמעל 1.2 מיליון ש"ח בתמהיל הכולל.

להלן נתונים על היקף החוב הבעייתי בהלוואות לדירור:

שנה	יתרת אשראי בעייתי (1)	מזה:סכום בפיגור	יתרת הפרשה להפסדי אשראי (2)(3)	
			שיעור החוב הבעייתי	שיעור החוב הבעייתי
	במיליוני ש"ח			
2013	449	219	184	2.2
2012	447	204	181	2.2
2011	447	207	198	2.2

הערות:

- (1) יתרת חוב רשומה.
 (2) ליום 31 בדצמבר 2013 יתרת ההפרשה כוללת הפרשה לפי עומק פיגור בסך של 167 מיליון ש"ח, וכן הפרשה מעבר לעומק הפיגור בסך של 17 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2012: 167 מיליון ש"ח, ו 14 מיליון ש"ח וליום 31 בדצמבר 2011 כ-181 מיליון ש"ח וכ-17 מיליון ש"ח, בהתאמה).
 (3) לא כולל הפרשה קבוצתית.

להלן התפלגות ביצועי אשראי לדירור שניתן בפילוח לפי שיעורי מימון וכשיעור ממתן האשראי:

שיעור מימון (1)	2013		2012	
	במיליוני ש"ח	% מסך הביצועים	במיליוני ש"ח	% מסך הביצועים
עד 45%	901	31.1	799	30.7
בין 45%-60%	1,270	43.8	1,129	43.3
מעל 60%	730	25.1	678	26.0
סך-הכל	2,901	100.0	2,606	100.0

הערה:

- (1) שיעור המימון מחושב ביחס לנכס הנרכש ולא כולל בטחונות נוספים, באם ניתנו.

בשנתיים האחרונות ניכרת יציבות בתמהיל ביצועי האשראי בשיעור המימון השונים. מרכיב ההלוואות בשיעור מימון העולה על 60% הינו כרבע מסך האשראי הניתן.

להלן נתונים על התפתחות יתרות האשראי לדירור לפי מגזרי הצמדה:

31 בדצמבר	אשראי לא צמוד (2)		אשראי צמוד מדד (2)		אשראי צמוד מט"ח (2)	
	ריבית קבועה	ריבית משתנה	ריבית קבועה	ריבית משתנה	ריבית קבועה	ריבית משתנה
	אשראי לא צמוד מסך האשראי לציבור ב-		אשראי לא צמוד מסך האשראי לציבור ב-		אשראי לא צמוד מסך האשראי לציבור ב-	
	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
2013	992	7,446	6,273	5,073	6	354
2012	448	7,249	6,987	4,765	4	410
2011	207	7,343	7,184	4,516	2	411

הערות:

- (1) מזה כ-190 מיליון ש"ח הלוואות לדירור שניתנו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בניה.
 (2) יתרת האשראי הינה לאחר ניכוי הפרשה להפסדי אשראי.

בשנים האחרונות, כתוצאה מטעמי הציבור, ניכרת מגמת הסטה מסויימת מהלוואות הניתנות במגזר צמוד המדד לזה שאינו צמוד.

עיקר ההלוואות ניתנות לתקופה מקורית של עד 25 שנה.

יתרת תיק האשראי לדירור לפי תקופה נוכחית לפירעון של מעל 20 שנה ליום 31 בדצמבר 2013 עומדת על סך של 1,408 מיליון ש"ח ומהוות 7.0% מסך תיק האשראי לדירור (ליום 31 בדצמבר 2012 עמדה היתרה על סך של 1,524 מיליון ש"ח והוותה 8.8% מסך תיק האשראי לדירור).

להלן נתונים על הרכב ביצוע אשראי למטרת מגורים בפילוח לפי שיעור החזר מההכנסה:

2011		2012		2013		שיעור החזר מהכנסה (1)
מסך % הביצועים	במיליוני ש"ח	מסך % הביצועים	במיליוני ש"ח	מסך % הביצועים	במיליוני ש"ח	
93.0	2,655	91.8	2,055	88.8	2,264	עד 40%
7.0	201	8.2	183	11.2	286	מעל 40%
100.0	2,856	100.0	2,238	100.0	2,550	סך-הכל

הערה:

(1) בחישוב שיעור החזר מההכנסה לא נכללו הלוואות בולט ובלון.

בשנים האחרונות נרשמה עליה בהיקף האשראי שניתן מעל ליחס החזר של 40%. לעניין זה יצויין כי החל באמצע שנת 2012 פועל בבנק מודל דירוג המביא בחשבון פרמטרים נוספים המשלימים את תמונת כושר החזר ושאינו מסתמך בלעדית על יחס החזר בלבד. שיעור האשראי שניתן ביחס החזר של מעל 40% בשנת 2013, כ-11.2%, אינו עולה מהותית על מרכיב פעילות זה בכלל המערכת הבנקאית. עוד יצויין כי הנתון לשנת 2013 הושפע מעסקה בודדת במקטע זה.

תחרות

ענף המשכנתאות אופייני בשנים האחרונות במיזוגים של בנקים למשכנתאות שפעלו כיישות נפרדת, עם הבנק המסחרי שהחזיק בבעלות בהם. כיום, חמשת הבנקים הגדולים השלימו מיזוג של חברות הבת שלהן שפעלו בתחום המשכנתאות. הענף מאופיין בתחרות גבוהה, ומוטת מחיר באופן מובהק. התחרות מושפעת, בין היתר, מראיית הבנקים את מוצר המשכנתא כמוצר עוגן לשימור לקוחות קיימים וככלי לגיוס לקוחות חדשים.

הבנק מתמודד עם התחרות האמורה על ידי שיפור בשירות, בדגש על קיצור פרק הזמן להעמדת הלוואה, ייעול הליכים, הרחבת פריסת השרות בסניפים ומתן שירות מתועדף מגדרי לקוחות. כמו כן, הבנק נערך כיום לשדרוג מערכתו בהיבט ניהול מרווח הריבית, במטרה לשפר את מהירות התגובה ללקוחותיו בקשר עם בקשות משכנתא חדשות. זאת, על מנת לשפר את השירות ללקוחותיו נוכח התחרות בין הבנקים בתחום המשכנתאות.

עונמיות

בענף המשכנתאות קיימת עונתיות מסוימת אשר מתאפיינת בהיקף פעילות מצומצם בתקופת החגים וכן בחודשי החורף, ומנגד פעילות מוגברת ברבעון השלישי של השנה בדגש על החודשים יולי-אוגוסט.

שיווק מוצרי משכנתא

הבנק אינו פועל כיום בשיווק יזום של הלוואות משכנתא. כאמור, מתן המשכנתא מבוצע תוך התמקדות בלקוחות קיימים והפעילות מתבצעת במערך הסינוף של הבנק. אין לבנק תלות בגורמי שיווק והפצה חיצוניים במסגרת מגזר זה. הלוואות לדירוב בבנק מרכנתיל דיסקונט ניתנות במסגרת סניפים מתמחים של בנק זה.

הפעילות הבינלאומית

כללי

פעילות קבוצת דיסקונט בחו"ל מתבצעת בעיקר באמצעות חברות הבת בארה"ב ובאורוגוואי (כולל נציגויות באמריקה הלטינית), חברת הבת בשוויץ וסניף הבנק בלונדון.

מגבלות חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על הפעילות הבינלאומית

להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות החלות על הפעילות הבינלאומית:
מגבלת החשיפה לשלוחות בחו"ל. בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, דירקטוריון תאגיד בנקאי, שפועל או שבכוונתו לפעול באמצעות שלוחות חו"ל, נדרש לדון ולאשר מסמך מדיניות מקיף בנושא הפעילות בשלוחות חו"ל. במסגרת המסמך האמור, דירקטוריון התאגיד הבנקאי נדרש, בין היתר, לקבוע מגבלה, או מערכת מגבלות, על החשיפה לפעילות שלוחות חו"ל, אשר ישקפו את התיאבון לסיכון לגבי פעילות שלוחות חו"ל, ובלבד שעיקר פעילות התאגיד הבנקאי והקבוצה הבנקאית תהיה בישראל.
 שיעור החשיפה המחושבת של הבנק לשלוחות חו"ל עמד על 20.59% מסך נכסי הסיכון ביום 31 בדצמבר 2013, בהשוואה לשיעור של 19.47% ביום 31 בדצמבר 2012.

שיעור החשיפה האמור עומד במגבלות החשיפה שקבע הדירקטוריון, במסגרת הצהרת התיאבון לסיכון של קבוצת דיסקונט, שאומצה ביום 10 באפריל 2013. יצוין כי בחישוב החשיפה ליום 31 בדצמבר 2013 הובאו בחשבון נכסי סיכון בגין הסיכון התפעולי, בהתאם למגבלות שקבע הדירקטוריון כאמור, בעוד שחישוב החשיפה ליום 31 בדצמבר 2012 אינו כולל את המרכיב האמור.
 הבנק עוקב אחר התפתחות נכסי הסיכון בגין פעילותו בשלוחות חו"ל.

פיקוח רגולטורי בחו"ל. פעילות המגזר הבינלאומי כפופה לפיקוח מצד רשויות שלטוניות שונות במדינות הרלבנטיות.
 בחודש אפריל 2013, נכנסה לתוקף רפורמה במערך הפיקוח על המוסדות הפיננסיים בבריטניה. הרפורמה התקבלה כחלק מתהליך הפקת לקחים של ממשלת בריטניה, בעקבות המשבר הפיננסי העולמי. במסגרת זו נקבע כי במקום רשות הפיקוח ה-FSA (Financial Services Authority) יוקמו שתי יחידות פיקוח נפרדות, כלהלן:

ה-Prudential Regulation Authority (PRA), שהוקמה כיחידה בבנק המרכזי (Bank of England), המפקחת על יציבות המוסדות הפיננסיים.
 ה-Financial Conduct Authority (FCA), שהוקמה כיחידה עצמאית, המפקחת על המוסדות הפיננסיים בהיבט הצרכני.
 סניף לונדון כפוף לשתי הרשויות האמורות.

חקיקה אמריקאית. ביום 10 בדצמבר 2013 פרסמו רשויות הפיקוח בארה"ב את הכללים הסופיים הנוגעים לתיקי ההשקעות של הבנקים ("נוסטרו"), שנקבעו בחוק Dodd Frank. כחלק מההיערכות ליישום הכללים שנקבעו בחוק האמור, שינה אי די בי ניו יורק במהלך שנת 2013 את הרכב תיק ההשקעות שלו.

היקף הפעילות והרווח הנקי

הרווח הנקי מהפעילות הסתכם בשנת 2013 בסך של 165 מיליון ש"ח, לעומת 68 מיליון ש"ח בשנת 2012, עליה בשיעור של 142.6%. **ההוצאות בגין הפסדי האשראי** הסתכמו בסך של 75 מיליון ש"ח בשנת 2013, לעומת 162 מיליון ש"ח בשנת 2012, ירידה של 53.7%.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות הפעילות הבינלאומית:

משקי בית	מגזר עסקי	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	ניהול פיננסי סך-הכל		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013						
במיליוני שקלים חדשים						
הכנסות ריבית, נטו	(1)-	152	199	232	89	672
הכנסות מימון שאינן מריבית	(1)-	-	-	16	26	42
עמלות והכנסות אחרות	(1)-	52	47	161	(20)	240
סך-הכל הכנסות	(1)-	204	246	409	95	953
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(1)-	50	33	3	(11)	75
הוצאות תפעוליות ואחרות	(1)-	116	127	334	69	646
רווח לפני מסים	(1)-	38	86	72	37	233
הפרשה למסים על הרווח	(1)-	6	17	44	1	68
רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	(1)-	32	69	28	36	165
תשואה להון (אחוזים)	(1)-	4.9	9.3	9.3	13.5	8.6
יתרה ממוצעת של נכסים	26	7,947	8,065	2,869	20,087	38,994
יתרה ממוצעת של התחייבויות	50	2,173	2,278	17,661	12,495	34,657
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	20	7,992	9,466	3,181	3,330	23,988

הערות:

(1) סכומים נמוכים מ 1 מיליון ש"ח.

להלן יובאו נתונים עיקריים אודות הפעילות הבינלאומית (המשך):

משקי בית	מגזר עסקי	בנקאות		ניהול פיננסי סך-הכל		
		מסחרית	פרטית			
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012						
במיליוני שקלים חדשים						
הכנסות ריבית, נטו	(1)-	148	256	253	58	715
הכנסות מימון שאינן מריבית	(1)-	-	-	9	123	132
עמלות והכנסות אחרות	(1)-	46	43	157	(22)	224
סך-הכל הכנסות	(1)-	194	299	419	159	1,071
הוצאות בגין הפסדי אשראי	(1)-	80	73	2	7	162
הוצאות תפעוליות ואחרות	(1)-	104	156	403	89	752
רווח מפעולות רגילות לפני מסים	(1)-	10	70	14	63	157
הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות	(1)-	11	23	8	47	89
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק	(1)-	(1)	47	6	16	68
תשואה להון (אחוזים)	19.7	0.0	6.2	2.4	5.2	3.7
יתרה ממוצעת של נכסים	13	(2)7,164	(2)9,018	(2)2,574	(2)19,539	38,308
יתרה ממוצעת של התחייבויות	17	2,049	2,064	20,031	9,145	33,306
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון	13	7,864	10,008	2,849	4,019	24,753

הערות:

(1) סכומים נמוכים מ 1 מיליון ש"ח.

(2) סווג מחדש - טיוב הייחוס של פריטים מסויימים, אשר סווגו למגזר "ניהול פיננסי".

מיסוי

לפרטים בדבר מיסוי בגין חברות הבת הבנקאיות בחו"ל, ראו "מיסוי" להלן וכן ביאור 29 לדוחות הכספיים, סעיף יב'.
Rubik Tax Agreement. ביום 1 בינואר 2013, נכנסו לתוקף שתי אמנות - אמנה בין שוויץ לבין בריטניה ואמנה בין שוויץ לבין אוסטרליה. האמנות מסדירות (הן לגבי העבר והן לגבי העתיד) את הטיפול במיסוי הכנסות ורווחי הון מהשקעות פיננסיות בבנקים בשוויץ, אשר בוצעו על ידי תושבי המדינות האמורות, אשר בחרו להישאר אנונימיים ומשמרות את הגנת הפרטיות בשוויץ.
 במסגרת זו, סוכם כי הבנקים ינכו סכום חד פעמי לגבי העבר, וכן ימשיכו לנכות סכום מסוים מדי שנה מההכנסה שנוקפה בחשבונות הלקוחות ממדינות אלה, בגין ריבית, דיבידנדים וכיוצ"ב, על בסיס אנונימי ובהתאם לשיעורי המס שסוכם בכל אמנה.
 לגבי בעלי חשבון אשר ירצו להצהיר על השקעותיהם הפיננסיות ולשלם המיסים בגינם באופן ישיר וצמאי, הרי שפרטי חשבונם יועברו ע"י הבנקים, בהסכמתם של הני"ל, לשלטון המס המקומי במקום מגוריהם.
 אידיבי (סוויס) בנק נדרש לערוך בגין האמור הפרשה של סכום בלתי מהותי, המהווה את חלקו בתשלום הסכום החד פעמי בגין העבר, שסוכם באמנה שבין שוויץ לבריטניה.
 הסכם נוסף שאמור היה להיחתם עם גרמניה לא אושר על ידי בית הנבחרים של גרמניה ולפיכך לא נכנס לתוקף.

התפתחויות במגזר

מכירת DBLA. לפרטים בדבר בחינת אפשרויות למכירת DBLA, ראו ביאור 8א' לדוחות הכספיים.
הסכם בין הרשויות בשוויץ לבין משרד המשפטים האמריקאי. לפרטים, ראו ביאור 6 ו' לדוחות הכספיים.
אידיבי (סוויס) בנק. לפרטים בדבר תביעות שהגיש נושא משרה בכירה לשעבר ב-אידיבי (סוויס) בנק, ראו "הליכים משפטיים נוספים" בסעיף "הליכים משפטיים" להלן.
ניירות ערך מגובי נכסים. לפרטים בדבר השקעות הקבוצה בניירות ערך מגובי נכסים, ראו לעיל "ניירות ערך" בפרק "התפתחות הנכסים וההתחייבויות" וביאור 3 לדוחות הכספיים.

השירות ללקוחות המגזר

אירופה. אידיבי (סוויס) בנק, הינו חברה בת בשוויץ, בבעלות מלאה של בנק דיסקונט, הפועל באמצעות סניף בג'נבה, ונותן מענה ללקוחות תושבי חוץ ולישראליים, בשירותי בנקאות פרטית מתקדמים ובניהול השקעות במרכז פיננסי בינלאומי. בישראל פועלת נציגות של אידיבי (סוויס) בנק, למתן מידע ולקידום (promotion) עסקי אידיבי (סוויס) בנק בישראל. במהלך שנת 2013 נסגרה נציגות אידיבי (סוויס) בנק בציריך. סניף בנק דיסקונט בלונדון מתמקד במתן שירותי בנקאות עסקית מסחרית, ללקוחות ישראלים ומקומיים ולחברות בבריטניה ובמערב אירופה. עיקר פעילות הסניף במתן אשראי למגזר הנדל"ן, למלונאות ולמימון פעילות סחר חוץ בענפי הדלקים והאנרגיה. הסניף מעניק שירותי סחר חוץ הכוללים אשראי דוקומנטרי וניכיון שטרות. במהלך שנת 2013 נסגרה נציגות בנק דיסקונט בצרפת (פריס). **אמריקה.** אי די בי ניו יורק הינו הגדול בין הבנקים הישראליים הפועלים בחו"ל. בנק זה מפעיל כיום ארבעה סניפים באזור ניו יורק, סניף אחד בפלורידה, שני סניפים בקליפורניה וסניף באיי קיימן. לאי די בי ניו יורק חברה בת בנקאית באורוגוואי - דיסקונט בנק (לטין אמריקה) (DBLA) ונציגויות באמריקה הלטינית ובישראל, אשר פועלות למתן מידע ולקידום (promotion) עסקי בנק זה בישראל.

שירותים ומוצרים עיקריים של אי די בי ניו יורק

אשראי. אי די בי ניו יורק מעניק אשראי בנקאי למגוון רחב של חברות אמריקאיות וישראליות, הפועלות בארה"ב, לבעלי מניותיהן וללקוחות בנקאות פרטית. **מגזר החברות הבינוניות (Middle Market).** אי די בי ניו יורק מעניק אשראי למגזר החברות הבינוניות, הפועלות בענפים שונים, באזור המטרופוליטני של ניו יורק, מיאמי ולוס אנג'לס. ענפי העסקים העיקריים בהם פעיל אי די בי ניו יורק הינם נדל"ן מסחרי, הלבשה ומוצרים נלווים, חברות מימון ומזון וכן מימון פעילות מקומית של חברות ישראליות. ללקוחות מוצע מגוון רחב של שירותים ובכלל זה סחר חוץ ופעילות המימון בגינו וכן, ניהול מקוון של שירותי בנקאות (Cash Management). **הלוואות למימון הון חוזר (Asset Based Lending).** הלוואות אלה כוללות מימון כנגד מלאי וחייבים ומאפשרות לממן הון חוזר, באמצעות מינוף נכסיו השוטפים של הלקוח. **רכישת חובות לקוחות (Factoring).** פעילות זו כוללת מיסוד קווי אשראי, כנגד תקבולים מלקוחותיו של הלווה. סוג זה של אשראי בנקאי מגביר את מידת הביטחון של הלווה בלקוחותיו, משפר את תהליך הגביה מאותם לקוחות ומאפשר התאמה של חבילת הפקטורינג לצרכיו של לקוח ספציפי. **הלוואות לענף הנדל"ן המסחרי.** המוצרים העיקריים הם קווי אשראי ואשראים דוקומנטריים, וכן הלוואות בריבית קבועה ומשתנה למימון רכישת נכסי מקרקעין מסחרי ולמימון פרויקטי מגורים (Multi Family). בכלל זה ניתנות הלוואות לזמן ארוך לפרויקטים יציבים ונרכשות השתתפויות בהלוואות עם מוסדות פיננסיים אחרים בארה"ב. **בנקאות פרטית.** אידיבי ניו יורק מעניק שירותי בנקאות פרטית מקצועיים ומגוונים, ללקוחות תושבי ארה"ב וללקוחות שאינם תושבי ארה"ב, בעלי רמה גבוהה של עושר אישי. שירותי הבנקאות הפרטית מבוססים על קשר אישי יציב וארוך טווח עם הלקוחות ועל נוכחות הבנק במדינות אמריקה הלטינית ובישראל. לרשות לקוחות אלה עומדים מוצרים ושירותים של אידיבי קפיטל, חברת בת של אידיבי ניו יורק, העוסקת בפעילות עבור לקוחות בניירות ערך ובמצרי ביטוח. כמו כן, מוצעים ללקוחות שירותי ניהול השקעות ונאמנות (Investment Management and Trust). בנוסף, הבנק מעניק שירותי אשראי שונים ללקוחות הבנקאות הפרטית המקומית והבינלאומית ובשנת 2013 השלים הבנק היערכותו, למתן משכנתאות למגורים ללקוחות אלה.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פרופיל הסיכון של קבוצת דיסקונט

קבוצת דיסקונט פועלת במגוון רחב של פעילויות פיננסיות הכרוכות בנטילת סיכונים. הפיזור הגיאוגרפי והעסקי של הקבוצה וגודלן של חברות הבת בארץ ובחול"ל ביחס לפעילות חברת האם, חושף את הקבוצה לסביבה בעלת מאפיינים עסקיים ורגולטורים שונים ומגוונים. ההשפעות החיצוניות העיקריות להם חשופה הקבוצה:

- **דרישות ההון מהמערכת הבנקאית.** הנחיות הפיקוח ליישום הוראות באזל 3 ולעמידה ביחס הון ליבה מינימלי שלא יפחת מ-9%, החל מיום 1 בינואר 2015, מהוות אתגר לכלל המערכת הבנקאית וצפויות להשפיע על יכולת המערכת הבנקאית, ובכלל זה קבוצת דיסקונט, בפיתוח פעילות עסקית הכרוכה בגידול של היקף נכסי הסיכון. הבנק ערך תוכנית מפורטת לעמידה ביעדי הון, שהם לפחות ברמת ההון שנקבעה במדיניות המפקח על הבנקים ובלוחות הזמנים שפורסמו על ידו, והוא פועל ליישומה;
 - **התפתחות בשווקים הכלכליים.** התאוששות הכלכלות המפותחות, ובראשן ארה"ב, תוביל את הכלכלה הגלובלית בשנת 2014. גוש האירו צפוי לצמוח בקצב איטי בהובלת גרמניה, לאחר שיצא במהלך 2013 מהמיתון. המדינות המתפתחות צפויות להתאושש בקצב מתון, תוך שונות גבוהה בין המדינות. במדינות ה-BRIC בכלל ובסין בפרט צפויה צמיחה איטית יחסית, בעוד המדינות הקטנות ומוטות היצוא יציגו ביצועים טובים יותר. ההאטה בסין נובעת, בין היתר, מצעדי הבנק המרכזי שמיועדים למתן את קצב גידול האשראי. החולשה בכלכלת סין פוגעת בשווקים המתפתחים ובפרט בשוקי אסיה, ומגבירה את התנדודות בשוקי המניות הגלובליים. הקבוצה מבצעת מעקב וניטור אחר ההתפתחויות בשווקים, ונקבעו אינדיקטורים למעקב אחר החשיפות השונות;
 - **הגברת התחרות ושחיקת מקורות ההכנסה של מערכת הבנקאות המקומית.** סביבת הריבית הנמוכה, הגברת הפיקוח הרגולטורי על הכנסות והגברת התחרות במערכת, מובילים לשחיקת מקורות ההכנסה של המערכת הבנקאית ולהורדת חסמי הכניסה למתחרים חדשים ולהמשך העברת פעילות בנקאית לגופים פיננסיים וטכנולוגיים.
 - **שוק הנדל"ן המקומי.** ענף הנדל"ן הינו בעל שיעור החשיפה הגדול ביותר בגין פעילות לווים בארץ. הקבוצה פועלת לשינוי תמהיל התיק באמצעות הרחבת הפעילות בסגמנטים בעלי מאפייני סיכון נמוכים יותר (באשראי לתחום ליווי המגורים, בעיקר ללקוחות איכותיים וגדולים), ובמקביל, צמצום החשיפה לסגמנטים ולווים בעלי מאפייני סיכון גבוהים.
 - **שינויים רגולטורים.** בשנים האחרונות ניכרת מגמה של ריבוי דרישות דין ורגולציה בארץ ובעולם, לרבות תחולה אקסטרטוריאלי של הדין, בעיקר בתחומי הציות ואיסור הלבנת הון, המגבירים את חובות הגילוי והדיווח של התאגידים הבנקאיים ומחייבים היערכות תשתית והטמעה של השינויים בקרב העובדים. לצד השינויים הרגולטוריים השונים, ניכרת מגמה של הגברת האכיפה בתחומים שונים (ייעוץ להשקעות, דיני עבודה, הגבלים עסקיים, הגנת הפרטיות ועוד). הבנק פועל באופן ממוקד לשיפור תרבות הציות ווידוא עמידה בדרישות הדין והרגולציה;
 - **המשכיות עסקית.** המצב הגיאופוליטי האזורי והתגברות האיומים הקיברנטיים מחייבים את הבנק בהיערכות להתמודדות עם תרחישי קיצון וחיזוק התהליכים המשכיות עסקית. במסגרת זו ביצע הבנק היערכות בהתאם להוראות נב"ת 355 בנושא המשכיות עסקית ומעת לעת מתקיימים תרגילים שונים לבחינת מוכנות הבנק והקבוצה לאירועי תרחיש שונים.
- יחסי היעילות התפעולית.** שיפור יחסי היעילות התפעולית נמנה על יעדיה המרכזיים של הקבוצה ומהווה אתגר מרכזי נוכח סביבת התחרות, שחיקת הרווחיות ומקורות ההכנסה של המערכת הבנקאית, ונוכח מגבלות בגמישות ניהול הוצאות השכר ורגישות של מערכות יחסי העבודה, בין היתר על רקע שינויים ארגוניים שהקבוצה נדרשת לבצע לצרכי התייעלות ומיצוי סינרגיות. בנוסף לגורמי הסיכון הרווחיים המפורטים להלן, מבצעת הקבוצה הליך של זיהוי והערכה של גורמי הסיכון העיקריים והייחודיים להם חשופה הקבוצה.

טבלת גורמי סיכון

כחלק מניהול סיכונים קבוצתי ובהתאם לדרישות רגולטוריות בנושא, מתבצעים תהליכי זיהוי, ניתוח והערכה של סיכונים אליהם חשופה הקבוצה, בהתאם למתודולוגיה הקבוצתית להערכת פרופיל הסיכון. כחלק מהדוח השנתי, נדרשים התאגידים הבנקאיים בישראל, להעריך את השפעת הסיכונים השונים על עסקי התאגיד הבנקאי בקטגוריות הבאות: השפעה גדולה, בינונית או קטנה. טבלת גורמי הסיכון להלן מהווה את התוצר המסכם של תהליך ההערכה השנתי וכוללת הערכה עצמית של הנהלת הבנק למידת החשיפה לסיכון,

בהתאם למאפייני הפעילות הייחודיים לקבוצה, למפת הסיכונים וזיהוי איזורי הפגיעות של הקבוצה, להתפתחויות שחלו בקבוצה בתחומי איכות ניהול הסיכונים, מערך הבקורות ועוד. כל אלה וכן, המתודולוגיה שגובשה לתהליך הערכת הנאותות ההונית (ICAAP) מהווים, בין היתר, בסיס להערכת דרישות ההון, כנגד פרופיל הסיכון הייחודי של הקבוצה, במסגרת הנדבך השני של באזל.

עקב מורכבות הסיכונים המתוארים, לרבות היכולת לנטר ולהעריך את השפעתם, משתמשת הקבוצה בכלי הערכה שונים, לרבות שימוש בתרחישי קיצון, כרטיסי סיכון ומודלי לוויין, הכוללים הנחות שונות בדבר עוצמת האירוע העתידי ובדבר ההסתברות שאירוע כזה אכן יקרה.

עם זאת, לא קיים במערכת הבנקאית מידרג אובייקטיבי ואחיד, לתרגום התוצאות המתקבלות משימוש בכלי הערכה כאמור, לקטגוריות ההערכה בהן נעשה שימוש בטבלה.

לאור כל האמור לעיל, יש להדגיש כי הערכת ההשפעה של כל סוג סיכון הינה הערכה סובייקטיבית של הנהלת הבנק ועל כן יש לנקוט משנה זהירות בבחינת הערכת ההשפעה של גורמי הסיכון, כמוצג בטבלה, ובעריכת השוואות בעניין זה בין הבנקים.

טבלת גורמי הסיכון

גורם הסיכון	השפעת הסיכון	תיאור הסיכון
1. סביבת הסיכון	בינונית-גדולה	סיכון הנובע מגורמים ואירועים חיצוניים לקבוצה: כלכליים, פיננסיים, חברתיים, פוליטיים וגיאופוליטיים, בארץ ובעולם, העלולים להשפיע על פרופיל הסיכון הקבוצתי. זאת, על ידי פגיעה מהותית ביכולת הקבוצה להשיג את יעדיה, פגיעה ברווחיות ובנתח השוק שלה. הערכת השפעת הסיכון מבוססת על תרחישי קיצון.
2. השפעה כוללת של סיכונים אשראי	בינונית	הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית-גדולה", לאור הגברת הסיכונים הקיברנטיים והעלאת הדרישות הרגולטוריות וההיערכות הנדרשת ליישומן ומאידך, יציבות גבוהה יותר של השווקים הפיננסיים והסיכונים הגיאופוליטיים.
2.1 סיכון בגין איכות לווים ובטחונות	בינונית	סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה וברווחיותה, כתוצאה מהרעה ביכולת הלווים לעמוד בהתחייבויותיהם. הקבוצה מנהלת את הסיכון באמצעות קביעת אסטרטגיה, מדיניות ומגבלות חשיפה, המתייחסות, בין השאר, להיקף ואיכות התיק, ריכוזיות לווים וענפי משק, ביטחונות, בקורות אשראי ועוד.
2.2 סיכון בגין ריכוזיות ענפית	קטנה-בינונית	הערכת השפעת הסיכון הופחתה ל"בינונית", בשל הירידה בהיקף האשראי, בדגש על מוקדי סיכון, תוך שיפור בהרכב ואיכות התיק, בהתאם למדיניות הבנק ולאור שיפור איכות ניהול הסיכון והבקורות, תוך היערכות ליישום הוראות הפיקוח על הבנקים בתחומי ניהול סיכון זה.
2.3 סיכון בגין ריכוזיות לווים/קבוצת לווים	בינונית	סיכון לפגיעה בשווי הקבוצה וברווחיותה כתוצאה מהרעה בפעילות העסקית של לווה/קבוצת לווים גדולה. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", למרות שיפור במדדי הריכוזיות השונים ועמידה במגבלות חבות לווה/קבוצת לווים, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. בהערכת השפעת הסיכון הובאה בחשבון השפעת המשבר הפיננסי על לווים גדולים ועל קבוצות לווים.
3. השפעה כוללת של סיכונים שוק	בינונית	סיכון לפגיעה מהותית בשווי הבנק וברווחיותו הנובע משינויים בפרמטרים כלכליים בשווקים הפיננסיים, המשפיעים על השווי ההוגן בתנאי שוק, של נכסי הבנק או התחייבויותיו המאזניות. הערכת השפעת הסיכון הועלתה מ-"קטנה-בינונית" ל-"בינונית". מחד, קיימת ירידה ברגישות השווי הכלכלי של הקבוצה לסיכונים שוק, אך מאידך, קיימת עליה ברגישות השווי החשבונאי, בין היתר, כתוצאה מהרישום הצפוי של ההשקעה בבנק הבינלאומי על בסיס שווי שוק. באיכות הניהול והבקורות בוצעו, גם השנה, שיפורים, בין היתר בשילוב שיקולים חשבונאיים ושיקולים המשפיעים על תכנון ההון.
3.1 סיכון ריבית	בינונית	סיכון ריבית הוא סיכון מהותי לרווחים, או להון, הנובע מתזוזות בשיעורי הריבית, תמחר מחדש, שינוי בעקום התשואה, וההשפעה של האופציונאליות הגלומה במכשירים פיננסיים שונים, הן על השווי הכלכלי של הון הקבוצה והן על ההון הרגולטורי.
		הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", בשל היקפי החשיפה הגבוהים לריבית הדולרית והשפעת סביבת הסיכון ולמרות שיפורים מתמשכים באיכות הניהול.

טבלת גורמי הסיכון (המשך)

גורם הסיכון	השפעת הסיכון	תיאור הסיכון
3.2 סיכון אינפלציה ושערי חליפין	קטנה	סיכון לפגיעה בשווי הבנק, ברווחיותו וביחסי ההון שלו, כתוצאה מהשפעת שינויים באינפלציה או בשערי החליפין על ההפרש שבין הנכסים לבין ההתחייבויות, כולל השפעת נגזרים ועסקאות עתידיות. הערכת השפעת הסיכון נותרה "קטנה", בשל חשיפה שאינה מהותית על יחסי ההון.
3.3 סיכון מחירי מניות ומרווחי אשראי בהחזקת ניירות ערך	קטנה-בינונית	סיכון לפגיעה מהותית בשווי הקבוצה, בהונה וברווחיותה, כתוצאה משחיקת שווי של ניירות ערך בעלי סיכון אשראי ושוויין של ההשקעות הריאליות, לרבות קרנות, עקב תנודות במחירי מניות ואג"ח. הערכת השפעת הסיכון הועלתה מ-"קטנה" ל-"קטנה-בינונית" עקב משקלו של התיק במאזן הקבוצה וכן, כתוצאה מהשינוי הצפוי ברישום ההשקעה בבנק הבינלאומי, מרישום על בסיס השווי המאזני לרישום על בסיס שווי שוק.
4. סיכון נזילות	קטנה	סיכון לפגיעה מהותית ברווחים ובהון הקבוצה, כתוצאה מאי וודאות לגבי זמינות המקורות והיכולת לספק את צרכי הנזילות שלה וכן כתוצאה מכך שהקבוצה תתקשה לעמוד בהתחייבויותיה, בשל התפתחות בלתי צפויה ותיאלץ לגייס מקורות ו/או לממש נכסים, באופן שיגרום לה הפסד משמעותי. הערכת השפעת הסיכון נותרה "קטנה", בעיקר לאור רמת הנזילות הגבוהה בשווקים ובקבוצה ואיכות הניהול הנאותה לבקרתו.
5. סיכון תפעולי	בינונית	סיכון להפסד מהותי, כתוצאה מאי נאותות, או מכשל של תהליכים פנימיים, כשלים במערכות הקבוצה, או כתוצאה מאירועים חיצוניים, טעויות אנוש, הונאות ומעילות והעדר תהליכי בידוק ובקרה נאותים, לרבות הסיכון לפגיעה מהותית בקבוצה כתוצאה מחשיפה לסיכונים טכנולוגיים המידע, איומי סייבר ונושאי המשכיות עסקית. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", למרות שינויים ארגוניים בבנק ובקבוצה, המבוצעים למטרת התייעלות ויוצרים חשיפה מוגברת בטווח הקצר ולמרות הגברת הסיכון בסביבה הטכנולוגית, וזאת בשל פעולות נרחבות שבוצעו לשיפור תהליכי ניהול הסיכון בקבוצה, לרבות חיזוק המוכנות בנושאי המשכיות עסקית ואבטחת מידע.
6. סיכון משפטי	קטנה - בינונית	הסיכון להפסד מהותי, כתוצאה מאי נאותות או כשל שעלול לנבוע בין היתר מאי ידיעת הדין המקומי ו/או הזר, העדר ודאות משפטית ביחס לדין החל, כשל בזיהוי שינויים בדין, שינויים רטרואקטיביים בדין, ייעוץ משפטי שגוי, אי קיום הוראות חוק ורגולציה ועוד. החשיפה לסיכון כוללת, אך אינה מוגבלת, לחשיפה לקנסות ו/או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים. הערכת השפעת הסיכון נותרה ברמה "קטנה-בינונית", לאור ריבוי דרישות רגולטוריות והצורך בהיערכות ליישומן, וזאת, על אף איכות הניהול הגבוהה לבקרתו.
7. סיכונים ציות, הלבנת הון ומימון טרור	בינונית	סיכון להפסד מהותי, כתוצאה מסנקציה חוקית או רגולטורית, או פגיעה במוניטין כתוצאה מאי ציות להוראות הדין והרגולציה, החלות עליה בתחום יחסי בנק-לקוח ו/או בתחום איסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", למרות ריבוי הדרישות הרגולטוריות ודרישות רגולציה זרה, זאת בשל שיפורים משמעותיים שביצעה הקבוצה באיכות ניהול הסיכון בהפעלת כלי בקרה שוטפים ופעולות לשיפור והטמעת נושאים אלה כמיקוד מרכזי בתוכניות העבודה של הקבוצה.
8. סיכון מוניטין	קטנה-בינונית	סיכון לפגיעה מהותית במצבה העסקי של הקבוצה, עד כדי קשיי נזילות, כתוצאה מפגיעה בדימוי הקבוצה, בעקבות פרסומים שונים, נכונים או שגויים, בעיני לקוחות, ספקים, בנקים קורספונדנטים, משקיעים, גורמי פיקוח ואחרים, וכתוצאה מהתממשות מספר רב של גורמים, יחד או לחוד, כגון: מעילה, פגיעה ברווחיות או בהלימות ההון, קריסת מערכות, עיצומי עובדים וכו'. הערכת השפעת הסיכון נותרה "קטנה-בינונית", זאת בשל איכות ניהול הסיכון.
9. סיכון אסטרטגי	בינונית	סיכון אסטרטגי הינו סיכון עסקי, בין במעשה (כגון החלטות עסקיות שגויות או יישום לא נאות שלהן) ובין במחדל (כגון, העדר תגובה לשינויים בתחרות), שבהתממשות עשויה להביא לפגיעה מהותית ברווחיות, בהון, במוניטין ו/או במיצוב הקבוצה לאורך זמן, ולמנוע מהקבוצה לשמור על מעמדה כשחקן רלוונטי ומשמעותי במערכת הבנקאית. הערכת השפעת הסיכון נותרה "בינונית", בעיקר בשל מורכבות סביבת הסיכון, כאמור לעיל, לרבות החמרה בדרישות ההון, סביבת הריבית הנמוכה והתחרות, התורמים לשחיקת מקורות ההכנסה של המערכת הבנקאית, וריבוי שינויים רגולטורים בארץ ובחו"ל. מאידך, הקבוצה ביצעה שיפורים באיכות הניהול ומצויה בתהליך קביעת אסטרטגיה תאגידי ועסקית.

עקרונות ניהול הסיכונים

בשנים האחרונות קיימת מגמה עולמית להכרה בתחום ניהול הסיכונים כרכיב חיוני בפעילות התאגיד הבנקאי, ולחידוד הצורך בביסוס תפיסת ניהול הסיכונים והטמעתה בפעילות השוטפת ובתהליכי קבלת החלטות עסקיות. הקבוצה פועלת בארץ ובחו"ל באמצעות הבנק, חברות בת, סניפים ונציגויות בכל תחומי הבנקאות והשירותים הפיננסיים. בהתאם, הבנק בוחן את

הסיכונים השונים אליהם חשופה הקבוצה בראיה קבוצתית וצופה פני עתיד.

ניהול סיכונים קבוצתי

ניהול הסיכונים, על מרכיביו השונים, מבוצע על בסיס קבוצתי. מסמכי מדיניות, כלים, מתודולוגיות ותשתיות שמפתחת חברת האם מועברים לחברות הבת אשר אחראיות לאימוצם בהתאמות המחוייבות ממאפייני פעילותן הייחודיים. בשנים האחרונות פועלת הקבוצה, באופן מתמיד, לשיפור והידוק יכולות הניהול, הפיקוח והבקרה הקבוצתיים, ולשיפור יכולות הניהול הקבוצתי, תוך גיבוש מהלכים אסטרטגיים בראיה קבוצתית ומיצוי סינרגיות בקבוצה.

במסגרת זו הוגדרו פונקציות שונות שהינן בעלות אחריות קבוצתית, להבנייה וחיזוק הממשקים ההדדיים ומעורבות בהחלטות מהותיות שמקבלות חברות הבת, ולשיפור איכות הבקרה ואיכות ניהול הסיכונים הקבוצתית.

במהלך שנת 2013 נמשך פיתוח יכולות הניטור והמעקב ברמה הקבוצתית.

מנהלי הסיכונים בחברות הבת כפופים ניהולית למנכ"ל חברת הבת אך מונחים מקצועית על ידי מנהל הסיכונים הראשי של הקבוצה.

מדיניות ניהול הסיכונים ומטרותיה

תפישת ניהול הסיכונים, שגיבשה הקבוצה, משקפת ומיישמת את רוח ההנחיות והכללים שפורטו בהנחיות באזל ובהוראות הפיקוח על הבנקים בעניין, ובמרכזן הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310 מחודש דצמבר 2012 המבססת את עקרונות היסוד בניהול סיכונים מיטבי. במהלך שנת 2013 בוצע סקר פערים ביחס להוראה והושלמה ההיערכות ליישומה.

תפישת ניהול הסיכונים מעוגנת בסדרה של מסמכי מדיניות לניהול הסיכונים השונים, אשר אושרו על ידי דירקטוריון הבנק ומטרתם להתוות את התשתית הכוללת לניהול הסיכונים בבנק ובקבוצה. תפישת זו כוללת התייחסות נרחבת להיבטי הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים, לרבות תפקידי הדירקטוריון, ההנהלה והגדרת סמכות ואחריות של הגורמים המשתתפים בתהליכי ניהול הסיכונים. כמו כן, המסמכים מגדירים את הכלים והמנגנונים לזיהוי, מדידה, הערכה, בקרה, ניטור ודיווח על החשיפה לסיכונים, לרבות התיאבון לסיכון ותרחישי קיצון.

מסמכי מדיניות ניהול הסיכונים עקביים עם הרגולציה המתפתחת בתחום ניהול הסיכונים, בסביבה העסקית הנתונה, ומועברים לאימוץ, בהתאמות המחויבות, לחברות הבת העיקריות.

מסמכי המדיניות לניהול סיכונים בשילוב עם האסטרטגיה הקבוצתית, תכנון ההון, תוכניות העבודה ומגבלות התיאבון לסיכון, מהווים את הבסיס לגיבוש מסמכי מדיניות פרטניים וכן להסדרת תחומי האחריות והסמכויות של פונקציות הבקרה השונות, בנהלי עבודה מחייבים.

הבנק והקבוצה פועלים בתהליך מתמשך להטמעת המבנה הארגוני לניהול הסיכונים והסדרת תהליכי הזיהוי, הפיקוח, הניטור, הדיווח והבקרה אחר ניהול הסיכונים והחשיפות ומעקב אחר פרופיל הסיכון של הבנק.

מסמכי המדיניות השונים מבטאים ונותנים מסגרת תומכת למתודולוגיות, לכלים (מודלים) ולתשתיות שגובשו בבנק. במסגרת זו ראוי לציין שימוש בכלים כמותיים שונים המאפשרים ניהול של הסיכונים באמצעות מודלים סטטיסטיים מגוונים (כגון מודלים לדירוג חבות של לווים, מודלים לאמידת סיכונים השוק וכד') וכן במתודולוגיות וכלים איכותיים שמאפשרים תהליך סדור ושיטתי של זיהוי, הערכה וניטור אחר התפתחות הסיכונים והחשיפות. לצד הכלים המשמשים לניהול השוטף של הסיכון, עושה הקבוצה שימוש בתרחישים שונים, על מנת לבחון את החשיפה לסיכונים בתרחישים שונים ובמצבי קיצון שונים, כמפורט להלן.

לצורך מעקב כי חברות הבת העיקריות מאמצות את המדיניות, הכלים והמתודולוגיות שגובשו, בשינויים המחויבים מפעילותן, מבוצע מעקב אחר הטמעתם ויישומם של מתודולוגיות וכלים שמשמשים בניהול הסיכונים. השיטות ונהלי העבודה בתחום ניהול הסיכונים, בארץ ובחו"ל, נבחנים ומתעדכנים מעת לעת, בהתאמה לשינויים בסביבה העסקית, הפנימית והרגולטורית.

כלים לניהול סיכונים

תיאבון לסיכון

הצהרת התיאבון לסיכון מתייחסת לרמת הסיכון המקסימלית אותה מוכנה הקבוצה ליטול בהתחשב בקיבולת הסיכון שלה, לשם השגת יעדיה, במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצון. הצהרת התיאבון לסיכון משקפת את טעמי הסיכון של הדירקטוריון ומאושרת על ידו בהלימה לתוכנית האסטרטגית ולתכנון ההון.

הצהרת התיאבון לסיכון כוללת הגדרות לסיכונים שהקבוצה נוטלת במהלך עסקים רגיל ובתרחישי קיצון וקובעת מגבלות "על" ביחס לסוגי

הסיכונים המהותיים, וכן כוללת תיאור של הכיוונים העסקיים הרצויים ואלו שאינם רצויים, לרבות התייחסות למיקודים עסקיים ומנועי צמיחה, המהווים בסיס לקביעת מדיניות ומגבלות פרטניות, ביחס לכל סיכון. מגבלות ה"על" מנוסחות הן כהצהרה "איכותית" והן כהצהרה "כמותית" (אשר כוללות, בין היתר, את: יעדי הלימות הון, תשואה להון, יחסי הון בתרחיש קיצון, ריכוזיות תיק האשראי ועוד), בהתאם לסוג הסיכון. בחודש אפריל 2013, אישר הדירקטוריון את הצהרת התיאבון לסיכון המעודכנת, אשר עומדת בדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310 והמשקפת את רמת הסיכון הרצויה של הקבוצה. הצהרת התיאבון לסיכון נבחנת ומעודכנת מדי שנה, בהלימה לשינויים בסביבה העסקית וברגולציה, למתווה ההון ולכרית ההון הנדרשת, בהתייחס בין היתר לאזורי פגיעות חדשים, ולתוצאותיהם של מבחני הקיצון. מגבלות התיאבון לסיכון מנוטרות בתדירות רבעונית לפחות.

תרחישי קיצון

הבנק משתמש בתרחישי קיצון צופי פני עתיד ככלי משלים לתהליכי ניהול הסיכונים, שמטרתו להתריע בפני ההנהלה על תוצאות חמורות בלתי צפויות הקשורות למגוון הסיכונים, ולספק אינדיקציה באשר להון שיידרש לספיגת הפסדים במקרה של זעזועים גדולים. כמו כן, חשיבות תרחישי הקיצון באה לידי ביטוי באתגור תהליכי תכנון ההון, ובקביעת תיאבון לסיכון לאזורי הפגיעות שזוהו בתרחישים. הוגדרה מסגרת מתודולוגית אחידה המגדירה תהליך עבודה סדור ליישום תרחישי קיצון בבנק ובחברות הבת, המפרטת את המתודולוגיה והמודלים שבהם עושה הקבוצה שימוש לשם הערכת השפעת תרחישי הקיצון על סיכוני אשראי, סיכוני שוק ורכיבים מסויימים בדוח רווח והפסד. מתודולוגיה זו משלבת בין בחינת השפעותיהם של תרחישי קיצון, הבוחנים את השפעותיהם של שינויים בפרמטרים מקרו כלכליים, על סעיפי דוח רווח והפסד ועל ההון, באמצעות מודלים פנימיים שהבנק פיתח, לבין בחינת ההשפעות של תרחישי הקיצון על אזורי פגיעות/מוקדי סיכון ספציפיים שזוהו, כאשר תהליך הבחינה וההערכה מבוצע על ידי הגורמים העסקיים. השילוב כאמור מאפשר לבנק גמישות ומהירות יחסית בהרצה של מגוון תרחישים בניתוחי רגישות שונים מחד, ומאידך בחינה פרטנית של החשיפות, תוך התייחסות למאפייני הסיכון הייחודיים לקבוצה והעלאת השימושיות של הכלי, בידי הגורמים העסקיים ומערך ניהול הסיכונים, בקביעת מגבלות פרטניות, בהגדרת התיאבון לסיכון ובגיבוש תוכניות מגירה למצבים בהם יתממש הסיכון.

תרחיש קיצון מאקרו כלכלי אחיד. בחודש נובמבר 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב לפיו הבנקים נדרשים לבצע, בפעם השנייה, מבחן קיצון מאקרו כלכלי המבוסס על שני תרחישים משותפים לכלל המערכת הבנקאית. התרחישים כוללים: תרחיש בסיס - המתבסס על תחזית בנק ישראל, ותרחיש קיצון מקומי - המאופיין במיתון מקומי חמור במשק, כתוצאה מהידרדרות במצב הביטחוני עם השלכות חמורות על ענף הדירוג והנדל"ן.

הבנקים נדרשים, החל משנה זו, לשלב את מבחן הקיצון האחיד בתהליך הפנימי להערכת הנאותות ההוגיות (ICAAP). תוצאות מבחן הקיצון ישמשו גם את הפיקוח בתהליכי ההערכה הפיקוחיים (SREP). הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח בנושא.

תוכנית פיננסית לחיזוק ההון בעת משבר

בשנת 2013 גיבש הבנק תוכנית פיננסית לחיזוק הלימות ההון בעת משבר. תוכנית זו והתוכנית לחיזוק הנזילות (CFP) הינם שני מסמכי הליבה בתחום ההמשכיות העסקית הפיננסית. מטרת התוכנית הינה מיסוד דרכי התמודדות עם מצבים של פגיעה משמעותית ביחסי ההון, באופן שיפחית את הסיכון להעצמת המשבר ויסייע בניהול הנכון. ניהול משבר כאמור מבוסס על העקרונות הבאים: זיהוי המשבר, הכרזה על משבר ורמת סיכון ההון, ניטור ודיווח על יחסי הלימות ההון, בחינת עדכון יעדי תיאבון הסיכון והמגבלות והפעלת תוכניות מגירה להקטנת נכסי הסיכון והגדלה של בסיס ההון.

אישור מוצרים חדשים

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, בטרם הפעלה של מוצרים/פעילויות חדשות, נדרש ביצוע תהליך סדור ושיטתי, שיבטיח זיהוי והערכה נכונים של כל הסיכונים הגלומים במוצר/הפעילות החדשה, תוך בחינת השפעתם על פרופיל הסיכון ווידוא נאותות התשתיות והבקורות התומכות בהפעלתם. התהליך האמור מוסד במדיניות יעודית ובנהלי עבודה תומכים, שמיושמים בבנק ובקבוצה. חברות הבת הונחו להעביר לבחינה ואישור של חברת האם, בקשות לאישור הפעלה של מוצרים חדשים, שהינם מהותיים לפעילות חברת הבת. הטמעת התהליך ברמה הקבוצתית תורמת ליכולת לזהות ולהעריך סיכונים חדשים בהתהוותם, ולוודא היערכות וגידור נאות של הסיכונים, באמצעות תהליכי עבודה תומכים, תשתיות ובקורות.

הערכת פרופיל הסיכון

הערכת פרופיל הסיכון של הבנק והקבוצה, מבוצעת בתהליך הערכה סדור ושיטתי, באמצעות מתודולוגיה קבוצתית, העומדת בבסיס תהליך הערכת הנאותות הונית, ה-ICAAP (ראה הרחבה להלן). השינויים בפרופיל הסיכון נבחנים מידי רבעון, במסגרת מסמך הסיכונים, שהותאם לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310. מסמך הסיכונים מהווה כלי הערכה המסייע לדירקטוריון הבנק, לעקוב אחר שינויים בפרופיל הסיכון, תוך ווידוא כי הקבוצה אינה חורגת מהתיאבון לסיכון שנקבע וכי היא משמרת נאותות הונית.

הדוח מציג את עמדת מנהל הסיכונים הראשי ביחס לשינויים בפרופיל הסיכון, בין היתר, בהתבסס על שינויים בסביבה העסקית והרגולטורית ותוך בחינה של עמידה במגבלות ואינדיקטורים שונים המשמשים לניטור החשיפות, זאת גם באמצעות השוואה, בפרמטרים מסוימים, למערכת הבנקאית. במסגרת המסמך נבחנים גם שינויים מהותיים באיכות ניהול הסיכונים, לרבות השפעתם איכות ואפקטיביות תהליכי ניהול הסיכונים ומוצפים נושאים וסוגיות, המאפשרים מיקוד הדיון וקבלת החלטות מבוססות סיכון.

תיקוף מודלים

בהתאם להנחיית הפיקוח מחדש אוקטובר 2010, הבנק פיתח מדיניות בנושא תיקוף מודלים, המיושמת בבנק ובהתאמה, גם בחברות הבת העיקריות, שמטרתה מזעור סיכונים פוטנציאליים הנובעים משימוש לא נאות במודלים. הבנק מתחזק קטלוג מודלים, המהווה בסיס לתכנית עבודה רב שנתית לתיקוף.

במהלך שנת 2013 הסתיים תהליך תיקוף המודלים שנמצאים בשימוש הבנק, והם נמצאו נאותים ועונים לצורך שלשמו הם פותחו. כמו כן, הוקמה יחידה לניהול סיכון מודלים, במטרה לחזק את אפקטיביות ניהול סיכונים המודל, ולוודא שפרופיל הסיכון ישמר בגבולות תיאבון הסיכון, ושמיושמות תוכניות עבודה להפחתת סיכונים המודלים.

הדרכות, תירגול והטמעת תרבות ניהול סיכונים

הבנק מייחס חשיבות רבה לשיפור ולהטמעת תרבות ניהול הסיכונים לאורך כל שכבות הארגון. הפעילות מבוצעת הן על ידי קו ההגנה השני (כהגדרתו להלן, בסעיף "קווי ההגנה") והן באמצעות פונקציות הבקרה השונות בחטיבות ומערך ההדרכה, שמשמשים כמטמיעי ידע בתחומי ניהול הסיכון הפרטניים, עם דגשי רחב בנושאי סיכונים הציות, איסור הלבנת הון וניהול הסיכונים התפעוליים. תהליכי ההכשרה וההדרכה של העובדים כוללים תוכניות הדרכה סדורות, קיום מבדקי ידע, הכשרות בתחומים ייעודיים, גיבוש שגרות עבודה ובקורות ממוקדות סיכון וקיום סדנאות בנושאים שונים הקשורים לשיפור התרבות, כגון סדנאות הפקת לקחים, ניתוח אירועי כשל מהותיים וכיוצא ב.

על מנת להטמיע את תרבות ניהול הסיכונים בכלל ואת ניהול הסיכונים התפעוליים בפרט, הנושא הושם במיקוד תוכנית העבודה לשנת 2014. עקב אופיו של הסיכון התפעולי מתקיימת תוכנית הדרכה שנתית, כאשר מידי שנה ההדרכה נעשית לרמות תפקיד שונות, ואחת לתקופה מתקיימים מהלכי הדרכה לכלל עובדי הבנק. מרבית תוכניות ההדרכה מתקיימות בראייה קבוצתית וכוללות את חברות הבת העיקריות בישראל.

בנוסף, בתחומים העסקיים, בדגש על תחום האשראי, מבוצעות השתלמויות והדרכות, על בסיס תקופתי, במטרה לשפר ולעדכן את הידע הקיים ואת הרמה המקצועית של העובדים, לרבות תחקור אירועי כשל.

ממשל תאגידי לניהול סיכונים

בקבוצת דיסקונט מאומצת מסגרת ממשל תאגידי בהלימה להוראות באזל ולהוראות הפיקוח על הבנקים, המעוגנת כאמור, בסדרה של מסמכי תשתית ומדיניות בתחומי הסיכונים השונים.

הדירקטוריון ועודותיו והנהלה רואים חשיבות רבה בכינונה של תרבות ניהול סיכונים ושואפים לחיזוק מעמדן המקצועי ותפקודן של פונקציות הבקרה השונות. הדבר מתבטא, בין היתר, באמצעות הקצאת משאבים והכוונה לשיפור תהליכי הניטור, הבקרה והדיווח הקיימים. מבנה ניהול הסיכונים בבנק כולל חמישה קווים עיקריים: הדירקטוריון, הנהלה ושלושת קווי ההגנה, כמפורט להלן.

הדירקטוריון

הדירקטוריון נושא באחריות לעסקי הקבוצה ולאיתנותה הפיננסית, ומסגרת עבודתו מוגדרת בהלימה להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 301 ומעוגנת בנהלי עבודה תומכים לפעילותו ולפעילות ועדותיו השונות.

הדירקטוריון אחראי על התווית אסטרטגיה ומדיניות שיאפשרו מימוש היעדים העסקיים בראייה ארוכת טווח וישמרו על יציבות הקבוצה ופועל

להידוק וחיזוק הקשר בין תהליך התכנון האסטרטגי, תכנון הון, התיאבון לסיכון ופרופיל הסיכון, כך שיהיו עקביים עם האסטרטגיה העסקית. הדירקטוריון אחראי להתווית מדיניות ניהול הסיכונים ולפיקוח אחר השינויים בפרופיל הסיכון, בהלימה לתיאבון לסיכון ולמגבלות השונות שנקבעו מכוחה.

פעילות הדירקטוריון מבוצעת, על ידי מליאת הדירקטוריון ו/או על ידי ועדות המשנה שלו, בנושאים השונים, באמצעות דיונים שוטפים, תקופתיים ויעודיים, לרבות בראייה קבוצתית.

השליטה והבקרה על ניהול הסיכונים מתבצעת על ידי ועדות הדירקטוריון השונות, שהעיקריות שבהן הן:

- **ועדת ניהול סיכונים של הדירקטוריון.** הוועדה מסייעת ומייעצת לדירקטוריון ביישום תפקידיו, ליוזא קיומם של תהליכי ניהול סיכונים אפקטיביים בבנק ובקבוצה. הוועדה דנה וממליצה לדירקטוריון על המדיניות לניהול הסיכונים השונים ומפקחת על יישום המדיניות שנקבעה על ידי הדירקטוריון;
- **ועדת הביקורת.** הוועדה בוחנת את אפקטיביות מערך הבקרה הפנימית, באמצעות פונקציות הביקורת והבקרה השונות, עוקבת אחר ממצאיהן ואחראית, בין היתר, להציע לדירקטוריון דרכים לתיקונם. לצורך מילוי תפקידיה נסמכת ועדת הביקורת על עבודתן של פונקציות הבקרה הבלתי תלויות, בהן מערך הביקורת הפנימית, פונקציות הציות, איסור הלבנת הון ומימון טרוו.

הנהלה

להנהלת הבנק תפקידים רבים בתחום ניהול הסיכונים של הבנק ושל הקבוצה. מסמכי המדיניות (ראו לעיל) כוללים התייחסויות נרחבות למשימות הנהלה כ"אורגן" בתחום ניהול הסיכונים, כאשר, באופן כללי, כל משימה שבאחריות הדירקטוריון מחייבת טיפול מקדים של הנהלה - עריכת דיונים מקדימים, ביצוע של משימות בקרה ופיקוח וגיבוש המלצות עבור הדירקטוריון. הנהלה אחראית למימוש מדיניות ניהול הסיכונים, קיום בקרה ופיקוח על איכות ניהול הסיכונים ונאותות מדידת והערכת הסיכונים. הנהלה פועלת באמצעות מנהל הסיכונים הראשי והמערך לניהול סיכונים ובאמצעות ועדת מנהלי סיכונים.

ועדות ופורומים

במסגרת הנהלה פועלים פורמים וועדות שונים, אשר תורמים ומסייעים להנהלה במשימות בתחום ניהול הסיכונים, כאשר העיקריים שבהם, בראשות מנהל הסיכונים הראשי, או מי מטעמו, הינם: ועדת מנהלי סיכונים, פורום תרחישי קיצון, ועדת תיקוף מודלים, ועדת מוצר חדש, ועדת תיעודף פרויקטים טכנולוגיים ליישום רגולציה, ועדת מנהלי סיכונים תפעוליים, ועדה לסקירה בלתי תלויה, ועדה להפרשה קבוצתית. כמו כן, פועלות בבנק מספר רב של ועדות ייעודיות בתחומי הפעילויות השונים, המעורבות, בין היתר בתהליכי ניהול סיכונים. ניתן למנות בין היתר את ועדות האשראי השונות, ועדת הנ"ה, פורום סיכונים שוק ונדילות, פורום בקרי סיכונים תפעוליים, פורום קציני ציות בקבוצה ועוד.

ועדת מנהלי סיכונים. הוועדה היא הפורום המרכזי באמצעותו מבוצע ניהול הסיכונים והיא מקיימת דיונים שוטפים במכלול הנושאים הנדרשים לקידום ולשיפור תהליכי ניהול הסיכונים בבנק ובקבוצה, לרבות: מתודולוגיות, הוראות רגולציה, פרקטיקה מקובלת וכד'; קיום התייעצות בנושאי ניהול סיכונים; מסירת דיווחים וגיבוש המלצות בתחום ניהול הסיכונים; בחירת האמצעים והכלים הנדרשים לניהול הסיכונים; מעקב אחר התפתחות החשיפות לסיכונים בהשוואה למדיניות ולמגבלות החשיפה שקבע הדירקטוריון.

בראש הוועדה עומד מנהל הסיכונים הראשי של הבנק, וחברים בה חברי הנהלה שהם מנהלי סיכונים בבנק וכן מנהלי הסיכונים בבנק מרכזית דיסקונט ובכאל.

ועדות הדירקטוריון, ועדות הנהלה והפורומים השונים, מסייעים בידי הנהלה והדירקטוריון לקיים דיונים מעמיקים, התורמים לשיפור איכות הבקרה והניהול בבנק. הוועדות והפורומים השונים מתכנסים על בסיס תקופתי, חלקם על בסיס קבוצתי, ומאפשרים גיבוש ממוקד של התוצרים המובאים לאישור והתייחסות הנהלה והדירקטוריון, תוך בחינה והצגה של ניתוח וחלופות להחלטה ובמקרים רבים, קביעת מדדים ברורים שיתמכו בהליך קבלת ההחלטות.

קווי ההגנה

תפישת ניהול הסיכונים בקבוצה מבוססת על שלושה קווי ההגנה, שנוטלים חלק בניהול השוטף של הסיכונים:

- **נוטלי הסיכונים (קו ההגנה הראשון).** כלל יחידות הבנק, בדגש על יחידות עסקיות אשר נוטלות סיכונים ואחראיות לניהול שוטף של אותם סיכונים באמצעות תהליכי בקרה המתבצעים על ידי הגורמים העסקיים במערכים הקדמיים כמו גם מערכי ביניים ומערכים אחוריים, המהווים יחידות בקרה ייעודיות שפועלות בחטיבות העסקיות. יחידות אלה אחראיות לעיתים לגיבוש "האסטרטגיה והמדיניות העסקית", למימושה וליישום "מדיניות ניהול הסיכונים" ביחס לסיכונים הנלקחים במסגרת פעילותן. בשנים האחרונות פעלה הקבוצה לחיזוק מעמדן,

- כשירותן ועצמאותן של פונקציות הבקרה השונות הפועלות בקו ההגנה הראשון, אשר מונחות מקצועית על ידי מערך ניהול סיכונים ומנהל הסיכונים הראשי, כמפורט להלן.
- **מנהל הסיכונים הראשי ומערך ניהול סיכונים (קו ההגנה השני).** קו הגנה זה אחראי על המסגרת הכוללת לניהול הסיכונים בבנק. ראו להלן.
 - **ביקורת פנימית (קו ההגנה השלישי).** לביקורת הפנימית תפקיד מרכזי בתחום ניהול הסיכונים, בראיית באזל, בהיותה כפופה ליו"ר הדירקטוריון וככזו - בלתי תלויה בקו ההגנה הראשון והשני ומסייעת להנהלה ולדירקטוריון במימוש יעיל ואפקטיבי של תחומי האחריות המוטלים עליהם. בין היתר, מקיימת סקירה שוטפת ובלתי תלויה של מערך ניהול הסיכונים והערכת פרופיל הסיכון בקבוצה לרבות יעילות ואפקטיביות הבקורות והמשאבים המוקצים לניהול סיכונים נאות, וכן בחינת מהימנות ותזמון של הדיווחים למפקח על הבנקים ולרשויות הפיקוח.

מערך ניהול הסיכונים (קו ההגנה השני)

בראש המערך מכהן מנהל הסיכונים הראשי, שהינו חבר הנהלה ומדווח למנכ"ל, באופן בלתי תלוי בקווי העסקים יוצרי הסיכון. מנהל הסיכונים הראשי נדרש לסייע לדירקטוריון במילוי תפקידיו, בתחום ניהול הסיכונים, ולו גישה מלאה לדירקטוריון ולוועדת הדירקטוריון לניהול סיכונים. מנהל הסיכונים הראשי אחראי על ניהול מכלול הסיכונים בבנק ובקבוצה, במסגרת קו ההגנה השני, למעט סיכונים משפטיים וסיכונים רגולציה, שבאחריות היועצת המשפטית הראשית, וסיכונים הדיווח הכספי, שבאחריות החשבונאי הראשי (אשר מקבלים מקו ההגנה השני תמיכה בתחום המתודולוגי). ניהול הסיכונים הוגדר בבנק כפונקציה בעלת אחריות קבוצתית. לפיכך, מושם דגש מרכזי על הידוק הממשקים עם חברות הבת ושלוחות חו"ל ועל הנחייתן לאימוץ תהליכים וכלים, במתודולוגיות הנקבעות בחברת האם, בשינויים המחויבים. בין תפקידיו העיקריים של המערך ניתן למנות זיהוי והערכה נכונה של החשיפות ויזוא הנאותות ההוגית, להבטחת יציבות הקבוצה לאורך זמן, בשים לב, בין היתר, לשינויים בחשיפות ובסביבה העסקית והרגולטורית, עמידה בתיאבון לסיכון, כפי שנקבע על ידי הדירקטוריון, מעורבות בתהליכים מהותיים של קבלת החלטות כגון מתן חוות דעת שנייה על בקשות האשראי ועל השקעות בהן כרוכה חשיפת אשראי מהותית ואישור סיווגים והפרשות, ובתהליכים אסטרטגיים, כדוגמת תכנון ההון, במטרה לוודא שילוב היבטי ניהול סיכונים בתהליכים אלו ובחינת השפעותיהם על פרופיל הסיכון בבנק ובקבוצה וכן, דיווח שוטף להנהלה, לדירקטוריון ולוועדות של אורגנים אלה, ככלי לניהול מבוסס סיכון.

מערך ניהול סיכונים מאגד תחתיו את הפונקציות הבלתי תלויות לניהול סיכונים, בהן יחידות לניהול סיכון האשראי, סיכונים שוק וניזילות, סיכונים תפעוליים, סיכונים II, סיכונים מודלים וכן, יחידת חוות דעת שנייה על בקשות אשראי, יחידות לניהול סיכונים ציות וסיכונים איסור הלבנת הון ומימון טרור. מנהלי היחידות לניהול הסיכונים פועלים, כאמור, כקו ההגנה השני ומבצעים מכלול תהליכים למדידה, הערכה ובקרת סיכונים ופיתוח מתודולוגיות. בנוסף, באחריות מנהל הסיכונים הראשי פונקציות בקרה, בהן בקר האשראי וכן, פונקציות הממונות על תהליכי פיקוח והערכה, בהם תהליכי פיקוח ובקרה על חברות בת ושלוחות חו"ל, תהליכי הטמעת תרבות ניהול סיכונים, בהתאם למסמכי המדיניות ותהליך הערכת הנאותות ההוגית. בנוסף, פועלת יחידת מערכות מידע התומכת ומנהלת מגוון מוצרים המסייעים לניהול הסיכונים השונים.

באזל ודרישות ההון הרגולטוריות

כללי

ועדת באזל הינה גוף בינלאומי אשר נוסד בשנת 1974 על ידי הבנקים המרכזיים של מדינות שונות. החלטותיה והמלצותיה של הועדה, אף שאין להן תוקף משפטי מחייב, קובעות את עקרונות הפיקוח לפיהם יפקחו הגופים המפקחים על המערכות הבנקאיות בחלק ניכר ממדינות העולם. בחודש יוני 2004 פרסמה ועדת באזל המלצות שנועדו להבטיח את הרגולציה הראויה בנושא הלימות ההון של בנקים במדינות השונות (להלן: "באזל II"). הנחיות "באזל II" הוסדרו בישראל במסגרת הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-211. מרבית הוראות אלה תוקנו במהלך שנת 2013, והותאמו להוראות באזל III. התיקונים בתוקף, בדרך כלל, מיום 1 בינואר 2014. לפרטים נוספים, ראו להלן.

הוראות באזל II בנויות משלושה נדבכים:

- **הנדבך הראשון - דרישות להון מזערי.** מגדיר את אופן חישוב יחס ההון לרכיבי הסיכון. לפרטים נוספים, ראו להלן.
- **הנדבך השני - הערכה פיקוחית.** מדגיש את תהליך הפיקוח והבקרה, את איכות ניהול הסיכונים ואת נאותות ההון ביחס לפרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי. במסגרת הנדבך השני נדרשים התאגידים הבנקאיים לקיים תהליך פנימי להערכת נאותות הלימות ההון ולקבוע אסטרטגיה להבטחת הלימות ההון - ("ICAAP" Internal Capital Adequacy Assessment Process). לפרטים נוספים, ראו להלן.

- **הנדבך השלישי - "משמעת שוק".** התאגידים הבנקאיים נדרשים לתת גילוי נאות ולהרחיב את הדיווח לציבור בדבר הסיכונים הכרוכים בפעילותם, באופן שיאפשר לציבור להבין טוב יותר את מכלול הסיכונים להם הם חשופים, האופן בו מנוהלים סיכונים אלה והיקף ההון שהוקצה בגינם.

מסגרת העבודה למדידה והלימות הון על פי הנדבך הראשון של באזל

מסגרת העבודה למדידה והלימות הון, כפי שאומצה על ידי המפקח על הבנקים, חלה על קבוצת דיסקונט ובראשה חברת האם, בנק דיסקונט. מסגרת העבודה חלה גם על תאגיד בנקאי ותאגיד עזר בקבוצת דיסקונט: בנק מרכנתיל דיסקונט וכרטיסי אשראי לישראל. מסגרת העבודה מיושמת על בסיס מאוחד ואין הבדל בין חברות הבת שנכללו בבסיס האיחוד על פי כללי חשבונאות מקובלים לבין בסיס האיחוד הפיקוחי למסגרת העבודה. לפרטים בדבר החברות העיקריות בקבוצה, ראו להלן "חברות מוחזקות עיקריות" וביאור 6 לדוחות הכספיים. השקעות בחברות שאינן ריאליות, בהן לבנק השפעה מהותית והן כלולות בספרי הבנק על פי כללי חשבונאות מקובלים, מנוכות מההון לצורך יישום ההוראה. ההשקעה העיקרית בחברה כלולה כאמור היא בגין השקעת הבנק בבנק הבינלאומי הראשון (זאת, עד רבעון ראשון 2014). לפרטים ראו ביאור 6 ה' (1) לדוחות הכספיים).

דרישות ההון

- **סיכוני אשראי.** דרישת ההון בגין סיכוני אשראי מחושבת בהתאם לגישה הסטנדרטית, על בסיס דירוגי אשראי חיצוניים;
 - **סיכוני שוק.** דרישות ההון בגין סיכוני שוק, מחושבת בהתאם לגישה הסטנדרטית;
 - **סיכון תפעולי.** דרישות ההון בגין סיכונים תפעוליים מחושבות בהתאם לגישה הסטנדרטית, לפיה ההכנסה הגולמית מקווי עסקים שונים תוכפל במקדם שונה לכל קו עסקים, הנע בין 12% לבין 18%, כקבוע בהוראה.

עבירות ההון

עבירות ההון מהווה נדבך חשוב בביסוס הנאותות ההונית של הקבוצה. בראיית קבוצת דיסקונט, רמה גבוהה של עבירות הון בקבוצה תומכת בנאותות ההון הקבוצתית לאור היכולת להעביר הון, בעת הצורך, בין חברות הקבוצה. העברת הון בין חברות הקבוצה עשויה להתבצע באמצעות הנפקת הון רובד 1 והון רובד 2 בין חברות הקבוצה, מכירת/רכישת נכסי סיכון, ואף באמצעות מתן כתבי שיפוי על מנת לצמצם את הצורך בהעברת הון עצמה. הסדרת תהליכי העברת ההון ושכלולם, תורמת מהותית למוצקות הטעונית ביחס לנאותות ההון של הקבוצה ושל כל חברה בת בנפרד. יצוין כי העברת הון כאמור, יכולה להתבצע בין חברות הבת לבין עצמן ומחברת האם (הבנק) לחברות הבת. ואכן, בפועל, הבנק השקיע בהון ובשטרי הון של חברות בת מסוימות וכן נתן שיפוי לחברות בת אחרות. העברת הון מחברות הבת לחברה האם אינה רלבנטית, אך יחד עם זאת, הון רובד 2 עודף בחברה בת יכול לשמש את האם בחישוב הלימות ההון. לפרטים נוספים, ראו לעיל "ניהול ההון" בסעיף "האמצעים ההוניים".

תהליך ה-ICAAP - דרישות ההון על פי הנדבך השני של באזל

תהליך הערכת הנאותות ההונית (Internal Capital Adequacy Assessment Process; להלן: "ה-ICAAP") הינו תהליך הערכה עצמית המתבצע במסגרת הנדבך השני של באזל II, אשר נועד להבטיח נאותות הונית מתמשכת של הקבוצה אל מול פרופיל הסיכון שלה. תהליך ה-ICAAP הינו תהליך מתמשך, הכולל הערכה שנתית של נאותות ההון, ברמת הקבוצה, המוגשת לפיקוח על הבנקים בישראל במסגרת דוח ה-ICAAP ונבחן על ידי הפיקוח במסגרת תהליך הסקירה הפיקוחית (Supervisory Review Process; להלן: "תהליך ה-SREP"). במהלך השנה, לאחר הגשת המסמך השנתי, מנהל הסיכונים הראשי, מבצע מעקב ופיקוח אחר שינויים בפרופיל הסיכון, מוודא את נאותות ההון, תוך ניטור ובחינה של התפתחות נכסי הסיכון וההון.

בראיית מסגרת העבודה של באזל II, תהליך ה-ICAAP הינו תהליך משלים להוראות הנדבך הראשון, המספק מסגרת מחייבת להקצאת ההון. בתהליך זה, הקבוצה הבנקאית נדרשת להעריך, בעצמה, את היקף דרישות ההון הנאותות ביחס לסיכונים אליהם היא חשופה ולאיוכות ניהול הסיכונים. לפיכך, תהליך ה-ICAAP כולל בחינה של מכלול תהליכי ניהול הסיכונים בקבוצת הבנק, לרבות הממשל התאגידי של ניהול הסיכונים, זיהוי הסיכונים המהותיים אליהם חשופה הקבוצה, כימות החשיפה הכוללת לסיכונים במונחי הון ועריכת השוואה בין היקף החשיפה לבין מקורות

ההון של הבנק, בהווה ובראייה צופה פני עתיד, על מנת לקבוע כי הון הבנק הינו מספק על מנת להבטיח את יציבותה הפיננסית של הקבוצה ולתת מענה למחזוריות השוק ולתקופות לחץ ארוכות.

במסגרת תהליך ה-ICAAP נדרשים התאגידים הבנקאיים להעריך מחדש את צרכי ההון שלהם, הן עבור הסיכונים שטופלו במסגרת הנדבך הראשון והן עבור סיכונים מהותיים שלא טופלו במסגרתו ולקבוע, באופן סובייקטיבי, מהי רמת ההון הנאותה הנדרשת אל מול סיכונים אלו (הערכת נאותות ההון).

הסיכונים הנוספים הכלולים בנדבך השני מורכבים מסיכונים שאינם מטופלים במסגרת הנדבך הראשון, אשר ניתן לחשב את היקף החשיפה אליהם ואת הקצאת ההון הנדרשת בינם על בסיס כמותי (כגון: סיכון ריכוזיות, סיכון ריבית בתיק הבנקאי וכיוצא"ב) ומסיכונים איכותיים, אשר נבחנים במסגרת הבחינה הכוללת של הנאותות ההונית (כגון: סיכון מוניטין, סיכון ציות, סיכון אסטרטגי, סיכון משפטי וכו'). כמו כן, במסגרת הנדבך השני נדרשים התאגידים הבנקאיים לערוך תרחישי קיצון לבחינת מצב ההון.

גילויים בהתאם לנדבך השלישי של באזל

הוראות באזל מרחיבות את דרישות הגילוי, האיכות והכמותי, בנושא ניהול החשיפות לסיכונים אשראי, סיכונים שוק והסיכון התפעולי. גילוי איכותי וכמותי אודות הסיכונים השונים מובא לעיל ולהלן בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".

יצוין כי חלק מהנתונים שגילויים נדרש בהתאם לנדבך השלישי של באזל, מובאים בחלק ג' של המסמך "גילוי נוסף לפי נדבך 3 של באזל", טבלאות 1-7. המסמך עומד לעיון יחד עם הדוח השנתי של הבנק לשנת 2013 (דוח זה) באתר הבנק, באתר מגנט של רשות ניירות ערך, ובאתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "מסמך האינטרנט בעניין באזל"). המידע הכלול בטבלאות האמורות מובא כאן ולהלן על דרך ההפניה. כמו כן, בנספח לדוח הדירקטוריון, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו (חלק ב') מובאת טבלת הקשר בין דרישות הגילוי על פי הנדבך השלישי לבין המידע שנכלל בדוח.

באזל III

ההמלצות של ועדת באזל, "באזל III", נועדו לשפר את עמידות הבנקים בעיתות משבר (תרגום ההוראות זמין באתר של בנק ישראל). כחלק מלקחי המשבר העולמי שהחל בשלהי שנת 2007, החליטה ועדת באזל כי הון הליבה בבנקים הוא המרכיב העיקרי בספיגת הפסדים, במהלך העסקים הרגיל כמו גם בעת משבר, ועל כן החזקתו ברמה נאותה נדרשת בכדי למנוע פגיעה בתאגיד הפיננסי. ההמלצות כוללות מספר תחומים עיקריים:

- שיפור איכות ההון;
 - הוספת דרישה לניהול יחס מינוף;
 - הוספת דרישת הון לסיכונים שונים כגון סיכון צד נגדי בנגזרים;
 - הגדרת מסגרת כמותית לנזילות, אשר מתיבה יחס נזילות לטווח של חודש, ויחס נזילות נוסף לטווח של שנה, שאופן חישובם צריך לשקף גם תרחיש קיצון;
 - פיקוח מערכתי שיבחן את הסיכון המערכתי הפיננסי מעבר לסיכון של סקטור או מוסד פיננסי מסוים.
- במסגרת ההמלצות כאמור לשיפור איכות ההון, מציעה ועדת באזל, בין היתר, כי רכיבי הון הליבה יחזקו ויועלה שיעורו המינימלי.
- תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין בנושא "באזל III".** ביום 3 ביוני 2013 הפיץ המפקח על הבנקים תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 201-205, 208 ו-211, הכוללת תיקונים לכללי המדידה הקיימים בנושא הלימות ההון (כללי "באזל II"), והנחיות חדשות המיועדות להטמיע את העקרונות שנכללו במסמך ועדת באזל שפורסם בחודש דצמבר 2010 (כללי באזל III), המתייחסים בעיקר לשיפור איכות "בסיס ההון", ולחידוק "כיסוי הסיכון", כמפורט להלן:
- הוחמרו הקריטריונים להכרה במרכיבי הון שיכללו במסגרת ההון ב"רובד ראשון" (להלן הון עצמי רובד 1), והם יכללו בעיקר: הון מניות, עודפים וקרנות הון (לרבות פרמיה על מניות);
 - נוסף רובד הון נוסף: "רובד 1 נוסף", שיכלול מכשירי חוב הוניים צמיתים (שניתן לפדות אותם בפדיון מוקדם רק לאחר שחלפו חמש שנים לפחות ממועד הנפקתם, ובכפוף לקבלת אישור מוקדם מהמפקח על הבנקים), הכוללים מנגנונים ל"ספיגת הפסדים", לרבות:
 - הפסקת תשלומי ריבית למחזיקים במכשיר, לפי שיקול דעתו הבלעדי של התאגיד הבנקאי המנפיק, והמרה אוטומטית של מכשיר החוב למניות בניסיונות מוגדרות מסוימות או לפי דרישת המפקח.
 - המרה אוטומטית של מכשיר החוב למניות, בכל עת שיחיס "ההון העצמי ברובד ראשון", ירד מתחת לשיעור של 7%, או לאחר שהתקבלה

- הודעת המפקח על הבנקים, לפיה המרת מכשיר החוב למניות הכרחית לשמירת יציבות התאגיד הבנקאי המנפיק או החלטה לבצע הזרמת הון מהמגזר הציבורי שבלעדיה יגיע התאגיד הבנקאי לנקודת אי קיימות, כפי שקבע הפיקוח (אירוע "אי קיימות").
- בוטלה האבחנה הקיימת ב"כללי באזל II", בין שני סוגי ההון ב"רובד 2" ("רובד שני" ו-"רובד שני עליון"), ובהתאם ההון ברובד השני יכלול רובד אחד בלבד. בנוסף, הוחמרו הקריטריונים להכרה במכשירי חוב הוניים שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי, כ"מרכיבי הון ברובד 2", כלהלן:
 - המכשירים יונפקו לתקופה של חמש שנים לפחות ויהיו ניתנים לפדיון מוקדם רק לאחר שחלפו חמש שנים ממועד הנפקתם, בכפוף לאישור מוקדם של המפקח על הבנקים.
 - המכשיר יכלול מנגנונים ל"ספיגת הפסדים", שיאפשרו המרה אוטומטית למניות בכל עת ש"יחס ההון העצמי ברובד הראשון" ירד מתחת לשיעור של 5%, או לאחר שנמסרה הודעת המפקח על הבנקים, לפיה המרת מכשיר החוב למניות הכרחית לשמירת יציבות התאגיד הבנקאי המנפיק (אירוע "אי קיימות").
 - הוחמרו ההתאמות הפיקוחיות בגין אמצעי ההון, ונוספו מרכיבים נוספים שינוכו מההון ברובד הראשון, לרבות:
 - התאמות חשבונאיות בגין סיכוני האשראי של הבנק (DVA) שנכללו בשווי ההון של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים.
 - מסים נדחים לקבל שמימושם מתבסס על הרווחיות העתידית של התאגיד הבנקאי.
 - "עודף מסים נדחים" המהווה את יתרת המיסים נדחים לקבל, שנוצרו מהפרשי עיתוי, העולה על 10% מהון עצמי ברובד הראשון.
 - השקעות בהון של תאגידים פיננסיים מעל 10% מהון התאגיד, העולה על 10% מהון עצמי רובד 1.
 - שני הסעיפים האחרונים לא יעלו על 15% מהון עצמי רובד 1.
 - השקעות בהון של תאגידים פיננסיים מתחת ל 10% מהון התאגיד, העולה על 10% מהון עצמי רובד 1.
 - נקבע יחס הון עצמי רובד 1 מזערי לנכסי סיכון משוקללים של 9% יחס הון כולל של 12.5%.
 - בנוסף, יותר להכיר ברווחי קרן ההון נטו בהון עצמי רובד 1. כמו כן, לא יוכרו עודף זכויות מיעוט מעל לדרישות המזעריות של חברת הבת להון עצמי רובד 1.
 - מאידך, יותר לתאגידים הבנקאיים לכלול במסגרת מרכיבי ההון ב"רובד 2" גם את יתרת ה"הפרשה להפסדי אשראי המחושבת על בסיס קבוצתי" (בכפוף לתקרה בשיעור של 1.25% מנכסי הסיכון המשוקללים בגין סיכוני אשראי, כהגדרתם בהוראות).
 - ההוראה כוללת "הוראות מעבר" שיאפשרו אימוץ הדרגתי של ההנחיות החדשות שנכללו בהוראה - בכל הנוגע להחמרת הקריטריונים להכרה בהון, ולניכוי מההון, כלהלן:
 - הדרישות לניכוי התאמות פיקוחיות מההון יופעלו בהדרגה בשנים 2014-2018 (להלן: "תקופת המעבר") ויאומצו במלואן החל מיום 1 בינואר 2018. האימוץ ההדרגתי יכלול ניכוי חלק מסוים בלבד מהיקף הנדרש להפחתה והכרה בחלקו האחר כ"נכס סיכון".
 - מאחר שכתבי ההתחייבות שהונפקו על ידי התאגידים הבנקאיים בעבר, אינם עומדים בקריטריונים להכרה במרכיב הון ב"רובד השני" (מכיוון שאינם כוללים מנגנון לספיגת הפסדים), נקבע בהוראת המעבר, מנגנון לאימוץ הדרגתי של הקריטריונים בהכרה בהון פיקוחי לגבי כתבי ההתחייבות אלה, שיופעלו בשנים 2014-2022 (להלן: "תקופת המעבר"), לפיו - כתבי התחייבות אלו יוכרו בחלקם כ"הון ברובד 2" בתקופת המעבר, בשיעורים הולכים ופוחתים, עד לביטולם המלא בתום תקופת המעבר.
 - התיקונים להוראות נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014.
 - לפטים בדבר הערכת הבנק בעניין השפעת אימוץ ההוראות החדשות, ראו "האמצעים הונוניים" לעיל.

מסגרת רגולטורית לניהול סיכונים

השלמת ההיערכות ליישום הוראות ניהול בנקאי תקין השונות הינה אחד ממיקודי תכנית העבודה של מערך ניהול סיכונים לשנת 2014. במסגרת זו, כפי שיפורט בהמשך, קליטת פעילות יחידת חוות דעת שניה, יישום ההוראות בנושא הפרשה הקבוצתית, שיפור כשירויות, הערכת האפקטיביות ומסגרת הבקרה הפנימית.

הוראות שפורסמו במהלך שנת 2013

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310 - "ניהול סיכונים". ביום 27 בדצמבר 2012 הפיך הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310 בנושא "ניהול סיכונים", אשר נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2014. הבנק וחברות הבת בארץ ביצעו סקר פערים ביחס להוראה והושלמה ההיערכות הנדרשת ליישומה. הבנק ממשיך בפיתוח ויישום תפישת ניהול הסיכונים והכלים השונים המשמשים בתמיכה לכך, ברוח ההוראה. הוראה זו החליפה את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 339 ואת מכתב המפקח על הבנקים בנושא מחודש דצמבר 2009, ומגדירה מסגרת כללית לניהול סיכונים כלל תאגידי ואת תהליכי הליבה העיקריים הנדרשים לצורך ניהול סיכונים אפקטיבי, במטרה לתמוך ביכולתו של התאגיד הבנקאי

לזהות ולהגיב לסיכונים מתפתחים במועד וביעילות. ההוראה מכוונת לתהליכים וסטנדרטים מינימליים בעולם ניהול הסיכונים ומגדירה מושגים מרכזיים בתהליכי ניהול הסיכונים במטרה ליצור שפה אחידה. כמו כן, ההוראה מגדירה את קווי ההגנה הנדרשים על ידי הפיקוח על הבנקים והכל בהתבסס על "עקרונות הממשל התאגידי" ו"הנחיות משלימות לנדבך השני" של ועדת באזל. הבנק וחברות הבת בארץ, ביצעו סקר פערים ביחס להוראה והושלמה היערכות הנדרשת ליישומה. הבנק ממשיך בפיתוח ויישום תפישת ניהול הסיכונים והכלים השונים המשמשים בתמיכה לכך, ברוח ההוראה.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 333 בנושא "ניהול סיכוני ריבית" ועדכון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 339 "ניהול סיכוני שוק". ההוראות נועדו להסדיר את הדרישות והציפיות של הפיקוח על הבנקים מתאגידים בנקאיים בכל הקשור לניהול סיכון השוק וסיכון הריבית. ההוראות תואמות את המלצות ועדת באזל בנושא. בבחינה שנערכה, לא אותרו פערים משמעותיים בין תהליכי ניהול החשיפה לסיכוני שוק וסיכוני ריבית המקובלים בקבוצה לבין העקרונות המפורטים בהוראות האמורות. לפרטים ראו להלן ב-"ניהול סיכוני שוק".

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 - "ניהול סיכון הנזילות". ביום 16 בינואר 2013 הפיץ הפיקוח על הבנקים עדכון להוראה 342. מועד התחילה נקבע ליום 1 ביולי 2013 (למעט יישום יחס המימון הציבי, שנקבע ליום 31 בדצמבר 2013). לפרטים נוספים, ראו להלן בסעיף "ניהול סיכון נזילות".

הוראת ניהול בנקאי תקין 301 A בנושא "תגמול ומדידת עובדים". ביום 19 בנובמבר 2013 הפיץ הפיקוח על הבנקים את ההוראה. לפרטים נוספים ראו "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" בפרק "משאבי אנוש" להלן. לפרטים בדבר הוראות בעניין הלוואות לדיור, שפורסמו במהלך שנת 2013, ראו "פעילות המשכנתאות" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים".

ניהול סיכוני אשראי

סיכון אשראי הינו הסיכון להיווצרות הפסדים כתוצאה מחוסר יכולת של לווה או צד נגדי לעמוד בהתחייבויותיו, בחלקן או במלואן. תפיסת ניהול סיכוני האשראי בבנק ובקבוצה מכוונת להבטיח איזון נאות בין הגורמים העסקיים היוצרים באופן ישיר את החשיפה לסיכון אשראי ומנהלים אותה, לבין הגורמים העוסקים בפיקוח, בקרה והערכת סיכונים בלתי תלויה, והגורמים העוסקים בביקורת.

להלן תובא התייחסות, לפי העניין, לחברות הבת העיקריות אי די בי ניו יורק וכלל. נוכח העובדה שבנק מרכנתיל דיסקונט דומה במאפייניו הכלליים לבנק, בהיבט תחומי הפעילות הכלליים והרגולציה המתייחסת, לא הובאה בדרך כלל התייחסות נפרדת לבנק זה.

הוראת ניהול בנקאי תקין 311 "ניהול סיכון אשראי". ביום 27 בדצמבר 2012, פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311 בנושא "ניהול סיכון אשראי", שנכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2014. ההוראה מאמצת את תפיסת ועדת באזל ורשויות פיקוח מובילות בעולם בדבר ניהול סיכון אשראי. בין היתר, מוגדרים בהוראה מבנה ניהול סיכוני אשראי הנדרש מתאגיד בנקאי, וחלוקת הסמכויות בנוגע לניהול סיכוני האשראי בין הגורמים השונים בתאגיד הבנקאי.

דרישות אלה מהוות אימוץ של הגישה, לפיה על מנת לתמוך בקבלת החלטות אשראי נאותות, נדרשת מעורבות גבוהה של גורם בלתי תלוי ביחידות העסקיות. בפרט, נדרשת מעורבות כזו בניבוי מדיניות האשראי, בקביעת דירוגים, בסיווג חובות ובקביעת הפרשות להפסדי אשראי. כן נקבע שהחלטות בדבר אישורי חשיפות מהותיות יתקבלו תוך התייחסות לדעתה של פונקציית ניהול הסיכונים.

ביום 1 ביולי 2013, נשלחה לפיקוח על הבנקים תוכנית העבודה ליישום עקרונות ההוראה בבנק, תוך פירוט ההתאמות המתוכננות. לאורך השנה פעל הבנק בהתאם לתוכנית העבודה שגובשה ולטובת שיפור וקידום תהליכי ניהול סיכונים בבנק ובקבוצה. יצוין כי הפערים שהמועד לסגירתם יהיה לאחר מועד תחילת ההוראה דווחו לפיקוח על הבנקים.

הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בנושא "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות". ביום 30 באפריל 2013, פורסמה ההוראה, אשר נכנסה לתוקף ביום 1 בינואר 2014. ההוראה מבוססת בעיקרה על מסמך באזל מיוני 2006, תוך התאמה לנדרש בהוראות הדיווח לציבור. בהוראה נקבעו דרישות ביחס למדידת סיכוני אשראי, בקרה על תהליכי הערכת הסיכון והגדרת תחומי אחריות לגורמים השונים. הנספח להוראה הישנה בנושא חובות בעייתיים בהלוואות לדיור נשמר וצורף להוראה החדשה.

הנושא העיקרי שעליו נדרש לשים דגש הוא העיקרון כי תהליך הערכת סיכוני האשראי של תאגיד בנקאי יספק לו את הכלים החיוניים, הנהלים והנתונים הדרושים למטרות של: (1) הערכת סיכון אשראי (2) הדיווח הכספי ו-(3) מדידת הלימות הון. מכאן שבסיס ההוראה מכוון שיתקיים תהליך אחד שבמרכזו דירוגי האשראי, שישמש לשלוש המטרות המצוינות: ניהול סיכונים, הפרשות המבוססות על ההפסד הצפוי (EL) והלימות הון המבוססת על ההפסד הבלתי צפוי (UL).

- עדכון הוראות שונות.** ביום 3 ביוני 2013 פרסם המפקח על הבנקים עדכונים שונים להוראות ניהול בנקאי תקין. ההוראות עודכנו, בין היתר, בשל הצורך שעלה מפרסום מסמך "באזל III: מסגרת פיקוחית גלובלית לחיזוק עמידות המערכת הבנקאית".
- מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי (הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202)
 - שונתה הפריסה של הניכויים מההון לחמש שנים, החל מיום 1 בינואר 2014, בהשוואה לפריסה הקודמת של ארבע שנים;
 - הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי (הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203)
 - הלוואות לדירור - עדכון משקלות הסיכון בהתאם ל-LTV;
 - עדכון סעיפים העוסקים בהלוואות בפיגור - הטיפול בחובות בפיגור נדרש גם לגבי חובות פגומים, שאינם צוברים הכנסות ריבית;
 - מקדם ההמרה של ערביות חוק מכר בגין דירות שנמסרו הוקטן מ-20% ל-10%;
 - נוספה דרישה, לפיה על הבנק לקבוע מדיניות לניהול, שליטה ודיווח ביחס להסכמי מרווח ולעסקאות מימון ניירות ערך;
 - נוספה דרישה להקצאת הון נוספת בגין הפסדי CVA;
 - גישת הדירוגים הפנימיים לסיכון אשראי (הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 204)
 - הגדלת הקצאת ההון בגין חשיפות לתאגידי פיננסיים מפוקחים ששווי נכסיהם עולה על 100 מיליארד דולר ארה"ב, ובגין חשיפות לתאגידי פיננסיים לא-מפוקחים;
 - איגוח (הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 205)
 - הערכת נאותות הלימות ההון (הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 211)
 - התווספה הנחיה הקובעת כי על התאגיד הבנקאי להעריך את הסיכון הטבוע בחשיפות האשראי ולקבוע אם משקל הסיכון המוקצה להן, בגישה הסטנדרטית, הולם את הסיכון הגלום בהן;
 - סקירת מערכת ניהול סיכון אשראי כלפי צד נגדי - הרחבת התכולה של הסקירה השנתית הבלתי תלויה על ניהול סיכון אשראי צד נגדי כך שתכלול את הטיפול בביטחונות, המשועבדים כנגד חשיפות אלה, ונאותות התנאים המשפטיים ביחס אליהם;
 - מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים (הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313)
 - מקדם ההמרה של ערביות חוק מכר בגין דירות שנמסרו הוקטן מ-20% ל-10%;
 - סכום החבות בגין "מקדם התוספת", המשקף את החשיפה הפוטנציאלית העתידית למשך יתרת חיי החוזה, הופחת על מנת להתאימו לאמור בנספח ג' להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 203 (תחילת שינוי זה מיום 1 בינואר 2014 ואילך);
 - בחודש אוגוסט 2013 פרסם בנק ישראל הוראות בעניין הלוואות לדירור - ראו "מגבלות חקיקה" בסעיף "פעילות המשכנתאות" לעיל.

אסטרטגיה ומדיניות הבנק בתחום ניהול סיכונים האשראי

מדיניות ניהול סיכונים האשראי

מטרת מדיניות ניהול סיכונים האשראי הינה להוות תשתית לניהול סיכונים האשראי בבנק ובקבוצה, באופן שיתרום להשגת תשואה הולמת עבור הסיכון הניטל (במונחים מותאמי סיכון), בהתאם לתיאבון הסיכון שהוגדר, תוך הבנת פרופיל סיכון האשראי של הבנק והקבוצה והבטחה כי רמת ההון תשקף פרופיל סיכון זה.

מסמך מדיניות ניהול סיכונים אשראי לשנת 2014 עודכן לאור פרסום הוראת ניהול בנקאי תקין 311 ("ניהול סיכון אשראי") ולאור התהליכים שנערכו ואלו הנערכים בבנק ובקבוצה ליישום ההוראה.

הגישה העומדת ביסוד המדיניות הינה הגדרת המסגרת לניהול סיכונים אשראי, ואחריותם של הגורמים המעורבים בבנק בתהליכי זיהוי, מדידה, ניטור ובקרה של סיכון האשראי שהבנק נוטל.

מדיניות ניהול סיכונים אשראי קובעת, בין היתר, את המבנה הארגוני של ניהול הסיכונים, התפקידים של גורמי הבקרה, הצהרת התיאבון לסיכון אשראי, מגבלות והגבלות לנטילת סיכון אשראי, קריטריונים לאישור אשראי, תהליך אישור האשראי, תהליך זיהוי סיכונים אשראי, תהליכי מדידה והערכה של גורמי סיכון אשראי, ותהליכי דיווח ביחס לחשיפה לסיכון אשראי.

אסטרטגיה ומדיניות האשראי

האסטרטגיה והמדיניות של הבנק וחברות הבת במתן אשראי לציבור נועדו, בין היתר, להביא לשיפור איכות תיק האשראי, גיוון התיק, הגבלת הריכוזיות ופיזור הסיכונים הגלומים בו.

מסמכי המדיניות והאסטרטגיה של הבנק נדונים ומאושרים מידי שנה בהנהלה ודירקטוריון הבנק. עקב המשבר בשנת 2008 הוחלט כי מדיניות האשראי תבחן באופן שוטף ובמידת הצורך תובא לאישור הדירקטוריון הצעה לשינוי המדיניות.

בנוסף, נקבעת מדיניות אשראי מפורטת לתחומים ופעילויות שונים, בהם: ענפי המשק, קבוצות לווים ולווים גדולים. מושם דגש על תחומים בהם קיימת חשיפת אשראי ייחודית מהותית כגון: רכישת אמצעי שליטה, חברות החזקה, מימון ממונף, ענף היהלומים, נדל"ן וליזוי פרויקטים, הלוואות לדיוור, קבוצות רכישה, פעילים בשוק ההון ואשראי הניתן בסניף לונדון.

מסמכי מדיניות האשראי לשנת 2014 כוללים גם את מסמך מדיניות האשראי הקבוצתית, המשקף את התיאבון לסיכון של הקבוצה ומטרתו לייצר בקבוצה תפיסת סיכון אחידה בכל הקשור לנושא האשראי. המדיניות מתייחסת לאשראי הלא סחיר ומחייבת כל אחת מחברות הבת בארץ בהתאמות הנדרשות.

נקבעה מדיניות גם לתחום איכות הסביבה, זאת לאור עליית המודעות לנדקים אקולוגיים וחברתיים הנגרמים כתוצר לוואי של פעילות חברות והרחבת החקיקה בנושא ובהתאם להנחיות המפקח על הבנקים בענין זה. כמו כן, נקבעה מדיניות לעסקאות סחר חוץ מורכבות, לסינדיקציה ומכירת אשראי, למוסדות פיננסיים, לפעילות הבנק מול קסטודיאנים ולבנקים וללווים במדיניות פחות מפותחות (ה-LDC).

בנוסף, למגבלות הרגולטוריות המוטלות על תאגידים בנקאיים במסגרת הוראות המפקח על הבנקים לגבי ריכוזיות ענפית, לווה בודד, קבוצת לווים, קבוצת לווים בנקאית, מדיניות האשראי של הבנק וחברות הבת כוללת מגבלות פנימיות וקווי פעולה. קבוצת דיסקונט עומדת במגבלות אלה.

כמו כן, נקבעו במדיניות האשראי קריטריונים וקווים מנחים למתן אשראי, מתודולוגית תמחור וכללים להפחתת סיכון האשראי על ידי ביטחונות והטיפול בהם.

מדיניות האשראי של הבנק כוללת כללים מפורטים בנושא בטחונות, בהתייחס לקבלת הבטחונות, טיפול בסוגי הביטחונות השונים ושיעורי ההסתמכות עליהם. על פי רוב, נוהג הבנק לתת אשראי ללקוחותיו כנגד בטחונות מסוגים שונים, ובהם נכסים נזילים, נכסים קבועים, שעבודים וערבויות לסוגיהם. הבטוחות מותאמות, במידת האפשר, לאשראי אותו הן מבטיחות, מבחינת תקופת האשראי, מטבע הלוואה, אשראי נפרע או מתחדש. הערכת שווי הביטחונות נעשית באופן תקופתי. בנוסף, מדיניות האשראי קובעת שיעורי הסתמכות מקסימליים על פי אופי הבטוחה.

מדיניות האשראי של אי די בי ניו יורק. מדיניות האשראי של חברת הבת, שמאשרת מדי שנה על ידי הדירקטוריון שלה, קובעת כללים למתן אשראי בהתאם לקטגוריות הריכוזיות הבאות: סוג ענף, פיזור גיאוגרפי, חשיפות לקבוצות גדולות, דירוגי סיכון, ותיק הנדל"ן במטרה לפזר את הסיכונים הגלומים בתיק האשראי. בנוסף, מסמך המדיניות קובע מגבלות ו/או יעדים במסגרת סיכוי ריכוזיות אלו. חשיפות האשראי והעמידה במגבלות מדווחות לדירקטוריון על בסיס רבעוני. כמו כן, מדיניות האשראי קובעת את מדרג הסמכויות לאישור אשראי, ואת תפקידי היחידות העסקיות ויחידות הבקרה הנוגעים להערכה, ניטור, מדידה וניהול סיכון האשראי.

מדיניות האשראי של כאל. מדיניות האשראי המאושרת בדירקטוריון כאל לפחות אחת לשנה וקובעת את אסטרטגיית האשראי ואת הכללים והמגבלות לקווי הפעילות השונים בחברה.

המבנה והארגון של פונקציות ניהול סיכונים האשראי

שינויים במבנה הארגוני של פונקציות ניהול סיכונים אשראי. במסגרת יישום הוראת נוהל בנקאי תקין מספר 311, עברה ביום 1 ביולי 2013 יחידת "חוות דעת שניה" מאגף ניהול סיכונים אשראי בחטיבה העסקית למערך ניהול סיכונים. במסגרת ההיערכות ליישום ההוראה, יורחבו תפקידי היחידה, כך שהיא תהווה גורם יחידי בבנק שמספק חוות דעת עצמאית ובפרט מתן חוות דעת שניה לחשיפות, קביעת דירוגים, סיווגים והפרשות.

המבנה הארגוני באמצעותו מנוהל סיכון האשראי מורכב כאמור משלושה מעגלי בקרה.

קו ההגנה הראשון

- **יחידות עסקיות.** במסגרת היחידות העסקיות מתבצעים באופן שוטף תהליכים להפחתת סיכון האשראי באמצעות ניתוח כלכלי ועסקי של בקשות האשראי להערכת סיכון האשראי בפעילות הלווה, דירוג האשראי ומעקב ובקרה שוטפים אחר האשראי הניתן ואיכות הלווה. במסגרת תהליכים אלו מוערכים ומשוערכים הביטחונות בהתאם למדיניות הביטחונות והנהלים הנגזרים ממנה. הסריקה השוטפת של תיקי האשראי כוללת בדיקת יישום ההחלטות שנתקבלו בוועדות האשראי לרבות מסמכים המלווים את עסקאות אשראי (חוזי אשראי, מסמכי שעבוד, עמידה בהתניות, זמינות דיווחים שוטפים מהלקוח וכו').

מהלכי הבקרה מבוצעים תוך שימוש בדוחות חריגים ודוחות חייבים בחתכים שונים. מטרת הבקרה, לאתר מוקדם ככל האפשר כשלים בחשבונות הלקוחות ולהסב את תשומת לב הגורמים העסקיים לצורך לפעול בדחיפות להסדרת החבויות;

- **ועדות אשראי.** בבנק נקבע מדרג סמכויות אשראי למנהלים ולועדות האשראי השונות, עד למליאת הדירקטוריון. להלן רשימת ועדות האשראי בבנק, שנקבעה על ידי הדירקטוריון:
 - דירקטוריון הבנק;
 - ועדת אשראים של הדירקטוריון;
 - ועדת אשראי מרכזית, בראשות מנכ"ל הבנק;
 - ועדות אשראי ברמת חטיבה (עסקית ובנקאית);
 - ועדות אשראי מקומיות (לפי היחידה העסקית אליה משייך הלקוח).
- ועדות האשראי דנות ומקבלות החלטות בנושאי אשראי, הן בבקשות אשראי חדשות והן בחבויות קיימות. דינוי הוועדות כוללים סקירה של הלווים, לרבות עמידת הלווה בתנאי האשראי, שינויים ברווחיות האשראי, התפתחות מצבו הכספי, הערכת רמת החשיפה לשינויים בשער החליפין, דירוג הלקוח ועוד.
- מדרג הסמכויות למתן אשראי תואם את הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311, כך שסמכות הדירקטוריון באישורי אשראי תתמקד באישור עסקות שהן חריגות ביחס למדיניות שנקבעה.
- להלן יחידות הבקרה בחטיבות השונות:
 - **יחידת ניהול האשראי בחטיבה הבנקאית.** היחידה מנהלת את סיכוני האשראי העסקי בחטיבה הבנקאית מול גורמים עסקיים בחטיבה (מרכזי עסקים, מרחבים), אגף בקרה גביה וציות, וגורמים שונים בבנק, כגון חשבות ומערך ניהול סיכונים.
 - היחידה אחראית, בין היתר, על מתן חוות דעת ואישור אשראי בחתימה שניה על בקשות אשראי, השתתפות בוועדות האשראי השונות, אחריות על כתיבת מתודולוגיה, נהלים והדרכה בתחום האשראי העסקי בחטיבה, בדיקת סבירות איכות דירוגי חבות וסיווג ענפי של לקוחות החטיבה.
 - **אגף בקרה גביה וציות בחטיבה הבנקאית,** אשר כולל את היחידות הבאות:
 - **אגף הגביה** האחראי על גיבוש הסדרי חוב עם חייבים, העברת חובות לטיפול משפטי וכן טיפול ומעקב אחר תיקי חייבים בטיפול משפטי ומחוץ לטיפול משפטי.
 - **ענף בקרת אשראי** מבצע מעקב שוטף ובקרת חשבונות לקוחות המגזר העסקי, בקרה על פעילות משכנתאות, וביצוע בקרות ממוקדות סיכון.
 - **יחידה לניטור חובות** מאתרת חשבונות בעלי "מאפיינים שליליים", לשם מניעת כשל אשראי, ומבצעת מעקב שוטף אחר החשבונות באמצעות מערכת "אורות אדומים". בנוסף, היחידה עוסקת בבקרות עומק על אשראי צרכני בכל סניפי הבנק.
 - **יחידה לבקרה עסקית** אחראית לביצוע תחקירי הפקת לקחים, מעקב אחר ביצועים חריגים של יחידות והתפתחות ענפית, בחינת השפעות אקסוגניות על תיק האשראי וביצוע בקרות ממוקדות סיכון.
 - **האגף לניהול סיכוני אשראי** בחטיבה העסקית משמש כקו הגנה ראשון על פעילות החטיבה העסקית ואחראי על מדיניות ומתודולוגיות האשראי בבנק, בשיתוף עם מערך ניהול סיכונים, ועל בניית תהליכי עבודה שיבטיחו את יישומם. האגף כולל את היחידות הבאות:
 - **ענף בקרה עסקית ותפעולית.** מבצע בקרה ופיקוח על תיק האשראי ומעקב שוטף אחר כלל הלווים, במטרה לאתר חולשות ולוויים בסיכון גבוה ולצמצם חשיפה לסיכון מבעוד מועד. בין היתר, הענף מנהל רשימת מעקב אחר לוויים עם תסמינים שליליים.
 - **המחלקה הכלכלית.** מבצעת סקירות ענפיות וסקירות על קבוצות לוויים, מבצעת מעקב אחר תמהיל ופיזור הלוויים בחתך של דרוג החוב ואיכות התיק, מפתחת ומתחזקת מתודולוגיה לניהול סיכוני אשראי ללקוח בודד, עוסקת בכתיבת בקשות אשראי מורכבות, באופן בלתי תלוי בגורמים העסקיים, אחראית על כתיבת סקרים ניהוליים לניתוח סיכוני אשראי וכתיבת מסמך חשיפות האשראי בבנק וכן על תהליך גיבוש מסמכי מדיניות האשראי בשיתוף מערך ניהול סיכונים. כמו כן, עוסקת בכתיבת מתודולוגיה המשמשת ככלי לניתוח דוחות כספיים, כושר החדר, סבירות אשראי, שווי בטחונות, והטמעתה בקרב הגורמים העסקיים.
 - **יחידת השמאות,** שתפקידה לבחון, לספק חוות דעת ולתקף את הערכות שווי נכסי הנדל"ן המשמשים את הבנק כבטחונות לאשראי, תוך קביעת שווים המרבי של הנכסים לבטחון.
 - **יחידת הפקת לקחים.** עוסקת בהפקת לקחים בתחום האשראי ובתחום הסיכונים התפעוליים.
 - **מחלקת בקרת מסמכי אשראי** מבצעת בדיקה של תיקי לוויים, בדגש על בחינת המסמכים בתיק האשראי, שלמותם והתאמתם לנדרש באישורי המסגרת.
 - **יחידה לטיפול במערכות ובמתודולוגיות** התומכות בתהליכי הסיווג וההפרשות של חובות בעייתיים.
 - **האגף לאשראים מיוחדים,** שפועל בחטיבה העסקית, אשר מטפל בתיקי אשראי גדולים בעייתיים, במטרה להגיע להסדרי גביה ופירעון חוב.

- **ענף ניהול ותפעול אשראי בחטיבה העסקית.** עוסק בהכנה ועדכון של תיקי המעקב לועדות האשראי. הענף אחראי על קישור קבוצות לווים, בהתאם להוראת בנק ישראל בנושא, ומעקב שוטף למניעת חריגה ממגבלות ללווה בודד/קבוצת לווים. כן אחראי הענף על כתיבת חלק מנהלי האשראי והביטחונות בבנק. כמו כן הענף אחראי על המערכות התומכות בניהול מוצרי האשראי בבנק.

קו ההגנה השני

- **ענף ניהול סיכוני אשראי.** תפקידיו של הענף כוללים:
 - כתיבה ויישום של מסמכי מדיניות ומתודולוגיות לניהול סיכוני האשראי (בשילוב עם הגורמים העסקיים), כל זאת על מנת להגדיר את "התיאבון לסיכון", לעקוב ולוודא כי תיק האשראי מנוהל בהתאם למגבלות החשיפה אשר אושרו על ידי הדירקטוריון;
 - אתגור מסמכי מדיניות האשראי של הבנק וחברות הבת;
 - ניתוח של פרופיל סיכון האשראי בהתייחס לאזורי פגיעות ברמת הקבוצה;
 - פיתוח ויישום מודלים פנימיים לדירוג אשראי לצורך דירוג פנימי של לקוחות הבנק, לשם כימות סיכוני אשראי ותמיכה בהחלטות;
 - פיתוח מודל סטטיסטי לחישוב הפרשה קבוצתית בהתאם להוראת המפקח על הבנקים בנושא חובות פגומים;
 - הערכת פרופיל סיכון האשראי של הבנק ושל הקבוצה ודיווח לדירקטוריון במסגרת מסמך החשיפות ודוח ה-ICAAP;
 - פיתוח מתודולוגיות לכימות מבחני קיצון ובחינת השפעתם על תיק הקבוצה והבנק.
- **היחידה לבקרת אשראי** מעריכה, ללא תלות בגורמים המאשרים את האשראי, את טיב הלווה הספציפי ואיכות תיק האשראי של הבנק. היחידה נותנת חוות דעת על איכות דירוג הלווים וכן בודקת מסמכי הבטחות, תוך התאמה למדיניות ולנהלי הבנק. כמו כן, היחידה לוקחת חלק בתהליך הסקירה הבלתי תלויה לבחינת נאותות ההפרשה להפסדי אשראי. מדגם הבדיקה כולל את הלווים העיקריים של הבנק, על פי הנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 319. היחידה כפופה למנהל הסיכונים הראשי של הבנק.
- **יחידת "חוות דעת שניה"** מספקת חוות דעת עצמאית ובלתי תלויה לעסקאות אשראי ובפרט אישור חשיפות, קביעת דירוגים, סיווגים והפרשות. היחידה מספקת חוות דעת בלתי תלויה לבקשות האשראי ואשראים המובאים לחידוש, טרם הפצתן לוועדות האשראי. שלוש היחידות האמורות פועלות במסגרת מערך ניהול סיכונים.

קו ההגנה השלישי

הביקורת הפנימית מבצעת בדיקות מדגמיות של תיקי אשראי. בנוסף, היא בודקת את תהליכי אישור מתן אשראי וניהולו ובוחנת האם תהליכי העבודה עולים בקנה אחד עם נהלי הבנק. בנוסף עורכת הביקורת הפנימית ביקורות רחב בנושאי אשראי.

תהליכי חיתום וניהול האשראי

תהליך חיתום האשראי בבנק מוגדר באמצעות נהלים, סמכויות אשראי ותהליכי עבודה. תהליך החיתום הינו מובנה ומתחיל מהממשק שבין הלקוח למנהל קשרי הלקוח בבנק, כתיבת בקשת האשראי, ניתוח הבקשה, שלב אישור הבקשה בהתאם לסמכויות האשראי, מתן האשראי ולאחר מכן בקרה שוטפת על תיק הלקוח.

במסגרת אישור האשראי מבוצע ניתוח כלכלי ועסקי של הלקוח לצורך איתור והערכת סיכוני אשראי בפעילותו. כמו כן, במסגרת הדיון בועדת האשראי, הועדה שוקלת האם אישור האשראי משקף נטילת סיכון סביר מבחינת הבנק במקביל לרווחיות ותשואה הולמת. השיקולים למתן אשראי ללקוח עסקי מתבססים בעיקר על מטרות האשראי וכושר פירעון, חוסן פיננסי, מיצוב עסקי וטיב הביטחונות. פרמטר חשוב נוסף הוא טיב הלקוח וניסיון העבר עימו.

האשראי הצרכני בבנק מאופיין בסכומים קטנים יחסית ובפיזור גבוה. המתודולוגיה והנהלים לבדיקת בקשות אשראי של לקוחות פרטיים מכוונים להתמקד יותר בהכרת הלקוח, בפרמטרים סוציו-אקונומיים ובאיתנות פיננסית בנוסף לבחינת בטחונות. כמו כן, נעשה שימוש במערכת דירוג ללקוחות פרטיים (Credit Scoring) לצורך קביעת דירוג והמלצת אשראי ללקוחות קיימים. החלטות למתן אשראי צרכני מתקבלות בסמכות אישית או בועדת האשראי הרלוונטית, בהתאם להיקף האשראי.

חיתום האשראי בתחום המשכנתאות מתבצע תוך בחינה מעמיקה של הלווה, בדגש על יכולת החזר שלו, ובחינת העסקה, מטרותיה והבטוחה המשועבדת בגין האשראי.

במסגרת תהליך ניהול האשראי בבנק נערכים דיונים שוטפים בועדות האשראי בתדירות שנתית לכל לקוח עם מסגרת העולה על 400 אלף ש"ח

בגין לקוחות ברמת מורכבות או סיכון גבוהה יותר, נערכים דיונים בתדירות רבעונית. לקראת הדיון נערכת הכנה ועדכון של תיקי המעקב. במסגרת הדיון נסקרים התפתחויות ושינויים עיקריים במצבו העסקי של הלווה, לרבות עמידת הלווה בתנאי האשראי, שינויים ברווחיות האשראי, מצבו הכספי של הלקוח ודירוג החבות שלו.

הבנק פועל על פי נהלים המגדירים קריטריונים לזיהוי אשראים בעלי פוטנציאל בעייתי, וזאת על מנת להבטיח ניטור שוטף של איכות תיק האשראי, ובמידת הצורך סיווג אשראים בעייתיים ו/או ביצוע הפרשות, במועד המתאים. התהליך של סיווג החובות הבעייתיים וקביעת ההפרשות מבוצע אחת לרבעון על ידי הנהלת הבנק, ובאופן שישקף את רמת הסיכון של תיק האשראי.

תהליך ניטור תיק האשראי. התהליך כולל:

- זיהוי ואיתור לווים בעלי תסמינים שליליים, באמצעות מערכת "אורות אדומים" ובאמצעות רשימות מעקב.
 - זיהוי הלקוחות שחלה הרעה במצבם הפיננסי ו/או ביכולתם לקיים את התחייבויותיהם כלפי הבנק, וסיווגם, כפועל יוצא מכך, כ"חובות בעייתיים" (חובות תחת הגדרה "בהשגחה מיוחדת", "נחות" ו-"פגום").
 - עריכת הפרשות המבטאות את ההפסד הצפוי לבנק ברמה פרטנית. בקביעת ההפרשות מתבססת הנהלת הבנק על מידע הקיים בידיה לגבי החייב, כגון: חוסן פיננסי ו/או ערבויות בעלים, היקף ואיכות הביטחונות שלו, אומדן הערך הנוכחי של תזרים המזומנים העתידי של החייב;
 - עריכת הפרשות המבטאות את ההפסד הצפוי לבנק ברמה הקבוצתית. בקביעת ההפרשות מתבססת הנהלת הבנק על מידע הקיים בידיה לגבי החייב, כגון: דירוג אשראי, סיווג החוב, ענף המשק, היקף ואיכות הביטחונות והערכת סביבת הסיכון.
- תהליך חיתום האשראי באי די בי ניו יורק.** מדיניות האשראי קובעת כי תהליך החיתום יתחיל ביחידות העסקיות, המתמחות בסגמנט לקוחות מסוים ופועלות בהתאם לנהלים ספציפיים. היחידה לניהול סיכונים אשראי, אשר כפופה למנהל הסיכונים באי די בי ניו יורק, עורכת "חוות דעת" על כל בקשת אשראי, אשר מתייחסת בין היתר למקרים בהם החשיפות לאשראי חורגות מהספים השונים שנקבעו במדיניות האשראי.
- הערכת סיכון האשראי באי די בי ניו יורק מתבססת על מודל דירוג פנימי. המודל מתחלק לשני שלבים של תהליכים אנליטיים, דירוג סיכון הלווה (Borrower Risk Rating) והתאמת סיכון עסקה (Transaction Risk Adjustment), שבאמצעותו נקבע דירוג לעסקה.
- תהליכי חיתום וניהול האשראי בכלל.** כאל פועלת על פי נהלים ותהליכי עבודה המגדירים את כללי החיתום, ניהול וניטור תיק האשראי. הנהלים לטיפול באשראי ובביטחונות ומערכות המידע הרלוונטיות נמצאים בתהליכי עדכון שוטפים במטרה לשפר את ניהול האשראי.
- הערכת סיכון האשראי בכלל מתבססת על המודלים הסטטיסטיים הבאים:
- מודל Credit Scoring - מודל סטטיסטי, שבאמצעותו נקבע ניקוד ללקוח חדש, שעל פיו נקבע גובה האשראי/סוג הכרטיס.
 - מודל Behavior Scoring - מודל סטטיסטי, שבאמצעותו נקבע ניקוד ללקוח בהתאם להתנהגות בתקופת היותו לקוח החברה.
- כל תהליך של הערכה מחדשת ואשרור של מסגרות אשראי מבוצע בהתאם לקריטריונים ומדרג סמכויות שהוגדרו במסמך המדיניות.

מערכת מדידה ודיווח על סיכונים אשראי

- מערכות מדידה ודיווח.** בבנק נעשה שימוש במספר מערכות מדידה ודיווח התומכות בניהול סיכונים אשראי, כמפורט להלן:
- מערכת ממוחשבת לניהול מסגרות אשראי ולניהול חוב הלקוח, המאפשרת גם מעקב אחר היקף תיק האשראי. המערכת כוללת את כל לקוחות הבנק בעלי חבות שעולה על 400 אלף ש"ח. המערכת מאפשרת קבלת מידע לגבי מצבת האשראי והביטחונות של הלווה, מסגרות האשראי, ערבויות והתניות פיננסיות. המערכת תומכת בניהול ועדות האשראי השונות ומאפשרת ריכוז נתוני לקוח בדוח כולל המוצג לוועדות האשראי השונות. בנוסף, המערכת תומכת בתהליך פריסה וניתוח של דוחות כספיים והערכת שעבודים שוטפים.
 - כמו כן, המערכת תומכת בניהול סיכון האשראי של הלקוח, על בסיס מודל דירוג חבות לקוח. מודל הדירוג בנוי משאלון וכולל, בין השאר, ציון של מודל פיננסי סטטיסטי לדירוג אשראי, המבוסס על ניתוח הדוחות הכספיים של הלקוח;
 - מערכת ממוחשבת לדירוג ומתן המלצות אשראי ללקוחות פרטיים (Credit Scoring);
 - מערכת ממוחשבת לניהול בטוחות מטריאליות. במערכת מתועדים שעבודים על נדל"ן, רכוש קבוע, ניירות ערך ושיעבוד שוטף. המערכת מנהלת את השווי לביטחון של הבטוחות המטריאליות;
 - מערכת ממוחשבת לניהול ערבויות;
 - מערכת מידע המשמשת לאמדן הרווחיות מתיק בודד וכן ליחידה עסקית (בשלב פיתוח - הרחבת המערכת למדידת תשואה מלקוח);
 - מערכת ממוחשבת לחישוב נכסי סיכון ברמה קבוצתית, בהתאם להוראות באזל II.

מסמך חשיפות סיכוני אשראי. על פי הוראות המפקח, הבנק עורך מדי רבעון מסמך חשיפות סיכוני אשראי המתייחס לכלל חשיפות האשראי ובהן: היקף והרכב תיק האשראי הקבוצתי, ריכוזיות התיק, מגזרי הצמדה, מגזרי פעילות, ענפי משק, לווים גדולים וקבוצות לווים גדולות. במסמך נבחנת גם איכותו של תיק האשראי על פי התפלגות דירוגי האשראי של הלווים, היקף החוב הבעייתי וההוצאה בגין הפסדי אשראי. כמו כן, המסמך מתייחס לעמידה במגבלות של הפיקוח ובמגבלות הפנימיות של הבנק ושל הקבוצה לצרכי מעקב ובקרה. מסמך החשיפות מוצג לדירקטוריון של הבנק.

הפחתת סיכון אשראי

גילוי איכותי כללי בהתייחס להפחתת סיכון אשראי. על פי הוראות באזל II, יכולים התאגידים הבנקאיים לקבל הקלה בדרישות ההון בגין שימוש בשיטות של הפחתת סיכוני אשראי (CRM), בכפוף לקיום וודאות משפטית. וודאות משפטית מחייבת, בין היתר, כי כל המסמכים הקשורים להבטחת עסקאות, מסמכי קיזוז, ערבויות וכיוצ"ב, יהיו מחייבים כלפי כל הצדדים ובני אכיפה משפטית בכל תחומי השיפוט הרלוונטיים.

תהליכי הניהול והבקרה של הבטחונות. מדיניות האשראי של הבנק כוללת כללים מפורטים בנושא בטחונות, לרבות לגבי תהליכי הניהול והבקרה שלהם המתבצעים ביחידות הבקרה השונות, ואף במערך הייעוץ המשפטי, כנזכר לעיל.

הפחתת סיכוני אשראי מול גופים שונים. מדיניות הבנק הינה לפעול בנגזרים פיננסיים רק עם תאגידים בנקאיים עימם נחתם הסכם ISDA. הסכם זה מביא להפחתה של סיכוני האשראי, כיוון שהוא מאפשר קיזוז (Netting) של התחייבויות ודרישות הדדיות שמקורן בעסקאות בנגזרים מעבר לדלפק, במקרה של חדלות פירעון של הצד הנגדי.

סיכון אשראי בנגזרים מופחת באמצעות בטחונות. העברת הבטחונות בהסכמים מול בנקים, עימם קיימת פעילות מהותית בנגזרים, מוסדרת במסגרת נספח CSA (Credit Support Annex) להסכם ISDA. חריגים בנושא זה מובאים לאישור הדירקטוריון.

באי די בי ניו יורק פועלים רק עם גופים עימם נחתם הסכם ISDA.

בבנק מרכנתיל דיסקונט עושים שימוש בקיזוז חוץ מאזני לגבי עסקאות במכשירים נגזרים עם גופים שאיתם נחתמו הסכמי קיזוז העומדים בכללי ISDA. מרבית הגופים הפעילים בנגזרים חתומים על הסכם ISDA.

הפחתת סיכוני סליקה. סליקת עסקאות בנגזרים מול בנקים ומוסדות פיננסיים בחו"ל מהווים את המקור העיקרי לחשיפת הבנק לסיכוני סליקה. על מנת לגדר את סיכון הסליקה הגלום בעסקאות מסוג זה, משתמש הבנק בשירותי מערכת הסליקה הבינלאומית (CLS - Continuous Linked Settlement), שבה מתבצע תהליך הסליקה במטבעות השונים בנטו, בו זמנית.

על מנת לצמצם סיכוני סליקה, הבנק מבצע סליקה של עסקאות דו צדדיות במטבעות העיקריים עם בנקים באמצעות CLS, ככל שאפשרי.

הפחתת הסיכון בגין ריכוזיות

סיכון ריכוזיות הינו הסיכון הנובע מהעדר פיזור בתיק האשראי. סיכון זה נחלק לשתי קטגוריות עיקריות: (1) סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי הניתן ללווה ספציפי ו/או למספר לווים המשתייכים לאותה קבוצת לווים; (2) סיכון הנובע מהיקף גבוה של אשראי הניתן ללווים המשתייכים לענף משק מסוים או לאיזור גאוגרפי מסוים.

פיזור סיכוני האשראי מושג, בין היתר, על ידי פיזור תיק האשראי למספר רב של לווים/קבוצות לווים, בענפי משק ומגזרים שונים.

הפחתת סיכון האשראי בגין ריכוזיות לווים/קבוצות לווים. הבנק מקיים מעקב שוטף אחר מצב הלווים הגדולים/קבוצות הלווים בעלות חבות העולה על 10% מהון הבנק והעמידה במגבלות בנק ישראל ובמגבלות הפנימיות שקבע הבנק. בנוסף, הבנק מבצע סקרים ועורך דיון תקופתי בקבוצת הלווים, במטרה להעריך את סיכוני האשראי ברמת הקבוצה.

הבנק עומד במגבלות בנק ישראל ובמגבלות הפנימיות לגבי לוה בודד ולגבי קבוצות הלווים הגדולות.

הפחתת סיכון האשראי בגין ריכוזיות ענפי משק. בבנק נערכים סקרים ענפיים על ענפי משק שונים וכן סקירות שוטפות על מצב ענפי המשק בישראל כדי להעריך את סיכוני האשראי ברמת הענף.

במסגרת בקשת האשראי הפרטנית נערך ניתוח ענף המשק של הלווה ובדק האם הבקשה עומדת במדיניות האשראי לענפי משק.

הבנק עומד במגבלות בנק ישראל ובמגבלות הפנימיות לגבי ענפי משק, ובכלל זה במגבלות הספציפיות לגבי ענף הנדל"ן.

הפחתת סיכון האשראי בגין חברות החזקה ואשראי לרכישת אמצעי שליטה. בקבוצה, ובעיקר בבנק, קיים אשראי שניתן לחברות החזקה ומימון רכישה אמצעי שליטה. כושר החזר העיקרי של ההלוואה מתבסס על תזרים המזומנים של החברות הפעילות המוחזקות, המועבר לחברות החזקה באמצעות דיבידנדים, דמי ניהול והחזר הלוואות בעלים.

עקב התלות הגבוהה בין כושר הפירעון של החברות המוחזקות במישרין או בעקיפין על ידי חברת החזקה לבין איכות הבטחונות, האשראי לחברות החזקה ולרכישת אמצעי שליטה נתפס כתחום בעל פרופיל סיכון גבוה.

נוכח הסיכון, החל משנת 2013, מתווה מדיניות האשראי תוכנית תלת שנתית להמשך צמצום החשיפה לחברות החזקה ואמצעי שליטה, בהתאם לתיאבון לסיכון של הבנק. עד כה הבנק עומד ביעדי הקיטון בהתאם לתוכנית. יצוין כי במדיניות האשראי נקבעה מגבלה על היקף החשיפה לחברות החזקה ואמצעי שליטה. המגבלה נקבעה במונחים אבסולוטיים (על בסיס המסגרות הקיימות) ובמונחים יחסיים להון ולתיק האשראי הכולל.

גילוי כמותי בנושא זה מובא במסמך האינטרנט בעניין באזל (כהגדרתו לעיל), בחלק ג', סעיף 4, שהמידע הכלול בו מובא כאן על דרך ההפניה.

גילויים נוספים

תיאור של הגישות והשיטות הסטטיסטיות לפיהן נקבעו הפרשות ספציפיות וכלליות

במסגרת יישום ההוראה בדבר "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי", הבנק פיתח מתודולוגיות וכלים סטטיסטיים לקביעת הפרשות להפסדי אשראי. בכוונת הבנק להתאים את המתודולוגיות והכלים שיושמו, כנדרש לאור הטיוטה בדבר "הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי" (ראו ביאור 1 ה' 3 לדוחות הכספיים).

גילוי כמותי לסיכון האשראי

התפלגות חשיפות סיכון אשראי לפי סוגים עיקריים של חשיפת אשראי

חשיפת סיכון אשראי ברוטו

ממוצע לתקופה ⁽¹⁾	ממוצע לתקופה ⁽¹⁾		ממוצע לתקופה ⁽¹⁾
	31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2013	
במיליוני שקלים חדשים			
153,930	150,718	149,895	149,885
34,878	35,874	37,324	35,964
7,567	7,450	8,054	8,282
60,050	59,891	58,649	57,706
1,721	1,567	1,819	1,875
258,146	255,500	255,741	253,712

הערות:

- (1) הממוצע מחושב על בסיס רבעוני.
- (2) בעיקר: מזומנים, מניות, רכוש קבוע.
- (3) סיכון אשראי חוץ מאזני הינו לפני המרה לשווה ערך אשראי (לפני הכפלה במקדמי CCF).
- (4) סיכון האשראי בגין עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים מוצג במונחי שווה ערך אשראי (לאחר השפעת netting והכפלה במקדם התוספת (Add-on)).

גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית

למטרת שקלול הסיכון של החשיפות, הבנק וחברות הבת הבנקאיות בישראל עושים שימוש בדירוגים הבינלאומיים של סוכנות הדירוג הבינלאומית Moody's. אי די בי ניו יורק עושה שימוש בדירוגים של סוכנויות הדירוג הבינלאומיות S&P-1 Moody's, Fitch. הקבוצה פועלת בהתאם למיפוי הסטנדרטי ולמסגרת העבודה שפרסם המפקח על הבנקים.

גילוי כללי לגבי חשיפות הקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי

נדרים מעבר לדלפק. סיכון אשראי של צד נגדי הינו הסיכון שהצד הנגדי לעסקה יכנס לכשל לפני הסילוק הסופי של תזרימי המזומנים בגין העסקה. מדיניות הבנק לגבי ניהול סיכון אשראי של צד נגדי מעוגנת במסמך מדיניות לניהול סיכון אשראי צד-נגדי, אשר מובא לאישור

הדירקטוריון לפחות אחת לשנתיים. מסמך המדיניות כולל, בין היתר, עקרונות ליהוי מדידה והערכה של הסיכון, דרישות לקביעת מגבלות מצרפיות ולדיווחים לגבי החשיפות, וכן הגדרת קווי אחריות וסמכות. חשיפת הקבוצה לסיכון אשראי של צד נגדי מתהווה הן מול בנקים ומוסדות פיננסיים בינלאומיים והן מול הלקוחות. מסגרת החשיפה למוסדות פיננסיים בינלאומיים מאושרת ברמת הקבוצה, על בסיס מודל פנימי. הבנק מקצה את המסגרת המאושרת בין חברות הנתבצות.

פעילות בנגזרים מותנית באישור מראש של קו האשראי, הקובע מגבלות חשיפה לצד הנגדי. מסגרת החשיפה ללקוחות מאושרת בהתאם לסמכויות לאישור אשראי.

ניטור סיכון אשראי של צד נגדי נעשה באופן הבא:

- חשיפות של בנקים ומוסדות פיננסיים בחו"ל - היחידה לגיבוי עסקאות (Back Office) בחטיבה הפיננסית עורכת השוואה של החשיפות בפועל מול המסגרות המאושרות, על בסיס יומי.
- חשיפות של לקוחות גדולים ו/או בעלי פעילות מורכבת - היחידה לבקרה וניהול סיכונים (Middle Office) בחטיבה הפיננסית עורכת השוואה של החשיפות בפועל אל מול המסגרות המאושרות, על בסיס יומי ואם נדרש, בתדירות גבוהה יותר, על פי תנאי השוק. אמידת החשיפה כוללת שימוש בתרחישי קיצון ובמודלים פנימיים שנועדו לצורך זה. כחלק מהניהול והבקרה אחר ניצול מסגרת החשיפה, מופק ממערכת המידע דוח חריגים יומי, ובו, בין היתר, מוצגת רשימת הלקוחות שניצלו את מסגרת החשיפה בפועל בשיעור שווה או עולה על 85%. מטרת הדוח הינה ליצור התראה לגורם העסקי האחראי לגבי שיעור הניצול הגבוה.
- בנוסף, הבנק קבע מערכת מגבלות פנימיות ביחס לחשיפות אשראי מצרפיות של צדדים נגדיים, כגון: מגבלות מצרפיות לפי סוגי מטבעות. מגבלות אלה נועדו, בין היתר, לתת מענה לסיכון נזילות השוק, הנובע מקושי אפשרי לפעול בהיקפים גדולים בשווקים שסחירותם נמוכה. השיטות הנהוגות בבנק להפחתת סיכון אשראי של צד נגדי כוללות:
 - מעקב יומי לגבי מצב בטחונות הלקוח, ובמידת הצורך דרישה להשלמת בטחונות;
 - קביעה חוזית של מגבלת הפסד מקסימלי (Stop Loss) - מאפשרת לבנק לסגור ללקוח פוזיציות באופן כפוי, במידה וקיימת חריגה במונחי הפסד מההפסד המקסימלי שנקבע ללקוח;
 - חתימה על הסכמי ISDA ונספחי CSA. (להסבר בדבר "הסכם ISDA" ו-"נספח CSA", ראו "הפחתת סיכון אשראי" לעיל).

השיטה לקביעת מגבלות אשראי לחשיפות אשראי לצד נגדי. למטרות דיווח רגולטורי משתמשת הקבוצה ב"שיטת החשיפה הנוכחית", לפיה מחשבים את עלות השחלוף הנוכחית על ידי שערך חוזים למחיר שוק, ומוסיפים מקדם "תוספת" (Add-On), כדי לשקף את החשיפה הפוטנציאלית העתידית למשך יתרת חיי החוזה. החשיפה הפוטנציאלית העתידית, המחושבת על בסיס סכום הקרן הרעיונית של תיק הצד הנגדי כולו, הינה בהתאם לסוג המוצר וליתרת התקופה לפירעון לפי טבלת מקדמים שנכללה בכללי באזל II. למטרות ניהול החשיפות לסיכון אשראי של צד נגדי משתמשת הקבוצה ב"מודל חשיפת לקוח", המבוסס על חישוב החשיפה במונחי שווה ערך אשראי הכולל שערך של העסקאות (Mark to Market), בתוספת החשיפה הפוטנציאלית העתידית. הבנק מבצע מעת לעת שינויים במקדמי החשיפה העתידית המשמשים אותו לאמידה של חשיפות אשראי של צד נגדי במכשירים פיננסיים נגזרים, וזאת לאור ההתפתחויות בתנאי השוק.

מדיניות להגנה על ביטחון להערכת שווי וניהול ביטחונות. על פי מדיניות הבנק, הביטחונות הפיננסיים משוערכים בתדירות יומית. שיעורי ההסתמכות על ביטחונות אלו נקבעים בהתאם לסיכונים התנודתיות בשווי השוק שלהם לאורך זמן, ומעוגנים במסמך מדיניות המאושר בדירקטוריון.

השפעה של סכום הביטחון שהתאגיד הבנקאי יידרש לספק במקרה של הורדת דירוג אשראי. בחלק מהסכמי הביטחונות עליהם חתום הבנק במסגרת הסכמי ISDA, נקבע כי סכום הסף (Threshold) והסכום המינימאלי להעברה יופחתו במידה שתחול ירידה בדירוג האשראי של הבנק. בהתאם, במקרים כאלה עשוי להיווצר מצב בו הבנק יידרש להפקיד בבנק הזר בטחונות בסכומים גבוהים יותר (במקרה של רווח לבנק הזר בנגזרים).

גילוי כמותי בנושא זה מובא במסמך האינטרנט בעניין באזל (כהגדרתו לעיל), בחלק ג', סעיף 5, שהמידע הכלול בו מובא כאן על דרך ההפניה.

הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים

סיכונים האשראי במכשירים פיננסיים. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה בגורמי סיכון מיוחדים ובהם סיכונים אשראי. ייחודיותו של סיכון האשראי בעסקאות אלה נובעת מכך שהסכום הנקוב של העסקה אינו משקף בהכרח את סיכון האשראי הכרוך בה. לפרטים נוספים ראו לעיל "גילוי כללי לגבי חשיפות הקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי" בסעיף "ניהול סיכונים האשראי".

בביאור 20 לדוחות הכספיים מובאים פרטים בדבר הפעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון. בחלק ב' של הביאור האמור, מובאים פרטים בדבר סיכון אשראי בגין נגזרים לפי צד נגדי לחוזה, על בסיס מאוחד. להלן יובאו פירוטים נוספים. בנספח לדוח הדירקטוריון, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו (חלק ג', סעיף 1) מובאים פירוטים נוספים לנתונים המובאים בחלק ב' האמור של הביאור.

עסקאות מימון ניירות ערך (SFT). לבנק לקוחות הפעילים בשוק ההון, אשר פועלים באסטרטגיות מורכבות ומבצעים עסקאות שאילה והשאלה של ניירות ערך, עסקאות הלוואות מרווח (Margin Lending) ופעילות בנגזרים סחירים ולא סחירים. המעקב אחר הפעילות מבוצע באמצעות מערכות מחשב המודדות בזמן אמת את דרישת הביטחונות אל מול מסגרות הפעילות והביטחונות בפועל. במדיניות האשראי הוטלו מגבלות על סך פעילות הלקוחות ומגבלות על היקף האחזקה בניירות ערך ספציפיים או בקבוצות ניירות ערך.

עסקאות REPO. אי די בי ניו יורק מבצע עסקאות מכר חוזר (Reverse Repo) כחלק מניהול הנכסים וההתחייבויות. עסקאות אלה מבוצעות מול מוסדות פיננסיים בדירוג אשראי A ומעלה, עימם נחתמו הסכמי ICMA המסדירים את אופן ביצוע העסקאות האמורות.

חשיפות איגוח

אי די בי ניו יורק משקיע במספר סוגים של ניירות ערך מאוגחים, ניירות ערך מגובי משכנתאות למסחר (CMBS), ניירות ערך מסוג Trust Preferred CDO וניירות ערך המגובים במשכנתאות למגורים (RMBS). אי די בי ניו יורק משמש כמשקיע בניירות ערך מאוגחים ואינו היוזם בהנפקת ניירות ערך מאוגחים כלשהם.

למטרת שקלול הסיכון של חשיפות האיגוח, אי די בי ניו יורק עושה שימוש בדירוגים של סוכנויות הדירוג הבינלאומיות Moody's, S&P-1 Fitch, לפרטים נוספים, ראו ביאור 3 לדוחות הכספיים ו-"השקעות בניירות ערך מגובי נכסים" בפרק "התפתחות הנכסים וההתחייבויות" לעיל. גילוי כמותי בנושא זה מובא במסמך האינטרנט בעניין באול (כהגדרתו לעיל), בחלק ג', סעיף 6, שהמידע הכלול בו מובא כאן על דרך ההפניה.

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

כלי. הגדרת מוסדות פיננסיים זרים כוללת בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים האמורים.

בשונה מהגדרת ענף משק "שירותים פיננסיים", לצורך הגילוי בסקירת הנהלה של "סיכון האשראי הכולל לפי ענפי משק", החשיפה בגין מוסדות פיננסיים זרים המוצגת בטבלה שלהלן כוללת חשיפות לבנקים זרים ולבנקים להשקעות זרים שאינם נכללים באשראי לציבור מחד, ומאידיך אינה כוללת חשיפות בגין השקעות בניירות ערך מגובי נכסים ובגין חשיפה חוץ מאזנית פוטנציאלית.

התפתחויות בשווקי העולם. במהלך השנה נמשכה הרגיעה במשבר בגוש האירו, וחל שיפור בקצבי הצמיחה של מרבית מדינות הליבה והפריפריה בגוש. כתוצאה מכך, ברבעון השני של שנת 2013 יצא הגוש מהמיתון וברבעון הרביעי צמח הגוש בקצב רבעוני של 0.3%, בעקבות צמיחה חיובית של כל מדינות הגוש. במקביל, חל שיפור במדדי האמון בגוש והם מצביעים על המשך התרחבות במרבית הכלכלות. במהלך השנה חלה ירידה בסביבת האינפלציה, שעמדה בסיכום שנת 2013 על קצב שנתי של 0.8%. כתוצאה מהירידה באינפלציה הפחית הבנק המרכזי את הריבית בגוש לרמה של 0.25%.

כמו כן, חברת דירוג האשראי מודיס העלתה את דירוג האשראי של אירלנד ל-"Baa3".

בהתאם למדיניות הבנק, חשיפות הקבוצה למוסדות פיננסיים במדינות ה-Piigs (פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד), הינן ברמה זניחה. הבנק מקיים מדיניות אשראי זהירה ועוקב באופן שוטף וברמה קבוצתית, במסגרת פורום בינחטיבתי, אחר ההתפתחויות והיקפי החשיפות בשווקי מפתח ובמדינות בסיכון. חדר העסקאות של הבנק עוקב אחר השווקים לקבלת תמונה מקיפה ומנטר בזמן אמת את סיכונים המטבע בהתאמה לפרופיל הסיכון של כל לקוח ולמסגרות המאושרות. כמו כן, החטיבות העסקיות מבצעות באופן שוטף בדיקה מקיפה לגבי לקוחות שעלולים להיפגע מהמשבר באירופה.

כעולה מתוספת ו' לסקירת הנהלה להלן, בדבר "חשיפה למדינות זרות", החשיפה הישירה של הקבוצה למדינות האמורות אינה מהותית ובמגמת ירידה. עם זאת, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה העקיפה, בפרט אם יתפתח משבר גלובלי בעקבות המשבר במדינות האמורות.

אופן ניהול חשיפת האשראי הנובעת ממוסדות פיננסיים זרים. מדיניות הבנק בדבר החשיפות השונות לבנקים ומוסדות פיננסיים זרים עברה בחינה מחודשת ובאה לידי ביטוי בנושאים הבאים:

- הבנק קבע מדיניות שמרנית בתחום ניהול החשיפות לבנקים ומוסדות פיננסיים זרים;
- הקצאת הקווים לבנקים זרים מבוצעת בצורה קפדנית ושמרנית יותר, תוך שימוש בכלי עזר מתמטיים שנבחנו מחדש והותאמו ללקחי המשבר;

- הפקדות הבנק מבוצעות באופן בררני, בבנקים המדורגים בדירוג "A" לפחות, בעיקר בארה"ב ובמדינות מערב אירופה;
 - צומצם היקף ההפקדות בחו"ל;
 - הבנק אימץ מדיניות לפיה חשיפה בנגזרים פיננסיים מחייבת חתימה על הסכם ISDA עם כל מוסד פיננסי עימו מתבצעות עסקאות מסוג זה. תהליך זה בוצע מול הרוב המכריע של המוסדות פיננסיים מולם הוא פועל בעסקאות נגזרים פיננסיים;
 - המסגרות לסיכוני סליקה נבחנות בצורה פרטנית, תוך מגמה ברורה לצמצם משמעותית את סיכוני הסליקה, ותוך שימוש בכלי ה-CLS, המהווה כלי מרכזי לסליקה דו-צדדית הדדית;
 - נקבעה מדיניות לחשיפות למדינות פחות מפותחות (LDC). המדיניות מגדירה חשיפה בסכומים נמוכים ולטווחים קצרים יחסית;
 - ניהול שיטתי וצמוד תוך שידרוג מערכות מעקב פיקוח ובקרה, בשיתוף כל הגורמים המעורבים בבנק ובקבוצה;
 - מערכת מידע המסייעת בקבלת תמונה על בסיס קבוצתי בדבר חשיפות המתייחסות לבנקים ולמוסדות פיננסיים זרים. בהתייחס לניהול החשיפה למוסדות פיננסיים זרים, ראוי לציין כי:
 - הורדת דירוג ו/או הרעה בנתונים הפיננסיים של בנק זר משוקללים במודלים ובמידת הצורך, הבנק מקטין את הקו בהתאם;
 - היחידה למוסדות פיננסיים בחטיבה העסקית מקצה את קווי האשראי שאושרו על ידי הדירקטוריון בין מרכיבי הקבוצה, לבין היחידות השונות בבנק, לרבות לחדר עסקות של הבנק שבאחריות החטיבה הפיננסית;
 - הבנק מנהל את החשיפות למוסדות פיננסיים בדרום אמריקה באמצעות אי די בי ניו יורק, המתמחה בשווקים המתעוררים.
- חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים.** חשיפת האשראי של הבנק למוסדות פיננסיים זרים הינה ברובה לבנקים ולבנקים להשקעות. כעולה מהנתונים שיובאו להלן, כ-75% מהחשיפה ליום 31 בדצמבר 2013 הינה למוסדות פיננסיים בדירוג "A" ומעלה.
- המדינות בגינן קיימת לבנק חשיפת אשראי כאמור ליום 31 בדצמבר 2013 כוללות, בין היתר, את ארה"ב, בריטניה, גרמניה ושוויץ. בשנת 2013 לא נכללו בגין החשיפה למוסדות פיננסיים הפסדים בגין ירידת ערך של ניירות ערך.

להלן נתונים על חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים⁽¹⁾, על בסיס מאוחד:

חשיפת אשראי נוכחית ⁽⁴⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ⁽³⁾	סיכון אשראי מאזני ⁽²⁾	
במיליוני שקלים חדשים			
31 בדצמבר 2013			
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים ⁽⁶⁾			
דירוג אשראי חיצוני ⁽⁷⁾			
2,497	269	2,228	AAA עד AA-
5,736	167	5,569	A+ עד A-
2,114	7	2,107	BBB+ עד BBB-
366	8	358	BB+ עד B-
301	105	196	ללא דירוג ⁽⁸⁾
11,014	556	10,458	סך-הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים
מזה חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים:			
3,195	45	3,150	בארצות הברית
176	-	176	יתרת איגרות חוב בעייתיים
31 בדצמבר 2012			
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים ⁽⁶⁾			
דירוג אשראי חיצוני ⁽⁷⁾			
2,489	373	2,116	AAA עד AA-
4,681	270	4,411	A+ עד A-
1,274	7	1,267	BBB+ עד BBB-
512	6	506	BB+ עד B-
260	54	206	ללא דירוג ⁽⁸⁾
9,216	710	8,506	סך-הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים
מזה חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים:			
2,782	57	2,725	בארצות הברית
356	-	*356	יתרת איגרות חוב בעייתיים

*סווג מחדש בגין הכללת איגרות חוב בהשגחה מיוחדת.

הערות:

- (1) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, ברוקרים/דילרים, חברות ביטוח, גופים מוסדיים וגופים בשליטת הגופים האמורים.
- (2) פקדונות בבנקים, אשראי לציבור, השקעות באגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר ונכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים.
- (3) בעיקר ערבויות, לרבות ערבויות להבטחת חבות של צד ג'.
- (4) חשיפות האשראי וסיכון האשראי הבעייתי מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני הניכויים כהגדרתם בסעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313.
- (5) למידע נוסף אודות הרכב חשיפות האשראי שנכללו בטבלה בגין מכשירים נגזרים מול בנקים/דילרים/ברוקרים, ראו ביאור 20 לדוחות הכספיים.
- (6) חשיפות האשראי אינן כוללות חשיפות למוסדות פיננסיים שיש להם ערבות מפורשת ומלאה של ממשלות, ואינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים. (לפרטים נוספים בדבר השקעות בניירות ערך מגובי נכסים, ראו ביאור 3 לדוחות הכספיים).
- (7) לפי דירוג Moody's ובהעדרו, דירוג hFite או S&P.
- (8) סיכון אשראי חוץ מאזני ללא דירוג, מרביתו בגין ערבויות מבנקים שוויצרים פרטיים ומבנקים שוויצרים בבעלות בנקים במערב אירופה שדירוגם הינו A1 ומעלה.

בנוסף לחשיפה המוצגת בטבלה לימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012 קיימת חשיפת אשראי חוץ מאזנית פוטנציאלית למוסדות פיננסיים זרים בגין מכשירים נגזרים (כהגדרתה בסעיף 4(א) להגדרת חבות בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313 בדבר "מגבלות על חבות של לוה בודד ושל קבוצת לוויים") דהיינו, אחוז משתנה מיתרת עסקה עתידית בסך של 283 מיליון ש"ח ו-251 מיליון ש"ח, בהתאמה.

סיכוני אשראי בהלוואות לדיור

כללי. ביום 15 במאי 2011, פרסם המפקח על הבנקים הוראה, לפיה נדרשים התאגידים הבנקאיים לכלול בדוחותיהם השנתיים והרבעוניים גילוי לגבי סיכון האשראי בגין הלוואות לדיור, והפעולות שנקטו על ידם במסגרת ניהול סיכון זה. בנוסף, יכלול הגילוי נתונים כמותיים לגבי חשיפת האשראי לדיור ומאפיינים שונים המצביעים על איכות תיק האשראי לדיור של התאגיד הבנקאי.

בחודש יוני 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקונים להוראות הדיווח לציבור, אשר נועדו לשלב בהם מכתבים מסויימים של הפיקוח על הבנקים, שפורסמו בשנים האחרונות. תחילת התיקונים בדוח שנתי 2013 ואילך, ובכלל זה, עודכנו דרישות הגילוי בדבר הלוואות לדיור. פעילות העמדת הלוואות לדיור על ידי הבנק מוצגת עם הפעילות המתבצעת על ידי בנק מרכזית דיסקונט (והם יכוננו להלן, לשם הנוחות, "הקבוצה").

התפתחויות בתחום הלוואות לדיור. בשנים האחרונות נרשם גידול בביקושים ובהיקף הביצוע של הלוואות לדיור, שנגרמו בעקבות התגברות הביקושים בשוק הדיור ועלויות המחירים שנגרמו כתוצאה מהמחסור בהיצע הדירות ביחס לביקושים כאמור.

העליה שנרשמה בהיקף הלוואות לדיור (ובכלל זה עליה בהיקף הכספי הממוצע של הלוואות אלה), חורגת משיעורי הצמיחה במשק ומשיעורי העליה ברמת החיים ובהכנסות משקי הבית. לפיכך, עולה חשש מסוים שתהליכים אלו עלולים לפגוע באיכות תיק האשראי לדיור ולהגדיל את חשיפת המערכת הבנקאית לסיכוני אשראי.

הצעדים שנקטו על ידי הקבוצה. מדיניות האשראי מגדירה את הקריטריונים הנדרשים להבטחת איכות האשראי והקטנת הסיכונים הנובעים ממנו, לרבות הכללים לבחינת יכולת החזר של הלווים והערבים לחוב, מדרג הסמכויות, סוגי הבטחות שימשו להבטחת האשראי, תימחור האשראי וכן עקרונות לניהול, מעקב ובקרה אחר האשראי והביטחונות. כמו כן, נקבעו ספים ומגבלות לפעילות בקשר עם יחס החוזר, שיעור המימון, דירוג העסקה, הלוואות גישור והתפלגות גיאוגרפית. נקבעו גם מגבלות צולבות בגין חלק מהפרמטרים האמורים. בנוסף, מבוצעות הפעולות הבאות:

- הקבוצה מפעילה בקרת איכות אשראי עוד בטרם העמדתו באמצעות מערך עורפי הכולל יחידת חיתום אשראי, חיתום משפטי ויחידת בחינה. אישורי משכנתאות בפרופיל סיכון גבוה ניתנים באמצעות מרכז אישורים מתמחה;
- שימוש ב"מקדמי בטחון" (מבחיני עמידות) בתהליך אישור מסגרת הלוואה. בטרם אישור מסגרת הלוואה, בוחנת הקבוצה את השלכות הצפויות בגין שינויים תיאורטיים של משתני השוק (בעיקר עליה בשיעור של 2-3 נקודות האחוז בשיעור הריבית השנתי) - על כושר החזר של הלווה;
- צמצום היקף האשראי הניתן במסלולי הלוואה בהן שיעור הריבית משתנה בתדירות גבוהה (פריים ומשתנה צמודה כל שנה עד חמש שנים), בהתאם למגבלה שקבע המפקח על הבנקים;
- קביעת מדיניות חשיפה למגזרים מיוחדים: קבוצות רכישה, תושבי חוץ, הלוואות לכל מטרה וכיוצ"ב. בהלוואות למימון רכישת נכסי יוקרה, הבנק מפעיל מדרג סמכויות מחמיר;
- שימוש שוטף בתרחישים תיאורטיים, לרבות תרחישי קיצון, לצורך ניתוח רגישות לגבי השינויים הצפויים בחשיפת הבנק לסיכוני אשראי - כנגזרת מהשינויים בפרמטרים הנבדקים;
- קיום מעקב אחר אינדיקטורים מצביעי סיכון (KRI), לרבות לעניין התפתחויות בשוק הדיור, שוק העבודה והיקף הפיגורים בהלוואות בבנק ובמערכת;
- ערכת הסדרים נקודתיים ללקוחות המתקשים לעמוד בהחזרים התקופתיים הנגזרים מהסכמי הלוואות המקוריים;
- יישום מודל דירוג אשראי למשכנתאות.

היקף תיק הלוואות לדיור של הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם ב-20,401 מיליון ש"ח (31.12.2012 - 20,092 מיליון ש"ח).

להלן נתונים, לגבי מאפייני סיכון מסויימים של תיק הלוואות לדיור של הקבוצה:

ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	
%	%	
13.0	9.6	שיעור הלוואות לדיור שמימנו למעלה מ-75% משווי הנכס
18.2	17.2	שיעור הלוואות לדיור, שהחזר החודשי, בכל אחת מהן, עולה על 35% מהכנסות הלווה
64.3	65.2	שיעור הלוואות לדיור בריבית משתנה, מסך תיק הלוואות לדיור ⁽¹⁾

הערה:

(1) בחישוב היחס נכללו גם הלוואות בהן תדירות שינוי הריבית עולה על חמש שנים.

לפרטים נוספים, ובכלל זה פרטים בדבר תיק המשכנתאות של קבוצת דיסקונט והסיכונים הגלומים בו, ראו לעיל "פעילות המשכנתאות" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים".

גילוי נוסף על סיכון אשראי בגין חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים

התאגידים הבנקאיים נדרשים לכלול בדיווח מידע על סיכון האשראי הנוכחי למועד הדיווח, בהתייחס לכל קבוצת לווים אשר חבותם נטו על בסיס מאוחד, לאחר הפחתת הניכויים המותרים לפי סעיף 5 להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313, עולה על 15% מהון התאגיד הבנקאי. עד ליום 31 במרס 2013 היתה לקבוצת דיסקונט קבוצת לווים אחת שחבותה קרובה ל-15% מהון הבנק. מאז ועד ליום 31 בדצמבר 2013, ירדה החבות של הקבוצה משמעותית מתחת לרף שקבע המפקח, ובהתאם, אין היא מוצגת עוד במסגרת הגילוי הנוסף כאמור. הבנק מקיים תהליך מעקב רציף אחר קבוצות הלווים הגדולות, מבצע סקירות תקופתיות להערכת הסיכון המיוחס לכל קבוצה, ולגבי חלק מהקבוצות אף מבצע בחינה של תרחישי קיצון והשפעתם על יכולת ההחזר. הבנק עומד בכל המגבלות הרגולטוריות המתייחסות להיבטי ריכוזיות אשראי.

החל מהדוח השנתי לשנת 2012, הבנק מסווג את השקעתו בניירות ערך של סוכנויות פדרליות בארה"ב במסגרת האשראי לציבור. הבנק בוחן את השאלה האם יש לסווג את ההשקעה כאמור גם לעניין הגלוי בדבר חשיפות משמעותיות לקבוצות לווים. זאת, נוכח מיהות הסוכנויות והמאפיינים הייחודיים של ניירות הערך בהם השקיע הבנק. לפרטים בדבר השקעות הבנק כאמור, ראו להלן תוספת ה' לסקירת ההנהלה.

הגדרות של חובות בעייתיים

זיהוי וסיווג אשראים כ"חובות בעייתיים" מבוצע בהתאם לסיווגים שנקבעו בהוראת הדיווח לציבור ועל פי קריטריונים שנקבעו בהוראות אלה: "חובות פגומים", "חובות נחותים", ו"חובות בהשגחה מיוחדת". לפרטים בדבר סיכון האשראי בגין חובות בעייתיים ומרכיבי, ראו לעיל "האשראי לציבור" בפרק "התפתחות הנכסים וההתחייבויות", וביאור 4 לדוחות הכספיים.

סיכונים אשראי בגין מימון ממונף (Leveraged Finance)

הגדרת מימון ממונף. עד לדוח שנתי 2012, הגדיר הבנק מימון ממונף כאשראי למימון עסקאות לרכישת אמצעי שליטה, כפי שהוגדרו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 323, בהן שיעור המימון הינו מעל הנורמה. מימון רכישת אמצעי שליטה בתאגידים מתאפיין בסכומים או בשיעורי מימון גבוהים, כאשר פירעון האשראי מבוסס בעיקרו על התאגיד הנרכש, לעיתים אף ללא זכות חזרה ללווה. לאור הנחיות והבהרות של הפיקוח על הבנקים, הרחיב הבנק את ההגדרה כך שמימון ממונף מוגדר כאשראי למימון אמצעי שליטה בתאגידים ואשראי הניתן ללווים המאופיינים ברמת מינוף פיננסי העולה באופן משמעותי על הנורמות המקובלות בענף הפעילות. **סיכונים אשראי בגין מימון ממונף.** הבנק קבע מגבלות על היקף החשיפה למימון ממונף ביחס לסך האשראי הכולל של הבנק וביחס להון הכולל של הבנק, לפי הנמוך מביניהם. בנוסף, התפתחות המימון הממונף והעמידה במגבלות שנקבעו מדווחים להנהלת הבנק ולדירקטוריון אחת לרבעון (במקום פעמיים בשנה עד כה), לצורך מעקב אחר הסיכונים הגלומים במימון זה. בהוראות ניהול בנקאי תקין נקבעו מגבלות ביחס למימון רכישת אמצעי שליטה, אשר הבנק עומד בהן. לפרטים נוספים בענין זה, ראו בנספח לדוח הדירקטוריון, המהווה חלק בלתי נפרד ממנו (חלק ג', סעיף 2).

ניהול סיכונים שוק

סיכון שוק הוא הסיכון לפגיעה בהון הבנק וברווחיותו הנובע משינויים בשווקים הפיננסיים המשפיעים על ערך נכסי הבנק או התחייבויותיו: שיעורי הריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי ניירות ערך, מחירי מוצרים, התנדויות של פרמטרים אלה ומדדים כלכליים אחרים. סיכונים השוק מוצגים בסקירה זו על בסיס קבוצתי הכולל את הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט, אי די בי ניו יורק, אי די בי (סוויס) בנק, כאל והקופה לפיצויים של עובדי הבנק (להלן בסעיף זה: "הקבוצה").

במהלך שנת 2012 פרסם הפיקוח על הבנקים תיקון להוראה 310 בנושא ניהול סיכונים, בעקבות כך תוקנה הוראה 339 בנושא ניהול סיכוני שוק וריבית ובפרט בוטלו הסעיפים המפרטים את עקרונות ניהול הסיכון שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 310 ונקבע כי יחידת ניהול סיכוני שוק תהיה כפופה למנהל הסיכונים הראשי.

הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 333 בנושא "ניהול סיכוני ריבית". ביום 3 ביוני 2013 פורסמה ההוראה, שנועדה להסדיר את הדרישות והציפיות של הפיקוח על הבנקים מתאגידים בנקאיים בכל הקשור לניהול סיכון הריבית. ההוראה תואמת את המלצות ועדת באזל בנושא. הבנק וחברות הבת בוחנים את דרישות ההוראה וההיערכות הנדרשת כדי לעמוד בהן. בבחינה ראשונית שנערכה, לא אותרו פערים משמעותיים. (תחילת האמור בהוראה מיום 1 ביולי 2014 ואילך).

אסטרטגיה ומדיניות

לבנק שלושה מסמכי מדיניות הקשורים לסיכוני שוק, שאושרו על ידי הדירקטוריון. **מדיניות ניהול סיכוני שוק**. מדיניות ניהול סיכוני השוק נועדה להגדיר את מסגרת ניהול הסיכון הפיננסי בפעילות השוטפת של הבנק. במסמך המדיניות נקבעו עקרונות המדיניות הקבוצתית והגופים האחראים ליישום משימות ניהול סיכוני השוק. קביעת תיאבון הסיכון הקבוצתי עבור סיכון השוק של הקבוצה כולל, בין היתר, מגבלות קבוצתיות במונחי VaR, במונחי החשיפה לסיכוני בסיס, במונחי ירידת השווי הכלכלי המקסימלית בתרחיש קיצון ובשינוי מקבילי בעקומי הריבית. **מדיניות הניהול הפיננסי** מגדירה את עקרונות הניהול של סיכוני השוק בקו ההגנה הראשון (נוטלי הסיכון), לרבות התייחסות לתפקידי החטיבה הפיננסית, לאחריות הגורמים המעורבים בתהליכי ניהול סיכוני השוק ולסמכותם. תהליכי הניהול השוטף בבנק מתבצעים בכפוף למסמך מלווה - מסמך ראש החטיבה הפיננסית, המגדיר נהלים ספציפיים ובעיקר מערך מגבלות נוסף שמאפשר ניהול שמרני יותר של החשיפות לסיכוני שוק.

מדיניות ניהול השקעות נוסטר קובעת כללים ועקרונות בניהול תיק הנוסטר בבנק, על מרכיביו השונים, תהליכי בקרה וניהול סיכונים הכרוכים בפעילות היחידה לניהול תיק הנוסטר.

במהלך שנת 2013 גובש ואושר בדירקטוריון מסמך תיאבון קבוצתי לסיכון האשראי הכרוך בפעילות בניירות ערך. **מדיניות ניהול סיכוני שוק בחברות הבת**. הדירקטוריון של חברות הבת הבנקאיות קבעו מדיניות לגבי החשיפות המרביות לסיכוני השוק, על בסיס עקרונות המדיניות הקבוצתית המפורטים במסמך מדיניות ניהול סיכוני שוק. מתודולוגיות מדידה וניהול סיכוני שוק הותאמו לאלה המקובלות בבנק, תוך התחשבות באופי הפעילות הספציפי של כל חברה בת.

הניהול השוטף של סיכוני השוק מתבצע בבנק ובכל אחת מחברות הבת הבנקאיות העיקריות בנפרד. יחד עם זאת, הבנק בוחן בתדירות גבוהה את התיאבון לסיכוני השוק של הבנק, של חברות הבת הבנקאיות ושל הקבוצה כמכלול. דיווחים לגבי עמידת הקבוצה והבנק במגבלות החשיפה לסיכוני שוק מוצגים בפני הדירקטוריון במסגרת מסמך הסיכונים.

שינויים עיקריים במדיניות החשיפה ובתהליכי ניהול הסיכונים. במהלך שנת 2013 אישר הדירקטוריון שינויים בתיאבון לסיכוני שוק ברמת הקבוצה, ובפרט:

- קביעת מגבלות על החשיפה לסיכוני שוק בתרחיש קיצון בראיה חשבונאית, המביאות לידי ביטוי את חשיפת יחס הון הליבה לשינויים שנקבעו בתרחישים השונים. המגבלות שנקבעו מביאות בחשבון את המגבלות הרגולטוריות;
- שינוי במבנה המגבלות על שחיקת השווי הכלכלי של ההון בתרחיש קיצון (ראו להלן "ניתוח הפסדים בתרחיש קיצון");
- צמצום מגבלות החשיפה לסיכון בסיס.

מבנה ותהליכים

במסגרת התהליכים המבוצעים בקווי ההגנה השונים ראוי לציין:

קו ההגנה הראשון. החטיבה הפיננסית מרכזת תחתיה את מכלול הפעילות הפיננסית של הבנק, הכוללת הן את הגורמים העסקיים (נוטלי הסיכון) והן את המערך העורפי ומערך הביניים (גורמי הבקרה).

קו ההגנה השני. כולל את יחידת ניהול סיכוני שוק וניזלות הפועלת במסגרת האגף לניהול סיכונים ותפקידיה הם:

- דיווח להנהלה ולדירקטוריון אודות סיכוני השוק, תוך ביצוע ניתוחים משלימים ובלתי תלויים בחישובי קו ההגנה הראשון, לרבות תהליכי ניהול סיכוני השוק בבנק ובחברות הבת העיקריות;
- וידוא כי מגבלות החשיפה עקביות עם המגבלות המוגדרות בהצהרת התיאבון לסיכון וכי הן כוללות את כלל גורמי סיכוני השוק, במהלך העסקים הרגיל ובתרחיש קיצון ובחינת האפקטיביות שלהן;

- פיתוח מודלים וכלים נאותים להערכה וניהול החשיפה לסיכוני שוק;
 - חישוב הקצאת ההון לסיכוני שוק;
 - אומדן השפעת תרחישי הקיצון על הון הבנק, הן בראיה החשבונאית והן בראיה הכלכלית;
 - התאמת מדיניות ניהול הסיכון להוראות רגולטוריות בהתאם להחלטת הדירקטוריון;
 - בחינת אפקטיביות תהליכי ניהול סיכוני השוק והנזילות.
- הניהול והפיקוח השוטפים.** הניהול והפיקוח השוטפים בתחום ניהול סיכוני השוק מתבצעים, בין היתר, על ידי הוועדות הבאות:
- **ועדה לניהול נכסים והתחייבויות (ועדת ננ"ה).** ועדה בראשות המנכ"ל, המתכנסת אחת לחודש. תפקיד הוועדה לקבוע את מדיניות ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, לקבוע יעדי חשיפה לסיכוני שוק ונזילות לאור הערכת מצב על ההתפתחויות הצפויות בשווקים ובכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון, ולבחון את רווחיות הפעולות השונות וכן את העמידה ביעדי הלימות ההון. הוועדה משמשת גם כוועדה קבוצתית שמתכנסת מעת לעת;
 - **הפורום הפיננסי** הוא ועדה פנימית של החטיבה הפיננסית, הפועלת בראשות ראש החטיבה הפיננסית. הפורום מתכנס בתדירות שבועית ומטרתו להעריך את ההתפתחויות השוטפות בשווקים ולעקוב אחר ביצוע הנחיות ועדת ניהול נכסים והתחייבויות. הפורום אחראי על הניהול השוטף של חשיפות הבסיס והריבית של הבנק, במסגרת היעדים שהותוו על ידי ועדת ננ"ה;
 - **פורום תרחישי קיצון ומתודולוגיית סיכוני שוק קבוצתי** מתכנס בתדירות רבעונית בהשתתפות נציגי הבנק וחברות הבת להן חשיפה מהותית לסיכוני שוק. הפורום נועד לתאם את תהליכי הניהול של סיכוני שוק ונזילות, לרבות ניהול שוטף של החשיפות לסיכון, הגדרת מתודולוגיות ליישום הכלים המשמשים לניהול החשיפה וכיוצ"ב.

ההליכים

הבנק נוקט בצעדים הדרושים כדי למדוד ולהעריך את החשיפה הכוללת לסיכונים בקבוצה כולה וכן כדי להטמיע את תפיסת הניהול הקבוצתי, בבנק ובחברות בקבוצה. נהלי הבנק מחייבים את נוטלי הסיכון ואת גורמי הבקרה לדווח על אירועים חריגים, כדוגמת הפסד שעולה על סף שנקבע, חריגה ממגבלות וכו'. ראש החטיבה הפיננסית קובע את אופן הטיפול בחריגות ואת התגובות להתפתחויות חריגות בשווקים השונים. בנוסף, מוגדרות מגבלות פנימיות אשר נקבעות על ידי ראש החטיבה הפיננסית ומנוטרות באופן שוטף.

מדידה ודווח

מדידת החשיפה לסיכוני שוק ונזילות, לרבות חישוב אומדני הסיכון השונים, מבוצעת בבנק בתדירות שבועית, באמצעות מערכת Riskpro. המערכת משמשת כבסיס לנתונים פיננסיים, בו מרוכז המידע הפיננסי הנדרש לניהול סיכונים, המתייחס למגוון המכשירים הפיננסיים בהם פועל הבנק, כולל אופציות גלומות, לנתוני השוק (דוגמת מדדים, שערי חליפין ושיעורי ריבית), למידת התנודתיות שלהם ולמתאמים הסטטיסטיים שביניהם, וכן למודלים מימוניים והתנהגותיים. כמו כן, באמצעות המערכת מבוצעות סימולציות על כלל הפעילות ברמת הבנק והקבוצה, על פעילויות/תיקים וכן מחושבים מדדי סיכון נוספים ונמדדות חשיפות הריבית (יצוין כי המערכת משמשת גם במדידת השווי ההוגן לצרכי הדיווח החשבונאי).

מערכת זו משמשת גם את בנק מרכזית דיסקונט, לחישוב החשיפות לסיכוני השוק והנזילות שלו.

אי די בי ניו יורק. מדידת החשיפה לסיכוני שוק ונזילות מבוצעת על ידי קו ההגנה הראשון (ה-Treasury) באמצעות מערכת ניהול סיכונים עצמאית (VTen) המספקת חישוב של אומדי הסיכון בתדירות חודשית. ניהול הסיכונים מבקר את החשיפות לסיכוני השוק והנזילות ומבצע חישובים עצמאיים של תרחישי קיצון. בשנת 2014 מתוכננת החלפת המערכת למערכת מתקדמת יותר (SUNGARD).

הפחתת סיכון

מדיניות גידור סיכוני השוק. מדיניות הבנק וחברות הבת הבנקאיות בנושא ניהול סיכוני שוק מבוססת על ניהול החשיפות לסיכוני שוק, במסגרת מגבלות כמותיות שנקבעו על חשיפות אלה תוך הגדרה של אופן הפעילות והגנה עליה. האמצעים בהם נעשה שימוש לצורך העמידה במגבלות שנקבעו, כוללים:

- רכישת ומכירת מכשירים סחירים בכל מגזרי ההצמדה (בעיקר ניירות ערך לטווחים שונים);
- השקעה וגיוס מכשירים פיננסיים לא סחירים (בעיקר פקדונות של בנקים ולקוחות גדולים);
- פעילות במכשירים פיננסיים נגזרים עם בנקים ולקוחות גדולים.

גילוי כמותי

(1) חשיפת בסיס

החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים בשערי החליפין או במדד המחירים לצרכן, עקב ההפרש שבין שווי הנכסים לבין שווי ההתייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות והשפעתן של האופציות הגלומות. החשיפה לסיכון בסיס נמדדת במגזר הצמוד למדד המחירים ובמגזר מטבע חוץ (לרבות בשקלים צמודים למטבע חוץ).

ניהול החשיפות בפועל מתבצע בתדירות יומית על בסיס הפוזיציות הכלכליות במגזרי ההצמדה השונים, אשר שונות מהפוזיציות החשבונאיות אותן ניתן לראות בביאור 17 לדוחות הכספיים.

את ההפרשים בין הפוזיציות ניתן לחלק לקבוצות הבאות:

(א) תיקונים כלכליים מסוימים בפוזיציה המנוהלת: אי הכללת הפסדים או רווחים כתוצאה משינויים בשווי השוק של איגרות חוב במט"ח או צמודות מדד (התייחסות לערך הקניה בתוספת ריבית צבורה); הוספת רכוש קבוע במט"ח כנכס כספי; העברת חובות פגומים לא צוברים במט"ח למגזר הצמדה שקלי.

(ב) התייחסות לחברות הבת: מאזן ההצמדה הינו מאזן מאוחד, אשר כולל את כל חברות הבת, בעוד שהפוזיציה המנוהלת כוללת את נתוני הפוזיציות המנוהלות של חברות הבת העיקריות; חשיפת המט"ח בקופת הפיצויים לעובדי הבנק (ב.ל.ד.) אינה כלולה במאזן ההצמדה, היות ובמאזן הבנק נרשם רק הפער שבין העתודה ליעודה בקופה. לעומת זאת, היא נכללת בפוזיציה המנוהלת.

(ג) עיתוי חישוב הפוזיציה: הפוזיציה המנוהלת מחושבת על בסיס נתוני ההון בסוף הרבעון החולף בתוספת שינויים שחלו במהלך הרבעון האחרון, עד מועד החישוב. שינויים אלה מבוססים על נתונים לא סופיים, כפי שהם ידועים במועד החישוב. לעומת זאת, הפוזיציה במאזן ההצמדה מחושבת על בסיס נתונים מבוקרים המשמשים במסגרת הדוחות הכספיים.

תמהיל ההשקעה במגזרי ההצמדה השונים נקבע באופן שוטף במסגרת המגבלות המוצגות להלן ועל בסיס תחזיות לגבי משתני השוק הרלבנטיים.

להלן התפלגות השקעת ההון בפועל ביחס למגבלות שנקבעו (הנתונים מוצגים ביחס להון):

מגזר	מגבלה	שנת 2013				שנת 2012			
		מ	עד	מוצע	סוף שנה	מ	עד	מוצע	סוף שנה
	-50%								
צמוד מדד	(25%)	8.5%	4.5%	29.0%	19.3%	26.3%	18.0%	28.0%	21.5%
מט"ח	15%-40%	25.1%	25.1%	28.1%	26.8%	27.5%	26.7%	28.6%	27.7%

בטבלה מוצגות המגבלות לאחר עדכוןן בשנת 2013 (מגבלות החשיפה צומצמו ברבעון השלישי של שנת 2013).

רגישות ההון לשינויים בשער החליפין. רגישות ההון לשינויים בשערי חליפין מוצגת בטבלה שלהלן, המפרטת את ההשפעה של שינויים בשערי החליפין במטבעות העיקריים על ההון ליום 31 בדצמבר 2013.

רגישות הון הבנק לשינויים בשערי חליפין				
במיליוני שקלים חדשים				
מגזר	10%	5%	-5%	-10%
דולר	182	89	(97)	(200)
יורו	(6)	(5)	7	17
מט"ח אחר	(4)	(2)	-	-

השפעה זו חושבה על פי השינוי הצפוי בשווי ההגון של הקבוצה במטבעות השונים, בהינתן התרחיש שנקבע על ידי המפקח על הבנקים. יצוין כי, ביטול החיסוי על ההשקעה באי די בי ניו יורק, צימצם את רגישות יחס ההון לרכיבי סיכון לשינויים בשער החליפין.

(2) החשיפה לסיכון ריבית

א. כללי

סיכון הריבית הוא הסיכון לפגיעה ברווחי הבנק ובהונו כתוצאה משינוי של שיעורי הריבית בשוקים. הסיכון נובע מהחשיפה לשינויים עתידיים בשיעורי הריבית והשפעתם האפשרית על הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות לרבות תיקונים כלכליים מסויימים. ניהול חשיפת הריבית מבוצע בנפרד בכל אחד ממגזרי הצמדה.

ב. ניתוח רגישות להשפעת החשיפה לשינויים בריבית המבוססת על השווי ההגון של המכשירים הפיננסיים

שווי הוגן של מכשירים פיננסיים. לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, בהתאם להוראה, השווי ההגון נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרימי המזומנים המהוונים בריבית נכיון בשיעור המבטא את אומדן רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

אומדן השווי ההגון באמצעות הערכת תזרימי המזומנים העתידיים וקביעת שיעור ריבית הנכיון הינם סובייקטיביים. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הנתונים שיובאו להלן אינם בהכרח אינדיקציה לשווי המימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח. הערכת תזרימי המזומנים העתידיים נעשתה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה מתחשבת בתנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. הדברים אמורים בעיקר לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית, ולא נכללה השפעת המס. עוד יצוין כי יתכן והפער בין היתרה במאזן לבין הערכים המוצגים כשווי הוגן לא ימומש כיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון.

בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בפרק זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי. יתר על כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי ההגון, ולאור השיטות וההנחות ששימשו ביישום ההוראה, יש להזהר בבחינת נתוני השווי ההגון כשלעצמם, ובעריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

מכשירים פיננסיים מורכבים הינם מכשירי חוב, אשר משוברים בהם רכיבים נגזרים שלא הופרדו מהם. במידע על שווי הוגן, לא נדרש הבנק לסווג מכשירים פיננסיים כמכשירים פיננסיים מורכבים, כיון שבהתאם להנחיות בנק ישראל, החשיפה לריבית של מכשירים אלה כלה את הפריסה של עסקאות אלה על פי מועדי הפרעון, תוך הפרדת מרכיב האופציה ממכשירים אלה. להלן פרוט המכשירים הפיננסיים המורכבים, אשר בגילוי על החשיפה לשינויים בשיעורי ריבית טופלה האופציה שהופרדה והמכשיר המארח כמכשירים העומדים בפני עצמם (ההשפעה על הדוחות אינה מהותית): פקדונות עם אפשרות בחירה בין קבלת ריבית קבועה לקבלת ריבית משתנה, תוכניות חסכון צמודות למדד וצמודות למטבע חוץ עם אופציה לשינוי בסיס הצמדה ואופציה להבטחת קרן הפקדה שקלית, פקדונות והלוואות צמודים למדד וצמודים למטבע חוץ עם אופציה להבטחת קרן שקלית.

לפרטים נוספים בדבר השיטות וההנחות העיקריות ששימשו באומדן השווי ההגון של המכשירים הפיננסיים, ראו ביאור 21 לדוחות הכספיים.

שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לפני השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית)

מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי				לא צמוד	צמוד למדד	דולר	אירו	אחר	סך-הכל
סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל							
במיליוני שקלים חדשים											
31 בדצמבר 2013											
190,257	3,918	4,369	47,094	25,682	109,194						נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
178,062	10,589	18,279	53,175	3,179	92,840						סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף מאזניים ⁽³⁾
(183,531)	(4,913)	(8,616)	(49,985)	(21,860)	(98,157)						התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(178,859)	(9,598)	(14,117)	(48,138)	(6,878)	(100,128)						סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף מאזניים ⁽³⁾
5,929	(4)	(85)	2,146	123	3,749						שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים
31 בדצמבר 2012											
191,066	3,794	5,782	49,238	25,530	106,722						נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
154,406	7,876	12,774	49,019	3,163	81,574						סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף מאזניים ⁽³⁾
(184,855)	(4,169)	(8,410)	(54,136)	(22,050)	(96,090)						התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾
(155,380)	(7,576)	(10,299)	(41,757)	(4,689)	(91,059)						סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוף מאזניים ⁽³⁾
5,237	(75)	(153)	2,364	1,954	1,147						שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים

שינוי בשווי הוגן	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת השינויים בשיעורי הריבית ⁽⁴⁾									
	מטבע חוץ ⁽²⁾			מטבע ישראלי						
	סך-הכל	סך-הכל	סך-הכל	השפעות מקזזות	אחר	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	השינוי בשיעורי הריבית
במיליוני שקלים חדשים										
31 בדצמבר 2013										
(18%)	(1,043)	4,886	-	(2)	(76)	1,543	30	3,391		גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
(2%)	(124)	5,805	-	(4)	(84)	2,090	115	3,688		גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
16%	928	6,857	-	(5)	(87)	2,609	229	4,111		קטון מיידי מקביל של אחוז אחד
31 בדצמבר 2012										
(13%)	(680)	4,557	(4)	(74)	(134)	2,034	1,930	805		גידול מיידי מקביל של אחוז אחד
(1%)	(66)	5,171	-	(76)	(151)	2,357	1,948	1,093		גידול מיידי מקביל של 0.1 אחוז
6%	312	5,549	(4)	(77)	(162)	2,337	1,976	1,479		קטון מיידי מקביל של אחוז אחד

הערות:

- (1) לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוף מאזניים.
- (2) רבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוף.
- (3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי הוגן המוצג בביאור 21 לדוחות הכספיים.
- (4) שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים שמוצג בכל מגזר הצמדה הוא השווי הוגן נטו במגזר זה, בהנחה שחל השינוי שצויין בכל שיעורי הריבית במגזר ההצמדה. סך הכל שווי הוגן של מכשירים פיננסיים הוא השווי הוגן נטו של כל המכשירים הפיננסיים (למעט פריטים לא כספיים), בהנחה שחל השינוי שצויין בשיעורי הריבית בכל מגזרי ההצמדה.

לפרטים בדבר השפעת שינויים בשיעורי הריבית על השווי הוגן של החובות הבעייתיים, ראו ביאור 21 ג'. הקיטון בשווי הוגן, נטו, במטבע ישראלי צמוד למדד כנגד גידול בשווי הוגן, נטו, במטבע ישראלי לא צמוד, נובע מניהול אקטיבי של הון הפעיל והחלטה להסיט אותו בהתאם לתשואות הצפויות במגזרי ההצמדה השונים.

ג. נתונים המשמשים לצורך ניהול חשיפת הריבית

הנתונים שהוצגו בסעיף ב' לעיל, חושבו על בסיס השווי ההוגן, כנדרש על פי הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובהתאמה לחישוב של תוספת ד' בסקירת ההנהלה להלן.

הניהול השוטף של חשיפת הריבית נערך על כלל פעילות הקבוצה ומובאים בו בחשבון נתונים נוספים המייצגים את הגישה הכלכלית לניהול חשיפת השווי הכלכלי של הון הבנק לשינויים בריבית. בין היתר נלקחים בחשבון:

- חשיפות עתידיות שונות שאינן עונות על התנאים להכללתן בגישות חישוב חשבונאיות;
 - מחירים המייצגים את העלות האלטרנטיבית שרואה הבנק בהתאם לשינויים במחירי השוק (ולא ביחס לשינויים בסיכון האשראי של התזרימים);
 - יתרות בעלות השפעה כלכלית השונה מהשפעתן החשבונאיות.
- נתונים נוספים אלה מביאים לאומדן שווי כלכלי ולאומדני חשיפה לשינויים בריבית, השונים מהאומדנים המקבילים שנגזרים מהנתונים החשבונאיים.

ההבדלים העיקריים בין חישוב החשיפה לפי שווי הוגן חשבונאי לבין החשיפה הכלכלית (BPV) הם אלה:

- (א) פרישת עו"ש זכותי מבוצעת רק בחישוב החשיפה הכלכלית;
- (ב) בחישוב השווי ההוגן החשבונאי נעשה שימוש בעקומים אשר מביאים בחשבון את מרווחי האשראי. בחישוב החשיפה הכלכלית, נעשה שימוש בעקומים המייצגים את מחירי העברה של הבנק וכוללים רק את סיכון הבנק;
- (ג) הבדלים באוכלוסיה ושיוך למגזרי ההצמדה, בעיקר: חוב פגום לא צובר (בשווי הוגן חשבונאי נשאר במגזרים בהם נכלל במקור, בעוד שבשווי הוגן כלכלי ממוין למגזר הלא צמוד), תוכניות ברירה (בשווי הוגן חשבונאי מוצגות במגזר הראשי בעוד שבשווי הוגן כלכלי מתבצעת הפשטה של העסקה למרכיבים הפיננסיים הבסיסיים שלה, וכל מרכיב משויך למגזר ההצמדה המתאים לו).

להלן השפעת שינויים היפותטיים של 100 נקודות בסיס בשיעורי הריבית על השווי הכלכלי של הקבוצה:

השינוי בשיעורי הריבית	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	מט"ח אחר	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים					
31 בדצמבר 2013					
עליה של 100BP בשיעורי הריבית	(138)	(48)	(212)	9	(389)
ירידה של 100BP בשיעורי הריבית	158	53	107	(8)	310
31 בדצמבר 2012					
עליה של 100BP בשיעורי הריבית	(155)	17	77	15	(46)
ירידה של 100BP בשיעורי הריבית	173	(23)	(371)	(9)	(230)

המגבלות שקבע הדירקטוריון לגבי חשיפת לסיכונים ריבית במגזרי ההצמדה השונים מבטאות במונחי הפגיעה המקסימלית בהון הכלכלי כתוצאה מתזוזה מקבילה של עקום התשואה ב-1% בכל אחד מהמגזרים.

המגבלה שנקבעה על החשיפה הקבוצתית לשינוי של 1% בעקומי הריבית, היא בשיעור של 7.5% מההון. זאת, בנוסף למגבלות שקבע הבנק וחברות הבת הבנקאיות על אומדן סיכון זה. בשנת 2013 הבנק והקבוצה עמדו במגבלות החשיפה שנקבעו.

בנוסף לתרחיש של תזוזה מקבילה בעקומי הריבית, נבחנת גם חשיפה לשינויים לא מקבילים בעקומי הריבית השונים.

מדידת הסיכון בבנק נעשת בתדירות שבועית ואומדני החשיפה ברמת הקבוצה מנוטרים בתדירות חודשית.

בחברות הבת הבנקאיות מבוצעת מדידה במתודולוגיה דומה ובתדירות חודשית לפחות. חשיפת לסיכונים ריבית מנוהלת בכל אחת מהחברות בנפרד, באמצעות הגופים שהוסמכו לכך.

ד. אופיו של סיכון הריבית בתיק הבנקאי

התיק הבנקאי כולל את מרבית סיכונים הריבית של הקבוצה וכוללה בו פעילות הבנק במתן אשראים, ברכישת ניירות ערך ובגיוס פקדונות וכתבי התחייבות. פעילות זו מושפעת משיקולים אסטרטגיים וראייה ארוכת טווח של תיאבון הבנק לסיכון ריבית.

התיק הבנקאי של הקבוצה בארץ מוכוון ללקיחת חשיפות לסיכונים ריבית שקלית ומדדית ואילו התיק הבנקאי של החברות הבנות בחו"ל מכיל חשיפות לסיכונים ריבית מט"ח (בעיקר ריבית דולרית) לרבות סיכון פירעון מוקדם של נכסי הבנק והתחייבויותיו.

להלן השפעת שינויים היפותטיים של 100 נקודות בסיס בשיעור הריבית על התיק הבנקאי:

השינוי בשיעורי הריבית	לא צמוד	צמוד מדד	דולר	מט"ח אחר	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים					
31 בדצמבר 2013					
עליה של 100BP בשיעורי הריבית	(138)	(34)	(205)	7	(369)
ירידה של 100BP בשיעורי הריבית	158	38	99	(4)	290
31 בדצמבר 2012					
עליה של 100BP בשיעורי הריבית	(141)	25	37	14	(65)
ירידה של 100BP בשיעורי הריבית	162	(31)	(330)	(8)	(207)

בעשר השנים האחרונות לא ארע שינוי שבועי מצטבר, אשר לו היה מתרחש בתקופת הדיווח היה פוגע בהנחת העסק החי ששימשה בבסיס עריכת הדוחות הכספיים.

להלן ריכוז נתוני החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית של הבנק והחברות המאוחדות שלו, ובכלל זה שיעור התשואה הפנימי (שת"פ) ומשך החיים הממוצע (מח"מ), בהתאם למגזרי ההצמדה השונים, כולל הנחות לגבי פרעונות מוקדמים:

	ליום 31 בדצמבר 2012			ליום 31 בדצמבר 2013		
	מטבע ישראלי			מטבע ישראלי		
	מטבע חוץ ושקלים צמודים	צמוד מדד	לא צמוד	מטבע חוץ ושקלים צמודים	צמוד מדד	לא צמוד
במיליוני שקלים חדשים						
סך-כל הנכסים	128,483	28,693	188,296	137,424	28,861	202,034
סך-כל ההתחייבויות	126,347	26,739	187,149	135,367	28,738	198,285
משך חיים ממוצע (מח"מ) (בשנים):						
נכסים	0.84	3.70	0.96	0.95	3.35	0.93
התחייבויות	0.66	3.79	0.76	0.61	3.10	0.76
פער המח"מ	0.18	(0.09)	0.20	0.34	0.25	0.17
הפרש שת"פ	1.87	0.94	2.70	2.18	1.11	2.51

(3) הערך הנחון לסיכון VaR (Value at Risk)

אומד סיכון זה שימש כאחד מכלי הניהול המרכזיים לניהול סיכונים השוק. כיום הוא משני בהתייחסות הניהולית אליו וזאת, בנוסף למגבלות ביישומו. לעומת זאת, כיום מודגשת יותר חשיבותם של מבחני הרגישות ותרחישי הקיצון במסגרת הניהול השוטף של סיכונים השוק. מטעמים אלה, הוחלט לחדול מהצגת נתוני ה-VaR במסגרת פרק זה, החל מהדוח השנתי לשנת 2013.

אמידת החשיפה הקבוצתית לסיכונים השוק באמצעות מודל ה-VaR מבוצעת בתדירות חודשית כנדרש על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 339. הבנק החל בהיערכות להטמעת מודל ה-VaR גם על פעילות המסחר.

אופי והיקף מערכות הדיווח ומדידת הסיכון. ה-VaR מחושב על פי מודל פרמטרי המבוסס על התנהגות היסטורית של גורמי הסיכון השונים של השוק בתקופה הקודמת לחישוב (שנה) ובהנחה שהשינויים בפרמטרים מתפלגים נורמלית.

הדירקטוריון קבע מגבלה לפיה ה-VaR של הקבוצה (בשיטה פרמטרית, לאופק של 10 ימים וברמת מובהקות של 99%) לא יעלה על 4% מההון. בשנת 2013 לא נרשמו חריגות ממגבלה זו.

ה-VaR אינו אומד הפסד שיכול להיגרם במצבי קיצון בשוק ואין להתייחס לתוצאותיו כאל חסם ממשי להפסד אשר עלול להיגרם לקבוצה בתרחישים קיצוניים. המענה יכול להינתן על ידי בחינה של ההפסד הפוטנציאלי בתרחיש קיצון (כמפורט להלן).

(4) ניתוח הפסדים בתרחישי קיצון (Stress Tests)

כאמור לעיל, הודגשה השנה מדידת החשיפה הקבוצתית בתרחישים שונים, לרבות תרחישי קיצון. מצבי קיצון מאופיינים בדרך כלל בשינויים מהותיים בריביות, שערי חליפין, או בתנודתיות גבוהה במיוחד של גורמים אלה, החורגת מהתנהגות היסטורית נורמלית. אחת ממטרותיו של תהליך ניהול הסיכונים היא להגן על הבנק מפני הפסד קיצוני שעלול לבוע מזעזעים מעין אלה.

מבחינת קיצון (Stress Tests) מאפשרים לבחון את השפעתם האפשרית של תרחישים שונים על החשיפה באמצעות קביעת גובה השינויים בגורמי הסיכון הנגזרים מתרחישים אלו.

חשיפת הבנק וחברות הבת העיקריות לסיכונים שוק נבחנת הן בראיה כלכלית והן בראיה חשבונאית במגוון רחב של למעלה מ-10 תרחישי קיצון, הכלולים שינויים בעקומי הריבית (מקביליים ולא מקביליים), שינויים בשערי החליפין העיקריים ובמדד המחירים לצרכן ושינויים במרווחים של ההשקעות באיגרות החוב הקונצרניות. להלן פרטים בדבר תרחישי הקיצון העיקריים המופעלים:

- תרחיש החרפה במצב הבטחוני בארץ;
- תרחיש משבר פיננסי בארה"ב;
- תרחיש עלית מחירים עולמית;
- תרחיש משבר בשוקים המתעוררים;
- תרחיש משבר עולמי שמקורו במשבר חובות ממשלתיים באירופה;
- תרחיש עליית תשואות בשוק המקומי ובארה"ב.

בנוסף, מופעלים תרחישים טכניים והיסטוריים.

בתחילת שנת 2013 החליט דירקטוריון הבנק על שינוי במתכונת ניטור החשיפה של הקבוצה במונחי שחיקת השווי הכלכלי בתרחישי קיצון. שיטת הניטור החדשה מגדירה מערך מגבלות הקשורות לסבירות התרחישים, ומושתתת על הערכות מאקרו כלכליות. בנוסף, הוגדרו מגבלות על החשיפה לסיכונים שוק בתרחישי קיצון בראיה חשבונאית. הקבוצה לא חרגה מהמגבלות שנקבעו.

(5) מודל ה-Net Interest Income (NII) וה-EaR (Earning at Risk)

מדד ה-EaR מודד את רגישותן של הכנסות המימון הצפויות לשינויים בתשואות השוק. תחזית הכנסות המימון נבנית על בסיס מודל ה-NII. בנוסף לבחינת רגישות השווי הכלכלי של ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק, נבחנת השפעת שינויים בריבית על הכנסות המימון. בחינה זו מבוצעת באמצעות סימולציה דינאמית על הכנסות הריבית נטו לשנה הקרובה, ונועדה לבחון את השפעתן של אסטרטגיות שונות בניהול הנכסים וההתחייבויות על הכנסות העתידיות של הבנק מריבית.

מודל ה-EaR הינו המודל העיקרי לניהול סיכונים ריבית באי די בי ניו יורק ובאידיבי (סוויס).

(6) הנחות התנהגותיות המיושמות באמידת סיכונים הריבית

מודל פריסת יתרות העו"ש הזכותיות. לצורך חישוב החשיפה לסיכונים ריבית הבנק מניח כי שיעור משמעותי של יתרות העו"ש הזכותיות אינו צפוי לפרעון מידי ("החלק היציב") ולכן ניתן לפרוס אותו על פני מספר שנים.

בחינת הרגלי הלקוחות לאורך זמן הראתה כי קיימת יתרת זכות בחשבונות עו"ש שאינם נושאים ריבית, בסכום יציב לאורך זמן. על כן בעת חישוב החשיפה של הבנק לסיכון הריבית ההתייחסות לחלק היציב הינה כאל התחייבות ארוכה. מעת לעת, בהתאם לתוצאות בחינת השינוי בחלק היציב מתקבלת החלטה כיצד לפרוס אותו.

לאחרונה עדכן הבנק את אופן הטיפול בחלק היציב בהינתן סביבת ריבית נמוכה. כל שינוי במתודולוגיית החישוב מובא לאישור ועדת נ"ה, בהתייעצות עם מנהל הסיכונים הראשי. שינויים מהותיים בתוצאות החישוב מדווחים לוועדת ניהול סיכונים ולדירקטוריון במסגרת מסמך הסיכונים.

מודלים לכימות סיכון פירעון מוקדם Prepayment Risk של נכסים. הקבוצה מפעילה מספר מודלים לחיזוי פרעונות מוקדמים בתיק נכסיה.

הבנק מנהל את סיכון הפרעון המוקדם של הלוואות מסוג משכנתא. המודל מבוסס על נתונים היסטוריים של פירעונות מוקדמים במשכנתאות.

חב' הבת IDBNY עושה שימוש במודלים מקובלים בארה"ב לחיזוי שיעורי הפרעון המוקדם בתיק הנכסים מגובי המשכנתאות המוחזק על ידה.

(7) הגישה הסטנדרטית להקצאת הון לסיכונים שוק

- הבנק מחשב את הקצאת ההון הנדרשת בגין החשיפה לסיכונים שוק בהתאם לגישה הסטנדרטית, כקבוע בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 208. הקצאת ההון לסיכונים שוק נעשית כלהלן:
- סיכון ריבית ומניות - הקצאה בגין התיקים המנוהלים בבנק למטרות מסחר, ובכלל זה כלל פעילות חדר עסקות. חישוב סיכון הריבית נערך בהתאם לשיטת "התקופות לפרעון";
 - סיכון שער חליפין - הקצאה בגין כלל פעילות הבנק;
 - סיכון אופציות - הקצאה בגין כלל פעילות הבנק, לרבות אופציות גלומות. החישוב נערך בהתאם לשיטת "דלתא פלוס".

להלן פירוט הקצאת ההון לסיכונים השוק לפי הגישה הסטנדרטית (כללי באזל II):

הקצאת הון ליום		
31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2013	
במיליוני שקלים חדשים		
הבנק:		
146	171	סיכון ריבית*
33	32	סיכון שער חליפין
-	2	סיכון מניות
22	28	סיכון אופציות
201	233	סך-הכל הקבוצה הבנקאית
2,238	2,588	הקצאה במונחי נכסי סיכון

* כולל סיכון ספציפי בסך של 8.6 מיליוני ש"ח ו-2.4 מיליוני ש"ח בשנת 2013 ושנת 2012, בהתאמה.

ההקצאה לסיכונים שוק במונחי נכסי סיכון מהווה כ-1.96% מסך נכסי הסיכון ליום 31 בדצמבר 2013, לעומת כ-1.65% ליום 31 בדצמבר 2012. העליה בהקצאת ההון לסיכונים שוק נבעה, בעיקר, משינוי בפוזיציות המט"ח של הבנק.

(8) ניהול פוזיציות מסחר

הבנק מבחין בין חשיפות הנוצרות במהלך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק לבין החשיפה למסחר. הפוזיציות למסחר הינן תוצאה של פעילות הבנק כ"עושה שוק" ושל ניהול דינמי של תיק הנכסים הפיננסיים הנדלים. פעילות המסחר מכוונת ליצירת הכנסות תוך לקיחת חשיפות בטווח הסיכון המותר לפעילות ותוך קיום מעקב ובקרה יומיים ותוך-יומיים. הדירקטוריון קבע מערכת מגבלות נפרדת לפעילות המסחר ולפעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות. המגבלות על פעילות המסחר השונות נקבעו על ידי הדירקטוריון במונחים של היקף הפעילות, של הרגישות לגורמי סיכון ושל ההפסד התיאורטי בתרחישים, לרבות תרחישי קיצון ובמונחים של הערך בסיכון (VaR). כמו כן נקבעו גורמי הניהול והבקרה בפעילויות אלה. הבקרה על פעילות המסחר, לרבות בחינת העמידה במגבלות וחישוב הרווחיות, מבוצעים בתדירות יומית. לצורך חישובי הקצאת ההון לסיכונים שוק בנדבך הראשון הוגדרו הפוזיציות אשר יכללו בתיק למסחר. פוזיציות אלו עונות על הדרישות בהוראת באזל II וכוללת מכשירים פיננסיים המוחזקים עם כוונת מסחר וכן מכשירים שמטרתם לגדר רכיבים אחרים של התיק למסחר. הבנק הגדיר כי התיק יכלול את פעילויות חד"ע וכן פעילות מסוימת בתיקי אג"ח. בחברות הבת היקפי התיק למסחר הם לא מהותיים.

(9) סיכונים אופציות

סיכונים אופציות מתייחסים לאפשרות להפסד הנובע משינויים בנכסי הבסיס והתנודתיות שלהם המשפיעים על שווין של אופציות, לרבות סטיות התקן. דירקטוריון הבנק קבע הנחיות לפעילות המותרת באופציות, הן במונחי נפח כולל והן במונחי ירידת השווי המקסימלית בתרחישי קיצון ובתרחיש מתון.

הבנק פעיל במגוון סוגי אופציות- אופציות רגילות ואופציות "אקזוטיות" מסוגים מסויימים וכן על מגוון נכסי בסיס (מט"ח וריביות). התרחישים מתייחסים לשינויים סימולטניים בשער החליפין או במדד ובתנודתיות (Volatility) של נכסי הבסיס. כמו כן נקבעו בנהלי חדר עסקות מגבלות על השינויים המקסימליים בערכו של תיק האופציות, במונחים של מדדי רגישות (Greeks). גם הדירקטוריונים של חברות הבת הבנקאיות העיקריות קבעו מגבלות על הפעילות באופציות. בשנת 2013 לא נרשמו חריגות ממגבלות הדירקטוריון.

10 הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים

דירקטוריון הבנק קבע את אופן הפעילות של הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים, היקפי הפעילות המקסימליים ומגוון המכשירים הפיננסיים שלבנק מותר לפעול בהם (בין אם עבור לקוחותיו ובין אם עבור עצמו). היקף הפעילות לכל מכשיר פיננסי נגזר נקבע בנוסף למגבלות אחרות וזאת, בין היתר, על מנת לתחום את הסיכון התפעולי הכרוך בפעילות בו, ולכן היקף הפעילות במכשיר מסוים אינו מייצג בהכרח את רמת הסיכון הפיננסי הגלומה בו.

עסקאות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים מבוצעות בחלקן עם תאגידים בנקאיים או חברי הבורסה לניירות ערך, המחויבים לעמידה בדרישות של הלימות הון או לעמידה ברמת בטחונות מול הבורסה לניירות ערך, ובחלקן עם לקוחות הבנק האחרים, המחויבים בבטחונות בהתאם לנהלי הבנק. עסקאות אלו מבוצעות הן עבור לקוחות הבנק והן עבור הבנק עצמו, גם למטרות גידור סיכונים וגם למטרות אחרות. חדר עסקות מבצע פעולות מסחר עם לקוחות וכן פעולות לגידור סיכונים במסגרת ניהול סיכונים השוק. בכפוף למגבלות שקבע הדירקטוריון, נקבעו לחדר העסקות מגבלות פינמיות בתחום פעילות זה.

הבנק פעיל במגוון רחב של מכשירים פיננסיים נגזרים בשקלים ובמט"ח, ומשמש "עושה שוק" בחלקם. חלק ניכר מהעסקאות מבוצעות "מעבר לדלפק" (OTC) לפי צרכי הלקוחות וצרכי הבנק. קביעת המחירים לעסקאות אלו מבוצעת על בסיס תשואות ומחירי נכסי הבסיס, בהתבסס על מודלים מקובלים לתמחור ובהתחשב בתנאי התחרות בענף.

חשיפות השוק הנוצרות כתוצאה מפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, הן בבסיס ההצמדה והן בריבית, נכללות במסגרת מגבלות הדירקטוריון השונות לחשיפות הבסיס, הריבית והאופציות. בנוסף, הוגדרו מגבלות על ההיקף הנומינלי, ועבור מכשירים מסוגים מסויימים גם מגבלה על מספר העסקאות הפתוחות בכל רגע נתון. כלל החשיפות והעמידה במגבלות הדירקטוריון נמדדות ומבוקרות באופן שוטף על ידי ה-Middle Office. בשנת 2013 לא נרשמו חריגות מהותיות ממגבלות הדירקטוריון.

להלן נתונים אודות היקפי הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים, של הבנק והחברות המאוחדות שלו:

31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2013	
במיליוני שקלים חדשים		
1,525	1,869	נגזרים מגזרים
156,154	183,347	נגזרים ALM
17,857	36,173	נגזרים אחרים
1,549	2,078	נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט
177,085	223,467	סך-הכל

היבטים חשובונאים. המדיניות החשבונאית לגבי מדידת ערכם של המכשירים הפיננסיים הנגזרים והתוצאות הנובעות מהם, סוגי העסקאות והמכשירים הפיננסיים הנגזרים, בהתאם להוראת המפקח על הבנקים, מפורטת בביאורים 1 ד' ו-20 לדוחות הכספיים. על פי הנחיות המפקח על הבנקים כאמור, הוגדרו רוב העסקאות שמבצע הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים במסגרת ניהול סיכונים השוק הנובעים מנכסי הבסיס הפיננסיים שלו (ALM) כ"עסקאות ALM" ולא "עסקאות גידור", מאחר שלפי הנחיות אלו נדרשים קריטריונים מחמירים על מנת שעסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים יוכרו כ"עסקאות גידור".

רוב נכסי הבסיס שחשיפתם לסיכונים שוק כאמור כוסתה על ידי עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים - אינם סחירים. ההכנסות וההוצאות הנובעות מנכסים אלה נזקפות לדוח הרווח והפסד על בסיס צבירה, בעוד שתוצאות העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים שהוגדרו כ"עסקאות ALM" מחושבות לפי ה"שווי ההוגן". לפיכך, לא מתקיימת הקבלה בין עקרונות הרישום החשבונאי של נכסי הבסיס והתוצאות הנובעות מהם, לבין העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים בגין אותם נכסי בסיס שנכללו ב"עסקאות ALM". השפעת האמור לעיל הייתה הגדלת הכנסות מפעולות מימון שאינן מריבית בסך של 195 מיליון ש"ח בשנת 2013, בהשוואה לסך של 75 מיליון ש"ח בשנת 2012. הכנסות המימון ממכשירים פיננסיים נגזרים מפורטות בביאור 24 לדוחות הכספיים.

פעילות בשוק המעו"ף. הבנק פועל בשוק המעו"ף על מדד המניות עבור לקוחותיו בלבד, תוך שמירת בטחונות בהתאם להנחיות הבורסה לניירות ערך. באופציות על שערי החליפין של הדולר, פועל הבנק בשוק המעו"ף הן עבור לקוחות והן עבור עצמו. ללקוחות נבחרים מאפשר הבנק לפעול באשראי בשוק המעו"ף תוך מעקב שוטף וצמוד על סיכון התיק מול הבטחונות.

ניהול סיכון הנזילות

סיכון הנזילות הוא הסיכון שהבנק יתקשה לעמוד בהתחייבויותיו בשל התפתחות בלתי צפויה, ויאלץ לגייס מקורות באופן שיגרום לו הפסד מהותי. כיוון שמדובר במצב של אי וודאות, שבו סיכון הנזילות קיים תמיד, הבנק קבע מגבלות חשיפה מקסימלית לסיכון נזילות. **תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 342.** בחודש ינואר 2013, הפיץ הפיקוח על הבנקים עדכון להוראה בדבר "ניהול סיכון הנזילות", בתחילה מיום 1 ביולי 2013. בחודש ינואר 2013 הפיץ הפיקוח על הבנקים תרגום של הוראת באזל III - יחס כיסוי הנזילות וכלי ניטור לניהול הנזילות, ליישום מיום 1 בינואר 2015. הבנק וחברות הקבוצה נערכים ליישום ההנחיות ולחישוב האומדן הכמותי הנדרש על ידי הפיקוח על הבנקים (QIS).

מדיניות

הבנק מנהל את סיכוני הנזילות שלו בכפוף למדיניות לניהול סיכון הנזילות, שאושרה על ידי הדירקטוריון והמביאה לידי ביטוי את הנחיות הרגולטור בתחום והעקרונות המקובלים בתחום זה. המדיניות כוללת התייחסות למספר תרחישי קיצון, מבנה המקורות, כרית הנזילות, וקביעת מגבלות על אומדי הסיכון השונים. בנוסף כוללת המדיניות גם את תוכנית הבנק לטיפול במשבר נזילות, לרבות הגדרת מערך אינדיקטורים המשמשים לזיהוי מגמות בסיכון הנזילות.

מגבלות החשיפה לסיכונים נזילות. המגבלות שקבע הדירקטוריון במסמך המדיניות החדש שאושר מתייחסות למספר אומדי סיכון וכן למבנה הנכסים וההתחייבויות. בסוף שנת 2013 ובתחילת שנת 2014 נרשמו מספר חריגות ממגבלות הדירקטוריון שנבעו מכשל נקודתי בתהליכי העבודה. הבנק שומר על רמות נזילות גבוהות, כך שחריגות אלו אינן מצביעות על הרעה בסיכון הנזילות והינן טכניות במהותן. הבנק פעל באופן מיידי לשיפור תהליכי העבודה, על מנת להימנע מחריגות נוספות.

מבנה ותהליכים

מנגנוני הבקרה הפנימית למניעת חריגות מהמדיניות:

- פורום נזילות עסקי אשר מתכנס בתדירות שבועית לפחות, דן במצב הנזילות ובוחן את יישום החלטות הגורמים הניהוליים.
 - פורום נאותות המודל, ועדת משותפת לניהול הסיכונים ולנ"ה, שתפקידה לבחון את נאותות הפרמטרים במודל, המתודולוגיה לקביעתם ומגבלות הסיכון ולהמליץ על שינוי ברמת הלחץ המנוהלת.
- ועדה לניהול נכסים והתחייבויות (ועדת נ"ה)** היא ועדה בראשות המנכ"ל, המתכנסת אחת לחודש. ראו לעיל "ניהול סיכונים שוק".

מערכות מדידה ודיווח

אמידה שוטפת של סיכון הנזילות מספקת למקבלי ההחלטות אינדיקטורים לזיהוי מצבים בהם עולה סיכון הנזילות ומאפשרת שמירה על רמת נזילות נאותה ומבוצעת כאמור תוך שימוש במערכת Riskpro. הסיכונים מזוהים ומוערכים על בסיס שוטף הן ברמת הקבוצה והן ברמת כל חברה שבפעילותה גלום סיכון נזילות. זיהוי מגמות במצב הנזילות מבוצע באמצעות מעקב בו נבחנים תוצאות המודל הפנימי, מדדים וכלים נוספים ובחינה שוטפת של אינדיקטורים (KRIs). חברות הבת הבנקאיות מנהלות אף הן את סיכון הנזילות שלהן בהתאם לנדרש בהוראות. ברבעון הרביעי של שנת 2013 עודכן מסמך המדיניות לניהול סיכון הנזילות. לפרטים נוספים, ראו "מצב הנזילות וגיוס מקורות בבנק".

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי הוא הסיכון להפסד כתוצאה משיטות פגומות לעיבוד נתונים, טעויות אנוש והעדר תהליכי בידוק ובקרה נאותים. הסיכון התפעולי שלוב בכל קווי העסקים, המוצרים, המערכות ותהליכי העבודה המבוצעים בבנק. לפיכך, קיימת חשיבות למודעות ולניהול הסיכון התפעולי בכל רמות התפקיד.

לקראת סוף שנת 2012 הוקמה יחידה שבאחריותה להוות מעגל בקרה שני בניהול סיכונים המעילות בבנק. מטרתה לוודא כי סיכונים המעילות מנוהלים באופן צמוד ועקבי על ידי כל מנהלי מוקדי הסיכון, לרבות מעקב אחר התראות החשודות כפעילות בלתי מורשת לכאורה של עובדים.

הוראת ניהול בנקאי תקין בדבר ניהול הסיכון התפעולי. קבוצת דיסקונט עומדת בהנחיות ההוראה, אשר העקרונות המרכזיים שלה תאמו את המדיניות וחזון ניהול הסיכונים של הקבוצה. תחילת ההוראה היתה ביום 1 בינואר 2013, פרט לסעיף 29 בהוראה, בעניין הבאת הסיכון התפעולי בחשבון במנגנוני תמחור ומדידת ביצועים פנימיים, שתחילתו ביום 1 בינואר 2014.

מדיניות

מדיניות ניהול סיכונים תפעוליים. הבנק פועל לניהול הסיכון התפעולי בהתאם למסמך המדיניות, לרבות הצהרת הסובלנות לסיכון התפעולי וקביעת מגבלות ויעדים לניטור. חברות הבת אימצו את המדיניות בהתאמות הנדרשות. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 350, בנושא ניהול הסיכון התפעולי, עודכנה המדיניות ואושרה בחודש אפריל 2013.

מטרת מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים הינה, להגדיר ולתקשר דרישות לניהול הסיכונים התפעוליים בכל יחידות קבוצת הבנק ולהבטיח את אפקטיביות הניהול, הבקרה והשליטה בסיכונים התפעוליים הגלומים בפעילות הבנק. כמו כן, המדיניות מיועדת להבטיח:

- קיום תהליכי זיהוי הסיכונים, הערכתם, ניטורם השוטף, מזעור החשיפה ובקרה שוטפת בכל יחידות הבנק;
- הגדרת מסגרת עבודה ברורה בכל רמות הבנק, התומכת בניהול הסיכונים התפעוליים;
- הגדרת הסובלנות לסיכון התפעולי וקביעת מגבלות ודרכי ניטור. הגדרה זו תאפשר פעילות תפעולית יעילה, אחראית וחסכונית בהוצאות;
- דיווח מלא של אירועי כשל, כולל אירועים מסוג "כמעט ונפגע", וקיומו של תהליך הפקת לקחים יעיל. בנוסף, המדיניות קובעת כי:
- הנהלת הבנק תבחן, באמצעות האגף לניהול סיכונים, בעקביות ובאופן שוטף, את מהות ועוצמת הסיכונים התפעוליים המשפיעים על הבנק, על מנת להתמודד עם הסיכונים התפעוליים ובניסיון למזער את חשיפת הבנק להתרחשות אירועי כשל;
- מנהל הסיכונים הראשי אחראי לפיתוח מתודולוגיה ומודלים וגיבוש כלי עבודה ושיטות הערכה ואמידה של הסיכון התפעולי בקבוצה, על מנת שניהול הסיכון התפעולי בבנק ובקבוצה יהיה איכותי, אפקטיבי ואקטיבי;
- המערך לניהול סיכונים יפעל להטמעת ניהול הסיכונים התפעוליים על ידי הגדרת תהליכי עבודה ונהלים מיטביים בתחום, לרבות תכנית הדרכה לכל הדרגים בבנק, על מנת לחזק את המודעות לתרבות ניהול הסיכון התפעולי;
- זיהוי והערכה של הסיכונים והבקורות יתבצע באופן שוטף ותקופתי. אחת לשלוש שנים או במהלך שלוש שנים תתבצע, בכל מוקד סיכון, בחינה ניתוח והערכה עצמית של הסיכונים התפעוליים ועוצמתם, תוך התייחסות לשינויים שהתרחשו בתהליכים חדשים, פעילויות ומוצרים חדשים. ההערכה תתבצע על פי מתודולוגיה להערכת הסיכונים התפעוליים, תוך שימת לב מיוחדת לסביבת הבקרה. עדכון שוטף יתבצע כאשר יעשו שינויים בתהליכי עבודה, שימוש במערכות מידע חדשות או כניסה לפעילות או מוצרים חדשים.

מבנה ותהליכים

מבנה ארגוני של פונקצית ניהול הסיכונים התפעוליים. מנהל הסיכונים הראשי נושא באחריות העל לניהול סיכון זה בבנק ובקבוצה. כל ראש חטיבה או מערך אחראי לניהול הסיכון התפעולי הגלום בתחומי פעילותו. כמו כן, בכל החטיבות והמערכים מכהנים בקרי סיכונים תפעוליים שתפקידם, בין היתר, לסייע לראש החטיבה או המערך בניהול הסיכון התפעולי, לרבות זיהוי הסיכונים, אמידתם וגיבוש תוכניות להפחתתם. בקרי הסיכונים התפעוליים עומדים בקשר עם אגף ניהול סיכונים, ומדווחים אליו. האגף לניהול סיכונים, אשר כפוף למנהל הסיכונים הראשי, מופקד על גיבוש המדיניות בנושא ניהול הסיכונים התפעוליים, ואחראי לוודא את יישומה, תוך העמדת הכלים הנדרשים לכך, גיבוש מתודולוגיה לזיהוי והערכת הסיכונים, לניטורם והפחתתם ומסירת דיווח עליהם לוועדת מנהלי הסיכונים, להנהלת הבנק ולדירקטוריון. כן אחראי האגף להטמעת תרבות ניהול הסיכונים התפעוליים בקרב יחידות הבנק והקבוצה. חברות הבת גיבשו מבנה ארגוני התומך בניהול הסיכונים התפעוליים שלהן, ברוח דומה ובשינויים הנדרשים. מבנה ארגוני כאמור, מאפשר ניהול קבוצתי כולל ויעיל של הסיכונים התפעוליים בקבוצה.

פורום בקרי סיכונים תפעוליים. פורום בראשותו של מנהל סיכונים ראשי. הפורום מתכנס אחת לרבעון, ופעמיים בשנה הוא מתכנס כפורום קבוצתי.

מערכות מדידה ודיווח

מתודולוגיה להערכת הסיכונים. המתודולוגיה להערכת הסיכונים גובשה על ידי המערך לניהול סיכונים ומשמשת את הבנק ואת חברות הבת, בהערכה העצמית השוטפת שלהם, הן של הסיכונים הקיימים והן של סיכונים בתהליכי עבודה חדשים ובמוצרים חדשים. המתודולוגיה נבחנת אחת לתקופה בכדי להבטיח את האפקטיביות והרלבנטיות שלה.

הערכת הסיכונים משקללת את מאפייני התהליך והיקף הנזק שעלול להיווצר, וכן את רמת האפקטיביות של הבקורות הקיימות על סמך פרמטרים שהוגדרו. השילוב בין הערכת הסיכונים והבקורות הקיימות מאפשר הערכה של רמת הסיכון השורשי והשיווי במונחים איכותיים.

סקר סיכונים תפעוליים. סקר הסיכונים התפעוליים הינו אחד מהכלים המשמשים את הקבוצה לזיהוי ולהערכה תקופתיים של הסיכונים התפעוליים אליהם חשופה הקבוצה. בחודש יוני 2013 הסתיים סקר סיכונים תפעוליים קבוצתי, אשר ביצעו החל ברבעון האחרון של שנת 2011. הסקר התבצע בסיוע ובליווי של חברת ייעוץ חיצונית. במסגרת הסקר בוצע, בין היתר, סקר סיכונים המשכיות עסקית.

הסיכונים שזוהו בסקר מטופלים באופן שוטף, במסגרת תוכניות הפחתה שמונהלות על ידי היחידות השונות בבנק, כאשר מערך ניהול סיכונים עוקב אחר התקדמות הטיפול בתוכנית.

מערכת לניהול סיכונים תפעוליים. מערכת מידע לניהול הסיכון התפעולי הוטמעה באופן מלא בבנק ובמרבית חברות הבת. המערכת מאפשרת ניטור, ניתוח ודיווח של הסיכונים התפעוליים בקבוצת דיסקונט. המערכת מאפשרת ניהול קבוצתי בהתאם למדיניות ולמתודולוגיה להערכת הסיכונים.

הפחתת סיכון

אירועי כשל תפעוליים. דיווח ותחקור אירועי כשל מהווים חלק אינטגרלי מניהול הסיכונים השוטף, במסגרתו מנהלי מוקדי הסיכון מדווחים ומתחקרים אירועי כשל שארעו, מפקינים לקחים, ומשפרים ומחזקים את הבקורות על התהליכים השונים. הבנק בונה מאגר מידע על מימוש אירועי כשל תפעוליים על סמך דיווחים ממוקדי הסיכון השונים בבנק. הבנק שואף להגיע למאגר מידע רחב ומקיף של אירועי כשל. מאגר זה יאפשר ניתוח גורמי הכשל, טיפול במוקדי הסיכון שזוהו ובניית אינדיקטורים לסיכון שיאפשרו בעתיד לנטר את הסיכונים לפני התממשותם.

ניהול שוטף של הסיכונים התפעוליים. הבנק בוחן באופן שוטף את החשיפה לסיכונים תפעוליים ונוקט באמצעים להפחתת רמת הסיכונים המהותיים. מנהלי מוקדי הסיכון פועלים ליישום תוכניות הפחתה ומעדכנים, מידי רבעון, בדבר התקדמות היישום של הבקורות החדשות. סטטוס הביצוע של תוכניות הפחתה מדווח להנהלה ולדירקטוריון על בסיס רבעוני. כמו כן, מנהלי מוקדי הסיכון מעדכנים באופן שוטף את מפות הסיכונים, בעקבות יישום הבקורות (מערכות מידע, נהלים, דוחות וכד'), מזהים ומעריכים סיכונים ובקורות בתהליכי עבודה חדשים או בעקבות שינויים בתהליכי עבודה קיימים. מאגר אירועי הכשל הפנימי מאפשר לתקף את הערכת הסיכונים של מנהלי מוקדי הסיכון ולבחון באופן שוטף האם נדרשת הערכה מחדש של הסיכון.

הפחתת החשיפה לסיכון התפעולי באמצעות רכישת ביטוח. האמצעים בהם עושה הבנק שימוש, במטרה להפחית את החשיפה לסיכונים התפעוליים - כוללים, בין היתר, רכישת פוליסת ביטוח בנקאית ייעודית - בגבול אחריות של 150 מיליון דולר של ארה"ב, המגדרת חלק מהסיכונים התפעוליים אליהם חשוף הבנק.

פוליסת הביטוח של הבנק כוללת מספר פרקים רלוונטים ובהם: (1) פרק הביטוח הבנקאי המתמקד באירועים כגון מעילה באמון של עובדי הבנק, כספים ורכוש יקר ערך בחצרות הבנק, כספים ורכוש יקר ערך בהעברה, זיוף המחאות, בטחונות מזויפים ומזומנים מזויפים; (2) פרק ביטוח פשעי מחשב המתמקד באירועים כדוגמת הזנה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני ישירות לתוך מערכות המחשוב של הבנק או של לשכת שירות או למערכת אלקטרונית להעברת כספים או למערכת תקשורת עם לקוחות, שינוי או השחתה במרמה או בזדון של מידע אלקטרוני; (3) פרק אחריות מקצועית שנועדה לבטח את הבנק בגין חבותו החוקית כלפי צדדים שלישיים בהתייחס לתביעה או דרישה לפיצוי בגין הפסד כספי הנגרם כתוצאה ממעשה, טעות או השמטה רשלניים או הפרת אמונים של עובד הבנק; (4) פרק ביטוח כספות אישיות שנועד לבטח את הבנק בגין אובדן או נזק לרכוש לקוחות לרבות מזומנים ותכשיטים המצוי בכספות אישיות המצוי בכספות אישיות בחצרי הבנק בשטח מדינת ישראל.

כמו כן רכש הבנק, במסגרת פוליסת ביטוח שהוצאה לחברות בקבוצת דיסקונט, כסוי ביטוחי לתביעות כנגד נושאי משרה ודירקטורים, בגבול אחריות של 150 מיליון דולר של ארה"ב. בנוסף, הבנק רכש פוליסת "אש מורחב" לביטוח רכוש, ביטוח לענין אחריותו של הבנק לפי דין לנזקי גוף, על סך של 50 מיליון דולר, וביטוח חבות מעבידים, על סך של 30 מיליון דולר.

היקף הכיסוי הביטוחי של הבנק נבחן בעזרת יועץ מקצועי ובלתי תלוי, ותואם את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 301 ו-352.

היערכות הבנק להמשכיות עסקית

תוכנית המשכיות העסקית (BCP) של הבנק נועדה להבטיח את המשך תפקודו הסדיר של הבנק בתהליכים עסקיים ובשרותים המוגדרים כחיוניים. זאת, בהתממשות תרחישי חרום ברמה הלאומית וברמה המקומית. התכנית מקיפה ותומכת בתהליכים העסקיים החיוניים, בכל שרשרת אספקתם, מקצה לקצה: תשתיות, מחשב, חומרה, תוכנה, תקשורת, משאבי אנוש ועוד. כל אלו יבטיחו את המשכיות עסקית של הבנק בתנאי קיצון תוך מתן מגוון שירותים ללקוחות הבנק, ברמת שירות סבירה.

לרשות הלקוחות עומדים מערכים ושירותים תומכים ברשת הקמעונאית והעסקית: סניפי גרעין בפריסה ארצית הערוכים ומצוידים להמשכיות עסקית בחרום, סניפים מגבים לסניפים שניזוקו, ערוצי הבנקאות הישירה בטלפון ובאינטרנט, המאפשרים שירותי בנקאות מכל מקום 24 שעות ביממה, קו חם ללקוחות סניפים שנסגרים, מכשירי בנקאות מהירה בפריסה ארצית המאפשרים ביצוע פעילות בנקאית בשירות עצמי. בנוסף, קיימת יכולת פריסת סניפים ניידיים בחרום.

בבסיס ההערכות להמשכיות עסקית עומד הניבוי לתשתיות טכנולוגיות חיוניות שהקים הבנק. מערך הניבוי מתבסס על: ניבוי חם למחשב מרכזי באתר ייעודי מרוחק, אתר ניבוי לחדר עסקות, אתר ניבוי לשירותי הבנקאות הישירה/טלבנק דיסקונט, ניבוי חם אקטיבי למערכות המידע החיוניות, ניבוי מערך הסליקה באמצעות הסכמי ניבוי עם בנקים אחרים ועוד.

הוראת דיווח לפיקוח - דיווח בשעת חירום. ביום 30 ביולי 2013, פורסמה ההוראה, בהמשך להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355. ההוראה תחול על תאגידים בנקאיים, על חברות שירותים משותפות ועל חברות כרטיסי אשראי, בתחילה מיום 1 באוקטובר 2013. ההוראה מפרטת אילו נתונים ומידע ובאיזו תדירות יש לשלוח לפיקוח על הבנקים מעת שהמפקח על הבנקים הכריז על שעת חירום.

רגולציה ובקרה. הבנק פועל ליישום רגולציה בתחום המשכיות העסקית בהתאמה ל: הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355 - ניהול המשכיות עסקית; ישום המלצות מסמך "הערכת מסגרת העבודה לניהול המשכיות עסקית" של הפיקוח על הבנקים; עדכון תרחישי ייחוס בהתאמה למסמך "תרחישי ייחוס למערכת הבנקאית" של הפיקוח על הבנקים; הוראת דיווח לפיקוח בעת חרום.

מדיניות

במהלך שנת 2013 גובש ואושר מסמך מדיניות ניהול המשכיות עסקית המגדיר את מטרות היערכות לניהול המשכיות עסקית; המבנה הארגוני בשגרה ובחרום; סמכות ואחריות מנהלים במערך המשכיות העסקית; מתודולוגיה לניהול המשכיות עסקית.

מבנה ותהליכים

במהלך שנת 2013, בוצעו מרבית ההתאמות והעדכונים המתחייבים מהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 355 "ניהול המשכיות עסקית". כל חטיבות הבנק שדרגו את היערכותן לקיום המשכיות עסקית בהתאם לתוכנית עבודה רוחבית, ששמה דגש על יישום 5 "עוגנים" (עדכון תיק חרום, קיום דיוני שולחן עגול, גיבוש תוכניות מענה, מעקב ובקרה על סגירת פערים, הדרכה אימון ותרגול).

בוצע סקר סיכוני המשכיות עסקית, עודכנה מפת הסיכונים וגובשו תוכניות הפחתה. הוגדר "מדד כשירות" חטיבתי אשר יסייע לבנק להעריך באופן אובייקטיבי את מידת מוכנותו לקיום המשכיות עסקית וימקד את השקעת המשאבים הנדרשים בהתאמה.

עודכנה תוכנית העבודה הרב שנתית לסגירת פערי מוכנות הבנק לקיום המשכיות עסקית.

תרגול. חלק משמעותי מרמת מוכנות גבוהה לניהול המשכיות עסקית הינו ביצוע תרגול והדרכה. במסגרת תוכנית התרגול של הבנק נבחנים תהליכי העבודה הקשורים להמשכיות עסקית ומופקים לקחים לטיובם.

במהלך השנה ביצעו יחידות הבנק כ-40 תרגילים להעלאת מוכנות הבנק להתממשות אירועי המשכיות עסקית, ובכלל זה: תרגול פריסת סניף ניידי; תרגול הפעלת אתרים חלופיים ייעודיים; תרגול אכלוס חלופי של יחידות עסקיות/מרחבים ויחידות מטה; תרגול תשתיות טכנולוגיות והעתקת מתקנים טכנולוגיים; תרגול מתודי של סוגיות עסקיות ותפעוליות בעת חירום.

מערכות מדידה ודיווח

מיפוי הסיכונים להמשכיות עסקית, הערכתם וניטורם, מתבצע כחלק מזיהוי והערכת הסיכונים התפעוליים, מנוהל במערכת לניהול סיכונים תפעוליים, ובכך מסייע בידי הבנק לנהל את הסיכונים בשקיפות גבוהה ובאפקטיביות.

מערכת נוספת התומכת בתהליך הינה מערכת לניהול משברים, אשר הוטמעה במהלך השנה בבנק. במסגרת הטמעת המערכת הוכנו נהלים והוזן אליה המידע הרלבנטי.

ניהול סיכוני טכנולוגית המידע

כללי. מערך טכנולוגיית המידע הוא מרכיב מרכזי בתפעול ובניהול התקין של תאגיד בנקאי, לאור היותו של המידע, על כל היבטיו והשלכותיו, בעל השפעה מכרעת על יציבות התאגיד והתפתחותו. סיכוני טכנולוגיות המידע הינם סיכונים הנובעים משימוש או מהעדר שימוש של תאגיד בטכנולוגיות מידע ו/או מתלות של תאגיד בהן.

אסטרטגיה ומדיניות

- לבנק מסמכי מדיניות בתחום טכנולוגית המידע כלהלן:
- מדיניות טכנולוגית המידע, שמהותה היבטי ניהול ותפעול טכנולוגיית המידע;
 - מדיניות אבטחת המידע, שמהותה עקרונות מנחים לנושא שמירת אמינות, סודיות וזמינות המידע;
 - מדיניות לניהול סיכוני טכנולוגית המידע, שמהותה עקרונות ייסוד לצמצום חשיפתה של הקבוצה להתממשות סיכונים אלו.

מבנה ותהליכים

ראש חטיבת טכנולוגיות ותכנון משמש כמנהל סיכוני טכנולוגיות המידע בבנק ובקבוצה.

יחידות לניהול הסיכון

- קו ההגנה הראשון.** במסגרתו פועלות שתי יחידות מרכזיות, מחלקת סיכוני IT ומחלקת אבטחת מידע.
- **מחלקת ניהול סיכוני IT.** באחריותה להתוות את מדיניות סיכוני טכנולוגית המידע; להנחות את יחידות המחשוב בבנק ובקבוצה בנושאי ניהול סיכוני טכנולוגיית המידע, ולפקח אחר נאותות יישום המדיניות בנושא; להתוות תהליכי בקרה שמטרתם להבטיח כי החשיפה לסיכוני טכנולוגיית המידע לא תחרוג מהסובלנות המכסימלית לסיכון שנקבעה, ומגבלות החשיפה שנקבעו בהתאם ולבצע, מדי תקופה, הערכה עצמית של הסיכון ואפקטיביות תהליך ניהול הסיכונים.
 - **מחלקת אבטחת מידע.** במסגרת המחלקה פועלים מומחי תוכן שונים בנושאי אבטחת מידע. באחריות המחלקה להתוות את מדיניות אבטחת המידע בבנק ובקבוצה; להנחות את היחידות השונות בחטיבת טכנולוגיות ותכנון, בבנק ובחברות בת מסוימות בנושאי יישום היבטי אבטחת מידע במערכות השונות ולפקח אחר יישום המלצותיה; ליישם תהליכי בקרה שונים להערכת איכות אבטחת המידע, לרבות מבדקי חדירה למערכות באמצעות גורם בלתי תלוי ועוד.
- קו ההגנה השני.** פונקציה ייעודית שפועלת במערך ניהול סיכונים ברמה קבוצתית, באחריותה: ווידוא בלתי תלוי באשר לנאותות תהליכי ניהול הסיכונים; אתגור מפות סיכוני טכנולוגיית המידע; ניטור עמידה במגבלות הסובלנות לסיכון שנקבעה; ווידוא ניהול סיכונים אפקטיבי בפרויקטים אסטרטגיים בתחום טכנולוגיית המידע; והערכה בלתי תלויה של נאותות היערכות מערך טכנולוגיית המידע למצבי חירום ו/או מצבי קיצון.

ועדות מרכזיות

- בקבוצה פועלות שתי ועדות קבוצתיות אשר בראשן עומד ראש חטיבת טכנולוגיות ותכנון.
- **ועדת ניהול סיכוני טכנולוגיית המידע.** באחריות הוועדה בחינה של מדיניות ניהול סיכוני טכנולוגיית המידע, בחינת סיכונים ואירועי כשל מהותיים בתחום סיכוני IT והפקת מסקנות, בחינת העמידה ברף הסובלנות לסיכוני טכנולוגיות המידע שנקבע ועוד;
 - **ועדת היגוי עליונה לאבטחת מידע.** באחריות הוועדה בחינת איומים וסיכונים חדשים ו/או מהותיים בתחום אבטחת המידע, בחינת אירועים חריגים, מתן הנחיות ביצוע ופעולה למזעור הסיכונים, מעקב ובקרה אחר יישום מדיניות אבטחת המידע ועוד.

תהליכי הליבה לניהול הסיכונים

תהליכי הליבה מבוססים על עקרונות ניהול הסיכונים, בהתאמות הנדרשות לעולם טכנולוגיית המידע, בזה: מיפוי כלל מערכות הבנק להערכת רמת חשיבות כל מערכת לפעילות העסקית של הבנק והערכת סביבת הבקרה הקיימת של המערכת, אמידת החשיפה להתממשות סיכונים עסקיים כגון: סיכון אשראי, שוק, ציות וכד' הנובעים מכשל במערכת מסוימת ועוד.

בנוסף, נערכים סקרי סיכונים IT וסיכונים אבטחת מידע במערכות הבנק, בתדירות התואמת את קריטיות המערכת והסיכון הטמון בה. תהליכים אלו מאפשרים מיקוד יעיל בתחומים ובמערכות שזוהו כבעלי הסיכון הגבוה יותר לשיבוש הפעילות העסקית, בניית תוכנית עבודה רב שנתית וכן התאמה מהירה של אסטרטגיית ניהול הסיכון ומפת הסיכונים, בהתאם לשינויים שמתרחשים בבנק ו/או בסביבת הפעילות שלו.

דיווחים

ראש חטיבת טכנולוגיות ותכנון מדווח להנהלה ולדירקטוריון בתדירות קבועה על מקרים בהם היתה חריגה מרף הסובלנות לסיכון בתחום טכנולוגיית המידע בבנק ובחברות הבת בקבוצה שפעילותן נסמכת על שירותי מיחשוב שמספק להן הבנק, וכן על סיכונים ברמת חשיפה "גבוהה מאוד"/"גבוהה", אירועי כשל מהותיים, הפעולות המתקנות שננקטו בגינם ועוד.

המשכיות עסקית

כחלק מהיערכות הבנק להבטחת המשכיותו העסקית, עומד לרשותו אתר גיבוי חם הפועל ומאוייש ברציפות, שביכולתו לתמוך בתהליכי הליבה של הבנק ובתהליכים נוספים במקרה בו אתר היצור מושבת. בנוסף נמצא הבנק בעיצומו של פרויקט לצמצום סיכון בגין פגיעה בשני מאגרי המידע וזאת באמצעות אתר בו מנוהל עותק נוסף של הנתונים על גבי מערך דיסקים (זאת בנוסף לשני המערכים הקיימים ומערך הגיבוי על גבי קלטות הקיים בבנק).

השלכות סיכונים אבטחת מידע ותקריות קיברנטיות

איומים במרחב הקיברנטי. ככלל, איומים במרחב הקיברנטי (Cyberspace) מוגדרים כאיומים העשויים לגרום להשבתה, מניעת שירות מהותי, פגיעה מהותית בסודיות ושלמות המידע וביצוע פעילות עוינת והונאות. בתקופה האחרונה אנו עדים להחמרה כלל עולמית באיום זה, הן מהיבט היקף ההתקפות והן מהיבט תחכומן.

בשנת 2013 לא היו תקריות קיברנטיות אחת או יותר שהשפיעו מהותית על המוצרים או השירותים של הבנק או של הקבוצה, על קשריהם עם לקוחות או על התנאים התחרותיים. הבנק נערך למימוש תוכנית יישום, בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא.

מבנה ותהליכים. בבנק פועל מנהל אבטחת מידע, הכפוף ישירות לראש חטיבת טכנולוגיות ותכנון. לפרטים בדבר תפקידי מחלקת אבטחת מידע, ראו לעיל.

מימוש יעדי אבטחת המידע מתבצע באמצעות יישום שורה של אמצעי הגנה, ניטור ובקרה. החל מקווי מדיניות ונהלים, קביעת תחומי אחריות וסמכות, התקנת טכנולוגיות הגנה ואישוש, וכלה בשיטות לניטור וטיפול באירועי אבטחה.

סקרי אבטחת מידע ומבדקי חדירה למערכות החברה מבוצעים על ידי חברות חיצוניות בלתי תלויות המתמחות בתחום אבטחת מידע וסיכונים IT. תדירות עריכת הסקר על כל מערכת, נקבעת בהתאם לקריטיות המערכת והסיכון הטמון בה.

הגנה על אתרי הבנק. בהתאם למדיניות הבנק בנושא מוטמעות במערכות הבנק מערכות למניעת גישה בלתי מורשית וכן מערכות לניטור וזיהוי חריגה מפעילות מותרת. ההגנה על אתרי השיווק והפעולות של הבנק הינה רציפה. הבנק מפעיל מוקד אבטחת מידע, שפועל ברציפות כל ימות השנה (24 שעות, 365 ימים), ובאחריותו בין השאר, לזהות ולהתריע על כל פעילות שמטרתה לפגוע באתרי הבנק או בלקוחותיו (באמצעות אתרים מתחזים). אתרי הפעולות של הבנק אשר מספקים שירות ללקוחות ברשת האינטרנט מוגנים במספר שכבות הגנה הכוללות רכיבי אבטחת חומרה/ תקשורת / ושירותי מודיעין לקבלת מידע על תקיפות וכתובות עוינות. כל שכבות ההגנה מנוטרות ומדווחות למוקד אבטחת המידע, הבנק נוקט בפעילות שוטפת, להגברת המודעות ושיפור התרבות הארגונית בהיבטי אבטחת מידע, הכוללת בין השאר, הדרכות, הפצת מסמכי מדיניות, מנשרים, ואביזרי שיווק.

כחלק מניהול הסיכון, הבנק מתחקר אירועים שונים ומפיק לקחים ותובנות. תובנות אלה, יחד עם סקרי אבטחת מידע מאפשרים לבנק למפות פערים לטיפול ולהגדיר קדימויות בטיפול, על בסיסם נבנות תוכניות העבודה.

סיכונים סביבתיים

בהנחיות המפקח על הבנקים בעניין החשיפה לסיכונים סביבתיים וניהולם, מפורטים היבטים אפשריים שונים לחשיפת התאגידים הבנקאיים לסיכונים סביבתיים ומודגש בו הצורך להתייחס לסיכונים אלה באופן פרטני. סיכונים אלה עשויים להיכלל במסגרת הסיכונים האחרים (כגון: סיכון אשראי, סיכון שוק, סיכון תפעולי, סיכון משפטי וסיכון זילות). סיכון סביבתי לתאגיד הבנקאי יכול לנבוע מירידה בערך בטוחות בעת שימושו. כמו כן, הסיכון עשוי להתממש באופן עקיף, כתוצאה מהרעה במצבו הפיננסי של חייב בשל עלויות סביבתיות שמקורן בהוראות הנוגעות לאיכות הסביבה. פגיעת מוניטין גם אפשר שתוכר כחלק מהסיכון הסביבתי, כתוצאה מהאפשרות שיוחס לתאגיד הבנקאי קשר לגורם למפגע סביבתי. במסגרת מדיניות האשראי של הבנק בנושא סיכונים סביבתיים, הוגדר תהליך הערכה של רמת הסיכון הסביבתי ושל איכות ניהול הסיכון של הלקוחות העסקיים בעת מתן אשראי ובעת ההערכה התקופתית של איכות הלקוחות, תוך התייחסות נפרדת ללקוחות בעלי פוטנציאל גבוה לסיכון סביבתי. ניטור סיכון האשראי החשוף לסיכונים סביבתיים מהותיים מבוצע באופן שוטף במהלך השנה. כחלק מתהליך הטמעת ניהול הסיכונים הסביבתיים לגורמים העסקיים, בוצעו הדרכות על ידי מומחים חיצוניים.

סיכונים משפטיים

על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 350 מיום 14 בפברואר 2012, הסיכון המשפטי הינו חלק מהסיכון התפעולי, המוגדר שם כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים, כאשר הסיכון המשפטי מוגדר ככולל, אך אינו מוגבל, לחשיפה לקנסות או צעדי עונשין כתוצאה מפעילות פיקוחית, כמו גם מהסדרים פרטניים. בין הסיכונים המשפטיים העיקריים, ניתן למנות את אלה: אי ידיעת הדין, המקומי או הזר, החל על פעילות הבנק והקבוצה, וכפועל יוצא מכך העלאת הסיכון לייעוץ משפטי שגוי, העדר ודאות משפטית ביחס לדין החל, כשל בזיהוי השינויים בדין במועד בשים לב לשינויים הרבים החלים בו מעת לעת, פעילות עסקית ללא לוויה משפטית, שימוש במסמכים סטנדרטים שאינם מתאימים, אי קיום הוראות חוק ו/או רגולציה, שעלול לגרום עיצומים כספיים ו/או אחריות פלילית על הבנק ו/או עובדיו. היועצת המשפטית הראשית הינה מנהלת הסיכונים המשפטיים והאחראית על ניהול הסיכון המשפטי בבנק ובקבוצה. במסגרת ניהול הסיכונים המשפטיים פועל הבנק לאיסוף וריכוז מידע בקשר לסיכונים משפטיים, בבנק ובקבוצה, ובכלל זה מידע לגבי שנויי חקיקה ו/או עדכוני פסיקה, בעלי השלכה מהותית על פעילותו של הבנק, וכן מידע לגבי תביעות והליכים משפטיים מהותיים בהם מעורב הבנק. לבנק מדיניות ניהול סיכונים משפטיים, אשר נועדה למזער את החשיפה לסיכונים משפטיים. במסגרת זו, פועל הבנק לאיתור מוקדי הסיכונים המשפטיים, ולגיבוש הליכים, נהלים ושגרת דיווח לצורך טיפול ומעקב אחר סיכונים אלה. בחודש אוקטובר 2012, אישר דירקטוריון הבנק את מסמך מדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים של קבוצת דיסקונט. הבנק פעל במהלך שנת 2013 להפצת מדיניות ניהול הסיכונים המשפטיים בקרב חברות הבת המהותיות והשולחות בחו"ל, במטרה שהמסמך יאומץ על ידיהן, בשינויים המחייבים.

סיכוני רגולציה

סיכון רגולציה הינו חלק מהסיכון המשפטי, והוגדר על ידי הבנק כהפסד הנובע מאי עמידה בהוראות רגולטוריות שונות, לרבות דרישות הרגולציה הזרה, החלות על הבנק והקבוצה. פעילותו של הבנק מוסדרת בהוראות רגולטוריות שונות, אשר מכוחן מוטלות על הבנק מגבלות שונות על תחומי הפעילות ומקורות ההכנסה, והמטילות חובות החלות על הבנק מתוקף מעמדו כ"תאגיד בנקאי". הוראות אלה כוללות, בין היתר, את חוק הבנקאות (רישוי) התשמ"א-1981, חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995, חוק ההגבלים עסקיים, התשמ"ח-1988, הוראות ניהול בנקאי תקין, לרבות תקנות כללים וחובות נוספות המוטלות על הבנק מצד רשויות הפיקוח השונות להן הוא כפוף במסגרת פעילותו. הבנק וחברות הבת שבשליטתו חשופים לשינויים תכופים בחקיקה ובהוראות רגולטוריות שונות, שנקבעים לעיתים אף באופן רטרואקטיבי, אשר חושפים את הבנק וחברות הבת שלו לסיכונים הכרוכים בשינויים תכופים בתהליכי העבודה, ולעלויות הכרוכות בהערכות הנדרשות ליישום ההוראות הרלבנטיות. במסגרת ניהול סיכון הרגולציה נערך מעקב שוטף אחר שינויי חקיקה ורגולציה בעלי השפעה מהותית על פעילותו של הבנק, על מנת להיערך ליישום ההוראות החלות על הבנק והחברות שבשליטתו.

סיכוני ציות

סיכון ציות הוא סיכון בחשיפת התאגיד הבנקאי לסנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי, או פגיעה במוניטין, כתוצאה מכשלון בציות להוראות חוק ורגולציה.

סיכון הציות בבנק מנוהל על ידי קצין הציות בקשר עם הוראות רגולציה צרכניות, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308. (לעניין הרגולציה שעניינה איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, ראו להלן "הממונה על איסור הלבנת הון").

פעילות הבנק וחברות הבת שלו כפופה להוראות צרכניות שונות (חוקים, תקנות, צווים, רגולציות והוראות, המסדירים את הפעילות הבנקאית בישראל בנוגע ליחסים שבין הבנק ללקוח), הן בתחום הבנקאות והן בתחומים אחרים.

אי ציות להוראות צרכניות עלול לחשוף את הבנק לסנקציות שמקורן בהוראות הרגולציה (כגון קנסות, עיצומים כספיים וכיוצא בזה), להטלת אחריות פלילית על הבנק ועל נושאי משרה בו, להפסד כספי ולסיכונים מוניטין.

פעילויות חדשות בבנק, שינויים תכופים ברגולציה הצרכנית וריבוי הוראות רגולציה צרכניות החלות על הבנק ועל חברות הבת בתחומי פעילות קיימים או חדשים, מצריכים התאמה של תשתיות לתמיכה בחובות הנגזרות מהם.

מסמך מדיניות לניהול סיכון הציות. מסמך מדיניות לניהול סיכון הציות אושר בדירקטוריון הבנק והוחל, בשינויים המחויבים על חברות הבת. בשנת 2013 הוחל מסמך מדיניות סיכונים ציות, בשינויים המחויבים, גם על ידי בי ניו יורק. מסמך המדיניות מעגן עקרונות בסיסיים ממסמכי באזל בהיבטי ציות ועקרונות הממשל התאגידי. המסמך מגדיר את המבנה של מעגלי הבקרה התומכים בניהול סיכון הציות ואת תחומי אחריותם, מפרט את תהליכי הליבה העיקריים בפעילות קצין הציות ואת הכללים לניהול סיכונים קבוצתי.

תשתית תומכת. בבנק קיימים סוגים שונים של תשתיות, לידודא יישום הרגולציה - תשתית מיכונית, בקרה, הטמעה (נהלים) והדרכה. במסגרת בחינת פעילות חדשה או הוראת רגולציה חדשה, נבחנות התשתיות התומכות בפעילות/ברגולציה והתאמתן לסיכון הנגזר מהפעילות/הרגולציה החדשה. כמו כן, בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308, אחת לחמש שנים מבוצע סקר תשתיות, אשר מטרתו לוודא כי הבנק ערוך ליישום וקיום חובותיו הנגזרות מההוראות הצרכניות. סקר התשתיות האחרון בבנק הושלם בחודש דצמבר 2013 ונדון בדירקטוריון הבנק ובחברות הבת הרלבנטיות.

בבנק קיימת תשתית של נהלים, המיועדת להביא לאכיפת הציות לדרישות השונות של הוראות הרגולציה הצרכניות. הנהלים מתעדכנים מעת לעת בהתאם להוראות הרגולציה ובהתאם לפעילויות השונות המבוצעות על ידי הבנק. במקביל מעודכנות גם מערכות התומכות בקיום הוראות הרגולציה האמורות בפעילויות שונות. כמו כן, לצורך הגברת המודעות לחשיבות הציות, נערכות בבנק הטמעות והדרכות בנושא הציות בקרב עובדי הבנק ומנהליו בכלל, ובנושאי ציות להוראות רגולציה צרכנית הרלבנטית לסביבת העבודה של אוכלוסיות עובדים ייעודיות בפרט.

בקרה ופיקוח. הציות להוראות הרגולציה הצרכניות, נאכף באופן שוטף באמצעות מערכות בקרה ופיקוח שונות - קצין הציות, נאמני ציות וביקורת פנימית. במטרה לשפר את מנגוני הבקרה ולהדק את הפיקוח על הציות להוראות הרגולציה כאמור, לרבות בנושא איסור הלבנת הון, מונו בבנק קציני ציות, נאמני ציות, ברמות ארגוניות שונות (סניפים, מרחבים, חטיבות - לפי העניין). הביקורת הפנימית בודקת באופן רציף ומתמשך את כל תחומי הפעילות של הבנק. לפרטים בדבר פעילות הביקורת הפנימית ראו סעיף "הביקורת הפנימית בקבוצה" להלן.

קצין הציות. בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 308, קצין הציות אחראי לרכז את הטיפול של הבנק בציות להוראות צרכניות לרבות בתחום איסור הלבנת הון.

תפקידי קצין הציות והממונה על איסור הלבנת הון אוישו בעבר על ידי שני בעלי תפקידים שונים. בחודש פברואר 2013, מונה קצין ציות ראשי, מנהל בכיר הכפוף לסמנכ"ל, אשר מרכז ומנהל את שני התחומים גם יחד במסגרת אגף הציות כחלק ממערך ניהול סיכונים.

קצין הציות משמש בתפקיד זה גם במספר חברות בת של הבנק. מרבית חברות הבת בארץ ובחו"ל מינו קציני ציות משלהן בהתאם להוראה האמורה וקצין הציות הראשי מקיים עימם קשר על בסיס קבוע. בין פונקציות הציות בבנק לפונקציות הציות בחברות הבת קיים ממשק לצורך עדכון ותיאום אשר במסגרתו, בין היתר, פועל פורום קבוע של קציני ציות של הקבוצה בארץ המתכנס מידי רבעון. כמו כן, מתקיים מהלך להידוק המימשק עם פונקציות הציות בשלוחות חו"ל של הבנק (אי די בי ניו יורק, אידיבי (סוויס) בנק והסניף בלונדון).

לצורך פעילותו מסתייע קצין הציות בוועדת תיאום המתכנסת מדי רבעון.

קצין הציות עוקב אחר היערכות הבנק לקיום החובות המוטלות עליו מכח הוראות צרכניות, מעורב באופן פעיל בהיערכות לקראת פעילות חדשה בבנק, לצורך ידוא עמידת הבנק בחובות כאמור אשר רלבנטיות לפעילות חדשה של הבנק, ועוקב אחר תיקון ליקויים שונים בנושא הציות להוראות צרכניות. קצין הציות מגיש דוחות רבעוניים, אשר כוללים את סיכום פעולותיו, למנכ"ל הבנק ולמנהלים הכלליים של חברות הבת בהן הוא משמש כקצין ציות. בנוסף, קצין הציות מגיש דוח סיכום פעילות שנתי למנכ"ל הבנק, למנהלים הכלליים של חברות הבת האמורות ולדירקטוריונים של הבנק ושל חברות הבת האמורות. בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין ובתדירות הקבועה בהן, מבוצע בבנק סקר תשתיות

הכולל מיפוי של ההוראות הצרכניות החלות על הבנק והחובות הנגזרות מהן, החשיפות הפוטנציאליות שבאי קיום החובות האמורות ומתקיים מעקב אחר ההערכות ליישומן באמצעות התשתיות התומכות בקיום החובות (נהלי עבודה, תשתיות מיכון ואמצעי בקרה אחרים).

הממונה על איסור הלבנת הון הינו תפקיד נוסף אותו ממלא קצין הציות הראשי ומינויו לתפקיד זה מכוח הוראות חוק איסור הלבנת הון וחקיקת המשנה על פיו, והוא אחראי על מילוי החובות המוטלות על הבנק בתחום איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, בהתאם לנדרש על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411. כאמור, יחידת איסור הלבנת הון מהווה חלק מאגף הציות אשר במערך ניהול הסיכונים בבנק. חברות הבת בארץ ושלוחות הבנק בחו"ל הנדרשות לכך, מינו אף הן ממונה כנדרש בדין.

אי ציות להוראות החלות על הבנק בתחום איסור הלבנת הון חושף את הבנק, להטלת עיצומים כספיים, לסיכונים מוניטין, וכן להליכים פליליים, אשר עלולים להינקט נגד הבנק ועובדיו בשל הפרת הוראות הדין בתחום זה.

הממונה על איסור הלבנת הון אחראי על כתיבת נהלי עבודה והקמת התשתית המיכונית הדרושה לצורך עמידה בהוראות הדין החלות על הבנק בתחום זה, וכן על הגשת הדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון, בגין פעולות החייבות בדיווח על פי החוק. הבנק נעזר במערכת מיכונית לצורך ניטור פעולות הנחזות כבלתי רגילות החייבות בדיווח.

בבנק נערכת פעילות הדרכה שוטפת ביחידות השונות לצורך העלאת הידע והגברת המודעות לנושא זה.

הממונה על איסור הלבנת הון מקיים קשר עם חברות הבת בארץ ועם שלוחות הבנק בחו"ל, לצורך מעקב אחר יישום מדיניות הבנק והוראות הרגולציה בנושא איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, על בסיס קבוצתי וזאת, בהתאם למדיניות הקבוצתית. פעילות זו נתמכת משילוב יחידת איסור הלבנת הון כחלק מאגף הציות במסגרת מערך ניהול הסיכונים בבנק.

לעניין החקיקה בנושא איסור הלבנת הון, ראו "חוק איסור הלבנת הון וחוק איסור מימון טרור" בסעיף "חקיקה ופיקוח" להלן.

גילוי בנוגע לסיכונים ומגבלות עקב קשרים עם איראן או עם האויב. הבנק מקפיד למלא אחר הוראות החוק לעניין זה, ובכללם הוראות חוק איסור הלבנת הון, פקודת המסחר עם האויב והוראות חוק איסור מימון טרור ולמיטב ידיעתו, אין לו קשרים, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם האויב ולפיכך, אין לו חשיפה מהותית בגין קשרים כאמור.

מדיניות קבוצתית בנושא איסור הלבנת הון. מדי שנה מעודכנת ומאושרת מדיניות קבוצתית בנושא איסור הלבנת הון ומניעת מימון טרור על ידי הדירקטוריון. בחודש יוני 2013, עודכנה המדיניות בהתאם לעדכונים בהוראות רגולציה, שינויים בתהליכי עבודה, סגירת פערים שזוהו בסקרים, ממצאי ביקורת ועוד. המדיניות אומצה, בשינויים המחויבים, על ידי חברות הבת והשלוחות בחו"ל. מסמך המדיניות קובע את הסטנדרטים הקבוצתיים לניהול הסיכון בתחום איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, וכן את העקרונות לניהול הסיכון על בסיס קבוצתי. מטרת המדיניות לתמוך במטרות העסקיות והיעדים האסטרטגיים של הבנק והקבוצה, על מנת למנוע או למזער הפסדים.

לפרטים בדבר ביקורת של בנק ישראל בנושא "יישום חוק איסור הלבנת הון" בחברת כאל, ראו להלן "חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ" בסעיף "חברות מוחזקות עיקריות". לפרטים בדבר ביקורת של בנק ישראל בבנק מרכנתיל דיסקונט בנושא "ציות לחוק איסור מימון טרור", ראו להלן "בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ" בסעיף "חברות מוחזקות עיקריות".

דוח ביקורת בנושא איסור הלבנת הון. ביום 24 בפברואר 2014, התקבל דוח ביקורת של בנק ישראל בנושא איסור הלבנת הון בעקבות ביקורת שבוצעה בבנק ברבעון האחרון של שנת 2012 ובמחצית הראשונה של שנת 2013. הדוח בוחן את נאותות הטמעת ההוראות והחוקים בתחום איסור הלבנת הון ואת האופן בו הבנק מיישם הלכה למעשה. הביקורת התמקדה בארבעה תחומים עיקריים: הליך "הכר את הלקוח", מערך הבקרה להוראות החוק והרגולציה באחת מחטיבות הבנק, מערך הבקרה בחטיבה נוספת בבנק ונאותות הניטור של פעולות בלתי רגילות והדיווח אודותן לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור. הבנק החל לפעול לתיקון הליקויים עליהם הצביע הדוח וליישום הדרישות שנכללו בו.

השפעת גורמים חיצוניים

קווי התפתחות עיקריים בארץ ובעולם בשנת 2013

התפתחויות בכלכלת העולם

כללי. שנת 2013 התאפיינה בהמשך התרחבות מתונה בכלכלה העולמית (בקצב של כ-3%), תוך שנות משמעותית בין גושי הכלכלה המובילים. בארה"ב, התרחב התוצר בשנת 2013 בשיעור של 1.9%, זאת לעומת צמיחה בשיעור של 2.8% בשנת 2012. ההאטה האמורה נבעה, בעיקר, מצמיחה מתונה בסוף שנת 2012 (השפעת קצה) ובראשית שנת 2013, כאשר בהמשך השנה הואץ קצב ההתרחבות. המשך ההתרחבות הכלכלית לווה בקליטת עובדים חדשים וירידה בשיעור האבטלה, מ-7.9% בסוף שנת 2012 ל-6.7% בסוף שנת 2013. במקביל, נמשך השיפור בצריכה הפרטית, בתעשייה ובשוק הנדל"ן.

יצוין כי ברבעון השני, על רקע המשך התאוששות, התגברו ההערכות כי הבנק המרכזי יחל בצמצום ההרחבה הכמותית. עם זאת, רק בסוף שנת 2013 הודיע ה-FED על צמצום הדרגתי של היקף רכישות האג"ח. יצוין עוד, כי בראשית שנת 2013 הושג פתרון חלקי ל"צוק הפיסקלי". עם זאת, ברבעון האחרון נרשמה התפתחות מחודשת בנושא, על רקע חילוקי הדעות בממשל בנושאים הפיסקליים. כתוצאה מכך, הושבתו חלק משיירותי הממשלה בארה"ב, לתקופה של כשבועיים, שבסופה הושגה פשרה.

בגוש האירו, נבלמה ברבעון השני של שנת 2013 התכווצות התוצר, שנמשכה שנה וחצי, וצמיחה חיובית נרשמה גם במחצית השנייה של השנה. בסיכום שנת 2013 התכווץ התוצר ב-0.4%, לעומת נסיגה של 0.7% בשנת 2012. יצוין כי שנת 2013 התאפיינה ברובה בגריעה במשבר החובות בגוש. עם זאת, התפרצות זמנית של המשבר נרשמה בחודשים מרס-מאי, על רקע הבחירות באיטליה ומשבר הבנקים בקפריסין. הגריעה האמורה, לצד המשך מדיניות מוניטרית מרחיבה, תמכו בהתאוששות האיטית בכלכלת הגוש. ואולם, שיעור האבטלה בגוש האירו נותר ברמה גבוהה (כ-12%).

כלכלת בריטניה הציגה שיפור מתמשך, אשר כלל, בין היתר, האצה בצמיחה וירידה בשיעור האבטלה. עם זאת, בראשית שנת 2013 הורידה סוכנות הדירוג Moody's את הדירוג המושלם של בריטניה ל-Aa1. הורדות דירוג האשראי של מדינות נוספות באירופה נרשמו בשנת 2013 ובפרט של איטליה וצרפת.

הכלכלות של מדינות ה-BRICS המשיכו להתרחב, אולם בקצב מתון מבעבר. יתרה מזאת, בעוד שכלכלת סין התרחבה בקצב דומה לשנת 2012 (7.7%) ובברזיל נרשמה האצה בצמיחה, הרי שבכלכלות רוסיה ודרום אפריקה נרשמה האטה משמעותית (לעומת 2012).

סביבת האינפלציה בעולם המשיכה להיות ממותנת, אולם המגמה בקצב שינוי המחירים לא הייתה אחידה. בעוד שבארה"ב ובגוש האירו נרשמה אינפלציה מתונה (מתחת ליעד של הבנקים המרכזיים), הרי שביפן, לאחר תקופה ארוכה של דפלציה, נרשמה עליית מחירים.

ההתאוששות האיטית, לצד האינפלציה המתונה, תמכו בהמשך מדיניות מוניטרית מרחיבה במרבית הכלכלות המפותחות בעולם. בפרט, בגוש האירו הוריד הבנק המרכזי את הריבית ב-0.5% (בשתי פעימות), לרמה של 0.25% בסוף שנת 2013. בארה"ב נותרה הריבית ללא שינוי (ברמה של 0.25%), וכאמור, ה-FED הודיע על צמצום ההרחבה הכמותית, לקראת סוף השנה. גם הבנק המרכזי ביפן נקט במדיניות מוניטרית מרחיבה, במטרה להחליש את המטבע המקומי ולהעלות את האינפלציה במדינה.

המדיניות המוניטרית במדינות ה-BRICS לא הייתה אחידה. בעוד שבסין, ברוסיה ודרום אפריקה נותרה הריבית ללא שינוי, הרי שבהודו נרשמה הורדת ריבית ואילו בברזיל הועלתה הריבית המוניטרית.

שווקים פיננסיים. בתקופה הנסקרת הושפע המסחר בשווקי המניות בעולם מהמשך ההתאוששות בכלכלות המובילות, מהמדיניות של הבנקים המרכזיים בעולם, בפרט של ארה"ב, מאי הוודאות סביב הנושאים הפיסקליים בארה"ב (התקציב ותקרת החוב) ומהניזולות הגבוהה בשווקים. המסחר בשווקי המניות במדינות המתפתחות הושפע מהסטת השקעות זרות משווקים אלה למדינות המפותחות. כתוצאה מכך, נרשמה מגמה לא אחידה בשוקי המניות בעולם. בעוד ששווקי המניות במדינות המפותחות התאפיינו במגמת עליה, הרי שבמדד השווקים המתעוררים נרשמו מימושים.

להלן השינויים במדדי המניות המובילים שנרשמו במהלך השנים 2012 ו-2013:

שינוי במהלך שנת		
2012	2013	מדד
13.4%	29.6%	P&S 500
29.1%	25.5%	DAX
15.2%	(5.0%)	MSCI Emerging Markets

המסחר באיגרות החוב הממשלתיות של ארה"ב התאפיין בתנודתיות, אולם בעיקר נרשמה מגמת עליה בתשואות. זאת, על רקע ההתפתחויות שהוזכרו לעיל וההערכות לגבי צמצום ההרחבה הכמותית בארה"ב.

להלן תשואות איגרות החוב הממשלתיות:

31.12.2012	31.12.2013	תשואה אג"ח ל- 10 שנים
1.8%	3.0%	ארה"ב
1.32%	1.93%	גרמניה

המגמה במסחר בשוקי המטבעות בעולם בתקופה הנסקרת לא הייתה אחידה. בעוד שבמחצית הראשונה של השנה, הדולר האמריקאי התחזק מול מרבית המטבעות המובילים בעולם, הרי שבהמשך נרשמה החלשות במטבע האמריקאי מול חלק מהמטבעות, ובפרט מול האירו והפאונד הבריטי.

להלן השינויים בדולר מול מטבעות נבחרים:

שינוי במהלך שנת		
2012	2013	שער חליפין
(1.8%)	(4.3%)	אירו
12.6%	21.5%	יין יפני
(4.3%)	(2.0%)	פאונד בריטי

המסחר בסחורות בעולם התנהל על רקע הצמיחה המתונה (בפרט במדינות המתפתחות), ההתפתחויות הגיאופוליטיות (בעיקר במחצית השנייה של השנה), הנזילות הגבוהה בשווקים והמגמות בדולר האמריקאי. כתוצאה מכך, נרשמה תנודתיות במחירי הסחורות, כאשר בסיכום התקופה ירד מדד הסחורות העולמי (CRB) בשיעור של 5%.

להלן השינויים במדדי סחורות נבחרים:

שינוי במהלך שנת		
2012	2013	
(3.4%)	(5.0%)	מדד הסחורות - CRB
3.5%	(0.3%)	מחיר הנפט (BRENT)
(7.1%)	7.2%	מחיר הנפט (WTI)
7.1%	(28.1%)	זהב

קווי התפתחות עיקריים של המשק הישראלי

כללי

בשנת 2013 התרחבה כלכלת ישראל בשיעור של 3.3%, לאחר צמיחה של 3.4% בשנת 2012. עם זאת, כ-0.9% מהצמיחה בשנת 2013, נבעה מחסכון ביבוא של דלקים (בעקבות תחילת הפקת הגז ממאגר תמר), כך שבפועל מדובר בהאטה משמעותית בהשוואה לשנת 2012. ההתמתנות האמורה שיקפה, האטה (או אף נסיגה) בכל השימושים, למעט הצריכה הפרטית, לצד נסיגה ביבוא. התוצר העסקי התרחב ב-3.5%, (3.4% בשנת 2012), אולם, כאמור, כ-1% מתוך הצמיחה נבע מתחילת הפקת הגז.

שיעור האבטלה ירד מרמה ממוצעת של 6.9% בשנת 2012, לרמה של 6.2% בשנת 2013. בפרט ברבעון הרביעי של השנה עמד שיעור הבלתי מועסקים על 5.7%.

התפתחויות עיקריות בענפי המשק

בשנת 2013 נרשמה ירידה של כ-1% בייצור התעשייתי, כאשר ללא ענפי הטכנולוגיה העלית נרשם קיפאון (בהשוואה לשנת 2012). ההתפתחויות האמורות נבעו, בעיקר, מחולשה בענפי הטכנולוגיה העלית במחצית הראשונה של שנת 2013, בעוד שבהמשך השנה, נרשמה האצה בענפים אלו, ומנגד קיפאון בשאר הענפים. פדיון ענפי המסחר התרחב בשנת 2013 ב-3.6%. הגידול הקיף את המסחר הסיטונאי והקמעונאי כאחד.

התפתחות בפעילות המשק מול חו"ל

בשנת 2013 נרשם גידול חד בהשקעות הישירות של תושבי חוץ בישראל, בהשוואה לשנת 2012. כמו כן, ההשקעות הפיננסיות בשנת 2013 היו חיוביות, לעומת מימושים בשנת 2012. יצוין כי ההשקעות הפיננסיות בשנת 2013 שיקפו השקעות בניירות ערך ישראלים בחו"ל, אשר קוזזו, בחלקן, על ידי מימושים בניירות ערך סחירים בבורסה של תל-אביב (כל המימושים נרשמו באיגרות חוב ממשלתיות ובמק"מ). בהשקעות הישירות של תושבי ישראל בחו"ל נרשם בשנת 2013 גידול חד. במקביל נרשם גידול ניכר בהשקעות פיננסיות, אשר הקיף את ההשקעות במניות ובאג"ח, כאחד. כ-40% מההשקעות הפיננסיות בחו"ל, בוצעו על ידי הגופיים המוסדיים.

השקעות תושבי חוץ בישראל			שינוי
2012	2013		
מיליארדי דולר			
25.5%	9.4	11.8	סך-הכל השקעות ישירות
	(3.5)	1.6	סך-הכל השקעות פיננסיות
	(4.1)	(1.6)	מזה: אג"ח ממשלתי ומק"מ
756.6%	0.29	2.48	מניות
השקעות תושבי ישראל בחו"ל			שינוי
2012	2013		
מיליארדי דולר			
	2.35	4.9	סך-הכל השקעות ישירות
25.4%	8.8	11.0	סך-הכל השקעות פיננסיות

התפתחות שערי חליפין ואינפלציה

במהלך שנת 2013 התחזק השקל מול כל המטבעות המובילים בעולם ובפרט מול הדולר והאירו, בשיעורים של 7% ו-2.8%, בהתאמה. שער החליפין של השקל הושפע, בעיקר, מהעודף בחשבון השוטף, לרבות, מהשפעת הפקת הגז מקידוח תמר, מהשקעות ריאליות בהיקף ניכר, מההשקעות הפיננסיות (בין היתר, על רקע פערי הריבית בין ישראל למדינות המפותחות) וממגמות המסחר במט"ח בעולם. במטרה למתן את התחזקות השקל, התערב בנק ישראל במסחר במט"ח במספר הזדמנויות ואף הודיע כי ירכוש דולרים בהיקף ניכר. צעד נוסף להחלשות השקל, שבו נקט בנק ישראל, היה הורדת הריבית. עם זאת, השפעת צעדי בנק ישראל להיחלשות השקל הייתה זמנית. סביבת האינפלציה בתקופה הנסקרת המשיכה להיות מתונה, כאשר בין הגורמים הממתנים היו, חוזקו של השקל, הגברת תחרותיות במשק והעדר לחצי שכר. בסיכום השנה עלה מדד המחירים לצרכן ב-1.8%.

מדיניות פיסקלית ומוניטריה

מדיניות פיסקלית. בשנת 2013 הסתכם הגרעון ב-33.2 מיליארד ש"ח או 3.15% תוצר. זאת, לעומת גרעון מתוכנן של 45.6 מיליארד ש"ח (4.33% תוצר) ו-3.9% תוצר בשנת 2012. הסטייה מהתכנון, שיקפה הכנסות גבוהות מהחזוי, בסך של 5.7 מיליארד ש"ח (רובן חד פעמיות) והוצאות נמוכות מהתכנון בתקציב המקורי, בסך של 6.7 מיליארד ש"ח (בעקבות עיכוב באישור התקציב).

מדיניות מוניטרית. המדיניות המוניטרית של בנק ישראל בתקופה הנסקרת המשיכה להיות מרחיבה וכללה ארבע הורדות ריבית, בשיעור מצטבר של 1%. כתוצאה מכך, הריבית בחודש דצמבר 2013 עמדה על 1%. הגורמים הדומיננטיים שתמכו בהורדת הריבית היו התחזקות שער החליפין של השקל והערכות כי קצב הצמיחה של המשק מתמתן.

שוק ההון

במהלך שנת 2013, נרשמה עליה במדדי המניות המובילים בישראל, בדומה למגמה במדינות המפותחות. כתוצאה מכך, ערך שוק המניות וההמירים עלה במהלך שנת 2013 ב-16.8% ועמד בסוף חודש דצמבר 2013 על 705.7 מיליארד ש"ח.

להלן שינויים במדדי מניות נבחרים בשנים 2012 ו-2013:

שינוי במהלך שנת		מדד
2012	2013	
4.5%	15.3%	המניות הכללי
9.2%	12.1%	ת"א 25
7.2%	15.1%	ת"א 100
22.9%	16.3%	ת"א בנקים
15.6%	8.6%	בלוטק – 50
14.1%	26.0%	נדל"ן 15

מחזורי המסחר היומיים במניות והמירים עמדו בתקופה הנסקרת על 1.17 מיליארד ש"ח בממוצע (גידול של 8.8% בהשוואה לשנת 2012). המסחר באיגרות החוב הממשלתיות בישראל הושפע, במידה רבה, מהורדת הריבית בארץ ומהתפוגגות המתח הבטחוני (במחצית השנייה של השנה), תוך צמצום חד בפער התשואות מול ארה"ב. זאת, לצד סביבת אינפלציה נמוכה. בסיכום התקופה עלה המדד הכללי של איגרות החוב הממשלתיות ב-3.5% (7.9% בשנת 2012). באיגרות החוב הקונצרניות נגרר המסחר, במידה רבה, ממגמת המסחר באיגרות החוב הממשלתיות, לצד העליה בביקוש לנכסים מסוכנים, על רקע התשואות הנמוכות באיגרות החוב הממשלתיות. יצוין כי במרווח התשואות בין איגרות החוב הקונצרניות לאיגרות החוב הממשלתיות, נרשמה ירידה במהלך התקופה.

שינוי במהלך שנת		מדד
2012	2013	
8.8%	5.4%	אג"ח כללי
7.9%	3.5%	אג"ח ממשלתי כללי
7.0%	4.0%	אג"ח ממשלתי שקלי
9.4%	3.0%	אג"ח ממשלתי צמוד
10.2%	8.9%	אג"ח קונצרני כללי
10.3%	9.5%	אג"ח קונצרני צמוד
7.2%	5.6%	תל בונד שקלי

גיוסי ההון באמצעות איגרות החוב הקונצרניות הסתכמו בשנת 2013 בסך של 36.7 מיליארד ש"ח, ירידה של 7.5% לעומת שנת 2012. מתוך סכום זה, הנפקות אג"ח למוסדיים הסתכמו ב-2.2 מיליארד ש"ח, לעומת 5.8 מיליארד ש"ח בשנת 2012. מחזורי המסחר היומיים באיגרות החוב עמדו על 4.34 מיליארד ש"ח בממוצע, עליה של כ-6% לעומת שנת 2012. מנגד, במחזורי המסחר היומיים במק"מ נרשמה ירידה של כ-9% והם עמדו על 579 מיליון ש"ח בממוצע.

תיק הנכסים שבידי הציבור

שווי תיק הנכסים הפיננסיים שבידי הציבור עלה במהלך שנת 2013 ב-9% והסתכם בסוף חודש דצמבר ב-2.96 טריליון ש"ח. ההתפתחויות בתיק הנכסים במהלך התקופה הנסקרת שיקפו גידול בכל סוגי הנכסים, כאשר כ-60% מהגידול נבע מעליה בשווי המניות (בארץ ובחול).

להלן התפלגות תיק הנכסים שבידי הציבור:

ליום 31 בדצמבר 2012	ליום 31 בדצמבר 2013	
21.7%	24.7%	מניות
35.1%	33.5%	נכסים לא צמודים
32.5%	31.4%	נכסים צמודים למדד
10.7%	10.3%	נכסים צמודים למט"ח

התפתחויות כלכליות עיקריות בחודשים ינואר-מרס 2014¹

בחודש ינואר 2014 עידכנה קרן המטבע העולמית את תחזית הצמיחה לשנת 2014 כלפי מעלה, ל-3.7%. מנגד, תחזית הסחר העולמי ירדה ל-4.5%. זאת לעומת תחזיות מחודש אוקטובר 2013 של 3.6% ו-5%, בהתאמה.

האינדיקטורים לפעילות הכלכלית בארה"ב, שפורסמו בתקופה הנסקרת, היו חלשים מעורבים עם נטיה לחלשים. עם זאת, חלק מהחולשה יוחס למזג האוויר הקשה, ששרר בסוף שנת 2013 ובתחילת שנת 2014. בגוש האירו נמשך השיפור המתון בכלכלה. מנגד, האינדיקטורים לפעילות הכלכלית בסין הצביעו על האטה בקצב הצמיחה.

התקופה הנסקרת התאפיינה בהתגברות החששות ממשבר בשווקים המתפתחים, הן בהיבט הפיננסי והן בהיבט הגיאופוליטי. בפרט, אי יציבות פוליטית באוקראינה הובילה לעליית המתח בינה לבין רוסיה השכנה. חששות אלו באו לידי ביטוי בפחות חד של המטבעות המקומיים וירידות בשוקי ההון במדינות המתפתחות. כתגובה מיידית למשבר, ועל מנת לייצב את שער החליפין, העלו מספר בנקים מרכזיים את הריבית, לרבות, טורקיה, רוסיה, הודו, ברזיל ודרום אפריקה.

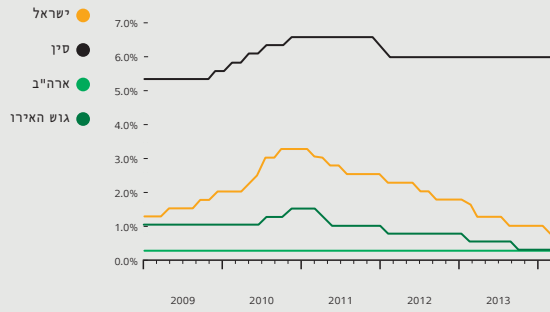
סביבת האינפלציה בארה"ב ובגוש האירו המשיכה להיות מתונה. במקביל, נמשכה המדיניות המוניטרית המרחיבה בכלכלות אלה. בארה"ב, נגידת ה-FED החדשה ציינה שמכלול ההתפתחויות בשוק העבודה (ולא רק נתון האבטלה) ייבחנו בעת המשך צמצום ההרחבה הכמותית. בנוסף, הביעה נגידת ה-FED אמון מלא במדיניות ה-FED תחת הנגיד הקודם, לרבות צמצום הרכישות, ובכך הפיגה חששות בשווקים משינוי במדיניות המוניטרית. בגוש האירו, על רקע האינפלציה הנמוכה, התרבו התחזיות להורדת ריבית נוספת או הרחבה כמותית.

המסחר בשווקי המניות בעולם התנהל, בעיקר, על רקע המשבר בשווקים המתפתחים, נתוני מאקרו מעורבים בארה"ב מחד והודעת נגידת ה-FED החדשה. מאידך, לצד המשך ההתאוששות בגוש האירו, בסיכום התקופה עלה מדד ה-S&P 500 בשיעור של 1.6% ואילו מדד ה-DAX הגרמני ירד ב-2.8%, כאשר מדד השווקים המתפתחים ירד ב-4.7%. בשער החליפין של הדולר, נרשמה מגמת היחלשות מול מרבית המטבעות המובילים. בפרט נחלש הדולר מול האירו (ב-0.5%), מול היין היפני ומול הפאונד הבריטי. מדד הסחורות CRB עלה במהלך התקופה הנסקרת בשיעור של 9.2%, בפרט עלה מחיר הנפט (מסוג WTI) בכ-3%. באיגרות החוב הארוכות של ארה"ב, נרשמה במהלך התקופה הנסקרת ירידת תשואות חדה. האינדיקטורים לפעילות הכלכלית בישראל, שפורסמו בתקופה הנסקרת, היו ברובם חיוביים. בפרט, הסתמן שיפור ביצוא ובתעשייה. המדד המשולב של בנק ישראל עלה בחודש ינואר ב-0.3% (קצב גבוה בהשוואה לחודשים הקודמים). האינפלציה השנתית בחודש ינואר הפגיעה כלפי מטה והסתכמה ב-1.4%. מחירי הדירות (אשר לא כלולים במדד) המשיכו לעלות.

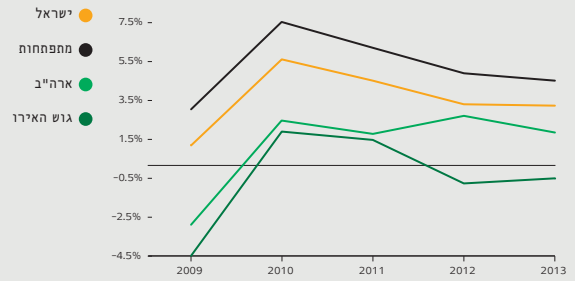
המדיניות המוניטרית המשיכה להיות מרחיבה, כאשר הריבית נותרה ברמה של 1% בחודשים ינואר-פברואר, וירדה בחודש פברואר, במפניע, לרמה של 0.75%. בין הגורמים שתמכו בהחלטה להוריד את הריבית היו החששות מאינפלציה נמוכה, מהתחזקות השקל ומהאטה בפעילות הכלכלית. יתרה מזאת, במטרה להתמודד עם התחזקות השקל, בנק ישראל רכש מט"ח בהיקף ניכר.

בתקופה הנסקרת נסחר השקל מול הדולר בתנודתיות, אולם בסיכום התקופה הוא נותר ללא שינוי. מול האירו, נחלש השקל ב-0.8%. במחירי המניות בבורסה בתל אביב נרשמה תנודתיות, כאשר בסיכום התקופה עלו מדד ת"א 100 ומדד ת"א 25 ב-4.9% ו-2.8%, בהתאמה. באיגרות החוב הממשלתיות הלא צמודות הארוכות נרשמה ירידת תשואות. יצוין כי במהלך התקופה נרשמה ירידת תשואות במדד התל-בונד 60, כאשר המרווח מול איגרות החוב הממשלתיות ירד מעט.

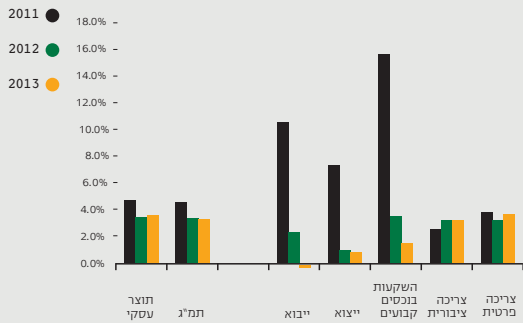
ריבית של הבנק המרכזי במדינות נבחרות

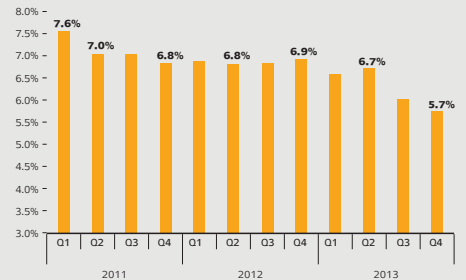
צמיחת התוצר - שיעור שינוי שנתי

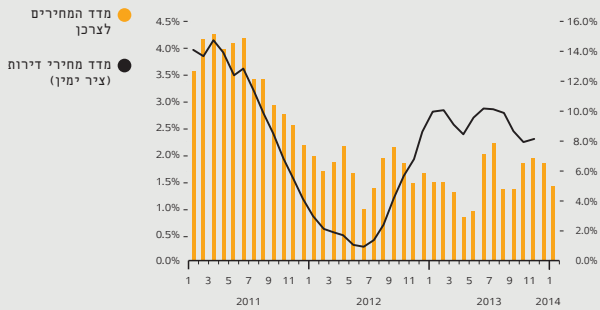
צמיחה בישראל - שיעור שינוי שנתי

שיעור אבטלה רבעוני

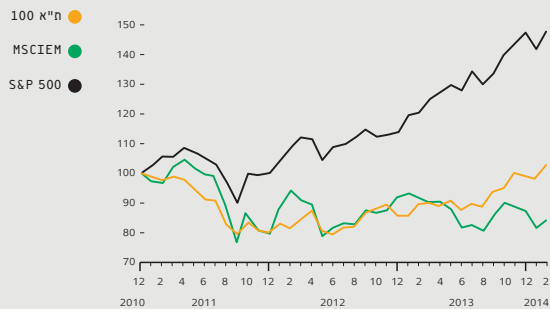
שיעור שינוי שנתי במדד המחירים לצרכן ובמחירי הדיירות

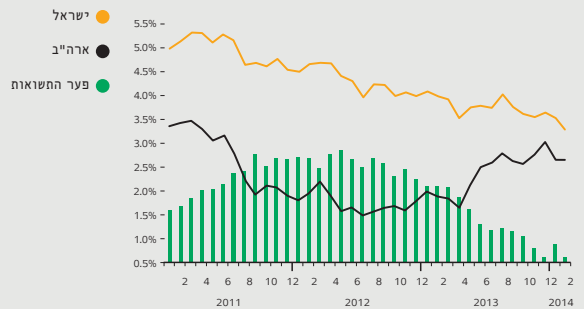
שערי חליפין-מדד = 100 נובמבר 2010

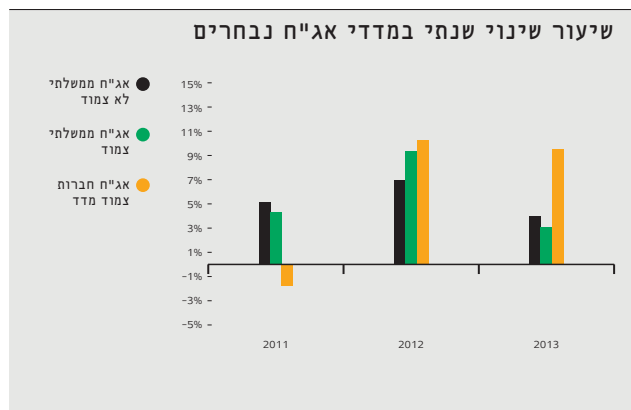
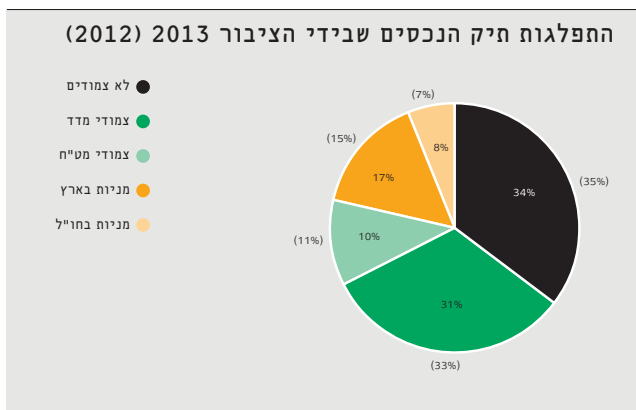

מדדי מניות מובילים במדינות נבחרות - מדד = 100 דצמבר 2010

תשואות איגרות חוב ממשלתיות ארוכות של ארה"ב וישראל והפער ביניהן

חקיקה ופיקוח

כללי

הבנק פועל במסגרת חוקים, תקנות והוראות שחלקם ייחודיים למערכת הבנקאית, וחלקם, גם אם אינם ייחודיים כאמור, משפיעים על מקטעים מהותיים מפעילותו. מסגרת זו מבוססת בעיקר על הדין הישראלי, על רבדיו השונים, אולם במספר תחומים מושפעת התנהלות הבנק גם מהוראות הדין הזר, ככל שיש להן תחולה אקסטרטוריאליה הנוגעת לפעילותו.

פקודת הבנקאות, חוקי הבנקאות השונים והוראות ניהול בנקאי תקין אשר מפרסם המפקח על הבנקים מעת לעת, מהווים את הבסיס החוקי והמרכזי לפעילותה של קבוצת הבנק. אלו מגדירים, בין היתר, את גבולות הפעילות המותרת לבנק, את הפעילות המותרת לחברות בת וחברות קשורות לקבוצת הבנק ואת תנאי השליטה והבעלות בהן, את מערכות היחסים בין הבנק ללקוחותיו, את השימוש בנכסי הבנק ואת אופן הדיווח על הפעילות האמורה למפקח על הבנקים ולציבור.

בצידם כפוף הבנק לחקיקה עניפה המסדירה את פעילותו בשוק ההון הן עבור לקוחותיו והן עבור עצמו (למשל בתחום ייעוץ ההשקעות וניהול תיקי לקוחות, ייעוץ פנסיוני, השקעות משותפות בבאמנות, כלל הפעילות של קופות הגמל, ומגבלות על פעילות בתחום הביטוח).

חוקים נוספים, בנושאים ייחודיים, מטילים על בנקים, והבנק בכללם, חובות וכללים ספציפיים. כך, למשל, החקיקה הקשורה באיסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור, חוק נתוני אשראי, חקיקה הקשורה בהלוואות לדיור, דיני הערבות וכו'.

בנוסף לאלה קיימת חקיקה נוספת שבשל הקשר שלה לפעילות הבנק יש לה השפעה רבה על התנהלותו. לעניין זה ראוי להזכיר, בין היתר, את דיני ההוצאה לפועל, דיני פירוקים וכינוסים, חוקים המתייחסים למגזרים ספציפיים (רשויות מקומיות, נוטלי משכנתאות, המגזר החקלאי) וחוקי מס שונים.

פעילותם של הבנק ושל חברות הבת נתונה לפיקוח וביקורת של הפיקוח על הבנקים וכן של גורמים מפקחים נוספים בתחומי פעילות ספציפיים, דוגמת רשות ניירות ערך והממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר. גורמים אלה עורכים מעת לעת ביקורות בבנק ובחברות הבת בקשר עם תחומי הפעילות השונים.

הבנק וחברות הבת פועלים על מנת לעמוד בחובות החלות עליהם מכוח הוראות הדין האמורות.

במרבית החוקים החלים על פעילות הבנק קיימת האפשרות להטיל עליו עיצומים כספיים בגין הפרות של הוראות החוקים והוראות חקיקת המשנה (לרבות חוזרים והנחיות) שהוצאו או יוצאו מכוחם.

להלן, בתמצית, פירוט של שינויי חקיקה ויזמות חקיקה רלוונטיים לתקופת הדוח אשר משפיעים או עשויים להשפיע באופן משמעותי על פעילות הבנק.

דיני בנקאות

חוק הבנקאות (תיקוני חקיקה)

ביום 19 במרס 2012 פורסם ברשומות חוק הבנקאות (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012, אשר נועד להסדיר את פעולתו של תאגיד בנקאי לא גרעין שליטה.

במסגרת החוק נקבעו הוראות מיוחדות לעניין מינוי דירקטורים, כהונתם והפסקת כהונתם, שיחולו על תאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. בין היתר, נקבעה הוראה לפיה ההצבעה על מינוי דירקטורים תהיה רק באסיפה השנתית או באסיפה שכונסה באישור המפקח; הוראה המגבילה את תקופת כהונתו של דירקטור שאינו דירקטור חיצוני לשלוש שנים, ואת תקופת הכהונה המצטברות שלו לתשע שנים; והוראה לפיה מספר הדירקטורים שיוחלפו מדי שנה לא יעלה על מחצית מהדירקטורים המכהנים.

על פי החוק תוקם ועדה סטטוטורית למינוי דירקטורים בתאגיד בנקאי. בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה, הוועדה תציע בכל אסיפה כללית מועמדים לכהונה כדירקטורים, כמספר השווה למספר המשרות הפנויות בדירקטוריון ועוד מועמד אחד מכל סוג.

בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה, יהיו רשאים להציע לאסיפה הכללית מועמדים לבחירה כדירקטור, הוועדה וכן מי שמחזיק מעל שניים וחצי אחוזים מסוג מסויים של אמצעי שליטה בתאגיד, וחבר מחזיקים שימנה שניים או שלושה מחזיקים, שכל אחד מהם מחזיק מעל אחוז ולא יותר משניים וחצי אחוזים, וביחד לא פחות משניים וחצי אחוזים ולא יותר מחמישה אחוזים, מסוג מסויים של אמצעי שליטה (להלן: "חבר מחזיקים").

בעל מניות המחזיק מעל אחוז אחד מסוג מסויים של אמצעי שליטה בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה חייב בדיווח לתאגיד הבנקאי ולמפקח על הבנקים על החזקותיו, והתאגיד הבנקאי יחייב בדיווח לציבור על כל בעל מניות המחזיק מעל שניים וחצי אחוזים מסוג מסויים של אמצעי שליטה בתאגיד הבנקאי. חובת הדיווח לציבור תחול גם לגבי בעלי מניות המחזיק ביותר מאחוז אחד ועד שניים וחצי אחוזים מסוג מסויים של אמצעי שליטה בתאגיד הבנקאי, אם בעל המניות האמור הסכים לפרסום לציבור כאמור, ואם לא הסכים לכך, הוא לא יהיה רשאי לחבור לחבר מחזיקים לצורך הצעת מועמדים לאסיפה הכללית לכהונה כדירקטורים.

בעקבות החוק תוקן תקנון הבנק, על מנת להתאימו לאפשרות שהבנק יתנהל כתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה. (לפרטים בדבר תיקון תקנון הבנק, ראו להלן "תיקון תקנון הבנק - הוראות בעניין מינוי דירקטורים", בפרק "הדירקטוריון והנהלה").

מסמך עקרונות לביזור גרעין שליטה בבנק

ביום 11 ביולי 2013, פרסם המפקח על הבנקים מסמך עקרונות לביזור גרעין שליטה בבנק. המסמך נועד להסדיר הליך של מכירת גרעין שליטה של בנק באופן מבוצר, כך שלאחר המכירה יתנהל הבנק ללא גרעין שליטה. העקרונות נועדו להבטיח שבעלי השליטה לשעבר לא ימשיכו לשלוט בבנק בפועל, למרות ביטול היתר השליטה, בשים לב לכך שבתקופת המעבר הם עשויים להחזיק שיעור משמעותי של אמצעי שליטה בבנק. במסמך העקרונות נקבעו מגבלות שונות שיחולו על זכויות בעלי השליטה בתקופת המעבר בה יבוחר גרעין השליטה, בין היתר, בענין רכישת אמצעי שליטה, מינוי דירקטורים וחלוקת דיבידנדים. המסמך קובע את העקרונות הכלליים לביזור גרעין שליטה בבנק, אך כל בקשה תיבחן על ידי המפקח לגופה, לצורך מתן היתר החזקה ספציפי בתקופת המעבר שעד לביזור גרעין השליטה.

לשם הנוחות, מסמך העקרונות עומד לעיון באתר הבנק.

מסמך עקרונות לשליטה בגופים מפוקחים

ביום 11 ביולי 2013 פרסמו הממונה על שוק ההון והמפקח על הבנקים נוסח של מסמך, שעניינו עקרונות מנחים לקריטריונים ותנאים כלליים למבקש היתר לשלוט ולהחזיק אמצעי שליטה בגופים מפוקחים. עקרונות אלה נועדו ליצור אחידות בתנאים הנדרשים לצורך קבלת היתר לשליטה ולהחזקה בגופים מפוקחים הפועלים בשווקי הכספים וההון. נקבע כי הוראות המדיניות שנקבעו יוחלו על כל מבקש היתר חדש, וכן על מחזיקי היתר שליטה קיים, בהתאמות נדרשות, כאשר נעשים שינויים בהיתר בו הם מחזיקים.

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח)(תיקון מס' 19)(הודעה ללקוח על נקיטת פעולה לגבי הלוואה), התשע"ב-2012

ביום 3 במרס 2014 הכנסת אישרה בקריאה שנייה ושלישית את הצעת החוק. בהתאם להצעה, תאגיד בנקאי לא יעמיד הלוואה לפירעון מידי, ולא יפתח בהליך משפטי כנגד לקוח בגין אי עמידה בתנאי הלוואה, אלא אם מסר ללקוח הודעה בכתב, במסירה אישית, לפחות 21 ימי עסקים בטרם נקיטה בפעולה. בהודעה על התאגיד הבנקאי להסביר ללקוח את המשמעות הנובעות מביצוע פעולת גביה וכן לפרט את יתרת החוב, שיעור הריבית על הלוואה, הסכום שבפיגור ואופן חישובו ועמלות שיחויבו בשל העמדה לפירעון מידי. תאגיד בנקאי לא יחייב למסור הודעה כאמור אם יש במסירתה חשש ממשי לפגיעה ביכולת הגביה של התאגיד הבנקאי.

בחודש פברואר 2014 הפיץ הפיקוח על הבנקים טיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 453 בעניין ערבויות צד שלישי לתאגיד בנקאי, לפיה על תאגיד בנקאי המבקש להעמיד את הלוואתו של חייב לפירעון מידי או לנקוט נגד החייב הליך משפטי, למסור לערב הודעה על כך בכתב, 21 ימי עסקים מראש, בדואר רשום.

הגבלים עסקיים

פטור מהסדר כובל בקשר עם אחזקה ופעילות משותפות במסגרת שבא ומסב

ביום 5 בנובמבר 2008 החליטה הממונה על ההגבלים העסקיים, לאחר בחינה מחודשת ומקיפה, על מתן פטור בתנאים מאישור הסדר כובל, להסדר בדבר החזקותיהם המשותפות ופעולותיהם של חמשת הבנקים הגדולים בחברת שירותי בנק אוטומטיים בע"מ ("שבא") ובמרכז סליקה בנקאי ("מסב"). תוקפו של הפטור היה לשלוש שנים מיום מתן החלטת הממונה.

בחודשים נובמבר 2011, מרס 2012, מאי 2012, ספטמבר 2012 ומאי 2013 הוּאָרַךְ הפטור באופן זמני. ביום 26 באוגוסט 2013 ניתן פטור לשב"א לתקופה של שלוש שנים, בו נקבע, בין היתר, כי על שב"א לחתום על הסכם מכירת כל מכשירי הכספומט שברשותה עד ליום 20 באוקטובר 2013 (לפרטים בדבר הסכם המכירת הפעילות כאמור, ראו לעיל "התפתחויות במגזר" בסעיף "מגזר הניהול הפיננסי" בפרק "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות עיקריים"). כמו כן, החל מיום 1 באוקטובר 2015 יהא על שב"א להשמיש את הממשק הטכנולוגי למתן שירותי איסוף ואישור ושירותי ממשק, שיפותח ויוטמע במערכותיה ובתוכנה אשראית, שתפותח על ידה בהתאם לכל התחייבויותיה ובהתאם לעקרונות שנקבעו, והכל במטרה להסיר את חסמי הכניסה לענפי הסליקה וההנפקה.

ביום 21 במרס 2013, האריך הממונה את הפטור למס"ב לתקופה של שלוש שנים. במסגרת ההארכה כאמור, נקבע כי הבנקים ומס"ב יבצעו כל פעולה הנדרשת כדי לאפשר לכל תאגיד בנקאי שהינו חבר המסלקה הבין-בנקאית שליד בנק ישראל וללקוחותיו גישה לשירותי סליקת חיובים וזיכויים ושירותי העברת ממסרים, המסופקים על ידי מס"ב. הגישה תינתן בתנאים, שאינם גרועים מהתנאים שמעניקה מס"ב לבנקים. עוד נקבע, כי העמלות בגין השירותים כאמור, שתיגבה מס"ב מכל מקבל שירותים כאלה, תהייה זהות, אלא אם כן קיים הבדל בעלויות הישירות הנובעות ממתן השירות.

הסכמי קונסורציום למתן אשראי

ביום 28 בפברואר 2011 הודיעה הממונה על ההגבלים העסקיים כי הגיעה למסקנה שיש להמשיך ולאפשר את קיומם של הסדרי קונסורציום למתן אשראי בין בנקים לחברות הביטוח ובינם לבין עצמם ופרטה את התנאים שבהתקיימם אין בכוונתה לאכוף את הוראות חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 על הסדרים כאמור. ההודעה מאריכה הודעות קודמות שנתנו על ידי הממונה לעניין הסדרי קונסורציום, בשינויים מסויימים, לתקופה של שנתיים. ביום 26 בפברואר 2013 הודיעה הממונה על הארכת ההודעה לתקופה של שנה נוספת, עד ליום 28 בפברואר 2014, אלא אם כן תבוא הודעה אחרת לפני תום התקופה.

ביום 27 בפברואר 2014, הודיעה רשות ההגבלים העסקיים על הארכת ההודעה לתקופה של ארבעה חודשים נוספים, עד ליום 30 ביוני 2014, או עד הודעה אחרת, לפי המוקדם.

איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

איסור הלבנת הון

ביום 17 באוגוסט 2000 נכנס לתוקף חוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000 (להלן: "חוק איסור הלבנת הון"), מכוחו הותקנו במהלך השנים תקנות וצווים, וכן תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411 ופורסמו בנושא הבהרות וחוזרים של המפקח על הבנקים. מערכת דינים זו הטילה על התאגידים הבנקאיים וכן על חברות בת נוספות (כמו החברה לניהול תיקים - תכנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות), חובות זיהוי, אימות, דיווח וניהול רישומים ביחס ללקוחות ולחשבונות המנוהלים על ידם. כמו כן נקבעו סנקציות פליליות, אפשרות הטלת עיצומים ואפשרות חילוט כספים בגין הפרת הוראות החוק והצווים מכוחו.

חוק איסור הלבנת הון (תיקון מספר 10), התשע"ב-2012. ביום 14 במאי 2012, פורסם ברשומות תיקון מס' 10 לחוק איסור הלבנת הון, הנוגע ברובו להחלת משטר הלבנת הון גם על סוחרים באבנים יקרות. תיקון זה ייכנס לתוקף עם פרסום צו החל על סוחרים באבנים יקרות. צו שכזה טרם פורסם.

הצעת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מספר 10), התשע"ב-2011. ההצעה אושרה בקריאה ראשונה בחודש דצמבר 2011 והועברה לוועדת חוקה חוק ומשפט להכנה לקריאה שנייה ושלישית. בחודש אוקטובר 2013 הוחל על ההצעה דין רציפות. עיקרה של הצעת החוק הינו ביטול חריג "עצימת העיניים" שבסעיף העבירה של פעולה ברכוש בידיעה שהוא אסור, באופן שלאחר התיקון גם פעולה ברכוש תוך עצימת עיניים מכך שהוא אסור - תהווה עבירה.

הצעת חוק איסור הלבנת הון (תיקון מספר 11) (נותני שירות עסקי), התשע"ב-2012. הצעת חוק ממשלתית זו אושרה בקריאה ראשונה ביום 11 במאי 2012 והועברה לוועדת חוקה חוק ומשפט להכנה לקריאה שנייה ושלישית. בחודש אוקטובר 2013 הוחל על ההצעה דין רציפות.

עיקרה של הצעת חוק זו הינו החלת משטר איסור הלבנת הון על עורכי דין, רואי חשבון, יועצי מס, מתווכים במקרקעין ומי שעיסוקו מתן שירותי נאמנות. כל זאת, ביחס לפעולות מסוימות הנושאות אופי פיננסי.

צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידים בנקאיים למניעת הלבנת הון ומימון טרור) (תיקון), התשע"ד-2014. צו מתקן זה פורסם ברשומות ביום 2 בפברואר 2014. מדובר בשורה של תיקונים לצו הבנקאי, שהמרכזיים שבהם הינם הוראות ביחס לזיהוי הצדדים בהעברות בנקאיות לחו"ל, הוראות נוספות ומרחיבות יותר ביחס לשמירת מסמכים ומאגר המידע שהוקם מכוח חוק איסור הלבנת הון, וכן שינוי קריטריון הדיווח על פעולה בלתי רגילה, לפעילות שלאור המידע המצוי בידי הבנק התעורר אצלו חשש שהיא קשורה לפעילות אסורה לפי חוק איסור הלבנת הון או לפי חוק איסור מימון טרור.

למעט הוראות ספורות, מרבית הוראות הצו המתקן תיכנסנה לתוקף בחלוף שישה חודשים מיום פרסומו.

החוק למניעת הסתננות (עבירות ושיפוט) (הוראת שעה), התשע"ג-2013. הוראת השעה אוסרת על מסתנן להוציא כספים מהארץ כל עוד הוא שוהה בארץ ומתירה לו להוציא רכוש רק בצאתו ממנה, וגם זאת בשווי שנקבע בה. הוראת השעה קובעת כעבירה הוצאת כסף בניגוד לחוק על ידי המסתנן או עבירו. הוראת השעה נכנסה לתוקף ביום 13 בספטמבר 2013 ותעמוד בתוקפה עד ליום 11 בדצמבר 2016.

חוק איסור הלבנת הון (הוראת שעה), התשע"ג-2013. הוראת השעה קובעת כעבירה של הוצאת כספים עבור מסתנן. הוראת השעה נכנסה לתוקף עם כניסתה לתוקף של הוראת השעה ביחס לתיקון למניעת הסתננות, ביום 13 בספטמבר 2013, ותעמוד בתוקפה עד 11 ביוני 2015.

הודעה משותפת לציבור מטעם מאסדרים שונים בדבר סיכונים אפשריים הטמונים במטבעות וירטואליים מבחורים. ביום 19 בפברואר 2014 פורסמה הודעה משותפת לציבור מטעם בנק ישראל, אגף שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר, רשות המיסים, רשות ניירות ערך והרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור, בדבר סיכונים אפשריים הטמונים במטבעות וירטואליים מבחורים (כגון ביטקוין) ובה המלצה לציבור השוקל שימוש במטבעות וירטואליים מבחורים להבין את המאפיינים ולהיות מודע לסיכונים הייחודיים הגלומים בשימוש בהם, וכן לגלות זהירות וערנות מוגברת. בנוסף, מצוין בהודעה כי מדובר בפעילות בעלת מקדם סיכון גבוה בנוגע להלבנת הון ומימון טרור, ועל כן על המוסדות הבנקאיים להתחשב בכך במסגרת מדיניות ניהול הסיכונים שלהם, לרבות לעניין הדיווח לרשות לאיסור הלבנת הון ומימון טרור.

איסור מימון טרור

בתחילת חודש אוגוסט 2005 נכנס לתוקפו חוק איסור מימון טרור, התשס"ה-2005 (להלן: "חוק איסור מימון טרור") ובהמשך תוקן מספר פעמים. חוק זה קובע הוראות בתחום איסור מימון טרור, ומכוחו הותקנו ועודכנו תקנות וצווים המטילים על התאגידים הבנקאיים חובות נוספות של זיהוי ובדיקת לקוחות מול רשימות מוכרזות של ארגוני ופעילי טרור. כמו כן נקבעו סנקציות פליליות, אפשרות הטלת עיצומים ואפשרות חילוט כספים בגין הפרת הוראות החוק והצווים מכוחו.

חוק המאבק בתכנית הגרעין של איראן, התשע"ב-2012 (להלן: "חוק המאבק"). החוק פורסם ברשומות ביום 5 באוגוסט 2012. על פי החוק, ועדת השרים (שהוקמה מכוחו) הוסמכה להכריז על גורם זר כמסייע לאיראן בקידום תכנית הגרעין שלה (להלן: "גורם זר מסייע") ועל תאגיד כזה המקיים קשר עסקי עם איראן (להלן: "תאגיד המקיים קשר עסקי עם איראן"). משהוכרזו כאמור, קובע החוק שורה של איסורים ביחס לפעילות מול גורמים אלה, וכן חובות דיווח ועבירות, המהוות עבירות מקור.

חוק המאבק מבטל את חוק איסור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן, התשס"ח-2008, ובא במקומו. ההוראות לעיל בחוק המאבק תיכנסנה לתוקף עם כניסתן לתוקף של תקנות המאבק (ראו להלן). כמו כן, מכוח חוק המאבק נערכו תיקונים בפקודת המסחר עם האויב, ובכללם, החמרת העונש על עבירת המסחר עם האויב. התיקונים לפקודת המסחר עם האויב נכנסו לתוקף עם פרסום חוק המאבק.

תקנות המאבק בתכנית הגרעין של איראן (מתן הודעות וסדרי עבודה), התשע"ג-2013. ביום 15 באוקטובר 2013 אישרה ועדת חוקה חוק ומשפט את התקנות (לעיל ולהלן: "תקנות המאבק"). תקנות המאבק עוסקות בהליך, המנגנון וההכרזה על גורם זר מסייע ועל תאגיד המקיים קשר עסקי מהותי עם איראן. תקנות המאבק טרם פורסמו ברשומות. עם פרסומן ייכנסו לתוקף החלקים הרלבנטיים בחוק המאבק (כמפורט לעיל).

הצעת חוק המאבק בטרור, התשע"א-2011

הצעת החוק פורסמה ברשומות ביום 27 ביולי 2011, עברה קריאה ראשונה ביום 3 באוגוסט 2011, וביום 4 בנובמבר 2013 הוחל עליה דין הרציפות. בימים אלה מתקיימים דיונים בועדת חוקה חוק ומשפט לצורך הכנת ההצעה לקריאה שנייה ושלישית. הצעת החוק מסדירה ומרחיבה את סמכויות רשויות המדינה בכל הנוגע למאבק בטרור ולהכרזה על ארגוני טרור. הנושאים המרכזיים בהצעת החוק הינם: הרחבת המונח "ארגון טרור", כך שיש לכלול גם פלגים וסיעות וכן ארגוני מעטפת; קביעת הסדר אחיד של הכרזה, שיחליף את מנגנוני ההכרזה הקיימים; קביעת קטיגוריה חדשה של "עבירות טרור", עבירות הייחודיות לתחום הטרור והנוגעות לפעילות של ארגוני הטרור, הן לתופעות של תמיכה בארגוני טרור, והן בהעמדת אמצעים לרשותם, וכן עבירות אי דיווח; הסדרה מחודשת של מנגנון החילוט והתפיסה; הרחבת סמכויות המשטרה לעניין מניעת פעילות טרור וסגירת מקומות המשמשים לפעילות ארגון טרור. חוק המאבק בטרור יחליף את הפקודה למניעת טרור ואת חוק איסור מימון טרור.

לפרטים בדבר היבטים הנוגעים לאיסור הלבנת הון, במסגרת הצעת חוק העמקת גביית המסים והגברת האכיפה, ראו להלן "מיסוי".

חוק החברות וממשל תאגידי

חוק החברות (תיקון מס' 20), התשע"ג-2012

ביום 12 בדצמבר 2012, נכנס לתוקף חוק החברות (תיקון מס' 20), התשע"ג-2012 ("התיקון"), בענין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בחברות ציבוריות ובחברות איגרות חוב. התיקון מבוסס על המלצותיה של ועדת נאמן, שהוקמה לצורך בחינת הצעות חוק פרטיות שהוגשו להקטנת פערי השכר במשק. במסגרת התיקון הוטלה על חברות ציבוריות חובה להקים ועדת תגמול ולאמץ מדיניות לענין תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה, תוך 9 חודשים ממועד כניסת החוק לתוקף, שתתייחס, בין השאר, לשיקולים ולאמות המידה אשר פורטו במסגרת התיקון. במסגרת שיקולים אלה יש להתייחס, בין היתר, למטרות החברה, עמידה ביעדים, ניהול סיכונים, תרומתו של נושא המשרה להשאת הרווחים, כישוריו של נושא המשרה, פערי השכר בין נושאי משרה לעובדי החברה והשפעתם על יחסי העבודה בחברה, וכן לאפשרות לקביעת תקרה עבור רכיבים משתנים. בנוסף, נקבעו הוראות לגבי השיקולים אליהם יש להתייחס בקביעת מענקי פרישה, וכן הוראות לענין רכיבים משתנים המהווים חלק מהתגמול.

בהתאם להוראות תיקון מס' 20, תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק טעונים אישורים כמפורט להלן: נושאי משרה שאינם הדירקטורים ו/או המנכ"ל, אשר תנאי כהונתם והעסקתם תואמים את מדיניות התגמול, טעונים אישור על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון. תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה החורגים ממדיניות התגמול טעונים אישור האסיפה הכללית ברוב מיוחד של בעלי מניות שאינם בעלי השליטה או בעלי עניין אישי ("רוב מיוחד").

תנאי כהונה והעסקה של המנכ"ל, טעונים אישור ועדת התגמול, הדירקטוריון והאסיפה הכללית ברוב מיוחד. תנאי כהונה והעסקה של דירקטורים, טעונים אישור האסיפה הכללית ברוב רגיל, אלא אם כן התנאים חורגים ממדיניות התגמול, ולכן טעונים אישור האסיפה הכללית ברוב מיוחד.

הדירקטוריון רשאי לאשר את תנאי כהונה והעסקה אף אם האסיפה הכללית התנגדה לאישורם, ובלבד שוועדת התגמול והדירקטוריון יחליטו, על יסוד נימוקים מפורטים, כי אישור תנאי כהונה והעסקה, על אף התנגדות האסיפה הכללית, הוא לטובת הבנק. בעקבות התיקון הקים הדירקטוריון ועדת תגמול, אשר הרכבה עומד בדרישות התיקון. לפרטים בדבר אישור מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק, ראו "מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק" בפרק "תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה ועסקאות עם בעלי שליטה" להלן.

דיני ניירות ערך

חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011

ביום 27 בינואר 2011, פורסם חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, הכולל רפורמה בסמכויות האכיפה של רשות ניירות ערך (להלן: "הרשות"). החוק מעניק לרשות, בנוסף לסמכויות האכיפה שכבר היו נתונות בידה קודם לכן, גם סמכויות אכיפה מנהלית כנגד יחידים וכנגד חברות, בגין הפרות חוקי ניירות ערך ובכלל זה חוק ניירות ערך, חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות וחוק השקעות משותפות בנאמנות (להלן: "חוקי ניירות ערך").

האכיפה המנהלית מאפשרת לרשות לנקוט במגוון אמצעי אכיפה, ובכלל זה, הטלת קנסות ועיצומים כספיים משמעותיים על עובדים בעלי רישיון ועל נושאי משרה שהפרו את חובותיהם על פי חוקי ניירות ערך, הרחקה מעיסוק, התליית רישיון ותשלום לנפגע מההפרה. כמו כן, מטיל החוק חובה על מנכ"ל התאגיד לפקח ולנקוט את כל האמצעים הסבירים למניעת ביצוע הפרות בידי התאגיד ועובדיו (להלן: "אחריות פיקוחית"). ביצוע הפרה כאמור מקים חזקת הפרה של האחריות הפיקוחית הזאת, אלא אם התאגיד קבע נהלים מספקים למניעת ההפרה, מינה אחראי מטעמו לפיקוח על קיומם, לרבות הדרכת עובדי התאגיד, וכן נקט באמצעים סבירים לתיקון ההפרה ולמניעת הישנותה. החוק מגביל את אפשרויות הביטוח והשיפוי של יחידים ושל תאגידים בגין סנקציות שיוטלו במסגרת הליך האכיפה המינהלי. הבנק מקיים ומתחזק מערכת נהלים שנועדה להבטיח ציות לדין ולהוראות הרגולציה, ובין היתר לחוקי ניירות ערך. כמו כן קיימים בבנק גורמים שתפקידם לפקח על קיום הוראות הדין.

הנהלת הבנק והדירקטוריון אישרו תוכנית פעולה מקיפה ותחומה במועדים, לשם גיבוש תוכנית אכיפה פנימית בתחום ניירות הערך, המותאמת לבנק ולקבוצה, בשם לב לקריטריונים שפרסמה רשות ניירות ערך בנושא ודרישות הרגולציה הרלוונטית ובשים לב לנהלים ולתהליכים הקיימים בבנק. בהמשך לאמור מינה הדירקטוריון ממונה על האכיפה, בכפיפות ליועצת המשפטית הראשית, אימץ מדיניות אכיפה ופעל לגיבוש תכנית אכיפה, המיושמת בבנק. בהתאם לתכנית כאמור, ננקטות בבנק ובקבוצה פעולות להוצאתה לפועל בהתאם.

מיסוי

הצעת חוק העמקת גביית המיסים והגברת האכיפה (הוראת שעה), התשע"ג-2013

ביום 19 ביוני 2013, פורסמה ברשומות מטעם הממשלה הצעת חוק להעמקת גביית המיסים והגברת האכיפה (אמצעים לאכיפת תשלום מיסים ולהרתעה מפני הלבנת הון)(תיקוני חקיקה והוראת שעה), התשע"ג-2013, הכוללת תיקונים למרבית חוקי המס, שמטרתם להתמודד עם ההון השחור ולהגביר את האכיפה. ביום 31 ביולי 2013, אושרה הצעת החוק בקריאה ראשונה והועברה לוועדת חוקה חוק ומשפט לשם הכנתה לקריאה שנייה ושלישית.

במסגרת זו מוצע אף לתקן את חוק איסור הלבנת הון, באופן שלרשימת עבירות המקור תתווספה עבירות מס חמורות על פי דברי חקיקה שונים, כגון: פקודת מס הכנסה, חוק מיסוי מקרקעין וכיוצ"ב. עבירות אלה מתאפיינות ביסוד נפשי של כוונה מיוחדת להתחמק מתשלום מס. כמן כן, התיקון מקנה סמכויות חקירה וחיפוש לפקיד מס, בכל הנוגע לעבירות האמורות, וכן מאפשר לו לקבל מידע ממאגר המידע ברשות לאיסור הלבנת הון.

לפרטים בדבר עדכונים מסויימים בתחום המיסוי, ראו ביאור 29 לדוחות הכספיים.

חקיקה אמריקאית

Dodd Frank

בחודש יולי 2010, אושרה בארה"ב רפורמה רחבה (The Dodd - Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act), שעניינה הסדרת פעילות בנקים ומוסדות פיננסיים בארה"ב וכן הסדרת פעילות מוסדות פיננסיים הפועלים מחוץ לארה"ב, אשר יש בפעילותם זיקה אמריקאית, כולל, בין היתר, כותני שירותים פיננסיים לאמריקאים או הפועלים באמצעות מתווכים אמריקאים, ופעילות מול גורמים אמריקאים (counterparties) וכיוצ"ב.

לחלקים מהרפורמה השפעה על פעילויות שונות של הקבוצה, כגון פעילות חדר העסקאות של הבנק, וזאת בכל הנוגע לפעילות בעלת זיקה אמריקאית כאמור. תאריכי יישום החקיקה משתנים בהתאם לדרישות השונות העולות מהחוק, כמפורט להלן.

להלן מספר תחומים הכלולים ברפורמה:

Living Will. כחלק מהרפורמה, נקבע כי על מוסדות פיננסיים זרים (FBO) עם סך נכסים גלובלי, על בסיס מאוחד, העולה על 50 מיליארד דולר, הפועלים בארה"ב, להכין ולהגיש לרשויות האמריקאיות תכנית פעולה ("Living Will") לטיפול בישויות שלהם הפועלות בארה"ב, במקרה של חדלות פירעון של החברה האם.

בסוף חודש דצמבר 2013 הוגשה לרשויות בארצות הברית תכנית פעולה כאמור. הבנק יידרש לחזור ולהגיש תכנית מעודכנת מדי שנה.

Volcker Rule. במסגרת רפורמת Dodd Frank, נחקק גם ה-Volcker Rule, אשר נועד, בין היתר, להגביל את פעילות הבנקים לפעילות בנקאית "מסורתית" (העמדת אשראי, וכיוצא באלה פעולות) ולמנוע את חשיפתם לסיכונים הנלווים לפעילות השקעות בעלת פוטנציאל סיכון גבוה יותר. שני האיסורים המרכזיים המוטלים מכוח ה-Volcker Rule על מוסדות פיננסיים הם האיסור בנוגע למסחר עצמי (proprietary trading) בנגזרים, ניירות ערך ומכשירים אחרים, וכן האיסור על פעילות ליווי (sponsoring) או השקעה בקרנות (private equity funds, hedge funds וכיוצא ב), והכל ככל שבאיזו מהפעילויות האמורות מעורב "גורם אמריקאי" בפעילות.

ההוראה נכנסה לתוקף ביום 21 ביולי 2012, תוך מתן תקופת היערכות בת שנתיים ליישומה, עד ליום 21 ביולי 2014. בחודש דצמבר 2013 פורסמו תקנות סופיות של ההוראה, ובמסגרתן הווארכה תקופת היערכות עד לחודש יולי 2015. במהלך תקופת היערכות, מצופה כי מוסדות פיננסיים יבנו תכנית פעולה ליישום ההוראה, על מנת להיות מוכנים ליישומה המלא עם סיומה. הבנק בודק את השפעת החקיקה על פעילותו והשינויים שיידרשו (אם בכלל) במהלך תקופת היערכות.

Swap Rule. חקיקה שנועדה להסדיר את נושא המסחר בנגזרים לא סחירים (OTC). על פי החקיקה, יידרשו שחקנים גדולים בשוק, אשר ייחשבו ל-Swap Dealer או ל-Major Swap Participant, כהגדרת מונחים אלה בחקיקה, להירשם אצל הרשויות האמריקאיות (SEC, CFTC). לפי בדיקה שבוצעה על ידי הבנק לגבי פעילותו בתחום הנגזרים נכון לשנת 2012, הבנק אינו נדרש להירשם כאמור. חלק אחר של החקיקה בנושא המסחר בנגזרים לא סחירים, נוגע לשינויים באופן ביצוע המסחר והסליקה (clearing) של עסקאות מסוג זה באמצעות התקשרות עם גורם שלישי אשר יבצע סליקה מרכזית (CCP). במהלך שנת 2013 נכנסה לתוקף חובת הסליקה המרכזית ביחס לנגזרים מסוימים מול גורמים אמריקאיים. בנוסף לרפורמה בארה"ב, קיימת רפורמה מקבילה באירופה (EMIR), אשר צפויה להיכנס לתוקף במהלך שנת 2014. הבנק החל להיערך לשינויים התפעוליים והמיכנוניים שיידרשו לצורך יישום החקיקה, ככל שזו תחול על פעילות הבנק בנגזרים.

FRB Assessments for Large Financial Companies. בחודש אוגוסט 2013 פורסמה הוראה של הבנק הפדרלי המרכזי בארה"ב, לפיה מוסדות פיננסיים מסוימים הכלולים בהוראה (מקומיים זרים) יחויבו בתשלום שנתי ל-Federal Reserve בגין הוצאות פיקוח על פעילותם. לפי הקריטריונים בהוראה, בנק דיסקונט, כחברת אחזקות בנקאית עם סך נכסים (על בסיס מאוחד) של יותר מ-50 מיליארד דולר, כפוף להוראה ותשלום מכוחה. הודעת התשלום הראשונה, בגין שנת 2012, נשלחה אל הבנק בסוף שנת 2013. לפי פרטים בדבר שינויים בחקיקת המס בארה"ב, ראו בסעיף "מיסוי" להלן.

נושאי חקיקה שונים

חוק לקידום התחרותיות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ב-2012

ביום 11 בדצמבר 2013 פורסם חוק הריכוזיות, המבוסס על המלצות הוועדה להגברת התחרותיות במשק. החוק קובע הסדרים, שנכנסים לתוקף במועדים שונים. במסגרת החוק נקבעו הוראות שמטרתן ליצור הפרדה בין מי ששולט בנכס ריאלי משמעותי לבין מי ששולט בנכס פיננסי משמעותי. על פי הוראות אלה נאסר על תאגיד ריאלי משמעותי ועל מי שמחזיק יותר מ-5% בתאגיד ריאלי משמעותי להחזיק יותר מ-10% בנוף פיננסי משמעותי, ואם מדובר בתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה, בשיעור שלא יעלה על 5%. כמו כן, נקבעו מגבלות על כהונה מקבילה של דירקטורים בתאגידים ריאליים משמעותיים ובגופים פיננסיים משמעותיים.

על פי החוק, גוף פיננסי משמעותי הינו גוף פיננסי, אשר כלל הנכסים שלו ושל הגופים בשליטתו ובשליטת השולט בו עולים על 40 מיליארד ש"ח. החוק קובע כי רשימת הגופים הפיננסיים המשמעותיים והגופים הריאליים המשמעותיים תפורסם על ידי ועדת הריכוזיות.

במסגרת החוק נקבעו הוראות שמטרתן להגביל את היכולת לשלוט באמצעות מבנים פירמידליים, בהם קיים פער בין זכויותיו של בעל השליטה בהון לבין זכויותיו בהצבעה. כמו כן, נקבעו בחוק תיקונים לחוק החברות, החלים על הליכי האיגור של עסקאות של חברות ציבוריות עם בעלי השליטה בהן. בהתאם להוראות אלה הוטלה על ועדת הביקורת חובה לקיים הליך תחרותי לאישור עסקאות עם בעלי שליטה, וכן הוטלו חובות לגבי אישור עסקאות בעלי שליטה אשר אינן זניחות אך אינן חריגות.

בנוסף, נקבעו בחוק הוראות המקנות למאסדרים סמכות לשקול שיקולי תחרות וריכוזיות במסגרת הליכים של הקצאת נכסים על ידי המדינה בתשתיות חיוניות. תקופת המעבר למימוש המגבלות על איסור ההחזקות הינה 6 שנים. לחוק צפויה להיות השפעה על גורמים מרכזיים במשק, ובכלל זה הבנקים ובעלי השליטה בהם. לפרטים בדבר דוח הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, ובכלל זה צעדים שנקט המפקח ליישום המלצות הצוות, ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר השפעות אפשריות של חוק הריכוזיות על כאל, ראו "הפעילות בתחום כרטיסי אשראי, בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסוימים".

הצעת חוק דיני ממונות, התשע"א-2011

ביום 20 ביוני 2011, אושרה בקריאה ראשונה הצעת חוק דיני ממונות, התשע"א-2011. הצעת החוק גובשה כקודקס אזרחי המסדיר את מערכת היחסים המשפטיים במשפט האזרחי. בשלב מוקדם זה השפעת הצעת החוק על הבנק איננה ברורה. בחודש אפריל 2013 הודיע היו"ר של ועדת החוקה, חוק ומשפט בכנסת ה-19, כי בכוונתו להקים ועדת משנה שתקדם את חקיקת החוק.

תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות)

התקנות פורסמו ברשומות ביום 25 באפריל 2013, ונכנסו לתוקף ביום 25 באוקטובר 2013. בהתאם לתקנות, הבנק נדרש לבצע התאמות נגישות לשירותים הניתנים על ידו ללקוחותיו. התאמות הנגישות כאמור נוגעות בין היתר ל-עיצוב הפנים של סניפי הבנק; עמדות השירות של הבנק; המכשירים האוטומטיים העומדים לרשות לקוחות הבנק; המידע הניתן ללקוחות הבנק; המוקד הטלפוני של הבנק; אתר האינטרנט של הבנק; השילוט בבנק; מכשירי עזר שעל הבנק להעמיד ללקוחות. הבנק נערך כדי לעמוד בדרישות התקנות, כמפורט להלן:

היערכות הבנק. בהתאם לחוק, מונה בבנק "רכז נגישות", אשר מתפקידו להוביל ולרכז את פעילות הנגישות בבנק, ולשמש כתובת לכל פניה בנושא. במסגרת היערכות, הושק פרויקט די"ן (דיסקונט נגיש), שמהותו ביצוע התאמות נגישות בהתאם לרגולציה החדשה, הן בהיבטי התאמות מבנים, תשתיות וסביבה, והן בהיבטי התאמות נגישות לשירות. במסגרת פרויקט זה נבנתה תכנית עבודה רב שנתית להשלמת התאמות הנגישות. כמו כן, הוקמה ועדת היגוי עליונה, בראשות שני חברי הנהלה, אשר מתפקידה לנהל ולפקח אחר התקדמות יישום הוראות החוק.

בחודש יולי 2013 התקשר הבנק עם עמותה המתמחה בנושא נגישות לאנשים עם מוגבלות שבמסגרתה פועלים אנשי מקצוע אשר מלווים את הבנק ומיעצים ביצוע התאמות הנגישות הנדרשות, לרבות הגדרת דרישות להשלמת פערי הנגישות בכלל השירותים והמתקנים הרלוונטיים.

התאמת נגישות השירות. מופו כלל השירותים בהם נדרש לבצע התאמות נגישות שירות (כגון: מוקד טלפוני, אתר אינטרנט, טפסים, מכונות אוטומטיות לשימוש עצמי, עמדות שירות והמתנה, שילוט ועוד) והחלה הגדרת הדרישות לצורך היערכות להנגשתם בסיוע יועצי הנגישות. בנוסף, בימים אלה מגובשת תכנית הדרכה לשם הטמעת נושא הנגישות בקרב עובדי הבנק בכלל, ובקרב נותני שירות בפרט.

התאמת נגישות מתו"ס (מבנים, תשתיות וסביבה). נבנתה תכנית רב שנתית להנגשת כל נכסי הבנק, בסיוע יועצי הנגישות. החל ביצוע סקר מקיף בכל נכסי הבנק למיפוי פערים והגדרת תכולות לביצוע לשם הנגשתם לאנשים עם מוגבלות, בהתאם לתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים), תשע"ב-2011.

בכל סניף חדש או סניף שמשופץ, מבוצעות התאמות נגישות בהתאם לתקנות הנגישות, לרבות: כבשים ומעלונים, שירותי נכים, עמדות שירות והמתנה, התאמות גובה בכספומטים ובמשובים. בסך הכך הונגשו ברמות שונות כ-70 סניפים. פרויקט דומה מופעל בבנק מרכנתיל דיסקונט.

וועדות ציבוריות

לפרטים בדבר דוח הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, ובכלל זה צעדים שנקט המפקח ליישום המלצות הצוות, ראו ביאור 35 לדוחות הכספיים.

הוראות המפקח על הבנקים

הוראה בעניין מסירת הודעות באמצעים אלקטרוניים

ביום 4 באוגוסט 2013 פרסם בנק ישראל תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 420 בדבר "מסירת מידע באמצעים אלקטרוניים". עיקרו של התיקון הוא הרחבת סוגי ההודעות, שהתאגיד הבנקאי רשאי לשלוח ללקוח באמצעים אלקטרוניים, חלף משלוח בדואר, כל זאת בהתקיים תנאים מסוימים. הבנק בוחן את אפשרויות הפעולה בהתאם לתיקון.

הקדמת מועדי הגשת דוחות שנתיים ורבעוניים

ביום 3 באוקטובר 2013, פרסם המפקח על הבנקים תיקון להוראות הדיווח לציבור לפיו דוח שנתי של תאגיד בנקאי יפורסם בתוך 60 יום מתאריך המאזן (במקום 90 יום עד כה, בהתייחס לתאגיד בנקאי העומד בראש קבוצה בנקאית) ודוח רבעוני בתוך 45 יום מתאריך המאזן (במקום 60 יום כיום). זאת, בכדי להתאים את מועדי הפרסום למקובל בארה"ב ובכדי לשפר את זמינות המידע לקוראי הדוחות הכספיים. הקדמת המועדים תיעשה באופן מדורג ותסתיים מדוח שנתי 2015 ואילך ומהדוח הרבעוני לרבעון ראשון 2016 ואילך. כך, למשל: הדוח השנתי לשנת 2013 מתפרסם עד ליום 20 במרס 2014 והדוחות הרבעוניים בשנת 2014 יפורסמו בתוך 55 יום מתאריך המאזן. הבנק נערך ליישום ההוראה כאמור.

טיטה בדבר "הטבות ללקוחות"

ביום 28 ביולי 2013, הפיץ המפקח על הבנקים טיטה של תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 403 ו-470 בדבר "הטבות ללקוחות". על פי הטיטה, ייאסר על תאגידי בנקאיים לתת ללקוחותיהם הטבות לא בנקאיות (הטבות שאינן בריבית או בעמלות) אגב פתיחה וניהול חשבון עו"ש, או אגב שירותים בנקאיים אחרים. תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי יהיו רשאים ליתן הטבה לא בנקאית ללקוחות אגב בקשה להנפקת כרטיס חיוב, החזקתו והשימוש בו, ובלבד שלא הותנו תנאים שכובלים את הלקוח. על תאגיד בנקאי וחברת כרטיסי אשראי נאסר לתת הטבות לא בנקאיות בנין השימוש בפועל בשירות אשראי מתגלגל. כמו כן, תאגיד בנקאי וחברת כרטיסי אשראי יידרשו להציע ללקוח, במעמד הבקשה להנפקת כרטיס מתגלגל, לקבל כרטיס חיוב שאינו כולל שירות זה, אך כולל הטבות זהות ככל שקיימות. אם התיקון להוראות יהיה במתכונת המוצעת בטיטה, עשוי הדבר להשפיע מהותית על ההטבות המוצעות במסגרת מבצעי שיווק על ידי תאגידי בנקאיים ובמסגרת שיווק כרטיס עם אשראי מתגלגל.

פרטים בדבר הוראות ניהול בנקאי תקין חדשות נוספות (או טיטות של הוראות) הובאו גם בפרקים "תיאור פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעילות", "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" ו-"משאבי אנוש" לעיל.

ריבוי יוזמות חקיקה

גם שנת 2013, כקודמותיה, התאפיינה בריבוי הצעות חוק פרטיות (אשר חלקן נתמכות על ידי הממשלה), שעניינן הטלת הגבלות על הבנקים (בחוק או על פיו) בתחומי הפעילות השונים, ובכלל זה: הגבלות על מתן אשראי, הגבלות בעניין גביית עמלות, הגבלות על תשלום ו/או גביית ריבית, וכיוצא ב. הצעות חוק אלה ודומות להן, אם תתקבלנה, עלולות להיות בעלות השפעה שלילית מהותית על פעילות הבנק והחברות המאוחזות שלו ועל תוצאות פעולותיהם בעתיד. הבנק אינו יכול להעריך איזה מבין הצעות החוק תתקבל ומה יהיה היקף ההשפעה האמורה. כמו כן, התאפיינה גם שנת 2013 בריבוי הוראות רגולטוריות, הן הוראות ניהול בנקאי תקין והן הוראות שונות לגבי הדיווח לציבור, שהוצאו על ידי המפקח על הבנקים. לכך נוספו הוראות של הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר ושל רשות ניירות ערך, לגבי הנושאים שבפיקוחם, והחלטות הממונה על ההגבלים העסקיים בתחום סמכויותיו. יישום ההוראות השונות מצריך לא אחת היערכות הכרוכה בהשקעת משאבים, ולעיתים יש בה משום פגיעה אפשרית בהכנסות התאגידי הבנקאיים ממקורות שונים. הבנק מעריך כי מצב דברים זה, צפוי להימשך גם בעתיד. ראו גם לעיל, "סיכוני רגולציה" בפרק "חשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם".

נושאים נוספים בתיאור הקבוצה

מבנה הקבוצה הבנקאית

קבוצת הבנק פועלת באמצעות בנקים מסחריים בארץ ובחוי"ל וחברות לשירותים פיננסיים. ההשקעה בחברות מוחזקות הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2013 ב- 9.0 מיליארד ש"ח, לעומת סך של 9.2 מיליארד ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012, ירידה של 1.9%.

להלן התפלגות הרווח הנקי לפי מבנה הקבוצה:

תרומה לרווח הקבוצה		תרומה בניטרול חיסוי השקעה	
2013	2012	2013	2012
במיליוני שקלים חדשים			
פעילות בנקאית:			
בנקים מסחריים:			
בארץ - הבנק (כולל סניפים בחו"ל)			
288	176	(1)279	(1)177
- בנק מרכזי דיסקונט			
182	191	182	191
- הבנק הבינלאומי הראשון ⁽²⁾			
38	56	38	56
בחו"ל - שלוחות הבנק			
138	115	(1)147	(1)114
פעילות אחרת:			
כרטיסי אשראי לישראל			
92	152	92	152
דיסקונט שוקי הון			
114	56	114	56
שירותים פיננסיים אחרים			
22	56	22	56
רווח נקי	874	874	802

הערות:

- הבנק בארץ יצר בעבר עודף התחייבויות במטבע חוץ, המהוות חיסוי להשקעה של הבנק ב-אידיבי (סוויס), לרבות חיסוי על מרכיב המס, במטרה להימנע מחשיפה לתנודות בהפרשי שער החליפין של השקל לעומת הפרנק השוויצרי. בדוח רווח והפסד של הבנק בארץ מוצגות הכנסות/הוצאות הפרשי שער על עודף ההתחייבויות, כאמור לעיל, בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית". הכנסות/הוצאות אלה נלקחות בחשבון בחישוב הפרשה למס הכנסה. הכנסות/הוצאות הפרשי שער על ההשקעה בחו"ל מוצגות בסעיף "חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס". דרך טיפול זו משפיעה על הצגת הרווח לאחר מסים של הבנק בארץ, ועל התרומה לרווח הנקי של השלוחות בחו"ל.
- לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך השקעת הבנק במניות הבנק הבינלאומי ושינויים בהפרשות למס בגין חלק הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי, ראו ביאור ג' ו-ה' לדוחות הכספיים.

חברות מוחזקות עיקריות

17.63% מסך כל הנכסים במאזן המאוחד בסוף שנת 2013 הינם נכסי חברות מאוחדות בארץ וכ-19.29% מסך כל הנכסים במאזן המאוחד הינם של חברות מאוחדות וסניפים בחו"ל. התרומה לרווח הנקי של החברות המאוחדות בארץ הסתכמה בשנת 2013 ב-411 מיליון ש"ח (409 מיליון ש"ח בשנת 2012). התרומה לרווח הנקי של חברות מאוחדות בחו"ל הסתכמה בשנת 2013 ב-138 מיליון ש"ח (115 מיליון ש"ח בשנת 2012), התרומה לרווח הנקי של חברות כלולות הסתכמה בשנת 2013 ב-38 מיליון ש"ח (103 מיליון ש"ח בשנת 2012). סך התרומה של החברות המוחזקות, בארץ ובחוי"ל, לרווח הנקי של הבנק בשנת 2013 הסתכמה ב-586 מיליון ש"ח, לעומת סך של 627 מיליון ש"ח בשנת 2012, ירידה בשיעור של 6.5%. בניטרול ההשפעה של חיסוי ההשקעה בחברה מאוחדת בחו"ל, בניכוי השפעת המס, הייתה התרומה של החברות המוחזקות בארץ ובחוץ לארץ, לרווח הנקי של הבנק בשנת 2013, מסתכמת ב-595 מיליון ש"ח, לעומת סך של 626 מיליון ש"ח בשנת 2012, ירידה בשיעור של 5.0%. להלן יובאו עיקרי ההתפתחויות בחברות המוחזקות העיקריות.

דיסקונט בנקורפ אינק.

דיסקונט בנקורפ אינק. הינה חברת בת בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק. דיסקונט בנקורפ אינק. היא חברת החזקות בנקאיות שהתאגדה על פי חוקי מדינת דלאוור. בנקורפ מחזיקה במלוא הבעלות והשליטה ב-אי די בי ניו יורק. אי די בי ניו יורק הינו הגדול בין הבנקים הישראליים הפועלים בחו"ל.

בהתאם למסמכי היסוד של בנקורפ, אי די בי ניו-יורק לא ימכר על ידי בנקורפ, אלא אם ניתנה לכך הסכמה מראש של בנק דיסקונט. הנתונים המובאים בסעיף זה להלן נלקחו מהדוחות הכספיים המבוקרים של בנקורפ.

במיליוני דולר			נתונים מאזניים
שינוי באחוזים	31.12.2012	31.12.2013	
(3.8)	9,984	9,604	סך-כל הנכסים
13.0	3,938	4,448	סך-כל האשראי
0.5	6,440	6,474	סך-כל הפקדונות
(5.3)	838	794	סך-כל ההון
	15.4%	13.9%	יחס ההון לרכיבי סיכון
נתונים תוצאתיים לשנת			הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות
2012	2013		
(79.1)	43	9	
	5.3%	1.1%	התשואה להון

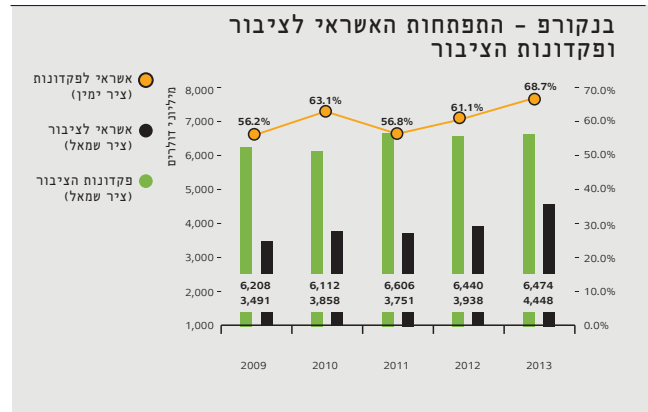
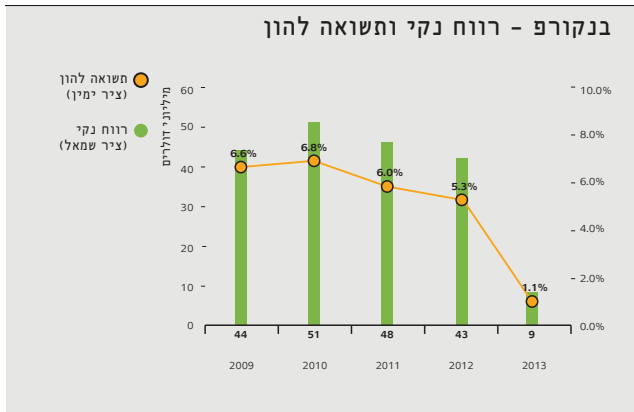
לפרטים בדבר השקעות אי די בי ניו יורק באגרות חוב מגובות משכנתא, ראו "התפתחות נכסים והתחייבויות" לעיל וביאור 3 לדוחות הכספיים להלן. **חלוקת דיבידנד.** בחודשים דצמבר 2013 - ינואר 2014, החליט דירקטוריון בנקורפ על תשלום דיבידנד לבנק דיסקונט, בסכום כולל של 80 מיליון דולר.

בחינת אפשרויות למכירת החזקות בבנקורפ. במסגרת בחינת חלופות שונות להרחבת בסיס ההון, הבנק בחן בשנת 2013 אפשרויות למכירת החזקות בבנקורפ, כולן או חלקן. במסגרת זו הבנק פנה לבנקים להשקעות בניו יורק, במטרה לקבל אינדיקציות ממשקיעים לאפשרות מכירת החזקות הבנק בבנקורפ, כולן או חלקן. כמפורט בדוח מידי מיום 11 בספטמבר 2013 (מס' אסמכתא 01-142320-2013), לאחר שהתקבלו מכמה גורמים אינדיקציות בלתי מחייבות, אשר כפופות לקיומו של הליך בדיקת נאותות, לרכישת החזקות הבנק בבנקורפ, כולן או חלקן, וכן לרכישת דיסקונט בנק לטין אמריקה ("DBLA"), חברה בת של אי די בי ניו יורק, החליט דירקטוריון הבנק, ביום 10 בספטמבר 2013, לאפשר למספר גורמים לקיים הליך בדיקת נאותות, בכפוף לתנאים שקבע. הבנק לא התחייב לקבל הצעה כלשהי, אם בכלל.

כמפורט בדוח מידי מיום 28 בינואר 2014 (מס' אסמכתא 01-142320-2013), הבנק החליט שלא לקבל אף אחת מההצעות בעניין בנקורפ. כן החליט הבנק להמשיך בבחינת אפשרות מכירת DBLA. המידע המפורט בדוחות המידיים האמורים מובא כאן על דרך ההפניה.

התוצאות של בנקורפ בשנת 2013 הושפעו מההחלטה על בחינת האפשרות למכירת DBLA. כתוצאה מההחלטה האמורה נרשמה ברבעון הרביעי הפרשה למס בסך של כ-28 מיליון דולר בגין חלקו של בנקורפ ברווחי DBLA משנים קודמות. כמו כן, עקב הצגת ההשקעה ב-DBLA בדוחות הכספיים של בנקורפ כפעילות מופסקת, נזקפה ברבעון הרביעי לדוח רווח והפסד הוצאה של כ-3 מיליון דולר בגין הצגת איגרות חוב בתיק של DBLA לפי שווי הוגן. בנטרול הסכומים האמורים, הרווח של בנקורפ היה מסתכם בכ-40 מיליון דולר.

התרומה של השקעת הבנק בבנקורפ לתוצאות העסקיות של הבנק הגיעה בשנת 2013 לרווח בסך של 147 מיליון ש"ח (כולל תוספת בגין הפרשה למס בסך של 83 מיליון ש"ח), לעומת 121 מיליון ש"ח בשנת 2012 (לאחר ניכוי הפרשה למס בסך של 36 מיליון ש"ח). הפער בין הרווח הנקי של בנקורפ לבין התרומה של השקעת הבנק בבנקורפ נובע מההפרשה האמורה למס בגין חלקו של בנקורפ ברווחי DBLA משנים קודמות, שישולם לרשויות המס בארה"ב במועד מימוש DBLA. בגין רווחים אלה שולם כבר מס על ידי הבנק בישראל, בהתאם להסכם המס בין שלטונות המס בישראל לבין הבנק בישראל, ולפיכך תקוזז ההפרשה האמורה בהתאם לאמור בהסכם.

בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ

בנק מרכנתיל דיסקונט הינו חברה בת בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק. בסוף שנת 2013 פעל בנק מרכנתיל דיסקונט באמצעות 80 סניפים (79 סניפים בסוף שנת 2012).

במיליוני שקלים חדשים			נתונים מאזניים
שינוי באחזים	31.12.2012	31.12.2013	
7.2	26,534	28,446	סך-כל הנכסים
7.0	16,629	17,792	סך-כל האשראי לציבור, נטו
7.7	22,254	23,964	סך-כל פקדונות הציבור
2.2	1,889	1,931	סך-כל ההון
	15.0%	14.6%	יחס ההון לרכיבי סיכון
נתונים תוצאתיים לשנת			הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות
	2012	2013	
(4.7)	191	182	הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות
	10.8%	9.7%	התשואה להון

יחס ההון לרכיבי סיכון. ביום 25 בינואר 2011, קבע דירקטוריון בנק מרכנתיל דיסקונט כי יחס הלימות ההון הכולל של בנק זה לא יפחת משיעור של 13%.

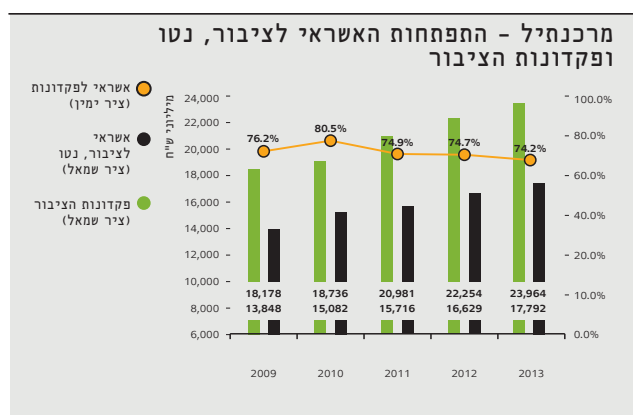
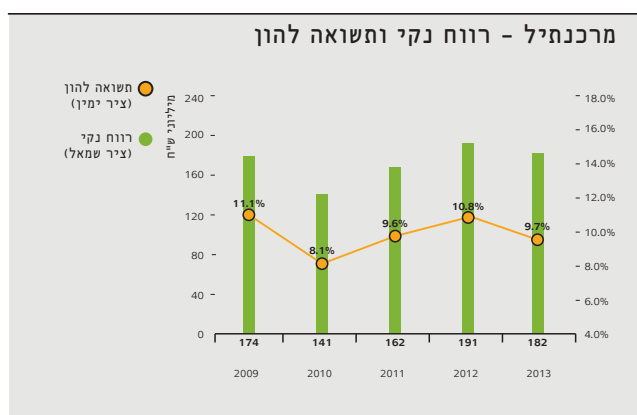
הגורמים העיקריים אשר השפיעו על התוצאות העסקיות הירידה ברווח בשנת 2013, הושפעה, בין היתר, מעליה בסך של 74 מיליון ש"ח בהכנסות המימון שאין מריבית, שנבעה, בעיקר, מעליה של 15 מיליון ש"ח ברווחים ממימוש איגרות חוב, מירידה בסך של 20 מיליון ש"ח במרכיב ההפרשה לירידת ערך של ניירות ערך מסוימים שנרשמה בתקופה המקבילה אשתקד, מהכנסה בסך של 8 מיליון ש"ח מפשרה בעניין התמורה ממימוש השקעה מסוימת ומעליה של 45 מיליון ש"ח ברווחים מהתאמות לשווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים. כן השפיעה עליה בסך של 12 מיליון ש"ח בהכנסות מעמלות. מנגד, חל גידול של 40 מיליון ש"ח בהוצאות בגין הפסדי אשראי, המוסבר הן בהפרשות גבוהות שנרשמו בתקופת הדוח בגין מספר מצומצם של לקוחות עסקיים שחלה ירידה בכושר החזר שלהם והן מעליה בהוצאות להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי, מירידה בסך של 24 מיליון ש"ח בהכנסות האחרות ומעליה בסך של 43 מיליון ש"ח בהוצאות התפעוליות האחרות, שנבעה בעיקר מעליה של 30 מיליון ש"ח בהוצאות שחר, שנבעה בעיקר מהעלאות שחר שוטפות ומעליה במרכיב ההפרשות למענקי שחר.

חלוקת דיבידנד. בשנת 2013 חילק בנק מרכנתיל דיסקונט דיבידנד בסך של 120 מיליון ש"ח. (2012 - 150 מיליון ש"ח).

הרחבת פעילות יחידת התפעול העורפי. בעקבות התוכנית למיקוד עסקי והתייעלות שיושמה על ידי בנק מרכנתיל דיסקונט בשנים 2011 ו-2012, השיק בנק מרכנתיל דיסקונט תכנית אסטרטגית המשנה את תפיסת הפעילות בסניפי הבנק ויחידות המטה התפעוליות. במסגרת תוכנית זו מועתקות פעילויות תפעוליות שבוצעו בעבר בסניפי הבנק ומרוכזות ביחידות תפעול עורפי ייעודיות. התוכנית מיועדת להקנות לבנק יתרונות בתחום התפעול והשירות. ישום התוכנית כרוך בשינוי תהליכי העבודה בסניפים וביחידות התפעול העורפיות ויהיה כרוך בהשקעת תשומות

הנדרשות להקניית התפיסות ושיטות העבודה החדשות. התוכנית מיועדת להתבצע בהדרגה בכל סניפי בנק מרכנתיל דיסקונט בשנים 2014-2015. **ביקורת בבנק מרכנתיל דיסקונט בנושא "ציות לחוק איסור מימון טרור"**. ביום 3 במאי 2012, נמסר לבנק מרכנתיל דיסקונט דוח של בנק ישראל בנושא, בעקבות ביקורת שנערכה במחצית השניה של שנת 2010. הדוח כלל ממצאים הנוגעים להיבטים שונים בפעילות היחידות העוסקות ביישום החוק, שמרביטים תוקנו במהלך התקופה שחלפה ממועד הביקורת. בהמשך לתגובת בנק מרכנתיל דיסקונט לממצאי הדוח, בו פורטו, בין היתר, הפעולות שננקטו לתיקון הליקויים, הודיע בנק ישראל לבנק מרכנתיל דיסקונט, ביום 20 ביוני 2013, על החלטתו להימנע מנקיטת צעדים נוספים בנושא זה.

לפרטים בדבר ערעור שהוגש על החלטה בבקשה למתן פסק דין הצהרתי בעניין חיוב חשבונו של חייב בריבית הפרה, ראו ביאור 19 ג', סעיף 12.8 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר תובענות ובקשות לאשר אותן כתובענות ייצוגיות, בעניין: מתכונת העמדת הלוואות בערבות מדינה, עמלת טיפול באשראי ובטחונות, העלאת ריבית חד-צדדית על אשראי שנלקח במסגרת שאושרה, גביית עמלה בקשר עם המרת מט"ח, ראו ביאור 19 ג', סעיפים 13.5, 13.8, 13.9 ו-13.11 לדוחות הכספיים.

חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ

כרטיסי אשראי לישראל (להלן: "כאל") הינה חברה בת של הבנק. ליום 31 בדצמבר 2013 הבנק החזיק 71.8% מזכויות ההון ו-79.0% מזכויות הצבעה בכאל. הבנק הבינלאומי הראשון החזיק במועד זה ביתרת הזכויות בכאל.

מסמך הבנות בין בעלי המניות בכאל. הבנק הבינלאומי והבנק גיבשו מסמך הבנות ביניהם כבעלי מניות בכאל, אשר מסדיר מספר נושאים ובכלל זה: חלוקת דיבידנדים על ידי כאל, חתימת הסכמי הנפקה חדשים, פעולות להגדלת מצבת כרטיסי האשראי וסיוע למהלכי מימוש אחזקות הבנק הבינלאומי בכאל, אם וככל שהבנק הבינלאומי יבקש לנקוט במהלכים כאלה.

במיליוני שקלים חדשים			נתונים מאזניים
שינוי באחוזים	31.12.2012	31.12.2013	
4.8	9,149	9,589	סך-כל הנכסים
3.1	1,046	1,078	סך-כל ההון
	16.8%	16.2%	יחס ההון לרכיבי סיכון
במיליוני שקלים חדשים			נתונים תוצאתיים לשנת
שינוי באחוזים	2012	2013	
(0.4)	1,118	1,113	סך-כל ההכנסות
(36.8)	209	132	הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות
(39.5)	152	92	התרומה לתוצאות העסקיות של הבנק
	17.8%	12.1%	התשואה להון

התוצאות העסקיות של כאל בתקופת הדוח הושפעו, בעיקר, מיישום השינויים בתנאי הסכם ההנפקה המשותפת בין כאל ובין בנקים בעלים (ראו ביאור 34 ב' 3 לדוחות הכספיים) ומגידול בהוצאות התפעול אשר נובע, בעיקר, מהקטנת הפרשות שבוצעה ברבעון השני של שנת 2012, בגין הליכים שונים, ובכלל זה הליכים שהסתיימו סופית.

יחס ההון לרכיבי סיכון. ביום 27 בפברואר 2011 אימץ דירקטוריון כאל מדיניות לפיה יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון של החברה לא יפחת משיעור של 15%.

חלוקת דיבידנד. במהלך שנת 2013 חילקה כאל דיבידנדים בסכום כולל של 100 מיליון ש"ח (חלק הבנק כ-72 מיליון ש"ח). (2012 - 291 מיליון ש"ח ו-209 מיליון ש"ח, בהתאמה; 2011 - 195 מיליון ש"ח ו-140 מיליון ש"ח, בהתאמה).

ביקורת בכאל בנושא "יישום חוק איסור הלבנת הון". ביום 20 ביוני 2010, נמסר לכאל דוח הביקורת, בו פורטו ליקויים שנמצאו במהלך הביקורת ואשר מהווים הפרה לכאורה של הוראות דין שונות. ביום 9 באוקטובר 2013, הודיע המפקח על הבנקאים לכאל, כי הוועדה להטלת עיצום כספי לענין תאגידים בנקאיים קבעה כי כאל וחברת הבת שלה דאז כאל אינטרנשיונל בע"מ (אשר פעילותה מוזגה לתוך כאל בשנת 2012) הפרו הוראות של צו איסור הלבנת הון והוראות של תקנות איסור הלבנת הון, בעיקר בשנים 2007-2008. בשל הפרות אלו, החליטה הוועדה להטיל על כאל עיצום כספי בסך של 6 מיליון ש"ח. יצוין כי כאל נקטה בפעולות אפקטיביות לתיקון הליקויים ולמניעת הישנותם ולהנחלת משטר איסור הלבנת הון ראוי.

לפרטים בדבר חקירת משטרה ותפיסת מסמכים וחומר מחשב בכאל, ראו ביאור 34 ג' לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר הפעילות בתחום כרטיסי אשראי, ראו "הפעילות בתחום כרטיסי אשראי" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים" לעיל וביאור 34 לדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר תובענות ובקשות להכיר בהן כתובענות ייצוגיות, שהוגשו כנגד כאל בעניינים הבאים: משיכת כספים מכספומטים (שההסתלקות ממנה אושרה בחודש ינואר 2014), העמדת אשראי באמצעות כרטיס "You Active" (שההסתלקות ממנה אושרה בחודש ינואר 2014), שיווק כרטיסי מתנה וגביית סכומים ביתר בגין תדלוק רכבים, העמדת אשראי באמצעות כרטיס "אקטיב", ראו ביאור 19 ג' לדוחות הכספיים, סעיפים 12.10, 12.14, 13.3, 13.7 ו-13.10, בהתאמה.

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ הינו חברה כלולה של הבנק. ביום 31 בדצמבר 2013 החזיק הבנק ב-26.45% מהון המניות וזכויות הצבעה. לפרטים בדבר הסכם עם פיבי אחזקות, בדבר החזקות הבנק במניות הבנק הבינלאומי, אשר כתוצאה מהוראותיו, חדל הבנק הבינלאומי להיות חברה כלולה של הבנק, החל מיום 13 במרס 2014, ולפרטים בדבר לוח הזמנים שקבעה הממונה על ההגבלים העסקיים לירידת החזקות בנק דיסקונט בבנק הבינלאומי, ראו "הסכמים מהותיים" להלן וביאור 6 ה' (1) לדוחות הכספיים. בהתאם להוראות ההסכם, הפקיד הבנק בידי נאמן מניות בבנק הבינלאומי המעניקות לו זכויות הצבעה מעבר לשיעור של 11.09%. ביום 26 ביוני 2013 הועברו מניות הבנק הבינלאומי למדד ת"א-25.

במיליוני שקלים חדשים			נתונים תוצאתיים לשנת
שינוי באחוזים	2012	2013	
(1.2)	577	570	הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות
(32.1)	56	38	התרומה לתוצאות העסקיות של הבנק ⁽⁹⁾
	9.5%	8.6%	התשואה להון המיוחס לבעלי המניות
	31.12.2012	31.12.2013	
	14.94%	14.96%	יחס ההון לרכיבי סיכון

הערה:

⁽⁹⁾ כולל סך של 42 מיליון ש"ח, עדכון בחישוב הפרשה למס בגין חלק הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי, בעקבות קבלת נתונים מעודכנים.

הפרשה לירידת ערך. לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך בגין החזקות הבנק במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ה' (3) לדוחות הכספיים. **דיבידנד.** ביום 24 ביוני 2013, חילק הבנק הבינלאומי דיבידנד בסכום כולל של 200 מיליון ש"ח (חלק הבנק כ-53 מיליון ש"ח). ביום 3 בפברואר 2014, חילק הבנק הבינלאומי דיבידנד בסכום כולל של 100 מיליון ש"ח (חלק הבנק כ-26.5 מיליון ש"ח). לפרטים בדבר תובענות ובקשות לאשר אותן כתובענות ייצוגיות, שהוגשו כנגד הבנק הבינלאומי, בעניינים הבאים: עמלות בגין משיכה מכספומטים (שהסתלקות ממנה אושרה בחודש ינואר 2014), משיכת כספים מכספומטים, בעניין תעריפי עמלות, יום הערך המיוחס לתשלומים ששלמו על ידי חייבים ישירות בתיק חובם בלשכת ההוצאה לפועל, טענה בדבר הסדר כובל בין הבנקים, גביה של עמלה הקשורה לפעילות של המרה ומשלוח של מט"ח, מתכונת העמדת הלוואות בערבות מדינה, עמלת טיפול באשראי ובטחונות, פעילות בניגוד להיתר עסקה (שהסתלקות ממנה אושרה בחודש ינואר 2014), ראו ביאור 19 ג' לדוחות הכספיים, סעיפים 12.10, 12.9, 12.13, 13.2, 13.6, 13.5, 13.8 ו-14, בהתאמה. לפרטים בעניין קביעת הממונה לפיה התקיימו בין הבנקים הסדרים כובלים, ראו ביאור 19 ג' סעיף 15 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר ערעור שהוגש על החלטה בבקשה למתן פסק דין הצהרתי בעניין חיוב חשבונו של חייב בריבית הפרה, ראו ביאור 19 ג', סעיף 12.6 לדוחות הכספיים.

דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ

חברת דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (להלן: "דש"ה") הינה חברה בת בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק, הפועלת בתחום ההשקעות בחברות, בקרנות השקעה פרטיות ובקרנות הון סיכון, בתחום הבנקאות להשקעות ובתחום חיתום להנפקות וניהולן (באמצעות חברה בת).

במיליוני שקלים חדשים			נתונים מאזניים
שינוי באחוזים	31.12.2012	31.12.2013	
18.2	855.5	1,011.2	סך-כל הנכסים
87.0	121.6	227.4	סך-כל ההון
	2012	2013	
	77.9	106.2	הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות
	103.4	113.9	התרומה לתוצאות העסקיות של הבנק ⁽⁹⁾

הערה:

⁽⁹⁾ הפער בין הרווח הנקי לבין התרומה לתוצאות העסקיות של הבנק נובע מההבדלים ביישום כללי חשבונאות.

הרווח בשנים 2012-2013, הושפע, בעיקר, ממימושים שונים - ראו "תת מגזר החברות הריאליות" לעיל. בשנת 2013, השתתפה דש"ה, באמצעות חברה בת, ב-73 הנפקות לציבור מתוכן אחת עם חיתום וב-10 הנפקות פרטיות, בהיקף כולל של כ-24.4 מיליארד ש"ח (בשנת 2012 - 24 הנפקות לציבור ו-2 הנפקות פרטיות, בהיקף של כ-9.9 מיליארד ש"ח) ובשתי עסקאות תיווך (2012 - שתי עסקאות תיווך). מתוך ההנפקות האמורות בשנת 2012, עסקה פרטית אחת, בהיקף של 1 מיליארד ש"ח, היתה של קבוצת דיסקונט.

חלוקת דיבידנדים

הבנק לא חילק דיבידנד לבעלי מניותיו מאז שנת 1996, למעט חלוקת דיבידנד בחודש אוקטובר 2008, בסך של 250 מיליון ש"ח, ולמעט הדיבידנד על מניות הבכורה הצוברות של הבנק, בסכום של כ-24 אלף לירות סטרלינג לשנה (ראו ביאור 13 ב' ו-ה' (3) לדוחות הכספיים), אותו הבנק מחלק מדי שנה. המגבלה העיקרית שהשפיעה על יכולת הבנק לחלק דיבידנד בשנים האחרונות הייתה מגבלת בסיס ההון. לפריטים בדבר מגבלות שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים, ראו ביאור 13 ה' (2) לדוחות הכספיים. **חלוקת דיבידנד.** להערכת הנהלת הבנק, לא ניתן יהיה לחלק דיבידנד בשנת 2014.

רכוש קבוע ומתקנים

בניינים וציוד

ההשקעה בבניינים וציוד הסתכמה בסוף שנת 2013 בסך של 2,696 מיליון ש"ח, לעומת סך של 2,962 מיליון ש"ח בסוף שנת 2012, ירידה בשיעור של 9.0%. מרבית המתקנים בהם מתנהלים עסקי הבנק בישראל הם בבעלות הבנק או בבעלות תאגידי עזר שלו. בסך הכל עמדו לרשות הבנק ביום 31 בדצמבר 2013 שטחים בהיקף של כ-172 אלף מ"ר, בדומה לסוף שנת 2012. מזה כ-115 אלף מ"ר שטחים בבעלות וכ-57 אלף מ"ר שטחים בשכירות (2012: כ-116 אלף מ"ר בבעלות וכ-56 אלף מ"ר בשכירות). בסוף שנת 2013 כ-80 אלף מ"ר שימשו את סניפי הבנק והיתרה את המטה. בשנת 2012, כ-86 אלף מ"ר שימשו את סניפי הבנק. לפריטים בדבר השקעות הבנק בבניינים וציוד, ראו ביאור 7 לדוחות הכספיים.

מערכות מידע ומחשוב

כללי

מערכות המידע והבקרה מצויות בליבת הפעילות של הבנק ומהוות את עמוד השדרה עליו מתבססת פעילות הבנק. מערכת עיבוד הנתונים של הבנק, הינה מערכת מרכזית ממוחשבת המורכבת ממחשבי Main Frame במרכזי המחשבים של הבנק ותחנות עבודה בסניפים וביחידות המטה. המערכת המרכזית מבוססת כיום על מחשבי IBM. בסניפי הבנק וביחידות המטה, מותקנים כ-12,000 תחנות עבודה (PC's) וכ-1,700 שרתים, אשר באמצעותם ניתן השירות הן ללקוחות הפנימיים והן ללקוחות החיצוניים. שירותי בנקאות ישירה, ניתנים על ידי הבנק במגוון אמצעים: אינטרנט, משוברים (קיוסקי מידע), כספומטים, מענה קולי ממוחשב ועוד. שירותים אלה מתממשקים למחשב המרכזי, לצורך קבלה ועדכון נתונים, על ידי שרתים ייעודיים ובטכנולוגיות מתקדמות של אבטחת מידע. לשירותי קהל לקוחות הבנק עומדים קיוסקי מידע ופעולות להפעלה עצמית - "משובי דיסקונט", למעלה מ-500 במספר, המספקים מגוון רחב של שירותים. מערכות המחשב השונות משרתות ברובן הן את הבנק והן את בנק מרכזי דיסקונט. במשך שנים בנה הבנק פתרונות מחשוב אפקטיביים, יעילים ויציבים לכל תחומי העסקים בהם הוא פועל. הפתרונות שפותחו בהתייחס למערכות הליבה, במסגרת פרויקט "אופק", הם מהמתקדמים ביותר הקיימים כיום בבנקים בישראל. מערכות אלו יכולות להמשיך לשרת את הבנק שנים רבות, בכפוף לביצוע פעולות תחזוקה ברמה נאותה. הבנק ממשיך בשדרוג והחלפת מערכות, בהתאם לצרכים, והכל בכפוף למגבלות התקציב ולתוכניות האסטרטגיות. לפריטים בדבר עלות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב, ראו ביאור 7 ח' לדוחות הכספיים. **ספקים עיקריים.** הבנק נעזר במגוון רחב של ספקים מהארץ ומהעולם בהתאם לנושאים השונים בתחום מערכות המידע ופיתוחן. לבנק אין תלות מהותית בספקים, פרט ל-IBM, אורקל, מיקרוסופט, EMC ו-CISCO. חברות אלה התקשרו עם הבנק באמצעות הנציגים שלהן בישראל.

אתרי הפעילות

מערכות ה-Main Frame של הבנק מותקנות (בכפילות) בשני אתרים שונים, בערים שונות בגוש דן. העובדה ששתי המערכות מרוחקות פיזית זו מזו מוסיפה לשרידות מערכות המידע של הבנק. שני אתרי המחשוב של הבנק, מחוברים ביניהם באמצעות סיבים אופטיים בשני מסלולים נפרדים. באתרים אלה מצויות גם מערכות דיסקים של החברות netapp, IBM, EMC, קמיניריו ואורקל, רובוטי קלטות, מדפסות מרכזיות וציוד פריפריאלי, הנדרש לעבודת הבנק. למותר לציין, שגם ציוד זה מגובה בשני האתרים. הסניפים ויחידות המטה, מחוברים למרכז המחשבים בשני קווי תקשורת. שני הקווים פעילים בו זמנית ומספקים רוחב פס של 3MB לכל אתר. בעת תקלה, מגבה קו אחד את היישומים הפעילים בקו השני, ולהיפך.

גיבוי והתאוששות מאסון

הבנק עובד בשיטת "הגיבוי החם". המשמעות היא שהמחשבים בשני האתרים מתעדכנים בו זמנית בתנועות המבוצעות בסניפי הבנק ולפיכך, במקרה של תקלה באתר המחשב המרכזי, האתר המשני נכנס לפעולה מבלי לאבד אף תנועה. בנוסף, הוקמה תשתית לעותק שלישי של נתונים, באתר שלישי, במודל Hosting. בשלב זה נמצא עותק שלישי מלא של נתוני הייצור של מחשב MF ומתוכנן להעביר לשם גם את נתוני המערכות הקריטיות של הסביבות הפתוחות. הבנק פועל לשדרוג יכולת הבנקאות הישירה בעת אסון. השדרוג יאפשר לבנקאות הישירה לפעול גם כאשר המוקד הטלפוני של הבנק מושבת.

אבטחת מידע

חשיבותה של זמינות ושרידות טכנולוגיית המידע הולכת וגוברת נוכח ההתפתחות הטכנולוגית העצומה בשנים האחרונות והשלכותיה על הבנק, נוכח איומי הסייבר המתגברים בחומרתם ובתדירותם ולנוכח היקפי השימוש במוצרי טכנולוגיית המידע לעומת מוצרים המופעלים אנושית. אשר על כן, הבנק רואה בשמירה על המידע ואבטחתו יעד מרכזי ומשקיע משאבים רבים על מנת להבטיח את המידע שברשותו. הסיכונים העיקריים הכרוכים בפגיעה באבטחת המידע הם פגיעה בפרטיות ובסודיות המידע של הבנק ושל לקוחותיו ועובדיו, התממשות איומי סייבר (ראו "ניהול סיכוני טכנולוגיית המידע" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" לעיל), שימוש עוין במידע על ידי משתמשי המערכת, שיבוש נתונים השוכנים במערכת, פגיעה בזמינות ושרידות המערכות והמידע. פגיעה בעסקי הבנק ובמוניטין שלו. אבטחת המידע בבנק מוסדרת ומוכוונת בהתאם להוראות דין שונות ובהן חוק הגנת הפרטיות ותקנותיו, חוק המחשבים, הוראות ניהול בנקאי תקין של הפיקוח על הבנקים ובמיוחד הוראה מספר 357, תקנים, מדיניות אבטחת מידע, שאושרה בהנהלת הבנק ובדירקטוריון, SOX ו-BASEL. קישוריות הבנק לאינטרנט לכל צורך שהוא, מופרדת מהמערכת הבנקאית המרכזית המספקת נתונים לעובדי הבנק המבצעים פעילות בנקאית באופן שוטף. באופן זה, החשיפה לסיכון של פעילות עוינת על נתוני האמת בבנק מצטמצמת משמעותית. פעילות אבטחת המידע מיושמת בהתאם לתוכנית אסטרטגית, שאושרה על ידי הנהלת הבנק והדירקטוריון. מערכות ופריקטים שבפיתוח ובתחזוקה, מלווים בצמידות על ידי מנחים מקצועיים. בבנק פועל ברציפות מוקד אבטחת מידע ("מוא"ב") שמטרתו היא איתור סיכונים ומפגעים במערכת אבטחת המידע (ראו "ניהול סיכוני טכנולוגיית המידע" לעיל). כמו כן, במסגרת הביקורת הפנימית פועל ענף לתחום מערכות המידע (ענ"א) אשר עורך ביקורות שוטפות בנושאים אלה. בהתאם למתאר הסיכונים ובהתאם להוראה 357, מתבצעים בתדירות המתחייבות סקרי סיכונים ומבדקי פריצה, ובעקבותיהם מיושמים צעדי הפחתה ודיווחים מתחייבים. הגישה למידע ורמות ההרשאה מבוקרות באמצעות סגל עובדים ומערכות ייעודיים למנהלנות הרשאות וסיסמאות כשתהליכי המנהלנות וכלי הניהול עוברים שיפור וארגון משמעותיים. הבנק נוקט בפעילות שוטפת, להגברת המודעות ושיפור התרבות הארגונית בהיבטי אבטחת מידע, הכוללת בין השאר, הדרכות, הפצת מסמכי מדיניות, מנשרים, ואביזרי שיווק. הבנק עיגן את מירב הפעילויות והתהליכים בנהלים ויחידת אבטחת המידע בבנק מעורבת באישור כל נהלי הבנק, בכדי להבטיח איתור מוקדם של פעילויות שיוצרות סיכוני אבטחת מידע.

פרויקטים עיקריים שבוצעו בשנת 2013 ופיתוחם צפוי להימשך בשנת 2014

1. MIS - הקמת מערכת מידע ניהולי למקבלי ההחלטות בבנק, ביניהם מדדי הנהלה ומדידת ביצועים ארגוניים. הפרויקט החל בשנת 2010.
2. CRM - פותחה מערכת "מחברים", שמציגה באופן יעיל וידידותי את תמונת הלקוח, ותומכת בניהול תהליכי המכירה ללקוחות הבנק. פריסת המערכת תסתיים במהלך שנת 2014.

3. איחוד מתפעלים - בהתאם להוראות המחוקק, החל מחודש ינואר 2014 נדרש הבנק לתפעל את כל קופות הגמל וקרנות ההשתלמות מכל סוג תחת מתפעל אחד. בוצעו הסבות, שדרוג והתאמת מערכות לקליטת הקופות הנוספות.
 4. ערוצים ישירים - בשנת 2013 נמשך פיתוח כלל הערוצים הישירים, בדגש על ערוץ האינטרנט והאפליקציות הסלולריות. ההשקעה בפיתוחים תימשך גם בשנת 2014, במטרה לספק שירותים מתקדמים ללקוחות הבנק בערוצים השונים.
 5. מיכון 80 - החל מהלך בחירת פתרון החלפת מערכות הליבה ומשרד אחורי בניירות ערך, בכדי לעמוד בתחרות הגוברת ושחיקה בעמלות. המערכת החדשה תאפשר התייעלות וגמישות מצד הבנק.
 6. מערכת אשראי - התנעת תהליך להחלפת מערכות קיימות במערכת אחת, שתתן מענה לצרכים חדשים, עסקיים ורגולטורים, בכל הקשור לניהול האשראי בבנק.
 7. פרויקטים שנועדו למלא אחר ההוראות הרגולטוריות, כדוגמת איסור הלבנת הון, שטרות חדשים. תקציב ההשקעות של הבנק במערכות מידע ומחשוב לשנת 2014, ובכלל זה לפרויקטים של פיתוח מערכות מידע, הינו בסך של כ-273 מיליון ש"ח. זאת, לעומת 265 מיליון ש"ח בשנת 2013.
- האמור בפסקה זו, הינו מידע צופה פני עתיד המתבסס על נסיון העבר בכל הקשור להתפתחות המערכות והיכולות הטכנולוגיות, וההשקעה הנדרשת לשם פיתוח מערכות חדשות והתאמת מערכות קיימות, כך שתענינה לדרישות הרגולטוריות ולצרכים העסקיים של הבנק. כן מתבסס האמור על הוראות הרגולציה הקיימות במועד פרסום הדוחות (אף אם טרם נכנסו לתוקף) וכאלה שהבנק צופה, בין היתר על סמך טיטות שפורסמו על ידי הרגולטורים השונים, שיפורסמו בעתיד. עוד מתבסס האמור על תכניות הפיתוח הקיימות של הבנק במועד פרסום הדוחות, ועל כוונות עסקיות שמימושן יחייב פיתוח מערכות מחשב תומכות.
- שינויי חקיקה ורגולציה שאינם ידועים במועד פרסום הדוחות, לרבות שינוי הפרטים של יוזמות וטיטות קיימות, התפתחויות טכנולוגיות ו/או פעולות של המתחרים שיביאו לשינוי בדרישות ובציפיות הלקוחות, וכן התפתחויות מאקרו בארץ ובעולם, עשויים להביא לשינוי בהערכות או ביכולת להוציא לפועל את תכניות הבנק הקיימות במועד פרסום הדוחות.

השקעות והוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע

התאגידים הבנקאיים נדרשים, החל בדוח שנתי 2012, לתת גילוי להשקעות ולהוצאות בגין מערך טכנולוגיות המידע (כמשמעות המונח בהוראות ניהול בנקאי תקין).

ההוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע כוללות שכר עבודה ונלוות, מיקור חוץ, רכישות או רשינות שימוש, פחת בגין ציוד ומבנים והוצאות אחרות - הוצאות תקשורת, הוצאות אחזקת מבנים וציוד וכיוצ"ב. סך ההוצאות מוצג בחלוקה בין תוכנה, חומרה ואחר - הכולל הוצאות מינהלה, אחזקה ושירותי מחשב, אבטחת מידע וכיוצ"ב.

יתרת נכסי מערך טכנולוגיות המידע מוצגת בחלוקה בין תוכנה, חומרה ואחר - בעיקר מבנים המשמשים את מערך טכנולוגיות המידע.

הקצאת עלויות שכר עבודה ונלוות נעשתה בהתאם לשיוך ליחידות המשנה. הקצאת עלויות פחת מבנים והוצאות אחזקה נעשתה על פי יחס שטחים. לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית שיושמה בהיוון עלויות תוכנה, ראו ביאור 1 ד' 12 לדוחות הכספיים.

יצוין כי עצם הקצאת עלויות הרכישה ורשינות השימוש בין תוכנה וחומרה נעשתה על פי אמדן, שכן במערכות החומרה משולבים מרכיבי תוכנה הנדרשים להפעלתן. עוד יצוין כי הקצאת העלויות העקיפות והנלוות השונות לרכיבים העיקריים (תוכנה, חומרה ואחר) נעשתה על פי אמדן.

31 בדצמבר 2012 *				31 בדצמבר 2013			
המאוחד							
סך-הכל	אחר	חומרה	תוכנה	סך-הכל	אחר	חומרה	תוכנה
במיליוני שקלים חדשים							
הוצאות בגין מערך טכנולוגיית המידע כפי שנוכללו בדוח רווח והפסד:							
231	23	77	131	288	24	95	169
הוצאות בגין שכר עבודה ונלוות							
100	-	4	96	107	-	5	102
הוצאות בגין רכישות או רשיונות שימוש שלא הונו לנכסים							
70	5	16	49	60	3	14	43
הוצאות בגין מיקור חוץ							
448	3	97	348	495	9	87	399
הוצאות בגין פחת							
116	35	23	58	140	78	23	39
הוצאות אחרות							
965	66	217	682	1,090	114	224	752
סך-הכל							
תוספות לנכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע שלא נזקפו כהוצאה:							
88	-	-	88	78	-	-	78
עלויות בגין שכר עבודה ונלוות							
160	-	-	160	143	-	-	143
עלויות בגין מיקור חוץ							
22	-	-	22	31	4	-	27
עלויות רכישה או רשיונות שימוש							
123	10	89	24	81	5	58	18
עלות ציוד, בנינים ומקרקעין							
393	10	89	294	333	9	58	266
סך-הכל							
יתרת נכסים בגין מערך טכנולוגיית המידע :							
1,391	122	210	1,059	1,320	154	248	918
מזה: בגין שכר עבודה ונלוות							
780	-	-	780	676	-	-	676

*סווג מחדש

נכסים לא מוחשיים

סימני מסחר ומותגים. הבנק הוא בעל זכויות קניין רוחני בלעדי בסימנים הבאים, הרשומים כדין אצל רשם סימני המסחר, ובמותג הנלווה לכל אחד מהם: "בנק דיסקונט לישראל בע"מ", "בנק דיסקונט", "דיסקונט" ו-"Israel Discount Bank", הכוללים את סמל הבנק. כן רושם הבנק מעת לעת, לצורך פעילותו העסקית והשיווקית, שמות של שירותים ומוצרים כגון "המפתח", "מפתח דיסקונט" וכן סימן מסחר של תרשים המפתח, וסיסמאות כגון "בנקאות אנושית" ועוד.

בעקבות פתיחת התחרות בתחום כרטיסי ה"ויזה", פיתחה כאל סימן מקורי לצורך בידולה אל מול מנפיקי ה"ויזה" האחרים, באמצעות המותג "כ.א.ל." או "Cal". כמו כן, בבעלות כאל סימני מסחר רבים הרשומים בישראל על שמה. בין היתר, בבעלות כאל סימני מסחר רשומים בישראל על שמות המותגים "כ.א.ל."; "CAL"; "ICC"; "Cal Choice"; "WWW.CARD" ו-"Cal fix".

כמו כן, בבעלות חברות בת של הבנק סימני מסחר, מותגים נלווים וסיסמאות שנרשמו לצורך פעילותן העסקית והשיווקית.

רישיונות וזיכיונות. הבנק וכאל הינם במעמד של "חברה ראשית" (Principal Member), בארגון ויזה הבינלאומי, דבר המקנה להם רשיון לשימוש בסימני המסחר של "ויזה" וכן את הזכות להנפיק ולסלוק כרטיסי אשראי, תחת מותג זה בישראל. הבנק וכאל הינם במעמד של "חברה ראשית" בארגון מסטרקארד הבינלאומי, שהעניק להם רשיונות שימוש בסימני המסחר של "Mastercard", "Cirrus" ו-"Maestro" בישראל וכן רישיונות הנפקה וסליקה של כרטיסי אשראי תחת מותגים אלה בישראל.

דיינרס הינה בעלת זיכיון בלעדי בישראל לשימוש בסימני המסחר של "דיינרס" מאת ארגון דיינרס הבינלאומי ולתפעול שירותי הנפקה וסליקה של כרטיסי דיינרס בישראל. בחודש מרס 2007 נחתמו בין דיינרס לבין דיינרס אינטרנשיונל הסכמים המקנים לדיינרס רישיון לעשות שימוש בסימני מסחר ולהנפיק כרטיסי אשראי לפתוח חשבון ולתת שירות ללקוחות באופן בלעדי בישראל עד שנת 2017, כאשר ההסכמים ניתנים לחידוש לתקופות של 5 שנים בהתאם לשיקול דעתה של דיינרס אינטרנשיונל.

לכאל רשיון, לא בלעדי, בתנאים, לסליקת כרטיסי המותג "ישרכארט".

תוכנה. לבנק זכויות קניין רוחני במערכות תוכנה ייעודיות ומודולים שונים בתחומי עיסוקו, אותם הבנק מפתח ו/או רוכש במהלך פעילותו השוטפת לשימוש העצמי ו/או לשימוש חברות בת וחברות קשורות.

מאגרי מידע. לבנק ולחברות הבת שלו ישנם מאגרי מידע בקשר לתחומי פעילות השונים העוסקים בעיקר בלקוחותיהם ועובדיהם. כך, בין היתר כאל מחזיקה בשלושה מאגרי לקוחות רשומים של מחזיקי כרטיסי ויזה, דיינרס (באמצעות דיינרס) ומסטרקארד, וכן של בתי עסק המכבדים את אותם כרטיסים.

מיסוי

כללי

הבנק ומרבית חברות הבת שלו בישראל הוגדרו כמוסד כספי לעניין חוק מס ערך מוסף, התשל"ה-1975 ומשכך, מוטלים על פעילותם מס שכר ומס רווח בשיעור של 18.0% מהשכר ששולם ומהרווח, בהתאמה.

היבטי מס של ההוראה בדבר חובות פגומים

בחודש פברואר 2012 נחתם עם רשות המסים הסכם בדבר עיתוי ההכרה לצרכי מס בהוצאות להפסדי אשראי שתרשמנה בספרים בהתאם להוראה בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכוני אשראי והפרשה להפסדי אשראי". במסגרת ההסכם נקבע, בין היתר, כי בגין חובות גדולים (מעל 1 מיליון ש"ח) ההפרשה תותר כהוצאה, ובמידה ותתבצע גביה, תבוצע התחשבות עם רשויות המס. בגין חובות קטנים ההפרשה לא תוכר כהוצאה, אולם יוכרו המחיקות בפועל בשנתיים שלאחר שנת ביצוע ההפרשה. עוד נקבע, כי הפרשות בשל "חובות קמעוניים", שבוצעו עד ליום 31 בדצמבר 2010, וטרם הוכרו על פי ההסדר הקודם, יותרו בניכוי לצרכי מס בחמישה שיעורים שנתיים שווים, החל משנת המס 2011. כמו כן נקבע, כי הפרשות להפסדי אשראי שנרשמו במועד היישום לראשונה של הוראות המפקח, ונקפו במישרין ליתרת העודפים ליום 1 בינואר 2011, יותרו בניכוי לצרכי מס בחמישה שיעורים שנתיים שווים, החל משנת המס 2011.

מעמד של מתווך מורשה (Q.I.)

לבנק מעמד של מתווך מורשה (Q.I.), כהגדרתו על ידי רשויות המס בארה"ב. משמעות מעמד זה הינה שהבנק התקשר בהסכם עם רשויות המס בארה"ב, לפיו הוא ראשי לערוך ניכוי מס במקור בגין פעילות לקוחותיו בניירות ערך.

שינויים בחקיקת המס בארה"ב

בארה"ב פורסמו הוראות דין חדשות שנועדו לחול על מוסדות פיננסיים מחוץ לארה"ב במסגרת ה-Foreign Account Tax Compliance Act (ה-FATCA). על פי האמור בהוראות אלה יחויבו מוסדות פיננסיים מחוץ לארה"ב, להתקשר עם רשויות המס האמריקאיות בהסכם, על פיו, בין היתר, יהיה עליהם לגלות ולדווח לרשויות אלה על חשבונות שהוגדרו כ-U.S. Accounts. להוראות אלה צפויות להיות השלכות על פעילות מול לקוחות בעלי זיקה לארה"ב.

הוראות ה-FATCA עתידות להיכנס לתוקף באמצע שנת 2014, באופן מדורג, על פני מספר שנים. מכח הוראות אלו יחולו על מוסדות פיננסיים מחוץ לארה"ב חובות דיווח ביחס לחשבונות שיוגדרו כחשבונות אמריקאיים, יוטלו חובות ניכוי, תיעוד זיהוי ביחס לחשבונות אלו ויהיה על מוסדות פיננסיים כאמור להתקשר בהסכם מחייב, ביחס לעניינים אלה, עם רשויות מס ההכנסה האמריקאית (IRS). מוסד פיננסי אשר לא יפעל בהתאם להוראות אלה יהיה חשוף לסנקציה משמעותית של ניכוי במקור בשיעור של 30% מהתשלומים המגיעים לבנק ו/או ללקוחותיו ממקורות אמריקאיים.

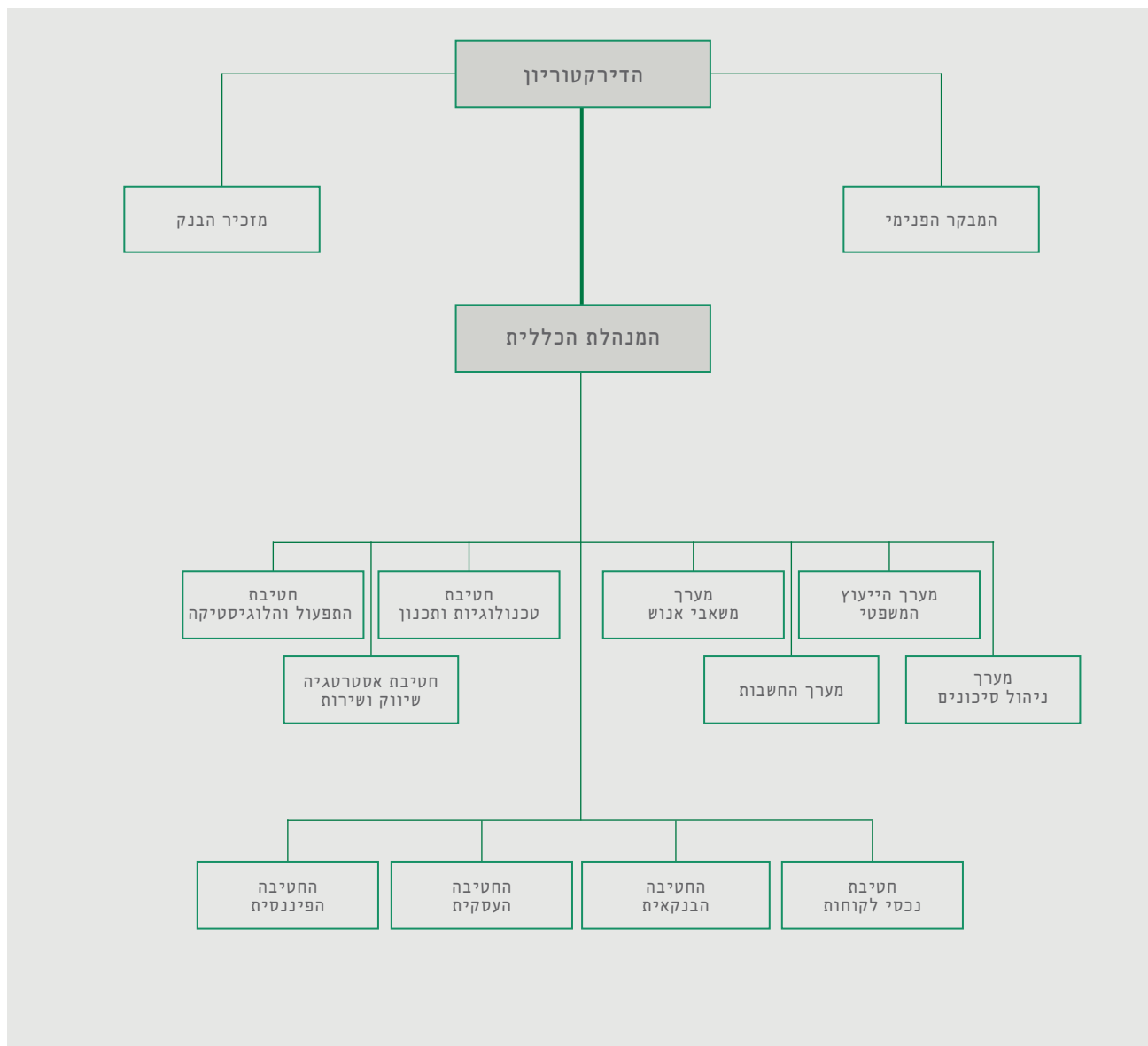
היערכות הקבוצה ליישום ההוראות. הבנק נמצא בעיצומו של תהליך היערכות, ברמה הקבוצתית, לצורך עמידה בלוחות הזמנים לכניסת ההוראה לתוקף ונוקט כבר עתה פעולות שונות על מנת לעמוד בדרישות הוראות ה-FATCA, ובכלל זה קביעת מדיניות ונהלים, היערכות מיכונת ומתן הנחיות לפעילות מול לקוחות.

הקמת צוות בינמשרדי לבחינת יישום ההוראות. ביום 2 באוגוסט 2012, הודיע משרד האוצר על הקמת צוות, בראשות הממונה על הכנסות המדינה, לבחינת יישום הוראות ה-FATCA בישראל, לרבות בחינת האפשרות ליישום באמצעות הסכם בין מדינת ישראל לארה"ב, אשר עשוי להקל על הגופים הפיננסיים את היישום, וימליץ על מתווה מוצע. הצוות כולל נציגים ממשרד האוצר, בנק ישראל, רשות ניירות ערך ומשרד המשפטים.

לפרטים נוספים הקשורים במיסוי, ראו ביאור 29 לדוחות הכספיים.

משאבי אנוש

תרשים המבנה הארגוני

יצוין כי עד למינוי ראש חטיבת אסטרטגיה, שיווק ושירות, במקום ראש החטיבה שפרש, הועברה האחריות על יחידות החטיבה, באופן זמני, למספר חברי הנהלה.

מצבת כוח האדם ועלויות משרה

מספר העובדים, על בסיס משרה מלאה של הבנק בארץ (לא כולל סניפי הבנק בחו"ל) הסתכם בסוף שנת 2013 ב- 6,155 לעומת 6,153 בסוף שנת 2012. בשנת 2013 חלה ירידה במספר הממוצע החודשי של העובדים, על בסיס משרה מלאה, של הבנק בארץ (לא כולל סניפי הבנק בחו"ל), שהסתכם בשנת 2013 ב- 6,060 לעומת 6,164 בשנת 2012, ירידה בשיעור של 1.7%.

מספר העובדים של הקבוצה בארץ ובחו"ל, על בסיס משרה מלאה, הסתכם בסוף שנת 2013 ב- 9,877 לעומת 9,942 בסוף שנת 2012, ירידה בשיעור של 0.7%. מספר העובדים הממוצע החודשי, על בסיס משרה מלאה, של הקבוצה בארץ ובחו"ל הסתכם בשנת 2013 ב- 9,834 לעומת 10,016 בשנת 2012, ירידה בשיעור של 1.8%.

להלן נתוני כוח אדם בבנק ובקבוצה, במונחי משרות⁽¹⁾:

ממוצע חודשי בשנת		ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	2012	2013	
6,164	6,060	6,153	6,155	הבנק בארץ
3,047	2,980	2,990	2,938	חברות מאוחדות בארץ
9,211	9,040	9,143	9,093	סך-כל הקבוצה בארץ
33	34	34	34	בסניפי הבנק בחו"ל
772	760	765	750	בחברות מאוחדות
805	794	799	784	סך-כל הקבוצה בחו"ל
10,016	9,834	9,942	9,877	סך-כל הקבוצה בארץ ובחו"ל

(1) מספר המשרות כולל תרגום למשרות של שעות נוספות, בתוספת משרות של עובדי בתי תוכנה המספקים לבנק שירותי עבודה ובניכוי משרות עובדים ששכרם הוון לרכוש קבוע.

להלן נתונים אודות העלות למשרה, באלפי ש"ח⁽¹⁾:

% שינוי	2012	2013	
12.9	224	253	העלות הממוצעת השנתית של השכר הישיר למשרת עובד בבנק בארץ
10.9	357	396	העלות הכוללת הממוצעת השנתית למשרת עובד בבנק בארץ
7.0	344	368	העלות הכוללת הממוצעת השנתית למשרת עובד בקבוצה בארץ ובחו"ל
3.6	223	231	העלות הממוצעת השנתית של השכר הישיר למשרת עובד בבנק בארץ - ללא מענקים
3.9	356	370	העלות הכוללת הממוצעת השנתית למשרת עובד בבנק בארץ - ללא מענקים
2.4	337	345	העלות הכוללת הממוצעת השנתית למשרת עובד בקבוצה בארץ ובחו"ל - ללא מענקים

(1) עלויות השכר כוללות גם עלויות עובדי בתי תוכנה, כאמור בהערה לטבלה הקודמת, בניכוי עלויות שכר עובדים שהונו לרכוש קבוע.

כעולה מהטבלה האמורה, העליה בעלות הממוצעת של השכר נובעת, בעיקר, משינוי בהפרשה למענקים. כמו כן, העלות הממוצעת הושפעה מהפרשה בגין הסכם השכר, שנערכה בהתאם להערכת הנהלת הבנק.

הוון האנושי לפי מגזרי פעילות

המשרות המוצגות על פי מגזרי פעילות כוללות משרות של עובדים ישירים במגזר ומשרות של עובדי מטה ברמות השונות, שעלות העסקתם הועמסה על המגזר. חישוב מספר המשרות כאמור, מתבסס על מודל הקצאת העלויות אשר משמש את הבנק, בהתאמות שנדרשו בנסיבות העניין ועל סמך אומדנים.

ההון האנושי לפי מגזרי פעילות:

מספר משרות ממוצע במגזר	משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	פיננסי	
						חברות ריאליות	ניהול פיננסי
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013							
מספר משרות ממוצע במגזר	4,578	1,648	1,234	726	607	8	1,033
מזה: משרות בניהול	639	249	291	163	132	4	232
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012							
מספר משרות ממוצע במגזר	4,746	1,603	1,215	749	588	7	1,108
מזה: משרות בניהול	661	262	295	177	125	3	234

יחסי עבודה

כללי. יחסי העבודה בבנק מושתתים על חוקת העבודה, על ההסכמים הקיבוציים ועל הסדרי העבודה השונים המתגבשים, בעיקרם, בדיונים בין הנהלת הבנק לבין נציגות העובדים.

חוקת העבודה. "חוקת העבודה לעובדי בנק דיסקונט לישראל בע"מ" שנחתמה בשנת 1974 (להלן: "חוקת העבודה"), משמשת בסיס רחב המתווה ומאגד בתוכו תנאי עבודה, הוראות משמעת, הליכי בוררות וכן הליכים והוראות נוספים. במהלך עשרות השנים האחרונות נחתמו בנוסף לחוקת העבודה עשרות רבות של הסכמים קיבוציים, הכוללים הסכמי שכר והסכמים שונים אחרים, שבדרך כלל באו להוסיף על האמור בחוקת העבודה ולהרחיבה ולעיתים היה בהם כדי לשנות את חוקת העבודה ואף לבטל הוראות שנקבעו בה.

במסגרת ההסכמים הקיבוציים שנחתמו בחודש יוני 2011, הוארך תוקפה של חוקת העבודה עד ליום 31 בדצמבר 2016, ונקבע כי אם לא יודיע אחרת מי מהצדדים למשנהו על ידי הודעה מוקדמת בכתב עד 3 חודשים לפני המועד הנ"ל, יוארך תוקפה לשנה נוספת, וחוזר חלילה מידי שנה.

חופש ההתאגדות. העובדים מן המניין בבנק מאוגדים במסגרת ועד עובדים ארצי. בתוך הוועד מתקיימת חלוקה פנימית לפיה עובדים בדרג הפקידותי משתייכים לוועד הפקידים, ואילו מורשי החתימה והמנהלים מאוגדים במסגרת ועד המנהלים. מרבית העניינים מסוכמים ונחתמים בין הנהלת הבנק לבין הוועד הארצי. בנוסף, קיים גם ועד הגמלאים, המאגד בתוכו את גימלאי הבנק. הבנק מסייע לוועד הגמלאים בפעולותיו ובין היתר, מאפשר לו לקיים פעילות באתרי הבנק בירושלים, תל אביב-יפו וחיפה.

השתתפות הבנק בתקציב הוועד. הבנק משתתף בתקציב הוועד הארצי על בסיס חודשי. היקף השתתפות הוא פי שניים מהסכום החודשי הנגבה מהעובדים. חמישה מתוך 21 חברי הוועד הינם בעלי תפקידים בוועד המשמשים בתפקידים בוועד במשרה ובמשכורת מלאה. שאר חברי הוועד משמשים בתפקידים אחרים בבנק וכהונתם כחברי ועד הינה בנוסף לעבודתם הרגילה. בנוסף מעמיד הבנק לרשות הוועד משרדים ומממן את אחזקתם.

קטגוריות עיקריות לעניין תנאי העבודה

לעניין תנאי העבודה, נחלקים עובדי הבנק לשלוש קטגוריות עיקריות:

עובדים מן המניין. תנאי העבודה של עובדים מן המניין מוסדרים, כאמור, בחוקת העבודה, בהסכמים קיבוציים מיוחדים ובהסדרי עבודה שונים. בהסכם הקיבוצי מחודש יוני 2011, בנושא עדכון הדרוג והשלבים, שונו חלק מתנאי העסקה של עובדים חדשים המועסקים במעמד מן המניין החל מיום 1 בינואר 2012.

ביום 31 בדצמבר 2013 היו בבנק 4,408 עובדים מן המניין (31 בדצמבר 2012: 4,325 עובדים מן המניין). מרבית העובדים מן המניין הם עובדים קבועים של הבנק, ומיעוטם עובדים חדשים בתקופת נסיון.

ביום 31 בדצמבר 2013 היו בבנק 471 עובדים מן המניין, אשר מועסקים בהסכם העסקה חדש, בהתאם להסכם הקיבוצי מחודש יוני 2011.

עובדים ארעיים. תנאי עבודתם של העובדים הארעיים מוסדרים, בעיקרם, במספר הסכמים קיבוציים מיוחדים, שבהם מפורטים תנאי העסקתם. בהסכם מחודש יוני 2011 בנושא הארכת תוקפה של חוקת העבודה, קוצרה תקופת הארעיות המכסימאלית מחמש שנים (עם אפשרות הארכה אף ל-7 שנים, במקרים מיוחדים), לשנתיים (זאת, למעט עובדים בתפקידי כספרות, עובדים בסניפי קונספט ובנקאות ישירה, שתקופת העסקתם המירבית נותרה חמש שנים). בהסכם מיום 12 בספטמבר 2013, הוארכה תקופת הארעיות של עובדים אלה בשנה נוספת, והיא עומדת כיום על 3 שנים (תוקף ההסכם ל-5 שנים).

סיום עבודתם של עובדים ארעיים אפשרי בכל עת, לפי שיקול דעת הנהלה. ביום 31 בדצמבר 2013 היו בבנק 1,685 עובדים ארעיים (31 בדצמבר 2012: 1,733 עובדים ארעיים). מתוכם, מועסקים בבנק 411 עובדים (31 בדצמבר 2012: 441 עובדים) הקרויים "ארעי מחשב". עובדים אלה פועלים בתחום מערכות המידע ובהתאם להסכם משנת 2002, בין הנהלת הבנק לבין נציגות העובדים, ניתן להעסיקם במעמד ארעי עד 7 שנים. בהסכם

הקיבוצי מחודש יוני 2011, בנושא העסקת עובדי מחשוב, הועלתה מכסת העובדים שהבנק רשאי להעסיק כארעי מחשוב ל-750, במקום 350 קודם לכן. בהתאם להסכמים הקיבוציים עליהם חתם הבנק מוגבל ההיקף הכולל של עובדים ארעיים (למעט עובדי נקיון, וארעי מחשוב) ל-30% מכלל עובדי הבנק במעמד מן המניין, כפי שיהיה מעת לעת, וזאת החל מיום 1 בינואר 2012.

חוזים אישיים. עובדים בחוזים אישיים חותמים, עובר להעסקתם, על חוזה אישי עם הבנק וחוקת העבודה והסכמי העבודה הקיבוציים אינם חלים עליהם. אוכלוסיית העובדים בחוזה אישי כוללת את חברי הנהלת הבנק, עובדים מסוימים בתחומי המחשוב ורשימה מוגדרת ומוסכמת של בעלי תפקידים, ברובם בכירים. ביום 31 בדצמבר 2013 הועסקו 93 עובדים (לרבות חברי הנהלה) בחוזה אישי. (31 בדצמבר 2012: 102 עובדים בחוזים אישיים).

בנוסף, הבנק רכש את שירותיהם של חברות כח אדם ובתי תוכנה. ליום 31 בדצמבר 2013 הועסקו בבנק כ-8 עובדי חברות כח אדם. (ליום 31 בדצמבר 2012: כ-38 עובדי חברות כוח אדם).

ליום 31 בדצמבר 2013 מועסקים בבנק כ-283 עובדי בתי תוכנה. עובדים אלה מועסקים בעיקר במשימות פיתוח תוכנה. (ליום 31 בדצמבר 2012: כ-391 עובדי בתי תוכנה).

להלן ריכוז נתוני ההעסקה בבנק בקטגוריות השונות והשינויים שחלו בהם:

עובדים	מן המניין בחוזים אישיים וחברי הנהלה ⁽¹⁾				סה"כ ארעים ⁽¹⁾	עובדי חברה	בתי תכנה ⁽²⁾	סך-הכל
	4,853	1,722	6	613				
12-2011	4,853	1,722	6	613	7,194			
12-2012	4,427	1,733	38	391	6,589			
12-2013	4,501	1,685	8	283	6,477			
פער (12-2013 לעומת 12-2012)	74	(48)	(30)	(108)	(112)			
פער (12-2012 לעומת 12-2011)	(426)	11	32	(222)	(605)			
משרות								
12-2011	4,918	1,676	2	560	7,156			
12-2012	4,470	1,789	26	368	6,653			
12-2013	4,533	1,734	5	284	6,556			
פער (12-2013 לעומת 12-2012)	63	(55)	(21)	(84)	(97)			
פער (12-2012 לעומת 12-2011)	(448)	113	24	(192)	(503)			

הערות:

⁽¹⁾ כולל משרות של עובדי בנק שעלות שכרם הוונה לרכוש קבוע: 2013 - 226 משרות, 2012 - 256 משרות, 2011 - 370 משרות.

⁽²⁾ כולל משרות של עובדי בתי תוכנה שעלות שכרם הוונה לרכוש קבוע: 2013 - 175 משרות, 2012 - 243 משרות, 2011 - 463 משרות.

התפתחויות ביחסי עבודה

משא ומתן על הסכמי שכר. הועד הציג את דרישותיו להשלמת תוספת שכר בגין השנים 2011-2012 וכן לתוספת שכר בגין השנים 2014-2013. לאחר מספר דיונים הוסכם בין ההנהלה לוועד על דחיית הדיונים לחודש אוקטובר 2013. מאז חודשו הדיונים, אולם עד כה הצדדים טרם הגיעו להבנות.

סכסוך עבודה. ביום 25 באפריל 2013 נמסרה לבנק הודעה מאת הסתדרות המעו"ף, על סכסוך עבודה בבנק דיסקונט. עילות הסכסוך העיקריות הן בנושא השכר וזאת לאור התנגדות ההנהלה להעטר לדרישות הוועד, כמפורט לעיל. על פי ההודעה, השביתה נקבעה מיום 10 במאי 2013 וכל מועד נדחה אחריו. ביום 9 במאי 2013 התקיימה אסיפת הסברה. עם חידוש המשא ומתן בנושא השכר, בחודש אוקטובר 2013, ולאחר שהתגלו פערים בעמדות הצדדים, הודיע הוועד על נקיטת עיצומים מכוח סכסוך העבודה האמור, חלקם הגיע במספר מוקדים, הלכה למעשה, כדי עבודה חלקית ואף כדי השבתה מלאה של עובדים ופעילויות. בסמוך לכניסת המנהלת הכללית לתפקידה, הודיע הוועד על השעיית העיצומים והמו"מ נמשך. בסמוך להבאת הדוח לבית הדפוס, הודיע הוועד על חידוש העיצומים.

הסכמים קיבוציים חדשים

- הסכמים שנחתמו בשנת 2011.** בשנת 2011 נחתמו שבעה הסכמים קיבוציים, ובכלל זה:
- **הסכם שכר ותוספת סלקטיבית לשנים 2011-2012,** לפיו נקבע לכלל העובדים במעמד מן המניין תשלום מקדמה בשעור של 6.5% במוצא, החל בחודש ינואר 2012. בהסכם נקבע שדיון בהשלמת תוספת השכר יתקיים לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2012.
 - כמו כן, לעובדים בדרג הפקידותי נקבע תשלום תוספת בגין שנת 2009, בשעור של 0.75%, בתחולה מיום 1 בינואר 2011. עוד הוסכם על שמירת השקט התעשייתי בנושא שכר עד ליום 1 באפריל 2013.
 - **הסכם עדכון דרגות ושליבים וקביעת תקרות שכר** לעובדים חדשים שיתקבלו או יוסבו למעמד של עובדים מן המניין, החל מיום 1 בינואר 2012, בדרג הפקידותי והנהולי, לרבות שינוי בחלק מתנאי העסקתם ביחס לעובדים הקיימים במעמד "מן המניין" (ובכלל זה, ביטול רכיבים מסויימים, כגון מענק יובל, שכר לימוד לילדי עובדים, החרז ביטוח בריאות ועוד).
 - **הסכם בנושא החלה של הסדר פנסיה** על עובדים חדשים כהגדרתם בו, הכוללת עובדים ארעיים שהועסקו בבנק במועד חתימת ההסכם וכן על עובדים וקבועים ובניסיון שיבחרו בכך מרצונם.
 - **הארכת תוקפה של חוקת העבודה** עד ליום 31 בדצמבר 2016. כן נקבע בהסכם קיצור הליכי יישוב חילוקי דעות בין הצדדים לחוקת העבודה והבאתם, במקרה של אי יישובם על ידי הצדדים, בפני בורר מוסכם. עוד הוסכם בהסכם זה כי החל מיום 1 בינואר 2012 תקוצר תקופת העסקתם של עובדים חדשים במעמד של עובד ארעי לשנתיים ותקופת הנסיון לעובדים במעמד מן המניין לשנה עם אפשרות להארכה לשנה נוספת בהסכמת הוועד.
 - **הסכם העסקת כספרים ועובדי בנקאות ישירה** שיתקבלו לבנק החל מ-1 בינואר 2012, לתקופה של עד 5 שנים, על פי תנאי העבודה שנקבעו בהסכם.
 - **הסכם בענין ארעי מחשוב,** שאפשר הגדלת המכסה של העובדים המועסקים במעמד של ארעי מחשוב מ-350 ל-750.
 - הסכמים שנחתמו בשנת 2012.** ביום 15 בפברואר 2012, נחתם הסכם קיבוצי נוסף, לפיו הוחל הסכם הכספרים (ראו לעיל) גם על העובדים באותו מעמד בסניפי ה"קונספט" לסוגיהם.
 - ביום 17 ביולי 2012 נחתם הסכם קיבוצי בנושא קליטתם ושיבוצם של 23 עובדי בדמ"ש לשעבר, שנמנו על הדרג הניהולי בבדמ"ש. בהתאם להסכם, עובדים אלה יועסקו בבנק בחוזים אישיים.
 - הסכם בעניין העברת עובדי בדמ"ש הקבועים לדיסקונט.** ביום 3 במאי 2012, נחתם הסכם בין הבנק ובדמ"ש לבין ועד עובדי בדמ"ש והסתדרות החדשה. במסגרת ההסכם נקבע כי העובדים הקבועים של בדמ"ש יקלטו בבנק לאחר השלמת המיזוג כעובדים קבועים. הנהלת הבנק תציג לעובדים הקבועים שיבחרו שלא לעבור לבנק, תנאים מועדפים לפרישה מרצון. כמו כן נקבע בהסכם כי במסגרת המיזוג תופסק העסקתם של עובדי בדמ"ש שאינם קבועים, כאשר מיעוטם ייקלט בדיסקונט כעובדים ארעיים.
 - בהסכם נקבע גם, בין היתר, כי השכר הבסיסי (כהגדרתו בהסכם) של עובד בדמ"ש קבוע המועבר לדיסקונט, יותאם למשכורת הטבלה של עובד דיסקונט (כהגדרתו בהסכם), בכפוף לתנאים שנקבעו בהסכם.
 - הסכמים שנחתמו בשנת 2013.** בשנת 2013 נחתמו ההסכמים הבאים:
 - ביום 3 בספטמבר 2013 נחתם הסכם בנושא הארכת העסקתם של עובדים במסגרת פרויקט תמיכה בקהילה, במסגרתו הוארכה תקופת הארעיות של עובדים בעלי צרכים מיוחדים, שהועסקו בבנק במסגרת הפרוייקט ואשר היו עתידים לסיים את עבודתם בשנים 2013 ו-2014, ב-3 שנים נוספות.
 - ביום 12 בספטמבר 2013 נחתם הסכם בנושא הארכת תקופת הארעיות של עובדים ארעיים שהתקבלו לעבודה בבנק מחודש ינואר 2012 ואילך, מ-24 חודשים ל-36 חודשים (תוקף ההסכם ל-5 שנים).

צמצום מצבת העובדים

- תוכנית פרישה 2011.** התוכנית הותנעה בסוף חודש אוקטובר 2011, והסתיימה בחודש מרס 2012. במסגרת התוכנית יכלו הפורשים לבחור בין קבלת סכום הוני במועד הפרישה, לבין קבלת קצבה חודשית. במסגרת תוכנית פרישה 2011, פורשו 360 עובדים עד ליום 31 בדצמבר 2012 (4 מהם פורשו בשנת 2011). לפרטים נוספים, ראו ביאור 16 ד' לדוחות הכספיים.
- הסבה וצמצום מצבת עובדי מיקור חוץ.** בשנים 2012-2013 ננקט מהלך לצמצום ההעסקה של עובדי מיקור חוץ והסבת חלקם למעמד של ארעי מחשוב. כתוצאה מהמהלך האמור, ירדה מצבת העובדים בקטגוריה זו בכ-108 עובדים בשנת 2013 (2012: כ-222 עובדים).
- פרישת עובדים בעקבות המיזוג עם בדמ"ש.** במועד קבלת ההחלטה בדבר המיזוג, עבדו בבדמ"ש 463 עובדים. בתקופה שעד השלמת

המיזוג סיימו את עבודתם 104 עובדים. שאר 359 העובדים עברו לבנק דיסקונט במועד המיזוג. במהלך המחצית השניה של שנת 2012, סיימו 36 עובדים את עבודתם. כ-30 עובדים שהיו אמורים לסיים את עבודתם, נקלטו לעבודה בטלבו, להשלמת כח אדם חסר ביחידה זו.

תוכנית פרישה מוקדמת בבנק מרכנתיל דיסקונט. בשנת 2012 השיק בנק מרכנתיל דיסקונט תוכנית לפרישה מרצון. במסגרת התוכנית פרשו 29 עובדים בעלות של כ-28 מיליון ש"ח.

תגמול העובדים

רכיבי השכר המרכזיים הינם משכורת בסיסית, הכוללת תוספת וותק, ייצוג ודמי חיתום, לכל עובד לפי הוותק שלו ומעמדו. המשכורת הבסיסית מהווה בסיס לתשלום תוספות השכר וכן לתשלום דמי פיצול בשיעור של 2.5% מהמשכורת הבסיסית (בגין כל יום עבודה בפיצול, לעובדים הזכאים לכך) דמי משמרת (לעובדים הזכאים לכך), שעות נוספות, משכורת 13 ומענק יובלות. כמו כן, ישנו תשלום נוסף בשיעור של 4%, לפי הסכם קיבוצי מחודש ינואר 2006, המשתלם לזכאים לדמי פיצול. חלק משכרם של העובדים מוצמד למדד המחירים לצרכן. כאשר המדד שלילי, לא מתבצעת הפחתה בשכרם של העובדים והמדד השלילי מנוכה מעליות מדד בחודשים העוקבים. כמו כן זכאים העובדים לתוספות שונות. קידום עובדי הבנק נעשה באמצעות דרגות בלבד. עובדי הבנק זכאים למענקי יובלות בגובה של מספר חודשי משכורת ומספר ימי חופשה נוספים, בתום 20, 30 ו-40 שנות עבודה בבנק. בהסכם קיבוצי מיום 22 בנובמבר 2007 נקבע כי הזכות לחופשת יובלות וכן רכיבי שכר בגין גנון וקייטנה לא ינתנו לעובדים חדשים. בהסכם הקיבוצי מחודש יוני 2011 בענין עדכון הדרגות והשלבים, הוכנסו שינויים ביחס לרכיבים והתנאים האמורים לעיל, שתחולתם על עובדים במעמד מן המניין שיקלטו או יוסבו למעמד זה החל מיום 1 בינואר 2012. כמו כן בוטלו לגביהם רכיבים מסוימים ונקבעו תקרות שכר לפי תפקידים ודרגות. ביצוע שעות נוספות בידי עובדים הזכאים לתשלום עבור מותנה באישור מוקדם של הממונים. יצוין כי בבנק אין מערכת ממוחשבת למדידת שעות העבודה המבוצעות בפועל על ידי העובדים ("ישעון נוכחות"), למעט ביחס לחלק מהעובדים הארעיים. רוב עובדי הבנק זכאים לדמי הבראה בסכום גבוה משמעותית מהסכומים הקבועים על פי דין. כמו כן זכאים העובדים לתגמולים ולקרנות השתלמות, כמקובל.

לצורך פיצויי פיטורים והפרשות לתגמולים, כולל הבנק את המשכורת הבסיסית, שעות נוספות גלובלית (על פי דרגה), החלק ה-12 ממשכורת 13, וכן תוספות שונות.

עובדי הבנק זכאים להטבות מסוימות גם לאחר פרישתם מהבנק, אשר דומות לאלו להן זוכים עובדים מן המניין. הבנק נערך לשינויים המתחייבים בהפרשות בגין פיצויי פיטורים מכח צו ההרחבה בענין הנהגת פנסיית חובה לכל עובד ומכח תיקון מספר 3 לחוק קופות הגמל, אשר תחילתם מיום 1 בינואר 2008.

בהתאם לצו ההרחבה יידרש הבנק לבצע הפרשות לקופות אישיות לפיצויים וזאת עד לשיעור מירבי (מיום 1 בינואר 2014 ואילך) של 6% משכר העובד או מהשכר הממוצע במשק, כנמוך ביניהם. בהתאם לתיקון לחוק קופות הגמל הבנק אינו יכול לבצע הפרשות לפיצויי פיטורים במסגרת קופה מרכזית לפיצויים כפי שנהג עד כה, בגין עובדים חדשים החל מיום 1 בינואר 2008 ובגין עובדים אחרים החל מיום 1 בינואר 2011.

בהתאם להסכם מחודש יוני 2011, הבנק מבצע ההפרשות לפנסיה של העובדים כדלקמן: תגמולי המעביד - 6% משכר העובד (כולל אבדן כושר עבודה, אם העובד בחר בביטוח מנהלים), תגמולי העובד המינימליים - 5.5%, וכן נקבעה הפרשה של מלוא סכום הפיצויים בשיעור של 8.33% כולל סופיות ההפרשה (לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים וזאת בהתייחס לעובדים חדשים - עובדים שהתקבלו לעבודה החל מיום 2 ביוני 2011 - וכן ארעיים שהועסקו בבנק במועד ההסכם בבנק - ולעובדים קיימים, אשר בחרו באפשרות זו, מיום שבחרו זאת). עוד נקבע בהסכם, כי כל עובד חדש יהיה זכאי לביטוח פנסיוני החל מהחודש הראשון לעבודתו וכן כי עובדים קיימים (מן המניין) יהיו זכאים לעבור להסדר הביטוח הפנסיוני לפי בחירתם.

מענק לעובדים (2011). ביום 29 באפריל 2012, אישר דירקטוריון הבנק, בגין התוצאות העסקיות של שנת 2011, מענק לעובדי הבנק, שעבדו בשנת 2011 ואשר עבדו גם במועד ההחלטה, בגובה של משכורת בסיסית אחת בממוצע.

מענק לעובדים (2012). בגין שנת 2012 לא שולם לעובדים מענק.

מענק לעובדים (2013). הדוחות הכספיים כוללים הפרשה מתאימה, בהתאם להחלטת הנהלת הבנק, בגין המענק לעובדים לשנת 2013.

תשלומים מיוחדים לדרג הניהולי

שעות נוספות משולמות לחלק מן המנהלים כשעות נוספות גלובליות.

עובד בדרג הניהולי שקיבל קידום, מקבל תוספת בגובה 5% (בתנאי שעברו לפחות 12 חודשים ממועד זכאותו לתוספת הקודמת בגין קידום ו/או העברה). עובד בדרג הניהולי שעבר מתפקידו, מקבל תוספת בשיעור של 2% עד 7% ממשכורת טבלה, בהתאם להחלטת הנהלה, בהתחשב באחריות

הנוספת ו/או במאמץ הניהולי המיוחד הדרוש להסתגלות בתפקידו בעקבות ההעברה, ובתנאי שעברו לפחות 12 חודשים ממועד זכאותו לתוספת הקודמת בגין קידום ו/או העברה. בהסכם הקיבוצי מחודש יוני 2011, בנושא עדכון הדרוג והשלבים, הוכנסו שינויים בענין חלק מתנאי העבודה של עובדים חדשים במעמד מן המניין שיהפכו לעובדי הבנק במעמד זה החל מיום 1 בינואר 2012. בהקשר זה הופחת ממוצע דמי ההעברה ל-3% כמו כן נקבעו תקרות שכר מכסימליות על פי קבוצות, בהתאמה לדרגות הניהול המקובלות בבנק. עובדים ב-3 הדרגות הבכירות האחרונות (מנהל בכיר, עוזר למנכ"ל, עוזר בכיר למנכ"ל), זכאים לקבל מהבנק רכב צמוד ומימון מלא של קו טלפון אחד בביתו של הבכיר. ליום 31 בדצמבר 2013 הגיע מספר העובדים בדרג הניהולי ל-1,346 (31 בדצמבר 2012: 1,337 עובדים).

קבוצת נושאי המשרה ועובדי הנהלה הבכירה בתאגיד

לחברי קבוצה זו תקופת הודעה מוקדמת ארוכה מהקבוע בחוק וכן מוגדרת לגבי כל אחד מהם תקופת הגבלת העיסוק (בין חודשיים לשנה), אשר בגינה הם זכאים למענק הסתגלות (2-12 חודשי משכורת). לפרטים בדבר תוכנית אופציות לנושאי משרה בבנק, ראו ביאור 13 ד' לדוחות הכספיים.

תוכנית תגמול לחברי הנהלת הבנק

לפרטים בדבר תוכנית תגמול לחברי הנהלת הבנק (2011-2013), ראו ביאור 16 ט' לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר ויתור נושאי משרה בקבוצה על המענק בגין שנת 2012, ראו ביאור 16 ט' 7 וביאור 22 ד' 3 לדוחות הכספיים. הוויתור של נושאי משרה כאמור נאמד בסך של כ-18.6 מיליון ש"ח. (האמזן האמור מניח בחלק מהמקרים שהמדד האיכותי דומה לשנת 2011 ובמקרים אחרים המדדים הכמותיים שוקללו ללא המדד האיכותי). לפרטים בדבר מענק בגין שנת 2013 ומענק לזמן ארוך, בגין השנים 2011-2013, ראו ביאור 16 ט' 8 ו-9 וביאור 22 ד' 4 לדוחות הכספיים.

עבודה ביום המנוחה

תורנים של מערך המחשוב ואנשי הבטחון של הבנק עובדים בימי המנוחה הקבועים בחוק שעות עבודה ומנוחה, תשי"א-1951. עבודת תורני המחשב בימים אלה טעונה היתר מיוחד, המצוי בידי הבנק ומוארך מעת לעת. עבודת אנשי הבטחון נעשית בהתאם להיתר כללי.

פרישת עובדים

להלן נתונים בדבר מספר העובדים שפרשו מהבנק בשנים 2011-2013:

השנה	מספר כולל של עובדים שפרשו (כולל בפרישה מוקדמת)	מספר העובדים שפרשו בפרישה מוקדמת
2013	94	8
2012	429	356
2011	59	5

הטבלה האמורה מציגה את נתוני הפרישה בבנק בלבד. לפרטים בלבד היקפי הפרישה בקרב עובדי בדמ"ש, ראו לעיל.

יחסי העבודה בחברות הבת העיקריות

כאל. ביום 21 בדצמבר 2011 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין כאל לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה והוועד הארצי של עובדי החברה, שקובע את תנאי ההעסקה, הזכויות והחובות של עובדי החברה (למעט עובדים מסוימים שהוחרגו מתחולת ההסכם). במסגרת ההסכם נקבעה, בין היתר, זכאות למענקי יובל ולמענק חתימה חד פעמי.

ההסכם יהיה בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2014, ויתחדש מאליו לשלוש שנים נוספים בכל פעם, וחוזר חלילה, אלא אם אחד הצדדים יודיע למשנהו, חודשיים לפני תום התקופה, על רצונו לסיים את ההסכם או לשנותו. במסגרת ההסכם נקבעה, בין היתר, תוספת שכר לשנת 2011, בהתאם לשכרו של העובד ולוותק היחסי שצבר בחברה, וכן תוספת שכר שנתית סלקטיבית בשיעור ממוצע של 3.5% לכל אחת מהשנים 2012, 2013 ו-2014.

בנק מרכנתיל דיסקונט. יחסי העבודה עם עובדי בנק זה, למעט עובדים בעלי חוזה אישי, מושתתים בעיקרם על הסכם עבודה בסיסי - "חוקת העבודה" - והסכמים קיבוציים משלימים. במסגרת הסכמים אלה נקבע, בין היתר, כי תנאי השכר, העבודה והתנאים הנלווים להם, יוצמדו לתנאים הקיימים בבנק לאומי לישראל בע"מ. ההסכם הנוכחי התחדש ביום 31 בדצמבר 2011 והיה בתוקף עד סוף שנת 2013.

בהתאם למנגנון שנקבע לעדכון הסכמי העבודה בבנק מרכנתיל דיסקונט, קיימה הנהלת בנק זה במהלך שנת 2013 ולאחריה דיונים עם נציגות ועד העובדים במטרה לגבש מתכונת מוסכמת להסכם העבודה שיחול בשנת 2014. עד כה לא הושגה הסכמה בין הצדדים לגבי מתכונת ההסכם לשנת 2014. עם זאת, ולמרות שתוקף ההסכם הנוכחי פקע בתום שנת 2013, נמשכים הדיונים בין הצדדים והוסכם כי ההסכם שיתגבש ייכנס לתוקף טרואקטיבית, מיום 1 בינואר 2014.

קידום העסקת נשים מהמגזר החרדי

כאל מפעילה מוקד שירות לקוחות במודיעין עילית המעסיק כ-170 נשים חרדיות ומהווה חלק אינטגרלי ממחלקת שירות לקוחות פרטיים. מוקד שירות זה מותאם לצרכיהן של נשים מהמגזר החרדי, תושבות האזור. המוקד נבחן ועומד ביעדים ומדדים עסקיים ומשלב באופן אינטגרטיבי בין הצרכים העסקיים של הארגון והלקוחות ובין צרכיהן האישיים של עובדות המוקד.

מגבלות חקיקה תקינה והסדרה

כללי. בנוסף לחוקת העבודה, ההסכמים הקיבוציים והסדרי העבודה השונים הקיימים מעת לעת, הבנק פועל במסגרת חוקים ותקנות החלים על כלל המשק. להלן יתוארו בקצרה מגבלות עיקריות החלות על הבנק בקשר עם יחסי העבודה בו.

החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה. ביום 19 ביוני 2012 נכנס לתוקף החוק להגברת האכיפה של דיני העבודה, התשע"ב-2011, שמטרתו "להגביר ולייעל את אכיפתם של דיני העבודה". במסגרת החוק נקבע מנגנון אכיפה מנהלי הכולל התראות והטלת עיצומים כספיים על מעסיקים המפרים את חוקי העבודה, אשר יהוו חלופה להגשת כתבי אישום פליליים מכח דיני העבודה. החוק מטיל אחריות נרחבת על מעסיקים ביחס לעובדיהם הישירים וכן כמזמיני שירותים, ביחס לאכיפת והבטחת זכויותיהם של עובדי שמירה והאבטחה, ניקיון והסעדה המועסקים בחצריתם. החוק אוסר על התקשרות בין מזמיני שירותים לקבלנים בחוזים, שאינם מביטחים תנאי שכר בסיסיים לעובדיהם. הבנק נערך בהתאם למתחייב מדרישות החוק. בשנת 2013 הבנק העמיק את הפיקוח על חברות הקבלן ובכלל זה שכר את שרותיו של רואה חשבון חיצוני המבצע בקרה חודשית מדגמית, כמחויב בחוק, וליקויים, ככל שמאותרים כאלה, מטופלים בהתאם.

תיקון 24 לחוק הגנת השכר, התשי"ח-1958. ביום 1 בפברואר 2009, נכנס לתוקף תיקון 24 לחוק הגנת השכר, על פיו על מעסיק ליתן לעובדיו תלוש שכר מידי חודש עם פירוט התשלומים המשולמים לעובד. בתיקון נקבעה חובה לציין בתלוש השכר פרטים מסויימים לגבי הרכב השכר. כמו כן, יש לפרט את מספר ימי העבודה שבהם עבד העובד בפועל ומספר שעות העבודה בפועל של העובד, לרבות השעות הנוספות, בהתאם לרישום נוכחות, על פי החלופות שנקבעו בחוק. בתיקון נקבעו סנקציות פליליות וסעדים אזרחיים.

בעקבות דרישת הבנק לשנות את אופן רישום הנוכחות של עובדים בבנק, בהתאם למתחייב בחוק, התנהל לאחרונה מו"מ אינטנסיבי עם נציגות העובדים במגמה לגבש הסכם קיבוצי שיסדיר את חישוב הנוכחות בהתאם להוראות חוק שעות עבודה ומנוחה, לרבות תיקון 24 לחוק הגנת השכר. המו"מ נעצר בשל סכסוך העבודה וחודש לאחרונה (ראו לעיל).

פסק דין בעניין חובת פרישה מטעמי גיל. בחודש דצמבר 2012, נתן בית הדין הארצי לעבודה פסק דין חדשני בענין חובתם של מעסיקים לשקול פניות של עובדים העומדים בפני פרישה מחמת גיל (67), והמבקשים להמשיך העסקתם. לפי פסק הדין, על המעסיק לשקול את פניית העובדים בהתאם לנסיבותיו האישיות של כל עובד ולא רק בהתאם לצרכיו. בפועל פנו כבר כ-20 עובדים בבקשות כנ"ל והבנק נערך לקיום ההליכים בהתאם למתחייב מפסק הדין.

מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי

בחודש אפריל 2009, הודיע המפקח על הבנקים כי במטרה להפחית סיכונים הנובעים ממבני תמריצים בלתי נאותים, התאגידים הבנקאיים ותאגידים שבשליטתם נדרשים לאמץ מדיניות תגמול הולמת. מדיניות זו תיקבע על ידי הדירקטוריון בהתבסס על שיקולים כלל ארגוניים רחבים (כלל עלויות

השכר, פערי שכר רצויים בין הדרגים השונים ועוד) ועל העקרונות שפורטו במסמך האמור. מדיניות התגמול תהיה מדיניות כוללת אשר תתייחס לכלל העובדים בתאגיד, כאשר דגש מיוחד יינתן לתגמול ההנהלה הבכירה ועובדים אשר להם השפעה על נטילת הסיכונים של התאגיד. התאגידים הבנקאיים נדרשו לבחון את ההסכמים הקיימים אל מול מדיניות התגמול שתקבע ולפעול, ככל שניתן, לשינוי/עדכון הסכמים, אשר אינם עולים בקנה אחד עם מדיניות זו.

בחודש ינואר 2010, אישר הבנק מדיניות תגמול העומדת בדרישות מכתב המפקח על הבנקים מחודש אפריל 2009. תוכניות התגמול ליוזר הדירקטוריון של הבנק ולמנכ"ל הבנק לשעבר (ראו ביאור 22 ו', ז' ו-ט' לדוחות הכספיים) ותוכנית התגמול לחברי הנהלת הבנק (ראו ביאור 16 ט') הוכנו בהתאם לעקרונות מדיניות התגמול שנקבעה. גם תוכניות התגמול שנקבעו בשנת 2011 בכאל ובבנק מרכנתיל דיסקונט, הוכנו בהתאם לעקרונות מדיניות התגמול שנקבעה בחברות הבת האמורות.

הבנק נערך ליישום הדרישות החלות עליו בעקבות תיקון מס' 20 לחוק החברות (ראו "חקיקה ופיקוח" לעיל). לפרטים בדבר מדיניות תגמול לנושאי משרה, ראו להלן "תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה ועסקאות עם בעלי שליטה" וביאור 16 יב'.

הוראה חדשה בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. ביום 19 בנובמבר 2013 פרסם המפקח על הבנקים הוראת ניהול בנקאי תקין חדשה בנושא מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי. פרסום ההוראה תואם את המגמה בקרב רשויות פיקוח בעולם, שהתחזקה בעקבות המשבר הפיננסי הגלובלי, ואשר נעוצה בהכרה כי נושא התגמול הינו נדבך אינטגרלי בממשל תאגידי תקין במוסדות פיננסיים, וכי יש להבטיח שהתגמול אינו מעודד לקיחת סיכונים חריגים, העלולים לסכן את יציבות הבנקים והמערכת הפיננסית כולה.

ההוראה נועדה לחזק את הממשל התאגידי ואת מנגנוני הבקרה והתיעוד בהקשר של מדיניות התגמול ולהבטיח כי הסדרי התגמול עקביים עם מסגרת ניהול הסיכונים ועם המטרות ארוכות הטווח של התאגיד הבנקאי.

בהוראה מושם דגש מיוחד למרכיב המשתנה בתגמול:

- ועדת התגמול של הדירקטוריון תידרש לקבוע יחס הולם בין התגמול המשתנה לבין התגמול הקבוע עבור קבוצות עובדים שונות;
- התגמול המשתנה המירבי לא יעלה על 100% מהתגמול הקבוע, למעט בתנאים חריגים;
- נדרש לדחות את מימוש לפחות 50% מהמרכיב המשתנה בתגמול של עובדים מרכזיים על פני תקופה שלא תפחת משלוש שנים;
- נקבע כי יש להימנע מהענקת תגמולים משתנים שאינם מותני ביצועים, אלא במקרים חריגים.

בהוראה נקבע כי על הבנקים לאשר על מדיניות תגמול, אשר תחול על כלל עובדי התאגיד הבנקאי, ועל כל סוגי התגמולים, העומדת בדרישות ההוראה לא יאוחר מיום 30 ביוני 2014.

בנוסף, נקבע כי דרישות ההוראה יחולו על הסכם תגמול פרטני, לרבות הארכה או שינוי של הסכם תגמול קיים, וכן על הסכם תגמול שאושר ממועד פרסום טיוטת ההוראה (3 ביוני 2013). לגבי הסכם שאושר לפני יום 3 ביוני 2013, נקבע כי יש להתאימו לדרישות ההוראה לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2016.

דרישות ההוראה לא יחולו על זכויות שנצברו לעובד מרכזי, כהגדרתו בהוראה, עד יום פרסום ההוראה.

במסגרת ההיערכות ליישום ההוראה, פועל הבנק לגיבוש מדיניות תגמול לעובדים מרכזיים.

פיתוח המשאב האנושי

פיתוח המשאב האנושי והפיתוח הארגוני בבנק נגזרים מהמיקודים האסטרטגיים ומחזקים את יכולת הבנק לעמוד בהצלחה באתגרים העסקיים והארגוניים הניצבים בפניו, באמצעות:

- **ניהול ומנהיגות** - בניה, טיפוח וחיזוק שדרת הניהול בבנק, לכל אורכה, באמצעות פיתוח מנהיגות ניהולית תומכת אסטרטגיה, מיקוד לקוח ותרומה לביצועים העסקיים (ביצועיות, רוחניות והשאת ערך) ומוכוונות לטיפוח ופיתוח ההון האנושי.

(1) תכנון כח אדם ארוך טווח - המשכיות ניהולית ("עומק ספסל") - תהליך ארגוני, המבקש להבטיח קיומו של קאדר ניהולי לאיוש תפקידי המפתח בבנק, תוך הורדת רמת הסיכון באיוש תפקידי מפתח. בשנת 2013 מופו תפקידי מפתח בבנק, כולל מחליפים פוטנציאליים ורמת מוכנותם, ואף הוגדר מתווה תכניות פיתוח להשלמת פערים (השמה והכשרה);

(2) פיתוח מנהלים מכהנים - בניין הכוח ומיצויו.

- העשרה אקדמית להנהלה הבכירה בבנק ובחברות הבת בקבוצת דיסקונט, כמובילי נושאים אסטרטגיים;

- "מופת" - בשנת 2013 הושלמה תוכנית הפיתוח האישית הרב-שנתית לקאדר של 25 מנהלים, שאותו כבעלי פוטנציאל לאיוש תפקידי ניהול בכירים;

- "כח 200" - גיבוש מנהיגות מובילה מקרב מנהלי הביניים ברוחב הארגון. דגש מיוחד ניתן לחניכה ברוחב הארגון כמנוף להטמעת ערכים ויכולות בתרבות הארגונית והניהולית של הבנק;

- "חדר כושר ניהולי" - סביבת תרגול מעשי-יישומי, ממוקד נושא, להעצמת מגוון היכולות והכישורים הניהוליים של מנהלים בבנק;

- "פורום מנהלי סניפים" - תוכנית פיתוח קבוצתית חווייתית לשכלול מיומנויות הניהול והמנהיגות של מנהלי הסניפים;
- פיתוח צוות אורגני - בשנת 2013 הופעלו תוכניות פיתוח ברמה האורגנית לבניית צוות, חיזוק תפיסת תפקיד ניהולית ופיתוח מיומנויות ניהול וחניכה בקרב דרג הביניים הניהולי ביחידות שונות בבנק;
- (3) עתודות - בניית הקאדר הניהולי העתידי
 - הכשרת ומיון עתודות לקראת תפקיד - "עתודה לניהול" (ניהול זוטרי) ו"עתודה לניהול סניף" (ניהול ביניים);
 - "בנקאות מתקדמת" - מסלול פיתוח ממיין לבניית קאדר בעלי פוטנציאל לתפקידי ניהול בסניפים;
 - "אופקים" - מסלול לפיתוח והכשרת מגויסים לתפקיד ניהול סניף.
- **הפיתוח האישי** הינו נדבך מרכזי בהעצמה הניהולית, ומתבצע במגוון מתודות לשכלול כישורים, הערכה ומשוב:
 - ליווי וייעוץ למנהלים בכניסה לתפקיד חדש ו/או אימון ניהולי בתפקיד;
 - ליווי מנהלים ויחידות בתהליכי שינוי - אבחון ארגוני, תוכניות פיתוח וליווי ייעוצי ליחידות נוכח תהליכי שינוי ביחידה;
 - פיתוח צוותים אורגניים - בשנת 2013 בוצע התערבות במספר יחידות.
- **שיפור מקצועיות ושימור המקצוענים**
 - מסלולי תפקידים - הצבת אופק התפתחות תפקידית והתקדמות מקצועית במשפחות עיסוקים מרכזיות ובתפקידים מקצועיים בדרג הפקידות. הראיה המסלולית מתכללת את מפת אפשרויות הפיתוח עם תכולת הידע וצרכי ההכשרה. בשנת 2013 שופרו והועמקו מפות המסלולים המרכזיים בחטיבות העסקיות, וגובש מסלול תפקידים מקצועי באשראי;
 - הטמעת תפיסת מיקוד לקוח במערך הסניפים - מענה הדרכתי כולל בנושאים הבאים:
 - תפיסת הפעלה ניהולית לפי מגזרים ושירות יחם ממוקד לקוח;
 - הטמעת מיומנויות מכירה וניהול מכירה לדרג הניהולי ולבנקאי הסניפים;
 - פרויקט 'דיסקונט למשפחה' - הדרכה למנהלי סניפים כמובילי מהלך ביחידותיהם, וכן הקמת אתר ייעודי בפורטל העובדים;
 - הפניית שיחות כללית/אישית לטלבנק - הדרכת נציגי השירות וראשי הצוותים בטלבנק ובסניפים כולל ליווי בשטח.
 - הכשרת מנהלי מגזר והדרג הניהולי בסניפים בנושא הרווחיות;
 - חיזוק המקצועיות של בעלי תפקידים בתחום האשראי: הכשרה ייעודית לשיפור תפיסת התפקיד והמקצועיות של כל רכזי האשראי; הכשרה לשיפור מקצועיות מנהלי סניפים וסגנים בנושא אשראי; הכשרות אשראי ייעודיות לבנקאי עסקים בחטיבה העסקית; טיוב הכשרות האשראי בכל התפקידים ובכל הרמות;
 - הכשרת נציגויות משכנתאות - הכשרת צוותי שירות, המשמשים גם כיועצי משכנתאות וכן הכשרה לצוות הניהולי בסניפים בהם קיימת עמדת משכנתאות;
 - אכיפה מינהלית - תכנית הדרכה מקיפה, בתמהיל שיטות, להטמעת הנושא. בשנת 2013 נערכה לכל יועצי ההשקעות של הבנק. בנוסף, הוכשרו הדרג הניהולי בסניפים, כל הבנקאים נותני השירות ללקוחות בכל חטיבות הבנק והופצה לומדה לכל עובדי הבנק בנושאים הרלוונטיים;
 - ציות - הכשרת והעצמת קציני ציות. בנוסף, בוצעה השתלמות לנאמני ציות, וכן הופעלה מסגרת מונחית ללמידה ושיתוף בדילמות בקרב אחראי הטמעה ובקרה, מנהלי בקרה וקציני ציות. לצורך הטמעת הציות בבנק וחיזוק המודעות הארגונית לנושא, הופעל מהלך תקשורת מניעה, אשר כלל בין היתר הפצת מידעון אלקטרוני רבעוני בנושא לכל עובדי הבנק;
 - "הלבנת הון" - הדרכה מתוקשבת לכל עובדי הסניף המכהנים ולומדה ייעודית לכספירים. הדרכה לתפקיד לבנקאי צוותי שירות (הדרכה פרונטאלית) והן לכספירים ולעובדים החדשים במטה הבנק (הדרכה מתוקשבת);
 - חיזוק האוריינטציה לבנק ולמערכת הבנקאית - שיפור הידע וההיכרות של עובדים, העושים את צעדיהם הראשונים בבנק, עם עולם התוכן הבנקאי בכלל ועם בנק דיסקונט בפרט.
- **ניהול שינוי**
 - יישום גישה רב תחומית להטמעת השינוי וניהולו בפרויקטים אסטרטגיים חוצי ארגון, תוך מיקוד בהון האנושי.
 - בשנת 2013 הובנתה ואושרה מתודה אחודה לניהול שינוי. בנוסף, במהלך השנה החולפת גובשה תוכנית ראשונית לתמיכה באתגרים המקצועיים של מערך ניהול סיכונים ומבנהו.

שיפור השירות

תפיסת השרות של בנק דיסקונט רואה בלקוח אדם המספק לארגון ולעובדיו משמעות, עבודה ופרנסה. הבנק שואף לייצר עבור לקוחותיו חווית שרות אישית, שתגרום לכך שימשיכו ולבחור בו כבנק שלהם.

בשנת 2013 המשיך מהלך הדרכה להטמעת תפיסת השרות בחטיבה הבנקאית. ההטמעה שולבה בפרויקטים שונים כמו ניהול על פי מגזרים והפנית שיחות לטלבנק. במקביל, הושלם מהלך למול הבנקאות הפרטית הישראלית, להטמעת תורת השרות של המגזר בקרב כל העובדים בחטיבה.

מידת חווית הלקוח. גם בשנת 2013 נמשכה מדידת חווית הלקוח הרב ערוצית, בסניפים ובמרכזי ההשקעות. נתוני המדידה מועברים למנהלי היחידות העסקיות בסמיכות לקבלת הממצאים ומהווים תשתית להפקת לקחים וניתוח עוצמות וחולשות במתן מענה ללקוחות. במקרים בהם נדרשת התערבות מיידיית, מנהל היחידה פונה ללקוח לצורך מתן מענה אישי. בנוסף עודכן סטנדרט המענה בבנקאות הישירה, הן ללקוח הפונה טלפוניית לבנק והן בחזרה ללקוח שפנה לסניפי הבנק.

טיפול בתלונות. צמצום מספר התלונות וכמות התלונות המוצדקות הוגדרו גם בשנת 2013 כיעד מערכתי.

המאמץ הממוקד בשנים האחרונות הביא לשיפור נמשך בתחום זה. מספר התלונות שהתקבלו באמצעות אגף יחסי בנק-לקוח בפיקוח על הבנקים בבנק ישראל, ירד מ-287 תלונות בשנת 2012 ל-278 תלונות בשנת 2013, ירידה של כ-3.1%. שיעור התלונות שנמצאו מוצדקות ירד בשנת 2013 ב-12.9% מ-31% בשנת 2012 ל-27% בשנת 2013. שיעור התלונות שנמצאו מוצדקות ירד מ-20% בשנת 2012 ל-15.1% בשנת 2013. הציון שקיבל הבנק מהפיקוח על הבנקים על איכות הטיפול בתלונות היה 99.3% בשנת 2013, לעומת 97.4% בשנת 2012.

ניהול ידע

ניהול הידע מהווה נדבך חיוני בניהול מקצועיות העובדים ואיכות השרות בבנק. הפורטל הארגוני במערכת האינטראנט בבנק דיסקונט מהווה כלי מרכזי בניהול הידע. ניהול הידע נועד לתת מענה למספר אתגרים מרכזיים: אגירת ידע מקצועי, שימורו ושימוש חוזר בו; שיתוף בידע מקצועי; הפיכת ידע סמוי לגלוי; ניתוב הידע הנדרש למשתמש בזמן הקצר ביותר.

Sharepoint. עם קבלת ההחלטה להעברת כל היישומים העסקיים-ארגוניים לפלטפורמת ה-Sharepoint, הוטנע מהלך להגדרת המדיניות, תפיסת ההפעלה והאפיון הפונקציונאלי של ניהול הידע על גבי המערכת. צוות ההיגוי וצגי מנהלי קהילות הידע עברו הכשרה להיכרות עם התפיסה והמערכת. בתוך כך, החלה עבודה לאיפיון ובניית אתרים במערכת.

הפקת לקחים. במסגרת קידום המיידה הארגונית והטמעת תפיסת ניהול הסיכונים, הבנק מטפח תרבות של הפקת לקחים - להרחבת הידע הארגוני, שיתוף בידע, שכפול הצלחות והימנעות מכשלים. בשנת 2013 נמשך מהלך הטמעת תפיסת ותהליכי הפקת לקחים, בקרב בעלי תפקידים ויחידות בבנק. בנוסף, הנושא משולב בהכשרות הבנקאיות ובכנסים מקצועיים.

תרבות ארגונית

בשנת 2013 הושם דגש על עיצוב תרבות ארגונית של ביצועיות, איכות ושירותיות - בדגש על מחויבות ו"מחויבות" לבנק וליעדי. **הקוד האתי של דיסקונט.** שנת 2013 הוקדשה להעלאת הרף האתי בבנק, כמו כן, החל מהלך לעידכון הקוד האתי. **תקשורת פנים בדגש "מחויבות".** הבנק משקיע בפיתוח תקשורת פתוחה וזו כיוונית עם העובדים, תוך חיזוק זיקתם ומחויבותם לאסטרטגיה וליעדי הבנק, כמו גם לקהילה ולסביבה.

במטרה להרחיב את הידע וההבנה של העובדים לגבי מכלול פעילויות הבנק ולהעביר מסרים ארגוניים, נעשה גם במהלך שנת 2013 שימוש במגוון ערוצי תקשורת, ובכלל זה: פורום בכירים - מפגש רבעוני בהובלת המנהל הכללי; "יומן הבוקר" - מהדורת חדשות טלוויזיונית שבועית, המציגה נושאים בליבת העשייה; פורטל העובדים (אינטראנט); "זווית אישית" - ניוולטר אינטרנטי רבעוני ובו חדשות ועדכונים בנושאים בעלי ענין לעובדים; "מדברים אסטרטגיה" - "חיבור" המנהלים למהלכים אסטרטגיים וארגוניים בקבוצת דיסקונט, כסוכנים לתיקשור המידע ומשמעותיותו; "מדברים תוצאות" - תיקשור התוצאות העסקיות ומשמעותן לאורך שרשרת הניהול.

על מנת לחוש את הלכי הרוח, האתגרים והשאלות בקרב העובדים, מתקיימים מפגשים ברמות שונות, קבוצות דיון ותהליכי משוב, ובכלל זה:

- "שולחנות עגולים" - מפגשי 'פנים אל פנים' של המנהל הכללי או אחד מחברי ההנהלה עם מנהלים ועובדים;
- "הנהלה בשטח" - סיורים חודשיים של חברי הנהלה בסניפים וביחידות שטח בליווי מנהלים בכירים מהמטה שלהם;
- 'קפה אתיקה' - מפגשים בהובלת חבר הנהלה להעשרת דרכי ההתמודדות עם דילמות אתיות.

מדידה והערכה. בשנת 2013 הוטמע תהליך חדש להערכת עובדים ומשוב, שייחודו בשקיפותו, תוך שימוש במערכת מחשב ייעודית, אתר תוכן ייעודי בפורטל העובדים ותוכנית תיקשור פנים ארגונית מניעה. ממצאי התהליך מהווים תשתית לזיהוי עוצמות ואתגרים, כמצע לגיבוש תוכניות טיוב.

הדרכה

בשנת 2013 קיבלו העובדים בבנק מענה רחב לצרכיהם המקצועיים באמצעות הכשרה והדרכה נרחבת לליבת התפקיד (הסמכה), שיפור ביצועים עסקיים (כשירות) וסגירת פערי ביצוע. דגש מיוחד ניתן ל"נניעה אישית" בכל עובד על פי צרכי הידע שלו.

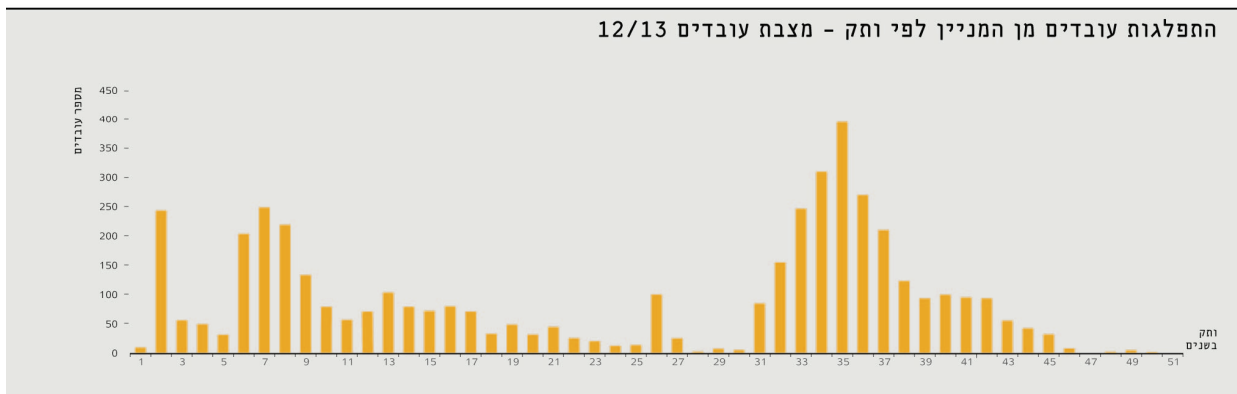
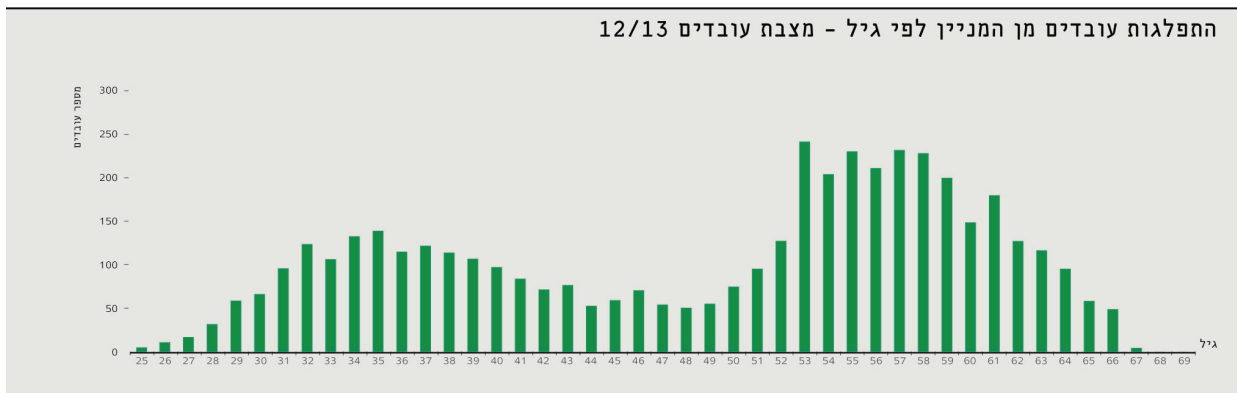
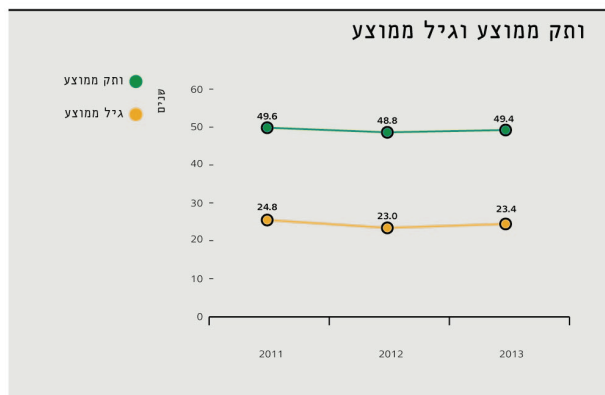
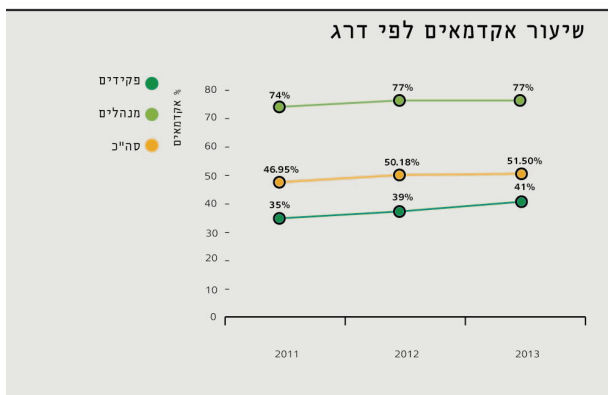
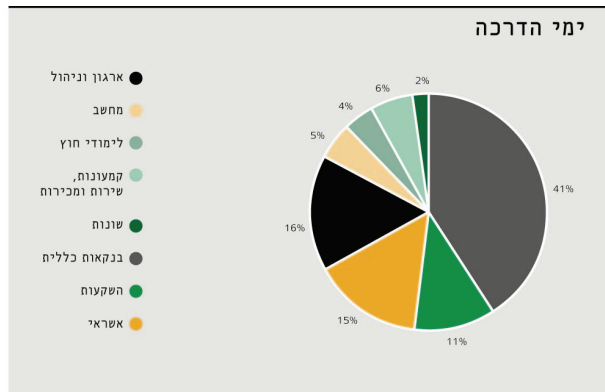
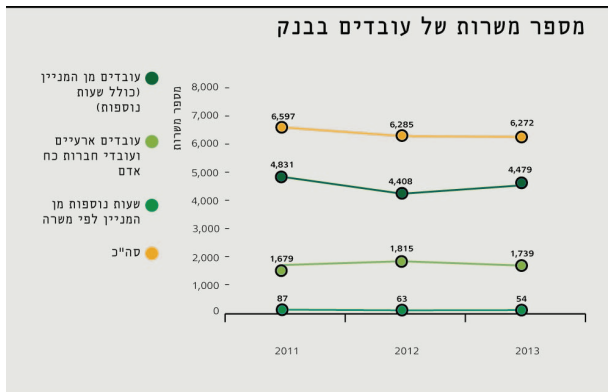
הלמידה היא ערך מרכזי בבנק דיסקונט. היא תומכת בהעמדת הון אנושי כשיר וזמין למימוש האסטרטגיה העסקית של הבנק וקידום יעדיו, תוך הקפדה על מיצוי ומיקסום השימוש ביכולות פנימיות ועל שיפור מתמיד. במהלך השנה הושלמו פערי הידע, בתחומים השונים, על פי איתור צרכים שנעשה בחטיבות השונות. בין היתר, ניתן מענה לצרכי פיתוח והדרכה, אשר נבעו מהוראות רגולטוריות, המשליכות על עולם הבנקאות ו/או הוראות צרכניות, כגון אכיפה מינהלית, חובות פגומים, איסור הלבנת הון, 'אורות אדומים' וציות.

היקף ההדרכה. מניין ימי ההדרכה בשנת 2013 הגיע ל-34,600 בהשוואה ל-30,800 בשנת 2012, עליה של 12.3%. הנתון של מניין ימי ההדרכה מתייחס לימי ההדרכה שהתקיימו בפועל, במתקני המכללה, והוא אינו נותן ביטוי לפעילויות הפיתוח, ההעשרה והלמידה העצמית הענפה, אשר בוצעו במגוון נושאים ותחומים. כך, בשנת 2013 ביצעו עובדי הבנק כ-12,170 אינטראקציות למידה מרחוק, תוספת של אלפי ימי למידה (2012: 12,680 אינטראקציות).

השקעה בהדרכה ובפיתוח עובדים

השקעות הבנק בפיתוח המשאב האנושי, בהדרכה ובעיצוב תרבות ארגונית הסתכמו בשנת 2013 בכ-11.5 מיליון ש"ח. בשנת 2012 הסתכמו ההשקעות כאמור בסך של כ-10.7 מיליון ש"ח. העליה בהשקעה בשנת 2013 נובעת מתוספת תקציבית יעודית לפרויקטים אסטרטגיים הכוללים את הטמעת מערכת חדשה לניהול מכירות, המשך הטמעת פעילות המשכנתאות בתוך הבנק ופרויקט שיכתוב הנהלים בבנק. במקביל נערך קיצוץ תקציבי בפעילויות השוטפות. הסכום אינו כולל את ההוצאות למימון לימודים אקדמיים לעובדי הבנק ואף לא עלויות עקיפות בגין שכר עובדי הדרכה, שכירות ואחזקת מבנה. הסכום אינו כולל גם את החלק היחסי בשכר העובדים בגין שעות השתתפותם בהדרכה, במסגרת ההדרכה של הבנק, בלמידה עצמית באמצעות המערכות הממוחשבות ללמידה מרחוק ובמסגרות חיצוניות.

כמו כן, לצורך ביצוע הדרכות בבנק מופעלים חונכים ושותפי הדרכה שנמנים על עובדי הבנק, אשר משלבים בעבודתם השוטפת גם סיוע בחונכות, בהדרכה ובפיתוח חומרי הדרכה. העלות אינה כוללת גם את העלויות בעניין זה.

השליטה בבנק

השליטה בבנק עד ליום 3 בדצמבר 2013

עד ליום 3 בדצמבר 2013 קבוצת ברונפמן-שראן, הייתה בעלת השליטה בבנק והחזיקה 265,164,841 מניות רגילות א' בנות 0.1 ש"ח ע.ב. כל אחת של הבנק (להלן: "מניות רגילות") אשר היוו כ-25.16% מהון המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו. קבוצת ברונפמן החזיקה בבנק מניות שהיוו כ-15.1% מההון המונפק ומזכויות ההצבעה, באמצעות השותפות המוגבלת Treetops Acquisition Group LP (להלן: "Treetops"). מר רובין שראן החזיק בבנק מניות שהיוו כ-10.06% מההון ומזכויות ההצבעה, באמצעות השותפות המוגבלת Treetops Acquisition Group II LP (להלן: "Treetops II"). בעלי השליטה הסופיים בבנק היו ה"ה: אדגר מ. ברונפמן ז"ל, מתיו ברונפמן, אדם ר. ברונפמן, הולי ב. לב, מייקל ראובינוף, פיליפ מילשטיין ורובין שראן. בדוח שנתי 2012 תוארו בהרחבה היתר נגיד בנק ישראל לשליטה והחזקת אמצעי שליטה בבנק וההסדרים בין מרכיבי קבוצת ברונפמן-שראן.

עסקה למכירת מניות מיום 3 בדצמבר 2013

לפי מה שנמסר לבנק, ביום 3 בדצמבר 2013 Treetops II ו-Treetops מכרו 44,262,511 מניות רגילות על ידי Treetops ו-29,508,340 מניות רגילות על ידי Treetops II, בעסקה מחוץ לבורסה, במחיר למניה של 6.679 ש"ח, כמפורט בדוח מידי מיום 3 בדצמבר 2013 (מס' אסמכתא 01-2013-213078). עם השלמה העסקה, נכנס לתוקף היתר נגידת בנק ישראל מיום 1 בדצמבר 2013, להחזקת אמצעי שליטה בבנק (להלן: "היתר ההחזקה"), אשר נועד לאפשר את ביזור גרעין השליטה בבנק באופן הדרגתי, כמפורט בדוח מידי מיום 12 בדצמבר 2013 (מס' אסמכתא 01-2013-095539). במועד כניסתו לתוקף של היתר ההחזקה, בוטל היתר השליטה והחזקת אמצעי שליטה בבנק, שניתן לקבוצת ברונפמן-שראן ביום 29 בינואר 2006. בהתאם לכך, קבוצת ברונפמן-שראן חדלה להיות בעלת שליטה בבנק, והבנק הפך להיות בנק בלא גרעין שליטה. ביום 9 בפברואר 2014 חתמה נגידת בנק ישראל על תיקון להיתר ההחזקה, שנערך עקב פטירתו של מר אדגר מ. ברונפמן ז"ל, ביום 21 בדצמבר 2013, כמפורט בדוח מידי מיום 10 בפברואר 2014 (מס' אסמכתא 01-2014-036505) (להלן: "היתר ההחזקה המתוקן"). כל הדוחות המידיים האמורים מובאים כאן על דרך ההפניה. לפרטים בדבר הוראות למינוי דירקטורים בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה, שנקבעו בחוק הבנקאות רישוי (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012, ראו לעיל "חקיקה ופיקוח".

החזקות קבוצת ברונפמן ומר שראן לאחר העסקה למכירת מניות

החזקות קבוצת ברונפמן במניות הבנק הינן כלהלן:

114,836,393 מניות רגילות, המהוות כ-10.9% מההון המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו, מוחזקות על ידי Treetops.

- Treetops הינה שותפות מוגבלת שהתאגדה באיי קיימן. השותפים המוגבלים ב-Treetops הינם חברי קבוצת ברונפמן, כמפורט להלן:
- Edgar Miles Bronfman IDB Trusts A through G (שבע נאמניות), מחזיקות בכ-64.273% ב-Treetops. הנהנים של שבע הנאמניות האמורות, לאחר פטירתו של מר אדגר מ. ברונפמן ז"ל, הינם ילדיו של מר אדגר מ. ברונפמן ז"ל (סמיואל ברונפמן II, אדגר ברונפמן ג'וניור, הולי ב. לב, מתיו ברונפמן, אדם ר. ברונפמן, שרה איגנט, קלייר וו. ברונפמן) וצאצאיהם (כמפורט בסנפח 3 לתוספת להיתר ההחזקה המתוקן);
- מתיו ברונפמן מחזיק ישירות בכ-6.424% ב-Treetops;
- Matthew Bronfman IDB Trust, אשר הנהנה שלה הוא מתיו ברונפמן, מחזיק בכ-6.424% ב-Treetops;
- Holly B. Lev IDB Trust, שהנהנית שלה היא הולי ב. לב, מחזיקה בכ-6.424% ב-Treetops;
- Adam R. Bronfman IDB Trust, שהנהנה שלה הוא אדם ר. ברונפמן, מחזיקה בכ-6.424% ב-Treetops.

כל הנאמניות המפורטות לעיל, ייקראו להלן, ביחד, "נאמניות ברונפמן". הנאמנים של כל אחת מנאמניות ברונפמן, ייפו את כוחו של הנהנה של הנאמנות (ולגבי שבע הנאמניות A through G, מינו הנאמנים את מר מתיו ברונפמן ואת מר אדם ר. ברונפמן כמויפי כח. על פי ייפוי הכח, מיופי

הכח יפעלו בהסכמה ביניהם, ואולם, חתימתו של כל אחד ממיפוי הכח תהא מספקת על מנת להעיד על הפעלת ייפוי הכח), לקבל את כל החלטות ביחס להשקעה בבנק, למעט במקרים של החלפת מיופה הכח (בכפוף לאישור מוקדם של בנק ישראל), ביצוע השקעות נוספות ב-Treetops ו/או בבנק, וכן מכירה, התקשרות בהסכם מיזוג או העברה כלשהי של האינטרסים של הנאמנות, ב-Treetops ו/או בבנק.

- PLM/IDB Investment LLC, חברה בבעלותו המלאה של פיליפ מילשטיין, מחזיקה בכ-6.424% ב-Treetops;
- Rubinoff IDB Holdings LP, שותפות מוגבלת בבעלותו המלאה של מייקל ראובינוף, מחזיקה בכ-3.207% ב-Treetops.
בנוסף לחברי קבוצת ברונפמן, השותפות המוגבלת Treetops Special Limited Partner LP, שהתאגדה באיי קיימן (להלן: SLP), מחזיקה, כשותף מוגבל, בכ-0.2% ב-Treetops. (השותפים המוגבלים ב-SLP, הינם מתיו ברונפמן (כ-65%) וכן מייקל ראובינוף, באמצעות Rubinoff IDB Holdings LP (כ-35%). השותף הכללי של SLP, הינה חברת Treetops SLP Ltd. (חברה בבעלותו המלאה של מתיו ברונפמן, שהתאגדה באיי קיימן), והיא מחזיקה בכ-0.2% ב-SLP).

השותף הכללי של Treetops, המחזיק בכ-0.2% ב-Treetops, הינו Treetops Acquisition Group Ltd. (להלן: "Treetops Ltd."), חברה שהתאגדה באיי קיימן. אמצעי השליטה ב-Treetops Ltd. מוחזקים על ידי חברי קבוצת ברונפמן, בהתאם ליחס החזקותיהם ב-Treetops. לפי מה שנמסר לבנק, הנאמנים של הנאמנויות התחייבו, כי הנאמנויות ימשיכו להחזיק באינטרסים שלהן ב-Treetops וב-Treetops Ltd., כל עוד Treetops Ltd. ימשיכו להיות הבעלים של לפחות 5% מהאינטרסים בבנק.

החזקות מר שראן במניות הבנק הינן כלהלן:

76,557,597 מניות רגילות, המהוות כ-7.26% מההון המונפק של הבנק ומזכויות ההצבעה בו, מוחזקות על ידי Treetops II.
Treetops II הינה שותפות מוגבלת שהתאגדה באיי קיימן. השותף המוגבל ב-Treetops II הינו חברת Cam Discount Ltd. (להלן: "Cam Discount"), המחזיקה בכ-99.8% ב-Treetop II. Cam Discount הינה חברה שהתאגדה באיי קיימן ואשר מלוא אמצעי השליטה בה מוחזקים על ידי רובין שראן. השותף הכללי של Treetops II, המחזיק בכ-0.2% ב-Treetops II, הינו Treetops Acquisition Group II Ltd. (להלן: "Treetops II Ltd."), חברה שהתאגדה באיי קיימן ואשר מלוא אמצעי השליטה בה מוחזקים על ידי Cam Discount.

היתר נגידת בנק ישראל להחזקת אמצעי שליטה בבנק

תוקף היתר ההחזקה הוא עד תום תקופת המעבר (כהגדרתה להלן) ואולם אם תקופת המעבר תסתיים לפני תום 6 חודשים ממועד תחילתה, יהיה תוקפו של סעיף 3 (א) להלן עד תום שישה חודשים מתחילת תקופת המעבר או עד תום התקופה שהוארכה על פי החלטת המפקח על הבנקים בהתאם לסעיף זה. תוקפו של סעיף 8 להלן יהיה עד תום שנה מתום תקופת המעבר.

להלן התנאים העיקריים של היתר ההחזקה:

1. במהלך תקופת המעבר קבוצת ברונפמן ומר שראן (להלן: "המחזיקים") רשאים לבצע אך ורק מכירות של אמצעי שליטה בבנק, ולא יבצעו רכישות כלל.

"תקופה המעבר" - התקופה המתחילה במועד ההעברה הראשונה של אמצעי שליטה בבנק (דהיינו: מכירת המניות שהושלמה ביום 3 בדצמבר 2013, כמתואר לעיל; להלן: "העברה ראשונה של אמצעי שליטה בבנק") ומסתיימת במועד המוקדם מבין אלה: תום שנתיים ממועד ההעברה הראשונה של אמצעי שליטה בבנק או המועד בו הן קבוצת ברונפמן לא תחזיק יותר מ-5% מכל סוג של אמצעי השליטה והן מר שראן לא יחזיק יותר מ-5% מכל סוג של אמצעי שליטה בבנק. המפקח רשאי להאריך את תקופת המעבר בשנה נוספת.

2. (א) קבוצת ברונפמן רשאית להחזיק בכל סוג של אמצעי שליטה בבנק, לא יותר מן השיעור שיוחזק על ידה מיד לאחר ההעברה הראשונה של אמצעי שליטה בבנק; ההחזקה כאמור תיעשה באמצעות הגופים המפורטים בתוספת להיתר ההחזקה ובשיעורים המפורטים באותה תוספת;

Treetops רשאית להחזיק במישרין בכל סוג של אמצעי שליטה בבנק, לא יותר מן השיעור שיוחזק על ידה מיד לאחר ההעברה הראשונה של אמצעי שליטה בבנק.

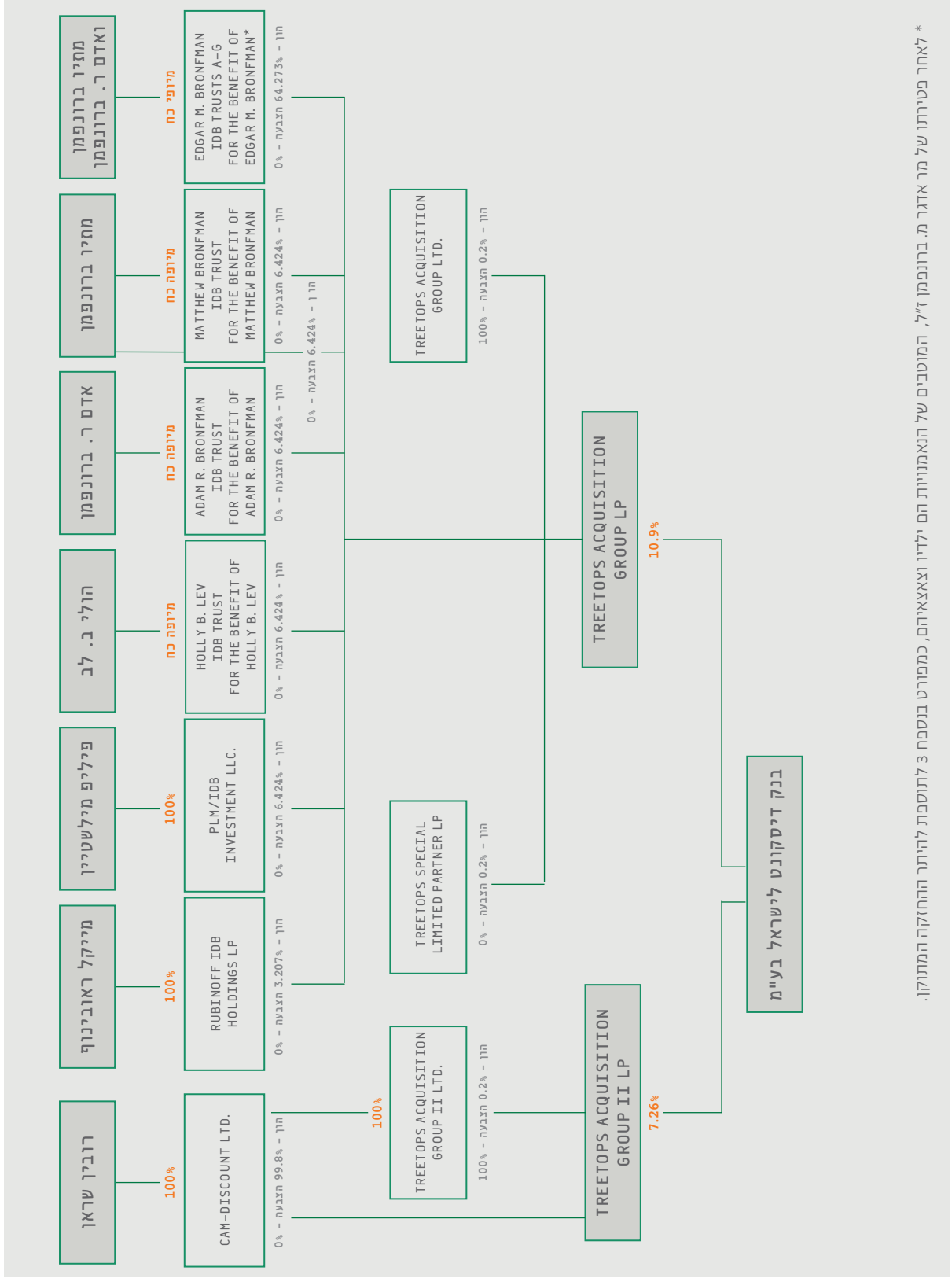
(ב) מר שראן רשאי להחזיק בכל סוג של אמצעי שליטה בבנק, לא יותר מן השיעור שיוחזק על ידו מיד לאחר ההעברה הראשונה של אמצעי שליטה בבנק; ההחזקה כאמור תיעשה באמצעות הגופים המפורטים בתוספת להיתר ההחזקה ובשיעורים המפורטים באותה תוספת;

Treetops II רשאית להחזיק במישרין בכל סוג של אמצעי שליטה בבנק, לא יותר מן השיעור שיוחזק על ידה מיד לאחר ההעברה הראשונה של אמצעי שליטה בבנק.

- (ג) על כל התאגידים והנאמנויות המפורטים בתוספת להיתר ההחזקה (להלן: "הגופים"), יחולו המגבלות הבאות:
- (1) 100% מסך הנכסים המאזניים של כל אחד מהגופים ימומנו מההון; למרות האמור לעיל, כל אחת מ-Treetops II או Treetops תהיה רשאית לקבל אשראי ובלבד שלא שועבדו להבטחתו מעל 5% מכל סוג של אמצעי השליטה בבנק, כאמור בסעיף קטן (ד) להלן.
- (2) הגופים כאמור לא יעסקו בעיסוק כלשהו פרט להחזקת אמצעי השליטה בבנק, על פי התוספת להיתר ההחזקה.
- (ד) המחזיקים לא ישעבדו את אמצעי השליטה, בבנק או בגוף כלשהו מהגופים. למרות האמור לעיל, איסור השעבוד לא יחול על 5% מכל סוג של אמצעי השליטה בבנק שיוחזקו על ידי קבוצת ברונפמן או על ידי מר שראן, בנפרד.
- (ה) (1) המחזיקים לא יסכימו, במפורש או מכללא, להטלת עיקול על אמצעי השליטה, בבנק או בגוף כלשהו מהגופים; המחזיקים לא יעשו כל פעולה אחרת שיש בה כדי לשנות בפועל את זכות הבעלות על אמצעי שליטה אלה או על הזכויות הגלומות בהם והמפורטות בהגדרת "אמצעי שליטה" שבסעיף 1 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, למעט מכירתם בהתאם להיתר זה.
- (2) הוטל עיקול למרות האמור לעיל, על אמצעי שליטה המוחזקים בידי מחזיק כאמור בסעיף קטן (1) לעיל, יפעל אותו מחזיק, בכל דרך העומדת לרשותו, להסרה מיידית של העיקול.
3. המחזיקים יפעלו ויצביעו מכח סך החזקותיהם באמצעי שליטה בבנק, כדלקמן:
- (א) לסיום תפקידם של דירקטורים שהיו או הינם בעלי זיקה למי מהמחזיקים, כפי שיקבע המפקח, בתוך שישה חודשים מתחילת תקופת המעבר, לרבות באמצעות מסירת דרישה לדירקטוריון הבנק, לכנס אסיפת בעלי מניות שעל סדר יומה הצעה כאמור ותמיכה בהצעה מכח כל החזקותיהם באמצעי שליטה בבנק. המפקח רשאי להאריך את התקופה האמורה, לגבי דירקטור אחד או יותר, לפי שיקול דעתו.
- (ב) לדרוש מדירקטוריון הבנק, בסמוך לאחר תחילת תקופת המעבר, לכנס אסיפת בעלי מניות שעל סדר יומה הצעה להגדלה של ההון הרשום של הבנק בשיעור של 15% ותמיכה בהצעה זו (באסיפה כללית מיום 17 בפברואר 2014 אושרה הגדלה כאמור - ראו ביאור 13 ג' 3 לדוחות הכספיים).
4. שיתוף פעולה בין המחזיקים:
- (א) קבוצת ברונפמן ומר שראן יורשו לשתף פעולה רק בענין מכירת אמצעי השליטה המוחזקים על ידם, וכן ככל שנדרש לצורך פעילותם והצבעתם מכח סך כל החזקותיהם בבנק, כאמור בסעיף 3 לעיל.
- (ב) בתום שישה חודשים מתחילת תקופת המעבר, קבוצת ברונפמן לא תצביע מכח זכויות הצבעה העולות על 5% מאמצעי השליטה בבנק ומר שראן לא יצביע מכח זכויות הצבעה העולות על 5% מאמצעי השליטה בבנק, והכל למעט בנושאים האמורים בסעיף 3 לעיל, לגביהם יצביעו קבוצת ברונפמן ומר שראן מכח סך החזקותיהם באמצעי השליטה בבנק.
- הובהר כי במהלך ששת החודשים הראשונים של תקופת המעבר, יורשו המחזיקים להצביע, גם בנושאים שאינם מפורטים בסעיף 3 לעיל, מכח כל אמצעי השליטה המוחזקים על ידם, ובלבד שקבוצת ברונפמן ומר שראן לא יתאמו בנושאים אלה את אופן ההצבעה ביניהם.
- (ג) מבלי לפגוע באמור בסעיף קטן (ב) לעיל, חברי קבוצת ברונפמן, המחזיקים ביחד באמצעי השליטה בבנק באמצעות Treetops, רשאים להמשיך לשתף פעולה ביניהם וכן לתאם את אופן ההצבעה בזכויות ההצבעה שבידם.
5. במידה ובמהלך המכירה החזקותיה של קבוצת ברונפמן או של מר שראן יפחתו לשיעור של 5% או פחות מאמצעי השליטה בבנק, שאינו מחייב קבלת היתר החזקה (להלן: "שותף א"), בעוד שהחזקותיו של המחזיק האחר (קבוצת ברונפמן או מר שראן, לפי הענין, להלן: "שותף ב") טרם פחתו משיעור זה, יתבטלו, לגבי שותף א', התנאים בהיתר הקבועים בסעיף 2 לעיל ובסעיף 7 להלן. האמור לעיל, יחול גם לגבי שותף ב', במועד שבו החזקותיו יפחתו לשיעור של 5% או פחות מאמצעי השליטה בבנק, שאינו מחייב קבלת היתר החזקה.
- הובהר כי היתר החזקה, יחד, יהיה עדיין בתוקף ויאפשר למחזיקים להמשיך ולפעול על פי תנאיו, ובכלל זה, לתאם את המשך מכירת אמצעי השליטה בבנק וכן לפעול ולהצביע בהתאם לתנאים המפורטים בסעיף 3 לעיל.
6. המחזיקים והגופים באמצעותם מוחזקים אמצעי השליטה כמפורט בסעיף 2 לעיל ובתוספת להיתר, יהיו רשאים להמשיך ולפעול על פי הסכם שיתוף הפעולה (Summary of Principal Terms) אשר צורף כנספח B להסכם המשקיעים מיום 25 בינואר 2006, שאושר מראש ובכתב על ידי המפקח, בכפוף לכך שלא יופרו התנאים הקבועים בהיתר החזקה.
7. אמצעי השליטה בבנק המוחזקים, במישרין, על ידי Treetops II ו-Treetops ימשיכו להיות מופקדים בידי הנאמן - יובנק חברה לנאמנות בע"מ, בהתאם להסכם הנאמנות בנוסחו המתוקן, ובכלל זה, בהתאם לתוספת III להסכם הנאמנות, כפי שאושרה על ידי המפקח, ביום 3 בדצמבר 2012, או יופקדו בידי נאמן אחר אשר זהותו, כתב נאמנותו, וההוראות שיינתנו לו בהסכם הנאמנות, יהיו כפופים לאישור מראש ובכתב בידי המפקח.

8. בתקופה המעבר ובמשך שנה נוספת (להלן: "תקופת הצינון") המחזיקים לא יהיו רשאים להציע מועמדים לכהונה כדירקטורים בבנק או להיות מעורבים בדרך כלשהי בהצעת מועמדים לכהונה בדירקטוריון ולא יהיו רשאים להציע את הפסקת כהונתו של דירקטור, למעט כאמור בסעיף 3 (א) לעיל.
- מבלי לגרוע מן האמור לעיל, הובהר כי המחזיקים יהיו רשאים להצביע בענין מינויים או הפסקת כהונתם של דירקטורים, שלא הוצעו על ידי המחזיקים, בכפוף לתנאים הקבועים בסעיף 4 (ב) לעיל.
9. (א) ללא אישור מראש ובכתב של המפקח, בתקופת המעבר לא יעסקו המחזיקים או מי מהם, או תאגידים שבשליטתם, בכל עסק בישראל של קבלת פיקדונות - ואף מפחות משלושים אנשים, של מתן אשראי, או כל עיסוק פיננסי אחר בישראל שיש בו משום תחרות בעסקי הבנק.
- (ב) ללא אישור מראש ובכתב של המפקח, בתקופת המעבר, לא יהיו המחזיקים או מי מהם, או תאגידים שבשליטתם, בעלי ענין, דירקטורים, או מנהלים בכירים, בתאגידים העוסקים בעיסוקים מאלה האמורים בסעיף קטן (א) לעיל; לענין זה, "בעל ענין" - מי שמחזיק 5% או יותר מכל סוג של אמצעי שליטה.
- לפרטים בדבר ההוראות שנקבעו בהיתר ההחזקה, בענין עסקאות בין המחזיקים לבין הבנק, ראו ביאור 22 ה (2) לדוחות הכספיים. בהיתר ההחזקה נקבע גם כי בתקופת הצינון יש לראות במחזיקים אנשים קשורים ובעלי שליטה לצורך הוראת ניהול בנקאי תקין בענין עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים (הוראה מס' 312).
- במכתב המפקח על הבנקים מיום 1 בדצמבר 2013, שנלווה להיתר ההחזקה האמור, הובהר בין היתר, לענין דירקטורים חיצוניים, כלהלן:
- (1) לאור העובדה שבתקופת המעבר הבנק יעבור למעמד של בנק בלא גרעין שליטה, יחולו הכללים המתאימים בחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, לענין זיקה של דירקטורים חיצוניים בבנק בלא גרעין שליטה, הכוללים העדר זיקה למחזיק מעל 2.5% מאמצעי השליטה בבנק.
- (2) לא תופסק כהונתם של הדירקטורים החיצוניים בבנק (דירקטורים חיצוניים על פי חוק החברות ודירקטורים חיצוניים על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 301 בענין דירקטוריון) בעקבות ביזור השליטה בו.

החזקת קבוצת ברונפמן והחזקות מר שראן בבנק דיסקונט לישראל בע"מ

* לאחר פטירתו של מר אדגר מ. ברונפמן ז"ל, המוטבים של הנאמנויות הם ילדיו וצאצאיהם, כמפורט בנספח 3 לתוספת להיתר החזקה המתוקן.

מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים ואומדנים חשבונאיים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים (שהעיקריים בהם פורטו בביאור 1 לדוחות הכספיים) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. רמת ההסדרה של הדיווח הכספי של תאגידים בנקאיים הינה מהגבוהות בתחומי הדיווח הכספי בישראל. הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו הינן מקיפות, מפורטות, ומגיעות לעיתים עד כדי הכתבת הנוסחים שתאגיד בנקאי מחוייב לנקוט בהם. עם זאת, ישנם תחומים בהם יישום המדיניות החשבונאית כרוך במידה גבוהה של הערכה ואומדן, אשר נערכים על ידי הנהלת התאגיד הבנקאי במהלך עריכת הדוחות הכספיים. יישומם של כללי החשבונאות המקובלים והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו על ידי הנהלת הבנק, כרוך איפוא לעיתים בהנחות, הערכות ואומדנים שונים המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, לרבות התחייבויות תלויות, ועל התוצאות הכספיות המדווחות של הבנק. ייתכן שהתממשותם בעתיד של ההערכות והאומדנים כאמור, יהיה שונה מכפי שהוערך בעת עריכת הדוחות הכספיים. חלק מהאומדנים ומההערכות בהם נעשה שימוש, כרוך במידה רבה של אי ודאות או רגישות למשתנים שונים. אומדנים והערכות מסוג זה, שהשתנתם עשויה להשפיע באופן מהותי על התוצאות הכספיות המוצגות בדוחות הכספיים, נחשבים לאומדנים והערכות בנושאים "קריטיים". הנהלת הבנק בדעה כי האומדנים וההערכות שיושמו בעת עריכת הדוחות הכספיים הינם נאותים ונעשו על פי מיטב ידיעתה ושיקול דעתה המקצועי. להלן מובאת סקירה תמציתית של הערכות ואומדנים חשבונאיים בנושאים "קריטיים".

הפרשות להפסדי אשראי

החל מיום 1 בינואר 2011, הבנק מיישם את ההוראה בדבר "המדידה והגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי". ההפרשות להפסדי אשראי כוללות הפרשה על בסיס פרטני - הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות שנבחנו על בסיס פרטני וזוהו כפגומים ובגין חובות בעייתיים בארגון מחדש, הפרשה על בסיס קבוצתי - הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות קטנים והומוגניים ובגין חובות שנבחנו על בסיס פרטני ולא סווגו כפגומים, והפרשות בגין הלוואות לדיור. ההפרשות כאמור משקפות את הערכת הנהלת הבנק את ההפסד הגלום בתיק האשראי בהתאם לכללים שקבע המפקח על הבנקים ובהתבסס על הערכות ואומדנים. אחת לרבעון בוחנת הנהלת הבנק את תיק האשראי במטרה להעריך את ההפסד האפשרי הגלום בו. תהליך הערכת ההפסד האפשרי בתיק האשראי כולל שלושה שלבים:

- זיהוי הלקוחות שחל שינוי ביכולתם לקיים את התחייבויותיהם כלפי הבנק וסיווגם, כפועל יוצא מכך, בהתאם לסיווגים שנקבעו בהוראות המפקח ועל פי קריטריונים שנקבעו בהוראות אלה: "חובות פגומים", "חובות נחותים" ו-"חובות בהשגחה מיוחדת".
- עריכת הפרשות המבטאות את ההפסד הצפוי הגלום בתיק האשראי.
- בקביעת הפרשות על בסיס פרטני אומדת הנהלת הבנק את הפער שבין יתרת החוב הרשומה לבין השווי ההוגן של הבטחונות (כפי שזה נאמד על ידיה), בגין חובות פגומים המובטחים בבטחון, או את הפער בין יתרת החוב הרשומה של החוב הפגום לבין שווי התקבולים המהוונים הצפויים להערכתה מהחוב, בגין חובות אחרים.
- בקביעת הפרשה על בסיס קבוצתי אומדת הנהלת הבנק את שעור ההפסדים הלא מזוהים הגלומים בתיק, תוך שימוש ב"מקדם ההפרשות להפסדי אשראי", בגין יתרות האשראי המפולחות לפי ענפי משק ובהתאם לסיווג שנקבע, אשר נקבע במסגרת "טווח הפרשות", ממוצע ההפרשות, ושיעור הפרשה בשנה האחרונה, המחושב על בסיס היתרות וההפרשות בענפי המשק השונים, כפי שדווחו על ידי הבנק בשנים האחרונות.
- הפרשה לפי עומק הפיגור על הלוואות לדיור מחושבת בשיעורים עולים, החל מ-8% מיתרת החוב, בגין חובות שעומק הפיגור שלהם עולה על 6 חודשים, ועד ל-80% מיתרת החוב, בעומק פיגור העולה על 33 חודשים. כאשר לדעת הנהלת הפרשות האמורות אינן מספקות, בהתחשב בהערכת השווי של הנכס המשועבד, מבוצעת הפרשה מעבר למתחייב לפי עומק הפיגור. כמו כן, מחושבת הפרשה קבוצתית שאינה פחותה מ-0.35% מיתרת האשראי לדיור שבגינה לא נדרשה הפרשה לפי עומק הפיגור.
- בחינת הנאותות הכוללת של הפרשה להפסדי אשראי.

תהליך הערכת ההפסד הגלום בתיק האשראי, כמתואר לעיל, מתבסס על אומדנים משמעותיים הכרוכים באי ודאות ועל הערכות סובייקטיביות. לשינוי באומדנים או בהערכות שתוארו כאמור לעיל, עשויה להיות השפעה משמעותית על הפרשה להפסדי אשראי המוצגת בדוחות הכספיים של הבנק.

יצוין עוד כי העקרונות שבבסיס ההוראה החדשה מהווים שינוי מרחיק לכת ביחס להוראות שהיו בתוקף עד ליום 31 בדצמבר 2010, בנושא סיווג חובות ומדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין חובות אלו והם חייבו את הנהלת הבנק, בין היתר, לגבש מתודולוגיה בנושאים שונים, תוך שימוש בהנחות, אומדנים ושיקול דעת. בעתיד, לאחר שהמידע המופק יילמד וינתח לאורך זמן, ייתכן שיחולו שינויים מסויימים במתודולוגיה, בהנחות ובאומדנים האמורים.

לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית, ראו ביאור 1 ד' 4 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר האשראי ואיכותו, ראו ביאור 4 ב' 3 לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר סיכון האשראי הכולל, שבאחריות הקבוצה, בגין לווים בעייתיים, ראו לעיל בפרק "התפתחות נכסים והתחייבויות". לפרטים בדבר ניהול סיכונים האשראי בבנק, ראו לעיל בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם". לפרטים בדבר טיטוט הוראה בנושא "הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי", ראו ביאור 1 ה' 3 לדוחות הכספיים.

התחייבויות תלויות

נגד הבנק ונגד בנקים וחברות בקבוצה תלויות ועומדות תובענות בנושאים שונים, ובכלל זה תובענות ייצוגיות ובקשות להכיר בתובענות כתובענות ייצוגיות.

הטיפול החשבונאי בהתחייבויות תלויות מתבצע בהתאם לכלל האמריקאי FAS-5 - Accounting for Contingencies, והוראות הנלוות אליו ובהתאם להנחיות והבהרות הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראות דיווח לציבור בעניין "טיפול חשבונאי בתביעות תלויות". בהערכת ההפרשה הנדרשת יש צורך לבחון את ההסתברות להפסד ולאמוד את סכומו. להערכות האמורות יש השלכה הן על עצם החובה לערוך הפרשה בגין התביעה והן על אופן הגילוי בדוחות הכספיים והיקפו.

כן קובע הכלל האמריקאי כי אם אין אפשרות להעריך את הסיכון, אין לערוך הפרשה בגינו, אך יש לתת לגביו גילוי אם הוא עלול להיות מהותי. לצורך הערכת ההפסדים האפשריים בגין התביעות המוגשות נגד הבנק, מתבססות הנהלת הבנק, וההנהלות של בנקים וחברות אחרות בקבוצה, על חוות דעתם של היועצים המשפטיים המייצגים אותן בתביעות אלה. מטבע הדברים, חוות דעת אלה הן סובייקטיביות, ומתמודדות עם קשיי הערכה אובייקטיבים. קשיים אלה גדלים לאין שיעור ככל שמדובר בתובענות ייצוגיות וזאת, מהטעמים שיפורטו להלן.

על פי הדין הישראלי, בקשה לאשר תובענה כייצוגית מהווה, למעשה, מהלך מקדמי שבמהלכו בוחן בית המשפט מספר מבחנים כדי להחליט בבקשה. בין היתר בוחן בית המשפט האם מדובר בתובע ראוי והולם, הוא בוחן את תום ליבו של התובע, האם הדרך של תביעה ייצוגית היא הדרך היעילה וההוגנת לברור העניין, האם התובענה מגלה שאלות משותפות של עובדה ומשפט, וכן בוחן בית המשפט את סיכויי התביעה. עוד קובע בית המשפט, באותה החלטה, מהי הקבוצה אותה יהיה התובע רשאי לייצג ובאיזה עילות תוגש התביעה. מהאמור לעיל עולה כי רוב הפרמטרים הינו אקסוגני לסיכוי התביעה עצמה והם מתבררים בדרך כלל במהלך הדיון (שיכול להמשך מספר שנים).

על החלטה, כשזו מתקבלת, מוגשת בדרך כלל בקשת רשות ערעור, שגם היא מתבררת במשך תקופה ארוכה. רק לאחר מכן, אם נדחתה בקשת רשות הערעור, נדונה התובענה הייצוגית בבית המשפט מתחילה, במגבלות שנקבעו בהליך המקדמי.

אמנם הכלל החשבונאי הנקוט בידי תאגידים בנקאיים בישראל הוא הכלל האמריקאי אולם חיוני, בהקשר זה, להביא בחשבון את השוני במאפייני המציאות האמריקאית בהשוואה למציאות הישראלית, ואת הקשיים שעולים כתוצאה משוני זה.

בארה"ב קיים ניסיון רב שנים (עשרות שנים) בנושא התובענות הייצוגיות וקיימים לגבי נתונים מוכרים ובדוקים, לרבות לגבי שיעור הפשרות וסכומי הפשרות ששולמו בתיקים כאלה. ניסיון כזה חסר לחלוטין בדיון הישראלי ובפרקטיקה בארץ. גם אופן ניהול ההליכים המשפטיים בארה"ב שונה מזה שבישראל ומאפשר לצדדים לבחון את עדי הצד שכנגד עוד לפני הדיון בבית המשפט, ולהעריך את סיכויי התביעה בשלב מוקדם יותר. האמור לעיל מעורר קשיי הערכה מיוחדים בכל הקשור להתייחסות לבקשות לאשר תובענות ייצוגיות ולתובענות ייצוגיות.

כאמור, הנהלת הבנק וההנהלות של בנקים וחברות אחרות בקבוצה מתבססות על חוות דעתם של יועציהן המשפטיים. חוות דעת אלה הינן סובייקטיביות ומתמודדות עם קשיי הערכה אובייקטיבים. לפיכך, ייתכן שהתוצאות בפועל של חלק מהתביעות, תהינה שונות מאלה שהוערכו בחוות דעתם של היועצים המשפטיים. לאור היקף התביעות התלויות כנגד הבנק ובנקים וחברות אחרות בקבוצה, ייתכן שלאי התממשות ההערכות כאמור, תהיה השפעה משמעותית על התוצאות הכספיות של קבוצת דיסקונט.

הנהלת הבנק ויועציו המשפטיים, כמו גם ההנהלות והיועצים המשפטיים של בנקים וחברות אחרות בקבוצה, בוחנים את התביעות אחת לרבעון ומעדכנים במידת הצורך את ההפרשות בגינם, על פי ההתפתחויות.

בהוראת הדיווח לציבור בענין "טיפול חשבונאי בתביעות תלויות" נקבע כי בהערכת התביעות המשפטיות התלויות תתבסס הנהלת התאגיד

הבנקאי על חוות דעת יועציה המשפטיות, אשר תקבענה את ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון בתביעות תלויות. התביעות סווגו בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפות לסיכון, כמפורט בביאור 1 ד' 17 לדוחות הכספיים. בדוחות הכספיים נכללות הפרשות מתאימות בשל תביעות שתחום ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון בגין הוערך כ"צפוי".

בדוחות הכספיים, ניתן גילוי להליכים משפטיים מהותיים המתנהלים כנגד הבנק וחברות הקבוצה לפי הקריטריונים שפורטו בביאור 1 ד' 17 לדוחות הכספיים. בנוסף, בביאור 19 ג' לדוחות הכספיים ניתן גילוי אודות סך החשיפה בגין תביעות שהוערכו, כולן או חלקן (בגין החלק הרלבנטי), כ- "אפשרי" (Reasonably Possible). יצויין כי במקרים בהם הבנק הינו אחד מהנתבעים בתיק, והנתובעים לא ייחסו בתביעתם סכום לכל אחד מהנתבעים, הערכת סכום התביעה שרלבנטי לבנק מתבצעת כמיטב היכולת, בשים לב לכך שהתחשבות בסכום הכולל עשויה להטעות ואין היא נכונה בנסיבות העניין, וההערכה אינה מייצגת בהכרח את החלוקה כפי שתקבע בסופו של דבר בידי בית המשפט.

לפרטים אודות תובענות משפטיות מהותיות שתלויות ועומדות נגד הבנק ונגד חברות אחרות בקבוצה, ראו ביאור 19 ג' לדוחות הכספיים. לפרטים אודות הליכים נוספים ותביעות שהסתיימו בשנת הדוח, ראו "הליכים משפטיים" להלן. לפרטים נוספים, ראו ביאור 1 ד' 17 לדוחות הכספיים.

ירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה

על פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו וכללי החשבונאות המקובלים החלים על תאגידים בנקאיים, רווחים או הפסדים שטרם מומשו מהתאמה לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה, בניכוי השפעת המס, נזקפים ישירות לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר ומועברים לדוח רווח והפסד במקרים מסויימים, לרבות בעת מימוש. הפסדים שטרם מומשו, שנזקפים לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, הינם הפסדים בעלי אופי זמני בלבד. הפסדים בעלי אופי זמני (other than temporary) נזקפים מיידית לדוח רווח והפסד.

הנהלת הבנק נדרשת איפוא לבחון ולהעריך מה אופי הפסדים שנצברו בגין ניירות ערך כאמור.

לצורך קבלת ההחלטה לגבי אופי הפסדים שנצברו בגין ניירות ערך כאמור, מתבססת הנהלת הבנק ו/או חברות הבת הרלבנטיות, על מאפיינים שונים של נייר הערך שביגנו נצברו הפסדים ושל החברה שהנפיקה אותו, כגון: שעור ההפסד ביחס לעלות/לעלות מופחתת, התקופה שבה השווי הוגן של נייר הערך נמוך מעלותו, דירוג האשראי של הנייר ושינויים שחלו בדירוגו ויחוס ירידת הערך לשינוי לרעה במצב המנפיק או לשינוי במצב השוק בכללותו ועוד. לפרטים נוספים, ובכלל זה התבחינים שבהתקיימם תתחייב הכרה בירידת ערך שאינה זמנית, ראו ביאור 1 ד' 5.7 לדוחות הכספיים.

ההערכות והמאפיינים האמורים נתונים במידה רבה לשיקול דעת סובייקטיבי ולפיכך, לשינויים בהערכות ובהנחות ובמאפיינים שביסודן עשויה להיות השפעה משמעותית על הדוחות הכספיים.

מדידת מכשירים פיננסיים על פי שוים ההוגן

הוראות המפקח על הבנקים. החל מיום 1 בינואר 2011, הבנק מיישם את ההוראה של הפיקוח על הבנקים בדבר מדידת שווי הוגן המבוססת על תקן חשבונאי 157 FAS האמריקאי. שווי הוגן מוגדר כסכום אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך העברת התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע זמין בשוק, המתקבל ממקורות בלתי תלויים, ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי.

157 FAS מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת שווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים.

סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן לפי רמות: 1, 2 ו-3. לפרטים נוספים, ראו ביאור 1 ד' 7.

החל מיום 1 בינואר 2012, הבנק מיישם את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא מדידת שווי הוגן. העדכון קובע תיקונים ל-157 FAS (ASC 820) הנדרשים לקביעת הגדרה אחידה של מדידת השווי הוגן בתקני חשבונאות מקובלים בארה"ב (U.S. GAAP) ובתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS).

בהתאם לעדכון, הנחת היסוד "בשימוש" (in-use) אינה מיושמת לגבי מכשירים פיננסיים. עם זאת, נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות המוחזקים והמנוהלים במסגרת פורטפוליו נמדדים, בתנאים מסויימים, לפי שווי הוגן תוך שימוש במחיר שהיה מתקבל או משולם אילו פוזציה נטו בקבוצות של נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות כאמור הייתה נמכרת או מועברת.

בנוסף, בהתאם לעדכון, מדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נעשית ללא הבאה בחשבון של פקטור גודל ההחזקה (blockage factor) הן לגבי מכשירים פיננסיים בכל הרמות.

בנוסף, בעקביות למדידת שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות, נמדד השווי ההוגן של הפריטים המסווגים בהון תוך שימוש במחירים מצוטטים של הפריטים כאמור (או של מכשירים דומים) אשר נסחרים כנכסים. קביעת השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים המשתייכים לרמה 2 ולרמה 3, מבוססת על הערכות והנחות שנשענות, בין היתר, על שיקול דעת סובייקטיבי. לפיכך, סטיה אפשרית בהערכות ובהנחות כאמור עלולה להטות את שוויים ההוגן של המכשירים הפיננסיים. לפריטים נוספים בדבר התפלגות השווי ההוגן של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות שנמדדים לפי שווי הוגן, לפי מדרג האיכות שנקבע בתקן, ראו ביאור 21 לדוחות הכספיים.

הנחות לפיהן סיווג הבנק נכסים או התחייבויות לקבוצות האיכות השונות, כמפורט לעיל, כללו:

- בקבוצת האיכות הגבוהה (רמה 1), נכללים מכשירים פיננסיים ומכשירים פיננסיים נגזרים, הנסחרים בשוק פעיל (המתאפיין במספר רב של משתתפים ומחזורי מסחר גבוהים), ששערי המסחר בו משקפים את מחירי השוק בפועל;
- בקבוצת איכות הביניים (רמה 2), נכללים מכשירים פיננסיים שאינם נסחרים בשוק פעיל, וקביעת שוויים ההוגן מבוססת על ציטוטים המתקבלים מגופים בלתי תלויים (להלן: מכשירים ששוויים ההוגן נקבע באמצעות "שירותי תמחור") ומודלים להערכה אשר כל הנתונים המשמעותיים בהם הם נצפים בשוק ונתמכים על ידי נתוני שוק נצפים. המכשירים הפיננסיים (לרבות מכשירים נגזרים) ששוויים ההוגן נקבע באמצעות "שירותי תמחור" כוללים ניירות ערך לא סחירים במטבע ישראלי ואיגרות חוב של מוסדות פיננסיים וממשלות בחו"ל;
- בקבוצת האיכות הנמוכה (רמה 3), נכללים מכשירים פיננסיים נגזרים שקביעת שוויים ההוגן מבוססת על נתונים לא נצפים משמעותיים הנכללים במודל ההערכה.

לפריטים בדבר העברות בין רמות בהיררכיות השווי ההוגן, ראו ביאור 21 ז' לדוחות הכספיים.

כעולה מהנתונים שהובאו בביאור 21 ה' 1 לדוחות הכספיים, שיעור סך המכשירים שסווגו ברמה 3, מתוך סך הנכסים וההתחייבויות בגין מכשירים פיננסיים נגזרים, עמד על 13.8% ביום 31 בדצמבר 2013, לעומת 11.0% ביום 31 בדצמבר 2012. ההכנסה מנכסים והתחייבויות הנמדדים על בסיס שווי הוגן חוזר ונשנה, שנכללו ברמה 3 בביאור 21 ו' (1), הגיעה לסך של 427 מיליון ש"ח בשנת 2013, לעומת הוצאה של 26 מיליון ש"ח בשנת 2012.

אמדן השווי ההוגן של ניירות ערך. ניירות ערך, למעט איגרות חוב מוחזקות לפדיון, מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, למעט מניות וכתבי אופציות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין ומוצגים לפי עלות. ההפרשים בין השווי ההוגן לעלות בספרים של ניירות ערך בתיק הזמין למכירה, נזקפים לקרן הון.

שווי השוק של ניירות ערך שנסחרים בשוק פעיל ויש להם שווי שוק, מייצג את השווי ההוגן. השווי ההוגן המוצג, שמתייחס לניירות ערך אשר אינם נסחרים בשוק פעיל ואין להם שווי שוק, הינו שווי הוגן מחושב, כמפורט להלן.

השווי ההוגן של איגרות חוב של מוסדות פיננסיים בחו"ל מתבסס על ציטוטים מחירים של ספקי מחירים בינלאומיים חיצוניים לבנק, אשר הינם בלתי תלויים בגופים המנפיקים ובלתי תלויים בגופים וממשלות המשווקים. ספקים אלה הינם חברות בינלאומיות מובילות, אשר מספקות שירותי ציטוט ושערוך למאות מוסדות פיננסיים מובילים בעולם. לצרכי בקרה מבצע ה-Middle Office הצלבה של שערי ניירות הערך, כפי שהתקבלו מהספק, לשערים המצוטטים במערכת הבלומברג (מערכת מידע פיננסי) וציטוטי ברוקרים אשר אינם מנפיקי נייר הערך, אשר מהווים אינדיקציה למחיר ביצוע העסקה. כאשר נמצאים הפרשים בין שיערוך הספק לבין שערים המצוטטים מברוקרים, מובאים ניירות הערך לדיון בוועדת הבקרה, להחלטה ביחס לקביעת השווי ההוגן.

חישוב השווי ההוגן בגין ניירות ערך לא סחירים במטבע ישראלי מבוצע בשיטת ערך נוכחי של תזרימי מזומן עתידיים על בסיס הריבית להיוון המתקבלת מחברה מצטטת (שנבחרה על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר). לצורך בקרה עורך ה-Middle Office, במידת האפשר, בדיקה לעומת ניירות ערך סחירים של אותו מנפיק או ניירות ערך דומים בשוק. כמו כן, מבוצעת בדיקה לסבירות השינויים בשווי ההוגן, לרבות ביחס לשערי עסקאות אחרונות ידועות.

אמדן השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים. הבנק פועל בהיקפים משמעותיים בתחום המכשירים הפיננסיים הנגזרים, שהצגתם בדוחות הכספיים מושתתת על בסיס השווי ההוגן, להבדיל מהשווי על פי עקרון הצבירה. כאשר המכשירים הפיננסיים הנגזרים נסחרים בשוק פעיל ויש להם שווי שוק, אזי שווי השוק מייצג את השווי ההוגן.

אם המכשירים הפיננסיים הנגזרים אינם נסחרים בשוק פעיל ואין להם שווי שוק, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור ושערוך, אשר מביאים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר, כגון: ערך נוכחי של תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים להתקבל מהמכשיר, מודל Black and Scholes וכיוצא ב"ב.

חישובי השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים הנגזרים, בגין המרכיב המט"חי שלהם, מתבססים על הריביות והמחירים בשוקי הכספים הבינלאומיים, ובגין המרכיב של המטבע הישראלי, על שיעורי ריבית לא צמודה וריבית צמודת מדד, אשר נקבעים על ידי המחלקה לניהול נכסים והתחייבויות של הבנק ועל ידי חדר העסקאות של הבנק, לפי העניין, בהתחשב במחירי השוק, הנזילות והסחירות הקיימת בשוק המקומי. המרווח

בין ריבית המכירה לריבית הקניה מהווה גורם סובייקטיבי אשר משפיע על חישובי השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים. השווי ההוגן של אופציות מתבסס, ברובו הגדול, על מודל Black and Scholes והוא מושפע מהתנודתיות הגלומה (סטיות תקן) בשער החליפין, הריבית והמדדים הרלבנטיים לאופציה שהבנק רכש או כתב. נתוני התנודתיות של שערי החליפין מט"ח-שקל ומט"ח-מט"ח נקבעים על ידי חדר עסקות של הבנק בהתאם לשוקי הכספים ומבוקרים על ידי ה-Middle Office, תוך השוואתם למספר מקורות מידע. קביעת המודל שישמש לחישוב השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים, מתודולוגית התמחור וחישוב ערכי השווי ההוגן, מתבצעים באחריות ה-Middle Office, המהווה גורם בלתי תלוי ביחידות העסקיות המבצעות את העסקאות (להלן: "הגורם האחראי על קביעת השווי ההוגן"), באמצעות מערכות ייעודיות (להלן: "תהליך קביעת השווי ההוגן"). עבור מכשירים פיננסיים נגזרים שהיקף הפעילות בהם הינו מהותי, תהליך קביעת השווי ההוגן מתוקף ומאומת על ידי המחלקה להערכת סיכונים שוק ונזילות באגף ניהול סיכונים, שהינה פונקציה בעלת רמה מקצועית נאותה ומהווה גורם בלתי תלוי בגורם האחראי על קביעת השווי ההוגן. הליך התיקוף כולל בדיקה ביחס לתאימות המודל לסוג המכשיר, נאותות וסבירות הפרמטרים ששימשו בקביעת השווי ההוגן, סבירות ערכי השווי ההוגן המתקבלים בפועל, בדיקות חישוב מדגמיות וכיוצא ב. תיקוף המודלים המשמשים לחישוב השווי ההוגן מתבצע לפחות אחת לשנה, או בקרות שינוי מהותי בתהליך קביעת השווי ההוגן. תהליך האימות, אשר כולל בעיקרו את בדיקות הסבירות ובדיקות חישוב מדגמיות, מבוצע אחת לרבעון. בנוסף לתהליך האימות והתיקוף, ננקטים מהלכי בקרה במערך החשבות להבטחת תקינות ונאותות ערכי השווי ההוגן של כלל המכשירים הפיננסיים הנגזרים.

קיים ממשק להעברת תוצאות תהליך התיקוף והאימות בין ה-Middle Office, לבין המחלקה להערכת סיכונים שוק ונזילות. במידה ויתעוררו חילוקי דעות בין הגורמים האמורים, העניין יובא לדיון בוועדת הבקרה (ועדה במערך ניהול הסיכונים בה נוטלים חלק גם נציגי מערך החשבות). כמו כן, הבנק מקיים על בסיס שוטף הערכה ובדיקה של הסיכונים הקיימים בהליך קביעת השווי ההוגן. במסגרת אותה תוכנית הבנק הגדיר מגבלה על פיה הוא לא יתקשר בסוג חדש של מכשיר פיננסי בסכום מהותי, וכן לא יגדיל סוג קיים, אם לא קיים לגבי הליך מובנה לקביעת השווי ההוגן ברמה סבירה של ביטחון (להלן: "המכשירים החורגים"). יצוין כי, דרך כלל, הבנק אינו מתקשר בעסקאות במכשירים שלגביהם לא קיימת נילות מספקת בשווקים, פרט לעסקאות שהן בכיסוי מלא (back to back).

בביאור 20 ו-21 לדוחות הכספיים ניתן מידע מקיף על פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים וכן מידע בדבר השווי ההוגן של מכשירים אלו, לפי סוגי מכשירים.

סיכון האשראי. במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים אשר הונפקו על ידי הבנק ונמדדים לפי שווי הוגן, הבנק משקף סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע. לפרטים נוספים בדבר אופן הערכת סיכון אשראי, ראו ביאור 1 ד' 7 לדוחות הכספיים. כאשר בגין החשיפה קיימים ביטחונות נזילים מספקים המבטיחים ספציפית את המכשיר הנגזר ברמת ודאות משפטית גבוהה, הבנק מניח כי סיכון האשראי הגלום הינו אפס ולא מבצע התאמות לשווי הוגן בגין איכות האשראי של הצד הנגדי. הבנק מבצע בדיקות סבירות בהתייחס להערכת סיכון האשראי, הכוללות גם בדיקה של שיעורים חריגים. התאמת סיכון האשראי של נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים גרמה בשנת 2013 להפסד בסך של 9 מיליון ש"ח, לעומת הפסד של 34 מיליון ש"ח בשנת 2012.

להלן נתונים בדבר ההתאמה של הנכסים וההתחייבויות בגין מכשירים נגזרים, כאמור לעיל:

31 בדצמבר 2013		31 בדצמבר 2012	
במיליוני שקלים חדשים			
נכסים בגין מכשירים נגזרים	4,131	3,770	
התאמה בגין סיכון האשראי של נכסים בגין מכשירים נגזרים	(10)	(20)	
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	4,913	4,722	
התאמה בגין סיכון האשראי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	(10)	(29)	

בנוסף, הבנק מבצע בדיקות סבירות לתוצאות המתקבלות בהערכה הפנימית ביחס לשינויים במרווחים בשוק, ומבצע את ההתאמות המתחייבות, לפי העניין.

זכויות עובדים

התחייבות לתשלום פיצויי פרישה. ביום 27 במרס 2011, פורסמו הנחיות של הפיקוח על הבנקים בדבר "הנחיות והבהרות בדבר חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים". הנחיות מתייחסות בעיקר להיבטים של חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זה, ואולם, בהיבט אחד הנחיות מהוות הנחיה חשבונאית - תוכניות פרישה מרצון ומענקי פרישה לא חוזיים. בהתאם להנחיות, תאגיד בנקאי

שצופה כי ישולמו לקבוצות עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון, במסגרת החישוב האקטוארי, את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכנית פרישה מראון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. בהנחיות נקבעו אמות מידה כמותיות, שבהתקיימן התאגיד הבנקאי יידרש להביא בחשבון את תוספת העלות בעניין זה, בהתבסס על חישוב אקטוארי. ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים תוצג בדוח הכספי בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבויות שישמש על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתגרום לתאגיד הבנקאי בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת מסי 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

חישוב ההפרשות בגין התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה על בסיס אקטוארי, כרוך בשימוש בכלים סטטיסטיים והערכות לגבי העתיד, והוא מבוסס על נסיון העבר ועל המגבלות שקבעה הנהלת הבנק בנושא.

המגבלות שקבעה הנהלה, אשר יושמו החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2011, הן אלה:

- בחמש השנים שלאחר הפעלת תוכנית פרישה 2011 (ראו בפרק "משאבי אנוש" לעיל), לא תתאפשר פרישת עובדים בתנאים מועדפים, פרט למקרים חריגים (ראו להלן);
 - גיל מינימלי לפרישה בתנאים מועדפים - 50;
 - יצירת קרן מיוחדת עבור מקרי פרישה חריגים, עבור עובדים שבהתאם למגבלות שנקבעו, לא יהיו זכאים לפרישה בתנאים מועדפים, אשר ליום 31 בדצמבר 2013 עמדה על סך של 60 מיליון ש"ח (החישוב שנערך, לראשונה, בהתייחס לנתוני 30 ביוני 2011, התייחס למגבלה של קרן מיוחדת כאמור בסך של 50 מיליון ש"ח; ליום 31 בדצמבר 2012, עמדה יתרת הקרן המיוחדת על סך של 70 מיליון ש"ח).
- החישוב האקטוארי מבוסס על מספר פרמטרים ובכללם, תוחלת החיים הצפויה, גיל הפרישה של העובדים טרם מועד הפרישה לגמלאות, שיעור עליית השכר הצפויה - 2.5% לשנה, ושיעור היוון. פרמטרים אלו נקבעו, בין היתר, בהוראת שעה של בנק ישראל בעניין שיעור היוון שישמש בחישובים, ועל פי תצפיות שערך האקטואר והניסיון שנצבר בבנק. החישוב האקטוארי נערך לפי שיעור היוון של 4%, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים. החישוב מתבסס גם על שיעורי העזיבה הממוצעים, לפי שכבות גיל, בהתאם לשיעורי הפרישה בפועל בשנים 2004-2010. לאור היקפי הפרישה הטבעית הצפויים בשנים 2017-2027, הונח ששיעורי הפרישה מראון בשנים אלה יעמדו על 2% לשנה.

להלן ההשפעה האפשרית של שינויים בפרמטרים ובהנחות שעמדו בבסיס ההערכה האקטוארית, בגין ההתחייבות לתשלום פיצויי פרישה ליום 31 בדצמבר 2013, בבנק ובבנק מרכזתיל דיסקונט:

גידול בהתחייבות במיליוני שקלים חדשים	
34	עליה בשיעור של 1% בשיעורי הפרישה של העובדים
38	עליה בשיעור של 10% בשיעורי הפרישה המשולמים
105	עליה בשיעור של 0.5% בשכר הריאלי השנתי של העובדים
213	ירידה של 1% בשיעור היוון

להלן ההשפעה האפשרית של שינויים בפרמטרים ובהנחות שעמדו בבסיס ההערכה האקטוארית, בגין ההתחייבות לתשלום מענק יובל ותשלומים לאחר פרישה ליום 31 בדצמבר 2013, בבנק ובבנק מרכזתיל דיסקונט:

גידול (קיטון) בהתחייבות במיליוני שקלים חדשים	
(6)	עליה בשיעור של 1% בשיעורי הפרישה של העובדים
6	ירידה בשיעור של 1% בשיעורי הפרישה של העובדים
15	עליה בשיעור של 0.5% בשכר הריאלי השנתי של העובדים
117	ירידה של 1% בשיעור היוון

מענקי יובל והטבות לאחר פרישה. חלק מעובדי הבנק ועובדי בנק מרכזתיל דיסקונט בע"מ זכאים למענקי יובלות בגובה של מספר חודשי משכורת ומספר ימי חופשה נוספים, בתום 20, 30 ו-40 שנות עבודה בבנק. כמו כן זכאים עובדי הבנק לקבלת הטבות מסוימות לאחר צאתם לגמלאות. התחייבויות אלו תלויות במספר תנאים שיתממשו בעתיד. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, נדרש הבנק לחשב עתודה בגין ההתחייבות הנייל על בסיס אקטוארי ולהציגה בערך נוכחי. החישוב האקטוארי מבוסס על הפרמטרים שצויינו לעיל.

העמדת חוות דעת האקטואר לעיון. חוות דעת האקטואר עומדת לעיון, בהסכמת נותנה, באתר מגנא של רשות ניירות ערך ובאתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ, יחד עם הדוח השנתי של הבנק לשנת 2013 (דוח זה).

שיעור ההיוון המשמש בחישובים האקטואריים. במסגרת החישובים האקטואריים כאמור, נעשה שימוש בשיעור היוון של 4%, בהתאם להוראת שעה של המפקח על הבנקים בדבר "שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים". בחוות דעת האקטואר, ציין האקטואר כלהלן: "התחשב מניח ריבית היוון בשיעור 4% לשנה, בהתאם להוראות בנק ישראל. ההוראות נשארו בתוקף למרות ירידת שערי הריבית בעולם ובישראל. הקטנת שיעור ההיוון תביא להגדלה של העתודות".

לבקשת הבנק, האקטואר אמד את ההשפעה התאורטית של החלפת שיעור ההיוון כאמור בתשואות איגרות חוב ממשלתיות צמודות מדד, בהתאם למשך החיים הממוצע של ההתחייבות. בהתאם לאומדן כאמור, ההתחייבות בגין זכויות עובדים ליום 31 בדצמבר 2013 הייתה גדלה בסך של כ-865 מיליון ש"ח (לפני מס). השפעת השינוי התאורטי כאמור, לאחר השפעת המס, מוערכת בסך של כ-539 מיליון ש"ח. ציין כי השינוי בסכומי האומדן כאמור, בהשוואה לנתונים שהבנק פרסם בדוחות הכספיים יום 31 בדצמבר 2012 (עמ' 190), נובע מעליה בתשואות איגרות חוב ממשלתיות צמודות מדד.

שינוי בטיפול החשבונאי. לפרטים בדבר טיטה בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראו ביאור 1 ה' 5. ציין כי בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 299, בדבר "ההון הפיקוחי - הוראות מעבר", נקבע לענין חישובי הלימות הון, כי במידה שההון העצמי בדוחות הכספיים יכלול יתרת רווח או הפסד כולל אחר מצטבר בגין מדידות מחדש של התחייבות נטו או נכסים נטו בגין הטבה מוגדרת לעובדים, יחולו על היתרה כאמור הוראות המעבר בענין התאמות פיקוחיות וניכויים מההון, לפיהן היא תנוכה בהדרגה מההון על פני תקופה של 5 שנים.

מיסים נדחים

מיסים נדחים נרשמים בגין הפרשים זמניים בין ערכם של נכסים והתחייבויות במאזן לבין ערכם לצרכי מס. מיסים נדחים לקבל בגין הפרשי עיתוי נרשמים רק במידה שקרוב לוודאי שיווצר לגביהם חסכון במס במועד ההיפוך ואילו מיסים נדחים לקבל בגין הפסדים מועברים לצרכי מס נרשמים אך ורק במידה שמימוש נכס המס בעתיד הנראה לעין הינו צפוי. לפיכך, בעת רישום מיסים נדחים לקבל נדרש הבנק לבצע הערכות ואומדנים לגבי אפשרויות עיתוי מימוש נכסי המס בעתיד. לפרטים נוספים ראו ביאורים 1 ד' 18 ו-29 לדוחות הכספיים.

בחינת ירידת ערכם של נכסים לא פיננסיים

הנהלת הבנק בוחנת מעת לעת אם מתקיימות נסיבות שמצריכות הפרשה לירידת ערך נכסים לא פיננסיים שבבעלות הבנק. הערכה כאמור, על פי טיבה, כרוכה בהנחות ובאומדנים שיכולים להתברר בדיעבד כמוטים. **ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב.** בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת ערך שנקבעו ב-IAS 36, "ירידת ערך נכסים", בחינת קיום ירידת ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. לפרטים נוספים בדבר הסממנים כאמור, ראו בביאור 1 ד' 13. היתרה המופחתת של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב הסתכמה ביום 31 בדצמבר 2013 בסך של 831 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2012: 921 מיליון ש"ח). ציין כי מרבית הסכום האמור הינו השקעה במערכות ליבה ("אופק"), שהשימוש בהן צפוי לטווח ארוך, כדי עשרות שנים.

דירוג התחייבויות הבנק וחברות בת מסוימות

להלן יובאו פרטים בדבר הדירוג שקבעו סוכנויות דירוג שונות לבנק ולחלק מחברות הבת:

שם המדרג	מושא הדירוג	הדירוג	אופק הדירוג	תאריך הדירוג/ אישרור הדירוג
בנק דיסקונט				
Standard & Poor's, Ma'alot	דירוג מנפיק (כולל פקדונות)	il AA-	יציב	21 בינואר 2014
	כתבי התחייבויות נדחים ⁽¹⁾	il A+	יציב	21 בינואר 2014
	הון משני עליון (סדרה 1)	il A-	יציב	21 בינואר 2014
	הון ראשוני מורכב (סדרה א')	il BBB	יציב	21 בינואר 2014
מידרג	פקדונות לזמן ארוך	Aa2	יציב	4 במרס 2014
	פקדונות לזמן קצר	P-1		4 במרס 2014
	כתבי התחייבויות נדחים ⁽¹⁾	Aa3	שלילי	4 במרס 2014
	שטרי הון נדחים (הון רובד 1)	A-2	שלילי	4 במרס 2014
סוכנות הדירוג הבינלאומית S&P	דירוג מנפיק טווח קצר	A-3	יציב	21 בינואר 2014
	דירוג מנפיק טווח ארוך	BBB-	יציב	21 בינואר 2014
סוכנות הדירוג הבינלאומית Moody's	פקדונות מט"ח לטווח ארוך	A-3	שלילי	12 בדצמבר 2013
	איתנות פיננסית	(BFSR) D+	שלילי	12 בדצמבר 2013
בנק מרכנתיל דיסקונט				
Standard & Poor's, Ma'alot	דירוג מנפיק (כולל פקדונות)	il AA-	יציב	21 בינואר 2014 ⁽²⁾
	כתבי התחייבויות נדחים	il A+	יציב	21 בינואר 2014
Discount Bank Latin America				
סוכנות הדירוג הבינלאומית S&P	דירוג מנפיק (כולל פקדונות)	⁽³⁾ BB	יציב	2 באוקטובר 2013

הערות:

- (1) הדירוג מתייחס גם לכתבי התחייבות נדחים (הון רובד 2 תחתון) שהונפקו על ידי מנפיקים.
- (2) בנק מרכנתיל דיסקונט הוגדר כ"חברת ליבה" בקבוצת דיסקונט. קביעה זו יוצרת זיקה חד ערכית בין דירוג הבנק לבין דירוג בנק מרכנתיל דיסקונט.
- (3) הפחתת הדירוג נעשתה, לפי הודעת S&P, בעקבות הכרזת הבנק כי הוא עשוי למכור את חברת הבת בניו יורק, לרבות פעילותה באורוגוואי, כחלק מתוכנית ניהול ההון של הבנק.

לשם השוואה, להלן נתוני הדירוג הבינלאומי של מדינת ישראל (טווח ארוך לאג"ח המונפק במט"ח):*

שם המדרג	מטבע חוץ – טווח ארוך	אופק הדירוג
סוכנות הדירוג הבינלאומית Moody's	A-1	יציב
סוכנות הדירוג הבינלאומית S&P	A+	יציב
סוכנות הדירוג הבינלאומית Fitch	A	יציב

* הנתונים מאתר החשב הכללי במשרד האוצר.

הליכים משפטיים

תביעות תלויות נגד הבנק

נגד הבנק ונגד חברות מאוחדות שלו תלויות ועומדות תובענות שונות, ובכלל זה תובענות ייצוגיות ובקשות להכיר בתובענות כתובענות ייצוגיות, שהגישו נגדם לקוחות הבנק והחברות המאוחדות שלו, לקוחות לשעבר וכן צדדים שלישיים שונים, שראו את עצמם נפגעים או ניזוקים מפעילות הבנק והחברות המאוחדות שלו במהלך העסקים הרגיל שלהם. בין היתר, עולות בתובענות אלה טענות בדבר חיובי ריבית שלא כדון ו/או שלא על-פי המוסכם, התניית שירות בשירות, אי ביצוע הוראות, בקשות לאישורי עיקולים בגין עיקולים שהגישו צדדים שלישיים על נכסי חייבים המוחזקים לטענתם בבנק, חיוב חשבונית שלא כדין, טעויות בימי ערך, אי תקפות בטוחות ומימושן, בקשות לצווי מניעה המורים לבנק להמנע מפרעון ערבויות בנקאיות או אשראים דוקומנטריים, וכן טענות הנוגעות לקופות גמל, ניירות ערך, ליווי פרויקטים, ובקשות להסרת הגבלת חשבון על פי חוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות, ו/או על עמדתן של הנהלות

החברות המאוחדות שלו, אשר נסמכות על חוות דעת יועציהן המשפטיים, לפי העניין, בהתאמה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, אם נדרשו.
בביאור 19 ג' לדוחות כספיים מתוארות תובענות מהותיות אשר תלויות ועומדות נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו.

הליכי גביית חובות

במסגרת מדיניות הבנק והחברות המאוחדות שלו לגבות חובות, במהלך עסקיהם הרגיל, הם נוקטים הליכים משפטיים לגביית החובות, המגיעים להם מחייבים וממי שערבו להם לפרעון חובות החייבים, לרבות מימוש בטוחות, שניתנו להם על ידי החייבים או צדדים שלישיים כלשהם. בכלל האמור לעיל, ננקטים הליכים של כינוס נכסים, פירוק, תפיסת נכסים משועבדים וכיוצ"ב.

הליכים משפטיים נוספים

הליכים בעניין קבוצת Lehman Brothers. ביום 15 בספטמבר 2008 התמוטטה קבוצת Lehman Brothers (להלן: "קבוצת ליהמן"). במועד זה החזיקו הבנק ואי די בי ניו יורק איגרות חוב של חברת האחזקות של קבוצת ליהמן. כמו כן ביצע הבנק עסקאות בנכסים פיננסיים מול קבוצת ליהמן. בנוסף, נוהלו בבנק חשבונות שונים של חברות בקבוצת ליהמן, חלקם עבור לקוחותיה.

בחודש מרס 2012 אישר בית המשפט לפשיטת רגל בניו יורק תוכנית נושים לחברת האם של Lehman Brothers Holdings Inc. ולמספר חברות בת שלה. הבנק קיבל תשלום ראשון במסגרת ההסדר, על חשבון איגרות החוב שהחזיק בחברת האחזקות של קבוצת ליהמן. להערכת הבנק, לא נדרשת הפרשה נוספת בגין ירידת ערך איגרות החוב האמורות.

ביום 24 ביוני 2013, נחתם הסכם עם Lehman Brothers International (Europe) (in administration), ובכך באו לידי סיום כל ההליכים המשפטיים שהתקיימו בין הבנק לבין מי מהחברות בקבוצת ליהמן. עם תשלום יתרת הדיבידנדים בפירוק והסדרת העברת ניירות ערך שעדיין מוחזקים על ידי הבנק, תושלם ההתחשבנות בין הבנק לבין מי מן החברות בקבוצת ליהמן.

לאור האמור בוטלה הפרשה בסך של כ-14.5 מיליון ש"ח. כמו כן נותרו בידי הבנק איגרות חוב של Lehman Brothers, שנמכרו בחודש יולי 2013, ברווח לא מהותי.

ביום 10 בינואר 2014 אושר בבית המשפט לפשיטת רגל בניו יורק ההסכם עם Lehman Brothers Holdings Inc, ולפיו אושר קיזוז יתרות חוב בין הצדדים והחזר פיקדון כספי ואיגרות חוב על ידי הבנק.

הליך נגד אידיבי (סוויס) בנק. ביום 4 בנובמבר 2011, הוגשה תביעה לבית הדין לעבודה בג'נבה, כנגד אידיבי (סוויס) בנק, בסך של כ-2 מיליון פרנקים שווייצריים, על ידי מי שכיהן בעבר כסמנכ"ל אידיבי (סוויס) בנק ומנהל הסיכונים שלו. במסגרת התביעה נטענות טענות שונות בנוגע להתנהלות הבנק בקשר לפיטוריו ולזכויותיו בהקשר זה. אידיבי (סוויס) בנק הגיש כתב הגנה וכתב תביעה שכנגד. ההליכים בין הצדדים ממשיכים להתקיים.

ברקע הדברים יצוין כי בחודש אוקטובר 2010, הגיש התובע, אז עדיין סמנכ"ל ב-אידיבי (סוויס) בנק, דוח ובו ממצאים שונים, ביניהם ממצאים המצביעים לכאורה על הפרות דין ונהלים. ממצאי הדוח הועברו לבדיקה חיצונית של KPMG (שוויץ) ומעבר להפרות שונות של נהלי הבנק לא נמצאו הפרות דין כנטען. דיווחים מתאימים נמסרו לרשויות בשוויץ.

ביום 6 במאי 2013 הגיש התובע בתביעה האמורה תובענה בדרך של המרצת פתיחה לבית המשפט המחוזי בתל אביב נגד הבנק ונגד אידיבי (סוויס) בנק. עניינה של התובענה הוא בקשה למתן סעד הצהרתי, על פיו בית המשפט יצהיר על תוקפו של הסכם פשרה, אשר לטענת התובע הוסכם עם הבנק באוקטובר 2011, במסגרת הליכי גישור. לטענת התובע, ההסכם מחייב את הבנק ואת אי די בי (סוויס) לכל דבר וענין. הבנק עתר למחיקת התובענה על הסף. בחודש ינואר 2014 התקיים דיון בבקשה וההחלטה בבקשה תינתן לאחר שיוגשו סיכומי הצדדים.

בקשה לאישור תובענה ייצוגית של עובדים שפרשו בפרשה מוקדמת. ביום 24 במרס 2013 הוגשה בבית הדין האזורי לעבודה, תביעה נגד הבנק ואחרים ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנק מרכזית דיסקונט.

בית הדין מתבקש להגדיר את הקבוצה בשמה מוגשת תובענה ייצוגית, ככל העובדים הקבועים שפרשו מעבודתם פרישה מוקדמת מרצון. לטענת התובע, קיימים 4 רכיבי שכר (ביטוח בריאות, החזר הוצאות רפואיות, קה"ל עודף חייב ותגמולים מעל תקרה) אשר שולמו כתשלומים קבועים בתלושי שכר מדי חודש וכל עוד התקיימו יחסי עובד מעביד. רכיבים אלו, לטענת התובע, מהווים על פי החוק רכיבים של השכר הקובע לצורך תשלום פיצויי פיטורין ובהתאם לכך, מהווים השכר הקובע לצורך תשלום תגמולים עבור פרישה מוקדמת מרצון.

שווי התביעה עבור כלל חברי הקבוצה מוערך על ידי התובע בסך של כ-40 מיליון ש"ח.

ביום 15 ביולי 2013 הגיש הבנק תגובה לבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בנק מרכנתיל דיסקונט הגיש ביום 15 ביולי 2013 בקשה לסילוק על הסף של הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 27 באוקטובר 2013, התקיים דיון מקדמי בתיק. בעקבות הדיון הגיש התובע מספר בקשות לבית הדין, ובכלל זה בקשה לתיקון כתב התביעה.

עתירה של יו"ר הוועד הארצי של עובדי הבנק נגד החלטה על סיום עבודתו בבנק. ביום 20 בפברואר 2014 הגיש יו"ר הוועד הארצי של עובדי הבנק, לבית הדין האזורי לעבודה בת"א, בקשה לסעדים זמניים כנגד החלטת הבנק על סיום עבודתו ביום 31 במרס 2014. בכלל זה הגיש יו"ר ועד העובדים בקשה לסעד הצהרתי זמני וקבוע המצהיר על בטלות החלטת הבנק לפיה יסיים עבודתו ביום 31 במרס 2014, וזאת לפני תום תקופת כהונתו כחבר בוועד העובדים. לטענת יו"ר הוועד, ההחלטה על סיום עבודתו נגועה בשיקולים פסולים, והיא, בין היתר, על רקע פעילותו בארגון העובדים ובשל גילו.

הבנק הגיש את תגובתו לבקשה וטען, בין היתר, כי מועד סיום עבודתו של יו"ר ועד העובדים נקבע בהסכמה פרטנית עמו זה מכבר וכי אין כל עילה והצדקה לשנות הסכמה אישית זו.

ביום 3 במרס 2014 התקיים דיון בבקשה בבית הדין האזורי לעבודה. בסיום הדיון קבע בית הדין, כי הצדדים (המבקש והבנק), יגישו סיכומים בכתב לא יאוחר מיום 11 במרס 2014 ומיום 16 במרס 2014, בהתאמה.

הליכים משפטיים מהותיים שהסתיימו בשנת 2013

1. ביום 6 בספטמבר 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית כנגד לאומי קארד בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, כרטיסי אשראי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, ישראל כרטיס בע"מ ובנק הפועלים בע"מ (להלן במאוחד: "חברות כרטיסי האשראי והבנקים"), בטענה כי חברות כרטיסי האשראי והבנקים נהנו מעמלות בשיעור מופקע, וזאת בשל כך שבמשך שנים עמלת המנפיק היתה בשיעור גבוה מהשיעור הראוי. הפיצוי שנתבע מחברות האשראי והבנקים הועמד על 1 מיליארד ש"ח.

התביעה לא נמסרה לבנק או לכאל. במהלך שנת 2013 נודע לבנק כי בית המשפט החליט, ביום 6 בדצמבר 2012, לסגור את תיק התביעה מחוסר מעש.

2. ביום 26 ביולי 2011, נמסרה הודעה של כלל פנסיה וגמל בע"מ ("כלל פנסיה וגמל") לבנק, מיום 26 ביולי 2011, כי לבית המשפט הוגשו תביעה ובקשה לאישורה כתביעה ייצוגית ("התביעה" ו-"הבקשה") נגדה ונגד חברות מנהלות נוספות של קופות גמל וקרנות השתלמות ("הנתבעות").

במסגרת התביעה והבקשה נטען נגד אפליה שלא כדין של העמיתים בקופות גמל ובקרנות השתלמות בדרך של מתן הטבה בדמי הניהול הנגבים מחלק מהעמיתים והעדפתם על פני יתר העמיתים שאינם נהנים או נהנים חלקית מההטבה בדמי הניהול. על פי התביעה והבקשה, הנזק שנגרם לעמיתים אותם ביקשו התובעים לייצג, הסתכם, בגין 5 השנים האחרונות, בסכום שבין 324 מיליון ש"ח לבין 648 מיליון ש"ח.

לטענת כלל פנסיה וגמל, הבנק נתן לה התחייבות לשיפוי, המתייחסת לתקופה הקודמת למכירת הקופות הרלבנטיות. ביום 25 ביוני 2013 אישר בית המשפט בקשה מוסכמת של המבקשים והמשיבים, להסתלקות מהתביעה ומהבקשה לאישורה כתובענה ייצוגית.

3. ביום 30 במאי 2012, נמסרה לבנק בקשה לאישור תובענה ייצוגית. עניינה של התביעה היה חיוב חשבונות לקוחות בהוצאות משפטיות שונות ללא אישור ערכאה שיפוטית. בנוסף, טענה התובעת כי הבנק נוהג לצרף סכום הוצאות משפטיות שאושרו על ידי ערכאה שיפוטית ליתרת חוב בחשבון הלקוח וכך נצברת על סכומים אלו ריבית בנקאית חריגה הגבוהה מן הריבית הקבועה בחוק פסיקת ריבית והצמדה. ביום 2 בדצמבר 2013 ניתן פסק דין המאשר את בקשת המבקשת להסתלק מהתביעה ומהבקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית. התביעה האישית והבקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נדחו.

לפרטים בדבר בקשות לאישור תובענות כייצוגיות בנושא היתר עסקא, אשר בית המשפט אישר את הסתלקות המבקשים מהן, בחודש ינואר 2014, ראו ביאור 19 לדוחות הכספיים, סעיפים 12.11 ו-12.12. לפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה כייצוגית בנושא העמדת אשראי מתגלגל, אשר בית המשפט אישר את הודעת הצדדים על סילוקה, בחודש ינואר 2014, ראו ביאור 19 לדוחות הכספיים, סעיף 12.14.

לפרטים בדבר בקשה לאישור תובענה כייצוגית בנושא הגבלת סכום המשיכה מכספומטים המופעלים על ידי שב"א וכספונט, שנדחתה בחודש ינואר 2014, ראו ביאור 19 לדוחות הכספיים, סעיף 12.10. לפרטים בדבר ערעור על החלטה של בית המשפט המחוזי, לדחות תובענה נגד הבנק, שנדחתה בחודש פברואר 2014, ראו ביאור 19 ג', סעיף 12.2.

הליכים של רשויות

1. לפרטים בדבר הליכים שונים שמתקיימים מול הממונה על ההגבלים העסקיים ובית הדין להגבלים עסקיים, בעניין פעילות הקבוצה בתחום כרטיסי האשראי, ראו ביאור 34 ב' 1 לדוחות הכספיים ו-"הפעילות בתחום כרטיסי אשראי" בפרק "פרטים נוספים אודות הפעילות במוצרים מסויימים" לעיל.
2. לפרטים בדבר קביעה של הממונה על ההגבלים העסקיים לפי סעיף 43 (א) (1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לפיה קבעה הממונה שבין הבנק לבין בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק המזרחי והבנק הבינלאומי, התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע, ראו ביאור 19 ג' 15 לדוחות הכספיים.
3. לפרטים בדבר ביקורת של בנק ישראל בנושא "יישום חוק איסור הלבנת הון" בחברת כאל, ובכלל זה עיצום כספי שהוטל, ראו לעיל "חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ" בפרק "חברות מוחזקות עיקריות".
4. לפרטים בדבר התנאים שקבעו המפקח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים, באישורם להסכם בין הבנק לבין פיבי אחזקות, בעניין החזקות הבנק בבנק הבינלאומי הראשון, ראו ביאור 6 ה' (1) לדוחות הכספיים.
5. לפרטים בדבר חקירת משטרה ותפיסת מסמכים וחומר מחשב בכאל, ראו ביאור 34 ג' לדוחות הכספיים.
6. לפרטים בדבר ביקורת בבנק מרכזית דיסקונט בנושא "ציות לחוק איסור מימון טרור", והודעת בנק ישראל כי לא יינקטו צעדים נוספים בנושא, ראו לעיל "בנק מרכזית דיסקונט בע"מ" בסעיף "חברות מוחזקות עיקריות".
7. לפרטים בדבר הסכם בין ממשלת שוויץ לבין משרד המשפטים האמריקאי, ראו לעיל "התפתחויות במגזר" בפרק "הפעילות הבינלאומית".
8. לפרטים בדבר ביקורת של בנק ישראל בבנק דיסקונט בנושא איסור הלבנת הון, ראו "סיכוני ציות" בפרק החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" לעיל.

הסכמים מהותיים

להלן יובא תיאור תמציתי של עיקרי ההסכמים אשר עשויים להיחשב מהותיים, שלא במהלך העסקים הרגיל, אשר הבנק צד להם, או שלמיטב ידיעתו הוא זכאי לפיהם, כולל הסכמים שהיו בתוקף בתקופה המתוארת בדוח שנתי זה או שהשפיעו על פעילות הבנק באותה תקופה.

הסכם לרכישת אמצעי שליטה בבנק הבינלאומי

על פי הסכם מיום 31 ביולי 1983 שבין הבנק לבין פי.בי. אחזקות בע"מ וחברת בת שלה, שבמסגרתו רכש הבנק מניות רגילות בנות 5 ש"ח של הבנק הבינלאומי אשר הקנו לבנק כ-26% מהון המניות וכ-11% מזכויות ההצבעה בבנק הבינלאומי הוסכם, בין היתר, שהבנק לא יתערב בניהול הבנק הבינלאומי. בהסכם הובטח לבנק, שכל עוד יחזיק בלפחות 80% מהמניות של הבנק הבינלאומי שנרכשו על ידו בהסכם (לרבות מניות הטבה וזכויות בגין מניות אלה), תגרום פי.בי. אחזקות לכך, שרבע מחברי הדירקטוריון וועדות הדירקטוריון של הבנק הבינלאומי יהיו מומלצי הבנק, ובלבד שהבנק לא ימליץ על דירקטורים שבחירתם עלולה, לדעת נגיד בנק ישראל, ליצור ניגוד אינטרסים. כמו כן, נקבעה בהסכם האמור זכות סירוב ראשון, לכל אחד מהצדדים, לרכוש את מניות הבנק הבינלאומי שבעלות הצד השני, במקרה של מכירתן על ידי הצד האחר, בין אם המכירה הינה במסגרת המסחר בבורסה ובין מחוצה לה. זכות הסירוב אינה חלה על מכירות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, בדרך העסקים הרגילה, של עד 20% מההחזקה הכוללת של כל צד. כמו כן, זכות הסירוב אינה חלה במקרה של מכירת מניות הבנק הבינלאומי, על ידי צד כלשהו, לחברת אם שלו או לחברה שבשליטת אותו צד.

רכישת המניות כאמור נעשתה על פי היתר לרכישת אמצעי שליטה, לפי סעיף 34 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, שניתן על ידי נגיד בנק ישראל ביום 20 ביולי 1983, במסגרתו אושר לבנק לרכוש עד 30% מהון המניות המונפק והנפרע של הבנק הבינלאומי. במסגרת ההליכים לקבלת היתר לרכישת אמצעי שליטה, הסכים הבנק כלפי בנק ישראל כי הבנק הבינלאומי יתנהל בצורה עצמאית, וכן כי כל הדירקטורים של הבנק הבינלאומי ימונו על ידי פי.בי. אחזקות בע"מ, כאשר מתוכם 25% ימונו לפי המלצת הבנק שתאושר על ידי נגיד בנק ישראל. עוד הוסכם כי הנגיד לא יסרב לאשר את המלצת הבנק כאמור, אלא מנימוקים סבירים ובהתחשב בכך שעלול להיווצר ניגוד אינטרסים במינויים אלה.

חתימת הסכם עם פיבי אחזקות - 2010. ביום 28 במרס 2010, נחתם הסכם בין הבנק לבין פיבי אחזקות, אשר, בין היתר, הגביל את התקופה שבמהלכה בנק דיסקונט יהיה זכאי לכך שפיבי אחזקות תמשיך לגרום למינוי רבע מחברי הדירקטוריון של הבנק הבינלאומי מבין מועמדים שיומלצו על ידי בנק דיסקונט. לפרטים בדבר עיקרי ההסכם ובדבר אישורי המפקח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים להסכם, ובכלל זה לוח הזמנים שקבעה הממונה על ההגבלים העסקיים לירידת החזקות בנק דיסקונט בבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ה' (1) לדוחות הכספיים.

התחייבויות של הבנק הנוגעות לפעילות בשוק ההון

בחודש אוקטובר 1983, במסגרת הסדר המניות הבנקאיות, הודיע הבנק לשר האוצר ולנגיד בנק ישראל, בין היתר, כי לא ייזום, במישרין או בעקיפין, פקודות מכירה או קניה של ניירות ערך במסגרת ההוראות הנמסרות לבורסה, לפני המסחר (לידירים) או במסגרת קיזוז פקודות קניה או מכירה לפני המסחר. כמו כן, אישר הבנק כי יימנע מלעשות, במישרין או בעקיפין, כל עסקה בניירות ערך שהונפקו או שיונפקו על ידי בנקים וחברות אחזקה בנקאיות, אלא עבור לקוחותיו, כולל קרנות נאמנות וקופות גמל. ואולם, הבנק ציין כי אין באמור לעיל כדי למנוע ביצוע עסקאות במהלך העסקים הרגיל.

פטור ושיפוי למי שמכהן או כיהן כדירקטור בבנק ובחברות מוחזקות

בנוסח הקודם של תקנון הבנק, אשר תוקן בחודש מרס 2002, נקבעו הוראות בדבר שיפוי מי שמכהן או כיהן, לפי בקשת הבנק, כדירקטור בחברה אחרת, שלבנק עניין בה, כמפורט בביאור 19 ג' 8 א' לדוחות הכספיים. בהתאם לכך הוציא הבנק בשעתו כתבי שיפוי, בלתי מוגבלים בסכום, לדירקטורים המכהנים או שכיהנו לבקשת הבנק בחברות אחרות המוחזקות על ידו. לפרטים בדבר פטור מראש והתחייבות לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה אחרים בבנק, ראו ביאור 19 ג' 8 יג' לדוחות הכספיים.

הסכמים עם הבנק הבינלאומי הראשון בנוגע להחזקת אמצעי שליטה בכאל

ביום 10 בדצמבר 2006, במקביל להשלמת העסקה לרכישת מניות פישמן בכאל, חתמו הבנק והבנק הבינלאומי הראשון על הסכם המעגן את ההסכמות ביניהם ומסדיר את זכויותיהם וחובותיהם זה כלפי זה כבעלי מניות כאל. ההסכם האמור מתקן את הסכם קודם בין הצדדים מיום 29 בספטמבר 2000. ההסדרים שנקבעו בהסכמים אלה חלים, בהתאמה, גם על המניות שנרכשו מהראל. לפרטים בדבר מסמך הבנות בין בעלי המניות בכאל, ראו לעיל "חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ" בסעיף "חברות מוחזקות עיקריות".

חוקת העבודה

חוקת העבודה לעובדי בנק דיסקונט לישראל בע"מ נחתמה בשנת 1974 והיא מאגדת בתוכה תנאי עבודה, הוראות משמעת ועוד. לפרטים ראו "יחסי עבודה" בפרק "משאבי אנוש" לעיל. במהלך השנים נחתמו עשרות הסכמים קיבוציים, שבדרך כלל באו להוסיף על האמור בחוקת העבודה. בכלל האמור הסכם עדכון ושלבים וקביעת תקרות שכר לעובדים חדשים, שנחתם בשנת 2011. ראו "התפתחויות ביחסי עבודה" בפרק "משאבי אנוש" לעיל.

הסכם למתן הלוואות ושירותים לעובדי המדינה

ביום 10 במאי 2007 חתם הבנק על הסכם למתן הלוואות, משיכת יתר ושירותים בנקאיים לעובדי המדינה וזאת בהמשך לזכייתו במכרז של החשב הכללי. לפרטים נוספים ראו "בנקאות קמעונאית - מגזר משקי הבית" בפרק "פעילות הקבוצה לפי מגזרי פעולות עיקריים" וביאור 19 ג' 17 לדוחות הכספיים.

נושאים בתחום הממשל התאגידי

קוד ממשל תאגידי לקבוצת דיסקונט

קוד הממשל התאגידי שאושר על ידי דירקטוריון הבנק ביום 28 באוקטובר 2009 משקף יישום מדיניות של Best Practice בתחום הממשל התאגידי. הקוד מבוסס על הוראות הדין והרגולציה השונות החלות על הבנק בתחום הממשל התאגידי, לרבות הנחיות באזל II והמלצות ועדת גושן שהוקמה על ידי רשות ניירות ערך. קוד הממשל התאגידי נדון בוועדת ממשל תאגידי בחודש ינואר 2014 והוחלט לעדכנו. הנוסח המעודכן יוגש לאישור הדירקטוריון.

במסגרת יישום תכנית הממשל התאגידי, אישר דירקטוריון הבנק בחודש ינואר 2012 נוהל עבודה מול חברות הבת, אשר נועד להסדיר את הממשקים בין הבנק לבין חברות הבת, במטרה להניח תשתית לניהול על בסיס קבוצתי, ולקבוע מתכונת עבודה לצורך פיקוח ובקרה אחר פעילותן של חברות הבת על ידי חברת האם.

במסגרת נוהל העבודה מול חברות הבת, נקבעו מנגנוני פיקוח ובקרה, אשר נועדו להבטיח את התנהלותה התקינה והיעילה של קבוצת דיסקונט, ובכלל זה בקשר עם הנושאים הבאים: פעולות ועסקאות עם צדדים קשורים; פיקוח דירקטוריון הבנק על חברות הקבוצה; ארגון מחדש ושינויים מבניים; גיבוש מדיניות ניהול סיכונים קבוצתית בתחומים שונים.

נוהל אישור עסקאות בעלי עניין

דירקטוריון הבנק אימץ חוות דעת משפטית של מומחה משפטי בעל שם, לפיה עסקאות בין בעלי עניין בבנק לבין חברות בנות יאושרו בהתאם להליכים שנקבעו בדין הישראלי בנוגע לאישור עסקאות עם הבנק עצמו.

ביום 17 במרס 2013 אישר הדירקטוריון את נוהל אישור עסקאות בעלי עניין, במסגרתו יושמה חוות הדעת האמורה לעניין אישור עסקאות עם בעלי עניין. הנוהל נועד להסדיר את אופן האיתור, האישור והדיווח על עסקאות בין בעלי שליטה ו/או נושאי משרה בבנק לבין הבנק וחברות הבת בקבוצה, אשר טעונות אישורים מיוחדים על פי חוק החברות. יישום הנוהל מבוסס על קריטריונים שאושרו על ידי ועדת הביקורת לגבי עסקאות חריגות של בעלי עניין, לצורך אישורן של עסקאות אלה בהתאם להוראות הדין החלות עליהן.

שאלון ממשל תאגידי

בחודש ספטמבר 2012, פרסמה רשות ניירות ערך הנחיה לפי סעיף 336א(ב) לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, במסגרת פרויקט שיפור דוחות, לפיה נדרשו חברות ציבוריות להגיש, בדוח התקופתי לשנת 2012, "שאלון ממשל תאגידי", במתכונת שנקבעה בהנחיה. תוקפה של הנחיה שהוצאה לפי סעיף 336א(ב) לחוק ניירות ערך מוגבל לשנה אחת, אך ניתן להאריך את תוקפה, באישור שר האוצר, בשנה אחת נוספת. הרשות החליטה לפעול לעיגון ההנחיה בתקנות, כחלק מפרוייקט שיפור וקיצור הדוחות ובהתאם, הנחיית הגילוי לא הוארכה בשנה נוספת. לפיכך, לעניין דוח שנתי 2013 אין הוראה מחייבת בנושא זה.

הרשות הבהירה, בעל פה, שהיא מעודדת את החברות להגיש את השאלון לשנת 2013 באופן וולונטרי. כן הבהירה הרשות, כי חברות שיבחרו לצרף שאלון כאמור, יוכלו לבחור האם לצרף את נוסח השאלון בהתאם להנחיה שפקעה או במתכונת טיוטת התקנות שפורסמה.

הבנק החליט להגיש שאלון ממשל תאגידי באופן וולונטרי, במתכונת המעודכנת. שאלון ממשל תאגידי של הבנק עומד לעיון באתר מג"א של רשות ניירות ערך, באתר מאיה של הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ובאתר הבנק.

ניהול קבוצתי

הוראות ניהול בנקאי תקין מסדירות, בין היתר, את ההתנהלות הקבוצתית של התאגיד הבנקאי בנושאים שונים. במסגרת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 301 (להלן: "ההוראה החדשה"), שנכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2012 (ראו "חקיקה ופיקוח" להלן), נקבעו הוראות לעניין ניהול קבוצתי, אשר לפיהן על הדירקטוריון לקבוע את יעדי האסטרטגיה הכוללת של התאגיד הבנקאי ושל תאגידי נשלטים, לרבות שלוחותיו בארץ ובחוץ לארץ, לרבות הקווים העקרוניים לפעולה והתיאבון לסיכון. כמו כן, נקבע כי הדירקטוריון יקבע הנחיות כלליות לגבי מבנה הממשל התאגידי בתאגידי נשלטים, כך שיתרום לפיקוח יעיל על הקבוצה.

בהוראה החדשה נכללה התייחסות למסגרת השיקולים של התאגיד הנשלט ונקבע בה כי על דירקטוריון התאגיד הנשלט להתחשב ביעדי

האסטרטגיה הכוללת של הקבוצה, במדיניות ניהול הסיכונים הכוללת של הקבוצה ובהנחיות הכוללות של הקבוצה בקשר עם מנגנוני הפיקוח והבקרה על תאגידים נשלטים, שנקבעו, בהתאמה, על ידי דירקטוריון התאגיד הבנקאי השולט, ככל שהם מתיישבים עם טובתו של התאגיד הבנקאי הנשלט ועם הוראות סעיף 11 לחוק החברות, שענינו תכלית החברה.

במסגרת התוכנית האסטרטגית של קבוצת דיסקונט, שאושרה בחודש יולי 2011, קבע הדירקטוריון עקרונות לניהול קבוצתי, בשים לב לנסיבותיה של כל חברה בת, תחומי עיסוקה וגודלה. במסגרת זו נקבע, בין היתר, כי בחלק מהתחומים - אסטרטגיה, חשבונות, ניהול סיכונים, ביקורת פנימית, ייעוץ משפטי ומערכות מידע - היחידות הרלבנטיות בבנק ינחו את חברות הבת במתכונת של "הנחיה מקצועית מחייבת". בנושאים מסויימים, בעיקר בנושאי תפעול, הניהול יהיה במתכונת של "ניהול מרכזי", במטרה להביא להתייעלות ולמיצוי יתרונות סינרגיים.

בחודש ינואר 2012 אישר הדירקטוריון את נוהל העבודה מול חברות הבת, שמטרתו להסדיר את הממשקים בין הבנק לבין חברות הבת, במטרה ליצור תשתית לניהול על בסיס קבוצתי ולאפשר לבנק לפקח על פעילות חברות הבת. הנוהל מסדיר, בין היתר, את עקרונות היסוד לניהול קבוצתי, ואת התחומים שיונהלו על בסיס קבוצתי, בהם: אסטרטגיה, תכנון הון, ניהול סיכונים. בנוסף, הנוהל מסדיר את מסגרת הפיקוח והבקרה על חברות הבת, באמצעות פונקציות הביקורת ובקרה שאחראיות על ניהול הסיכונים בתחום אחריותן על בסיס קבוצתי. כמו כן, במסגרת הנוהל נקבעו מנגנוני דיווח של חברות הבת לבנק, ונקבעו כללים לגבי עסקאות הטעונות אישור הבנק, טרם אישורן על ידי חברות הבת. הבנק פועל להטמעת הנוהל, ולגיבוש ממשקי העבודה בין חברות הבת לגורמים השונים האחראים על פעילותן של חברות הבת בהיבטים עסקיים ופיקוחיים.

לפרטים בדבר ניהול סיכונים קבוצתי, ראו "עקרונות ניהול סיכונים" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" לעיל. לפרטים בדבר החובה לקבוע מדיניות בנושא תנאי העסקה ופרישה בחברות הבת, ראו "מדיניות תגמול בתאגיד בנקאי" בפרק "משאבי אנוש" לעיל.

הביקורת הפנימית בקבוצה בשנת 2013

פרטי המבקר. המבקר הפנימי של הבנק הינו מר ניר אבל, רייח, אשר החל את כהונתו ביום 18 במאי 2011. המבקר הפנימי אינו בעל עניין בבנק, אינו נושא משרה בבנק, אינו קרוב של אחד מאלה ולא היה רואה החשבון המבקר או מי מטעמו.

המבקר הפנימי עומד בהוראות סעיף 146 (ב) לחוק החברות, ובהוראות סעיף 8 לחוק הביקורת הפנימית ועובדי הביקורת הפנימית עומדים בהוראות סעיף מסי 8 לכללי הבנקאות (ביקורת פנימית).

בנוסף משמש מר ניר אבל גם כמבקר הפנימי של כרטיסי אשראי לישראל בע"מ, מיום 18 במאי 2011.

דרך המינוי. מינוי המבקר הפנימי אושר בוועדת הביקורת בישיבתה מיום 29 בנובמבר 2010 ובדירקטוריון בישיבתו מיום 12 בדצמבר 2010. המינוי אושר לאור כישוריו והשכלתו של מר אבל וכן לאור ניסיונו המקצועי רב השנים, בביקורת פנימית ובתפקיד של מבקר פנימי ראשי, במערכת הבנקאית. עד למינויו שימש מר אבל, רואה חשבון מוסמך וכלכלן, כמבקר הפנימי הראשי של קבוצת הבנק הבינלאומי הראשון, מחודש אוגוסט 2006 ועד לחודש מרס 2011, כמבקר הפנימי בכל החברות הבנקאיות בקבוצת הבינלאומי, למעט שתי חברות בחו"ל, וכמבקר הפנימי הראשי של בנק אוצר החייל, מחודש נובמבר 2000 ועד חודש מרס 2011.

כתב מינוי. ועדת הדירקטוריון לביקורת והדירקטוריון אישרו בחודש ינואר 2012 את כתב המינוי של המבקר ובחודש ינואר 2013 הם אישרו את עידכון כתב המינוי.

זהות הממונה על המבקר הפנימי. הממונה הארגוני על המבקר הפנימי הוא יו"ר הדירקטוריון.

תוכנית עבודה. הביקורת הפנימית פועלת על פי תוכנית עבודה שנתית אשר נגזרת מתוכנית עבודה רב שנתית (תוכנית העבודה הרב שנתית נערכת לתקופה של 4 שנים). תוכניות העבודה השנתית והרב שנתית (להלן: "תוכנית העבודה") נערכות בהתאם לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992, ובהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין.

תוכנית העבודה נבנתה על בסיס סקר סיכונים כולל, שנערך על פי מתודולוגיות חדשות ומקובלות, והושפעה מהנחיות מקומיות ובינלאומיות (כלל זה באזל II, COSO, SOX והוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בדבר פונקצית הביקורת הפנימית).

לפני הגשתה לאישור מועברת תוכנית העבודה לרואי החשבון המבקרים, ליו"ר הדירקטוריון, ליו"ר ועדת הדירקטוריון לביקורת ולמנכ"ל, לקבלת הערות והארות. ועדת הדירקטוריון לביקורת דנה בתוכנית העבודה, ועל פי המלצותיה מובאת התוכנית לאישור הדירקטוריון.

סטיה מתוכנית העבודה מובאת לאישור ועדת הביקורת.

הדירקטוריון וועדת הביקורת, אשר בחנו את תוכנית העבודה של הביקורת הפנימית ואת ביצועה בפועל, סבורים כי הביקורת הפנימית של הבנק עומדת בדרישות שנקבעו בתקנים המקצועיים ובהוראות המפקח על הבנקים.

ביקורת של תאגידים מוחזקים בארץ ובחו"ל. בתוכנית העבודה של הביקורת הפנימית יש התייחסות לתאגידים המוחזקים בארץ ובחו"ל. תוכנית העבודה המתוכננת בחברות הבת בהן המבקר הפנימי של הבנק או סגנו מונו כמבקר פנים משולבת בתוכנית העבודה השנתית של הביקורת הפנימית של הבנק, תוך התייחסות לכל חברה בנפרד. היקף תוכנית העבודה בכל חברה בת כאמור נדון בוועדת הביקורת של כל חברה ו/או בדירקטוריון שלה.

בתאגידים המוחזקים בהם לא נערכת ביקורת על ידי המבקר הפנימי של הבנק, נערכת בקרה כנדרש בסעיף 1(א) (3) לכללי הבנקאות. כמו כן, המבקר הפנימי של הבנק מתאם מראש עם המבקר הפנימי של התאגיד המוחזק, נושאים בהם תיערך ביקורת על ידי המבקר הפנימי של התאגיד.

היקף העסקה. המבקר הפנימי מועסק במשרה מלאה ומספר העובדים הממוצע הכפופים לו בקבוצה בתקופת הדיווח היה 104.6 משרות (כולל תקורות; לא כולל 2.5 משרות במיקור חוץ). בזה 33 משרות בתאגידים להם יש מבקר פנימי עצמאי (בנק מרכזית דיסקונט, אי די בי ניו יורק, דיסקונט בנק לטין אמריקה ואידיבי (סוויס)). מספר המשרות בביקורת הפנימית נגזר מהנדרש בתוכנית העבודה כפי שאושרה בדירקטוריון.

להלן פרטים על מספר המשרות הממוצע שעסקו בשנת 2013 בביקורת בבנק ובתאגידים מוחזקים בארץ ובחו"ל:

מיקור חוץ	עובדי הקבוצה	מיקור חוץ
1.5	57.6	הבנק
0.5	11.5	חברות מאוחדות בישראל בהם נערכת הביקורת על ידי מבקר הבנק ⁽¹⁾
	2.5	שלוחות חו"ל
0.3	18.0	חברות מאוחדות בישראל בהם נערכת הביקורת על ידי מבקר פנימי עצמאי ⁽²⁾
0.2	15.0	חברות מאוחדות בחו"ל בהם נערכת הביקורת על ידי מבקר פנימי עצמאי ⁽³⁾
2.5	104.6	סך-הכל

הערות:

(1) בזה 6.5 משרות בחברת כאל.

(2) בזה המבקר הפנימי. לא כולל 1.9 משרות של פניות הציבור.

(3) בזה 9.75 מבקרים של אי די בי ניו יורק, 5 מבקרים של DBLA, 0.2 משרות ב-אידיבי (סוויס) בנק.

עריכת הביקורת. הביקורת הפנימית נערכת על פי הוראות חוק הביקורת הפנימית התשנ"ב-1992, ועל פי הכללים המקצועיים של לשכת המבקרים הפנימיים. החל ביום 1 ביולי 2012, הביקורת הפנימית פועלת גם על פי הוראת ניהול בנקאי תקין 307.

בתקופת הדיווח נערכה ביקורת בגין עסקה מהותית (כמשמעות המונח בהוראות ניהול בנקאי תקין) שבוצעה בשנת 2012.

גישה למידע. למבקר הפנימי הומצאו כל המסמכים והמידע שנדרשו על ידו וניתנה לו גישה מתמדת ובלתי אמצעית למערכות המידע של הבנק ושל תאגידים מוחזקים בארץ ובחו"ל, לרבות נתונים כספיים.

דין וחשבון המבקר הפנימי. כל דוחות הביקורת מוגשים בכתב ומופצים ליו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת, המנהל הכללי, מנהל הסיכונים הראשי, רואי חשבון המבקרים, וחברי ההנהלה הרלוונטיים. דוחות הביקורת מדורגים בהתבסס על ממצאי הביקורת.

דוח סיכום חודשי תמציתי מוגש ליו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת, רואי חשבון המבקרים והנהלת הבנק.

המבקר הפנימי מגיש דוחות פעילות תקופתיים כלהלן: דוח רבעוני על כל פעילויות הביקורת הפנימית בארץ ובחו"ל המפרט את הממצאים המהותיים בדוחות הביקורת שהוגשו ברבעון הנסקר, את תמצית התייחסות המבוקרים לדוחות וכן מעקב אחר דוחות ונושאים מדוחות רבעוניים קודמים שהטיפול בהם טרם הסתיים.

כמו כן, מגיש המבקר דוח חצי שנתי ודוח שנתי במתכונת הנדרשת על פי הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 307 בנושא ביקורת פנימית.

דוחות הפעילות נשלחים ליו"ר הדירקטוריון, ליו"ר ועדת הדירקטוריון לביקורת, למנכ"ל, למנהל הסיכונים הראשי ולרואי חשבון המבקרים. הדוחות נדונים עם המנהל הכללי וחברי ההנהלה הרלוונטיים ולאחר מכן בוועדת הדירקטוריון לביקורת. הדוח השנתי נדון גם בדירקטוריון.

בנוסף מקיימת ועדת הדירקטוריון לביקורת דיונים על דוחות ביקורת ספציפיים שנערכו ביחידות הבנק ועל דוחות מהותיים בחברות הבת, אם עקב הממצאים שנכללו בדוח, או הנושאים המהותיים בהם הוא עוסק, סבורים יו"ר ועדת הביקורת או המבקר הפנימי כי יש מקום לקיים דיון בדוח הספציפי.

- הדוחות התקופתיים הוגשו ונדונו כלהלן:
- הדוח על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון הרביעי של שנת 2012, הוגש ביום 29 בינואר 2013 ונדון בוועדת הביקורת ביום 17 בפברואר 2013;
 - הדוח השנתי על פעילויות הביקורת הפנימית בשנת 2012, הוגש ביום 9 באפריל 2013 ונדון בוועדת הביקורת ביום 17 באפריל 2013 ובדירקטוריון ביום 29 באפריל 2013;
 - הדוח הרבעוני על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון הראשון של שנת 2013 הוגש ביום 23 באפריל 2013, ונדון בוועדת הביקורת ביום 30 ביולי 2013;
 - הדוח החצי שנתי על פעילויות הביקורת הפנימית במחצית הראשונה של שנת 2013 הוגש ביום 4 באוגוסט 2013 ונדון בוועדת הביקורת ביום 19 באוגוסט 2013;
 - הדוח הרבעוני על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון השלישי של שנת 2013 הוגש ביום 29 באוקטובר 2013, ונדון בוועדת הביקורת ביום 26 בנובמבר 2013;
 - הדוח על פעילויות הביקורת הפנימית ברבעון הרביעי של שנת 2013, הוגש ביום 19 בינואר 2014 ונדון בוועדת הביקורת בימים 4 בפברואר ו-25 בפברואר 2014.

הדוח השנתי על פעילות הביקורת הפנימית בשנת 2013 מוגש בימים אלה.

הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי. לדעת הדירקטוריון וועדת הדירקטוריון לביקורת, היקף, אופי ורציפות פעילות המבקר הפנימי ותוכנית עבודתו סבירים בנסיבות העניין ויש בהם להגשים את מטרת הביקורת הפנימית בתאגיד.

תגמול. פרטי התשלומים למבקר הפנימי ורכיביהם מובאים להלן. לדעת הדירקטוריון אין בתשלומים אלה כדי להשפיע על שיקול דעתו המקצועי של המבקר הפנימי.

הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	תגמולים* בעבור שירותים						פרטים כלליים		השנה
	סך הכל ש"כ, מענק, תשלום והפרשות הטבות וגילומים ⁽²⁾			תשלומי והפרשות הטבות המעבידי ⁽¹⁾			שיעור החזקה בהון התאגיד	היקף משרה	
	סך הכל	תשלום מניות	מענק	שכר	מענק	שכר			
	באלפי שקלים חדשים								
-	2,138	-	2,138	164	85	904 ⁽³⁾	985	100%	2013
-	1,322	-	1,322	80	273	-	969	100%	2012

* סכומי התגמול הינם במונחי עלות ואינם כוללים מס שכר.

(1) כולל מענק הסתגלות, פיצויים, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי, אובדן כושר עבודה והשלמת עתודות עקב שינויים בשכר.

(2) כולל שווי רכב, שווי טלפון נייד, הטבות שונות וגילומים.

(3) המענק כולל מענק שנתי בגין שנת 2013 ומענק ארוך טווח בגין השנים 2011-2013 - ראו ביאור ט' לדוחות הכספיים.

מר אבל מועסק על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הנבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 6 חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, אלא אם יסוכם בין הצדדים אחרת. משכורתו של מר אבל צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. מר אבל זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר אבל לפיצויי פיטורים כקבוע בדין, וכן למענק פרישה בגובה 4 משכורות. מר אבל זכאי להשתתף בתוכנית התגמול, כמפורט בביאור 16 ט'. מר אבל ויתר על הבונוס בגין שנת 2012.

מעורבות ותרומה לקהילה

בנק דיסקונט פועל למען הקהילה מיום היווסדו מתוך תפיסה ניהולית כוללת שעל פיה פעילות למען הקהילה היא חלק ממחויבות עסקית חברתית ותרבותית. במהלך שנת 2013 נמשכה הפעילות ההתנדבותית במסגרת פרויקט "למען" - עובדי דיסקונט למען הקהילה, במסגרתו עובדי הבנק המתנדבים תורמים מזמנם ומחוסם ליבם. הפעילות ההתנדבותית מגוונת ומעניקה סיוע ותמיכה לקשת רחבה של מרכיבים באוכלוסייה בישראל: ילדים ובני נוער, סטודנטים, חיילים, שכבות מצוקה, קשישים, בעלי מוגבלויות, חולים ועוד.

נוסף על פעילות בפרויקט "למען" - עובדי דיסקונט למען הקהילה, המתוארת להלן, התבצעה בשנת 2013 פעילות גם בתחום התרבות והאמנות, במתן חסיונות ומתן תרומות.

בשנת 2013 נמשכה מגמת התמיכה של הבנק בילדים ובנוער במצבי מצוקה שונים.

ההיקף הכספי של הפעילות. היקף הפעילות בשנת 2013 בקבוצת דיסקונט, ובכלל זה הפעילות במסגרת פרויקט "למען", היה 5,960 אלפי ש"ח, לעומת 6,353 אלפי ש"ח בשנת 2012. בנוסף, נשא הבנק בעלות עובדי היחידה לאחריות חברתית ובעלות גורמים מסויימים נוספים בבנק, שעסקו במישרין בתחומים שונים של אחריות חברתית, במסגרת שעות העבודה, בסכום כולל של כ-1,472 אלפי ש"ח בשנת 2013, לעומת סך של 1,523 אלפי ש"ח בשנת 2012. כמו כן, העלויות השוטפות הישירות של פעילות מרכז המבקרים (שכר צוות ההדרכה ואחזקת מבנה) הסתכם בשנת 2013 בסך של 4,130 אלפי ש"ח, לעומת סך של 4,011 אלפי ש"ח בשנת 2012. הוצאות שונות, ובכלל זה הוצאות הפקת הדוח החברתי והשתתפות הנהלת הבנק במימון המסע לפולין, הסתכם בשנת 2013 בסך של 396 אלפי ש"ח, לעומת 297 אלפי ש"ח בשנת 2012. את העשייה החברתית והמעורבות הקהילתית מבצע הבנק בתחומים הבאים: חינוך והשכלה, בעלי צרכים מיוחדים, בריאות ועוד.

תרומות

התרומות מופנות בעיקר לאגודות, מועדונים, בתי חינוך, ארגוני בריאות, ואחרים, העוסקים בטיפול בילדים וברוחות הפרט. בין התרומות שהבנק תרם בשנת 2013 ניתן לציין את התרומות לעמותות הבאות: האגודה למען החייל, עלה נגב - נחלת ערן, כפר נהר הירדן, סאנרייז, מרכז רפואי רעות, מגדל אור, יד שרה, אלון בית נועם, האגודה לקידום החינוך ביפו, קרן רמון, בתי החולים מעיני הישועה, שיב"א ורבין. הקרן למורשת הכותל, לראות, בליינד די - ארגון הגג של העיוורים בישראל, ALS, AT ועוד.

פרויקט "למען" - עובדי דיסקונט למען הקהילה

בשנת 2013 נמשכה הפעילות העניפה, תוך התמקדות בפעילות התנדבותית במסגרת עמותות שונות הפועלות למען נוער במצבי סיכון ומצוקה ובסיוע לעמותות שונות. במהלך שנת 2013, הצטרפו סניפים ויחידות חדשות למעגל המתנדבים של הבנק.

ראויים לציון הפרוייקטים הבאים, אשר התקיימו בשנת 2013:

אימוץ גדוד 405. בתחילת שנת 2011, התחייב בדמ"ש לאימוץ גדוד 405 של חיל התותחנים, לתקופה של 3 שנים נוספות. עם השלמת המיזוג בין בדמ"ש לבין הבנק, נכנס הבנק לנעלי בדמ"ש גם במחויבות זו.

אימוץ פלגה 916. בשנת 2012 התחייב הבנק לאימוץ פלגה 916 של חיל הים ל-3 שנים נוספות, בהמשך ל-6 שנות אימוץ של הפלגה (במסגרת פרויקט "אמץ לוחם" של האגודה למען החייל).

"קרן דיסקונט" באגודת "עזרה למרפא". הבנק המשיך את תמיכתו בקרן, זו השנה החמישית ברציפות, אשר מיועדת לסיוע רפואי. פניות בנושא בריאות שמתקבלות בבנק מועברות לאגודה ונבחנות על היבטיהן השונים. במקרים בהם הפניה נמצאת ראויה, הסיוע ניתן מתוך קרן דיסקונט באגודה.

פרוייקט "אופק לילדינו". במהלך חודשי הקיץ (יולי-אוגוסט) הועסקו בבנק בני נוער לקויי ראייה הפעילים בעמותת "אופק לילדינו". זו השנה השביעית בה הבנק שותף פעיל בהכשרה הניתנת לבני הנוער כהכנה לעבודה בבנק. להכשרה הגיעו בני הנוער עם רכזי העמותה למכללת דיסקונט, שם קיבלו כלים בנושאי כישורים ומיומנויות בעבודה.

קרן רמון. בשנת 2013 הבנק הצטרף לתכנית "אות רמון". אות לאיכות, מצוינות ומנהיגות, ע"ש אילן ואסף רמון. במסגרת התכנית, נבחרו שמונה בני נוער המצטיינים בלימודים ובולטים במיוחד בהתנדבותם לקהילה, כמובילי שינוי חברתי. מטרת התכנית היא לעודד מצוינות ומנהיגות בקרב בני הנוער בארץ, בדמותם של אילן ואסף רמון, המהווים דוגמה אישית באישיותם, בעשייתם ובהישגיהם. שמונת הנבחרים יעברו מסלול הכשרה והעצמה של מספר חודשים, במסגרתו יוכשרו להוביל פרויקטים מגוונים למען צמצום הפערים השונים וקידום החברה בישראל.

מיזם תקווה. בשנת 2013 הבנק הצטרף למיזם "תקווה" יחד עם: ענני תקשורת, נס טכנולוגיות, ג'וינט ישראל, אלטשולר שחם, הקרן לידידות, אורט ישראל ואורנג'. המיזם יהיה "גוגל" החברתי האינטרנטי הראשון בישראל, אשר יחבר בין כל מי שרוצה לתת ובין מי שצריך עזרה וירכז את כל המידע על הזכויות והחוקים במדינת ישראל - עשייה חברתית ואזרחית ואפשרויות ההתנדבות השונות.

פעילויות התנדבות מגוונות. עובדי הבנק עוסקים בפעילויות התנדבותיות במקדים שונים, ובכלל זה: מועדוני ילדים, מועדוני קשישים, בתי ספר, מעון לנשים מוכות, מרכז לנגמלי סמים, מע"ש (אוכלוסיה בוגרת בעלת צרכים מיוחדים), ילדים בעלי צרכים מיוחדים, בתי חולים ועוד.

פעילויות פורים במקומות ההתנדבות. עובדי הבנק ערכו חגיגות פורים במקדים בהם הם פעילים כמתנדבים: מועדוני ילדים, מועדוני קשישים, בתי ספר, מעון לנשים מוכות, מרכז לנגמלי סמים, מע"ש (אוכלוסיה בוגרת בעלת צרכים מיוחדים), ילדים בעלי צרכים מיוחדים, בתי חולים ועוד.

סיוע למשפחות נזקקות לקראת פסח. בהתאם למסורת, נרתם הבנק גם השנה לסייע למשפחות מעוטות יכולת. הבנק העניק 180 כרטיסים בשווי של 300 ש"ח כל אחד למשפחות נזקקות באמצעות עמותת "חום".

בזאר מוצרים שהוכנו על ידי בעלי צרכים מיוחדים. לקראת חג הפסח וראש השנה הבנק סייע בהקמת באזר (במתחם הבנק) בו נמכרו לעובדי הבנק מוצרים שיוצרו על ידי בעלי מוגבלויות. ההכנסות מהמכירות נתרמו להמשך פעילות העמותות אשר מעסיקות את בעלי המוגבלויות. המוצרים יוצרו על ידי בעלי צרכים מיוחדים הפועלים באמצעות העמותות הבאות: אנו"ש ראשון לציון (נפגעי נפש), "בית מיטל" (מסגרת לחינוך מיוחד למבוגרים), "כישורית" (בעלי צרכים מיוחדים), "בית מרים" (איל"ן) ומרכז שיקום נפגעי צה"ל.

אתר "למען הקהילה". באתר העובדים באינטראנט פועל אתר "למען הקהילה". האתר כולל תכנים עדכניים אודות פעילות הבנק למען הקהילה, פירוט הפעילויות ההתנדבותיות של יחידות הבנק השונות, ופרטים אודות מקומות התנדבות נוספים אליהם ניתן להצטרף.

"הזנק דיסקונט" - פרויקט הדגל של בנק דיסקונט

בשנת 2005 חבר בנק דיסקונט לעמותת "הזנק לעתיד", ואימץ את התוכנית המתמקדת בתלמידים מהפריפריה המתקשים בלימודיהם. מטרת התוכנית היא לסייע לתלמידים לסיים את לימודי התיכון כשבידיהם תעודת בגרות מלאה, שתאפשר להם בעתיד להמשיך ללימודים גבוהים. שם התוכנית "הזנק דיסקונט".

הבנק שותף הן בתמיכה כספית בעמותה והן בהובלה וקידום הפעילות בה. נציגי הנהלת הבנק חברים בוועד המנהל של העמותה ועובדי הבנק נוטלים חלק בפעילות התנדבותית במסגרת תוכניות העמותה, בין היתר במתכונת של אימוץ בתי ספר שמשותפים בפרויקט על ידי סניפים ויחידות מיחידות הבנק.

קרן ניסים אלג'ם ז"ל. בחודש ינואר 2007 השיק הבנק קרן מלגות ללימודים אקדמיים. הקרן הינה על שמו של מר ניסים אלג'ם ז"ל, שנפטר בשנת 2006. מר אלג'ם עבד בבנק כ-40 שנה ובתפקידו האחרון כיהן כסמנכ"ל וראש החטיבה המסחרית. במסגרת הקרן, מקצה הבנק מדי שנה תרומה למימון לימודיהם האקדמיים של בני נוער בוגרי תוכנית "הזנק דיסקונט", אשר השלימו בהצלחה את לימודי הבגרות. הקרן תאפשר לבוגרי "הזנק דיסקונט" המשך לימודים אקדמיים במוסדות להשכלה גבוהה.

דוח על אחריות תאגידית

על רקע ההתפתחויות בנושא הדיווח על אחריות תאגידית ולאור החשיבות שהפיקוח על הבנקים מייחס לפעילות התאגידים הבנקאיים בתחום זה, פרסם המפקח על הבנקים, ביום 3 באוקטובר 2011, חוזר על פיו יידרשו התאגידים הבנקאיים העומדים בראש הקבוצות הבנקאיות, לפרסם דוחות לתקופה של עד שנתיים על אחריות תאגידית ובכלל זה: אתיקה בעסקים, ממשל תאגידי, מחויבות לאיכות הסביבה, מעורבות בקהילה וכיוצא ב. הדוח הראשון במסגרת זו יוגש בשנת 2014. ציין כי הבנק פרסם כבר שני דוחות על אחריות תאגידית.

Global Compact

בחודש מרס 2013, הגיש הבנק את דיווח ההתקדמות השנתי אודות הביצועים החברתיים והסביבתיים של הבנק. הדוח עוסק בקידום עקרונות הארגון בשנת 2012, אשר מתמקדים בארבעה תחומים עיקריים: שמירה על זכויות אדם, העסקה אחראית, שמירה על איכות הסביבה, התנהלות אתית ומניעת שחיתות.

ה-Global Compact הינו יוזמה של האו"ם, שהבנק הצטרף אליה בחודש ספטמבר 2010. הדוח עומד לעיון באתר הארגון: <http://staging.unglobalcompact.org/COPs/advanced/21421> ובאתר הבנק.

אחריות סביבתית - הגשת נתונים ל-CDP

בחודש אוקטובר 2013 הושלם מהלך הגשת נתוני הבנק ל-CDP, זו השנה השנייה ברציפות. ארגון ה-CDP (Carbon Disclosure Project) הוא ארגון עצמאי בינלאומי ללא מטרת רווח, שמושב בלונדון, הפועל לקידום הפחתת פליטות גזי חממה של חברות, ארגונים וערים בעולם, על ידי מנגנון דיווח ושקיפות וולונטריים. הארגון משמש כמקור מידע למשקיעים, חברות וממשלות, בבואם לבחון את ביצועיהן הסביבתיים של חברות וערים, ואת הסיכונים העתידיים להם הן התיינה חשופות. ארגונים מדווחים יכולים לבחור שלא לחשוף את הדוח המלא שלהם לארגון, אלא רק את הציון הסופי שניתן לו, אולם הדבר מוריד מרמת השקיפות שמציג הארגון המדווח.

בין הבנקים המדווחים שמציגים את דיווחיהם לציבור נמצאים בנקים מובילים בעולם, כגון: Bank of America-1 The Royal Bank of Scotland. בנק דיסקונט הוא הבנק היחיד בארץ שבחר לדווח לארגון.

מעורבות ותרומה לקהילה בחברות הבת העיקריות

להלן יובאו כמה פרויקטים בולטים אשר מתבצעים במסגרת חברות הבת העיקריות:

"Cal בשביל כולם". בשנת 2013 יצאה כאל עם התכנית, שהיא תכנית אחריות חברתית, בשיתוף עשר עיריות שונות ברחבי הארץ. בכל אגף בכל נבחרה אוכלוסיית יעד, ועובדי האגפים הובילו פרויקט חברתי על פי צרכי האוכלוסייה. במסגרת התכנית, יצרו עובדי ומנהלי כאל עשרות פעילויות משמעותיות.

"שיעור אחר". כאל לוקחת חלק בפרויקט של עמותת "שיעור אחר", המתעלת את משאב הידע העשיר המצוי בקרב הציבור לטובת העשרת ושיפור מערכת החינוך, זאת באמצעות שיתוף אזרחים מן המגזר העסקי והציבורי, בעלי מקצועות שונים, בהוראת קורס העשרה חווייתי בבתי ספר. עובדי החברה נרתמו למערך ההתנדבותי של העמותה בתוך מערכת החינוך והזמינו ילדי בית ספר לחברה ליום חווייתי על מנת שייחשפו לעולם הפיננסי והאשראי.

פרויקט הזנק במגזר הערבי. בשנת 2013 המשיך בנק מרכנתיל דיסקונט את הפרויקט בתחום החינוך, שהחל בשנת 2008 בשיתוף עם עמותת "הזנק", במסגרתו מימן השנה 77 מלגות לימודים במוסדות אקדמיים, לסטודנטים במגזר הערבי שנמצאו ראויים למלגה, בתמורה להתחייבותם לתרום מזמנם לפעילות בקהילה. עלות הפרויקט הסתכמה בכ-0.6 מיליון ש"ח בשנת 2013.

השתתפות בפרויקט חינוכי. בנק מרכנתיל דיסקונט נטל גם בשנת 2012 חלק בפרויקט של עמותת יד אליעזר, במסגרתו העניק כ-400 מלגות לאברכים, בעלות כוללת של כ-0.2 מיליון ש"ח, בתמורה להתחייבותם לשמש כחונכים לילדים ממשפחות מצוקה במגזר החרדי. **"מחשב לכל ילד"**. תמיכה בפעילות הפרויקט (שבחסות ממשלת ישראל), במסגרתו השתתף בנק מרכנתיל דיסקונט בתרומה של כ-100 ערכות מחשב לילדים ממשפחות מעוטות יכולת, בעלות של כ-100 אלף ש"ח.

"מצעד החיים"

בחודש אפריל 2013 השתתפה, בפעם האחת עשרה, משלחת של עובדי קבוצת דיסקונט ב"מצעד החיים" מאושוץ לברקנאו, המתקיים מידי שנה ביום הזכרון לשואה ולגבורה. המשלחת מנתה כ-80 איש מקרב עובדי הבנק ועובדי כאל. בכך נמשכת מסורת שהחלה בשנת 2003, של השתתפות משלחות מקבוצת דיסקונט ב"מצעד החיים", כאשר ההנהלה וועד העובדים משתתפים במימון הנסיעה.

העסקת עובדים בעלי צרכים מיוחדים

כחלק ממדיניות גיוס עובדים, מאפשר הבנק לאנשים בעלי צרכים מיוחדים, שבדרך כלל אינם נקלטים במקומות עבודה, להשתלב בתפקידים בבנק על פי יכולתם ובהתאם לצרכי הבנק. מהלך זה מאפשר לאנשים אלה חלון הזדמנויות לתפקד כאזרחים מן השורה, המפרנסים עצמם בכבוד. בנוסף, מהלך זה מהווה מהלך מעצב בתרבות הארגונית של הבנק, לארגון סובלני המכיל את השונה. לאור האמור, הוצבה העסקת בעלי המוגבלויות כמיקוד מרכזי בפעילות למען הקהילה. ליום 31 בדצמבר 2013, מועסקים בבנק כ-63 עובדים בעלי מוגבלויות (31 בדצמבר 2012: כ-70 עובדים).

"הרצליינבלום" - מוזיאון לבנקאות ונוסטלגיה תל אביבית

"הרצליינבלום", מוזיאון לבנקאות ונוסטלגיה תל אביבית מאפשר ללמוד מקרוב את ההסטוריה והכלכלה הישראלית מאז ראשית המאה שעברה. המוזיאון ממוקם בבניין לשימור בן 105 שנים, מראשוני הבתים של אחוזת בית.

מבקרים. החל מפתיחתו, בחודש מאי 2009, ארח המוזיאון כ-220 אלף מבקרים ממגוון קהלים: קבוצות מאורגנות, חברות עסקיות, צעירים, חיילים, תלמידים, סטודנטים ועוד. בשנת 2013 ארח המוזיאון כ-33 אלף מבקרים, במסגרת כ-670 סיורים, סדנאות ואירועים מסוגים שונים. **סיורים וסדנאות**. במהלך שנת הלימודים, מתקיימים כ-90 סיורים בממוצע ברבעון לתלמידי בתי הספר, בכיתות ז'-יב'. חלק מהסיורים בני שעה וחצי, עם דגשים כלכליים וחלקם, לכיתות הגבוהות, סדנאות בנות 5 שעות בנושא הבורסה ובנושא המדיניות המוניטרית של בנק ישראל וכן סדנא בתחום האזרחות.

במהלך החופשות של בתי הספר התקיימו כ-300 סיורים לילדים ולמשפחותיהם: "הכסף שלי, סדנה לכלכלנים צעירים" - סדנאות כלכליות; "הגביע הוא שלנו" - סיורים ממוקדים בתערוכת הספורט.

במהלך חודשי הקיץ, יולי ואוגוסט, התקיימו כ-300 סדנאות לילדים ולבני נוער. השנה, בנוסף לסיור "סדנת הכסף - לכלכלנים צעירים", המיועד לגילאי 6-12, נוסף סיור "דרך הכסף", המיועד לנוער בגילאי 13-17. כמו כן, במסגרת "שלישי משפחתי", נוספה שעת סיפור לקטנטנים בגילאי 4-6. הסדנאות התקיימו גם בחודש ספטמבר, במהלך חופשת החגים.

כנסים ואירועים. המוזיאון מארח כנסים ואירועים שונים שיוזם הבנק. בשנת 2013 התקיימו כ-60 אירועים ליחידות הבנק וללקוחות הבנק וכן כ-80 אירועים וסיורים ייחודיים לחברות, פורומים וארגונים עסקיים.

תערוכת "עטורות - חלוצות וחולמות". התערוכה מציגה, זו הפעם הראשונה, קבוצת נשים, שכל אחת מהן הפליאה בהישגיה ובתרומתה לחברה הישראלית, בתחומי עיסוק ובעולמות תוכן שונים: אמנות, ספרות, מדע, משפט, תיאטרון, מדינאות, קולנוע, אופנה ועוד. עוצמתו וייחודו של המיצג הוא בשילוב שבין המוכר והידוע בעולמן של כל אחת מהנשים, לבין האישי, האנושי והפחות מוכר. התערוכה מציגה חוטים מקשרים רבים בין הנשים המוצגות.

במסגרת התערוכה נערכו אירועים רבים, ובין היתר: נכדותיה של רבקה זיו ומשפחותיה; גב' רחל בולטון ומוזמנים; גב' דורית ביניש, נשיאת ביהמ"ש העליון בדימוס, משפחה וחברים; ילדיה של גב' דידי רוס-הראל ומשפחותיהם; גב' יעל רוזן - אירוע למחלקת החינוך באוניברסיטת תל-אביב ואירוע לקולגות ומשפחה; אירוע שיוחד ללאה גולדברג; אירוח למשפחה וחברים של נעמי שמר ז"ל לרגל יום הולדתה. כמו כן נערכו שני ימי עיון אקדמיים במסגרת התערוכה, בהם השתתפו מרצות ומרצים מתחומי המגדר ובהם נטלו חלק כ-100 משתתפים בכל יום עיון. עוד נערכו מספר אירועים, אשר קיימו ארגוני נשים (נעמת, ויצ"ו, אמונה), ועוד.

שיתוף פעולה עם משרד החינוך. מאז הוקם המוזיאון, ביקרו בו אלפי תלמידים מכיתות ז' עד י"ב מכל רחבי הארץ, כאשר לכל שכבת גיל מותאמת תכנית סיור.

במסגרת המשך שיתוף הפעולה, פותח בשנת 2013 סיור חדש לתלמידי חטיבות הביניים והתיכונים, אשר עוסק במדיניות הכלכלית של ראש הממשלה המנוח דוד בן-גוריון ושל ראש הממשלה המנוח מנחם בגין, כנגזרת של האידיאולוגיה שלהם. במהלך השנה נערכו 7 כנסים - ימי עיון בני 5 שעות כל אחד, למפקחים ולמורים, בהם נכחו כ-50 איש בכל אירוע.

דירוג "מעלה" 2013

בחודש יוני 2013, פורסם דירוג מעלה לשנת 2013. החל משנת 2012 התווסף דירוג חדש - פלטינה פלוס (הבלטה של חברות עם ציון אבסולוטי מעל 90). הבנק דורג בקבוצת פלטינה פלוס. הדירוג מתבסס על קריטריונים מפורטים בשישה תחומים מרכזיים של אחריות תאגידית: איכות הסביבה, אתיקה בעסקים, זכויות אדם וסביבת עבודה, מעורבות בקהילה, ממשל תאגידי ודיווח חברתי סביבתי. דירוג מעלה מדרג חברות ציבוריות ופרטיות מהגדולות במשק, ומאפשר להן להיכלל בדירוג מעלה ובמדד מעלה בבורסה לניירות ערך.

אמנות

אוסף האמנות של דיסקונט מונה כ-1,960 יצירות מקור וכ-4,200 הדפסים, של מיטב האמנים הישראליים, המהווים פסיפס מרתק ומגוון של עשייה לאורך יותר מיובל שנים וכולל פסלים, תמונות, שטיחי קיר, וידיאו ארט וצילומים. אוסף האמנות של הבנק נחשב לאחד האוספים האיכותיים בתחום האמנות הישראלית.

השאלת יצירות אמנות. בשנת 2013 נמשך שיתוף הפעולה עם מוזיאונים שונים, במסגרתו הושאלו יצירות מאוסף האמנות של הבנק. הבנק השאיל 5 יצירות של נפתלי בזם לתערוכה של האמן "הולך ושב", שהוצגה במוזיאון תל אביב. 5 יצירות הושאלו למוזיאון תל אביב לאמנות, לתערוכה "המזימה של הצבע" של האמנית דגנית ברסט. 17 יצירות הושאלו לתערוכה "בעקבות אסכולת פריז" שמוצגת בימים אלו במוזיאון אמנה קץ בחיפה.

אלבום דיסקונט מס' 16 לאמנות. באלבום נטלו חלק אמני הצילום אורי גרשוני, שחר מרקוס, חנה סהר ודוד עדיקא. האמנים חוו מפגש בין שני עולמות: הצילום, השייך בעיקרו לעולם החדש, והתחריט, אשר נסמך בעיקרו על טכניקות עתיקות. האלבום הושק בחודש פברואר 2013. בפרויקט אלבומי דיסקונט, שהחל בשנת 1978, לקחו חלק עד היום עשרות אמנים ב-16 אלבומים, בהם 117 הדפסים.

"המשפחה שלי" - תערוכת ציורים ילדי אקים. התערוכה הוצגה במוזיאון הרצלינגבלום בחודשים מרס-אפריל 2013. היצירות הוצעו למכירה וכל ההכנסות הועברו לאקים. את אירוע המכירה פתחו יו"ר אגודת ילדי אקים, מר עמי איילון ומנכ"ל הבנק.

"תרכובת". תערוכה קבוצתית שהוצגה במוזיאון הרצלינגבלום בחודשים דצמבר 2012 - פברואר 2013. בתערוכה נטלו חלק האמנים עדי ברנדה, טלי נבון ויהודית מצקל ז"ל, שיצירותיהם נוגעות בשאלות של מקום וזמן, של אורבניזציה ושל מעמד הפרט במרקם האנושי של העיר. במסגרת התערוכה התקיימו בחודש ינואר 2013 מפגשי שיח גלריה עם האמנים עדי ברנדה ויהודית מצקל (שנפטרה בסמוך לאחר האירוע).

במה לאמן. פרויקט במה לאמן נועד לאפשר חשיפה לאמנים בין כותלי סניפי הבנק. במסגרת זו הוצגו בשנת 2013 התערוכות הבאות: תערוכת

פיסול בסניף אפקה - האמנית ג'קי ונונו הציגה בסניף אפקה יצירות פיסול שלה; סניף בת ים - "מפגשים בין הרגש לצבע", תערוכה של אמני בת ים; סניף מרכז הכרמל - האמנית אילנה אוד הציגה בסניף את התערוכה "חיפה שלי"; סניף ראשי חיפה - תערוכה קבוצתית לאמני חיפה; סניף ראשי תל אביב - תערוכת הפיסול של האמן גדי פריימן.

סיוורים מודרכים לקהל. הסיוורים המודרכים באוסף האמנות של הבנק נערכים בימי שישי בבוקר במגדל דיסקונט. במהלך שנת 2013 נערכו כ-50 סיוורים שבהם לקחו חלק כ-1,800 מבקרים.

אתר מוזיאון דיסקונט. הבנק רואה חשיבות רבה בשימור ובטיפוח אוסף האמנות של הבנק וגאה להציג מבחר מהיצירות הכלולות בו לקהל הרחב באמצעות אתר מוזיאון דיסקונט. המבחר באתר ערוך על פי נושאים באופן המאפשר לקהל הרחב ללמוד על מבנה האוסף ועל תרומתו של הבנק לחיי התרבות והקהילה בישראל. כתובת האתר: <http://www.discountbank.co.il>.

חסויות

במהלך שנת 2013 העניק הבנק חסויות לגופים ולפעילויות המקדמים יעדים בתחומי החברה והפעילות למען אוכלוסיות מוחלשות, הבריאות, הספורט, התרבות, האמנות והחינוך, איכות הסביבה, מדע, אנרגיה ועסקים.

שכר רואי החשבון המבקרים⁽¹⁾⁽²⁾

להלן הפרטים של השכר ששולם לרואי החשבון המבקרים (באלפי ש"ח):

הבנק		המאוחד		
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2012	2013	2012	2013	
				עבור ביקורת⁽³⁾:
7,934	7,277	19,682	17,530	לרואי החשבון המבקרים המשותפים
				עבור שרותים נוספים:
				שירותים הקשורים לביקורת ⁽⁴⁾ :
3,223	2,376	3,239	2,439	לרואי החשבון המבקרים המשותפים
				שירותי מס ⁽⁵⁾ :
1,815	1,440	3,907	3,299	לרואי החשבון המבקרים המשותפים
				שרותים אחרים:
2,190	1,833	3,151	2,769	לרואי החשבון המבקרים המשותפים
-	-	111	238	לרואי חשבון מבקרים אחרים
7,228	5,649	10,408	8,745	סך-הכל
15,162	12,926	30,090	26,275	סך-הכל שכר של רואי החשבון המבקרים

הערות:

- (1) שכר רואי חשבון המבקרים כולל תשלומים לשותפויות ותאגידים בשליטתם וכן כולל תשלומים על פי חוק מע"מ.
- (2) כולל שכר ששולם ושכר שנוצר.
- (3) ביקורת דוחות כספיים שנתיים וסקירת דוחות ביניים. כולל גם ביקורת - בקרה פנימית על דיווח כספי (SOX 404).
- (4) כולל בעיקר פעולות ביקורת ובדיקות מיוחדות.
- (5) כולל בעיקר דוחות התאמה למס, ששכומים בגינם שולמו במסגרת הביקורת ויוחסו לשירותי מס על פי אומדן, דיוני שומות וייעוץ מס.

תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה ועסקאות עם בעלי שליטה

תגמולים לבעלי עניין ולנושאי משרה בכירה

		שנת 2013								
		תגמולים* בעבור שירותים						פרטי מקבל התגמולים		
הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	סך הכל	סך הכל				שכר	מענק	שיעור החזקה בהון התאגיד	היקף משרה	שם
		תשלום מענק, הפרשות הטבות וגילומים ⁽¹⁾ והטבות מניות ⁽³⁾	תשלום הפרשות הטבות והמעביד ⁽¹⁾ וגילומים ⁽²⁾	תשלומי מענק	שכר					
באלפי שקלים חדשים										
-	4,069	(1,020)	5,089	139	839	2,160	1,951	- ⁽⁴⁾	100.0%	ד"ר יוסי בכר יו"ר הדירקטוריון
-	4,346	(1,659)	6,005	144	826	2,888	2,147	-	100.0%	מר ראובן שפיגל ⁽⁵⁾ מנכ"ל הבנק
-	5,258	-	5,258	43	2,663	-	2,552	-	100.0%	מר חורחה פרז ⁽⁶⁾ מנכ"ל דיסקונט בנק לטין אמריקה
34	3,461	-	3,461	62	1,448	692	1,259	-	100.0%	מר דורון ספיר מנכ"ל כאל
-	3,391	-	3,391	63	227	900	2,201	-	100.0%	מר אהוד ארנון מנכ"ל אי די בי ניו יורק
1	2,869	-	2,869	175	680	⁽⁸⁾ 934	1,080	-	100.0%	מר שלמה אבידן ⁽⁷⁾ סמנכ"ל, ראש חטיבת התפעול והלוגיסטיקה
-	2,572	-	2,572	181	254	⁽⁸⁾ 1,028	1,109	-	100.0%	מר יוסף ברסי סמנכ"ל בכיר, חשבונאי ראשי וראש מערך החשבונות
-	2,472	-	2,472	164	229	⁽⁸⁾ 1,009	1,070	-	100.0%	מר יאיר אבידן סמנכ"ל, מנהל הסיכונים הראשי וראש מערך ניהול הסיכונים
-	2,389	-	2,389	194	100	⁽⁸⁾ 1,007	1,088	-	100.0%	מר יובל גביש סמנכ"ל בכיר, ראש החטיבה הבנקאית

* סכומי התגמול הינם במונחי עלות ואינם כוללים מס שכר.

- (1) כולל מענק הסתגלות, פיצויים, מענק פרישה, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי, אובדן כושר עבודה והשלמת עתודות עקב שינויים בשכר.
- (2) כולל שווי רכב, שווי טלפון נייד, הטבות שונות וגילומים.
- (3) בגין פרישה של ההטבה בתוכניות אופציות פאנטום. ההטבה מותאמת בכל מועד דיווח לשווי הוגן.
- (4) מר בכר מחזיק במניות הבנק בהיקף זניח של 29,640 ע.נ.
- (5) מר שפיגל סיים כהונתו כמנכ"ל הבנק ביום 19 בפברואר, 2014.
- (6) מר פרז סיים כהונתו כמנכ"ל דיסקונט בנק לטין אמריקה ביום 10 בינואר, 2014.
- (7) מר שלמה אבידן צפוי לסיים כהונתו כראש חטיבת התפעול והלוגיסטיקה ביום 30 באפריל 2014.
- (8) המענק כולל מענק שנתי בגין שנת 2013 ומענק ארוך טווח בגין השנים 2011-2013 - ראו ביאור 16 ט' לדוחות הכספיים.

שנת 2012											
הלוואות שניתנו בתנאים רגילים	תגמולים* בעבור שירותים						פרטי מקבל התגמולים				
	סך הכל שכר, מענק, תשלום			תשלומי הפרשות הטבות וגילומים ⁽²⁾ והטבות מניות ⁽³⁾			שכר	מענק	שיעור החזקה בהון התאגיד	היקף משרה	שם
	סך הכל	תשלום מבוטס	תשלום מניות ⁽³⁾	תשלומי הפרשות הטבות וגילומים ⁽²⁾	תשלומי הפרשות הטבות וגילומים ⁽²⁾	תשלום מניות ⁽³⁾					
	באלפי שקלים חדשים										
-	3,116	370	2,746	154	674	(5)-	1,918	(4)-	100.0%	ד"ר יוסי בכר	
-	3,933	986	2,947	93	753	(5)-	2,101	-	100.0%	מר ראובן שפיגל	
71	3,890	-	3,890	158	1,721	418	1,593	-	100.0%	מר טננבאום ⁽⁶⁾	
-	3,797	-	3,797	-	148	1,344	2,305	-	100.0%	מר אהוד ארנון	
-	3,030	-	3,030	41	559	164	2,266	-	100.0%	מר חורחה פרז ⁽⁸⁾	
-	2,450	-	2,450	-	148	390	1,912	-	100.0%	גב' ליסה באום	
-	2,243	-	2,243	-	169	1,190	884	-	100.0%	מר מעוז פרנקו	
-	1,447	-	1,447	102	273	(7)-	1,072	-	100.0%	מר יובל גביש	
5	1,441	-	1,441	107	271	(7)-	1,063	-	100.0%	מר שלמה אבידן	
-	1,436	-	1,436	82	301	(7)-	1,053	-	100.0%	מר יאיר אבידן	
-	1,401	-	1,401	104	319	(7)-	978	-	100.0%	מר יגאל רונאי	

- * סכומי התגמול הינם במונחי עלות ואינם כוללים מס שכר.
- (1) כולל מענק הסתגלות, פיצויים, מענק פרישה, תגמולים, קרן השתלמות, חופשה, ביטוח לאומי, אובדן כושר עבודה והשלמת עתודות עקב שינויים בשכר.
 - (2) כולל שווי רכב, שווי טלפון נייד, הטבות שונות וגילומים.
 - (3) בגין פרישה של ההטבה בתוכנית אופציות פאנטום. ההטבה מותאמת בכל מועד דיווח לשווי הוגן.
 - (4) מר בכר מחזיק במניות הבנק בהיקף זניח של 29,640 ע.נ.
 - (5) ויתרו על מענק בגין שנת 2012 - ראו ביאור 22 ז'.
 - (6) מר טננבאום סיים כהונתו כמנכ"ל בנק מרכנתיל דיסקונט ביום 31 במרס 2013.
 - (7) ויתרו על מענק בגין שנת 2012 - ראו ביאור 16 ט' 7.
 - (8) נוסף לאחר בחינה מחדש של הנתונים.

ד"ר יוסי בכר, מכהן כיו"ר הדירקטוריון החל מיום 3 בינואר 2010, לפרטים בדבר תנאי ההעסקה של ד"ר בכר, ראו ביאור 22 ו' ו-ז' לדוחות הכספיים. לפרטים בדבר תוכנית אופציות פאנטום לד"ר בכר, ראו ביאור 13 ד' 1 לדוחות הכספיים.

מר ראובן שפיגל, מר שפיגל כיהן כמנכ"ל הבנק מיום 1 בינואר 2011 ועד ליום 19 בפברואר 2014. לפרטים בדבר תנאי ההעסקה של מר שפיגל, ראו ביאור 22 ז' ו-ט' לדוחות הכספיים.

מר חורחה פרז, היה המנהל הכללי של דיסקונט בנק לטין אמריקה (להלן: "DBLA"), אשר הועסק על ידי DBLA לפי הסכם הניתן לסיום על ידי מי מהצדדים בכל עת. מר פרז פרש מהבנק ביום 10 בינואר 2014. מר פרז היה זכאי לכל ההטבות המקובלות המוענקות לכל חברי ההנהלה הבכירה של DBLA. תשלומי המעביד וההפרשות לסוף שנת 2013, המתייחסים למר פרז, כוללים סכום שנצבר בגין פיצויי פרישה בסך של 550,000 דולר ארה"ב, המשולם בעת פרישה.

מר דורון ספיר, מכהן כמנכ"ל כאל החל מיום 15 בינואר 2013. מועסק על ידי כאל בחוזה עבודה אישי, לתקופה קצובה, החל מיום 15 בינואר 2013 ועד ליום 14 בינואר 2018, ולאחר מכן החוזה יהפוך לחוזה לתקופה לא קצובה. מר ספיר זכאי, בנוסף למשכורתו החודשית, לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים קבוע בדיון, תגמולים, ביטוח אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר ספיר על פי החוזה לפיצויי פיטורים קבוע בדיון. בנוסף, זכאי מר ספיר, למענק הסתגלות כלהלן: אם תקופת ההעסקה תסתיים במהלך התקופה הקצובה ולפני חלוף שנתיים ימים מתחילת עבודתו, במידה בה תחליט החברה לסיים את העסקתו,

יהיה מר ספיר זכאי למענק בגובה 9 משכורות; אם תקופת ההעסקה תסתיים, לפי החלטת כל אחד מהצדדים, לאחר חלוף שנתיים ימים מתחילת עבודתו, לרבות לאחר חלוף התקופה הקצובה, יהיה זכאי למענק בגובה 6 משכורות. תקופת הגבלת התחרות הינה בת 6 חודשים מיום סיום העבודה, אלא אם יוסכם אחרת בין הצדדים. מר ספיר זכאי למענק שנתי המורכב ממענק לפי נוסחה, אשר מחושב בהתאם לעמידה במדדי כאל וממענק נוסף אשר מחולק על פי שיקול דעתו של דירקטוריון כאל (להלן: "המענק הנוסף"). בשנת מענק שבגינה מר ספיר לא יאה זכאי לבנוס שחישובו מתייחס לעמידה ביעדים, הוא לא יהיה זכאי גם למענק נוסף. תשלום המענק השנתי בגין שנת מענק מסוימת מתבצע ב-3 מנות. אם בשנת מענק מסוימת לא יתקיימו כל תנאי הסף, אזי כל מנות המענק הנדחות שהיו צריכות להשתלם במועד תשלום המענק השנתי בגין אותה שנת מענק, יבוטלו ולא ישולמו.

מר אהוד ארנון, מנכ"ל חברת הבת אי די בי ניו יורק, מועסק על ידי חברת הבת בחוזה אישי. תקופת ההעסקה הינה עד ליום 31 בדצמבר 2013, ולאחר מכן תוארך מאליה לפרק זמן של שנה אחת בכל פעם, אלא אם כן יודיע כל צד למשנהו על אי רצונו בהארכת החוזה, בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. בעת הפסקת ההעסקה יהיה מר ארנון זכאי לתשלום בגובה שכר של שנה אחת. משכורתו החודשית של מר ארנון נבחנת בידי אי די בי ניו יורק מדי שנה, מר ארנון זכאי להפרשות סוציאליות (תשלומי ביטוח לאומי, זכאות לפנסיה במסגרת תוכניות הפנסיה הנהוגות בחברת הבת) וכן זכאי לביטוח חיים, ביטוח רפואי ואובדן כושר עבודה. מר ארנון זכאי למענק שנתי המותנה בכך שאי די בי ניו יורק ישיג 75% מהרווח השנתי החזוי בהתאם לתוכנית העבודה השנתית. אי די בי ניו יורק מעמיד לרשותו של מר ארנון רכב הולם. כן זכאי מר ארנון לחופשת מולדת מדי שנה.

מר שלמה אבידן, מועסק בבנק כסמנכ"ל, ראש חטיבת התפעול והלוגיסטיקה. מר אבידן יסיים את כהונתו ביום 13 באפריל 2014. מר אבידן מועסק על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה הינה בת 6 חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, אלא אם יוסכם אחרת. משכורתו של מר אבידן צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד, השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקוזת את ירידת המדד. מר אבידן זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר אבידן לפיצויי פיטורים כקבוע בדין, וכן למענק פרישה בגובה 9 משכורות. מר אבידן זכאי להשתתף בתוכנית התגמול, כמפורט בביאור 16 ט' לדוחות הכספיים.

מר יוסף ברסי. מועסק בבנק כסמנכ"ל בכיר, חשבונאי ראשי וראש מערך החשבונות. מר ברסי מועסק על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 6 חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, אלא אם יוסכם בין הצדדים אחרת. משכורתו של מר ברסי צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקוזת את ירידת המדד. מר ברסי זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר ברסי לפיצויי פיטורים כקבוע בדין, וכן למענק פרישה בגובה 8 משכורות. מר ברסי זכאי להשתתף בתוכנית התגמול, כמפורט בביאור 16 ט' לדוחות הכספיים.

מר יאיר אבידן, מועסק בבנק כסמנכ"ל, מנהל הסיכונים הראשי וראש מערך ניהול סיכונים. מר אבידן מועסק על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 6 חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, אלא אם יוסכם בין הצדדים אחרת. משכורתו של מר אבידן צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקוזת את ירידת המדד. מר אבידן זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר אבידן לפיצויי פיטורים כקבוע בדין, וכן למענק פרישה בגובה 4 משכורות. מר אבידן זכאי להשתתף בתוכנית התגמול, כמפורט בביאור 16 ט' לדוחות הכספיים.

מר יובל גביש, מועסק בבנק כסמנכ"ל בכיר, ראש החטיבה הבנקאית. מר גביש מועסק על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 6 חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, אלא אם יוסכם בין הצדדים אחרת. משכורתו של מר גביש צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקוזת את ירידת המדד. מר גביש זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר גביש לפיצויי פיטורים כקבוע בדין, וכן למענק פרישה בגובה 4 משכורות. מר גביש זכאי להשתתף בתוכנית התגמול, כמפורט בביאור 16 ט' לדוחות הכספיים.

מר יעקב טננבאום, כיהן כמנכ"ל חברת הבת, בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (להלן: "בנק מרכנתיל"), עד ליום 31 במרס 2013. שכרו של מר טננבאום היה צמוד למדד המחירים לצרכן. מר טננבאום היה זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים כקבוע בדין, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות.

בהתאם להסכם ההעסקה, היה מר טננבאום זכאי עם פרישתו לפיצויי פיטורין ולמענק מיוחד, בהיקף של שש משכורות ונאסר עליו לעסוק בעיסוק שיהווה תחרות לבנק מרכנתיל דיסקונט, במשך שלושה חודשים ממועד פרישתו.

בעקבות הודעת הפרישה, הוחלט להוסיף להסכם ההעסקה, הסדרי פרישה נוספים, לרבות: תשלום מענק נוסף בסך של כ-1.8 מיליון ש"ח, ששולם למר טננבאום עם פרישתו, בתמורה להסכמתו להאריך את תקופת "אי התחרות" משלושה חודשים לשנה, החל מיום 1 באפריל 2013. כמו כן, מר טננבאום זכאי עם פרישתו לתנאי "גמלאי" (כמשמעותם בהסכם העבודה בבנק מרכנתיל דיסקונט) ולפדיון ימי החופשה שנצברו לזכותו. לאור כישוריו ונסיונו הרב בתחומי הבנקאות הקמעונאית, החליט בנק מרכנתיל דיסקונט להתקשר עם מר טננבאום בהסכם למתן שירותי ייעוץ לתקופה של שנה אחת, בהיקף של 600 אלף ש"ח לשנה.

גב' ליסה באום, סמנכ"ל והממונה הראשית על האשראי באי די בי ניו יורק, מועסקת על ידי החברה הבת לפי הסכם הניתן לסיום על ידי מי מהצדדים בכל עת. משכורתה של גב' באום נבחנת ומאושרת אחת לשנה על ידי ועדת השכר של דירקטוריון אי די בי ניו יורק. גב' באום זכאית להטבות המקובלות המוענקות לכל חברי ההנהלה הבכירה של אי די בי ניו יורק. גב' באום משתתפת בתכנית הפנסיה (k)401 של אי די בי ניו יורק וכן בתכנית השכר הנדחה. בהתאם לתכנית פיצויי הפיטורין של אי די בי ניו יורק, זכאית גב' באום, במקרה של פיטוריה, לפיצויי פיטורין בגובה שכרה לשנה אחת.

מר מעוז פרנקו, מנכ"ל חברת הבת דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (דש"ה), מועסק על פי חוזה עבודה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 3 חודשים, שניתנת להארכה ב-3 חודשים נוספים בתמורה לשכר מוגדל (150%). תקופת הגבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 12 חודשים מיום סיום עבודתו בדש"ה ותקופת שמירת סודיות בלתי מוגבלת בזמן, אלא אם יסוכם בין הצדדים אחרת. משכורתו של מר פרנקו צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. מר פרנקו זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר פרנקו לשחרור הכספים שנצברו בהפקדות שביצעה דש"ה בגין פיצויי פיטורין ותגמולים ולמענק הסתגלות בגובה של 6 משכורות חודשיות ברוטו (במקרה של התפטרות, מענק ההסתגלות כאמור ישולם רק אם מועד ההתפטרות יהיה לאחר תום שנת 2013). מר פרנקו זכאי גם למענק שנתי מחושב ולמענק זמן ארוך, על פי תוכנית שאושרה לשנים 2011-2014. תשלום המענק השנתי המחושב בגין שנה מסוימת מותנה בעמידה בתנאי סף ובמידת ההשגה של היעד שנקבע, מחושב על פי נוסחה המבוססת על התשואה השנתית, כפי שהוגדרה בתוכנית. המענק השנתי המחושב הוגבל בסכום השווה ל-12 משכורות חודשיות. בנוסף, דירקטוריון דש"ה יקבע, על פי שיקול דעתו הבלעדי ועל בסיס תפקודו של מר פרנקו בתחומים נוספים (להוציא תשואה על ההון) בנוסד נוסף, בגובה של 2 משכורות נוספות, כך שסך כל המענק השנתי לא יעלה על 14 משכורות. המענק השנתי ישולם ב-3 מנות: 60% בשנה השוטפת, 20% נדחה לשנה ו-20% נדחה לשנתיים. הזכאות למנות הנדחות מותנה בעמידה ביעד הסף הממוצע המצטבר עד שנת היעד הספציפית. בנוסף למענק השנתי המחושב, זכאי מר פרנקו למענק זמן ארוך, אשר יחושב כתלות בהשגת יעדי רווח נקי מצטבר של דש"ה, לאורך תקופת התוכנית, בהתאם לקבוע בתוכנית. בתוכנית נקבע כי סך כל המענקים המשולמים בדש"ה (לא כולל המענקים בחברת החיתום) לשנה מסוימת לא יהיו גבוהים מ-10% מהרווח השנתי על פי הדוחות הכספיים של דש"ה, על פי הדוחות הכספיים שלה, כולל חישוב המענקים.

מר יגאל רונאי, מועסק בבנק כסמנכ"ל, ראש החטיבה הפיננסית. מר רונאי מועסק על פי חוזה אישי, לתקופה בלתי קצובה, הניתנת לסיום בידי כל אחד מהצדדים בהודעה מוקדמת של 4 חודשים. תקופת הגבלת התחרות שנקבעה בהסכם הינה בת 6 חודשים מיום סיום עבודתו בבנק, אלא אם יסוכם בין הצדדים אחרת. משכורתו של מר רונאי צמודה למדד המחירים לצרכן, כאשר במקרה של ירידת מדד השכר לא ישתנה עד לעליית המדד המקזזת את ירידת המדד. מר רונאי זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורים, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות. עם סיום הכהונה זכאי מר רונאי לפיצויי פיטורים כקבוע בדיון, וכן למענק פרישה בגובה 4 משכורות. מר רונאי זכאי להשתתף בתוכנית התגמול, כמפורט בביאור 16 ט' לדוחות הכספיים.

חברי הדירקטוריון. הדירקטורים בבנק זכאים לגמול שנתי וגמול השתתפות, המשולמים בהתאם לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000. יו"ר הדירקטוריון אינו זכאי לגמול שנתי ולגמול השתתפות. עלות תגמול כלל הדירקטורים, פרט ליו"ר הדירקטוריון, הסתכמה בשנת 2013 בסך של 5,860 אלף ש"ח (2012: 5,027 אלף ש"ח).

מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק

בעקבות תיקון 20 לחוק החברות (ראו "חקיקה ופיקוח" לעיל), אישר דירקטוריון הבנק מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק, אשר אושרה באסיפה הכללית (ראו להלן). ועדת התגמול והדירקטוריון קבעו כי תנאי הכהונה וההעסקה הקיימים של יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל לשעבר (ראו ביאור 13 ד' (1) וביאור 22 ו', ז' ו-ט' לדוחות הכספיים) ימשיכו לחול עד תום התקופה שנקבעה להם. ועדת התגמול והדירקטוריון קבעו גם כי תוכנית המענקים הקיימת לנושאי משרה (שאינם יו"ר הדירקטוריון או המנכ"ל; ראו ביאור 16 ט' לדוחות הכספיים) תחול לעניין תשלום המענק השנתי בגין שנת 2013 והמענק לזמן ארוך בגין השנים 2011 עד 2013, בכפוף לעקרונות מסוימים שנקבעו. הכל כמפורט בדוח מיידי מיום 30 ביולי 2013

(מס' אסמכתא 103950-01-2013) ודוח מידי משלים מיום 26 באוגוסט 2013 (מס' אסמכתא 126678-01-2013), שהמידע וההבהרות המפורטים בהם בעניין זה מובאים כאן על דרך ההפניה. יצוין כי אין סטייה מהותית בין מדיניות התגמול שהוצעה כאמור לבין תנאי התגמול של נושאי משרה הקיימים כיום, כמתואר בביאור.

על סדר יומה של האסיפה השנתית של הבנק, אשר התכנסה ביום 9 בספטמבר 2013, הונחה הצעה לאישור מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק, בהתאם לסעיף 267 לחוק החברות, לאחר שנדונה בועדת תגמול של הדירקטוריון ובמליאת הדירקטוריון (ההצעה האמורה הוסרה מסדר היום, כמפורט להלן).

ביום 27 באוגוסט 2013, פרסם המפקח על הבנקאים טיוטה מתוקנת של הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא "מדיניות תגמול". ביום 19 בנובמבר 2013, פרסם המפקח את ההוראה.

כמפורט בדוח מידי מיום 3 בספטמבר 2013 (מס' אסמכתא 136737-01-2013), שהמידע המפורט בו מובא כאן על דרך ההפניה, ביום 2 בספטמבר 2013 התקבל בבנק מכתב מאת המפקח על הבנקים, לפיו הבנק נדרש לדחות את הדיון בנושא מדיניות התגמול ולקיימו לאחר שתושלם הסדרת הוראת ניהול בנקאי תקין החדשה בנושא "מדיניות תגמול". למכתב המפקח על הבנקים צורפו הבהרת רשות ניירות ערך מיום 28 באוגוסט 2013 ומכתב המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, עו"ד אבי ליכט, מיום 29 באוגוסט 2013, בענין השלכות תיקון 20 על דחיית ההצבעות של הבנקים על מדיניות התגמול. על פי מכתבו של מר ליכט, דחיית הדיון באישור מדיניות התגמול לתקופה קצרה, על מנת להתאים את המדיניות המוצעת לדרישות שהעלה המפקח, נראית הדרך הראויה שעל הבנקים לנקוט.

כמפורט בדוחות מידיים מיום 7 בינואר 2014 ומיום 17 בפברואר 2014 (מספרי אסמכתא 066526-01-2014 ו-040990-01-2014), שהמידע המפורט בהם מובא כאן על דרך ההפניה, באסיפה כללית מיוחדת שהתקיימה ביום 17 בפברואר 2014, הוחלט לאשר את מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, בהתאם לסעיף 267 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (ראו גם ביאור 16 יב').

עסקאות עם בעלי שליטה

עסקאות זניחות

כללי - תיקון תקנות ניירות ערך - דיווח מידי אודות עסקאות עם בעלי שליטה. על פי הדין, על הבנק לדווח דיווח מידי ותקופתי על כל עסקה חריגה שתבוצע על ידו. חוק החברות קובע כי "עסקה חריגה" הינה "עסקה שאינה במהלך העסקים הרגיל של החברה, עסקה שאינה בתנאי שוק או עסקה העשויה להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכוש או התחייבויותיה".

בהתאם לתיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 (להלן: "התיקון"), משנת 2008, תאגיד מדווח נדרש, בין היתר, להגיש דוח מידי אודות "פרטים בדבר עסקה עם בעל השליטה או שלבעל השליטה יש עניין אישי באישורה, לרבות עיקרי העסקה או ההתקשרות, פרטי האורגן שאישר את העסקה ותמצית נימוקיו לאישורה; בפסקה זו, "עסקה" - למעט עסקה אשר לגבי עסקאות מסוגה, נקבע בדוחות הכספיים האחרונים כי הן זניחות". המונח "עסקה זניחה" מקורו בתקנה 64 (3) לתקנות ניירות ערך (עריכת דוחות כספיים שנתיים), התשנ"ג-1993 (להלן: "תקנות דוחות כספיים") שעניינה מתן מידע בדוחות הכספיים לגבי עסקאות של התאגיד עם בעל עניין בו. נקבע בה מהו הגילוי אותו יש לתת לגבי עסקאות אלה וכן נקבע בה פטור ממתן המידע לגבי עסקה שהינה עסקה זניחה.

במענה לפניית איגוד הבנקים בעניין, נוכח העובדה שעל בנקים לא חלות תקנות דוחות כספיים, הודיעה רשות ניירות ערך לאיגוד הבנקים, במכתב מיום 6 באוגוסט 2008, כי היא לא תתערב במקרים בהם לא יינתן גילוי בדוח מידי בקשר עם עסקאות בנקאיות שאינן מהוות עסקה חריגה, כהגדרתה בסעיף 1 לחוק החברות, ובלבד שיתקיימו כל אלה:

- במסגרת הדוחות התקופתיים יינתן תיאור כללי של העסקאות, מאפייניהן, והקריטריונים שנקבעו להגדרת העסקאות כזניחות או ככאלה שאינן חריגות, תוך פירוט העובדות, הנימוקים וההסברים לקביעת אלה;
- ועדת הביקורת של התאגיד תקבע קריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה;
- במסגרת תיאור ההתקשרות עם בעל שליטה בקשר עם תנאי כהונה והעסקה, יינתן תיאור כללי של עסקאות המימון בהן התקשר עם הבנק (ככל שישנן) ומאפייניהן.

מתווה גילוי דיווח. הרשות הנחתה את הבנק לתת גילוי בתשקיף הבנק ולאחר מכן בדוחות השנתיים, במתכונת המפורטת להלן:

(א) לעניין עסקאות בנקאיות עם בעלי שליטה שאינן עסקאות חריגות, הבנק ידווח במסגרת התשקיף וכן בדיווח תקופתי על יתרות האשראי ויתרות הפיקדונות, על פי המתכונת המופיעה בטבלאות להלן;

(ב) הבנק יידרש, לגלות את היתרה הגבוהה לתקופה, של פיקדונות בעלי השליטה;

(ג) בטבלת האשראי יפוצל הגילוי בין יתרת האשראי של בעל השליטה לבין יתרת האשראי של קרובי בעל השליטה (במצטבר). האשראי לכל תאגיד מדווח הקשור לבעל השליטה, יינתן ברמת התאגיד המדווח, במאוחד.

קריטריונים לעסקה חריגה ולעסקה זניחה. לצורך יישום הנחית רשות ניירות ערך כאמור לעיל נדרש הבנק לקבוע קריטריונים להגדרת "עסקה זניחה" - לענין עסקאות שאינן עסקאות בנקאיות, "עסקה חריגה" - לענין עסקאות בנקאיות ו"תנאי שוק", וכן לענין אופן האישור והגילוי של עסקאות חבות שנוהל בנקאי תקין מס' 231 אינו חל לגביהן. לפיכך קבעה ועדת הביקורת של הדירקטוריון, ביום 27 באוגוסט 2009, כלהלן:

"עסקה זניחה" - עסקה שאינה עסקה בנקאית העונה על הקריטריונים המפורטים להלן הינה "עסקה זניחה":

(1) עסקה לרכישת מוצרים קמעונאיים מבעל שליטה או עסקה לרכישת מוצרים קמעונאיים שלבעל השליטה יש בה ענין אישי - עסקה במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק שהיקפה עד 2.5 מ' ש"ח ובלבד שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון העצמי הרגולטורי כהגדרתו בהוראה 231 להוראות ניהול בנקאי תקין (להלן: "הון עצמי רגולטורי"). הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 ש"ח.

(2) עסקה לרכישת שירותים מבעל שליטה או עסקה לרכישת שירותים שלבעל השליטה יש בה ענין אישי ובלבד שאיננה התקשרות עם בעל שליטה או עם קרובו באשר לתנאי כהונתו והעסקתו, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, שהיקפה אינו עולה על 2.5 מ' ש"ח ובלבד שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון העצמי הרגולטורי. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 ש"ח.

(3) עסקאות של שכירת שטחים מבעל שליטה או עסקאות של שכירת שטחים, שלבעל השליטה יש בהן ענין אישי, שאושרו בשנה קלנדרית אחת, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, שהיקפן הכולל אינו עולה על 0.1% מההון העצמי הרגולטורי.

(4) נשיאה בהוצאות בעל השליטה, במהלך העסקים הרגיל ובתנאי שוק, לצורך השתתפות באירועים ייצוגיים וכנסי לקוחות של הבנק וחברות הבנות על פי הזמנתם - הוצאות עד לסך של 100,000 דולר בשנה.

(5) כל עסקה אחרת במהלך עסקים רגיל ובתנאי שוק שהיקפה עד 250,000 ש"ח ובלבד שסך העסקאות מסוגה לשנה קלנדרית אחת לא יעלה על 0.1% מההון העצמי הרגולטורי. הסך האמור לא יחול על עסקאות בודדות שהיקפה של כל אחת מהן פחות מ-25,000 ש"ח.

"עסקה חריגה"

(א) לענין עסקאות בנקאיות שהינן עסקות חבות - עסקת חבות תחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך החבות של קבוצת בעלי שליטה יעלה על 5% מההון העצמי הרגולטורי או אם הגידול בחבות של לווה בודד מתוך הקבוצה, בעקבות העסקה, עולה על 2% מההון האמור. במידה ואושרו לאותו לווה בודד מספר עסקות חבות במהלך תקופה קלנדרית של שנה, יימדדו אותן עסקאות חבות במצטבר. המדידה של סך החבות לענין זה תיעשה בנפרד לגבי קבוצת ברונפמן (במצטבר), לגבי קבוצת שראן (במצטבר) ולגבי כל תאגיד אשר היקף האשראי הניתן לו אינו מוגבל לפי סעיף 5 להוראות נב"ת 231 ברמת התאגיד במאוחד, כך שסך החבות של כל אחד מאלו לא יעלה על 5% מההון האמור.

"קבוצת בעלי שליטה" - בעל שליטה ביחד עם החברות הפרטיות הקשורות אליו כמשמעות המונח "איש קשור" בנב"ת 231 וביחד עם קרובי בעלי שליטה הנמנים על הקבוצה וחברות פרטיות הקשורות אליהם. לענין זה: הגדרת "בעל שליטה" על פי הוראות חוק ניירות ערך כוללת את בני משפחתו הגרים עמו או שפרנסתו האחד על האחר; הגדרת "קרוב" על פי הוראות חוק הבנקאות (רישוי) כוללת אח, הורה, צאצא, צאצא בן הזוג, ובן זוגו של כל אחד מאלה. החל מהדוחות הכספיים לשנת 2009 יפוצל הגילוי בין האשראי הניתן לבעל השליטה לבין האשראי הניתן לקרובי בעל השליטה (במצטבר).

בנוסף, כל הפרשה ספציפית לחובות מסופקים או מחיקת סכום מסוים בגין חבות של בעל שליטה או של תאגיד הקשור אליו תיחשב לעסקה מהותית.

(ב) לענין עסקת קבלת פיקדון - קבלת פיקדון מבעל שליטה תחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה קבוצת בעלי שליטה יעלה על 2% מהיקף הפיקדונות בקבוצת דיסקונט. קבלת פיקדון מחברה שהינה "איש קשור" לבעל שליטה, ואשר אינה חברה בשליטתו, תחשב לעסקה מהותית אם בעקבותיה סך הפיקדונות של אותה חברה, במאוחד, יעלה על 2% מהיקף הפיקדונות בקבוצת דיסקונט לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק.

(ג) לענין עסקה בניירות ערך או עסקה במט"ח (שאינן עסקת חבות או עסקת הפקדת פיקדון כמפורט לעיל) - עסקאות בניירות ערך או עסקאות במט"ח שסכום העמלה השנתי הנגבה בגינן שווה או עולה על 2% מהסך השנתי של ההכנסות התפעוליות של קבוצת דיסקונט (בניכוי הכנסות מהשקעה במניות) לפי הדוחות הכספיים השנתיים האחרונים של הבנק.

חריגה זמנית מההיקפים המפורטים בסעיפים (א) עד (ג) לעיל, ולתקופה אשר אינה עולה על 30 יום, לא יהיה בה כדי לשנות את סיווג העסקה כ"עסקה שאינה מהותית", ויינתן גילוי על חריגות אלו במסגרת הדוח השנתי. יובהר כי כל שינוי של עסקה מהותית הינו, כשלעצמו, בגדר עסקה מהותית, ויינתן לגבי דיווח מיידי.

"תנאי שוק" - תנאים שאינם מועדפים על התנאים בהם נעשות עסקאות דומות מסוגה של העסקה, על ידי הבנק עם אנשים או עם תאגידים

שאינם בעלי שליטה בבנק או עם אנשים שלבעל שליטה אין בעסקאות עימם עניין אישי. תנאי השוק ביחס לעסקאות בנקאיות נבחנו בהשוואה לתנאים בהם נעשות עסקאות מאותו סוג בהיקפים דומים, כמקובל בבחינת עסקאות עם אנשים קשורים בהתאם להוראה 231 להוראות ניהול בנקאי תקין עם לקוחות הבנק שאינם אנשים קשורים או גורמים שיש לבעלי השליטה ענין אישי בעסקה עמם; תנאי השוק ביחס לעסקאות שאינן עסקאות בנקאיות ייבחנו ביחס לעסקאות מאותו סוג שהבנק מתקשר בהן עם ספקים ו/או ביחס להצעות של ספקים אחרים שנבחנו בטרם הוחלט על ההתקשרות. במקרים בהם אין לבנק עסקאות מאותו סוג ייבחנו תנאי השוק ביחס לעסקאות מאותו סוג הנעשות במשק, ובתנאי שהעסקה הינה במהלך העסקים הרגיל ושלעסקאות מסוג זה קיים שוק בו נעשות עסקאות דומות.

עסקאות חבות אשר הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 312 אינן חלות לגביהן - לגבי עסקאות חבות אשר הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 312 אינן חלות לגביהן, במידה וייוודע לבנק על עסקה כאמור, הבנק מתחייב להביא כל עסקה כאמור לאישור בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 312, ולתת לגביה גילוי בדוח השנתי של הבנק. הגדרת "עסקה זניחה" ו"עסקה חריגה" לגבי עסקאות אלו תהיה בדומה להגדרה שקבע הבנק לגבי עסקאות אשר נכללות בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 312. לפיכך, עסקאות עם בעלי השליטה או שלבעלי השליטה עניין אישי בהן, ראו ביאור 22 י', וביאור 19 ג' 8 יב' ו-יג' לדוחות הכספיים.

להלן יובא ריכוז הנתונים בעניין עסקאות בנקאיות שהינן עסקאות בנקאיות עם בעלי שליטה

ליום 31 בדצמבר 2013										
חבות של בעל השליטה בגין עסקאות בנגזרים ⁽¹⁾	ערבויות שניתנו על ידי בעל שליטה, לטובת צד ג'	ערבויות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור אליו		יתרת מסגרת שלא נוצלה		יתרת אשראי		יתרה בסוף השנה	יתרה בסוף השנה	
		יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה	יתרה			
גבוהה	גבוהה	גבוהה	גבוהה	גבוהה	גבוהה	גבוהה	גבוהה	גבוהה	גבוהה	
בסוף שנה	בסוף שנה	בסוף שנה	בסוף שנה	בסוף שנה	בסוף שנה	בסוף שנה	בסוף שנה	בסוף שנה	בסוף שנה	
במיליוני שקלים חדשים										
3.0	1.0	-	-	-	-	4	1	41	5	קבוצת ברונפמן
תאגידים מדווחים הקשורים לקבוצת ברונפמן:										
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ישראלים נכסים בע"מ
1.0	-	-	-	30	29	33	32	123	15	שופרסל בע"מ
1.0	-	-	-	30	29	33	32	123	15	סך-הכל לתאגידים מדווחים
4.0	1.0	-	-	30	29	37	33	164	20	סך-הכל לקבוצת ברונפמן
-	-	-	-	-	-	6	6	6	5	קבוצת שראן

יתרת פקדונות		פקדונות
יתרה גבוהה	יתרה בסוף שנה	בעלי שליטה לרבות תאגידים מדווחים הקשורים לבעלי השליטה
145	91	

(1) הערך הנקוב של העסקאות האמורות בסוף תקופה הסתכם בכ-3 מיליון ש"ח, היתרה הגבוהה בתקופה הסתכמה בכ-5 מיליון ש"ח.

ליום 31 בדצמבר 2012									
ערביות שניתנו על ידי הבנק להבטחת אשראי של בעל שליטה או צד קשור									
חבות של בעל השליטה בגין עסקאות בנגזרים ⁽¹⁾		ערביות שניתנו על ידי בעל שליטה, לטובת צד ג'		שליטה או צד קשור אליו		יתרת מסגרת שלא נוצלה		יתרת אשראי	
יתרה גבוהה השנה	יתרה בסוף השנה	יתרה גבוהה השנה	יתרה בסוף השנה	יתרה גבוהה השנה	יתרה בסוף השנה	יתרה גבוהה השנה	יתרה בסוף השנה	יתרה גבוהה השנה	יתרה בסוף השנה
קבוצת ברונפמן									
-	-	4	1	-	-	3	2	59	26
תאגידי מדווחים הקשורים לקבוצת ברונפמן:									
-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
ישראל נכסים בע"מ									
-	-	-	-	19	19	20	12	1	-
שופרסל בע"מ									
-	-	-	-	19	19	21	13	1	-
סך-הכל לתאגידי מדווחים									
-	-	4	1	19	19	24	15	60	26
קבוצת שראן									
-	-	-	-	-	-	6	6	6	6
במיליוני שקלים חדשים									
פקדונות									
יתרת פקדונות									
יתרה גבוהה השנה	יתרה בסוף השנה								
160	93								

בעלי שליטה לרבות תאגידי מדווחים הקשורים לבעלי השליטה

(1) בסוף השנה לא היתה יתרה של ערך נקוב של העסקאות האמורות. היתרה הגבוהה בשנה הסתכמה בכ-1 מיליון ש"ח.

עסקאות עם בעלי שליטה ובעלי ענין

אישור עסקאות. ביום 25 באפריל 2013, אישרה אסיפה מיוחדת של הבנק את חידוש ביטוח אחריות נושאי משרה, כמפורט בדוח מידי מיום 22 במרס 2013 ומיום 25 באפריל 2013 (מס' אסמכתא 01-045352-2013 ו-011791-01-2013, בהתאמה).
תיקון תקנון הבנק. לפרטים בדבר תיקון תקנון הבנק בנושא התחייבות מראש לשיפוי, ראו להלן בסעיף "שונות".
אמות מידה לאישור עסקאות בין הבנק לבין נושאי משרה בבנק. ביום 22 ביולי 2013, אישרה ועדת הביקורת, בהתאם לסמכותה לפי סעיף 117 (א1) לחוק החברות, התשנ"ט-1999, אמות מידה לענין עסקאות שאינן חריגות בין הבנק לבין נושאי משרה בבנק או בין הבנק לבין אדם אחר, שלנושא משרה בבנק יש בהן ענין אישי.
עדכון התחייבות לשיפוי מראש לדירקטורים ונושאי משרה. ראו להלן תיקון תקנון הבנק בפרק "שונות".
אישור תנאי הכהונה וההעסקה של המנהלת הכללית הנכנסת של הבנק. באסיפה מיוחדת מיום 17 בפברואר 2014, הוחלט לאשר את תנאי הכהונה וההעסקה של המנהלת הכללית הנכנסת של הבנק, כמפורט בדוחות מידיים מיום 7 בינואר 2014 ומיום 17 בפברואר 2014 (מס' אסמכתא 01-006526-2014 ו-040990-01-2014, בהתאמה). ראו גם ביאור 22 ו' ו-ח' לדוחות הכספיים.
תיקון תנאי הכהונה וההעסקה של יו"ר הדירקטוריון בנושא גילום מס בגין רכב. באסיפה מיוחדת מיום 17 בפברואר 2014, הוחלט לאשר, כי הבנק יישא בגילום המס בגין הוצאות עלות השימוש ברכב שמיעד הבנק ליו"ר הדירקטוריון ועלות החזקתו, החל מיום 1 בספטמבר 2013, כמפורט בדוחות מידיים מיום 7 בינואר 2014 ומיום 17 בפברואר 2014 (מס' אסמכתא 01-006526-2014 ו-040990-01-2014, בהתאמה).
המידע המפורט בכל הדוחות המידיים האמורים מובא כאן על דרך הפניה.

בקורות ונהלים

בקורות ונהלים לגבי הגילוי. ברוח דרישות סעיף 302 לחוק סרבנס-אוקסלי (Sarbanes-Oxley Act of 2002), והוראות שפירסמה על פיו רשות ניירות ערך האמריקאית (SEC), קבע המפקח על הבנקים הוראה בעניין הצהרה לגבי גילוי בדוחות רבעוניים ושנתיים של תאגידי בנקאיים. במטרה לבסס הצהרות אלה, בחן הבנק, בסיוע חיצוני, את התהליכים העיקריים של הפקת והעברת מידע הקשור לדוחות הכספיים ביחידות

השונות של הבנק ונבחנו הבקורות המיושמות בתהליכים אלה. במסגרת בחינה זו מופו תהליכי העברת המידע ותועדו במפורט, לרבות הבקורות המיושמות בתהליכים, וגובשו בקורות חדשות, נוספות, שהוטמעו בתהליכי העבודה.

הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 309. ביום 28 בספטמבר 2008 פרסם בנק ישראל את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 309, ברוח דרישות סעיף 404 לחוק סרבנס-אוקסלי (Sarbanes-Oxley Act of 2002), המחייבת את הנהלת הבנק לעמוד בדרישות הבאות: הבטחת קיומן של בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דווח כספי; הערכת האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי גילוי בסוף כל רבעון; הערכת הבקרה הפנימית על דווח כספי בתום כל השנה, וכן להעריך בתום כל רבעון את השינויים בבקרה הפנימית שארעו במהלך הרבעון, שהייתה להם, או שהייתה אמורה להיות להם, השפעה מהותית על הבקרה הפנימית על דווח כספי.

במהלך שנת 2013 התבצע תהליך של תיקוף ועדכון תהליכים קיימים והוספת תהליכים חדשים ובדיקות אפקטיביות למערך הבקרה הפנימית על דיווח כספי, באמצעות יחידת SOX שפועלת במסגרת מערך החשבות.

בהסתמך על הממצאים שעלו בבדיקת אפקטיביות הבקרה הפנימית, כאמור, העריכה הנהלת הבנק בשיתוף המנהלת הכללית והחשבונאי הראשי, את האפקטיביות של הבקורות בתקופה המכוסה בדוח לגבי הדווח הכספי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנהלת הכללית והחשבונאי הראשי של הבנק, הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות ונהלים לגבי הדווח הכספי של הבנק הינן אפקטיביות כדי: לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע הכלול בדוחות הכספיים השנתיים, בהתאם להוראות הדווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

במהלך הרבעון הרביעי שהסתיים ביום 31 בדצמבר 2013, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או שסביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, כמפורט להלן.

שונות

איכות הסביבה

הבנק הינו תאגיד פיננסי המספק שירותים פיננסיים שונים ללקוחותיו וככזה, ההשפעות הסביבתיות הישירות של "תהליכי הייצור" המתקיימים בו הינן מצומצמות ביותר, אם בכלל. זאת בשונה, למשל, ממפעל תעשייתי אשר עשוי להתמודד עם בעיות של פליטות גזים, שפכים, פינוי פסולת רעילה וכיוצ"ב.

עיקר ההשפעות הסביבתיות של הבנק הן השפעות עקיפות הנובעות מצריכת משאבים "משרדית": אנרגיה, מים, נייר וכיוצ"ב. ההשפעות הסביבתיות העקיפות כאמור אינן חושפות את הבנק לסיכונים סביבתיים (כמשמעות המונח בתקנות ניירות ערך) אשר יש להם או צפויה להיות להם השפעה מהותית על הבנק.

אחד מייעדי הבנק בנושא איכות סביבה הוא צמצום ההשפעות העקיפות כאמור.

פרטים בדבר פעולות הבנק לצמצום ההשפעות העקיפות כאמור (ובכלל זה: צמצום צריכת נייר, מיחזור נייר ובקבוקי פלסטיק, צמצום צריכת מים ואנרגיה ועוד) מדווחים בדוחות החברתיים שהבנק מפרסם מעת לעת. לפרטים בדבר סיכונים סביבתיים כמשמעותם בהוראות המפקח על הבנקים, ראו "סיכונים סביבתיים" בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" לעיל.

תיקון תקנון הבנק

באסיפה השנתית של הבנק, שהתקיימה ביום 9 בספטמבר 2013, הוחלט לתקן את סעיפי תקנון הבנק (סעיף 18 והוספת סעיף 75א), שעניינם שטרי מניות למוכ"ז (הצעה לבטל את ההוראה בדבר שטרי מניות למוכ"ז) והתחייבות מראש לשיפוי, הדירקטורים ולנושאי משרה האחרים בבנק, לרבות דירקטורים או נושאי משרה אחרים כפי שיהיו מעת לעת (ראו גם ביאור 19 ג' 6 ו-י' ל"ד ל"דוחות הכספיים), על מנת להוסיף שיפוי בגין הליכי אכיפה מנהליים, וזאת בעקבות חקיקת חוק ייעול הליכי אכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 וחוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 13), התשע"ב-2012, והכל כמפורט בדוח מידי מיום 30 ביולי 2013 (מס' אסמכתא 103950-01-2013), ובדוח מידי מיום 9 בספטמבר 2013 (מס' אסמכתא 140475-01-2013), שהמידע המפורט בהם בעניין זה מובא כאן על דרך ההפניה. בין היתר נקבע בתקנון הבנק כי הסכום המרבי של השיפויים אשר ניתן ויינתנו על ידי הבנק לכל נושאי המשרה בבנק ולנושאי משרה בחברות בת, במצטבר, לא יעלה על חמישה עשר אחוזים (15%) מההון העצמי של הבנק לפי המשתקף בדוחותיו הכספיים האחרונים שפורסמו סמוך לפני מועד השיפוי בפועל (לעניין זה, "הון עצמי" הינו ההון הפיקוחי כהגדרתו בהוראה 202 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים).

לתיקונים נוספים בתקנון הבנק, ראו "הדירקטוריון וההנהלה" להלן. באסיפה כללית מיוחדת מיום 17 בפברואר 2014, הוחלט להגדיל את הון המניות הרשום של הבנק ב-294.15 מיליון מניות רגילות א'. כמפורט בדוח מידי מיום 17 בפברואר 2014 (מס' אסמכתא 2014-01-041041), שהמידע הכלול בו מובא כאן על דרך ההפניה, תזכיר ותקנון הבנק שונו בהתאם. לפרטים בדבר שינויים בתקנון הבנק בעניין מינוי דירקטורים, ראו להלן בפרק "הדירקטוריון וההנהלה".

הדירקטוריון וההנהלה

כללי

בעמוד 4 לדוח זה מובאת רשימה של חברי הדירקטוריון ורשימת חברי ההנהלה ותחומי אחריותם. רשימות אלה מעודכנות לתאריך פרסום הדוח.

פרטים אודות חברי הדירקטוריון²

שם הדירקטור	ד"ר יוסי בכר, יו"ר הדירקטוריון	אילן בירן	אילן בירן	אילן בירן	אילן בירן	אילן בירן	אילן בירן	אילן בירן	אילן בירן	
התאריך בו החלה הכהונה כדירקטור	1 בינואר 2010	29 באוקטובר 2008,	10 בנובמבר 2010	2010	10 בנובמבר 2010	2010	10 בנובמבר 2010	2010	10 בנובמבר 2010	
ת.ז.	053548905	006900997	030029177	030029177	030029177	030029177	030029177	030029177	030029177	
תאריך לידה	3 באוגוסט 1955	3 באוקטובר 1946	5 באוקטובר 1949	5 באוקטובר 1949	5 באוקטובר 1949	5 באוקטובר 1949	5 באוקטובר 1949	5 באוקטובר 1949	5 באוקטובר 1949	
מען להמצאת כתבי-ידין	רח' יהודה הלוי 23, תל אביב	רח' ש"י עגנון 40/14, תל אביב	רח' הזמיר 16/2 מבשרת ציון 90805	רח' הזמיר 16/2 מבשרת ציון 90805	רח' הזמיר 16/2 מבשרת ציון 90805	רח' הזמיר 16/2 מבשרת ציון 90805	רח' הזמיר 16/2 מבשרת ציון 90805	רח' הזמיר 16/2 מבשרת ציון 90805	רח' הזמיר 16/2 מבשרת ציון 90805	
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	
חברות בוועדות דירקטוריון	יו"ר ועדת מיחשוב; יו"ר ועדת אשראים; יו"ר ועדת תגמול; ועדת ביקורת; ועדת יו"ר ועדת כוח אדם; יו"ר ועדת תיאום; אשראים; ועדת מיחשוב; ועדה לניהול יו"ר ועדת אד הוק של הדירקטוריון לעניין סיכונים; ועדת תיאום; ועדת אד הוק של איתור מנכ"ל (17/10/13-22/8/13); ועדת הדירקטוריון לעניין איתור מנכ"ל אסטרטגיה (17/10/13-22/8/13)	יו"ר ועדת תגמול; ועדת ביקורת; ועדת אשראים; ועדת מיחשוב; ועדה לניהול יו"ר ועדת כוח אדם; יו"ר ועדת תיאום; אשראים; ועדת מיחשוב; ועדה לניהול יו"ר ועדת אד הוק של הדירקטוריון לעניין סיכונים; ועדת תיאום; ועדת אד הוק של איתור מנכ"ל (17/10/13-22/8/13); ועדת הדירקטוריון לעניין איתור מנכ"ל אסטרטגיה (17/10/13-22/8/13)	ועדת כוח אדם; ועדת אסטרטגיה ועדת מיחשוב; ועדת תיאום; ועדת אד הוק של איתור מנכ"ל (17/10/13-22/8/13)	ועדת כוח אדם; ועדת אסטרטגיה ועדת מיחשוב; ועדת תיאום; ועדת אד הוק של איתור מנכ"ל (17/10/13-22/8/13)	ועדת כוח אדם; ועדת אסטרטגיה ועדת מיחשוב; ועדת תיאום; ועדת אד הוק של איתור מנכ"ל (17/10/13-22/8/13)	ועדת כוח אדם; ועדת אסטרטגיה ועדת מיחשוב; ועדת תיאום; ועדת אד הוק של איתור מנכ"ל (17/10/13-22/8/13)	ועדת כוח אדם; ועדת אסטרטגיה ועדת מיחשוב; ועדת תיאום; ועדת אד הוק של איתור מנכ"ל (17/10/13-22/8/13)	ועדת כוח אדם; ועדת אסטרטגיה ועדת מיחשוב; ועדת תיאום; ועדת אד הוק של איתור מנכ"ל (17/10/13-22/8/13)	ועדת כוח אדם; ועדת אסטרטגיה ועדת מיחשוב; ועדת תיאום; ועדת אד הוק של איתור מנכ"ל (17/10/13-22/8/13)	
דח"צ כהגדרתו בחוק החברות	לא	כן	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	
דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות	לא	כן	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	
דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקיין	לא	כן	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	כן	כן	כן	כן	כן	כן	כן	כן	כן	
עובד של הבנק, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין בבנק	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	
השכלה	אקדמאית דוקטור (Ph.D) במנהל עסקים (התמחות במימון), אוניברסיטת קליפורניה, ברקלי; מוסמך (MBA) במנהל עסקים (התמחות במימון), אוניברסיטת קליפורניה, ברקלי; בוגר בכלכלה וחשבונאות, אוניברסיטה העברית בירושלים	אקדמאית בוגר כלכלה ומנהל עסקים, אוניברסיטת בר-אילן	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטה העברית בירושלים; בוגר בכלכלה וחטיבות לימודים משלמות, אוניברסיטה העברית בירושלים, שנת השתלמות באוניברסיטת קליפורניה, ברקלי ארה"ב	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטה העברית בירושלים; בוגר בכלכלה וחטיבות לימודים משלמות, אוניברסיטה העברית בירושלים, שנת השתלמות באוניברסיטת קליפורניה, ברקלי ארה"ב	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטה העברית בירושלים; בוגר בכלכלה וחטיבות לימודים משלמות, אוניברסיטה העברית בירושלים, שנת השתלמות באוניברסיטת קליפורניה, ברקלי ארה"ב	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטה העברית בירושלים; בוגר בכלכלה וחטיבות לימודים משלמות, אוניברסיטה העברית בירושלים, שנת השתלמות באוניברסיטת קליפורניה, ברקלי ארה"ב	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטה העברית בירושלים; בוגר בכלכלה וחטיבות לימודים משלמות, אוניברסיטה העברית בירושלים, שנת השתלמות באוניברסיטת קליפורניה, ברקלי ארה"ב	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטה העברית בירושלים; בוגר בכלכלה וחטיבות לימודים משלמות, אוניברסיטה העברית בירושלים, שנת השתלמות באוניברסיטת קליפורניה, ברקלי ארה"ב	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטה העברית בירושלים; בוגר בכלכלה וחטיבות לימודים משלמות, אוניברסיטה העברית בירושלים, שנת השתלמות באוניברסיטת קליפורניה, ברקלי ארה"ב	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטה העברית בירושלים; בוגר בכלכלה וחטיבות לימודים משלמות, אוניברסיטה העברית בירושלים, שנת השתלמות באוניברסיטת קליפורניה, ברקלי ארה"ב
תעודות מקצועיות	רואה חשבון	דיפלומה/לימודים אסטרטגיים בתחום								

2 הערות:

- הפרטים בפרק זה מהווים גם דיווח על דירקטורים שהובנו רואה אותם כבעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, והרקע העובדתי, אשר בינו הבנק רואה אותם כבעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית.
- דירקטור בעל כשירות מקצועית הוא מי שמתקיים בו אחד מהתנאים שנקבעו בתקנה 2 לתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), התשס"ו-2005.

עיסוק בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור				
אסטרטגיה וכלכלה, אוניברסיטת ג'ורג'טאון, וושינגטון ארה"ב; ד"ר לשם כבוד של הסכנין (הוענק ב-2013).	דירקטור במספרות ישראל בע"מ (החל מ-10/2013); דירקטור באיתמר מדיקל בע"מ (החל מ-5/2013); בעלים ודירקטור של חברת אילן בירן ניהול זיום בע"מ (החל מ-2005); יו"ר דירקטוריון Centriflition Ltd. (החל מ-7/2003); יו"ר הוועד המנהל במכללה האקדמית כנרת	דירקטור במספרות ישראל בע"מ (החל מ-10/2013); דירקטור באיתמר מדיקל בע"מ (החל מ-5/2013); בעלים ודירקטור של חברת אילן בירן ניהול זיום בע"מ (החל מ-2005); יו"ר דירקטוריון Centriflition Ltd. (החל מ-7/2003); יו"ר הוועד המנהל במכללה האקדמית כנרת	יו"ר דירקטוריון גו אלפא בע"מ, חברה בבעלותו (החל מ-4/2009); יו"ר דירקטוריון קואופ ישראל - רשת סופרמרקטים בע"מ (החל מ-2012/9); שותף, דירקטור ומנכ"ל משותף בטארה החזקות, ניהול והשקעות במלונות בע"מ (החל מ-9/2009); נשיא התאחדות המלונות בישראל (2000-2010/12 והחל מ-18/12/2013); דירקטור בעמותת מרכז וריאטי ירושלים (החל מ-2007); דירקטור בכנס אינטרנשיונל אירגון קונגרסים בע"מ (החל מ-2010/7); דירקטור במרכז הקונגרסים הבינלאומי אי.סי. סי.ירושלים - בניני האומה בע"מ (החל מ-1998); יו"ר דירקטוריון מלון מעלה החמישה (2/2012 - 9/2012); יו"ר דירקטוריון בית לוחמי הגטאות ע"ש יצחק קצנלסון למורשת השואה והמרד (7/2008 - 1/2013); דירקטור בהפועל ירושלים - חברה לניהול בע"מ (עד 9/2012); מנכ"ל רשת שרתון מוריה ישראל (1999 - 2009)	יו"ר דירקטוריון מקווה ישראל כל ישראל חברים (החל מ-2010); דירקטור בדקה התשעים בע"מ (החל מ-1998); דירקטור באומדן דה רוטשילד שרותי השקעות בע"מ ("אדריס") (החל מ-06/2012); דירקטור בפי.או.סי. חברה להשקעות (1999) בע"מ; דירקטור (בהתנדבות) במסע: פרויקט לעידוד תוכניות ארוכות בישראל לצעירי העם היהודי בע"מ; דירקטור בפי. או. סי. קפיטל אינווסטמנט בע"מ (החל מ-8/1994); חבר מועצת המנהלים באור ירוק העמותה לשינוי תרבות הנהיגה בישראל (ע"ר) (החל מ-2008); מנכ"ל אילן כהן-השקעות ויזמות בע"מ; מנכ"ל יילד-יטעצי השקעות בע"מ; חבר ועד מנהל (בהתנדבות) בקונסרבטוריון הישראלי למוסיקה תל אביב ע"ש ועד ולין אריסון (החל מ-10/2011); יו"ר דירקטוריון אינוסולין מדיקל בע"מ (עד יום 1/1/2014); דירקטור וסגן יו"ר דירקטוריון באדמונד דה רוטשילד פרייבט אקוויטי מנג'מנט בע"מ (2009-03/2012); דירקטור בעמותת כל ישראל חברים (2007 - 11/2009)
מנכ"ל משרד ראש הממשלה (2004 - 2006)	דירקטור בבלטא שלוש ישראל בע"מ (2004 - 11/2008); יו"ר דירקטוריון מנוני בית שמש אחזקות (1997) בע"מ (2006 - 2007); דירקטור ויו"ר ועדת אסטרטגיה ומו"פ בתעשייה האווירית (2005 - 2007); דירקטור בבנק מסד בע"מ (2005 - 2007); דירקטור, חבר ועדת הכספים וועדת הביקורת בנוספים בע"מ (2004 - 2006); מנכ"ל משרד הביטחון (1999 - 2006); מנכ"ל בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (1999 - 2003); יו"ר דירקטוריון די.בי.אס שרדתי לווי (1998 - 2006)	דירקטור בבלטא שלוש ישראל בע"מ (2004 - 11/2008); יו"ר דירקטוריון מנוני בית שמש אחזקות (1997) בע"מ (2006 - 2007); דירקטור ויו"ר ועדת אסטרטגיה ומו"פ בתעשייה האווירית (2005 - 2007); דירקטור בבנק מסד בע"מ (2005 - 2007); דירקטור, חבר ועדת הכספים וועדת הביקורת בנוספים בע"מ (2004 - 2006); מנכ"ל משרד הביטחון (1999 - 2006); מנכ"ל בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (1999 - 2003); יו"ר דירקטוריון די.בי.אס שרדתי לווי (1998 - 2006)	דירקטור בבלטא שלוש ישראל בע"מ (2004 - 11/2008); יו"ר דירקטוריון מנוני בית שמש אחזקות (1997) בע"מ (2006 - 2007); דירקטור ויו"ר ועדת אסטרטגיה ומו"פ בתעשייה האווירית (2005 - 2007); דירקטור בבנק מסד בע"מ (2005 - 2007); דירקטור, חבר ועדת הכספים וועדת הביקורת בנוספים בע"מ (2004 - 2006); מנכ"ל משרד הביטחון (1999 - 2006); מנכ"ל בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ (1999 - 2003); יו"ר דירקטוריון די.בי.אס שרדתי לווי (1998 - 2006)	מנכ"ל משרד ראש הממשלה (2004 - 2006)
מנכ"ל משרד האוצר (11/2007-1/2007); מנהל (במינוי זמני) רשות המסים (1/2007-4/2007); שותף ומנהל משרד ליובשיץ קסיר, רואי חשבון (קודם Ernst & Arthur Andersen ואחר כך Young (11/2003-4/1995)	מנכ"ל משרד האוצר (11/2007-1/2007); מנהל (במינוי זמני) רשות המסים (1/2007-4/2007); שותף ומנהל משרד ליובשיץ קסיר, רואי חשבון (קודם Ernst & Arthur Andersen ואחר כך Young (11/2003-4/1995)	מנכ"ל משרד האוצר (11/2007-1/2007); מנהל (במינוי זמני) רשות המסים (1/2007-4/2007); שותף ומנהל משרד ליובשיץ קסיר, רואי חשבון (קודם Ernst & Arthur Andersen ואחר כך Young (11/2003-4/1995)	מנכ"ל משרד האוצר (11/2007-1/2007); מנהל (במינוי זמני) רשות המסים (1/2007-4/2007); שותף ומנהל משרד ליובשיץ קסיר, רואי חשבון (קודם Ernst & Arthur Andersen ואחר כך Young (11/2003-4/1995)	מנכ"ל משרד האוצר (11/2007-1/2007); מנהל (במינוי זמני) רשות המסים (1/2007-4/2007); שותף ומנהל משרד ליובשיץ קסיר, רואי חשבון (קודם Ernst & Arthur Andersen ואחר כך Young (11/2003-4/1995)
מנכ"ל משרד האוצר (11/2007-1/2007); מנהל (במינוי זמני) רשות המסים (1/2007-4/2007); שותף ומנהל משרד ליובשיץ קסיר, רואי חשבון (קודם Ernst & Arthur Andersen ואחר כך Young (11/2003-4/1995)	מנכ"ל משרד האוצר (11/2007-1/2007); מנהל (במינוי זמני) רשות המסים (1/2007-4/2007); שותף ומנהל משרד ליובשיץ קסיר, רואי חשבון (קודם Ernst & Arthur Andersen ואחר כך Young (11/2003-4/1995)	מנכ"ל משרד האוצר (11/2007-1/2007); מנהל (במינוי זמני) רשות המסים (1/2007-4/2007); שותף ומנהל משרד ליובשיץ קסיר, רואי חשבון (קודם Ernst & Arthur Andersen ואחר כך Young (11/2003-4/1995)	מנכ"ל משרד האוצר (11/2007-1/2007); מנהל (במינוי זמני) רשות המסים (1/2007-4/2007); שותף ומנהל משרד ליובשיץ קסיר, רואי חשבון (קודם Ernst & Arthur Andersen ואחר כך Young (11/2003-4/1995)	מנכ"ל משרד האוצר (11/2007-1/2007); מנהל (במינוי זמני) רשות המסים (1/2007-4/2007); שותף ומנהל משרד ליובשיץ קסיר, רואי חשבון (קודם Ernst & Arthur Andersen ואחר כך Young (11/2003-4/1995)

בן משפחה" של "בעל עניין" אחר בתאגיד	לא	לא	לא	לא	לא
האם בעל מומחיות חשובות ופיננסית לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות	כן	כן	כן	כן	כן
שם הדירקטור					
שם הדירקטור	דוד לוינסון	עידית לוסקי	חורחה ספרן	אילן (אילון) עייש	
התאריך בו החלה הכהונה כדירקטור	21 במרס 2012	25 במרס 2009	31 בינואר 2006	1 בנובמבר 2008	
ת.ז.	07994361	50163567	013815360	054183900	
תאריך לידה	21 בפברואר 1946	16 באוגוסט 1950	23 באפריל 1947	3 בדצמבר 1956	
מען להמצאת כתובי-בדין	רח' נחשון 27, רמת-השרון 47301	רח' קהילת קובנה 6, תל אביב	רח' צמרות 16/142, הרצליה 46424	רח' החילוץ 5, רמת-גן	
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	
חברות בוועדות דירקטוריון	ועדת אשראים, ועדה לניהול סיכונים	י"ר ועדת ביקורת; ועדת כוח אדם; ועדת תגמול; ועדת ממשל תאגיד; ועדה לניהול סיכונים; ועדת תיאום; ועדת אד הולק של הדירקטוריון לעניין איתור מנכ"ל (17/10/13-22/8/13)	י"ר ועדת ממשל תאגיד; ועדת ביקורת; ועדה לניהול סיכונים; ועדת תיאום	י"ר ועדה לניהול סיכונים; ועדת ביקורת; ועדת ממשל תאגיד; ועדת אשראים; ועדת אסטרטגיה; ועדת תיאום; ועדת כוח אדם	
דח"צ' כהגדרתו בחוק החברות	לא	כן	לא	לא	
דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות	כן	כן	לא	כן	
דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין	כן	כן	לא	כן	
בעל מומחיות חשובות ופיננסית	כן	כן	בעל כשירות מקצועית	כן	
וכשירות מקצועית	לא	לא	לא	לא	
עובד של בעל עניין בבנק או של בעל עניין בבנק השכלה	לא	לא	לא	לא	
אקדמאית	אקדמאית	אקדמאית	אקדמאית	אקדמאית	
בוגר בכלכלה וסטטיסטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים; מוסמך במינהל עסקים, אוניברסיטת תל אביב	בוגרת כלכלה וסטטיסטיקה, אוניברסיטת תל אביב (בהצטיינות); מוסמכת בכלכלה, אוניברסיטת תל אביב	מוסמך במנהל עסקים (MBA) ומוסמך בחשבונאות (CPA, The National University Of Buenos Aires, Argentina, Faculty of Economic Science); התמחות: ראיית חשבון וניהול עסקים במגמת שיווק	מוסמך במנהל עסקים (MBA) ומוסמך בחשבונאות (CPA, The National University Of Buenos Aires, Argentina, Faculty of Economic Science); התמחות: ראיית חשבון וניהול עסקים במגמת שיווק	בוגר לכלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל אביב	
תעודות מקצועיות					
עיסוק בתחש השנים האחרונות ופירוט	דירקטור חיצוני בגב-ים חברה לקרקעות	דירקטורית בסלקום ישראל בע"מ (החל מ-5/2006); דירקטור חיצוני באקסלנס שואה שרתני בורסה בע"מ (2010 - 2/2013); דירקטור בבנק אוצר	דירקטור ומנכ"ל ב- Power Phone Marketing Ltd; דירקטור ומנכ"ל משרותי ב- T.M. Interfrom Ltd; ומנכ"ל ב- Power Dialing Ltd.	בעלים דירקטור ומנכ"ל משותף ביבול שוקי הון בע"מ (החל מ-1/2003); Harisha Tuff Lanka - דירקטור ב- (12/2009 - 4/2007) Power Dialing Ltd. (Private).	

Inter American Marketing – מתנכ"ל ב- Services Ltd ; Cadillac Properties – מתנכ"ל ב- דירקטור and Building Company Ltd ; דירקטור Israel Learning Systems Ltd – מתנכ"ל ב- דירקטור	החיייל בע"מ (2006 – 2012/21/3); דירקטור חיצוני בישייר בית השקעות (קרנות נאמנות) בע"מ (5/2007 – 2010/6); יועץ פינוסי ועסקי לחברות וקרנות Private Equity (2006 – 2011/08); יועץ לקבוצת "המשפיר לצרכן" (2006 – 2010/10)	מתנכ"ל – (2002 – FIBI Bank (UK) plc חברת הנהלה בתואר סמוכ"ל בכיר בנק (2006); מתנכ"ל בנק הספנות לישראל בע"מ אגוד לישראל בע"מ. תחומי אחריותה היו: (1996 – 2002); מתנכ"ל גרנית הכרמל ראש אגף קמעונאות נכסי לקוחות ויועץ, אחזקות בע"מ (1994 – 1996); מילא שורה ראש אגף בנקאות קמעונאית וניהול שיל תפקידים בבנק הפועלים ו/או סיכונים. בנוסף, אחריות על שיווק, פרסום ומשכנתאות (2/2004 – 12/2008); דירקטוריות באגוד לסינוג בע"מ (3/2007 – 12/2008); דירקטוריות באגודים סוכנות לביטוח (1995) בע"מ (9/2005 – 12/2008); דירקטוריות באגודים בע"מ (9/2005 – 12/2008); דירקטוריות בלבנון (12/2008 – 9/2005); דירקטוריות בלבנון סוכנות לביטוח (1993) בע"מ (2/2004 – 12/2008); מתנכ"לית בנק משכן, חברה בת של בנק הפועלים בע"מ (2001 – 2004); מנהלת אגף בנקאות ישירה בבנק הפועלים בע"מ, אשר תחומי אחריותה היו: הקמה ושיווק של אתרי האינטרנט של הבנק, הקמה וניהול "פועלים ישיר" – המרכזים הטלפוניים של הבנק, אחריות על המכשירים לשימוש עצמי והסניפים האוטומטיים (3/2001 – 11/1995).	מתנכ"ל ב- Services Ltd ; Cadillac Properties – מתנכ"ל ב- דירקטור and Building Company Ltd ; דירקטור Israel Learning Systems Ltd – מתנכ"ל ב- דירקטור	מתנכ"ל ב- Services Ltd ; Cadillac Properties – מתנכ"ל ב- דירקטור and Building Company Ltd ; דירקטור Israel Learning Systems Ltd – מתנכ"ל ב- דירקטור	מתנכ"ל ב- Services Ltd ; Cadillac Properties – מתנכ"ל ב- דירקטור and Building Company Ltd ; דירקטור Israel Learning Systems Ltd – מתנכ"ל ב- דירקטור
יור"ר דירקטוריון טוך מרום גולן (2000) בע"מ (4/2002 – 12/2008); יור"ר פעיל של השותף הכללי במפעלי טוך, שותפות מוגבלת (4/2002 – 12/2008); דירקטור חיצוני יור"ר ועדת השקעות בקופת תגמולים של עובדי י ב מ ישראל בע"מ (9/2003 – 12/2008); דירקטור חיצוני ויור"ר הוועדה לניהול סיכונים בבנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ (10/2006 – 11/2000); שותף במשרד רואי חשבון יגאל בריטמן ושות' (1992 – 1984); שותף במשרד רואי חשבון וולקן, יונברג, עייש ושות' (2000 – 1993); שותף יועץ בגולדשטיין סבו סבת רואי חשבון (2004 – 2001)	לא	לא	לא	לא	לא
כך	לא	לא	לא	לא	לא
כך	לא	לא	לא	לא	לא
לא	לא	לא	לא	לא	לא
כך	לא	לא	לא	לא	לא
לא	לא	לא	לא	לא	לא

שם הדירקטור	רצוד מוריס וברטס	עליזה רוטנרד	יהלי שפי	י"בן משפחה" של "בעל עניין" אחר בתאגיד	לא
התאריך בו החלה הכהונה כדירקטור	10 בנובמבר 2010	28 בנובמבר 2012	10 בנובמבר 2010	לא	לא
ת.ז.	069433522	060477510	050331008	כך	לא
תאריך לידה	21 באפריל 1941	12 בינואר 1946	19 במרץ 1951	כך	לא
מען להמצאת כתובי ב-ד"ן	רח' ברקוביץ 4, תל-אביב	הרצל רוזנבלום 6/101, תל-אביב	אנשי בראשית 31, הוד-השרון, 45267	לא	לא
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית	לא	לא

שם הדירקטור	רצוד מוריס וברטס	עליזה רוטנרד	יהלי שפי	י"בן משפחה" של "בעל עניין" אחר בתאגיד	לא
התאריך בו החלה הכהונה כדירקטור	10 בנובמבר 2010	28 בנובמבר 2012	10 בנובמבר 2010	לא	לא
ת.ז.	069433522	060477510	050331008	כך	לא
תאריך לידה	21 באפריל 1941	12 בינואר 1946	19 במרץ 1951	כך	לא
מען להמצאת כתובי ב-ד"ן	רח' ברקוביץ 4, תל-אביב	הרצל רוזנבלום 6/101, תל-אביב	אנשי בראשית 31, הוד-השרון, 45267	לא	לא
נתינות	ישראלית	ישראלית	ישראלית	לא	לא

חברות בוועדות דירקטוריון	ועדת ביקורת	ועדת מחשוב	ועדת ביקורת; ועדת אשאים; ועדת כוח אדם; ועדת תגמול; ועדת אסטרטגיה; ועדת מיחשוב
דח"צ כהגדרתו בחוק החברות	לא	לא	לא
דירקטור בלתי תלוי כהגדרתו בחוק החברות	לא	לא	כן
דירקטור חיצוני לפי הוראה 301 להוראות נייהול בנקאי תקין	לא	לא	כן
בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	בעל כשירות מקצועית	כן	כן
עובד של הבנק, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין בבנק	לא	לא	לא
השכלה	אקדמאית	אקדמאית	אקדמאית
	בוגר במשפטים (J.L.B), האוניברסיטה העברית בירושלים	בוגרת (B.Sc) במתמטיקה ופיזיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים	בוגר בכלכלה וחטיבות משלמות בסטטיסטיקה ומתמטיקה, האוניברסיטה העברית בירושלים (בהצטיינות); תעודה בחשבונאות לבעלי תואר, אוניברסיטת תל אביב (עבודת סמינריון מצטיינת); לימודי תואר מתקדמים בכלכלה מתמטית - מסלול ישיר לדוקטורט, האוניברסיטה העברית בירושלים (לא סיים את המסלול)
תעודות מקצועיות	עורך דין	רואה חשבון	
עיסוק בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים בהם משמש כדירקטור	שוותף מייסד של שבלת ושותף (בשנת 1973) ומאז משמש כשותף מנהל של הפירמה; דירקטור בגלובאל דינמיק עסקים בע"מ (החל מ-6/13); דירקטור בשרו נאמנים בע"מ (החל מ-1973); דירקטור בשרו שירותים בע"מ (החל מ-1973); דירקטור בשירותי חברה לנאמנות בע"מ (החל מ-1993); דירקטור בשבלת נאמנויות בע"מ (החל מ-7/2012); דירקטור ובעלים של חברת עו"ד ריצ"ד הברטס (1997) (החל מ-1997); דירקטור במפעלות המרכז הבינתחומי הרצליה בע"מ (החל מ-1998); דירקטור באד וליו בע"מ (החל מ-2001); דירקטור בהלל ישראל בע"מ (חל"צ) (החל מ-6/2012); יו"ר הוועד המנהל של עמותת שיעור אחר (ע"ר) (החל מ-2006); חבר ועד מנהל בדוקואביב - העמותה לקידום הסרט	דח"צית ברדדיל בינפארמה בע"מ (משנת 2011); דח"צית באיי אי ישראל חברה לביטוח בע"מ (משנת 2011); דח"צית בנייר חדרה בע"מ (משנת 2011); דח"צית בקווינקו להז'ר אינטרשיוניל בע"מ (משנת 2010); דח"צית באר. וי. בי אחזקות בע"מ (משנת 2008); דח"צית בפרו-סיד קרן הון סיכון בע"מ (משנת 2006); דח"צית בקמהדע בע"מ (משנת 2005); דירקטוריות בפוינטר סלוקייטשן בע"מ (משנת 2010); דירקטוריות במוניל מקס טכנולוגיות בע"מ (2007 - 7/2012); דח"צית בקמור מוטורס בע"מ (2010 - 2012); דח"צית באורד בע"מ (2007 - 8/2012); דירקטוריות בחילן טק בע"מ (2001 - 2012); דירקטוריות בבני ג'י.איי השקעות (1961) בע"מ (2007 - 08/2012); דח"צית בוויזמד בע"מ (2007 - 2011); דח"צית	

פרטים אודות חברי ההנהלה

שם	ליך אשר טופלסקי, מנכ"ל	יוסף ברטי	יוכל גביש	אסתר זיטש
תאריך תחילת כהונתו	19 בפברואר 2014	1 באפריל 2000	11 בינואר 2011	1 ביוני 2006
ת.ז.	024934861	53393260	55441315	056346299
תאריך לידה	19 במרץ 1970	21 במאי 1955	6 באוגוסט 1958	6 בפברואר 1960
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד	מנהל כללי של הבנק	סגן מנהל כללי בכיר; חשב – חשבונאי ראשי וראש מערך החשבונות של הבנק	סגן מנהל כללי בכיר; ראש החטיבה הבנקאית של הבנק	סגנית מנהל כללי בכירה; היעצת המשפטית הראשית וראש מערך הייעוץ המשפטי של הבנק
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת, חברה קשורה של התאגיד או בבעל עניין בו	י"ר דירקטוריון בנק מרכזי דיסקונט בע"מ (החל מ-3/3/2014); צפויה להתמנות לי"ר דירקטוריון Bancorp Inc. (החל מסוף מרץ 2014); צפויה להתמנות לדירקטוריון ב- Israel Discount Bank of New York (החל מסוף מרץ 2014)	דירקטור בבנק מרכזי דיסקונט בע"מ (החל מ-07/2012); דירקטור בבדל שרותי מחשב ומנהלה בע"מ (החל מ-2/2002); דירקטור בחברת נדבך לנדל"ן והשקעות בע"מ (החל מ-11/2002); דירקטור ב- Discount Reinsurance (החל International Limited, Guernsey מ-3/2008); דירקטור בדיינרס קלוב ישראל בע"מ (החל מ-7/2011)	י"ר דירקטוריון כרטיסי אשראי לישראל בע"מ (החל מ-17/6/2013)	דירקטורית בדיסקונט ישראל והשקעות בע"מ (החל מ-8/2013); דירקטורית ב- IDB (Swiss) Bank Ltd. (החל מ-14/3/2014)
בעל עניין בתאגיד	כן	לא	לא	לא
"בן משפחה" של נושא משרה בכירה אחר או של "בעל עניין" בתאגיד	לא	לא	לא	לא
השכלה	אקדמאית מוסמכת במנהל עסקים Northwestern University, U.S.A; בוגרת בכלכלה וניהול, אוניברסיטת תל אביב	אקדמאית בוגר בכלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת תל-אביב	אקדמאית בוגר במדעי החברה והרוח, האוניברסיטה הפתוחה	אקדמאית בוגרת במשפטים, האוניברסיטה העברית בירושלים
תעודות מקצועיות	רואה חשבון			עורכת דין
ניסיון העסקי בחמש השנים האחרונות	משנה למנכ"ל וחברת הנהלה הממונה על החטיבה הקמעונאית, בנק הפועלים בע"מ (2009 - 31/10/2013); משנה למנכ"ל וחברת הנהלה הממונה על חטיבת האסטרטגיה, בנק הפועלים בע"מ (2007 - 9/2009); י"ר דירקטוריון פועלים משכונאות סוכנות לביטוח (2005) בע"מ (2013 - 10/2013); י"ר דירקטוריון פועלים אופקים בע"מ (2011 - 10/2013); דירקטורית בישראל	דירקטור בכרטיסי אשראי לישראל בע"מ (2010 - 6/2011); דירקטור בדיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (1999 - 6/2012)	י"ר דירקטוריון בנק דיסקונט למשכונאות בע"מ (2011 - 3/2012); י"ר דירקטוריון דיינרס קלוב ישראל בע"מ (2012 - 1/2013); י"ר דירקטוריון אייס אוטו דיפו בע"מ (2009 - 9/2010); מנכ"ל פריזמה שוקי הון בע"מ (2008 - 4/2009)	דירקטור חליף של מר יגאל רונאי בבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ (החל מ-1/7/2013); י"ר דירקטוריון דיסקונט נאמנות בע"מ (י"ר 2008 - 10/2011 דירקטורית 1/2008 - 10/2011); דירקטורית בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (2007 - 7/200 - 6/200)

שם	יאיר אבידן	שלמה אבידן	אורית אלטר	שי ורדי
תאריך תחילת הכהונה	9 ביוני 2010	26 באפריל 2010 [צמיו לסיים כהונה ביום 13 באפריל 2014]	21 במרץ 2011	26 באפריל 2010
ת.ז.	056131618	51643930	059618587	059181347
תאריך לידה	5 בדצמבר 1959	28 באוקטובר 1952	4 באפריל 1965	9 באפריל 1965
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד	סגן מנהל כללי; מנהל הסיכונים הראשי וראש מערך ניהול סיכונים של הבנק	סגן מנהל כללי; ראש חטיבת התפעול והלוגיסטיקה של הבנק	סגנית מנהל כללי; ראש החטיבה העסקית של הבנק	סגן מנהל כללי ראש חטיבת טכנולוגיות ותכנון של הבנק
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת, חברה קשורה של התאגיד או בבעל עניין בו		י"ר דירקטוריון דיסקונט גמל בע"מ (החל דירקטוריון ב- Discount Bancorp Inc. מ-5/2010); י"ר דירקטוריון נדבך לנדל"ן (החל מ-12/2012); דירקטוריון ב-Israel Discount Bank Of New York (החל מ-8/2004); דירקטור בדיסקונט גמל בע"מ (החל מ-2008); דירקטור בכרטיסי אשראי לישראל בע"מ (החל מ-6/2011)	מחשב ומנהלה בע"מ (החל מ-5/2010); דירקטור החל מ-28/6/2012; סגן ראש חטיבת תפעול ומידע, מנהל המחשוב בבנק דיסקונט לישראל בע"מ (4/2010-2006).	חבר ועדת מיחשוב של הבורסה לניירות ערך בת"א (החל מ-5/2010); דירקטור בבנק דיסקונט לתשכחתאות בע"מ (2006-28/6/2012); סגן ראש חטיבת תפעול ומידע, מנהל המחשוב בבנק דיסקונט לישראל בע"מ (4/2010-2004).
בעל עניין בתאגיד	לא	לא	לא	לא
"בן משפחה" של נושא משרה בכירה אחר או של "בעל עניין" בתאגיד	לא	לא	לא	לא
השכלה	אקדמאית מוסמך במנהל ומנהיגות בחינוך, אוניברסיטת תל אביב; מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטת תל אביב; בוגר בכלכלה וסטטיסטיקה, אוניברסיטת תל-אביב	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטת תל אביב; בוגר בכלכלה ומנהל עסקים, אוניברסיטת בר אילן	אקדמאית מוסמכת במנהל עסקים, אוניברסיטת תל אביב; בוגרת במשפטים, אוניברסיטת תל אביב; בוגרת בכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב	אקדמאית מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטת תל אביב; בוגר בהנדסה תעשייה וניהול, אוניברסיטת תל-אביב
תעודות מקצועיות				
ניסיון העסקי בחמש השנים האחרונות	דירקטור בבנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (1998 - 8/2010); סגן ראש החטיבה העסקית, בנק דיסקונט לישראל בע"מ (1/2008 - 2010); מנהל אגף שלוחות חו"ל ומידע ניהולי, בנק דיסקונט לישראל בע"מ (8/2006 - 1/2010).	י"ר דירקטוריון מרכז סליקה בנקאי בע"מ (4/2009 - 5/2010); י"ר דירקטוריון שירותי בנק אוטומטיים בע"מ (4/2009 - 5/2010); סגן ראש חטיבת תפעול ומידע, עסקית בבנק דיסקונט לישראל בע"מ (2006-4/2010).	מנהלת אגף חברות גדולות בבנק דיסקונט לישראל בע"מ (1/2007 - 3/2011)	חבר ועדת מיחשוב של הבורסה לניירות ערך בת"א (החל מ-5/2010); דירקטור בבנק דיסקונט לתשכחתאות בע"מ (2006-28/6/2012); סגן ראש חטיבת תפעול ומידע, מנהל המחשוב בבנק דיסקונט לישראל בע"מ (4/2010-2004).

שם	אברהם (אבי) לוי	יוסף פרץ	יגאל רונאי	ניר אבול
תאריך תחילת הכהונה	28 באוגוסט 2011	12 באוגוסט 2011	3 ביולי 2011	18 במאי 2011
ת.ז.	22649644	054891544	058797804	056220106
תאריך לידה	9 בנובמבר 1966	30 בספטמבר 1957	24 באפריל 1964	5 ביוני 1960
התפקיד שהוא ממלא בתאגיד	סגן מנהל כללי	סגן מנהל כללי	סגן מנהל כללי	סגן מנהל כללי
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת, חברה קשורה של התאגיד או בעל עניין בו	ראש חטיבת נכסי לקוחות של הבנק	ראש מערך משאבי אנוש של הבנק	ראש החטיבה הפיננסית של הבנק	מפקד פנימי של הבנק
התפקיד שהוא ממלא בחברה בת, חברה קשורה של התאגיד או בעל עניין בו	י"ר דירקטוריון דיסקונט ואמנות בע"מ (החל מ-2/2012, דירקטור החל מ-10/2011); י"ר דירקטוריון IDB Bank Ltd. (החל מ-14/3/2014, דירקטור החל מ-03/2012)	ראש מערך משאבי אנוש של הבנק	י"ר דירקטוריון דיסקונט מנפיקים בע"מ (החל מ-7/2011); י"ר דירקטוריון בית למ"ד ד'לות (החל מ-08/2011); י"ר דירקטוריון חברה לרשומים של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (החל מ-8/2013); דירקטור, דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (דש"ה) (החל מ-10/2012)	מפקד פנימי בחלק מחברות הבת של הבנק
בעל עניין בתאגיד	לא	לא	לא	לא
"בן משפחה" של נושא משרה בכירה אחר או של "בעל עניין" בתאגיד	לא	לא	לא	לא
השכלה	אקדמאית	אקדמאית	אקדמאית	אקדמאית
	מוסמך במנהל עסקים, אוניברסיטת בר-אילן; בוגר בכלכלה, אוניברסיטת תל-אביב.	מוסמך במנהל עסקים, שלוחת אוניברסיטת T.V.U; מוסמך במנהל ומדיניות ציבורית, אוניברסיטת חיפה; בוגר במדעי החברה, אוניברסיטת תל-אביב	מוסמך במנהל עסקים, שלוחת אוניברסיטת T.V.U; מוסמך במנהל בכלכלה, האוניברסיטה העברית בירושלים	בוגר בכלכלה וחשבונאות, האוניברסיטה העברית בירושלים
תעודות מקצועיות	קורסים מקצועיים: קורס להכשרת מנהלים בכירים וקורס ייעוץ מוצרים נגזרים (בנק הפועלים)	קורסים מקצועיים: קורס גישור (גישור נווה צדק), קורס ניהול פיננסי (המרכז הישראלי לניהול-המי"ל)	קורסים מקצועיים: קורס גישור (גישור מרכזי)	רואה חשבון
ניסיונו העסקי, בתחום השנים האחרונות	י"ר דירקטוריון חברה לרשומים של בנק דיסקונט לישראל בע"מ - (3/2012 - 8/2013); מנהל סניף לונדון, בנק הפועלים (2007-6/2011); דירקטור BHI Jersey (2007-6/2011); דירקטור Hapoalim International N.V. (2007-6/2011); דירקטור British - Israel Chamber of Commerce (2009-6/2011).	דירקטור בבנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (03/2012 - 28/6/2012); ראש אגף משאבי אנוש, משרד ראש הממשלה (2005 - 8/2011)	דירקטור, הבורסה לניירות ערך בתל-אביב בע"מ (החל מ-7/2013); מרצה בתחומי ניירות ערך ומימון בכלכלה למינהל (החל מ-1994); י"ר דירקטוריון ריט 1 (5/2008-6/2011); דירקטור חיצוני, י"ר ועדת השקעות וחבר בוועדות ביקורת ומאזן בד"ש ניהול קופות גמל בע"מ (2008 - 6/2011)	מפקד פנימי ראשי, הבנק הבינלאומי הראשון בע"מ (8/2006 - 3/2011).

דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

בהתאם לחוק החברות, על הדירקטוריון לקבוע את המספר המזערי הנדרש של דירקטורים שעליהם להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, כמשמעות מונח זה בסעיף 240 לחוק החברות. בהתאם, קבע דירקטוריון הבנק כי המספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, שיכהנו בדירקטוריון, יהיה שלושה, וכי המספר המזערי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, שיכהנו בוועדת הביקורת של הדירקטוריון, אשר מוסמכת לדון בדוחות הכספיים של הבנק, יהיה אחד.

לאחר מועדי החלטות הדירקטוריון כאמור, עודכנה הוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים, ולפיה, לפחות חמישית מכלל הדירקטורים ולפחות שני דירקטורים מבין חברי ועדת הביקורת צריכים להיות בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, והבנק פועל בהתאם. במועד הדיווח, מספר הדירקטורים, שהינם "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" הינו 9 ומספר הדירקטורים בעלי "מומחיות חשבונאית ופיננסית", אשר הינם חברים בוועדת הביקורת של הדירקטוריון, הינו 4 (מתוך 6).

פרטים אודות הדירקטורים שהינם "בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית" והרקע העובדתי שבגיננו ניתן לראותם כבעלי מומחיות זו נכללו לעיל במסגרת הפרק: "פרטים אודות חברי הדירקטוריון".

תיקון תקנון הבנק - הוראות בעניין מינוי דירקטורים

באסיפה כללית מיוחדת שנערכה ביום 28 בנובמבר 2012, הוחלט לאשר תיקון תקנון הבנק, בהתאם לנוסח מסומן שצורף כנספח 1 לדוח המידי שהגיש הבנק על כינוס האסיפה, ביום 23 באוקטובר 2012 (מספר אסמכתא 2012-01-262488), וזאת, כמפורט בדוח מידי על שינוי בתזכיר ו/או בתקנון שפרסם הבנק ביום 28 בנובמבר 2012, (מספר אסמכתא 2012-01-293355). המידע המפורט בדוחות האמורים מובא כאן על דרך ההפניה.

הרקע לתיקון הוא כניסתו לתוקף, בחודש מרס 2012, של חוק הבנקאות (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012 ("התיקון"), אשר כולל, בין היתר, הוראות בענין מינוי, כהונה והפסקת כהונה של דירקטורים בתאגיד בנקאי שהוא חברה ציבורית וכן הוראות בענין הצעת מועמדים לכהונת דירקטור, מינוי, כהונה והפסקת כהונה של דירקטורים בתאגיד בנקאי בלא גרעין שליטה, כהגדרתו בסעיף 11ב(ג) לפקודת הבנקאות, 1941. לאור התיקון, ובהמשך להנחיות הפיקוח על הבנקים, נדרש הבנק לבחון את תקנון הבנק ולהתאימו לתיקון, במידת הצורך, וכך נעשה. עיקר השינויים שאושרו ובוצעו בתקנון הם אלה הנגזרים מהתיקון האמור וכן מחקיקת חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011, וחוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 13), התשע"ב-2012, אשר במסגרתם נוספו הליכי אכיפה מנהליים.

בעקבות הפיכת הבנק לבנק בלא גרעין שליטה, פנה המפקח על הבנקים לבנק בענין תיקון תקנון הבנק. על פי תקנון הבנק, תקופת כהונתו של דירקטור, שאינו דירקטור חיצוני, הינה עד לאסיפה השנתית הבאה. בנסיבות היות הבנק בנק בלא גרעין שליטה, חילופים תכופים של חברים בדירקטוריון עלולים לגרוע מאפקטיביות תפקודו ובשל מורכבות פעילותו של תאגיד בנקאי, סבור המפקח, כי יש מקום לשקול כי תקופת כהונתו של דירקטור, שאינו חיצוני, תהיה בת שלוש שנים.

לתיקונים נוספים בתקנון הבנק, ראו "שונות" לעיל.

אשרור מינויו של דירקטור חיצוני בבנק

באסיפה מיוחדת של הבנק, שהתקיימה ביום 25 באפריל 2013, הוחלט לאשרר את מינויו של מר אילן בירן כדירקטור חיצוני בבנק, על פי חוק החברות, עד לתום תקופת המינוי, ביום 29 באוקטובר 2014, כמפורט בדוח מידי שפרסם הבנק ביום 25 באפריל 2013 (מס' אסמכתא 2013-01-045352). הנושא הובא בפני האסיפה המיוחדת, לאור ספק שעלה, האם נוכח כהונתו של מר בירן כיו"ר דירקטוריון פעיל ברפאל מערכות לחימה מתקדמות בע"מ ("רפאל"), בד בבד עם קיום קשרים עסקיים בין הבנק לרפאל, מתקיימים בין מר בירן לבנק קשרי זיקה כהגדרתה בסעיף 240 (ב) לחוק החברות. נסיבות הענין, לרבות נימוקי ועדת הביקורת בשאלת זניחות הקשרים בין הבנק לרפאל, פורטו בדוחות מידיים שפרסם הבנק ביום 7 בפברואר 2013 וביום 20 במרס 2013 (מס' אסמכתא 2013-01-033465 ו-2013-01-011791, בהתאמה).

המידע המפורט בכל הדוחות המידיים שנזכרו בסעיף זה לעיל, מובא כאן על דרך ההפניה.

חידוש מינוי של דירקטורים

באסיפה השנתית של הבנק, שהתקיימה ביום 9 בספטמבר 2013, התקבלה החלטה בדבר מינוי דירקטורים, על פי המפורט להלן:

- מינוי מחדש של חברי דירקטוריון הבנק, שאינם דירקטורים במעמד של דירקטור חיצוני על פי החוק ו/או על פי הוראות ניהול בנקאי תקין - ד"ר יוסי בכר (יו"ר הדירקטוריון), אלי גונן, חורחה ספרן, יוסף צ'חנובר, ריצ'רד רוברטס ועליזה רוטברד;
- מינוי לתקופת כהונה נוספת, שתחילתה ביום 10 בנובמבר 2013, של ה"ה אילן כהן ויהלי שפי, המכהנים במעמד של דירקטור חיצוני על פי הוראות ניהול בנקאי תקין.

הכל כמפורט בדוח מידי שפרסם הבנק ביום 30 ביולי 2013 (מס' אסמכתא 103950-01-2013) וביום 9 בספטמבר 2013 (מס' אסמכתא 01-2013-140475). המידע המפורט בדוחות המידיים האמורים בענין זה מובא כאן על דרך ההפניה.

שינויים בדירקטוריון

ביום 31 בינואר 2014 סיים מר יוסף צ'חנובר יצאה את כהונתו כדירקטור בדירקטוריון הבנק, כמפורט בדוח מידי מיום 2 בינואר 2014 (מס' אסמכתא 01-2014-002929). המידע המפורט בדוח המידי שאוזכר בסעיף זה, מובא על דרך ההפניה.

יו"ר הדירקטוריון והדירקטוריון מודים למר צ'חנובר יצאה, על פועלו ותרומתו לבנק בתקופת כהונתו.

המנהל הכללי

ביום 21 באוגוסט 2013 הודיע מר ראובן שפיגל, מנכ"ל הבנק, לד"ר יוסי בכר, יו"ר הדירקטוריון, על החלטתו לסיים את כהונתו בבנק מסיבות אישיות ומשפחתיות. מר שפיגל סיים את כהונתו ביום 19 בפברואר 2014. הכל כמפורט בדוחות מידיים מהימים 21 באוגוסט 2013 (מס' אסמכתא 01-2013-123042) ו-19 בפברואר 2014 (מס' אסמכתא 01-2014-42298).

ביום 17 באוקטובר 2013, החליט דירקטוריון הבנק לאמץ את המלצות ועדה אד הוק של הדירקטוריון, לענין מינוי מנכ"ל, ולמנות את גב' לילך אשר טופילסקי לתפקיד מנכ"ל הבנק, הכל כמפורט בדוח מידי מיום 17 באוקטובר 2013 (מס' אסמכתא 01-2013-168351). ביום 19 בפברואר 2014, החלה גב' אשר טופילסקי את כהונתה כמנהלת הכללית של הבנק.

המידע המפורט בדוחות המידיים האמורים מובא כאן על דרך ההפניה.

יו"ר הדירקטוריון, הדירקטוריון והנהלה מודים למר שפיגל על פועלו ותרומתו בשנות כהונתו בבנק ובחברות הקבוצה, ומאחלים הצלחה לגב' אשר טופילסקי.

שינויים בהנהלה

ביום 1 בינואר 2014 סיים מר גלעד סוקולוב, סמנכ"ל, את כהונתו כראש חטיבת אסטרטגיה, שיווק ושירות של הבנק, כמפורט בדוחות מידיים מיום 18 ביולי 2013 ומיום 2 בינואר 2014 (מס' אסמכתא 01-2013-095571 ו-01-2014-001972, בהתאמה).

ביום 13 באפריל 2014 צפוי מר שלמה אבידן, סמנכ"ל, לסיים את כהונתו כראש חטיבת התפעול והלוגיסטיקה של הבנק, כמפורט בדוח מידי מיום 6 בינואר 2014 (מס' אסמכתא 01-2014-005392).

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 3 במרס 2014, הוחלט לאשר את מינויה של גב' יפית גריאני כחברת הנהלה, בתואר סמנכ"ל, לתפקיד ראש חטיבת התפעול והלוגיסטיקה. מועד תחילת הכהונה הצפוי הינו 13 באפריל 2014. הכל כמפורט בדוח מידי מיום 4 במרס 2014 (מס' אסמכתא 01-2014-004530).

המידע המפורט בדוחות המידיים שנזכרו בסעיף זה, מובא כאן על דרך ההפניה.

יו"ר הדירקטוריון, הדירקטוריון והמנכ"ל מודים למר סוקולוב ולמר אבידן על פועלם ותרומתם בתקופת כהונתם בבנק.

ישיבות הדירקטוריון וועדותיו

בשנת 2013 קיים הדירקטוריון 35 ישיבות. כן התקיימו 114 ישיבות של ועדות הדירקטוריון. הדירקטוריון מודה למנהל הכללי, לחברי ההנהלה, לעובדי הבנק ולעובדי חברות הקבוצה והנהלותיהן, על פועלם לקידום הבנק והקבוצה.

לילך אשר
המנהלת הכללית

ד"ר יוסי בכר
יו"ר הדירקטוריון

19 במרס 2014

נספח לדוח הדירקטוריון

חלק א': פירוטים נוספים - תיק ניירות ערך

1. איגרות חוב זמינות למכירה - נחונים לפי ענפי משק

להלן פרטים בדבר התפלגות איגרות החוב בתיק הזמין למכירה, בחתך של ענפי משק:

31 בדצמבר 2013			
רווח כולל אחר מצטבר			
הפסדים	רווחים	שווי הוגן	עלות מופחתת
במיליוני שקלים חדשים			
איגרות חוב לא ממשלתיות			
9	34	745	720
ענפים שונים*			
353	91	10,100	10,362
שרותים פיננסיים ⁽¹⁾			
362	125	10,845	11,082
סך-הכל איגרות חוב לא ממשלתיות			
איגרות חוב ממשלתיות			
14	-	160	174
ממשלת ארצות הברית			
-	416	19,932	19,516
ממשלת ישראל			
-	3	171	168
ממשלות אחרות			
14	419	20,263	19,858
סך-הכל איגרות חוב ממשלתיות			
376	544	31,108	30,940
סך-הכל איגרות חוב בתיק הזמין למכירה			
31 בדצמבר 2012			
247	214	13,829	13,862
סך-הכל איגרות חוב לא ממשלתיות			
8	597	21,527	20,938
סך-הכל איגרות חוב ממשלתיות			
255	811	35,356	34,800
סך-הכל איגרות חוב בתיק הזמין למכירה			

* בקבוצה האמורה אין ענף שהשווי ההוגן של ההשקעה באיגרות חוב הכלולות בו עולה על 339 מיליון ש"ח.
(1) ראו בעמוד הבא.

1. איגרות חוב זמינות למכירה - נחונים לפי ענפי משק (המשך)

(1) להלן פירוט איגרות חוב בענף שירותים פיננסיים בתיק הזמין למכירה:

31 בדצמבר 2013			
רווח כולל אחר מצטבר			
הפסדים	רווחים	שווי הוגן	עלות מופחתת
במיליוני שקלים חדשים			
153	58	3,187	3,282
-	5	111	106
48	4	1,503	1,547
37	7	1,531	1,561
115	13	3,670	3,772
-	4	98	94
353	91	10,100	10,362

*איגרות החוב האמורות הוצגו ליום 31 בדצמבר 2012 בענף "שירותים ציבוריים וקהילתיים", וסווגו בתקופת הדיווח לענף "שירותים פיננסיים".
**בקבוצה האמורה אין השקעה באיגרות חוב העולה על 30 מיליון ש"ח.

(2) להלן פירוט לפי אזורים גיאוגרפיים של ההשקעה באיגרות חוב של בנקים וחברות החזקה בנקאיות בתיק הזמין למכירה:

148	18	1,280	1,410	צפון אמריקה ⁽³⁾
5	25	1,232	1,212	מערב אירופה ⁽⁴⁾
-	10	489	479	ישראל
-	5	186	181	אוסטרליה
153	58	3,187	3,282	סך-הכל בנקים וחברות החזקה בנקאיות

(3) להלן פירוט בחתך דירוגים של ההשקעה באיגרות חוב של בנקים וחברות החזקה בנקאיות בתיק הזמין למכירה בצפון אמריקה:

דירוג				
-	2	31	29	AA
16	1	202	217	A+ עד A-
82	10	819	891	BBB+ עד BBB-
45	-	188	233	BB+ עד B-
5	5	40	40	ללא דירוג
148	18	1,280	1,410	סך-הכל

(4) להלן פירוט בחתך מדינות של ההשקעה באיגרות חוב של בנקים וחברות החזקה בנקאיות בתיק הזמין למכירה במערב אירופה:

4	15	497	486	אנגליה
-	2	197	195	שוויץ
1	3	229	227	צרפת
-	3	162	159	הולנד
-	2	147	145	אחר*
5	25	1,232	1,212	סך-הכל

* סכומי שווי הוגן הנמוכים מ-100 מיליון ש"ח למדינה.

2. איגרות חוב מוחזקות לפדיון - נתונים לפי ענפי משק

להלן פרטים אודות התפלגות איגרות החוב המוחזקות לפדיון, בחתך של ענפי משק:

31 בדצמבר 2013			
רווחים שטרם הוכרו	שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	שוי הוגן
הפסדים	מהתאמות לשווי הוגן		במיליוני שקלים חדשים
איגרות חוב לא ממשלתיות			
-	-	17	17
ענפים שונים			
65	61	1,879	*1,883
שרותים ציבוריים וקהילתיים			
50	26	1,512	1,536
שרותים פיננסיים ⁽¹⁾			
115	87	3,408	3,436
סך-הכל איגרות חוב לא ממשלתיות			
-	278	4,016	3,738
סך-הכל איגרות חוב ממשלתיות			
115	365	7,424	7,174
סך-הכל איגרות חוב בתיק לפדיון			

31 בדצמבר 2012			
רווחים שטרם הוכרו	שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת	שוי הוגן
הפסדים	מהתאמות לשווי הוגן		במיליוני שקלים חדשים
סך-הכל איגרות חוב לא ממשלתיות			
6	192	3,894	3,708
סך-הכל איגרות חוב ממשלתיות			
-	262	3,542	3,280
סך-הכל איגרות חוב בתיק לפדיון			
6	454	7,436	6,988

(1) להלן פירוט איגרות חוב מוחזקות לפדיון בענף שירותים פיננסיים:

14	10	503	507	**Ginnie Mae
15	2	478	491	**Freddie Mac
11	-	244	255	**Fannie Mae
6	-	82	88	סוכנויות ממשלתיות אחרות**
4	14	205	195	אחרים***
50	26	1,512	1,536	סך-הכל שירותים פיננסיים

* רובו של הסכום הינו השקעת אי די בי ניו יורק באג"ח מוניציפליות בארה"ב. מזה, שלושת ההשקעות הגדולות ביותר הינן בסכום של 206-202 מיליון ש"ח כל אחת, באיגרות חוב של עיריית ניו יורק, של תאגיד המים של עיריית ניו יורק, ושל מדינת ניו יורק.

** איגרות החוב האמורות הוצגו ליום 31 בדצמבר 2012 בענף "שירותים ציבוריים וקהילתיים", וסווגו בתקופת הדיווח לענף "שירותים פיננסיים".

*** בקבוצה האמורה אין איגרת חוב שהשווי הוגן שלה עולה על 91 מיליון ש"ח.

3. איגרות חוב למסחר - נתונים לפי ענפי משק

להלן פרטים אודות התפלגות איגרות חוב בתיק למסחר, בחתך של ענפי משק:

31 בדצמבר 2013			
הפסדים שטרם מומשו	רווחים שטרם מומשו	שווי הוגן	עלות מופחתת
מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן		
במיליוני שקלים חדשים			
1	1	94	94
2	-	61	63
3	1	155	157
3	2	2,023	2,024
6	3	2,178	2,181
איגרות חוב לא ממשלתיות			
			ענפים שונים ⁽¹⁾
			שרותים פיננסיים
			סך-הכל איגרות חוב לא ממשלתיות
			סך-הכל איגרות חוב ממשלתיות
			סך-הכל איגרות חוב בתיק למסחר
31 בדצמבר 2012			
19	1	125	143
-	6	2,826	2,820
19	7	2,951	2,963
סך-הכל איגרות חוב לא ממשלתיות			
סך-הכל איגרות חוב ממשלתיות			
סך-הכל איגרות חוב בתיק למסחר			

הערה:

(1) בקבוצה האמורה אין ענף שהשווי הוגן של ההשקעה באיגרות חוב הכלולות בו עולה על 61 מיליון ש"ח.

4. חשיפה לניירות ערך מגובי משכנתאות למסחר (CMBS)

אי די בי ניו יורק מחזיק באיגרות חוב מגובות משכנתאות למסחר (CMBS) בסך כולל של כ-64 מיליון ש"ח חשיפה מאזנית ליום 31 בדצמבר 2013, לעומת 69 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2012, ירידה של 7%. איגרות החוב מסווגות לתיק המוחזק לפדיון, פרט לאיגרת חוב אחת המסווגת לתיק הזמין למכירה. ניירות ערך אלה מסווגים בענף שירותים פיננסיים. הבטחונות בגין ניירות ערך אלה כולם בארצות הברית. לא קיימת ירידת ערך בגין הניירות האמורים ליום 31 בדצמבר 2013. חשיפות האיגרות הכלולות בטבלה להלן אינן כוללות ניירות ערך מגובים במשכנתאות של הסוכנויות של ממשלת ארה"ב (FHLMC, FNMA, GNMA) וזאת בשל העובדה שכל השכבות של ניירות הערך האמורים משקפים סיכון אשראי זהה.

להלן פירוט החשיפות בגין CMBS:

מועד פדיון	ליום 31 בדצמבר 2013		ליום 31 בדצמבר 2012	
	עלות מופחתת	שווי הוגן	עלות מופחתת	שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים				
2040-2039	8	10	9	11
2047-2045	5	5	5	6
2051-2049	51	57	55	64
סך-הכל	64	72	69	81

5. פירוטים בדבר איגרות חוב מסויימות המוחזקות על ידי אי די בי ניו יורק בתיק הזמין למכירה

להלן פירוטים ליום 31 בדצמבר 2013 וליום 31 בדצמבר 2012, בדבר איגרות חוב מסויימות המוחזקות על ידי אי די בי ניו יורק בתיק הזמין למכירה עם הפסד שטרם מומש בעל אופי זמני ביחס לעלות המופחתת בשיעור של 20% ומעלה במשך תקופה העולה על 12 חודשים:

31 בדצמבר 2013						
דירוגי ניירות הערך						
Fitch	S&P	Moody's	מועד פרעון סופי	הפסד שטרם מומש	שווי הוגן	עלות מופחתת
המנפיק / הקבוצה המנפיקה						
פירוט בדבר ניירות ערך עם הפסד שטרם מומש של 40%-20%						
BB+	BB+	Ba1	2027	(21,857)	82,263	104,120
Bank of America						
BBB	BBB	Baa2	2037	(13,672)	38,528	52,200
J.P. Morgan Chase						
BB	BB+	Baa3	2028	(10,410)	41,652	52,062
Suntrust Bank						
AAA	AAA	Aaa	2032	(1,423)	5,453	6,876
New York Environmental Facilities Corp						
סך-הכל ניירות ערך עם הפסד שטרם מומש של 40%-20%						
				(47,362)	167,896	215,258

31 בדצמבר 2012						
פירוט בדבר ניירות ערך עם הפסד שטרם מומש של 40%-20%						
BB	BB+	Ba2	2028	(33,717)	113,942	147,659
Bank of America						
BB	BB+	Baa3	2028	(16,380)	60,609	76,989
Suntrust						
BBB	BBB	Baa2	2027	(13,036)	43,112	56,148
J.P. Morgan Chase						
BB	BB+	Baa3	2027	(5,305)	13,360	18,665
Huntington Bank						
NR	NR	NR	2037	(4,932)	12,132	17,064
United Bancshares Inc						
NR	NR	NR	2037	(4,890)	12,506	17,396
International Bancshares Corp						
BB+	BBB-	Baa3	2028	(758)	2,949	3,707
Keycorp						
סך-הכל ניירות ערך עם הפסד שטרם מומש של 40%-20%						
				(79,018)	258,610	337,628

הערות:

NR - לא מדורג.

הנתונים בטבלה קובצו לפי קבוצת המנפיק.

5. פירוטים בדבר איגרות חוב מסויימות המוחזקות על ידי אי די בי ניו יורק בתיק הזמין למכירה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2013, 97% מההפסדים שטרם מומשו בגין איגרות החוב המפורטות בטבלה לעיל מתייחסים לאיגרות חוב מסוג Preferred Trust Securities (להלן: "TRUPS"), שהונפקו על ידי מוסדות פיננסיים. כ-22 מיליון ש"ח מההפסדים שטרם מומשו הינם בגין ניירות ערך המדורגים, על ידי אחת או יותר מסוכנויות הדירוג, בדירוג מתחת לדירוג השקעה. המאפיינים של TRUPS:

- רקע - הנחיות רשמיות להנפקת "TRUPS" פורסמו על ידי מועצת הבנק הפדראלי בשנת 1996 ואפשרו לחברות אחזקות בנקאיות ("BHC") לגייס הון באופן יעיל מבחינת העלות באמצעות הנפקת "TRUPS". בעוד ש-"TRUPS" נחשבות כמכשירי חוב, בדוחות כספיים וכן לצרכי מס הכנסה בארה"ב, הרי שמועצת הבנק הפדראלי קבעה כי ניתן להכיר ב-"TRUPS" של חברת אחזקות בנקאית כחלק מההון הראשוני הרגולטורי של החברה (עד למגבלה של 25%) ובלבד שיענו על קריטריונים מסויימים המתוארים להלן.
- מבנה ההנפקה - "TRUPS" הן מניות בכורה צוברות בעלות משך חיים מוגבל, אשר מונפקות בדרך כלל עם משך חיים חוזי לפרעון של עד 35 שנה. הגם ש-"TRUPS" ניתנות להנפקה על ידי חברות ועל ידי חברות אחזקות בנקאיות, הרי שכאשר הן מונפקות על ידי חברת אחזקות בנקאית ועומדות בקריטריונים מסויימים, ניתן להכיר בהן כהון רגולטורי ולא כחוב. מסיבה זו, החלק הארי של הנפקות "TRUPS" בוצע על ידי בנקים. תשלומי דיבידנד בגין "TRUPS" הם יותר בחזקת תשלומי ריבית עבור המנפיק - מאחר שהם מבוצעים בדרך כלל אחת לשלושה או שישה חודשים וכאמור הם מהווים עבור המנפיק הוצאה מוכרת למס. הדיבידנדים המתקבלים מהבנקים, שהם חברות-בת של חברת האחזקות, משמשים מקור לפירעון התחייבויותיה של חברת האחזקות הבנקאית במסגרת "TRUPS", מאחר שהנכס העיקרי של חברת אחזקות בנקאית טיפוסית הוא הבעלות שלה על מניות הבנקים שהם חברות בת שלה.

על מנת לעמוד בדרישות הרגולטוריות להכרה כהון, על החוב לקיים תנאים מסויימים.

אי די בי ניו יורק סוקר את השקעותיו בניירות ערך זמינים למכירה וניירות ערך מוחזקים לפדיון בתדירות רבעונית, כדי לקבוע האם קיימת ירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני. אם ירידה בשווי הוגן נמצאת על ידי אי די בי ניו יורק כירידה שאינה בעלת אופי זמני ואם ישנם חששות משמעותיים לגבי האשראי בנוגע לנייר ערך ספציפי וצפוי כי אי די בי ניו יורק לא יחזיר את עלותו המופחתת, עלותו המקורית של נייר הערך מופחתת בכדי לשקף את השווי ההוגן המתואם ונקבע בסיס עלות חדש. הערכת אי די בי ניו יורק גם מתייחסת למשך הזמן בו ההשקעה הייתה בפחיצית הפסד שלא מומש. ככלל, ככל שהתקופה בה נייר הערך היה בפחיצית הפסד שלא מומש ארוכה יותר וככל שהיקף הפסד שלא מומש גדול יותר, כך גדלה הסבירות שבנייר הערך חלה ירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני. גורמים נוספים בהם מתחשבת ההנהלה בעת בחינת ירידות ערך שאינן בעלות אופי זמני, הם המצב הכלכלי של המנפיק, מאורעות עדכניים רלבנטיים למנפיק או לענף של המנפיק, שינויים חיוביים או שליליים בשווי הוגן או דירוג שמפורסם על ידי סוכנות דירוג אחת או יותר, מגמות ותנודתיות ברווחים, האם המנפיק של כתב ההתחייבות עמד בתשלומי הקרן או הריבית, האם הירידה בשווי הוגן ספציפית למנפיק או לחילופין, משקפת תנאי שוק כלליים, והערכות אנליסטים ואמצעי מפתח אחרים ובמקרה שרלבנטי, מודלים לתזרימי מזומנים המבוססים על המבנה הספציפי של נייר הערך, בכדי לקבוע האם קיימים שינויים לרעה בתזרימי המזומנים.

לאי די בי ניו יורק היכולת והכוונה להחזיק ניירות ערך עם הפסד שטרם מומש עד השבת מחיר השוק (אשר בגין כתבי התחייבות עלול להיות רק בעת פדיון) וכיום מתכוונת להחזיק את כל ניירות הערך בעלי ירידת ערך זמנית עד להשבת ערכם המלא. סקירות עתידיות לירידות ערך שאינן בעלות אופי זמני יתייחסו לעובדות ולנסיבות הספציפיות בתקופת הדיווח הרלבנטית. ישנם עדיין אי ודאויות משמעותיות בשווקים ובכלכלות, שיכולים להביא לירידה נוספת בשווי הוגן של ניירות ערך בתיק בעתיד. ממשיכים להתקיים קשיים ניכרים בפני כלכלת ארה"ב והעולם ושפל ממושך יכול להיות בעל השלכות ולהשפיע על התאוששות בהערכת כל נייר ערך. למרות תוכניות התערבות רבות בשוק מצד ממשלת ארה"ב וממשלות בעולם וגופים רגולטוריים, ממשיך להתקיים חוסר נזילות בשוק ההון בכדי לאפשר שיפור בשווקי ניירות ערך רבים. לכן, קיים עדיין סיכון כי תהיה בעתיד ירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני.

כל ניירות הערך המוצגים בטבלה אינם בפיגור בתשלומי קרן וריבית וההנהלה הצהירה לגביהם כי בכוונתה וביכולתה להחזיק בהם עד למועד הפדיון שלהם או עד לעליית ערכם מעבר לעלותם בספרים.

ליום 31 בדצמבר 2013, אי די בי ניו יורק לא החזיק בתיק הזמין למכירה, איגרות חוב עם הפסד שטרם מומש בעל אופי זמני ביחס לעלות המופחתת, בשיעור של 40% ומעלה.

בסוף שנת 2011, לאור הנחיית בנק ישראל, נקפה בדוחות המאוחדים, הפרשה לירידת ערך בגין ניירות ערך של שני מנפיקים שהיו עם הפסד שטרם מומש של מעל 40% במשך מספר רבעונים עוקבים.

5. פירוטים בדבר איגרות חוב מסויימות המוחזקות על ידי אי די בי ניו יורק בתיק הזמין למכירה (המשך)

בחינת התנודתיות במחירי ניירות הערך המוצגים לעיל לאחר תאריך המאזן (ועד ליום 28 בפברואר 2014) לא העלתה שינוי משמעותי לעומת מחירי השוק ליום 31 בדצמבר 2013.

להלן יובאו פרטים נוספים בהתייחס לקבוצות מסוימות המוצגות בטבלה לעיל, שלגביהן קיים הפסד שטרם מומש בסך של 10 מיליון ש"ח ומעלה ליום 31 בדצמבר 2013.

Bank of America Corporation (BOA). דיווח ברבעון הרביעי של שנת 2013 על רווח נקי בסך של 3.4 מיליארד דולר, לעומת 2.5 מיליארד דולר ברבעון השלישי של שנת 2013 ו-732 מיליון דולר ברבעון המקביל אשתקד. ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2013 בסך של 336 מיליון דולר, לעומת 290 מיליון דולר ברבעון הקודם ו-2.2 מיליארד דולר ברבעון המקביל אשתקד. הרווח למניה עמד על 0.29 דולר לעומת 0.2 דולר ברבעון הקודם. סך הנכסים עמד על 2.1 טריליון דולר, בדומה לסוף הרבעון הקודם.

יחס ההלוואות שאינן נושאות הכנסה לסך ההלוואות ברוטו עמד על 4.6% בסוף הרבעון הרביעי של שנת 2013, לעומת 5.2% בסוף הרבעון הקודם. יחס ההפרשה להפסדי אשראי לסך ההלוואות שאינן נושאות הכנסה בסוף הרבעון הרביעי של שנת 2013 עמד על 39.0%, לעומת 38.6% בסוף הרבעון הקודם.

BOA הוא מוסד בעל הון הולם (well capitalized) עם יחס הון כולל של 15.44% ליום 31 בדצמבר 2013, לעומת 15.36% ליום 30 בספטמבר 2013. **JP Morgan Chase (JPM).** דיווח ברבעון הרביעי של שנת 2013, על רווח נקי בסך של 5.3 מיליארד דולר, לעומת הפסד בסך של 380 מיליון דולר ברבעון השלישי של שנת 2013 ורווח נקי בסך של 5.6 מיליארד דולר ברבעון המקביל אשתקד.

הגידול ברווח הושפע, בעיקר, מקיטון של כ-8.1 מיליארד דולר בהוצאות תפעוליות ואחרות, לאחר שברבעון הקודם ביצע JPM הפרשה בסך של כ-9.2 מיליארד דולר, בגין הליכים משפטיים ורגולטורים בקשר עם פרשת "London Whale" ובקשר עם חקירות נוספות שמתנהלות נגד הבנק, בעיקר בתחום המשכנתאות.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2013 בסך של 104 מיליון דולר, לעומת הקטנת הוצאות להפסדי אשראי בסך של 543 מיליון דולר ברבעון הקודם, והוצאה בסך של 656 מיליון דולר ברבעון המקביל אשתקד. הרווח למניה עמד על 1.3 דולר, לעומת הפסד למניה בסך של 0.17 דולר ברבעון הקודם. סך הנכסים עמד על 2.41 טריליון דולר, לעומת 2.46 טריליון דולר בסוף הרבעון הקודם. יחס ההלוואות שאינן נושאות הכנסה לסך ההלוואות ברוטו בסוף הרבעון הרביעי של שנת 2013, עמד על 3.1%, לעומת 3.3% בסוף הרבעון הקודם. יחס ההפרשה להפסדי אשראי לסך ההלוואות שאינן נושאות הכנסה עמד בסוף הרבעון הרביעי של שנת 2013 על 68.6%, לעומת 69.3% בסוף הרבעון הקודם.

JPM הוא מוסד בעל הון הולם (well capitalized) עם יחס הון כולל של 14.3% ליום 31 בדצמבר 2013, בדומה ליחס ליום 30 בספטמבר 2013. **Sun Trust Banks, Inc (STI).** דיווח ברבעון הרביעי של שנת 2013 על רווח נקי בסך של 413 מיליון דולר, לעומת 179 מיליון דולר ברבעון השלישי של שנת 2013 ו-350 מיליון דולר ברבעון המקביל אשתקד. ההוצאות בגין הפסדי אשראי הסתכמו ברבעון הרביעי של שנת 2013 בסך של 101 מיליון דולר, לעומת 95 מיליון דולר ברבעון הקודם. הרווח למניה עמד על 0.77 דולר, לעומת 0.33 דולר ברבעון הקודם. סך הנכסים עמד על 175.3 מיליארד דולר, לעומת 171.8 מיליארד דולר בסוף הרבעון הקודם.

יחס ההלוואות שאינן נושאות הכנסה לסך ההלוואות ברוטו עמד על 1.7% בסוף הרבעון הרביעי של שנת 2013, בדומה לסוף הרבעון הקודם. יחס ההפרשה להפסדי אשראי לסך ההלוואות שאינן נושאות הכנסה בסוף הרבעון הרביעי של שנת 2013 עמד על 92.2%, לעומת 91.6% בסוף הרבעון הקודם.

STI הוא מוסד בעל הון הולם (well capitalized) עם יחס הון כולל של 12.8% ליום 31 בדצמבר 2013, לעומת 13.04% ליום 30 בספטמבר 2013.

חלק ב': טבלת קשר בין דרישות הגילוי על פי הנדבך השלישי לבין המידע שנכלל בדוח

במטרה לרכז את המידע שנדרש בהוראת השעה, נדרשו התאגידים הבנקאיים לכלול בדוח טבלת קשר בין דרישות הגילוי בהוראה לבין טעיפי דוח הדירקטוריון או הביאורים לדוחות הכספיים בהם נכלל המידע הנדרש בדוח השנתי. בטבלה המובאת להלן ניתנים הפרטים שנדרשו כאמור.

מס' טבלה	נושא	מיקום*	מס' עמוד
טבלה 1	תחולת היישום	באזל II – יישום המלצות ועדת באזל בישראל	118-120
טבלה 2 א	מבנה ההון – גילוי איכותי	ביאור 14 לדוחות הכספיים	368-377
טבלה 2 ב,ג,ה	מבנה ההון – גילוי כמותי	האמצעים ההוניים – הלימות ההון של 370,368 הבנק ביאור 14(1), 14(4) לדוחות הכספיים	370,368
טבלה 3 א	הלימות ההון – גילוי איכותי	האמצעים ההוניים – הלימות ההון של 31-34 הבנק	31-34
טבלה 3 ב,ד,ה,ז	הלימות ההון – גילוי כמותי	האמצעים ההוניים – הלימות ההון של 369 הבנק ביאור 14(3) לדוחות הכספיים	369
טעיף 824	גילוי איכותי כללי	מדיניות ניהול הסיכונים ומטרותיה, מבנה וארגון פונקצית ניהול הסיכונים, הגורמים המעורבים בניהול הסיכונים	111-122
טבלה 4 א	סיכון אשראי – גילוי איכותי	ניהול סיכוני אשראי	122-135
טבלה 4 ב	סיכון אשראי – חשיפות לפי סוגים עיקריים	ניהול סיכוני אשראי – גילוי כמותי לסיכון האשראי	129
טבלה 4 ג	סיכון אשראי – חשיפות לפי אזורים גיאוגרפיים עיקריים	תוספת ו' לסקירת הנהלה	270-274
טבלה 4 ד	סיכון אשראי – חשיפות לפי צד נגדי	ניהול סיכוני אשראי – גילוי כמותי לסיכון האשראי מסמך האינטרנט – חלק ג'	
טבלה 4 ה	סיכון אשראי – חשיפות לפי יתרת תקופה חוזית לפרעון	ניהול סיכוני אשראי – גילוי כמותי לסיכון האשראי מסמך האינטרנט – חלק ג'	
טבלה 4 ו	סיכון אשראי – חובות בעייתיים	תוספת ה' לסקירת הנהלה	268-269
טבלה 4 ז	סיכון אשראי – חובות בעייתיים לפי אזורים גיאוגרפיים עיקריים	תוספת ו' לסקירת הנהלה	270-274
טבלה 4 ח	סיכון אשראי – תנועה בהפרשה להפסדי אשראי	ביאור 4 א' לדוחות הכספיים	331-334
טבלה 5	סיכון אשראי – גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית	ניהול סיכוני אשראי – גילוי לגבי תיקים המטופלים בהתאם לגישה הסטנדרטית מסמך האינטרנט – חלק ג'	
טבלה 7	הפחתת סיכוני אשראי	ניהול סיכוני אשראי – הפחתת סיכוני אשראי מסמך האינטרנט – חלק ג'	
טבלה 8	גילוי כללי לגבי חשיפות שקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי	ניהול סיכוני אשראי – גילוי כללי לגבי חשיפות הקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי מסמך האינטרנט – חלק ג'	129-130
טבלה 9	חשיפות איגוח	ניהול סיכוני אשראי – חשיפות איגוח מסמך האינטרנט – חלק ג'	131
טבלה 10	סיכון שוק	ניהול סיכוני שוק	135-146
טבלה 12	סיכון תפעולי	סיכונים תפעוליים	147-150
טבלה 13	פוזיציות במניות בתיק הבנקאי	מסמך האינטרנט – חלק ג'	
טבלה 14	סיכון ריבית בתיק הבנקאי	ניהול סיכוני השוק	135-146

* המיקום הינו בפרק "החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם" או בביאור לדוחות הכספיים, אלא אם צוין במפורש אחרת.

חלק ג': פירוטים נוספים

1. הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים

סיכוני האשראי במכשירים פיננסיים. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכה בגורמי סיכון מיוחדים ובהם סיכוני אשראי. ייחודיותו של סיכון האשראי בעסקאות אלה נובעת מכך שהסכום הנקוב של העסקה אינו משקף בהכרח את סיכון האשראי הכרוך בה. לפרטים נוספים ראו לעיל "גילוי כללי לגבי חשיפות הקשורות לסיכון אשראי של צד נגדי" בסעיף "ניהול סיכוני האשראי".

בביאור 20 לדוחות הכספיים, מובאים פרטים בדבר הפעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון. בחלק ב' של הביאור האמור, מובאים פרטים בדבר סיכון אשראי בגין נגזרים לפי צד נגדי לחוזה, על בסיס מאוחד. להלן יובאו פירוטים נוספים לנתונים המובאים בחלק ב' האמור של הביאור.

(1) להלן פירוט בחתך דירוגים של יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים בעסקאות שהצד הנגדי בהן הוא בנקים:

ליום 31 בדצמבר *2012	ליום 31 בדצמבר 2013	
במיליוני שקלים חדשים		
יתרות מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים - כנגד בנקים זרים		
1	-	בדירוג AAA
346	446	בדירוג AA-
59	36	בדירוג A+
876	921	בדירוג A
550	182	בדירוג A-
2	160	בדירוג BBB+
34	1	בדירוג BBB
14	18	לא מדורגים
1,882	1,764	סך-הכל כנגד בנקים זרים
1,283	1,093	סך-הכל כנגד בנקים ישראלים
3,165	2,857	סך-כל היתרות המאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים

(2) להלן, פירוט בחתך דירוגים של סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים בעסקאות שהצד הנגדי בהן הוא בנקים:

ליום 31 בדצמבר *2012	ליום 31 בדצמבר 2013	
במיליוני שקלים חדשים		
יתרות חוץ מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים - כנגד בנקים זרים		
1	-	בדירוג AAA
56	105	בדירוג AA-
6	6	בדירוג A+
120	134	בדירוג A
57	15	בדירוג A-
9	19	בדירוג BBB+
1	3	בדירוג BBB
1	1	לא מדורגים
251	283	סך-הכל כנגד בנקים זרים
58	50	סך-הכל כנגד בנקים ישראלים
309	333	סך-כל היתרות החוץ מאזניות של נכסים הנובעים ממכשירים נגזרים

* סווג מחדש, לפרטים בדבר יישום הוראות הפיקוח בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות, ראו ביאור 1 ד' 8.

1. הפעילות במכשירים פיננסיים נגזרים (המשך)

(3) להלן, פירוט לעמודת "אחרים" בביאור 20 ב' לדוחות הכספיים, בחתך סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק:

ליום 31 בדצמבר 2012	ליום 31 בדצמבר 2013	
במיליוני שקלים חדשים		
3	2	חקלאות
		תעשייה:
53	18	מכונות, ציוד חשמלי ואלקטרוני
122	101	כרייה, תעשייה כימית ומוצרי נפט
37	38	אחר
212	157	סך-הכל תעשייה
		בינוי ונדל"ן:
72	55	רכישת נדל"ן לבניה
92	39	אחזקות נדל"ן
16	11	אחר
180	105	סך-הכל בינוי ונדל"ן
211	417	חשמל ומים
71	67	מסחר
-	1	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
39	53	תחבורה ואחסנה
7	10	תקשורת ושירותי מחשב
		שירותים פיננסיים:
271 ⁽¹⁾	263	מוסדות כספיים (למעט בנקים)
132	405	לקוחות פרטיים הפעילים בשוק ההון
50	183	מוסדות אחזקה פיננסיים
61	185	שירותי ביטוח וקופות גמל
514	1,036	סך-הכל שירותים פיננסיים
96	77	שירותים עסקיים ואחרים
10	3	שירותים ציבוריים וקהילתיים
-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
26 ⁽¹⁾	27	אנשים פרטיים - אחר
1,369	1,955	סך-הכל
(149)	(444)	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
1,220	1,511	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים

הערה:

(1) סווג מחדש - טיוב הסיווג בענפים שונים.

2. סיכוני אשראי בגין מימון ממונף

להלן יובאו נתונים אודות סיכוני האשראי בגין מימון ממונף. הגילוי מתמקד בחשיפות בגין רכישת אמצעי שליטה שכל אחת מהן עולה על סך של 50 מיליון ש"ח.

חשיפות הבנק בגין מימון ממונף לפי ענפי משק של התאגיד הנרכש:

אשראי מאזני ליום		
31 בדצמבר 2012 ⁽¹⁾	31 בדצמבר 2013	
במיליוני שקלים חדשים		הענף
1,051	1,175	תעשייה
1,965 ⁽²⁾	1,364	בינוי ונדל"ן
131	26	חשמל ומים
526	510	מסחר
178	194	תחבורה ואחסנה
153	134	תקשורת ושירותי מחשב
725	525	שירותים פיננסיים
4,729	3,928	סך-הכל

(1) סווג מחדש בשל הרחבת הגדרת מימון ממונף.

(2) סווג מחדש בשל מיון חשיפה מענף שירותים עסקיים אחרים לענף בינוי ונדל"ן.

החשיפה בגין מימון ממונף ליום 31 בדצמבר 2013, הסתכמה ב-3,928 מיליון ש"ח לעומת 4,729 מיליון ש"ח בתום שנת 2012, ירידה בשיעור של 16.9%. לענין שינוי בהגדרת מימון ממונף - ראו בדוח הדירקטוריון לעיל בסעיף "ניהול סיכוני אשראי". יתרת החשיפה המוצגת בטבלה לעיל הינה בניכוי מחיקות חשבונאיות בהתאם להוראת חובות פגומים. החשיפה החוץ מאזנית בגין עסקאות מימון ממונף ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכמה ב-541 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2012 - 433 מיליון ש"ח).

3. מדרגות אשראי מעל 800 מיליון ש"ח - פירוט נוסף

בביאור 4 ד' מובאים פרטים בדבר אשראי לציבור וסיכון אשראי חוץ מאזני לפי גודל האשראי של לווה, בהתאם להוראות הדיווח לציבור שמפרסם המפקח על הבנקים.

להלן פירוטים כלליים אודות הלווים הגדולים ביותר, שנכללו במדרגות העליונות (מעל 800 מיליון ש"ח) בביאור האמור⁽¹⁾ (מאוחד):

ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	
באלפי שקלים חדשים		תחום פעילות:
3,922,000	3,944,944	שירותים פיננסיים ⁽²⁾⁽³⁾
1,770,980	3,116,267	חשמל ומים
2,425,000	2,037,272	שירותים פיננסיים ⁽²⁾⁽³⁾
4,403,000	2,026,158	שירותים פיננסיים ⁽²⁾⁽³⁾
1,146,172	1,232,928	שירותים פיננסיים
1,072,586	1,208,772	פעילויות בנדל"ן
-	2,441,700	תעשייה כימית
822,653	436,095	תקשורת ושירותי מחשב

הערות:

(1) הנתונים דלעיל הינם נתוני "חבות" (כוללים גם נתוני מסגרות אשראי לא מנוצלות) ולפני הפרשה להפסדי אשראי.

(2) אחד מ-3 הלווים ב-2 המדרגות העליונות בשנת 2012.

(3) כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות שהונפקו ע"י FNMA,GNMA ו-FHLMC.

4. ההבדלים העיקריים בין מתכונת הדיווחים הניהוליים לבין מתכונת הדיווח לציבור

נתוני המגזרים המוצגים בדוחות הכספיים ובדוח הדירקטוריון נערכו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בעניין זה. קיימים הבדלים מסוימים בין הדיווחים הניהוליים אשר מובאים בפני הנהלת הבנק, לבין נתוני המגזרים המובאים בדוחות הכספיים ומתכונתם. הדיווחים להנהלת הבנק כוללים, בשלב זה, דיווח על נתוני החטיבה העסקית והחטיבה הבנקאית, ברמת בנק, עד לשורת הרווח לפני מס. נתוני החטיבה הבנקאית כוללים את מגזר הלקוחות במשקי הבית, מגזר העסקים הקטנים ומגזר הבנקאות המסחרית, נתוני החטיבה העסקית כוללים את מגזר הבנקאות העסקית ונתוני חטיבת נכסי לקוחות כוללים את מגזר הבנקאות הפרטית.

ישנם כאמור מספר הבדלים עיקריים בין הדיווחים להנהלה לבין הדיווח על המגזרים בדוחות הכספיים:

- הדיווח להנהלה אינו מתייחס להקצאת רווחי קופת הפיצויים כפי שנעשה בדיווח המגזרים בהתאם להוראות הדיווח לציבור;
- מגזר הפעילות הפיננסית כולל הן את הפעילות של ניהול הנוסטרו וניהול הסיכונים של הבנק, אשר נמצא תחת אחריות החטיבה הפיננסית, והן את ההשקעה בחברות הריאליות, שאינה מנוהלת על ידה, וכאמור, דיווחי הפעילות של מגזר זה אינם מוצגים בדיווחים האמורים להנהלה;
- בדיווח המגזרים על פי הוראות המפקח על הבנקים, מוקצה לכל מגזר הון רובד 1 והון רובד 2, בהתאם לנכסי הסיכון שלו, על חשבון המגזר הפיננסי.

להלן כימות של ההבדלים העיקריים בין מתכונת הדיווחים הניהוליים לבין מתכונת הדיווח לציבור המוכתבת בהוראות הדיווח לציבור:

מסקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית פרטית	בנקאות מגזר פיננסי	מגזר סך-הכל מאוחד	
במיליוני שקלים חדשים						
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013						
רווח (הפסד) נקי מדווח	(20)	202	278	170	(13)	257
רווח (הפסד) נקי בהתאם לדיווחים ניהוליים	(67)	187	261	162	(16)	347
הפרש	47	15	17	8	3	(90)
להלן מרכיבי ההפרש:						
רווח (הפסד) מהכנסות ריבית נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי	4	6	4	6		(20)
רווחים מקופות הפיצויים	69	18	22	8	5	(122)
סך-הכל הכנסות שהועברו	73	24	26	13	5	(141)
הפרשה למסים (חיסכון במס)	26	9	9	5	2	(51)
הפרש	47	15	17	8	3	(90)
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012						
רווח (הפסד) נקי מדווח	224	263	245	174	23	(127)
רווח (הפסד) נקי בהתאם לדיווחים ניהוליים	170	244	214	160	20	(6)
הפרש	54	19	31	14	4	(121)
להלן מרכיבי ההפרש:						
רווח (הפסד) מהכנסות ריבית נטו לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי	9	10	24	12	1	(57)
רווחים מקופות הפיצויים	74	19	24	8	5	(130)
סך-הכל הכנסות שהועברו	83	29	48	21	6	(186)
הפרשה למסים (חיסכון במס)	29	10	17	7	2	(65)
הפרש	54	19	31	14	4	(121)

5. פירוט ההשקעה באיגרות חוב ממשלתיות

בביאור 3 לדוחות הכספיים מובאים, בין היתר, פרטים בדבר השקעה באיגרות חוב ממשלתיות בתיק המוחזק לפדיון, בתיק הזמין למכירה ובתיק למסחר, בחתך של איגרות חוב ומלוות של ממשלת ישראל ואיגרות חוב ומלוות של ממשלות זרות.

להלן יובאו נתונים בחתך של ממשלות בהתייחס לכלל תיק ניירות הערך:

31 בדצמבר 2012		31 בדצמבר 2013		
הערך במאזן	שווי הוגן ⁽¹⁾	הערך במאזן	שווי הוגן ⁽¹⁾	
במיליוני שקלים חדשים				
26,941	26,682	25,967	25,689	של ממשלת ישראל
336	336	159	159	של ממשלת ארה"ב
⁽²⁾ 618	615	⁽²⁾ 176	176	של ממשלות אחרות
27,895	27,633	26,302	26,024	סך-הכל

הערות:

- (1) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, אינם משקפים בהכרח את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (2) בין הממשלות האחרות אין ממשלה אחת שההשקעה באיגרות חוב ומלוות שלה ליום 31.12.2013 עולה על 51 מיליון ש"ח (31.12.2012: 374 מיליון ש"ח).

סקירת הנהלה

257	תוספת א' - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי
259	תוספת ב' - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי
260	תוספת ג' - שיעורי הכנסה והוצאה - מאוחד
264	תוספת ד' - חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית - מאוחד
268	תוספת ה' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפני ענפי משק על בסיס מאוחד
270	תוספת ו' - חשיפה למדינות זרות - מאוחד
275	תוספת ז' - מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני
276	תוספת ח' - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני
278	הצהרת המנהל הכללי
279	הצהרת החשבונאי הראשי
280	דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

תוספת א' - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי

ליום 31 בדצמבר					
2009	2010	2011	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים					
נכסים					
24,583	18,187	30,329	24,100	25,319	מזומנים ופקדונות בבנקים
36,338	37,176	42,898	46,001	41,325	ניירות ערך
336	45	145	387	102	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
120,820	124,902	118,358	119,696	117,993	אשראי לציבור
(6,394)	(6,236)	(1,975)	(2,085)	(2,134)	הפרשה להפסדי אשראי
114,426	118,666	116,383	117,611	115,859	אשראי לציבור, נטו
1,820	1,556	1,640	1,696	1,835	אשראי לממשלות
1,785	1,660	1,591	1,724	1,668	השקעות בחברות כלולות
3,178	3,125	3,080	2,962	2,696	בניינים וציוד
211	163	152	142	142	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
1,836	2,039	3,114	⁽¹⁾ 3,727	4,080	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,042	2,937	3,132	2,662	3,277	נכסים אחרים
-	13	8	-	4,204	נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה
187,555	185,567	202,472	201,012	200,507	סך-כל הנכסים

הערות לטבלה, ראו בעמוד הבא.

תוספת א' - מאזן מאוחד - מידע רב תקופתי (המשך)

ליום 31 בדצמבר					
2009	2010	2011	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים					
					התחייבויות והון
141,825	138,011	153,368	151,935	148,928	פקדונות הציבור
3,724	3,387	4,249	3,720	4,213	פקדונות מבנקים
284	461	925	1,005	972	פקדונות הממשלה
7,651	7,227	6,700	5,452	3,644	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
11,529	12,294	12,239	12,284	11,664	כתבי התחייבות נדחים
2,489	3,215	4,432	⁽¹⁾ 4,708	4,898	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
10,158	9,829	9,538	9,774	9,719	התחייבויות אחרות
-	-	-	-	3,931	התחייבויות המוחזקות למכירה
177,660	174,424	191,451	188,878	187,969	סך-כל ההתחייבויות
9,597	10,815	10,702	11,838	12,233	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
298	328	319	296	305	זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
9,895	11,143	11,021	12,134	12,538	סך-כל ההון
187,555	185,567	202,472	201,012	200,507	סך-כל ההתחייבויות וההון

הערה:

(1) סווג מחדש, ראו ביאור 1 ד' 8.

תוספת ב' - דוח רווח והפסד מאוחד - מידע רב תקופתי

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2009	2010	2011	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים					
7,699	7,400	8,413	⁽¹⁾ 7,847	6,822	הכנסות ריבית
3,248	2,849	3,796	⁽¹⁾ 3,388	2,572	הוצאות ריבית
4,451	4,551	4,617	4,459	4,250	הכנסות ריבית, נטו
998	821	778	726	580	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,453	3,730	3,839	3,733	3,670	הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית					
215	172	98	352	632	הכנסות מימון שאינן מריבית
2,895	2,725	2,670	2,685	2,704	עמלות
266	99	169	220	183	הכנסות אחרות
3,376	2,996	2,937	3,257	3,519	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות					
3,130	3,218	3,466	3,444	3,619	משכורות והוצאות נלוות
⁽¹⁾ 1,118	⁽¹⁾ 1,185	⁽¹⁾ 1,201	⁽¹⁾ 1,248	1,247	אחזקת ופחת בניינים וציוד
50	48	11	10	-	הפחתות וירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
⁽¹⁾ 1,143	⁽¹⁾ 1,208	⁽¹⁾ 1,167	⁽¹⁾ 1,124	1,152	הוצאות אחרות
5,441	5,659	5,845	5,826	6,018	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,388	1,067	931	1,164	1,171	רווח לפני מיסים
556	479	114	407	305	הפרשה למיסים על הרווח
832	588	817	757	866	רווח לאחר מיסים
158	172	101	⁽²⁾ 104	⁽²⁾ 45	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס
רווח נקי:					
990	760	918	861	911	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
(72)	(70)	(71)	(59)	(37)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
918	690	847	802	874	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
רווח למניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב (בשקלים חדשים)					
0.92	0.69	0.80	0.76	0.83	רווח נקי למניה, המיוחס לבעלי המניות של הבנק
993,979	997,578	1,053,869	1,053,869	1,053,869	מספר משוקלל של מניות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב, ששימש לחישוב הרווח למניה (באלפים)

הערות:

- (1) סווג מחדש, ראו ביאור 1 ג' 5.2 לדוחות הכספיים.
 (2) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ה' (3) לדוחות הכספיים.

תוספת ג' - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניחוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית - מאוחד (1)

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

2011			2012			2013		
שיעור הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (2) ריבית	הכנסה במיליוני שקלים	שיעור הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (2) ריבית	הכנסה במיליוני שקלים	שיעור הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת (2) ריבית	הכנסה במיליוני שקלים
באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים	באחוזים
נכסים נושאי ריבית:								
אשראי לציבור: (3)								
6.07	5,815	95,799	5.53	5,260	95,134	5.11	4,754	93,094
3.80	654	17,203	3.81	677	17,747	3.51	618	17,626
5.72	*6,469	113,002	5.26	*5,937	112,881	4.85	*5,372	110,720
אשראי לממשלה:								
2.47	39	1,580	1.47	24	1,633	2.19	38	1,738
6.67	1	15	4.00	2	50	4.41	3	68
2.51	40	1,595	1.54	26	1,683	2.27	41	1,806
פיקדונות בבנקים:								
2.58	60	2,322	1.48	33	2,226	1.07	27	2,533
1.32	25	1,888	1.30	31	2,392	1.21	26	2,145
2.02	85	4,210	1.39	64	4,618	1.13	53	4,678
פיקדונות בבנקים מרכזיים:								
2.95	509	17,227	2.35	410	17,418	1.39	170	12,263
0.51	3	585	0.45	5	1,099	0.34	5	1,458
2.87	512	17,812	2.24	415	18,517	1.28	175	13,721
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר:								
2.63	6	228	1.98	7	353	1.08	4	371
סך-הכל ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר								
2.63	6	228	1.98	7	353	1.08	4	371
איגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה: (4)								
3.93	660	16,796	3.34	825	24,676	2.68	726	27,087
3.15	524	16,615	2.54	454	17,906	2.12	340	16,075
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון וזמינות למכירה								
3.54	1,184	33,411	3.00	1,279	42,582	2.47	1,066	43,162
איגרות חוב למסחר: (4)								
4.66	81	1,739	4.18	76	1,819	2.53	76	3,004
2.56	13	507	2.49	5	201	1.89	1	53
4.19	94	2,246	4.01	81	2,020	2.52	77	3,057
סך-הכל איגרות חוב למסחר								
נכסים אחרים:								
-	(9)2	-	-	(9)13	-	-	(9)15	-
3.64	21	577	3.92	25	637	3.09	19	614
3.99	23	577	5.97	38	637	5.54	34	614
סך-הכל נכסים אחרים								
4.86	8,413	173,081	4.28	7,847	183,291	3.83	6,822	178,129
חייבים בגין פעילות בכרטיס אשראי			5,343			5,452		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית (9)			13,524			14,458		
סך-כל הנכסים			191,948			203,201		
מזה: סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילויות מחוץ לישראל								
3.32	1,241	37,390	3.00	1,199	40,032	2.66	1,012	38,039
* עמלות שנכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור			112			164		
מזה: עמלות מהקצאת אשראי			103			98		

הערות לטבלה ראו בעמ' 263.

תוספת ג' - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית ונייתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית - מאוחד⁽¹⁾ (המשך)

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

2011			2012			2013			
שיעור הוצאות	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	הוצאה	שיעור הוצאות	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	הוצאה	שיעור הוצאות	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	הוצאה	
במיליוני שקלים			במיליוני שקלים			במיליוני שקלים			
באחוזים	חדשים	באחוזים	באחוזים	חדשים	באחוזים	באחוזים	חדשים	באחוזים	
התחייבויות נושאות ריבית:									
פקדונות הציבור:									
1.00	119	11,877	0.56	71	12,718	0.28	41	14,794	בישראל - לפי דרישה
2.29	2,188	95,640	1.95	2,024	103,629	1.42	1,348	95,038	בישראל - לזמן קצוב
2.15	2,307	107,517	1.80	2,095	116,347	1.26	1,389	109,832	סך-הכל פקדונות הציבור בישראל
0.40	40	10,080	0.41	50	12,052	0.40	54	13,349	מחוץ לישראל - לפי דרישה
1.10	105	9,570	1.17	109	9,350	0.99	79	7,956	מחוץ לישראל - לזמן קצוב
0.74	145	19,650	0.74	159	21,402	0.62	133	21,305	סך-הכל פקדונות הציבור מחוץ ישראל
1.93	2,452	127,167	1.64	2,254	137,749	1.16	1,522	131,137	סך-הכל פקדונות הציבור
פקדונות הממשלה:									
2.49	9	361	1.56	6	385	1.34	5	374	בישראל
-	-	385	0.81	5	618	0.77	5	647	מחוץ לישראל
1.21	9	746	1.10	11	1,003	0.98	10	1,021	סך-הכל פקדונות הממשלה
פיקדונות מבנקים:									
2.99	88	2,947	2.74	69	2,514	1.77	44	2,483	בישראל
2.51	35	1,396	1.66	29	1,746	1.49	22	1,472	מחוץ לישראל
2.83	123	4,343	2.30	98	4,260	1.67	66	3,955	סך-הכל פיקדונות מבנקים
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר:									
3.70	243	6,567	3.61	227	6,282	3.54	164	4,628	מחוץ לישראל
3.70	243	6,567	3.61	227	6,282	3.54	164	4,628	סך-הכל ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
איגרות חוב:									
7.49	921	12,297	6.38	789	12,376	6.65	802	12,055	בישראל
7.49	921	12,297	6.38	789	12,376	6.65	802	12,055	סך-הכל איגרות חוב
התחייבויות אחרות:									
-	⁽⁹⁾ 48	97	6.08	⁽⁹⁾ 9	148	5.19	⁽⁹⁾ 8	154	בישראל
-	48	97	6.08	9	148	5.19	8	154	סך-הכל התחייבויות אחרות
2.51	3,796	151,217	2.09	3,388	161,818	1.68	2,572	152,950	סך-כל ההתחייבויות נושאות ריבית
		16,180			15,781			19,808	פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית
		5,917			6,007			6,125	זכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי
		7,838			8,114			8,214	התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ⁽⁶⁾
		181,152			191,720			187,097	סך-כל ההתחייבויות
		10,796			11,481			12,070	סך-כל האמצעים ההוניים
		191,948			203,201			199,167	סך-כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים
2.35	4,617		2.19	4,459		2.15	4,250		פער הריבית
תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית⁽⁷⁾:									
2.80	3,799	135,691	2.57	3,680	143,259	2.54	3,562	140,090	בישראל
2.19	818	37,390	1.95	779	40,032	1.81	688	38,039	מחוץ לישראל
2.67	4,617	173,081	2.43	4,459	183,291	2.39	4,250	178,129	סך-הכל תשואה נטו על נכסים נושאי ריבית
מזה: סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל									
1.51	423	27,998	1.40	420	30,048	1.15	324	28,052	הערות לטבלה ראו בעמ' 263.

תוספת ג' - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניחוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית - מאוחד (1) (המשך)

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

2011			2012			2013		
שיעור הכנסות (הוצאות) הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	במיליוני שקלים חדשים	שיעור הכנסות (הוצאות) הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	במיליוני שקלים חדשים	שיעור הכנסות (הוצאות) הכנסה (הוצאה)	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	במיליוני שקלים חדשים
באחוזים			באחוזים			באחוזים		
מטבע ישראלי לא צמוד:								
5.53	4,911	88,732	4.92	4,811	97,820	4.10	4,051	98,846
(2.41)	(1,849)	(76,658)	(2.03)	(1,728)	(85,190)	(1.31)	(1,079)	(82,658)
3.12	3,062		2.89	3,083		2.79	2,972	
מטבע ישראלי צמוד למדד:								
6.01	1,623	26,991	4.70	1,216	25,856	5.20	1,289	24,790
(6.27)	(1,327)	(21,158)	(4.81)	(991)	(20,592)	(5.19)	(1,036)	(19,976)
(0.26)	296		(0.11)	225		0.01	253	
מטבע חוץ (לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ):								
3.20	638	19,968	3.17	621	19,583	2.86	470	16,454
(0.78)	(197)	(25,403)	(0.96)	(249)	(25,988)	(0.60)	(133)	(22,264)
2.42	441		2.21	372		2.26	337	
סך כל הפעילות בישראל:								
5.29	7,172	135,691	4.64	6,648	143,259	4.15	5,810	140,090
(2.74)	(3,373)	(123,219)	(2.25)	(2,968)	(131,770)	(1.80)	(2,248)	(124,898)
2.55	3,799		2.39	3,680		2.35	3,562	

הערות לטבלה ראו בעמ' הבא.

תוספת ג' - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית וניחוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית - מאוחד⁽¹⁾ (המשך)

חלק ד' - ניחוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

2012 לעומת 2011			2012 לעומת 2013		
גידול (קיטון) בגלל שינויי ⁽⁸⁾			גידול (קיטון) בגלל שינויי ⁽⁸⁾		
שינוי נטו	מחיר	כמות	שינוי נטו	מחיר	כמות
במיליוני שקלים חדשים					
נכסים נושאי ריבית:					
אשראי לציבור:					
(555)	(518)	(37)	(506)	(402)	(104)
בישראל					
23	2	21	(59)	(55)	(4)
מחוץ לישראל					
(532)	(516)	(16)	(565)	(457)	(108)
סך-הכל אשראי לציבור					
נכסים נושאי ריבית אחרים:					
31	(206)	237	(332)	(307)	(25)
בישראל					
(65)	(114)	49	(128)	(92)	(36)
מחוץ לישראל					
(34)	(320)	286	(460)	(399)	(61)
סך-הכל נכסים נושאי ריבית אחרים					
(566)	(836)	270	(1,025)	(856)	(169)
סך-כל הכנסות הריבית					
התחייבויות נושאות ריבית:					
פקדונות הציבור:					
(212)	(371)	159	(706)	(624)	(82)
בישראל					
14	1	13	(26)	(25)	(1)
מחוץ לישראל					
(198)	(370)	172	(732)	(649)	(83)
סך-הכל פקדונות הציבור					
התחייבויות נושאות ריבית אחרות:					
(193)	(177)	(16)	(14)	6	(20)
בישראל					
(17)	(26)	9	(70)	(16)	(54)
מחוץ לישראל					
(210)	(203)	(7)	(84)	(10)	(74)
סך-הכל התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
(408)	(573)	165	(816)	(659)	(157)
סך-כל הוצאות הריבית					
(158)	(263)	105	(209)	(197)	(12)
הכנסות ריבית, נטו					

הערות:

- הנתונים מובאים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים.
- לפני ניכוי היתרה המאזניות הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי. לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכחה (נוספה) היתרה הממוצעת של רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים (הפסדים) בגין אג"ח זמינות למכירה הכלולים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בסך של 287 מיליון ש"ח ו- (6) מיליון ש"ח, בהתאמה; 2012 - בסך של (12) מיליון ש"ח ו- 123 מיליון ש"ח, בהתאמה; 2011 - בסך של (11) מיליון ש"ח ו- (104) מיליון ש"ח, בהתאמה.
- לרבות מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- לרבות מכשירים נגזרים.
- תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- השפעת הכמות חושבה על ידי הכפלת פער הריבית בשינוי ביתרה הממוצעת בין התקופות. השפעת המחיר חושבה על ידי הכפלת היתרה הממוצעת בתקופה המקבילה אשתקד בשינוי בפער הריבית בין התקופות.
- הכנסות ריבית מנכסים אחרים והוצאות ריבית מהתחייבויות אחרות כוללות הכנסות והוצאות ריבית מס הכנסה בהתאמה.

תוספת ד' - חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית - מאוחד

31 בדצמבר 2013

מטב עמ דרישה	מטב חודש	מטב 3 חודשים	מטב 3 חודשים	מטב 3 חודשים	מטב 5 עד 10 שנים
עד חודש	עד 3 חודשים	עד שנה	עד שנה	עד 3 שנים	עד 5 שנים
במיליוני שקלים חדשים					
מטבע ישראלי לא צמוד					
נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים					
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾	75,234	14,896	7,076	5,039	1,574
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	17,459	29,825	17,412	10,493	10,357
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	371	258	665	90	74
סך-הכל שווי הוגן	93,064	44,979	25,153	15,622	12,005
התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים					
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	72,309	9,087	10,122	5,064	807
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	19,169	37,015	14,340	11,012	11,332
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	300	229	590	7	1
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	1	1	5	1	-
סך-כל השווי ההוגן	91,779	46,332	25,057	16,084	12,140
מכשירים פיננסיים, נטו					
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	1,285	(1,353)	96	(462)	(135)
החשיפה המצטברת במגזר	1,285	(68)	28	(434)	(569)
מטבע ישראלי צמוד למדד					
נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים					
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾	492	1,337	4,069	8,578	5,333
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	222	462	232	695	800
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	-	2	7	7	1
סך-כל השווי ההוגן	714	1,801	4,308	9,280	6,134
התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים					
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	396	1,015	4,235	6,293	3,457
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	1,072	245	2,648	1,488	445
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	-	1	7	24	25
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	1	1	4	1	-
סך-כל השווי ההוגן	1,469	1,262	6,894	7,806	3,927
מכשירים פיננסיים, נטו					
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(755)	539	(2,586)	1,474	2,207
החשיפה המצטברת במגזר	(755)	(216)	(2,802)	(1,328)	879

הערות:

- לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
- ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".
- לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

31 בדצמבר 2012								
משך חיים ממוצע אפקטיבי בשנים	שיעור תשואה פנימי באחוזים	סך-כל השווי ההוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי בשנים	שיעור תשואה פנימי באחוזים	סך-כל השווי ההוגן	ללא תקופת מעל 20 שנה		מעל 10 עד 20 שנה
						פרעון	מעל 20 שנה	
במיליוני שקלים חדשים								
0.69	4.21%	106,722	0.61	3.46%	109,194	545	20	589
1.36		79,166	1.31		91,339	-	-	57
0.01		2,408	0.01		1,501	-	-	3
(2)0.96		188,296	(2)0.93		202,034	545	20	649
0.29	1.51%	96,090	0.26	0.95%	98,157	7	-	86
1.30		89,005	1.30		98,993	-	-	-
0.01		2,044	0.01		1,127	-	-	-
0.01		10	0.01		8	-	-	-
(2)0.76		187,149	(2)0.76		198,285	7	-	86
		1,147			3,749	538	20	563
						3,749	3,211	3,191
3.78	2.08%	25,530	3.38	2.09%	25,682	61	42	949
3.09		3,109	3.09		3,162	-	-	8
0.01		54	0.01		17	-	-	-
(2)3.70		28,693	(2)3.35		28,861	61	42	957
4.04	1.14%	22,050	3.54	0.98%	21,860	-	-	532
2.78		4,441	1.72		6,814	-	-	-
0.01		239	0.01		57	-	-	-
0.64		9	0.64		7	-	-	-
(2)3.79		26,739	(2)3.10		28,738	-	-	532
		1,954			123	61	42	425
						123	62	20

הערות כלליות:

- (א) בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעור הריבית שמנכה אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראו ביאור 21 א-ג.
- (ב) שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 21 א-ג.
- (ג) משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- (ד) נתונים מלאים על החשיפות לשינויים בשיעור הריבית בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

תוספת ד' - חשיפה לשינויים בשיעורי הריבית - מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2013

עם דרישה עד חודש	מל 3 חודשים עד	מל 3 חודשים עד שנה	מל שנה עד 3 שנים	מל 3 עד 5 שנים	מל 5 עד 10 שנים
במיליוני שקלים חדשים					
מטבע חוץ⁽⁴⁾					
נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים					
נכסים פיננסיים ⁽¹⁾	27,102	9,419	4,126	3,808	2,883
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	23,568	22,133	18,672	3,820	2,489
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	3,072	1,722	1,603	21	-
סך-כל השווי ההוגן	53,742	33,274	24,401	7,649	5,372
התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים					
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	39,952	7,447	9,562	2,837	2,620
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	19,466	18,356	14,361	3,883	2,892
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	3,138	1,751	1,666	73	38
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	-	-	1	-	-
סך-כל השווי ההוגן	62,556	27,554	25,590	6,793	5,550
מכשירים פיננסיים, נטו					
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(8,814)	5,720	(1,189)	856	(178)
החשיפה המצטברת במגזר	(8,814)	(3,094)	(4,283)	(3,427)	(3,605)
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית					
נכסים פיננסיים וסכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים					
נכסים פיננסיים ^{(1),(3)}	102,831	25,652	15,271	17,425	9,790
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	41,249	52,420	36,316	15,008	13,646
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	3,443	1,982	2,275	118	75
סך-כל השווי ההוגן	147,523	80,054	53,862	32,551	23,511
התחייבויות פיננסיות וסכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים					
התחייבויות פיננסיות ⁽¹⁾	112,660	17,549	23,919	14,194	6,884
מכשירים פיננסיים נגזרים (למעט אופציות)	39,707	55,616	31,349	16,383	14,669
אופציות (במונחי נכס הבסיס)	3,438	1,981	2,263	104	64
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים	2	2	77	2	-
סך-כל השווי ההוגן	155,807	75,148	57,608	30,683	21,617
מכשירים פיננסיים, נטו					
החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית במגזר	(8,284)	4,906	(3,746)	1,868	1,894
החשיפה המצטברת במגזר	(8,284)	(3,378)	(7,124)	(5,256)	(3,362)

הערות:

- (1) לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.
- (2) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.
- (3) כולל מניות המוצגות בטור "ללא תקופת פרעון".
- (4) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

31 בדצמבר 2012								
שיעור תשואה פנימי משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי באחוזים	סך-כל השווי ההוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי בשנים	שיעור תשואה פנימי באחוזים	סך-כל השווי ההוגן	ללא תקופת פרעון	מעל 20 שנה	מעל 10 עד 20 שנה
במיליוני שקלים חדשים								
1.16	2.53%	58,814	1.56	2.75%	55,381	797	-	2,862
0.60		65,301	0.59		75,625	-	-	-
0.01		4,368	0.01		6,418	-	-	-
(2)0.84		128,483	(2)0.95		137,424	797	-	2,862
0.58	0.65%	66,715	0.48	0.56%	63,514	-	-	16
0.81		55,121	0.80		65,154	-	-	8
0.01		4,510	0.01		6,698	-	-	2
0.67		1	0.67		1	-	-	-
(2)0.66		126,347	(2)0.61		135,367	-	-	26
		2,136			2,057	797	-	2,836
						2,057	1,260	1,260
1.25	3.41%	191,772	1.26	3.07%	191,125	2,268	62	4,400
1.06		147,576	1.02		170,126	-	-	65
0.01		6,830	0.01		7,936	-	-	3
(2)1.14		346,178	(2)1.13		369,187	2,268	62	4,468
0.84	1.16%	184,855	0.73	0.82%	183,534	7	-	634
1.16		148,567	1.13		170,961	-	-	8
0.01		6,793	0.01		7,882	-	-	2
0.08		78	0.06		83	-	-	-
(2)0.96		340,293	(2)0.90		362,460	7	-	644
		5,885			6,727	2,261	62	3,824
						6,727	4,466	4,404

הערות כלליות:

- (א) בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מייצגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעור הריבית שמנכה אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי, בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי. לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו בחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראו ב"אור 21 א-ג.
- (ב) שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 21 א-ג.
- (ג) משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שיגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
- (ד) נתונים מלאים על החשיפות לשינויים בשיעור הריבית בכל מגזר, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

חוספת ה' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד

31 בדצמבר 2013									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾									
ההוצאה	מחיקות	יתרת	מזה:		מזה:				
התקופתית	חשבונאיות	הפרשה	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:
בגין הפסדי	נטו	להפסדי	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:	מזה:
אשראי	לתקופה	אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁵⁾	חובות ⁽²⁾	סך-הכל	סך-הכל ⁽¹⁰⁾	בעייתי ⁽⁵⁾	סך-הכל ⁽¹⁰⁾
במיליוני שקלים חדשים									
פעילות לווים בישראל									
22	4	1	25	42	787	992	41	994	חקלאות
409	72	233	707	1,518	11,492	15,563	1,546	15,763	תעשייה
162	16	(6)	332	618	5,696	13,860	618	13,880 ⁽⁷⁾	בינוי ונדל"ן - בינוי
147	12	55	591	764	8,273	9,968	764	10,030	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
5	2	-	9	21	1,754	2,236	21	2,991	חשמל ומים
288	32	160	296	907	11,583	14,220	907	14,382	מסחר
18	3	3	247	259	1,712	2,001	259	2,002	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
31	16	23	32	64	2,451	3,108	71	3,172	תחבורה ואחסנה
38	3	5	195	349	1,647	2,142	354	2,320	תקשורת ושרותי מחשב
131	(19)	(48)	147	291	6,566	7,887	292	9,836	שירותים פיננסיים
79	18	19	86	132	4,710	6,451	131	6,498	שירותים עסקיים אחרים
13	1	(1)	11	24	1,559	2,212	24	2,215	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,343	160	444	2,678	4,989	58,230	80,640	5,028	84,083	סך-הכל מסחרי
254	1	31	-	471	19,928	21,045	471	21,045	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
341	41	-	95	346	18,802	38,770	347	38,797	אנשים פרטיים - אחר
1,938	202	475	2,773	5,806	96,960	140,455	5,846	143,925	סך-הכל ציבור
1	-	-	-	-	1,142	1,404	-	2,718	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	1,806	2,195	-	28,020	ממשלת ישראל
1,939	202	475	2,773	5,806	99,908	144,054	5,846	174,663	סך-הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל									
2	-	-	-	-	167	185	-	185	חקלאות
50	1	(39)	5	77	3,798	6,869	77	6,899	תעשייה
43	104	7	360	361	814	853	361	863	בינוי ונדל"ן - בינוי
68	13	-	500	707	5,281	7,002	714	7,091	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
2	-	(1)	-	-	356	394	-	401	חשמל ומים
50	114	56	136	136	3,725	5,454	136	5,456	מסחר
16	-	2	133	133	893	896	133	896	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
41	-	19	46	46	802	1,010	46	1,017	תחבורה ואחסנה
13	-	11	25	25	127	183	25	187	תקשורת ושרותי מחשב
46	37	43	133	133	1,741	2,628	308 ⁽⁶⁾	11,668	שירותים פיננסיים
-	-	-	-	-	-	-	-	8,008	מזה: סוכנויות פדרליות בארה"ב ⁽⁸⁾
29	12	(9)	26	76	1,316	1,855	76	1,871	שירותים עסקיים אחרים
6	-	5	-	-	719	725	5	2,661 ⁽⁹⁾	שירותים ציבוריים וקהילתיים
366	281	94	1,364	1,694	19,739	28,054	1,881	39,195	סך-הכל מסחרי
1	-	-	-	6	79	79	6	79	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
13	13	13	10	10	1,215	1,810	10	1,813	אנשים פרטיים - אחר
380	294	107	1,374	1,710	21,033	29,943	1,897	41,087	סך-הכל ציבור
2	-	(2)	-	-	5,861	6,089	-	9,923	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	29	29	-	466	ממשלות חו"ל
382	294	105	1,374	1,710	26,923	36,061	1,897	51,476	סך-הכל פעילות בחו"ל
2,321	496	580	4,147	7,516	126,831	180,115	7,743	226,139	סך-הכל

לא כולל יתרות שסווגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים

למכירה - ראו ביאור א8

הערות:

- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה וערבויות והתחייבויות על חשבון לקוחות בסך 126,831, 102,404, 4,088, 54,661 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקודונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאון בסעיף התחייבויות אחרות).
- סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שביגן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שביגן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- כולל סיכון אשראי בעייתי בגין איגרות חוב מסוימות של חברות החזקה בנקאיות (TRUPS) המוחזקות על ידי חברה בת, בסך של 176 מיליון ש"ח.
- כולל קבוצות רכישה בסך של 760 מיליון ש"ח.
- כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות בסך של 2,026 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י GNMA, ובסך של 5,982 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י FNMA ו-FHLMC.
- כולל בעיקר איגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב.
- כולל מסגרות אשראי בערבות בנקים שאינם מהקבוצה בסך של 4,682 מיליון ש"ח.

תוספת ה' - סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2012									
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾					סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾									
מחיקות		ההוצאה							
חשבונאיות יתרת הפרשה	השנתית בגין	הפסדי אשראי	פגום	מזה: חובות ⁽²⁾	סך-הכל	סך-הכל	בעייתי ⁽⁵⁾	סך-הכל ⁽¹⁴⁾	בעייתי ⁽⁵⁾
נטו לשנה	הפסדי אשראי	פגום	מזה: חובות ⁽²⁾	בעייתי ⁽⁵⁾	סך-הכל	סך-הכל	בעייתי ⁽⁵⁾	סך-הכל ⁽¹⁴⁾	בעייתי ⁽⁵⁾
במיליוני שקלים חדשים									
פעילות לווים בישראל									
25	5	9	28	91	919	1,142	91	1,146	
244	154	192	583	790	11,236	15,913	811	16,188	
183	13	(29)	657	1,008	5,740	14,464	1,010	14,510 ⁽⁷⁾	בינוי ונדל"ן - בינוי
103	46	2	496	541	8,106	9,530 ⁽¹²⁾	570	9,599 ⁽¹²⁾	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
6	-	5	-	17	1,598	2,401	17	2,988	חשמל ומים
161	27	77	214	671	10,402	12,918	671	13,034	מסחר
18	4	1	301	317	1,808	2,077	318	2,077	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
25	(1)	7	49	74	3,203	3,898	83	3,954	תחבורה ואחסנה
36	(3)	(3)	25	166	1,975	2,318	166	2,438	תקשורת ושרותי מחשב
159	130	244	422	671	7,698 ⁽¹²⁾	9,450 ⁽¹²⁾	758	10,802 ⁽¹²⁾	שירותים פיננסיים
76	38	(4)	127	190	5,200	7,014	189	7,112	שירותים עסקיים ואחרים
13	2	(1)	153	161	1,517	2,157	162	2,167	שירותים ציבוריים וקהילתיים
1,049	415	500	3,055	4,697	59,402	83,279	4,846	86,015	סך-הכל מסחרי
225	5	-	-	472 ⁽¹¹⁾	19,613	20,671	472 ⁽¹¹⁾	20,672	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
380	65	21	148	406 ⁽¹³⁾	17,472 ⁽¹²⁾	36,132 ⁽¹²⁾	406 ⁽¹³⁾	36,156 ⁽¹²⁾	אנשים פרטיים - אחר
1,654	485	521	3,203	5,575	96,487	140,082	5,724	142,843	סך-הכל ציבור
-	-	-	-	-	1,267	1,577	-	3,142	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	1,614	2,164	-	28,925	ממשלת ישראל
1,654	485	521	3,203	5,575	99,368	143,823	5,724	174,910	סך-הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל									
3	-	(2)	-	-	191	340	-	340	חקלאות
102	(1)	48	289	351	4,110	7,418 ⁽¹²⁾	352	7,454 ⁽¹²⁾	תעשייה
146	4	42	577	578	1,292	1,344	578	1,344	בינוי ונדל"ן - בינוי
86	52	18	936	1,172	6,160	7,517	1,179	7,669	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
3	-	3	-	-	306	469	-	469	חשמל ומים
110	17	46	267	355	4,344	6,649	355	6,657	מסחר
13	-	10	140	140	822	849	140	849	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
22	-	2	51	51	722	998	51	998	תחבורה ואחסנה
2	-	1	-	-	108	178	-	179	תקשורת ושרותי מחשב
44	24	12	29	50	1,846	3,042	358 ⁽⁶⁾	15,820	שירותים פיננסיים ⁽¹⁰⁾
-	-	-	-	-	-	-	-	10,750	מזה: סוכנויות פרטיות בארה"ב ⁽⁸⁾
54	29	24	85	204	1,769	2,452	204	2,454	שירותים עסקיים ואחרים
2	-	1	-	-	260	267	-	2,158 ⁽⁹⁾	שירותים ציבוריים וקהילתיים ⁽¹⁰⁾
587	125	205	2,374	2,901	21,930	31,523	3,217	46,391	סך-הכל מסחרי
-	-	-	-	1	52	53	1	53	אנשים פרטיים - הלוואות לדיוור
15	-	(1)	7	15	1,227	1,789	15	1,805	אנשים פרטיים - אחר
602	125	204	2,381	2,917	23,209	33,365	3,233	48,249	סך-הכל ציבור
5	-	1	-	-	6,711	6,879	85	10,198	בנקים חו"ל
-	-	-	-	-	82	82	-	1,421	ממשלות חו"ל
607	125	205	2,381	2,917	30,002	40,326	3,318	59,868	סך-הכל פעילות בחו"ל
2,261	610	726	5,584	8,492	129,370	184,149	9,042	234,778	סך-הכל

- הערות:
- סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים, סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מנגלות חבות של לווה וערבויות והתחייבויות על חשבון לקוחות בסך 129,370, 45,294, 387, 3,724, 56,003 מיליון ש"ח, בהתאמה.
 - אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 - סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מנגלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
 - כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).
 - סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני כפוגם, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיוור שבגינו קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
 - כולל סיכון אשראי בעייתי בגין איגרות חוב מסוימות של חברות החזקה בנקאיות (TRUPS) המוחזקות על ידי חברה בת, בסך של 271 מיליון ש"ח.
 - כולל קבוצות רכישה בסך של 81 מיליון ש"ח.
 - כולל ניירות ערך מגובי משכנתאות בסך של 3,922 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י GNMA, ובסך של 6,828 מיליון ש"ח שהונפקו ע"י FNMA ו-FHLMC.
 - כולל בעיקר איגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב.
 - סוג מחדש - איגרות חוב של סוכנויות של ממשלת ארה"ב, בסך של 10,750 מיליון ש"ח, סווגו מענף "שירותים ציבוריים וקהילתיים" לענף "שירותים פיננסיים".
 - סוג מחדש בשל טיוב הסיווג של הלוואות לדיוור.
 - סוג מחדש - טיוב הסיווג בענפים שונים.
 - סוג מחדש על מנת להציג סיכון אשראי בגין חוב מסויים כסיכון אשראי בעייתי (בעקבות סיווג בחברה מוחזקת).
 - סוג מחדש. נכסים בגין מכשירים נגזרים מוצגים לאחר ייחוס השפעות מיישום הוראות הפיקוח בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות, ראו בראו 1 ו' ד' 8.
 - כולל מסגרות אשראי בערבות בבנקים שאינם מהקבוצה בסך של 4,424 מיליון ש"ח.

תוספת ו' - חשיפות למדינות זרות - מאוחד⁽¹⁾

א. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך - 2013

31 בדצמבר 2013			
חשיפה מאזנית ⁽²⁾			
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
המדינה	לממשלות ⁽⁴⁾	לבנקים	לאחרים
במיליוני שקלים חדשים			
ארצות הברית	1,270	3,413	1,306
בריטניה	-	2,232	121
ארצות ה-PIIGS ⁽⁵⁾	-	58	22
אחרות	287	4,701	2,774
סך-כל החשיפות למדינות זרות	1,557	10,404	4,223
מזה: סך החשיפות למדינות LDC	146	728	659

הערות:

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (5) פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

ב. מידע בדבר מדינות שסך החשיפה אליהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך

סך כל החשיפות למדינות זרות ליום 31 בדצמבר 2013, כולל חשיפה על בסיס מאוחד לשוויץ בסך של 1,894 מיליון ש"ח. ליום 31 בדצמבר 2012, לא היתה לבנק חשיפה כאמור.

ג. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013

יתרות מאזניות	
אירלנד	
במיליוני שקלים חדשים	
9	סכום החשיפה בתחילת שנה
	שינויים ביתר החשיפות:
51	חשיפות שהתווספו
(5)	סכומים שנגבו
1	שינויים אחרים (לרבות הפרשות ומחיקות)
56	סכום חשיפה בסוף תקופת הדיווח

31 בדצמבר 2013									
חשיפה מאזנית מעבר לגבול (2)		חשיפה חוץ מאזנית (2)(3)							
		מזה: סיכון אשראי חוץ		חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים					
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	מזה: סיכון אשראי חוץ		סיכון אשראי מאזני		חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית	
		מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	מאזני בעייתי	סך-כל החשיפה המאזנית	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות
במיליוני שקלים חדשים									
1,594	4,395	-	6,796	248	642	14,829	8,840	16,993	25,833
741	1,612	-	83	486	486	3,135	782	54	836
44	36	-	15	-	-	80	-	-	-
3,298	4,464	4	1,144	84	85	8,431	669	2,350	3,019
5,677	10,507	4	8,038	818	1,213	26,475	10,291	19,397	29,688
511	1,022	-	190	-	-	1,533	-	-	-

שורת "סך הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר "הפרשה נוספת לחובות מסופקים".

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים; חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

תוספת ו' - חשיפות למדינות זרות - מאוחד⁽¹⁾ (המשך)

ד. מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מההון, לפי הנמוך - 2012

31 בדצמבר 2012

חשיפה מאזנית⁽²⁾

חשיפה מאזנית מעבר לגבול

המדינה	לממשלות ⁽⁴⁾ לבנקים	לאחרים	במיליוני שקלים חדשים
ארצות הברית	1,482	2,108	1,243
בריטניה	93	2,059	135
ארצות ה-PIIGS ⁽⁵⁾	-	4	16
אחרות	274	3,588	3,818
סך-כל החשיפות למדינות זרות	1,849	7,759	5,212
מזה: סך החשיפות למדינות LDC	78	899	795

הערות:

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערבויות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני וחוז' מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה וקבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פינוסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (5) פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.

31 בדצמבר 2012									
חשיפה חוץ מאזנית ⁽²⁾⁽³⁾				חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים					
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾		מזה: סיכון		סיכון אשראי		חשיפה מאזנית		חשיפה מאזנית	
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך חשיפה חוץ מאזנית	חובות פגומים	מאזני בעייתי	סך-כל החשיפה המאזנית	נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לפני ניכוי התחייבויות מקומיות
במיליוני שקלים חדשים									
671	4,162	6	8,341	191	887	15,384	10,551	18,992	29,543
736	1,551	-	77	663	688	3,253	966	157	1,123
11	9	-	12	1	1	20	-	-	-
3,378	4,302	2	1,118	620	642	7,890	210	1,919	2,129
4,796	10,024	8	9,548	1,475	2,218	26,547	11,727	21,068	32,795
685	1,087	-	251	31	33	1,772	-	1,654	1,654

שורת "סך הכל מדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC) בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 315 בדבר הפרשה נוספת לחובות מסופקים.

חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים; חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי התאגיד הבנקאי בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של התאגיד הבנקאי לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה.

חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד לגובה החשיפה).

תוספת ו' - חשיפה למדינות זרות - מאוחד⁽¹⁾ (המשך)

ה. מידע בדבר חשיפה מאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012

יתרות מאזניות	
אירלנד	
במיליוני שקלים חדשים	
29	סכום החשיפה בתחילת שנה שינויים ביתר החשיפות:
(20)	סכומים שנגבו
9	סכום חשיפה בסוף תקופת הדיווח

תוספת ז' - מאזן מאוחד לסוף רבעון - מידע רב רבעוני

רבעון	2012				2013			
	1	2	3	4	1	2	3	4
במיליוני שקלים חדשים								
נכסים								
מזומנים ופקדונות בבנקים	27,077	22,454	27,544	24,100	22,328	19,795	22,758	25,319
ניירות ערך	45,240	45,455	45,334	46,001	48,140	48,832	47,124	41,325
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	224	423	678	387	632	69	312	102
אשראי לציבור	117,034	121,333	121,042	119,696	118,224	117,192	118,684	117,993
הפרשה להפסדי אשראי	(1,954)	(1,921)	(2,002)	(2,085)	(2,069)	(2,071)	(2,186)	(2,134)
אשראי לציבור, נטו	115,080	119,412	119,040	117,611	116,155	115,121	116,498	115,859
אשראי לממשלות	1,651	1,703	1,734	1,696	1,705	1,824	1,856	1,835
השקעות בחברות כלולות	1,649	1,566	1,622	1,724	1,757	1,775	1,822	1,668
בניינים וציוד	3,029	3,022	2,970	2,962	2,887	2,824	2,762	2,696
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין	149	148	145	142	142	142	142	142
נכסים בגין מכשירים נגזרים	2,348	3,403	3,254	⁽¹⁾ 3,727	3,377	3,603	3,392	4,080
נכסים אחרים	2,857	3,045	2,913	2,662	3,010	3,216	3,349	3,277
נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה	11	11	6	-	2	6	10	4,204
סך-כל הנכסים	199,315	200,642	205,240	201,012	200,135	197,207	200,025	200,507
התחייבויות והון								
פקדונות הציבור	149,811	150,862	154,688	151,935	151,933	149,502	152,111	148,928
פקדונות מבנקים	4,866	4,352	5,412	3,720	3,276	4,153	3,833	4,213
פקדונות הממשלה	951	1,030	1,059	1,005	1,062	1,004	1,019	972
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	7,020	5,867	5,752	5,452	4,818	4,158	4,227	3,644
כתבי התחייבות נדחים	12,346	12,434	12,422	12,284	11,928	12,025	12,089	11,664
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	3,687	4,373	4,005	⁽¹⁾ 4,708	4,550	4,595	4,381	4,898
התחייבויות אחרות	9,390	10,091	9,959	9,774	10,315	9,479	9,834	9,719
התחייבויות המוחזקות למכירה	-	-	-	-	-	-	-	3,931
סך-כל ההתחייבויות	188,071	189,009	193,297	188,878	187,882	184,916	187,494	187,969
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	10,920	11,307	11,613	11,838	11,948	11,991	12,228	12,233
זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות	324	326	330	296	305	300	303	305
סך-כל ההון	11,244	11,633	11,943	12,134	12,253	12,291	12,531	12,538
סך-כל ההתחייבויות וההון	199,315	200,642	205,240	201,012	200,135	197,207	200,025	200,507

הערה:

(1) סוג מחדש, ראו ביאור 1 ד' 8.

תוספת ח' - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני

2013				רבעון
1	2	3	4	
במיליוני שקלים חדשים				
1,668	1,758	1,865	1,531	הכנסות ריבית
624	717	771	460	הוצאות ריבית
1,044	1,041	1,094	1,071	הכנסות ריבית, נטו
145	141	171	123	הוצאות בגין הפסדי אשראי
899	900	923	948	הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
190	236	90	116	הכנסות מימון שאינן מריבית
668	668	684	684	עמלות
37	20	65	61	הכנסות אחרות
895	924	839	861	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
876	933	889	921	משכורות והוצאות נלוות
307	303	321	316	אחזקה ופחת בניינים וציוד
289	268	275	320	הוצאות אחרות
1,472	1,504	1,485	1,557	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
322	320	277	252	רווח לפני מיסים
118	89	47	51	הפרשה למיסים על הרווח
204	231	230	201	רווח לאחר מיסים
68	42	56	(121) ⁽¹⁾	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר השפעת המס
רווח נקי:				
272	273	286	80	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
(9)	(10)	(10)	(8)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
263	263	276	72	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
רווח למניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב (בשקלים חדשים)				
0.25	0.25	0.26	0.07	רווח נקי למניה, המיוחס לבעלי המניות של הבנק
1,053,869	1,053,869	1,053,869	1,053,869	מספר משוקלל של מניות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב, ששימש לחישוב הרווח למניה (באלפים)

הערה:

(1) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ה' (3) לדוחות הכספיים.

תוספת ח' - דוח רווח והפסד מאוחד לרבעון - מידע רב רבעוני (המשך)

2012				רבעון
1	2	3	4	
במיליוני שקלים חדשים				
⁽¹⁾ 1,927	⁽¹⁾ 2,207	2,076	⁽¹⁾ 1,637	הכנסות ריבית
⁽¹⁾ 829	⁽¹⁾ 1,054	934	⁽¹⁾ 571	הוצאות ריבית
1,098	1,153	1,142	1,066	הכנסות ריבית, נטו
123	118	233	252	הוצאות בגין הפסדי אשראי
975	1,035	909	814	הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית				
162	37	94	59	הכנסות מימון שאינן מריבית
659	673	693	660	עמלות
48	34	73	65	הכנסות אחרות
869	744	860	784	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות				
900	877	882	785	משכורות והוצאות נלוות
⁽¹⁾ 309	⁽¹⁾ 310	⁽¹⁾ 309	⁽¹⁾ 320	אחזקה ופחת בניינים וציוד
3	2	3	2	הפחתות וירידת ערך של נכסים בלתי מוחשיים
⁽¹⁾ 288	⁽¹⁾ 264	⁽¹⁾ 300	⁽¹⁾ 272	הוצאות אחרות
1,500	1,453	1,494	1,379	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
344	326	275	219	רווח לפני מיסים
115	107	78	107	הפרשה למיסים על הרווח
229	219	197	112	רווח לאחר מיסים
32	⁽²⁾ (38)	39	71	חלקו של הבנק ברווחים (הפסדים) של חברות כלולות לאחר השפעת המס
רווח נקי:				
261	181	236	183	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
(14)	(16)	(15)	(14)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
247	165	221	169	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
רווח למניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב (בשקלים חדשים)				
0.23	0.16	0.21	0.16	רווח נקי למניה, המיוחס לבעלי המניות של הבנק
מספר משוקלל של מניות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב, ששימש לחישוב הרווח למניה (באלפים)				
1,053,869	1,053,869	1,053,869	1,053,869	

הערות:

(1) סווג מחדש, ראו ביאור 1 ג' 5.2 לדוחות הכספיים.

(2) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ה' (3) לדוחות הכספיים.

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, לילך אשר טופילסקי, מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2013 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים השנתיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - (א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של הדירקטוריון ולוועדת מאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

 לילך אשר טופילסקי
 המנהלת הכללית

19 במרס 2014

הצהרה (CERTIFICATION)

אני, יוסף ברסי, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של בנק דיסקונט לישראל בעי"מ (להלן: "הבנק") לשנת 2013 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים השנתיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - (א) קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של בטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לראוי החשבון המבקרים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של הדירקטוריון ולוועדת מאזן של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת הנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

יוסף ברסי, סמנכ"ל בכיר
חשבונאי ראשי

19 במרס 2014

דוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

הדירקטוריון וההנהלה של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") אחראים להקמה ולקיום של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי (כהגדרתה בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). מערכת הבקרה הפנימית של הבנק תוכננה כדי לספק מידה סבירה של בטחון לדירקטוריון ולהנהלה של הבנק לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.

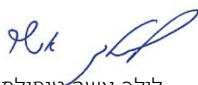
ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקרות מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.

הנהלת הבנק בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של ה-Committee Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2013, הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2013 בוקרה על ידי רואי החשבון המבקרים של הבנק ה"ה זיו האפט וסומך חייקין, כפי שצויין בדוח שלהם בעמוד מספר 283 אשר בו נכללה חוות דעת בלתי מסוייגת בדבר האפקטיביות של הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2013.

יוסף ברסי,
סמנכ"ל בכיר
חשבונאי ראשי

לילך אשר טופילסקי
המנהלת הכללית

ד"ר יוסי בכר
יו"ר הדירקטוריון

19 במרס 2014

דוחות כספיים לשנת 2013

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ - בקרה פנימית על דיווח כספי	283
דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ - דוחות כספיים שנתיים	284
מאזן מאוחד והבנק	285
דוח רווח והפסד מאוחד	286
דוח רווח והפסד בנק	287
דוח על הרווח הכולל	288
דוח על השינויים בהון	289
דוח על תזרימי המזומנים - מאוחד והבנק	290
ביאורים לדוחות הכספיים	293

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ - בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") ליום 31 בדצמבר 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - "COSO"). הדירקטוריון והנהלה של הבנק אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של הבנק בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-PCA0B Public Company Accounting Oversight Board בארה"ב, בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של בטחון אם קוימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. בקרה פנימית על דיווח כספי של בנק כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי הבנק (לרבות הוצאתם מרשותו); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, ושקבלת כספים והוצאת כספים של הבנק נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של הבנק; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי הבנק, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקרות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות, או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, הבנק קיים, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ותקני ביקורת מסוימים שיישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, את המאזנים - של הבנק ומאוחזדים - לימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012 ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון העצמי והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחזדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013, והדוח שלנו, מיום 19 במרס 2014, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב לאמור בביאור 19 ג' סעיפים 12.6 ו-13 בדבר בקשות לאשר תובענות מסוימות כתובענות ייצוגיות ובדבר תובענות אחרות נגד הבנק וחברות מוחזקות.

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של בנק דיסקונט לישראל בע"מ - דוחות כספיים שנתיים

ביקרנו את המאזנים המוצגים של בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן - "הבנק") לימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012 ואת המאזנים המאוחדים לאותם תאריכים ואת דוחות רווח והפסד, הדוחות על הרווח הכולל, הדוחות על השינויים בהון והדוחות על תזרימי המזומנים - של הבנק ומאוחדים - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה של הבנק. אחריותנו היא לחוות דיעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התש"ל-1973, ותקני ביקורת מסויימים ששישומם בביקורת של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון וההנהלה של הבנק, וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי - של הבנק ובמיוחד - לימים 31 בדצמבר 2013 ו-2012 ואת תוצאות הפעולות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים - של הבנק ובמיוחד - לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013 בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP). כמו כן, לדעתנו, הדוחות הכספיים הנ"ל ערוכים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 19 ג' סעיפים 12.6 ו-13 בדבר בקשות לאשר תובענות מסויימות כתובענות ייצוגיות ובדבר תובענות אחרות נגד הבנק וחברות מוחזקות.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2013, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), והדוח שלנו מיום 19 במרס 2014, כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של הבנק.

זיו האפט
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

19 במרס 2014

מאזן ליום 31 בדצמבר

הבנק		המאוחד		ביאור	
2012	2013	2012	2013		
במיליוני שקלים חדשים					
נכסים					
17,545	20,196	24,100	25,319	2,15	מזומנים ופקדונות בבנקים
23,624	22,612	46,001	41,325	3,15	ניירות ערך (מזה: בהתאמה, 4,613, 4,558, 6,043, 6,047 שועבדו למלווים)
387	102	387	102		ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
82,404	79,493	119,696	117,993	4	אשראי לציבור
(1,375)	(1,436)	(2,085)	(2,134)	4	הפרשה להפסדי אשראי
81,029	78,057	117,611	115,859		אשראי לציבור, נטו
1,614	1,806	1,696	1,835	5	אשראי לממשלות
9,176	9,006	1,724	1,668	6	השקעות בחברות מוחזקות (במאוחד-כלולות)
2,161	1,957	2,962	2,696	7	בניינים וציוד
-	-	142	142	א7	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,521	4,012	⁽²⁾ 3,727	4,080		נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,168	1,724	2,662	3,277	8	נכסים אחרים
-	8	-	4,204	א8	נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה
140,225	139,480	201,012	200,507		סך-כל הנכסים
התחייבויות והון					
111,810	111,178	151,935	148,928	9	פקדונות הציבור
3,118	2,337	3,720	4,213	10	פקדונות מבנקים
223	216	1,005	972		פקדונות הממשלה
-	-	5,452	3,644		ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
3,955	3,626	12,284	11,664	11	כתבי התחייבות נדחים
4,253	4,691	⁽²⁾ 4,708	4,898		התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
5,028	5,199	9,774	9,719	12	התחייבויות אחרות ⁽¹⁾
-	-	-	3,931	א8	התחייבויות המוחזקות למכירה
128,387	127,247	188,878	187,969		סך-כל ההתחייבויות
11,838	12,233	11,838	12,233	13	הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק
-	-	296	305		זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
11,838	12,233	12,134	12,538		סך-כל ההון
140,225	139,480	201,012	200,507		סך-כל ההתחייבויות וההון

הערות:

- (1) מזה הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים לימים 31.12.2013 ו-31.12.2012 במאוחד, בסך 184 מיליון ש"ח ו-171 מיליון ש"ח ובבנק, בסך 153 מיליון ש"ח ו-134 מיליון ש"ח, בהתאמה.
- (2) סוג מחדש, ראו ביאור 1 ד' 8.
- הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

יוסף ברסי,
סמנכ"ל בכיר
חשבונאי ראשי

לילך אשר סגפילסקי
המנהלת הכללית

ד"ר יוסי בנר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים:
19 במרס 2014

רווח רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

מאוחד			
2011	2012	2013	ביאור
במיליוני שקלים חדשים			
8,413	⁽¹⁾ 7,847	6,822	הכנסות ריבית
3,796	⁽¹⁾ 3,388	2,572	הוצאות ריבית
4,617	4,459	4,250	23 הכנסות ריבית, נטו
778	726	580	'א4 הוצאות בגין הפסדי אשראי
3,839	3,733	3,670	הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית			
98	352	632	24 הכנסות מימון שאינן מריבית
2,670	2,685	2,704	25 עמלות
169	220	183	26 הכנסות אחרות
2,937	3,257	3,519	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות			
3,466	3,444	3,619	27 משכורות והוצאות נלוות
⁽¹⁾ 1,201	⁽¹⁾ 1,248	1,247	אחזקה ופחת בניינים וציוד
11	10	-	הפחתת נכס בלתי מוחשי
⁽¹⁾ 1,167	⁽¹⁾ 1,124	1,152	28 הוצאות אחרות
5,845	5,826	6,018	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
931	1,164	1,171	רווח לפני מסים
114	407	305	29 הפרשה למסים על הרווח
817	757	866	רווח לאחר מסים
101	⁽²⁾ 104	⁽²⁾ 45	'ב6 חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר השפעת המס
רווח נקי:			
918	861	911	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
(71)	(59)	(37)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
847	802	874	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
רווח למניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב (בשקלים חדשים)			
		13,36	
0.80	0.76	0.83	רווח נקי למניה, המיוחס לבעלי המניות של הבנק

הערות:

- (1) סווג מחדש, ראו ביאור 1 ג' 5.2.
- (2) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ה' (3).
- הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

רווח והפסד לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

הבנק			
2011	2012	2013	ביאור
במיליוני שקלים חדשים			
5,755	⁽¹⁾ 5,286	4,494	הכנסות ריבית
2,831	⁽¹⁾ 2,491	1,855	הוצאות ריבית
2,924	2,795	2,639	הכנסות ריבית, נטו
574	589	426	הוצאות בגין הפסדי אשראי
2,350	2,206	2,213	הכנסות ריבית, נטו, לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית			
(368)	138	379	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,260	1,268	1,312	עמלות
170	233	220	הכנסות אחרות
1,062	1,639	1,911	סך-כל ההכנסות שאינן מריבית
הוצאות תפעוליות ואחרות			
2,248	2,219	2,414	משכורות והוצאות נלוות
⁽¹⁾ 874	⁽¹⁾ 903	906	אחזקה ופחת בניינים וציוד
⁽¹⁾ 432	⁽¹⁾ 427	447	הוצאות אחרות
3,554	3,549	3,767	סך-כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
(142)	296	357	רווח (הפסד) לפני מסים
(113)	121	69	הפרשה למסים (חסכון במס) על הרווח
(29)	175	288	רווח (הפסד) לאחר מסים
876	⁽²⁾ 627	⁽²⁾ 586	חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות לאחר השפעת המס
847	802	874	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק

הערות:

(1) סווג מחדש, ראו ביאור 1 ג' 5.2.

(2) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ה' (3).
הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

רווח על הרווח הכולל לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר⁽¹⁾

2011	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים			
918	861	911	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
(71)	(59)	(37)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
847	802	874	רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים:			
(231)	673	(407)	התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
1	(77)	(223)	התאמות מתרגום דוחות כספיים נטו, לאחר השפעת גידורים
(15)	(3)	7	רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרים מזומנים
(245)	593	(623)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
101	(259)	167	השפעת המס המתייחס
(144)	334	(456)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות, לאחר מיסים
2	-	-	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
(142)	334	(456)	רווח (הפסד) כולל אחר, המיוחס לבעלי המניות של הבנק, לאחר מיסים
774	1,195	455	הרווח הכולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
(69)	(59)	(37)	הרווח הכולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
705	1,136	418	הרווח הכולל המיוחס לבעלי המניות של הבנק

הערה:

(1) ראו ביאור 33.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על השינויים בהון⁽¹⁾

הון המניות הנפרע מפרמיה מניות	הון הנפרע מבוטס	הון תשלום עסקאות	קרנות הון		הון המניות הנפרע אחר	הון המיוחס שאינן לבעלי המניות שליטה של בחברות סך-כל	הון המיוחס שאינן לבעלי המניות שליטה של בחברות סך-כל	הון המיוחס שאינן לבעלי המניות שליטה של בחברות סך-כל	הון המיוחס שאינן לבעלי המניות שליטה של בחברות סך-כל	הון המיוחס שאינן לבעלי המניות שליטה של בחברות סך-כל
			סך-כל	הון רווח						
במיליוני שקלים חדשים										
665	3,410	24	212	4,311	(99)	6,603	10,815	328	11,143	יתרה ליום 31 בדצמבר 2010
-	-	-	-	-	-	(830)	(830)	(5)	(835)	השפעה מצטברת נטו ממש של יישום לראשונה ביום 1.1.2011 של ההוראה בנושא מדידת חובות פגומים והפרשה להפסדי אשראי
-	-	-	-	-	231	(231)	-	-	-	השפעה מצטברת נטו ממש של יישום לראשונה ביום 1.1.2011 של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)
665	3,410	24	212	4,311	132	5,542	9,985	323	10,308	יתרה ליום 1 בינואר 2011 לאחר התיאומים מיישום של תקנים והוראות חדשים
-	-	-	-	-	-	847	847	71	918	רווח נקי לשנת החשבון
-	-	-	-	-	-	-	-	(55)	(55)	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
-	-	-	-	-	-	(11)	(11)	(18)	(29)	מכירת מניות בחברות מאוחדות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	18	(18)	-	-	-	-	-	-	-	פקיעת אופציות ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	23	23	-	23	הפרשה למס על ההשקעה בחברה כלולה בגין סעיפים שנרשמו בהון
-	-	-	-	-	(142)	-	(142)	(2)	(144)	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
665	3,428	6	212	4,311	(10)	6,401	10,702	319	11,021	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
-	-	-	-	-	-	802	802	59	861	רווח נקי לשנת החשבון
-	-	-	-	-	-	-	-	(82)	(82)	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
-	6	(6)	-	-	-	-	-	-	-	פקיעת אופציות ⁽²⁾
-	-	-	-	-	334	-	334	-	334	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
665	3,434	-	212	4,311	324	7,203	11,838	296	12,134	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
-	-	-	-	-	-	874	874	37	911	רווח נקי לשנת החשבון
-	-	-	-	-	-	(23)	(23)	-	(23)	הפרשה למס על ההשקעה בחברה כלולה בגין סעיפים שנרשמו בהון
-	-	-	-	-	-	-	-	(28)	(28)	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
-	-	-	-	-	(456)	-	(456)	-	(456)	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת מס
665	3,434	-	212	4,311	(132)	8,054	12,233	305	12,538	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013

הערות:

- (1) לפרטים בדבר שינוי מתכונת הדוח, ראו ביאור 1 ד' 20.
(2) בגין 1,438,272 כתבי אופציות שפקעו בשנת 2012 (8,433,498 בשנת 2011).
הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר

הבנק			המאוחד		
2011	2012	2013	2011	2012	2013
במיליוני שקלים חדשים					
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת					
רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות					
847	802	874	918	861	911
ההתאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת:					
חלקו של הבנק ברווחים בלתי מחולקים של חברות כלולות					
(925)	(758)	(718)	(127)	(202)	(159)
פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)					
(3)437	(3)449	449	(3)580	(3)590	619
הפחתת נכסים בלתי מוחשיים					
-	-	-	11	10	-
הפרשה לירידת ערך של ניירות ערך					
14	-	3	42	28	33
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
813	883	719	1,178	1,167	1,036
הפסד (רווח) ממכירת תיק אשראי					
(4)53	-	(28)	(4)46	(4)1	(30)
רווח ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה ומוחזקים לפדיון					
(91)	(219)	(327)	(258)	(399)	(511)
רווח שמומש ושטרם מומש מהתאמות לשווי הוגן של ניירות ערך למסחר					
(23)	(27)	(7)	(19)	(32)	(10)
הפרשה לירידת ערך של חברה מוחזקת ⁽¹⁾					
-	113	185	-	113	185
רווח ממימוש השקעה בחברות מוחזקות					
-	-	-	(26)	-	(23)
רווח ממימוש בניינים וציוד					
-	(7)	(1)	(35)	(27)	-
מסים נדחים, נטו					
(42)	(21)	(110)	(131)	44	(214)
פצווי פרישה - גידול בעודף עתודה על יעודה					
26	20	(10)	140	7	(42)
שינוי נטו בנכסים שוטפים:					
פיקדונות מבנקים					
(310)	841	(143)	(274)	587	(401)
אשראי לציבור, נטו					
(4)160	(357)	2,309	(4)2,504	(4)2,044	496
אשראי לממשלה					
(65)	2	(192)	(84)	(56)	(163)
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
(100)	(242)	285	(100)	(242)	285
נכסים בגין מכשירים נגזרים					
(1,085)	(479)	(491)	(1,075)	(2)484	(353)
ניירות ערך למסחר					
(809)	(687)	756	(1,158)	(300)	773
נכסים אחרים					
586	298	(416)	582	202	(282)
נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה					
-	-	-	-	-	(977)
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים					
33	(57)	(180)	219	(44)	(185)
הפרשי צבירה שנכללו בפעולות השקעה ומימון					
41	(14)	384	(900)	517	1,828
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:					
פיקדונות מבנקים					
848	(1,273)	(781)	862	(529)	508
פיקדונות הציבור					
11,130	(4,352)	(1,407)	15,556	(1,528)	90
פיקדונות הממשלה					
19	2	(7)	464	80	(33)
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
-	-	-	(527)	(1,248)	(1,808)
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
1,202	79	438	1,217	(2)143	197
התחייבויות אחרות					
(535)	89	154	(505)	(5)217	14
התאמות בגין הפרשי שער בנכסים והתחייבויות שוטפים					
-	-	-	-	10	(73)
12,118	(4,915)	1,738	14,000	(2,558)	1,711

הערות:

- (1) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ה' (3).
 - (2) סווג מחדש, ראו ביאור 1 ד' 8.
 - (3) סווג מחדש - מיון סכומים שהוצגו בעבר במסגרת "הפרשה (ביטול הפרשה) לירידת ערך בניינים וציוד" לסעיף "פחת על בניינים וציוד (לרבות ירידת ערך)".
 - (4) סווג מחדש - מיון הסכום המתייחס למכירת תיק אשראי מתוך שינויים באשראי לציבור.
 - (5) סווג מחדש - הצגה בנפרד של רכישת רכוש קבוע שנעשתה שלא במזומן.
- הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

רוח על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

הבנק			המאוחד			
2011	2012	2013	2011	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים						
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה						
(359)	(407)	(480)	(645)	(1,788)	(1,125)	רכישת איגרות חוב מוחזקות לפדיון
-	-	-	1,506	976	658	תמורה מפדיון איגרות חוב מוחזקות לפדיון
-	-	-	166	-	-	תמורה ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפדיון בחברה מאוחדת
(7,049)	(10,551)	(11,771)	(21,168)	(23,826)	(21,960)	רכישת ניירות ערך זמינים למכירה
4,736	5,881	8,366	11,093	15,157	14,083	תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה
(2)1,652	-	509	(2)2,094	(2)55	547	תמורה ממכירת תיק אשראי
254	1,707	4,316	5,706	7,107	8,819	תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה
(89)	(86)	12	(5)	1	(24)	הקטנת (תוספת) השקעה בחברות מוחזקות
202	712	330	165	-	53	תמורה ממימוש השקעות בחברות מוחזקות ודיבידנד
(364)	(332)	(228)	(520)	(3)492	(396)	רכישת בניינים וציוד
-	16	1	49	54	4	תמורה ממימוש בניינים וציוד
(1,017)	(3,060)	1,055	(1,559)	(2,756)	659	מזומנים נטו מפעילות השקעה
תזרימי מזומנים מפעילות מימון						
79	290	-	344	440	-	הנפקת כתבי התחייבות נדחים
(498)	(274)	(465)	(677)	(647)	(884)	פדיון כתבי התחייבות נדחים
-	-	-	34	-	-	מכירת מניות בחברה בת לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	-	(55)	(82)	(28)	דיבידנד לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות
(419)	16	(465)	(354)	(289)	(912)	מזומנים נטו מפעילות מימון
10,682	(7,959)	2,328	12,087	(5,603)	1,458	גידול (קיטון) במזומנים
14,083	24,732	16,830	16,042	27,910	22,265	יתרת מזומנים לתחילת התקופה
(33)	57	180	(219)	(42)	42	השפעת תנועות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים
24,732	16,830	19,338	27,910	22,265	23,765	יתרת מזומנים לסוף התקופה
ריבית ומסים ששולמו ו/או התקבלו						
4,617	5,587	4,694	8,048	7,457	6,944	ריבית שהתקבלה
(1,911)	(1,912)	(2,082)	(2,913)	(3,554)	(2,763)	ריבית ששולמה
334	195	338	1	(1)19	80	דיבידנדים שהתקבלו
(314)	(228)	(296)	(429)	(519)	(474)	מסים על הכנסה ששולמו

הערות:

- (1) סווג מחדש - קיזוז יתרות הדדיות והכללת דיבידנד שהתקבל בחברה מאוחדת.
 - (2) סווג מחדש - מיון הסכום המתייחס למכירת תיק אשראי מתוך שינויים באשראי לציבור.
 - (3) סווג מחדש - הצגה בנפרד של רכישת רכוש קבוע שנעשתה שלא במזומן.
- הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

דוח על תזרימי מזומנים לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר (המשך)

נספח - פעולות בנכסים והתחייבויות שלא במזומן בתקופת הדוח:

2011	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים			
			הבנק:
10	(6) ⁽¹⁾	25	רכישת רכוש קבוע
(380)	240	538	השאלת ניירות ערך
			המאוחד:
25	(12) ⁽¹⁾	28	רכישת רכוש קבוע
(178)	240	798	השאלת ניירות ערך

הערה:

(1) סווג מחדש - הצגה בנפרד של רכישת רכוש קבוע שנעשתה שלא במזומן. הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאורים לדוחות הכספיים

1. עיקרי המדיניות החשבונאית

א. כללי

- 1) בנק דיסקונט לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") הינו תאגיד בנקאי אשר התאגד בישראל.
- 2) הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP) ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי של תאגיד בנקאי.
- 3) הביאורים לדוחות הכספיים מתייחסים לדוחות הכספיים של הבנק ולדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק והחברות המאוחדות שלו, פרט למקרים בהם צויין בביאור כי הוא מתייחס לבנק בלבד או למאוחד בלבד.
- 4) הדוחות הכספיים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 19 במרס 2014.

ב. הגדרות

בדוחות כספיים אלה –

תקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן: "IFRS") – תקנים ופרשנויות שאומצו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB) והם כוללים תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ותקני חשבונאות בינלאומיים (IAS), לרבות פרשנויות לתקנים אלה שנקבעו על ידי הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) או פרשנויות שנקבעו על ידי הוועדה המתמדת לפרשנויות (SIC), בהתאמה.

כללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב – כללי החשבונאות שבנקים אמריקאיים שנסחחים בארה"ב נדרשים ליישם. כללים אלה נקבעים על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, רשות ניירות ערך בארה"ב, המוסד לתקינה בחשבונאות פיננסית בארה"ב וגופים נוספים בארה"ב, ומיושמים בהתאם להיררכיה שנקבעה בתקן חשבונאות אמריקאי (FAS 168 (ASC 105-10), "הקודיפיקציה של תקני החשבונאות של המוסד לתקינה בחשבונאות פיננסית בארה"ב וההיררכיה של כללי החשבונאות המקובלים". בנוסף לכך, הפיקוח על הבנקים הבהיר, כי למרות ההיררכיה שנקבעה ב-FAS 168, כל עמדה שנמסרה לציבור על ידי רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, או על ידי צוות רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב, לגבי אופן היישום של כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב, תחשב ככלל חשבונאות המקובל בבנקים בארה"ב.

"בעל ענין" – כהגדרתו בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

"צד קשור" – כהגדרתו בתקן IAS-24 בדבר "גילויים בהקשר לצד קשור", למעט בעל ענין.

"חברות מאוחדות" – חברות שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות הבנק.

"חברות כלולות" – חברות, למעט חברות מאוחדות, ולרבות שותפויות, שההשקעה בהן כלולה בדוחות הכספיים, במישרין או בעקיפין, על בסיס השווי המאזני.

"חברות מוחזקות" – חברות מאוחדות וחברות כלולות.

"מדד" – מדד המחירים לצרכן בישראל שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

"סכומים מותאמים" – סכומים נומינליים היסטוריים שהותאמו למדד בגין חודש דצמבר 2003, בהתאם להוראות גילויי דעת 23 ו-36 של לשכת רואי החשבון בישראל.

"דיווח כספי מותאם" – דיווח כספי בערכים המותאמים על פי השינויים בכח הקנייה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות גילויי הדעת של לשכת רואי החשבון בישראל.

"סכומים מדווחים" – סכומים מותאמים למועד המעבר (31 בדצמבר 2003), בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר.

"עלות" – עלות בסכומים מדווחים.

"שלוחות בחו"ל" – חברות מאוחדות וסניפים בחו"ל.

"מטבע הפעילות" – המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית שבה הבנק פועל; בדרך כלל, זהו המטבע של הסביבה שבה התאגיד מפיק ומוציא את עיקר המזומנים.

"מטבע ההצגה" – המטבע לפיו מוצגים הדוחות הכספיים.

ג. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח הכספי

הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לעקרונות הבאים:

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- בנושאים שבלבית העסק הבנקאי – בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בבנקים בארה"ב, אשר אומצו במסגרת הוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים.
- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי – בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ובהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים, והכל בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בנושאים אלה. התקניה הבינלאומית מיושמת בהתאם לעקרונות הבאים:
- במקרים בהם לא קיימת התייחסות ספציפית בתקנים או בפרשנויות לנושאים מהותיים או שקיימות מספר חלופות לטיפול בנושא מהותי, הבנק פועל לפי הנחיות יישום ספציפיות שנקבעו על ידי המפקח;
- במקרים שבהם עולה סוגיה מהותית אשר אינה מקבלת מענה בתקנים הבינלאומיים או בהוראות היישום של המפקח, הבנק מטפל בסוגיה בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב שחלים ספציפית על אותם נושאים;
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי אחר שאומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק יפעל בהתאם להוראות התקן האחר וההנחיות המתייחסות של הפיקוח על הבנקים;
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה לתקן בינלאומי שלא אומץ בהוראות הדיווח לציבור, הבנק פועל בהתאם להוראות הדיווח לציבור ובהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל;
- במקומות בהם בתקן בינלאומי שאומץ קיימת הפניה להגדרה של מונח שמוגדר בהוראות הדיווח לציבור, תבוא הפניה להגדרה בהוראות במקום ההפניה המקורית.

2. מטבע פעילות ומטבע הצגה

הדוחות הכספיים מוצגים ב"ח", שהינו מטבע הפעילות של הבנק, ומעוגלים למיליון הקרוב, למעט אם צויין אחרת. השקל הינו המטבע שמייצג את הסביבה הכלכלית העיקרית בה פועל הבנק. לפרטים בדבר מטבע הפעילות של שלוחות בנקאיות בחו"ל, ראו ד' 1.2 להלן.

3. בסיס המדידה

- הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות המפורטים להלן:
- מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים אחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד (כגון: השקעות בניירות ערך בתיק למסחר);
 - מכשירים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה;
 - התחייבות בגין תשלום מבוסס מניות אשר יסולק במזומן;
 - נכסים שאינם שוטפים המוחזקים למכירה וקבוצת נכסים המוחזקים למכירה;
 - נכסים והתחייבויות מסים נדחים;
 - הפרשות;
 - נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים;
 - השקעות בחברות כלולות.

ערכם של נכסים לא כספיים ופריטי הון שנמדדו על בסיס העלות ההיסטורית, הותאם לשינויים במדד המחירים לצרכן עד ליום 31 בדצמבר 2003, היות ועד למועד זה נחשבה כלכלת ישראל ככלכלה היפר-אינפלציונית. החל מיום 1 בינואר 2004 עורך הבנק את דוחותיו הכספיים בסכומים מדווחים.

4. שימוש באומדנים

בעריכת הדוחות הכספיים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בישראל (Israeli GAAP) ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו נדרשות הנהלות הבנק והחברות המוחזקות להפעיל שיקול דעת, ולעשות שימוש בהערכות, אומדנים והנחות, אשר משיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על נסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיזוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

5. שינוי סיווג

בעקבות היישום הראשונה של תקני חשבונאות מסוימים והוראות הפיקוח על הבנקים, סעיפים מסוימים סווגו מחדש כדי להתאים את מספרי ההשוואה לכותרות הסעיפים ולדרישות הדיווח בתקופה השוטפת. בפרט, סווגו מחדש:

5.1 הצגת פריטי רווח כולל אחר. בעקבות יישום הראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא זה (ראו סעיף 6 (1) להלן), פריטי רווח כולל אחר בדוחות הכספיים לשנים 2011 ו-2012 סווגו מחדש כך שאינם מוצגים בנפרד במסגרת דוח על השינויים בהון אלא מדווחים בסכום כולל, תוך פירוט ההרכב שמוצג במסגרת דוח נפרד שנקרא "דוח מאוחד על הרווח הכולל", אשר מוצג מייד לאחר דוח רווח והפסד.

5.2 סיווגים מחדש בדוח רווח והפסד: (1) התאמות מסוימות שנדרשו על רקע הטמעת המתכונת החדשה של תוספת ג' לסקירת ההנהלה; (2) סיווג פריטי הוצאה מסויימים מסעיף "הוצאות אחרות" לסעיף "אחזקה ופחת בניינים וציוד".

5.3 גילוי בנושא פקדונות. החל מיום 31 בדצמבר 2013, הבנק מיישם את חוזר הפיקוח על הבנקים בדבר גילוי על פקדונות (למעט דרישת הגילוי על פקדונות של גופים מוסדיים שגויסו בישראל, אשר מיושמת מיום 1 בינואר 2013). ההוראה כוללת, בין היתר, גילוי על פקדונות שגויסו בישראל ובחול"ל וגילוי על פקדונות לפי גודל. הבנק מיישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע. מספרי ההשוואה סווגו מחדש בהתאם.

5.4 סיווגים מחדש בביאור 18 - "נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפרעון". החל מיום 31 בדצמבר 2013, הבנק מיישם את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא גילוי על פקדונות, אשר כוללת, בין היתר, דרישת גילוי ביחס למועדי הפרעון החוזיים של אשראי לציבור ופקדונות הציבור. הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע. מספרי ההשוואה לשנת 2012 סווגו מחדש בהתאם להוראות החדשות.

כמו כן, מתכונת הגילוי בביאור האמור עודכנה בהתאם להוראות שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים בנושא זה, מיום 30 בספטמבר 2013. במסגרת החוזר, עודכנה ההבחנה בין נכסים והתחייבויות במטבע ישראלי (לרבות מטבע ישראלי צמוד מט"ח) לבין מטבע חוץ. כמו כן, התזרים בגין מכשירים נגזרים המסולקים בנטו יסווגו למטבע ישראלי או מט"ח, בהתאם למטבע בו יבוצע הסילוק (לא יבוצע דיווח על סכומים חוץ מאזניים בגין מכשירים נגזרים כאמור). הבנק יישם את ההוראה בדרך של יישום למפרע. מספרי ההשוואה לשנת 2012 סווגו מחדש בהתאם להוראות החדשות.

6. יישום הראשונה של תקני חשבונאות, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות המפקח על הבנקים

החל ביום 1 בינואר 2013, הבנק מיישם תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים בסעיפים (1) עד (5) להלן. ההוראה הנזכרת בסעיף (6) להלן מיושמת החל מיום 1 באפריל 2013. החל בדוחות כספיים אלה הבנק מיישם את ההוראות המפורטות בסעיפים (7) ו-(8) להלן.

- (1) הוראה בנושא "דוח על הרווח הכולל" (ראו סעיף ד' 20 להלן);
- (2) הוראה בנושא "קיצוז נכסים והתחייבויות" (ראו סעיף ד' 8 להלן);
- (3) הוראה בנושא "גילוי על פיקדונות" (ראו סעיף 5.3 לעיל);
- (4) גילויים מסויימים בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי (ראו סעיף ד' 4.2 להלן);
- (5) מערכת חדשה של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים (ראו סעיף ד' 2.6 להלן).
- (6) הוראת המפקח על הבנקים בענין "עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור" (ראו סעיף ד' 4.3 להלן);
- (7) עדכון הוראות הדיווח לציבור בענין נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות פרעון (ראו סעיף 5.4 לעיל);
- (8) עדכונים לביאור ניירות ערך שנקבעו בחוזר המפקח בדבר שילוב מכתבי הפיקוח על הבנקים בהוראות הדיווח לציבור (ראו סעיף ד' 5.8 להלן).

המדיניות החשבונאית של הבנק, כמפורט בסעיף ד' להלן, משלבת את המדיניות החשבונאית החדשה בגין יישום התקנים וההוראות האמורים ומציגה את אופן השפעת היישום הראשונה, ככל שהייתה.

ד. מדיניות חשבונאית שיושמה בעריכת הדוחות הכספיים

1. מטבע-חוץ והצמדה

1.1 נכסים (למעט השקעות בחברות מוחזקות, בניינים וציוד) והתחייבויות, כוללים במאזן כלהלן:

- אלה במטבע-חוץ או הצמודים אליו, מוצגים לפי השערים היציגים המתפרסמים על ידי בנק ישראל לתאריך המאזן, או לתאריך אחר, בהתאם לתנאי העסקאות.

1.1 מדיניות חשבונאית (המשך)

- אלה הצמודים למדד המחירים לצרכן או למדדים אחרים, מוצגים במאזן לפי המדד הידוע בתאריך המאזן.
- אלה הצמודים לפי ברירה, מוצגים במאזן לפי התנאים הקובעים ליום המאזן.

1.2 IAS 21, השפעת השינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ

עסקאות במטבע חוץ. עסקאות במטבע חוץ מתורגמות למטבעות הפעילות הרלוונטיים של הבנק ושלוחותיו לפי שער החליפין שבתוקף בתאריכי העסקאות. נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ במועד הדיווח, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף לאותו יום. הפרשי שער בגין הפריטים הכספיים הינו הפרש שבין העלות המופחתת במטבע הפעילות לתחילת השנה, כשהוא מתואם לריבית האפקטיבית ולתשלומים במשך השנה, לבין העלות המופחתת במטבע חוץ מתורגמת לפי שער החליפין לסוף השנה.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבעות חוץ והנמדדים לפי שווי הוגן, מתורגמים למטבע הפעילות לפי שער החליפין שבתוקף ביום בו נקבע השווי ההוגן. פריטים לא כספיים הנקובים במטבע חוץ והנמדדים לפי עלות היסטורית, מתורגמים לפי שער החליפין שבתוקף למועד העסקה.

הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות מוכרים ברווח והפסד, פרט להפרשים הבאים אשר מוכרים ברווח כולל אחר, הנובעים מתרגום של: מכשירים פיננסיים הנונים המסווגים כזמינים למכירה (למעט במקרים של ירידת ערך, שאז הפרשי התרגום שהוכרו ברווח כולל אחר, מסווגים מחדש לרווח והפסד); גידור תזרים מזומנים, בגין החלק האפקטיבי בגידור.

פעילות חוץ. הנכסים וההתחייבויות של פעילויות חוץ, כולל מוניטין והתאמות לשווי הוגן שנוצרו ברכישה, תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף למועד הדיווח. ההכנסות וההוצאות של פעילויות החוץ, תורגמו לש"ח לפי שערי החליפין שבתוקף במועדי העסקאות.

הפרשי שער בגין התרגום מוכרים ברווח כולל, ומוצגים במסגרת "התאמות מתרגום דוחות כספיים".

בעת מימוש פעילות חוץ, הסכום המצטבר של הפרשי שער המתייחסים לאותה פעילות חוץ, אשר הוכרו ברווח כולל, יסווגו מחדש לדוח רווח והפסד בתקופה בה הוכר הרווח או ההפסד ממימוש פעילות החוץ.

שלוחות בנקאיות בחו"ל. עד שנת 1994 סווגו שלוחות בנקאיות מסוימות בחו"ל כיחידות אוטונומיות והפרשי השער בגין התרגום נזקפו ישירות להון, כחלק מקרן תרגום. החל משנת 1995, על פי הנחיות המפקח על הבנקים, סווגו שלוחות בנקאיות בחו"ל כזרוע ארוכה (פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן זהה למטבע הפעילות של הבנק).

מטבע פעילות של שלוחות הבנק בחו"ל. הבנק מיישם את IAS 21 החל מיום 1 בינואר 2011, למעט הנחיות התקן בנושא סיווג של שלוחות בנקאיות הפועלות בחו"ל כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה מהשקל.

בהתאם ל-IAS21, כדי לקבוע את מטבע הפעילות, על התאגיד הבנקאי לשקול, בין היתר, את הגורמים הבאים:

- המטבע אשר משפיע בעיקר על מחירי המכירה של הסחורות והשירותים (בדרך כלל יהיה זה המטבע שבו נקובים ומסולקים מחירי המכירה של הסחורות והשירותים) והמטבע של המדינה אשר הכוחות התחרותיים והפיקוח (רגולציה) שלה קובעים בעיקר את מחירי המכירה של הסחורות והשירותים;
 - המטבע אשר משפיע בעיקר על עלויות העבודה, החומרים ועלויות אחרות להספקת סחורות או שירותים (בדרך כלל, יהיה זה המטבע שבו נקובות ומסולקות עלויות אלה);
 - גורמים נוספים היכולים לספק ראייה למטבע הפעילות של הישות, כגון: המטבע בו מופקים מקורות כספיים מפעילויות מימון והמטבע בו בדרך כלל מוחזקים תקבולים מפעילות שוטפת;
 - יחסיה של השלוחה עם התאגיד הבנקאי - אם יש לפעילות החוץ מידה ניכרת של עצמאות, אם עסקאות של השלוחה עם התאגיד הבנקאי מהוות שיעור גבוה או נמוך מפעילות החוץ, אם תזרימי המזומנים מפעילות החוץ משפיעים באופן ישיר על תזרימי המזומנים של התאגיד הבנקאי והם זמינים בנקל להעברה אליה ואם תזרימי המזומנים מפעילות החוץ מספיקים למימון התחייבויותיה הקיימות והחזויות באופן רגיל של הישות, ללא העמדת מקורות על ידי התאגיד הבנקאי.
- בהתבסס על בחינה של קריטריונים אלו, נקבע כי מטבע הפעילות של שלוחות בנקאיות מסוימות אינו זהה לשקל. עם זאת, שינוי הסיווג של שלוחה בנקאית בחו"ל כשלוחה שמטבע הפעילות שלה שונה משקל היה מותנה בקבלת הנחיה מקדמית מהפיקוח על הבנקים. עד לקבלת הנחיה מקדמית כאמור המשיך הבנק לטפל בשלוחות הבנקאיות בחו"ל ככפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה זהה לשקל.

1. מדיניות חשבונאית (המשך)

ביום 14 בפברואר 2012, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בדבר "מטבע פעילות של שלוחות הפועלות בחו"ל", אשר כולל קריטריונים שנקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים לצורך קביעת מטבע הפעילות של שלוחה בנקאית בחו"ל. בקביעת מטבע הפעילות שאינו שקל נדרש התאגיד הבנקאי לבחון קיום/אי קיום של כל אחד מהקריטריונים המפורטים להלן ולתעד את תוצאות הבחינה:

- הסביבה הראשית בה השלוחה מפיקה ומוציאה מזומנים היא מטבע זר ואילו פעילות השלוחה בשקלים הינה שולית;
 - גיוס אוטונומי של הלקוחות על ידי השלוחה - פעילות השלוחה מול לקוחות התאגיד הבנקאי ו/או צדדים קרובים אליהם ו/או צדדים שהופנו לשלוחה על ידי התאגיד הבנקאי אינה משמעותית;
 - פעילות השלוחה מול התאגיד הבנקאי ו/או מול הצדדים הקשורים לו אינה משמעותית. כמו כן, אין תלות משמעותית של השלוחה במקורות המימון מהתאגיד הבנקאי ו/או הצדדים הקשורים לו;
 - פעילות השלוחה במהותה הינה עצמאית ועומדת בפני עצמה ואינה הרחבה או השלמה של הפעילות המקומית של הקבוצה. כמו כן, השלוחה מבצעת את הפעילויות שלה עם מידה משמעותית של אוטונומיות.
- כאשר אחד הקריטריונים כאמור אינו מתקיים במובהק (לדוגמה: העסקאות של השלוחה המבוצעות עם לקוחות התאגיד הבנקאי הן משמעותיות עד כדי כך שהן מהוות את רוב העסקאות של השלוחה) הדבר מצביע על כך שיש לטפל בשלוחה כפעילות חוץ שמטבע הפעילות שלה הינו שקל. במצב אחר, הקביעה תבוצע בהתאם לבחינת מכלול הקריטריונים.
- הבנק בחן מחדש את הסיווג של השלוחות הבנקאיות שלו בחו"ל בהתאם לקריטריונים החדשים. לאור הבחינה המיוחדת של השלוחה בנקורפ. סווגה החל מיום 1 בינואר 2012 כפעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלה שונה משקל. שינוי הסיווג טופל באופן של מכאן ולהבא כשינוי של מטבע הפעילות של השלוחה כך שהפרשי שער בגין התרגום הוכרו החל מיום 1 בינואר 2012 ברווח כולל אחר והוצגו במסגרת "התאמות מתרגום".

1.3 להלן פרטים על מדד המחירים לצרכן ושערי החליפין היציגים ושיעורי השינויים בהם:

שיעור השינוי בשנת					
2011	2012	2013	2011	2012	2013
מדד המחירים לצרכן (בנקודות):					
2.6	1.5	1.9	110.3	111.9	114.1
הידוע בחודש המאזן					
שער חליפין היציג (בש"ח) לתאריך המאזן של:					
7.7	(2.3)	(7.0)	3.821	3.733	3.471
דולר ארה"ב					
4.2	(0.4)	(2.8)	4.938	4.921	4.782
אירו					

2. עקרונות באיחוד ויישום שיטת השווי המאזני

2.1 צירופי עסקים. צירוף עסקים הינו עסקה או אירוע אחר, שבהם רוכש משיג שליטה על עסק אחר או על מספר עסקים. הבנק מיישם

לגבי כל צירופי העסקים את שיטת הרכישה (acquisition method).

מועד הרכישה הינו המועד בו הרוכש משיג שליטה על הישות הנרכשת. שליטה היא הכוח לקבוע את המדיניות הפיננסית והתפעולית של חברה כדי להשיג הטבות מפעילויותיה. הרוכש שולט בישות הנרכשת כאשר הוא חשוף, או בעל זכויות, לתשומות משתנות ממעורבותו בנרכשת ויש לו את היכולת להשפיע על תשומות אלה באמצעות כח ההשפעה שלו בנרכשת. בבחינת שליטה נלקחות בחשבון זכויות ממשיות המוחזקות על ידי הרוכש ועל ידי אחרים.

צירופי עסקים שאירעו לפני 1 בינואר 2011. בהתאם להנחיות המפקח על הבנקים, הבנק אימץ את ההקלה שנקבעה בסעיפים C4 ו-C5-1 ל-IFRS, "אימוץ לראשונה של תקני דיווח כספי בינלאומיים". בהתאם, הבנק לא יישם את IFRS 3 (2008) למפעל לגבי צירופי עסקים, רכישות של חברות כלולות ורכישות של זכויות מיעוט שהתרחשו לפני 1 בינואר 2011. לפיכך, עבור רכישות אשר אירעו לפני 1 בינואר 2011 המונויטין שהוכר ועודפי העלות שנוצרו מייצגים את הסכומים שהוכרו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל.

חברות בת. חברות בת הינן ישויות הנשלטות על ידי הבנק. הדוחות הכספיים של חברות הבת מאוחדים מיום השגת השליטה ועד ליום הפסקת השליטה.

1. מדיניות חשבונאית (המשך)

המדיניות החשבונאית של חברות הבת שונתה במידת הצורך על מנת להתאימה למדיניות החשבונאית שאומצה על ידי הבנק. **זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות.** זכויות שאינן מקנות שליטה הן ההון בחברה בת שאינו ניתן לייחוס, במישרין או בעקיפין, לחברה האם וכוללות בתוכן מרכיבים נוספים, ככל שאלה קיימים, כגון: מרכיב הוני באג"ח להמרה של חברות בת, תשלום מבוסס מניות שיסולק במכשירים הוניים של חברות בת ואופציות למניות של חברות בת.

זכויות שאינן מקנות שליטה, שהינן מכשירים המקנים זכות בעלות בהווה והמעניקים למחזיק בהן חלק בנכסים נטו במקרה של פירוק (לדוגמה: מניות רגילות), נמדדים במועד צירוף העסקים בשווי הוגן. מכשירים אחרים העומדים בהגדרה של זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות (לדוגמה: אופציות למניות רגילות) נמדדים בשווי הוגן או לפי הוראות תקני IFRS רלוונטיים אחרים.

הקצאת פריטי הרווח והרווח הכולל האחר בין בעלי המניות. רווח או הפסד וכל רכיב של רווח כולל אחר מיוחסים לבעלים של חברה בת ולזכויות שאינן מקנות שליטה. סך הכל רווח ורווח כולל אחר מיוחס לבעלים של חברה בת ולזכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות גם אם כתוצאה מכך יתרת הזכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות תהיה שלילית.

עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות, תוך שימור שליטה. עסקאות עם זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות תוך שימור שליטה, מטופלות כעסקאות הוניות. כל הפרש בין התמורה ששולמה או התקבלה לשינוי בזכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות נזקף ישירות להון.

כמו כן, בעת שינויים בשיעור ההחזקה בחברה בת, תוך שימור שליטה, הבנק מייחס מחדש את הסכומים המצטברים שהוכרו ברווח כולל אחר, בין הבעלים של הבנק לבין הזכויות שאינן מקנות שליטה.

2.2 אופציות מכר (PUT) לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה. בהתאם למכתב הפיקוח על הבנקים מיום 18 במרס 2012, בנושא "טיפול באופציות מכר שניתנו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה", הבנק מיישם את הנחיות IFRS בנושא.

לפיכך, אופציות מכר שהונפקו לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה המסולקות במזומן או במכשיר פיננסי אחר (לרבות האופציות שהונפקו לפני 1 בינואר 2012) הוכרו כהתחייבות בגובה הערך הנוכחי של תוספת המימוש. בתקופות עוקבות, שינויים בערך האופציה הוכרו בדוח רווח והפסד לפי שיטת הריבית האפקטיבית. כמו כן, חלק הקבוצה ברווחי החברה המוחזקת כולל את חלקם של בעלי הזכויות שאינן מקנות שליטה, להם הנפיקה הקבוצה אופציות מכר.

במכתב המפקח נכללה הקלה לפיה, לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי סיכון, תאגיד בנקאי יזקוף לבסיס ההון את השינוי בהון העצמי שנובע מיישום לראשונה של ההנחיות הכלולות במכתב, לא יאוחר ממועד הסיום של ההתקשרויות הקיימות. בחודש פברואר 2014 הודיע הפיקוח לכאל, כי ניתן לפרוס את ההפחתה מההון בגין אופציית המכר עד ינואר 2018, לפי הטיפול שנקבע לניכויים מההון בהוראות המעבר של באזל III.

2.3 השקעה בחברות כלולות. חברות כלולות הינן ישויות בהן יש לבנק השפעה מהותית על המדיניות הכספית והתפעולית, אך לא הושגה בהן שליטה.

השקעה בחברות כלולות מטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני ומוכרת לראשונה לפי עלותה. עלות ההשקעה כוללת עלויות עסקה. הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את חלקה של הקבוצה בהכנסות ובהוצאות, ברווח או הפסד וברווח כולל אחר של ישויות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, לאחר התיאומים הנדרשים כדי להתאים את המדיניות החשבונאית לזו של הקבוצה מהיום בו מתקיימת ההשפעה המהותית ועד ליום שבו לא מתקיימת עוד ההשפעה המהותית. יובהר, כי הבנק לא מבצע תיאומים למדיניות חשבונאית המתייחסת לנושאים בליבת העסק הבנקאי (נושאים שבהם טרם אומצו בהוראות הדיווח לציבור תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים) שיושמה על ידי חברה כלולה ריאלית ולמדיניות החשבונאית בכללותה שיושמה על ידי חברה כלולה שהיא תאגיד בנקאי.

אובדן השפעה מהותית. הבנק מפסיק להשתמש בשיטת השווי המאזני החל מהמועד בו איבד את ההשפעה המהותית ומטפל בהשקעה כנכס פיננסי.

במועד זה, הבנק מודד בשווי הוגן השקעה כלשהי שנותרה בחברה הכלולה לשעבר ומכיר ברווח או הפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית – רווחים או הפסדים מהשקעות במניות", כחלק מפעילויות שאינן למטרות מסחר, בכל הפרש בין השווי הוגן של השקעה כלשהי שנותרה ותמורה כלשהי ממימוש של חלק מההשקעה בחברה הכלולה לבין הערך בספרים של ההשקעה במועד זה.

הסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווגים מחדש לדוח רווח והפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה היתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתייחסים.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

שינוי בשיעורי החזקה בחברות כלולות תוך שימור השפעה מהותית. בעת עליה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הבנק מיישם את שיטת הרכישה רק בגין אחוזי ההחזקה הנוספים בעוד שההחזקה הקודמת נותרת ללא שינוי. בעת ירידה בשיעור החזקה בחברה כלולה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, הבנק גורע חלק יחסי מהשקעתו ומכיר ברווח או הפסד מהמכירה במסגרת סעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית - רווחים או הפסדים מהשקעות במניות", כחלק מפעילויות שאינן למטרות מסחר. עלות הזכויות שנמכרו לצורך חישוב הרווח או הפסד מהמכירה נקבעת לפי ממוצע משוקלל.

כמו כן, באותו מועד, חלק יחסי מהסכומים שהוכרו בקרנות הון דרך רווח כולל אחר בהתייחס לאותה חברה כלולה מסווג מחדש לדוח רווח והפסד או לעודפים, באותו אופן שהיה נדרש אילו החברה הכלולה הייתה מממשת בעצמה את הנכסים או ההתחייבויות המתחייבים.

2.4 עסקאות שבוטלו באיחוד. יתרות הדדיות בקבוצה והכנסות והוצאות שטרם מומשו, הנובעות מעסקאות בין חברתיות, בוטלו במסגרת הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים. רווחים שטרם מומשו הנובעים מעסקאות עם חברות כלולות, בוטלו כנגד ההשקעה לפי זכויות הקבוצה בחברות הכלולות. הפסדים שטרם מומשו בוטלו באותו אופן לפיו בוטלו רווחים שטרם מומשו, כל עוד לא היתה קיימת ראייה לירידת ערך.

2.5 הטיפול בדוחות הכספיים הנפרדים של הבנק. בערכת הדוחות הכספיים הנפרדים, הבנק מטפל בחברות המוחזקות לפי שיטת השווי המאזני. זאת, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

2.6 מערכת חדשה של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים. בהתאם לחוזר המפקח על הבנקים, החל מיום 1 בינואר 2013 בנקים נדרשים ליישם את מערכת התקנים החדשה בנושא איחוד דוחות כספיים ונושאים נלווים, וזאת כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור. בין היתר, אימוץ IFRS 10 בנושא "דוחות כספיים מאוחדים", למעט הכללים המתחייבים לטיפול בישויות בעלות זכויות משתנות (MIEs) אשר ימשיכו להיות מטופלות לפי ASC 810-10. כמו כן, אומץ IAS 28 (2011) בנושא "השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות" וכן IFRS 12 בנושא "גילוי של זכויות בישויות אחרות", למעט דרישות שנכללו בו לגבי ישויות מובנות שאינן מאוחדות. לגבי ישויות כאמור ימשיכו לחול דרישות הגילוי שנקבעו ב-ASC 810 (FAS 167), כפי ששולבו בסעיף 22 להוראות הדיווח לציבור בדבר גילוי על ישויות בעלות זכויות משתנות.

היישום לראשונה והשפעתו. הבנק מיישם את מערכת התקנים החל מיום 1 בינואר 2013 בדרך של יישום למפרע (למעט הקלות מסוימות בהוראות המעבר). ליישום מערכת התקנים לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של הבנק.

3. בסיס ההכרה בהכנסות ובהוצאות

3.1 הכנסות והוצאות מימון נכללות על בסיס צבירה, למעט:

- ריבית שנצברה על חובות בעייתיים שסווגו כחובות שאינם מבצעים, מוכרת על בסיס מזומן, כאשר לא קיים ספק בדבר גביית היתרה הרשומה הנותרת של חוב פגום. כאשר קיים ספק כאמור, כל התשלומים שנגבו משמשים להקטנת קרן הלוואה. כמו כן, ריבית על סכומים בפיגור בגין הלוואות לדיור מוכרת על בסיס הגביה בפועל.
- הכנסות מעמלות פרעון מוקדם של הלוואות, לאחר ניכוי חלק יחסי המתייחס להון הפיננסי, נכללות בדוח רווח והפסד בשיעורים שנתיים שווים במשך יתרת התקופה לפרעון האשראי, או במשך שלוש שנים ממועד הפרעון המוקדם, לפי התקופה הקצרה ביותר.
- עלות הקצאה למסגרות אשראי, עמלות בגין ערבויות שהעמיד הבנק, וכן עמלות מעסקי מימון, מוכרות באופן יחסי לתקופות העסקאות.

3.2 עמלות תפעוליות בגין מתן שירותים מוכרות כאשר נצמחת זכאות לקבלתן. עמלות מעסקי מימון מוכרות באופן יחסי לתקופת העסקאות.

3.3 במכשירי הון מורכבים, הכוללים תמריץ מובנה לפדיון (step-up), שיעורי הריבית המשמשת בחישוב הוצאות הריבית הינם שיעורי הריבית שבתוקף טרם ה-step-up, בהתבסס על הערכת ההנהלה שהמכשירים ייפדו במועד העלאת הריבית.

3.4 לעניין ניירות ערך ראו ס.ק. 5 להלן; לעניין מכשירים נגזרים ראו ס.ק. 6 להלן.

3.5 בתקופות עוקבות לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, הכנסות ריבית מהשקעות במכשירי חוב יוכרו בתקופת דיווח בהתבסס על עודף תזרימי המזומנים הצפויים של מכשיר החוב (סכום הבסיס של מכשיר החוב במועד ירידת הערך בעלת אופי אחר מזמני הינו שוויו ההוגן).

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

3.6 הכנסות והוצאות אחרות מוכרות על בסיס צבירה.

3.7 עסקות מכירה וחכירה חוזרת הוצגו בדוחות הכספיים בהתאם ל-17-IAS.

3.8 **עדכון הגדרת "ריבית"**. בחוזר הפיקוח על הבנקים מחדש דצמבר 2011, עודכנה ההגדרה "ריבית", כך שתכלול הפרשי הצמדה למדד על הריבית, הפרשי שער על הריבית והפרשי הצמדה למדד על הקרן (מרכיב שקודם לכן לא נחשב כחלק מהריבית). ההוראות בענין שינוי הגדרת ריבית יושמו למפרע מיום 1 בינואר 2012 ואילך. ההוראות בדבר שינוי בהגדרת "ריבית" בגין חובות פגומים, יושמו לגבי חובות שסווגו כפגומים מיום 1 בינואר 2012 ואילך.

4. חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי

4.1 כללי

בהתאם להוראה של המפקח על הבנקים, בדבר "מדידה וגילוי של חובות פגומים, סיכון אשראי והפרשה להפסדי אשראי", מיישם הבנק, החל מיום 1 בינואר 2011, את תקני החשבונאות האמריקאיים בנושא (ASC 310) ועמדות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב ושל ה-SEC, כפי שאומצו בהוראות הדיווח לציבור, בעמדות ובהנחיות הפיקוח על הבנקים. בנוסף, החל מאותו מועד הבנק מיישם את הנחיות הפיקוח על הבנקים בנושא "טיפול בחובות בעייתיים". כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, הבנק מיישם את ההוראות הפיקוח על הבנקים בנושא "עדכון הגילוי על איכות האשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי".

אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות

ההוראה מיושמת לגבי כל יתרות החוב, כגון: פקדונות בבנקים, איגרות חוב, ניירות ערך שנשאלו או שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, אשראי לציבור, אשראי לממשלה וכו'. אשראי לציבור ויתרות חוב אחרות, לגביהם לא נקבעו בהוראות הדיווח לציבור כללים ספציפיים בנושא מדידת הפרשה להפסדי אשראי (כגון: אשראי לממשלה, פיקדונות בבנקים וכו'), מדווחים בספרי הבנק לפי יתרת חוב רשומה. יתרת החוב הרשומה מוגדרת כיתרת החוב, לאחר ניכוי מחיקות חשבונאיות, אך לפני ניכוי הפרשה להפסדי אשראי בגין אותו חוב. יתרת החוב הרשומה אינה כוללת ריבית צבורה שלא הוכרה, או שהוכרה בעבר ולאחר מכן בוטלה. יובהר כי לפני 1 בינואר 2011 הבנק יישם כללים שונים, לפיהם יתרת החוב בספרי הבנק כללה את מרכיב הריבית שנצברה לפני שהחוב סווג כחוב בעייתי שאינו נושא הכנסה. לאור זאת, יתרות אשראי שהוצגו בתקופות שלפני תקופת יישום ההוראה לראשונה אינן בנות השוואה ליתרות האשראי המדווחות לאחר תחילת יישומה. לגבי יתרות חוב אחרות, לגביהן קיימים כללים ספציפיים בנושא מדידה והכרה של הפרשה לירידת ערך (כגון: איגרות חוב) הבנק ממשיך ליישם את אותם כללי מדידה (ראו סעיף 5.7 להלן).

זיהוי וסיווג חובות פגומים

הבנק קבע נהלים לזיהוי אשראי בעייתי ולסיווג חובות כפגומים. בהתאם לנהלים אלו, הבנק מסווג את החובות הבעייתיים ואת פריטי האשראי החוץ מאזני בסיווגים: השגחה מיוחדת, נחות או פגום. חוב מסווג כפגום כאשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים צפוי שהבנק לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. קבלת החלטה בדבר סיווג החוב מבוססת, בין היתר, על מצב הפיגור של החוב, הערכת מצבו הפיננסי וכושר הפירעון של הלווה, קיום הביטחונות ומצבם, המצב הפיננסי של ערבים, אם קיימים, ומחויבותם לתמוך בחוב ויכולת הלווה להשיג מימון מצד ג'.

חוב הנבחן על בסיס פרטני, מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב גם מובטח היטב וגם נמצא בהליכי גביה. לצורך כך, הבנק עוקב אחר מצב ימי הפיגור אשר נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. חובות (לרבות איגרות חוב ונכסים אחרים) נמצאים בפיגור כאשר הקרן או הריבית בגינם לא שולמו לאחר שהגיע המועד לפרעונם. בנוסף, חשבונות חח"ד או עו"ש מדווחים כחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, כאשר החשבון נותר ברציפות בחריגה ממסגרת האשראי המאושרת למשך 30 ימים או יותר או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד כדי כיסוי החוב תוך תקופה של 180 ימים. החל ממועד הסיווג כפגום החוב יטופל כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית (להלן: "חוב שאינו מבצע").

כמו כן, כל חוב, שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי, יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראות ניהול בנקאי תקין 314 בדבר "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות".

החזרה של חוב פגום למצב שאינו פגום

חוב פגום חוזר להיות מסווג כחוב שאינו פגום בהתקיים אחד משני המצבים הבאים:

- אין בגינו רכיבי קרן או ריבית אשר הגיע מועדם וטרם שולמו והבנק צופה פרעון של הקרן הנוותרת והריבית בשלמותם לפי תנאי החוזה (כולל סכומים שנמחקו חשבונאית או הופרשו).

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- כאשר החייב נעשה מובטח היטב ונמצא בהליכי גביה.

כללי ההחזרה מסיווג פגום כאמור לא יחולו על חובות שסווגו כפגומים כתוצאה מביצוע ארגון מחדש של חוב בעייתי.

החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר

חוב אשר עבר פורמלית ארגון מחדש, כך שלאחר הארגון מחדש קיים ביטחון סביר שהחוב ייפרע ויבצע בהתאם לתנאיו החדשים, מוחזר לטיפול כחוב שצובר הכנסות ריבית, בתנאי שהארגון מחדש וכל מחיקה חשבונאית שבוצעה בחוב נתמכים בהערכת אשראי עדכנית ומתועדת היטב של מצבו הפיננסי של החייב ותחזית הפירעון לפי התנאים החדשים. הערכה מבוססת על ביצועי הפירעון הרציפים ההיסטוריים של החייב בתשלומי מזומן ושווה מזומן למשך תקופה סבירה הנמשכת לפחות שישה חודשים ורק לאחר שהתקבלו תשלומים שהפחיתו באופן מהותי (לפחות 20%) את יתרת החוב הרשומה שנקבעה לאחר הארגון מחדש.

חוב בעייתי בארגון מחדש

חוב אשר פורמלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מוגדר כחוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של חייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב (הפחתה או דחייה של תשלומים במזומן שנדרשים מהחייב) או בדרך של קבלת נכסים אחרים כפירעון החוב (בחלקו או במלואו). לצורך קביעה האם הסדר חוב שבוצע על ידי הבנק מהווה ארגון מחדש של חוב בעייתי, הבנק מבצע בחינה איכותית של מכלול התנאים של ההסדר והנסיבות במסגרתן הוא בוצע, וזאת במטרה לקבוע האם החייב מצוי בקשיים פיננסיים והאם במסגרת ההסדר הבנק העניק ויתור לחייב.

לצורך קביעה האם החייב נמצא בקשיים פיננסיים, הבנק בוחן האם קיימים סממנים המצביעים על היותו של הלווה בקשיים במועד ההסדר או על קיום אפשרות סבירה שהלווה יקלע לקשיים פיננסיים לולא ההסדר. חובות שתנאיהם שונו בארגון מחדש של חוב בעייתי, לרבות כאלה שטרם הארגון מחדש נבחנו על בסיס קבוצתי, יסווגו כחוב פגום ויוערכו על בסיס פרטני לצורך ביצוע הפרשה להפסדי אשראי או מחיקה חשבונאית. לאור העובדה שהחוב שלגביו בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי לא ייפרע בהתאם לתנאים החוזיים המקוריים שלו, החוב ממשיך להיות מסווג כחוב פגום גם לאחר שהחייב חוזר למסלול פירעון בהתאם לתנאים החדשים.

הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע נהלים לסיווג אשראי ולמידת ההפרשה להפסדי אשראי כדי לקיים הפרשה ברמה מתאימה לכיסוי הפסדי אשראי צפויים בהתייחס לתיק האשראי שלו. בנוסף, הבנק קבע נהלים הנדרשים לקיום הפרשה ברמה מתאימה כדי לכסות הפסדי אשראי צפויים הקשורים למכשירי אשראי חוץ מאזניים כחשבון התחייבותי נפרד (כגון: התקשרויות למתן אשראי, מסגרות אשראי שלא נוצלו וערבויות).

ההפרשה לכיסוי הפסדי האשראי הצפויים בהתייחס לתיק האשראי מוערכת באחד משני מסלולים: "הפרשה פרטנית" או "הפרשה קבוצתית".

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי. הבנק בחר לזהות לצורך בחינה פרטנית חובות ששך יתרתם החוזית, מקובצת ברמת לקוח, הינה מעל 1 מיליון ש"ח (בחברה מאוחדת אחת בגין חובות מעל 50 אלף ש"ח, ובחברת כרטיסי אשראי מאוחדת, בגין חובות בשל כרטיסי אשראי מעל 500 אלף ש"ח ובגין חובות בתי עסק בכל סכום). הפרשה פרטנית להפסדי אשראי מוכרת לגבי כל חוב שנבחן על בסיס פרטני ואשר סווג כפגום. כמו כן, כל חוב שתנאיו שונו במסגרת ארגון מחדש של חוב בעייתי יסווג כחוב פגום, אלא אם לפני הארגון מחדש ולאחריו נערכה בגינו הפרשה מזערית להפסדי אשראי לפי שיטת עומק הפיגור בהתאם לנספח להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 בדבר "הערכה נאותה של סיכוני אשראי ומדידה נאותה של חובות".

ההפרשה הפרטנית להפסדי אשראי מוערכת בהתבסס על תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של החוב. כאשר החוב הינו מותנה בביטחון או כאשר הבנק קובע שצפויה תפיסת נכס, ההפרשה הפרטנית מוערכת בהתבסס על השווי ההוגן של הביטחון ששועבד להבטחת אותו חוב, לאחר הפעלת מקדמים זיהירים ועקביים שמשקפים, בין היתר, את התנודתיות בשווי ההוגן של הביטחון, את הזמן שיעבור עד למועד המימוש בפועל ואת העלויות הצפויות במכירת הביטחון.

לעניין זה הבנק מגדיר חוב כחוב מותנה בביטחון כאשר פירעונו צפוי להתבצע באופן בלעדי מהביטחון המשועבד לטובת הבנק או כאשר הבנק צפוי להיפרע מהנכס שמוחזק על ידי הלווה, גם אם לא קיים שיעבוד ספציפי על הנכס, והכל כאשר אין ללווה מקורות חוזר מהותיים זמינים ומהימנים אחרים.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי. מחושבת כדי לשקף הפרשות לירידת ערך בגין הפסדי אשראי בלתי מזוהים פרטנית הגלומים בקבוצות גדולות של חובות קטנים בעלי מאפייני סיכון דומים, וכן בגין חובות שנבחנו פרטנית ונמצא שהם אינם פגומים. ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, למעט הלוואות לדיור לגביהם חושבה הפרשה מזערית לפי שיטת עומק הפיגור, מחושבת בהתאם לכללים שנקבעו ב-ASC 450 (FAS 5), "טיפול חשבונאי בתלויות", בהתבסס על נוסחה המפורטת בהוראת שעה שקבע המפקח על הבנקים. הנוסחה מבוססת על שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים, וכן על שיעורי מחיקות חשבונאיות נטו שנרשמו בפועל החל מיום 1 בינואר 2011 בחלוקה בין אשראי בעייתי לאשראי לא בעייתי. בנוסף לחישוב טווח שיעורי הפסד היסטוריים בענפי משק שונים כאמור, לצורך קביעת שיעור ההפרשה הנאות הבנק לוקח בחשבון נתונים נוספים, לרבות מגמות בהיקפי האשראי הכולל ובהיקפי האשראי הפתוח בכל ענף ותנאים ענפיים, נתונים מקרו כלכליים, רמת הסיכון ומגמתו וכן השפעות השינויים בריכוזיות האשראי.

בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, עד הפרסום של הנחיות מעודכנות וסופיות בנושא הפרשה קבוצתית, הבנק ממשיך ליישם את ההוראות שנקבעו בהוראת השעה האמורה.

לפרטים בדבר טיטוט הוראה בענין הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי, ראו סעיף ה' 3 להלן.

בהתאם להנחיות שנקבעו בהוראת השעה, החל מיום 1 בינואר 2011, הבנק לא שומר הפרשה כללית ונוספת, אולם ממשיך לחשב את ההפרשה הנוספת ובודק כי בכל מקרה סכום ההפרשה הקבוצתית בתום כל תקופת דיווח לא יפחת מסכום ההפרשה הכללית וההפרשה הנוספת שהיו מחושבות לאותו מועד, לפני השפעת המס.

ההפרשה הנדרשת בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים מוערכת בהתאם לכללים שנקבעו ב-ASC 450 (FAS 5). ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני (כמפורט לעיל), תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני. שיעור המימוש לאשראי מחושב על ידי הבנק בהתבסס על מקדמי המרה לאשראי (CCF), כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, "מדידה והלימות הון – סיכון אשראי – הגישה הסטנדרטית", בהתאמות מסוימות במקרים בהם קיים בבנק ניסיון עבר המצביע על שיעורי המימוש לאשראי.

הפרשה מזערית בגין הלוואות לדיור – מחושבת לפי נוסחה שקבע המפקח על הבנקים, בהתחשב בעומק הפיגור, באופן שבו שיעורי ההפרשה גדלים ככל שמעמיק הפיגור. במועד תחילת יישום ההוראה החדשה, נכנס לתוקף תיקון נוסף להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314, "הערכה נאותה של סיכונים אשראי ומדידה נאותה של חובות", המרחיב את תחולת חישוב ההפרשה לפי נוסחת עומק הפיגור לכלל הלוואות לדיור, למעט הלוואות שאינן נפרעות בתשלומים תקופתיים והלוואות הממנות פעילות בעלת אופי עסקי.

הבנק מיישם את הוראות המפקח על הבנקים בדבר "עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור" (ראו סעיף 4.3 להלן).

בנוסף, הבנק בוחן את הנאותות הכוללת של ההפרשה להפסדי אשראי. הערכת נאותות כאמור מתבססת על שיקול הדעת של ההנהלה אשר מתחשב בסיכונים הגלומים בתיק האשראי ובשיטות ההערכה שמושמות על ידי הבנק לקביעת ההפרשה.

מחיקה חשבונאית

הבנק מוחק חשבונאית כל חוב או חלק ממנו המוערך על בסיס פרטני, שנחשב כחוב שאינו בר גביה ובעל ערך נמוך כך שהותרתו כנכס אינה מוצדקת, או חוב בגינו מנהל הבנק מאמצי גביה ארוכי טווח (המוגדרים ברוב המקרים כתקופה העולה על שנתיים). לגבי חוב שגבייתו מותנית בבטחון, הבנק מבצע באופן מיידי מחיקה חשבונאית כנגד יתרת ההפרשה להפסדי אשראי של חלק היתרה הרשומה של החוב העודף על השווי ההוגן של הבטחון. לגבי החובות המוערכים על בסיס קבוצתי, נקבעו כללי המחיקה בהתבסס על תקופת הפיגור שלהם (ברוב המקרים מעל 150 ימי פיגור רצופים) ועל פרמטרים אחרים של בעייתיות. יובהר כי מחיקות חשבונאיות אינן כרוכות בויתור משפטי והן מקטינות את יתרת החוב המדווחת לצרכים חשבונאיים בלבד, תוך יצירת בסיס עלות חדש לחוב בספרי הבנק.

הכרה בהכנסה

במועד סיווג החוב כפגום, הבנק מגדיר את החוב כחוב שאינו צובר הכנסות ריבית ומפסיק לצבור בגינו הכנסות ריבית, למעט האמור להלן לגבי חובות מסוימים שאורגנו מחדש. כמו כן, במועד סיווג החוב כפגום הבנק מבטל את כל הכנסות הריבית שנצברו והוכרו כהכנסה ברווח והפסד אך טרם נגבו. החוב ממשיך להיות מסווג כחוב שאינו צובר ריבית, כל עוד לא בוטל לגבי הסיווג כחוב פגום. חוב אשר פורמלית עבר ארגון מחדש של חוב בעייתי – ראו "החזרה של חוב פגום למצב פגום וצובר" לעיל. לפרטים בדבר הכרה בהכנסה על בסיס מזומן בגין חובות שסווגו כפגומים, ראו סעיף 3.1 לעיל.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- הבנק אינו מפסיק צבירת הכנסות ריבית בגין חובות שנבחנו ומפורשים על בסיס קבוצתי אשר מצויים בפיגור של 90 יום או יותר.
- 4.2 יישום לראשונה של הוראות המפקח על הבנקים בנושא עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי.** הבנק מיישם את הוראות חוזר המפקח על הבנקים בנושא "עדכון הגילוי על איכות אשראי של חובות ועל הפרשה להפסדי אשראי לאימוץ עדכון תקינה חשבונאית 2010-20 ASU", אשר דורש גילוי רחב יותר לגבי יתרות חובות, תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי, רכישות ומכירות מהותיות כלשהן של חובות במהלך תקופת הדיווח וגילויים בנוגע לאיכות האשראי. בין היתר, תאגיד בנקאי נדרש לתת גילוי כמותי על אינדיקציה לאיכות אשראי לפחות על יתרת החובות הבעייתיים בכל קבוצת חובות. בנוסף, נדרש לתת גילוי על איכות האשראי של הלוואות לדיור. הגילוי החדש נדרש עבור כל אחד ממגזרי האשראי (כגון: אשראי מסחרי, אנשים פרטיים – הלוואות לדיור, אנשים פרטיים – אחר, בנקים וממשלות) וכן עבור כל אחת מקבוצות החובות העיקריות כפי שהוגדרו בהוראה, תוך הבחנה בין פעילות לווים בישראל לפעילות לווים בחו"ל, במידה ומהותי. כמו כן, נדרש מתן גילוי לגבי חובות שאורגנו מחדש בארגון של חוב בעייתי בתקופת הדיווח בדבר מספר חוזים ויתרה רשומה לפני ואחרי הארגון מחדש. כמו כן, לגבי ארגוני חוב שכשלו בתקופת הדיווח נדרש גילוי אודות מספר חוזים ויתרה רשומה. הגילוי האמור נדרש עבור כל אחד ממגזרי האשראי כמפורט לעיל.
- היישום לראשונה והשפעתו.** הבנק מיישם את ההוראות החל מיום 1 בינואר 2012 בדרך של מכאן ולהבא. חלק מדרישות הגילוי החדשות בדבר ארגון מחדש של חוב בעייתי מיושמות על ידי הבנק החל מיום 1 בינואר 2013. לגבי גילויים חדשים כאמור, הבנק לא נדרש לכלול מידע השוואתי.
- ליישום ההוראות לראשונה לא הייתה השפעה למעט עדכון מתכונת הגילוי בביאור 4 "סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי".
- 4.3 "עדכון הנחיות בנושא נדל"ן לדיור".** ביום 21 במרס 2013, פרסם המפקח על הבנקים הוראה אשר מחמירה את כללי המדידה של סיכון האשראי בתחום הלוואות לדיור, ובכלל זה שימור הפרשה להפסדי אשראי המוערכת על בסיס קבוצתי, המוחזקת בגין הלוואות לדיור, בשיעור שלא יפחת מ-0.35% מהיקף הלוואות. (האמור אינו חל על הלוואות לדיור אשר מוחזקת בגין הפרשה לפי עומק הפיגור או הפרשה פרטנית).
- היישום לראשונה והשפעתו.** הבנק יישם את ההנחיות שנקבעו בהוראה באופן של מכאן ולהבא, החל מיום 1 באפריל 2013. יישום ההוראה לראשונה הגדיל את הפרשה הקבוצתית, בבנק ובבנק מרכזית דיסקונט, בסך של כ-26 מיליון ש"ח.
- 5. ניירות ערך**
- 5.1** ניירות ערך בהם משקיע הבנק מסווגים, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, לשלושה תיקים כלהלן:
- (א) איגרות חוב מוחזקות לפדיון – איגרות חוב שלבנק יש כוונה ויכולת להחזיקן עד למועד הפדיון, למעט איגרות חוב אשר ניתנות לפירעון מוקדם או לסילוק בדרך אחרת, כך שהבנק לא יכסה במהות את כל (substantially all) השקעתו הרשומה. איגרות החוב מוצגות לפי העלות בתוספת הפרשי הצמדה או הפרשי שער וריבית שנצטברו, וכן מרכיב הנכיון או הפרמיה, שנוצר בעת הרכישה ושטרם הופחת, ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני.
- העברה או מכירה של איגרות חוב מהתיק המוחזק לפדיון מותרת בגין שינויי נסיבות מסויימים, שבהתקיימם המכירה או ההעברה לא ייחשבו כסותרים את מיונה מלכתחילה של איגרת החוב, ובכלל זה ראייה להידרדרות מהותית בכושר הפרעון של המנפיק.
- (ב) ניירות ערך למסחר – ניירות ערך המוחזקים במטרה למוכרם בתקופה הקרובה, למעט מניות שלא קיים לגביהן שווי הוגן זמין. ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי שווי הוגן ביום הדיווח. רווחים או הפסדים בגין התאמות לשווי ההוגן, נזקפים לדוח רווח והפסד.
- (ג) ניירות ערך זמינים למכירה – ניירות ערך אשר לא סווגו בשתי הקטגוריות הקודמות. ניירות ערך הזמינים למכירה מוצגים במאזן לפי השווי ההוגן, למעט מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות ובניכוי הפרשה לירידת ערך שאינה בעלת אופי זמני אשר נזקפת לדוח רווח והפסד. רווחים או הפסדים שטרם מומשו מההתאמה לשווי ההוגן, בניכוי השפעת המס, נזקפים ישירות לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר.
- 5.2** עלות ניירות ערך שמומשו נזקפת לדוח רווח והפסד על בסיס "ממוצע נע".
- 5.3** הכנסות מדיבידנד, צבירת ריבית, הפרשי הצמדה, הפחתת פרמיה או ניכיון (לפי שיטת הריבית האפקטיבית), וכן הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר ממזני נזקפים לדוח רווח והפסד.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

- 5.4** הכנסות ריבית בגין זכויות מוטב שנרכשו (כגון: מכשירים פיננסיים מגובי נכסים מסוג MBS, CDO, CLO, CMO), למעט זכויות מוטב באיכות אשראי גבוהה (high credit quality), מוכרות לפי שיטת הריבית הפרוספקטיבית, תוך התאמת שיעור הריבית אשר משמש להכרה בהכנסות ריבית לשינויים באומדן תזרימי מזומנים עתידיים. לעניין זה, זכויות מוטב באיכות אשראי גבוהה הן זכויות מוטב שהונפקו בערבות ממשלת ארה"ב או על ידי סוכנויות של ממשלת ארה"ב, וכן ניירות ערך מגובי נכסים שדירוג האשראי הבינלאומי שלהם הינו לפחות AA.
- 5.5** השקעותיו של הבנק בקרנות הון סיכון מטופלות לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני. רווח מהשקעות הון סיכון נזקף לדוח רווח והפסד בעת מימוש ההשקעה.
- 5.6** לעניין הטיפול בעסקאות של העברת נכסים פיננסיים (כגון: עסקאות רכש חוזר, השאלה של ניירות ערך וכו'), ראו ס.ק. 9 להלן. לעניין חישוב שווי הוגן – ראו ס.ק. 7 להלן.
- 5.7** הבנק וחברות הבת הרלבנטיות בוחנים בכל תקופת דיווח, בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים החלים על תאגידים בנקאיים, אם ירדת ערכם של ניירות ערך המסווגים לתיק הזמין למכירה ולתיק המוחזק לפדיון הינה בעלת אופי שאינו זמני (Other than temporary).
הבחינה מבוססת על השיקולים הבאים:
- שיעור ההפסד ביחס לעלות/לעלות המופחתת (תוך בחינת התפתחויות לאחר תאריך המאזן);
 - התקופה בה השווי ההוגן של נייר הערך נמוך מעלותו;
 - שיעור התשואה לפדיון במקרה של איגרות חוב;
 - דירוג האשראי של הנייר, לרבות שינויים שחלו בדירוגו;
 - במקרה של מניות – אירועים של הפחתה של חלוקת דיבידנדים או ביטולה;
 - במקרה של איגרות חוב – אירועים של אי ביצוע תשלומי ריבית תקופתיים בהתאם לתנאי האיגרת, צפי לשינויים בתזרימי המזומנים הצפויים מהאיגרת;
 - ייחוס ירידת הערך לשינוי לרעה במצב המנפיק, או לשינוי במצב השוק בכללותו;
 - הכוונה והיכולת של הבנק או חברת הבת הרלבנטית להחזיק בניירות הערך לתקופת זמן מספקת עד שתחול עליה צפויה בשווי ההוגן של נייר הערך, או עד לפדיונו;
 - מידע רלבנטי בדבר מצבו הפיננסי של המנפיק ושינויים בו, ניתוח אירועים ספציפיים שעשויים להשפיע על פעילותו של המנפיק ורווחיותו וניתוח מצב הענף והמדינה בהם פועל המנפיק.
- הבנק מכיר בירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני לכל הפחות, בכל אחד מהמקרים הבאים:
- נייר ערך, אשר השווי ההוגן שלו לסוף תקופת הדיווח וגם במועד הסמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים, היה נמוך בשיעור משמעותי מהעלות (לגבי איגרות חוב – העלות המופחתת). זאת, אלא אם בידי הבנק ראיות אובייקטיביות ומוצקות וניתוח זהיר של כל הגורמים הרלבנטיים, אשר מוכיח ברמה גבוהה של ביטחון כי ירידת הערך הינה בעלת אופי זמני. "נמוך בשיעור משמעותי" –
 - באיגרת חוב – כאשר השווי ההוגן שלה נמוך מעלותה המופחתת בשיעור של 40% ומעלה ושיעור התשואה לפדיון הינו 20% ומעלה, אלא אם התקיימו נסיבות מיוחדות;
 - במניה – כאשר השווי ההוגן שלה נמוך מעלותה בשיעור של 20% ומעלה והמניה נמצאת בפוזיציה של הפסד במשך תקופה של 6 חודשים ומעלה, אלא אם התקיימו נסיבות מיוחדות;
 - נסיבות מיוחדות – נסיבות שנמוקו ותועדו לרבות: שינוי בשווי שוק שניתן לייחס את רובו לשינוי בשיעור הריבית בשוק, נייר ערך שהנפיקה ממשלה (ממשלת ישראל או ממשלה במדינת OECD) במטבע מקומי, הלאמה.
 - נייר ערך אשר נמכר עד מועד פרסום הדוח לציבור לתקופה;
 - נייר ערך אשר סמוך למועד פרסום הדוח לציבור לתקופה זו, יש כוונה למכור אותו בתוך פרק זמן קצר;
 - איגרת חוב אשר לגביה חלה ירידת דירוג משמעותית בין דירוג האג"ח במועד שבו היא נרכשה על ידי הבנק לבין דירוג האג"ח במועד פרסום הדוח לתקופה (ירידה משמעותית בדירוג – כאשר הדירוג נמוך מדירוג השקעה והוא ירד בלפחות 4 דרגות – notches – מהדירוג במועד הרכישה);
 - איגרת חוב אשר לאחר רכישה סווגה על ידי הבנק כבעייתית;
 - איגרת חוב שלגביה חל כשל בתשלום לאחר רכישה;

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

כאשר חלה ירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני, עלותו של נייר הערך מופחתת לשווי ההוגן ומשמשת כבסיס עלות חדש. ההפסד המצטבר, המתייחס לנייר ערך המסווג כזמין למכירה שנוקף בעבר לסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר, מועבר לרווח והפסד כאשר מתקיימת בגינו ירידת ערך שאינה בעלת אופי אחר מזמני. עליות ערך בתקופות דיווח עוקבות מוכרות בסעיף נפרד בהון במסגרת רווח כולל אחר מצטבר ואינן נזקפות לרווח והפסד (בסיס העלות החדש).

5.8 שילוב מכתבי הפיקוח על הבנקים בהוראות הדיווח לציבור. ביום 20 ביוני 2013, פורסם חוזר המפקח על הבנקים בנושא השילוב כאמור, אשר נועד לשלב במסגרת הוראות הדיווח לציבור מכתבים מסויימים של הפיקוח על הבנקים, שפורסמו בשנים האחרונות. במסגרת מהלך השילוב, נקבעו בין היתר עדכונים לגילויים המובאים בביאור ניירות ערך, לרבות שינוי מתכונת הגילוי בביאור, שילוב דרישות הגילוי בדבר השקעות בניירות ערך מגובי נכסים וגילוי על ניירות ערך מוחזקים לפדיון וזמינים למכירה, שנמצאים בפוזיצית הפסד שטרם מומש.

היישום לראשונה והשפעתו. העדכונים לפי הוראה זו יושמו לראשונה בדוחות כספיים אלה. מספרי השוואה סווגו מחדש כדי להתאים למתכונת הגילוי החדשה. ליישום ההוראה לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים, למעט שינוי מתכונת הגילוי בביאור ניירות ערך.

6. מכשירים נגזרים ופעילויות גידור

הבנק מכיר בכל הנגזרים, כנכסים או כהתחייבויות במאזן ומודד אותם לפי שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של מכשיר נגזר ידווח בדוח רווח והפסד או יכלול בהון העצמי כמרכיב של רווח כולל אחר (other comprehensive income), בהתאם לאופן הייעוד של המכשיר הנגזר. השינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס או התחייבות, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר. הטיפול החשבונאי בשינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה להשתנות תזרים מזומנים מנכס או מהתחייבות: החלק האפקטיבי של השינוי בשווי הוגן של נגזר, המיועד לגידור תזרים מזומנים, מדווח תחילה בהון העצמי (מחוץ לדוח רווח והפסד) כמרכיב של רווח כולל אחר, ואחר כך, כאשר תזרימי המזומנים משפיעים על דוח רווח והפסד, הוא מסווג מחדש לדוח רווח והפסד. לפרטים נוספים ראו בביאור 20 להלן.

7. קביעת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

החל מיום 1 בינואר 2011, הבנק מיישם את הכללים שנקבעו ב-FAS 157 (ASC 820-10), אשר מגדיר שווי הוגן וקובע מסגרת עבודה עקבית למדידת שווי הוגן על ידי הגדרת טכניקות הערכת שווי הוגן לגבי נכסים והתחייבויות וקביעת מדרג שווי הוגן והנחיות יישום מפורטות. כמו כן, החל מיום 1 בינואר 2012, הבנק מיישם את הוראת הפיקוח על הבנקים בנושא "מדידת שווי הוגן", המשלבת בהוראות הדיווח לציבור את הכללים שנקבעו בעדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-04 בנושא "מדידת שווי הוגן (ASU 820): תקינות להשגת מדידת שווי הוגן ודרישות גילוי אחידות ב-U.S. GAAP וב-IFRS".

שווי הוגן מוגדר כסכום אשר היה מתקבל ממכירת נכס או היה משולם לצורך העברת התחייבות בעסקה בין מוכר מרצון לקונה מרצון במועד המדידה. בין היתר, התקן מחייב לצורך הערכת שווי הוגן, לעשות שימוש מרבי ככל שניתן בנתונים נצפים ולמזער שימוש בנתונים לא נצפים. נתונים נצפים מייצגים מידע זמין בשוק המתקבל ממקורות בלתי תלויים ואילו נתונים לא נצפים משקפים את ההנחות של התאגיד הבנקאי.

FAS 157 מפרט היררכיה של טכניקות מדידה בהתבסס על השאלה האם הנתונים ששימשו לצורך קביעת שווי הוגן הינם נצפים או לא נצפים. סוגים אלו של נתונים יוצרים מדרג שווי הוגן כמפורט להלן:

- נתוני רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים או להתחייבויות זהים, אשר נגישים לבנק במועד המדידה;
 - נתוני רמה 2: נתונים הנצפים עבור הנכס או ההתחייבות, במישרין או בעקיפין, שאינם מחירים מצוטטים הנכללים ברמה 1;
 - נתוני רמה 3: נתונים לא נצפים עבור הנכס או ההתחייבות.
- היררכיה זו דורשת שימוש בנתוני שוק נצפים, כאשר מידע זה קיים. כאשר הדבר הינו אפשרי, הבנק שוקל מידע שוק נצפה ורלבנטי במסגרת הערכתו. היקף ותדירות העסקאות, גודל מרווח ה-bid-ask וכן גודל ההתאמה הנדרשת כאשר משווים עסקאות דומות הינם כולם גורמים אשר נלקחים בחשבון כאשר קובעים את הנזילות של שווקים ואת הרלבנטיות של מחירים נצפים באותם שווקים.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ניירות ערך. השווי ההוגן של ניירות ערך למסחר וניירות ערך זמינים למכירה נקבע על סמך מחירי שוק מצוטטים בשוק העיקרי. כאשר קיימים מספר שווקים בהם נסחר נייר הערך, הערכה מבוצעת לפי מחיר שוק מצוטט בשוק הפעיל ביותר. במקרים אלו השווי ההוגן של השקעת הבנק בניירות ערך הינו מכפלה של מספר היחידות באותו מחיר שוק מצוטט. אם מחיר שוק מצוטט אינו זמין, אומדן השווי ההוגן מתבסס על המידע הזמין הטוב ביותר תוך שימוש מרבי בנתונים נצפים ותוך הבאה בחשבון של הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי (סיכון שוק, סיכון אשראי, וכיוצא באלה).

מכשירים פיננסיים נגזרים. מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק שנקבע בשוק העיקרי ובהיעדר שוק עיקרי, לפי מחיר שוק מצוטט בשוק היעיל ביותר. מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים הוערכו לפי מודלים אשר לוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הנגזר (סיכון שוק, סיכון אשראי וכיוצא באלה). ליתר פירוט, ראו בהמשך לגבי מתודולוגיית הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע.

מכשירים פיננסיים נוספים שאינם נגזרים. לרוב המכשירים הפיננסיים בקטגוריה זו (כגון: אשראי לציבור ואשראי לממשלה, פקדונות הציבור ופקדונות בבנקים, כתבי התחייבות נדחים ומלוות שאינם סחירים) לא ניתן לצטט "מחיר שוק", מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, השווי ההוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרים מזומנים עתידי המהווה בריבית ניכיון בשיעור המשקף את רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי. לצורך כך, תזרימי המזומנים העתידיים עבור חובות פגומים וחובות אחרים חושבו לאחר ניכוי השפעות של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי בגין החובות.

הערכה של סיכון אשראי וסיכון לאי ביצוע. התקן דורש מהתאגיד הבנקאי לשקף את סיכון האשראי (credit risk) ואת הסיכון לאי ביצוע (nonperformance risk) במדידת השווי ההוגן של חוב, לרבות מכשירים נגזרים, אשר הונפק על ידו ונמדד לפי שווי הוגן. סיכון אי ביצוע כולל את סיכון האשראי של התאגיד הבנקאי, אך לא מוגבל לסיכון זה בלבד. הבנק מעריך את סיכון האשראי במכשירים נגזרים בהתאם למחירים של מכשירי חוב של הצד הנגדי הנסחרים בשוק פעיל ולמחירים של נגזרי אשראי שהבסיס שלהם הוא איכות האשראי של הצד הנגדי, עבור בנקים ולקוחות אשר קיימות עבורם אינדיקציות לאיכות האשראי מעסקאות בשוק פעיל, ובהתאם למודלים פיננסיים לחיזוי שיעור הפסדי אשראי במקרה של כשל אשראי עבור יתר האוכלוסייה.

להרחבה לגבי השיטות וההנחות העיקריות המשמשות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים, ראה ביאור 21 להלן, בדבר יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים.

8. קיזוז נכסים והתחייבויות

הבנק מיישם את הכללים שנקבעו בחוזר המפקח על הבנקים מיום 12 בדצמבר 2012, אשר תיקן את הוראות הדיווח לציבור בנושא "קיזוז נכסים והתחייבויות". החוזר נועד להתאים את הוראות הדיווח לציבור בנושא זה לכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. בהתאם לחוזר, בנוגע לקיזוז מכשירים נגזרים, תאגיד בנקאי יקזז נכסים והתחייבויות הנובעים מאותו צד נגדי ויציג במאזן את יתרתם נטו בהתקיים התנאים המצטברים הבאים: (1) בגין אותן ההתחייבויות, יש לו זכות חוקית בת אכיפה לקיזוז ההתחייבויות מהנכסים; (2) בכוונתו לפרוע את ההתחייבויות ולממש את הנכסים על בסיס נטו או בו זמנית; (3) גם התאגיד הבנקאי וגם הצד הנגדי חייבים זה לזה סכומים הניתנים לקביעה.

כמו כן, בתנאים מסויימים תאגיד בנקאי יהיה רשאי לקזז סכומי שווי הוגן שהוכרו בגין מכשירים נגזרים וסכומי שווי הוגן שהוכרו בגין הזכות לדרוש חזרה ביטחון במזומן (חייבים) או בגין המחויבות להשיב ביטחון במזומן (זכאים) הנובעים ממכשירים נגזרים שבוצעו עם אותו צד נגדי בהתאם להסדר להתחשבות נטו (master netting arrangement).

בנוגע לעסקאות רכש חוזר, תאגיד בנקאי יהיה רשאי לקזז בין "ניירות ערך שנרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר" לבין "ניירות ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר", אם מתקיימים תנאים מסויימים שנקבעו בנושא זה בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב. הבנק מקזז פקדונות שפרעונו למפקיד מותנה במידת הגביה מן האשראי והאשראי שניתן מפקדונות אלה, כשאינו לבנק סיכון להפסד מהאשראי.

היישום לראשונה והשפעתו. הבנק מיישם את הכללים שבמסגרת ההוראה בדרך של יישום למפרע. ליישום לראשונה לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים, למעט עדכון מתכונות הגילויי בביאור 20 בדבר "פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון" כנדרש בהוראה.

על רקע ההוראה החדשה ואגב יישומה לראשונה, החליט הבנק לחדול מקיזוז החשיפות בגין מכשירים נגזרים במאזן. במספרי ההשוואה ליום 31 בדצמבר 2012 בוטלו הקיזוזים שהוצגו בעבר, בסכומים שאינם מהותיים.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

9. העברות ושירות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות

הבנק מיישם את כללי המדידה והגילוי שנקבעו בתקן חשבונאות אמריקאי FAS 140 (ASC 860-10), "העברות ושירות של נכסים פיננסיים ולסילוק של התחייבויות", כפי שתוקן על ידי FAS 166, "העברות ושירות של נכסים פיננסיים" (ASC 860-10), לצורך הטיפול בהעברות של נכסים פיננסיים וסילוק של התחייבויות.

בהתאם לכללים אלו העברת נכס פיננסי תטופל חשבונאית כמכירה, אם ורק אם מתקיימים כל התנאים הבאים: (1) הנכס הפיננסי שהועבר בודד מהגורם המעביר, גם במצב של פשיטת רגל או בכינוס נכסים אחר; (2) כל מקבל (או, אם המקבל הינו ישות שכל יעודה הוא לעסוק באיגוח או בפעילות מימון מגובה נכסים, אשר מנועה מלשעבד או להחליף את הנכסים הפיננסיים שקיבלה – כל צד שלישי שמחזיק בזכויות מוטב) יכול לשעבד או להחליף את הנכסים (או את זכויות המוטב) שקיבל, ולא קיים תנאי שגם מגביל את המקבל (או צד שלישי אשר מחזיק בזכויות המוטב) מלנצל את זכותו לשעבד או להחליף וגם מעניק למעביר הטבה גדולה יותר מאשר הטבה טריוויאלית; (3) המעביר, או חברות מאוחדות שנכללו בדוחותיו הכספיים, או הסוכנים שלו, אינם שומרים שליטה אפקטיבית בנכסים הפיננסיים או בזכויות המוטב המתייחסים לנכסים המועברים האלה.

החל מיום 1 בינואר 2012, הבנק מיישם את עדכון תקינה חשבונאית ASU 2011-03 בנושא "בחינה מחדש של שליטה אפקטיבית בעסקאות רכש חוזר", שמהווה עדכון לכללים שנקבעו ב-FAS 166 (ASC 860). בהתאם לעדכון, הערכת קיום שליטה אפקטיבית מתמקדת בזכויות החוזיות ובהתחייבויות החוזיות של המעביר, ולכן לא מובאים בחשבון: (1) קריטריון שדורש שלמעביר תהיה יכולת לרכוש ניירות שהועברו גם במקרה כשל של הנערב, וכן (2) הנחיות בנושא דרישת הביטחונות בקשר לקריטריון ה"ל". בעסקאות העברת נכסים פיננסיים הבנק קובע כי למעביר נותרת שליטה אפקטיבית על הנכסים שהועברו (ולכן העברת הנכסים תטופל כחוב מוטב) אם מתקיימים כל התנאים שלהלן:

- הנכסים שירכשו חזרה או ייפדו זהים או זהים במהות לנכסים שהועברו;
- ההסכם הוא לרכוש אותם חזרה או לפדות אותם לפני מועד הפירעון, במחיר קבוע או במחיר הניתן לקביעה; וכן
- ההסכם נערך בעת ובעונה אחת עם ההעברה.

בנוסף, כדי שהעברה של חלק מנכס פיננסי תחשב כמכירה, החלק המועבר חייב לקיים את ההגדרה של זכויות משתתפות. זכויות משתתפות חייבות לעמוד בקריטריונים הבאים: הזכות צריכה לייצג זכויות פרופורציונאליות ביחס למלוא הנכס הפיננסי; כל תזרימי המזומנים המתקבלים מהנכסים מחולקים בין זכויות המשתתפות באופן פרופורציונלי לחלקם בבעלות; הזכויות אינן זכויות נחותות (subordinated) ביחס לזכויות אחרות; לא קיימת זכות חזרה למעביר או למחזיקים אחרים בזכויות משתתפות (למעט במקרה של הפרת מצגים או התחייבויות, התחייבויות חוזיות שוטפות לשירות בנכס פיננסי בשלמותו וניהול חוזה ההעברה, ומחויבויות חוזיות להתחלק בקיזוז הטבות כלשהן שהתקבלו על ידי מחזיק כלשהו בזכויות משתתפות); ולמעביר וגם למחזיק בזכויות משתתפות אין זכות לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו, למעט אם כל המחזיקים בזכויות משתתפות מסכימים לשעבד או להחליף את הנכס הפיננסי בשלמותו.

במידה והעסקה עומדת בתנאים לטיפול בעסקה כמכירה, הנכסים הפיננסיים המועברים נגרעים מהמאזן של הבנק. במידה ולא מתקיימים תנאי המכירה, ההעברה נחשבת לחוב מוטב. מכירה של חלק מנכס פיננסי שאינו זכות משתתפת מטופלת כחוב מוטב, היינו, הנכסים המועברים ממשיכים להירשם במאזן של הבנק והתמורה מהמכירה תוכר כהתחייבות של הבנק.

לאור האמור, ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת או שנרכשו בתנאי מכירה חוזרת, ניירות ערך שנשאלו או שהושאלו, וכן מכשירים פיננסיים אחרים שהועברו או שהתקבלו על ידי הבנק, בהם הבנק לא איבד שליטה על הנכס המועבר או לא רכש שליטה בנכס שהתקבל, מטופלים כחוב מוטב. מכשירים פיננסיים שהועברו בעסקאות כאמור, נמדדים לפי אותם עקרונות מדידה שישומו לפני העברתם. כלומר, ניירות הערך כאמור לא נגרעים מהמאזן, וכנגדם מוצג הפיקודן שלהבטחת השבתו שועבדו אותם ניירות ערך בסעיף "ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר". ניירות ערך שהתקבלו בעסקאות כאמור, נרשמים לפי סכום המזומן שהתקבל על ידי הבנק במסגרת הסעיף "ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר".

הבנק עוקב אחר שווי הוגן של ניירות ערך שנשאלו והושאלו וכן של ניירות ערך שהועברו בהסכמי רכישה ומכירה חוזרת ודרישת ביטחונות מבוצעת במקרים המתאימים.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בהתאם להוראות הדיווח לציבור, עסקאות השאלה או שאילה של ניירות ערך, שבהן ההשאלה מבוצעת כנגד איכות האשראי והבטחוונות הכללים של השואל, ההשאלה או השאילה מטופלות כאשראי או כפיקדון, אשר נמדדים לפי השווי ההוגן של נייר הערך המתייחס. הכנסות על בסיס צבירה בגין ניירות ערך אלה נרשמות כהכנסות ריבית מאשראי ושינויים בשווי ההוגן (מעבר לשינויים בבסיס צבירה) נרשמים במסגרת הכנסות מימון שאינן מריבית כאשר מדובר בניירות ערך בתיק למסחר, או ברווח כולל אחר, כאשר מדובר בניירות ערך זמינים למכירה.

הבנק גורע התחייבות אם ורק אם ההתחייבות סולקה, כלומר אם התקיים אחד מהתנאים הבאים: (א) הבנק שילם למלווה והשתחרר ממחויבותו בגין ההתחייבות; או (ב) הבנק שוחרר משפטית בהליך משפטי או בהסכמת המלווה מהיותו החייב העיקרי בגין ההתחייבות.

חברה בת בחו"ל מבצעת עסקות של מכירת ניירות ערך בתנאי רכישה חוזרת (Repurchase agreements) ושל רכישת ניירות ערך בתנאי מכירה חוזרת. ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת בהם לא אבדה השליטה על הנכס המועבר, מטופלים כקבלת חוב מובטח, כך שניירות הערך שנמכרו לא נגרעים מהמאזן ומוצגים בסעיף ניירות ערך וכנגדם, הפקדון שלהבטחת השבתו שועבדו ניירות הערך, מוצג בסעיף "ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר". ניירות ערך שנרכשו בתנאי מכירה חוזרת, מטופלים כהענקת חוב מובטח, כך שניירות הערך שנרכשו מהווים בטחון לחוב ואינם נכללים במאזן. האשראי שניתן מוצג בסעיף "ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר".

10. רכוש קבוע (בניינים וציוד)

הכרה ומדידה. פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. העלות כוללת הוצאות הניתנות לייחוס במישרין לרכישת הנכס. עלות נכסים שהוקמו באופן עצמי כוללת את עלות החומרים ושכר העבודה הישיר, וכן כל עלות נוספת שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לכך שהוא יוכל לפעול באופן שהתכוונה הנהלה. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד הקשור, מוכרת כחלק מעלות ציוד זה. כמו כן, בהתאם להוראות הדיווח לציבור, הבנק מסווג בסעיף בניינים וציוד את העלויות בגין נכסי תוכנה שנרכשו או עלויות שהווננו כנכס בגין תוכנות שפותחו באופן פנימי לשימוש עצמי. לגבי הטיפול החשבונאי בעלויות תוכנה ראו סעיף 12 להלן. כאשר לחלקי רכוש קבוע משמעותיים יש אורך חיים שונה, הם מטופלים כפריטים נפרדים של הרכוש הקבוע. רווח או הפסד מגריעת פריט רכוש קבוע נקבעים לפי השוואת התמורה מגריעת הנכס לערכו בספרים, ומוכרים נטו, בסעיף "הכנסות אחרות" בדוח רווח והפסד.

עלויות עוקבות. עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בחלק שהוחלף יזרמו אל הבנק ואם עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות של פריטי רכוש קבוע נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

פחת. פחת הוא הקצאה שיטתית של הסכום בר-פחת של נכס על פני אורך חייו השימושיים. סכום בר-פחת הוא העלות של הנכס, או סכום אחר המחליף את העלות, בניכוי ערך השיר של הנכס.

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע, מאחר ששיטה זו משקפת את תבנית הצריכה החזויה של ההטבות הכלכליות העתידיות הגלומות בנכס בצורה הטובה ביותר. נכסים חכורים מופחתים על פני התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה ותקופת השימוש בנכסים. שיפורים במושכר מופחתים לאורך התקופה הקצרה מבין תקופת החכירה לבין אורך החיים השימושיים. קרקע בבעלות אינה מופחתת.

האומדנים בדבר שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השיר נבחנים מחדש מעת לעת ומותאמים בעת הצורך.

לפריטים בדבר שיעורי הפחת בתקופה השוטפת ובתקופת ההשוואה, ראו ביאור 7 להלן.

11. חכירות. חכירות, לרבות חכירות של קרקעות ממינהל מקרקעי ישראל או מצדדים שלישיים אחרים בהן נושאת הקבוצה באופן מהותי

בכל הסיכונים והתשואות מהנכס, מסווגות כחכירות מימוניות. בעת ההכרה לראשונה נמדדים הנכסים החכורים בסכום השווה לנמוך מבין השווי ההוגן והערך הנוכחי של דמי החכירה המינימאליים העתידיים. תשלומים עתידיים למימוש אופציה להארכת תקופת החכירה מול מנהל מקרקעי ישראל אינם מוכרים כחלק מהנכס וההתחייבות המתייחסת מאחר שהם מהווים דמי חכירה מותנים, הנגזרים משווי ההוגן של הקרקע במועדי החידוש העתידיים של הסכם החכירה. לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס בהתאם למדיניות החשבונאית הנהוגה לגבי נכס זה.

יתר החכירות מסווגות כחכירות תפעוליות, כאשר הנכסים החכורים אינם מוכרים במאזן של הקבוצה.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

12. נכסים בלתי מוחשיים

מוניטין. למידע בדבר מדידת המוניטין בעת ההכרה לראשונה ראו סעיף ד' 2.1 לעיל. בתקופות עוקבות מוניטין נמדד לפי עלות בניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.

עלויות תוכנה. תוכנה אשר נרכשה על ידי הבנק נמדדת לפי עלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות הקשורות לפיתוח תוכנה או התאמתה לצורך שימוש עצמי מהוונות אם ורק אם: ניתן למדוד באופן מהימן את עלויות הפיתוח; התוכנה ישימה מבחינה טכנית ומסחרית; צפויות הטבות כלכליות עתידיות; ולבנק כוונה ומקורות מספיקים על מנת להשלים את הפיתוח ולהשתמש בתוכנה. העלויות שהוכרו כנכס בלתי מוחשי כוללות עלויות ישירות של חומרים ושירותים ושכר עבודה ישיר לעובדים. עלויות אלו נמדדות לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך. עלויות תקורה שלא ניתן לייחסן באופן ישיר לפיתוח התוכנה ועלויות מחקר יוכרו כהוצאה עם התהוותן. (עלויות תוכנה מוצגות במסגרת רכוש קבוע. ראו סעיף 10 לעיל).

הפחתה. הפחתה נזקפת לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של נכסים בלתי מוחשיים, לרבות נכסי התוכנה, החל מהמועד שבו הנכסים זמינים לשימוש.

מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר אינם מופחתים באופן שיטתי, אלא נבחנים אחת לשנה לצורך בחינת ירידת ערך.

נכסים בלתי מוחשיים אשר נוצרים בבנק (כגון: תוכנות בתהליך פיתוח) אינם מופחתים באופן שיטתי כל עוד הם אינם זמינים לשימוש. לפיכך, בנכסים בלתי מוחשיים אלה נבחנת ירידת ערך, אחת לשנה, עד למועד בו הם הופכים להיות זמינים לשימוש.

הוצאות פיתוח מערכות הליבה ("פרוייקט אופק") מופחתות על פני 7 שנים.

עלויות עוקבות. עלויות עוקבות מוכרות כנכס בלתי מוחשי אך ורק כאשר הן מגדילות את ההטבה הכלכלית העתידית הגלומה בנכס בגינו הן הוצאו. יתר העלויות, לרבות עלויות הקשורות למוניטין או למותגים שפותחו באופן עצמי, נזקפות לדוח רווח והפסד עם התהוותן.

13. **ירידת ערך נכסים שאינם פיננסיים.** הערך בספרים של הנכסים הלא פיננסיים של הבנק, למעט נכסי מיסים נדחים ולרבות השקעות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני, נבדק כדי לקבוע האם קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. באם קיימים סימנים כאמור, מחושב אומדן של סכום בר ההשבה של הנכס. בתקופות העוקבות למועד ההכרה לראשונה, מבוצעת אחת לשנה, בתאריך קבוע עבור כל נכס, הערכה של סכום בר ההשבה של נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים בלתי מוגדר או שאינם זמינים לשימוש, או באופן תכוף יותר, אם קיימים סימנים לירידת ערך. הסכום בר ההשבה של נכס או של יחידה מניבת מזומנים הינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו (שווי הוגן, בניכוי הוצאות מכירה).

הפסד מירידת ערך מוניטין אינו מבוטל. באשר לנכסים אחרים, הפסדים מירידת ערך שהוכרו בתקופות קודמות נבדקים מחדש בכל מועד דיווח כדי לקבוע האם קיימים סימנים לכך שההפסדים קטנו או לא קיימים עוד. הפסד מירידת ערך מבוטל אם חל שינוי באומדנים ששימשו לקביעת הסכום בר ההשבה, אך ורק במידה שהערך בספרים של הנכס, אחרי ביטול ההפסד מירידת הערך, אינו עולה על הערך בספרים בניכוי פחת או הפחתות, שהיה נקבע אלמלא הוכר הפסד מירידת ערך.

ירידת ערך של עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב. בנוסף לסממנים לבחינת קיום ירידת ערך שנקבעו ב-36 IAS, "ירידת ערך נכסים", בחינת קיום ירידת ערך לגבי עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב תתבצע גם בהתקיים הסממנים שצוינו בכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב ASC 350-40 (SOP 98-1: Accounting For The Costs Of Computer Software Developed Or Obtained For Internal Use):

- (1) לא צפוי כי התוכנה תספק שירותים פוטנציאליים משמעותיים;
- (2) חל שינוי מהותי באופן או בהיקף השימוש בתוכנה או בשימוש הצפוי בתוכנה;
- (3) בוצע או יבוצע בעתיד שינוי מהותי בתוכנה;
- (4) העלויות לפיתוח או הסבת התוכנה המיועדת לשימוש עצמי חורגות משמעותית מהסכומים שנצפו מראש;
- (5) לא צפוי יותר שפיתוח התוכנה יושלם וייעשה בה שימוש.

באם מתקיים סימן אחד או יותר מהסימנים שצוינו לעיל, נדרש לבחון ירידת ערך בהתאם לכללים שנקבעו ב-36 IAS, "ירידת ערך נכסים".

השקעות בחברות כלולות. השקעה בחברה כלולה נבחנת לירידת ערך, כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על ירידת ערך בהתאם ל-39 IAS "מכשירים פיננסיים הכרה ומדידה", ובהתאם להחלטת רשות ניירות ערך 4-1 "קווים מנחים לבחינת הצורך בהפחתת השקעות קבע". ירידת הערך נבחנת ביחס להשקעה בכללותה. במידה וקיימת ראייה אובייקטיבית המצביעה על כך שיתכן שנפגם ערכה של ההשקעה, הבנק מבצע הערכה של סכום בר ההשבה של ההשקעה שהינו הגבוה מבין שווי השימוש ומחיר המכירה נטו שלה.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

בקביעת שווי שימוש של השקעה בחברה כלולה, הבנק אומד את חלקו בערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, אשר חזוי שיופקו על ידי החברה הכלולה, כולל תזרימי המזומנים מהפעילויות של החברה הכלולה והתמורה ממימושה הסופי של ההשקעה, או את הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים אשר חזוי כי ינבעו מדיבידנדים שיתקבלו ומהמימוש הסופי. הפסד מירידת ערך מוכר כאשר הערך בספרים של ההשקעה, לאחר יישום שיטת השווי המאזני, עולה על הסכום בר ההשבה, ומוכר בסעיף "חלק התאגיד הבנקאי ברווחים או בהפסדים של חברות כלולות" בדוח רווח והפסד. הפסד מירידת ערך אינו מוקצה לנכס כלשהו. הפסד מירידת ערך יבוטל אם ורק אם חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר ההשבה של ההשקעה מהמועד בו הוכר לאחרונה ההפסד מירידת ערך. הערך בספרים של ההשקעה, אחרי ביטול ההפסד מירידת ערך, לא יעלה על הערך בספרים של ההשקעה שהיה נקבע לפי שיטת השווי המאזני אילולא הוכר הפסד מירידת ערך. ביטול הפסד מירידת ערך יוכר בסעיף "חלק התאגיד הבנקאי ברווחים או בהפסדים של חברות כלולות".

14. נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילות שהופסקה. נכסים לא שוטפים (או קבוצות מימוש המורכבות מנכסים והתחייבויות) שצפוי כי ימומשו בדרך של מכירה או חלוקה ולא בדרך של שימוש מתמשך (למעט נכסים שנתפסו בגין חובות פגומים), מסווגים כנכסים המוחזקים למכירה, אם לא צפוי ברמה גבוהה שישושו בעיקר באמצעות עסקת מכירה ולא באמצעות שימוש מתמשך. כך גם כאשר הבנק מחויב לתכנון מכירה אשר כרוכה באיבוד שליטה על חברה בת, ללא קשר אם לבנק ישארו זכויות שאינן מקנות שליטה בחברות מאוחדות בחברה הבת לשעבר לאחר המכירה. מיד לפני סיווגם כמוחזקים למכירה או לחלוקה, נמדדים הנכסים (או המרכיבים של קבוצות המיועדות לסילוק) על פי המדיניות החשבונאית של הבנק. לאחר מכן נמדדים הנכסים (או הקבוצה המיועדת לסילוק), לפי הנמוך מבין הערך בספרים והשווי ההוגן, בניכוי עלויות מכירה.

בתקופות עוקבות, נכסים בני פחת המסווגים כמוחזקים למכירה או לחלוקה אינם מופחתים הפחתה תקופתית, והשקעות בחברות כלולות המסווגות כמוחזקות למכירה אינן מטופלות בהתאם לשיטת השווי המאזני. פעילות שהופסקה היא רכיב של התאגיד הבנקאי שמומש או שמוסוג כמוחזק למכירה, אשר: (א) מייצג תחום פעילות עסקית, או אזור גיאוגרפי של פעילויות, שהוא עיקרי ונפרד, או (ב) מהווה חלק מתכנון יחיד ומתואם למימוש של תחום פעילות עסקית, או אזור גיאוגרפי של פעילויות שהוא עיקרי ונפרד, או (ג) מהווה חברה בת שנרכשה בלעדית למטרת מכירה מחדש. פעילות שהופסקה מוצגת בנפרד בדוח רווח והפסד, החל ממועד מימושה או ממועד סיווגה כמוחזקת למכירה, לרבות מספרי ההשוואה, ובמאזן.

15. זכויות עובדים

15.1 התחייבויות בגין זכויות עובדים מכוסות בהפרשות מתאימות. לפרטים נוספים ראו ביאור 16 להלן.

15.2 חברת הבת אי די בי ניו יורק אימצה, בתוקף מיום 1 בינואר 2008, את EITF 06-04 בנושא "הטיפול החשבונאי בהיבטים של פיצויים נדחים ושל הטבות שלאחר פרישה בהקשר להסדרי ביטוח חיים מסוג Endorsement Split-Dollar". ה-EITF הגיע להסכמה שלצורך הסדר ביטוח חיים מסוג Endorsement Split-Dollar, על המעביד להכיר בהתחייבות להטבות עתידיות, בהתאם ל-FAS 106 (אם במהות קיימת תוכנית הטבות שלאחר פרישה) או בהתאם ל-Opinion 12 (אם ההסדר מהווה במהות הסכם אישי לפיצויים נדחים), הנשען על חוזה מבסס עם העובד.

15.3 הנחיות והבהרות בדבר "חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זכויות עובדים". ההנחיות מחודש מרס 2011, מתייחסות בעיקר להיבטים של חיזוק הבקרה הפנימית על דיווח כספי בנושא זה. ואולם, בהיבט אחד ההנחיות מהוות הנחיה חשבונאית – תוכניות פרישה מרצון ומענקי פרישה לא חוזיים. תאגיד בנקאי שצופה כי ישולמו לקבוצות עובדים הטבות מעבר לתנאים החוזיים, יביא בחשבון, במסגרת החישוב האקטוארי, את שיעור העובדים שצפויים לעזוב (לרבות עובדים שצפויים לפרוש במסגרת תוכניות פרישה מרצון או בעת קבלת תנאים מועדפים אחרים) ואת ההטבות שהם צפויים לקבל בעת עזיבתם. בהנחיות נקבעו אמות מידה כמותיות, שבהתקיימן התאגיד הבנקאי ידרש להביא בחשבון את תוספת העלות בעניין זה, בהתבסס על חישוב אקטוארי. ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לקבוצת העובדים תוצג בדוח הכספי בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבויות שיחושב על בסיס אקטוארי, המביא בחשבון את העלות הנוספת שצפוי שתגרום לתאגיד הבנקאי בגין מתן הטבות כאמור, לבין סכום ההתחייבויות שמחושב כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הוותק שלו, כנדרש בגילוי דעת מס' 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.

חישוב ההפרשות בגין התחייבות הבנק לתשלום פיצויי פרישה על בסיס אקטוארי, כרוך בשימוש בכלים סטטיסטיים והערכות לגבי העתיד, והוא מבוסס על נסיון העבר ועל המגבלות שקבעה הנהלת הבנק בנושא (ראו להלן).

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

החישוב מתבסס גם על שיעורי העזיבה הממוצעים, לפי שכבות גיל, בהתאם לשיעורי הפרישה בפועל בשנים 2004-2010. לאור היקפי הפרישה הטבעית הצפויים בשנים 2017-2027, הונח ששיעורי הפרישה מרצון בשנים אלה יעמדו על 2% לשנה. החישוב המתבסס על שיעורי עזיבה יושם למפרע.

המגבלות שקבעה ההנהלה, אשר יושמו החל מהדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2011, הן אלה:

- בחמש השנים שלאחר הפעלת תוכנית פרישה 2011 (ראו ביאור 16 להלן), לא תתאפשר פרישת עובדים בתנאים מועדפים, פרט למקרים חריגים (ראו להלן);
- גיל מינימלי לפרישה בתנאים מועדפים - 50;
- יצירת קרן מיוחדת עבור מקרי פרישה חריגים, עבור עובדים שבהתאם למגבלות שנקבעו, לא יהיו זכאים לפרישה בתנאים מועדפים, בסך כולל של 50 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2012, עמדה יתרת הקרן המיוחדת על סך של 70 מיליון ש"ח; ליום 31 בדצמבר 2013, עמדה יתרת הקרן המיוחדת על סך של 60 מיליון ש"ח).

16. תשלום מבוסס מניות

השווי ההוגן במועד ההענקה של מענקי תשלום מבוסס מניות לנושאי משרה נזקף כהוצאת שכר במקביל לגידול בהון על פני התקופה בה מושגת זכאות בלתי מותנית למענקים. הסכום שנזקף כהוצאה בגין מענקי תשלום מבוסס מניות, המותנים בתנאי הבשלה שהינם תנאי שירות או תנאי ביצוע שאינם תנאי שוק, מותאם על מנת לשקף את מספר המענקים אשר צפויים להבשיל. עבור מענקי תשלום מבוסס מניות המותנים בתנאים שאינם תנאי הבשלה או בתנאי הבשלה שהינם תנאי ביצוע המהווים תנאי שוק, הבנק מביא בחשבון תנאים אלו באמידת השווי ההוגן של המכשירים ההוניים המוענקים. לכן, הבנק מכיר בהוצאה בגין מענקים אלו ללא קשר להתקיימותם של תנאים אלה.

השווי ההוגן של הסכום המגיע לנושאי משרה בגין זכויות לעליית ערך מניות, המסולקות במזומן (אופציות פנטום), נזקף כהוצאה, כנגד גידול מקביל בהתחייבויות, על פני התקופה בה מושגות זכויות בלתי מותנות לתשלום. ההתחייבות נמדדת מחדש בכל מועד דיווח, עד מועד הסילוק. כל שינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות נזקף כהוצאת שכר ברווח והפסד.

17. התחייבויות תלויות

הטיפול החשבונאי בתביעות משפטיות תלויות נעשה בהתאם להוראות התקן האמריקאי: Accounting for Contingencies SFAS-5 וההוראות הנלוות אליו ובהתאם להנחיות והבהרות הפיקוח על הבנקים, לרבות הוראת דיווח לציבור בענין "טיפול חשבונאי בתביעות תלויות".

בהערכת התביעות המשפטיות התלויות מתבססות הנהלת הבנק והנהלות חברות הבת על חוות דעת יועציהן המשפטיים, אשר קובעות את ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון בתביעות תלויות.

התביעות סווגו בהתאם לתחומי ההסתברות להתממשות החשיפות לסיכון, כמפורט להלן:

- (1) צפוי (Probable) - ההסתברות מעל ל-70%.
- (2) אפשרי (Reasonably Possible) - ההסתברות מעל ל-20% וקטנה או שווה ל-70%.
- (3) קלוש (Remote) - ההסתברות קטנה או שווה ל-20%.

בדוחות הכספיים נכללות הפרשות מתאימות בשל תביעות שתחום ההסתברות להתממשות החשיפה לסיכון בגינן הוערך כ"צפוי". בהתאם להוראה, רק במקרים נדירים רשאי תאגיד בנקאי לקבוע בדוחות הכספיים שלא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון בגין תביעה רגילה ותביעה שאושרה כייצוגית, וכן בארבעה דוחות כספיים (כולל דוח שנתי אחד) שיפורסמו לאחר שתוגש תובענה עם בקשה להכיר בה כייצוגית, כאשר במנין תקופה זו לא תיכלל תקופה שבה עוכבו הליכים לפי החלטה של בית המשפט. בביאור 19 הוצגו בנפרד תביעות תלויות אשר לגביהן אין אפשרות של אומדן סביר של החשיפה.

הבנק תאר הליכים משפטיים מהותיים המתנהלים כנגד הבנק וחברות הקבוצה. לעניין זה קבע הבנק כי דרך כלל, יתואר הליך משפטי שהסכום הנתבע בו עולה על 0.5% מההון העצמי של הבנק אם לא ניתן להעריך את סיכויי ההתממשות של החשיפה לסיכון ועל 1% מההון העצמי אם סבירות התממשות הסיכון הינה אפשרית, או קלושה.

יצויין עוד כי במקרים בהם הבנק הינו אחד מהנתבעים בתיק, והתובעים לא ייחסו בתביעתם סכום לכל אחד מהנתבעים, הערכת סכום התביעה שרלבנטי לבנק בוצעה, כמיטב היכולת, בשים לב לכך שהתחשבות בסכום הכולל עשויה להטעות ואין היא נכונה בנסיבות העניין, וההערכה אינה מייצגת בהכרח את החלוקה כפי שתקבע בסופו של דבר בידי בית המשפט.

הדוחות הכספיים כוללים הפרשות נאותות בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, בהתאם להערכות הנהלת הבנק והחברות המאוחדות שלו, בהתבסס על חוות דעת היועצים המשפטיים שלהן.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

הבנק חשוף לטענות או תביעות משפטיות שטרם הוגשו (unasserted claims) וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם. חשיפה זו מובאת לדיעת הבנק במספר דרכים, ובין היתר: באמצעות פניות או תלונות של צדדים שלישיים אל גורמים בבנק. בהערכת הסיכון הנובע מטענות/תביעות שטרם הוגשו מסתמך הבנק על הערכות פנימיות של הגורמים המטפלים וההנהלה, המשקללות את הערכת הסיכוי להגשת תביעה, את הסיכוי להצלחת התביעה, אם וככל שתוגש ותשלומים בפשרה ככל שיהיו כאלה. ההערכה מבוססת על הניסיון שנצבר ביחס להגשת תביעות ועל הניתוח של הטענות לגופן. מטבע הדברים, לאור השלב הראשוני שבו מצוי ברור הטענה המשפטית, עשויה התוצאה בפועל להיות שונה מההערכה שנעשתה בשלב שטרם הוגשה התביעה.

18. מסים על ההכנסה

הבנק והחברות המאוחדות שלו נוקטים בשיטה של ייחוס מסים בשל הפרשים בעיתוי זקיפת הכנסות והוצאות מסוימות לצרכי מס. המסים הנדחים חושבו לפי שיטת "ההתחייבות", בהתאם לשיעורי המס הצפויים בתקופה בה צפוי מימוש המסים הנדחים ועל-פי החוקים הקיימים בתאריך המאזן.

מימושם של המסים הנדחים לקבל מותנה בקיום רווחים החייבים במס בעתיד. להערכת ההנהלה יהיו מסים נדחים אלה ניתנים למימוש בעתיד.

הרווחים הנצברים של חברות מוחזקות מסוימות עלולים להתחייב במסים נוספים אם וכאשר יחולקו במזומן. לגבי חברות מאוחדות – כאשר חלוקת דיבידנדים לא צפויה בעתיד הנראה לעין – לא נרשמת הפרשה למס. לגבי חברות כלולות – נרשמת הפרשה למס על רווחיהן, באם עשויה להוצר חבות מס נוספת בגין חלוקת דיבידנדים.

הרווח ממימוש בעתיד של ההשקעות במניות בחברות מוחזקות עלול להתחייב במס נוסף. ההפרשה למסים נדחים אינה כוללת מסים בגין מימוש החזקות בחברות מוחזקות, כל עוד מתקיימת ההנחה של החזקה מתמשכת בהשקעה.

ההפרשה למסים על ההכנסה של הבנק וחברות מאוחדות שלו שהן מוסדות כספיים לצרכי מס ערך מוסף, כוללת מס רווח המוטל על ההכנסה לפי חוק מס ערך מוסף. מס ערך מוסף המוטל על השכר במוסדות כספיים נכלל בדוח רווח והפסד בסעיף "משכורות והוצאות נלוות".

מסים על הכנסה כוללים מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד אלא אם המסים נובעים מצירוף עסקים, או נזקפים ישירות להון במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון.

נכס מס נדחה, בגין הפסדים מועברים, הטבות מס והפרשים זמניים הניתנים לניכוי, מוכר בספרים כאשר צפוי (more likely than not) שבעתיד תהיה הכנסה חיובית, שכנגדה ניתן יהיה לנצל אותם. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל מועד דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתחייבות תתממשה, הם מופחתים.

פוזיציות מס לא וודאיות. הבנק מכיר בהשפעת פוזיציות מס רק אם צפוי (more likely than not) שהפוזיציות יתקבלו על ידי רשויות המס או בית המשפט. פוזיציות מס שמוכרות נמדדות לפי הסכום המקסימלי ששבירות התממשותו עולה על 50%. שינויים בהכרה או במדידה באים לידי ביטוי בתקופה בה חלו שינויים בנסיבות אשר הובילו לשינוי בשיקול הדעת.

קיצוץ נכסי והתחייבויות מסים נדחים. הבנק מקזז נכסי והתחייבויות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיצוץ של נכסים והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס בגין אותה ישות נישומה.

עסקאות בינחברתיות. מס נדחה בגין עסקאות בינחברתיות בדוח המאוחד נרשם לפי שיעור המס החל על החברה הרוכשת.

תוספת מס בגין חלוקת דיבידנד. הבנק עשוי להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנדים על ידי חברות מאוחדות. תוספת מס זו לא נכללת בדוחות הכספיים, כאשר נקבעת מדיניות בחברה המוחזקת שלא לגרום לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס. במקרים בהם צפויה חברה מוחזקת לחלק דיבידנד מרווחים הכרוכים בתוספת מס, מוגדלת העתודה למס בגין תוספת המס שעשויה לחול בגין חלוקת הדיבידנד.

19. רווח למניה

הבנק מציג נתוני רווח למניה בסיסי ומדולל לגבי הון המניות הרגילות שלו. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הבנק במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

הרווח המדולל למניה נקבע על ידי התאמת הרווח או ההפסד המתייחס לבעלי המניות הרגילות וחלוקתו בממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין ההשפעות של כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדוללות, הכוללות כתבי אופציה למניות.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

20. **הוראה בנושא דוח על רווח כולל.** ביום 9 בדצמבר 2012, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר לתיקון הוראות הדיווח לציבור בנושא "דוח על רווח כולל". החוזר נועד להתאים את אופן ההצגה של הדוח על הרווח הכולל לדרישות של העידכונים בכללי החשבונאות המקובלים בארה"ב (ASU 2011-05 ו-ASU 2011-12) ולאופן ההצגה המקובל של הדוח על הרווח הכולל בדוחות הכספיים של תאגידים בנקאיים בארה"ב. בהתאם לחוזר, הפריטים של רווח כולל אחר יוצגו בדוח נפרד שייקרא "דוח על הרווח הכולל", אשר יוצג מייד לאחר דוח רווח והפסד. כמו כן, התנועה בדוח על השינויים בהון העצמי בגין הסעיפים הכלולים ב"רווח כולל אחר מצטבר" תוצג בסכום אחד ופירוט והרכב התנועה של "רווח כולל אחר מצטבר" יוצג בביאור חדש על רווח כולל אחר מצטבר (ראו ביאור 33 להלן).
- היישום לראשונה והשפעתו.** ההוראות יושמו החל מיום 1 בינואר 2013, בדרך של יישום למפרע. ליישום ההוראה לראשונה לא היתה השפעה, למעט שינוי הצגתי. לפירוט לגבי הסיווגים מחדש כתוצאה מיישום ההוראות, ראו סעיף ג' 5.1 לעיל.
21. **דיווח מגזרי**
- מגזר פעילות מוגדר בתקנים בינלאומיים כמרכיב בתאגיד בנקאי אשר עוסק בפעילויות שמהן הוא עשוי להפיק הכנסות ולשאת בהוצאות; תוצאות פעולותיו נבחנות באופן סדיר על ידי ההנהלה והדירקטוריון לצורך קבלת החלטות בנוגע להקצאת משאבים והערכת ביצועיו; וכן קיים לגביו מידע פיננסי נפרד. החלוקה למגזרים ומתכונת הדיווח המתייחסת, נקבעו בהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. לפרטים נוספים, ראו ביאור 31 להלן.
22. **הפחתת הוצאות נדחות**
- הוצאות הנפקת איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים, מופחתות באופן יחסי ליתרת הקרן.
23. **חייבים וזכאים בגין פעילות בכרטיסי אשראי**
- במועד ביצוע העסקה נוצר לחברת כרטיסי אשראי הסולקת את העסקה, נכס בגין חוב של מנפיק הכרטיס או מחזיק הכרטיס ובמקביל התחייבות לבית העסק. כמו כן, לחברת כרטיסי אשראי כמנפיקה, נוצר נכס בגין חוב של מחזיק הכרטיס או של הבנק המנפיק ובמקביל התחייבות כלפי חברת כרטיסי אשראי הסולקת.
- יתרות חייבים וזכאים בגין פעילויות בכרטיסי אשראי מייצגות תנועות שעובדו עד ליום העסקים שקדם ליום הדיווח.
24. **גילויים בהקשר לצד קשור**
- IAS 24 בנושא "גילויים בהקשר לצד קשור" קובע את דרישות הגילוי בדבר היחסים עם צד קשור וכן על עסקאות ויתרות שטרם נפרעו עם צד קשור.
- בנוסף נדרש מתן גילוי על תגמול לאנשי מפתח ניהוליים. אנשי מפתח ניהוליים מוגדרים כאנשים שיש להם סמכות ואחריות לתכנון פעילות הישות, להכוונה ושליטה עליה במישרין או בעקיפין, לרבות דירקטור כלשהו (פעיל או לא פעיל) של ישות זו.
25. **עסקאות עם בעלי שליטה.** בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, מיישם הבנק את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב לצורך טיפול חשבונאי בפעולות בין תאגיד בנקאי לבין בעל שליטה בו ובין חברה בשליטת התאגיד הבנקאי. במצבים בהם בכללים כאמור לא קיימת התייחסות לאופן הטיפול, מיישם הבנק, בהתאם להוראות, את הכללים שנקבעו בתקן מספר 23 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות בנושא "הטיפול החשבונאי בעסקאות בין ישות לבין בעל השליטה בה". זאת, בעקבות לעקרונות אימוץ תקני הדיווח הכספי הבינלאומיים בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי.
- נכסים והתחייבויות שלגביהם בוצעה עסקה עם בעל שליטה, נמדדים לפי שווי הוגן במועד העסקה. בשל העובדה כי מדובר בעסקה במישור ההוני, נזקף להון ההפרש בין השווי ההוגן לבין התמורה מהעסקה.
- נטילת התחייבות או ויתור.** ההפרש בין השווי ההוגן של ההתחייבות לבין שוויה בספרים במועד הסילוק נזקף כרווח או כהפסד. ההפרש בין השווי ההוגן של ההתחייבות במועד הסילוק לתמורה שנקבעה, נזקף להון. במקרה של ויתור, השווי ההוגן של ההתחייבות שנמחלה נזקף להון.
- שיפוי.** סכום השיפוי נזקף לקרן הון.
- הלוואות, לרבות פיקדונות.** במועד ההכרה לראשונה, ההלוואה שניתנה לבעל השליטה או פיקדון שהתקבל מבעל השליטה, מוצגים בדוחות הכספיים לפי שוויים ההוגן כנכס או כהתחייבות, לפי העניין. ההפרש בין סכום ההלוואה שניתנה או פיקדון שהתקבל לבין שוויים ההוגן במועד ההכרה לראשונה נזקף להון.
- בתקופות הדיווח שלאחר מועד ההכרה לראשונה ההלוואה או הפיקדון כאמור מוצגים בדוחות הכספיים בעלותם המופחתת תוך יישום שיטת הריבית האפקטיבית, למעט מקרים בהם בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים הם מוצגים בשווי הוגן.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

26. היוון עלויות אשראי

במסגרת הוראות הפיקוח על הבנקים הובהר כי תאגיד בנקאי לא יהווון עלויות אשראי, מבלי שקבע מדיניות, נהלים ובקורות ברורים, באשר לקריטריונים להכרה בנכסים כשירים ובאשר לעלויות האשראי שהונו. בהתאם, הבנק אינו מהווה עלויות אשראי לנכס כשיר.

ה. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

1. **תקן חשבונאות מס' 29.** בחודש יולי 2006, פירסם המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות את תקן חשבונאות מס' 29, "אימוץ תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" (להלן: "התקן"). התקן אינו חל על תאגידי שדוחותיהם הכספיים ערוכים לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

בחודש יוני 2009, פירסם המפקח על הבנקים חוזר בעניין "דיווח של תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בישראל לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS)" אשר קובע את אופן האימוץ הצפוי של תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) על ידי תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי.

בהתאם לחוזר, תאריך היעד לדיווח של תאגידי בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי בהתאם לתקני ה-IFRS הינו:

- בנושאים שהם בליבת העסק הבנקאי – הפיקוח על הבנקים הצהיר על כוונה לקבל החלטה סופית בענין, שתיקבע בהתחשב בלוח הזמנים שייקבע בארה"ב ובהתקדמות תהליך ההתכנסות בין גופי התקינה הבינלאומית והאמריקאית.
- בנושאים שאינם בליבת העסק הבנקאי – התקנים בנושאים אלה אומצו בהדרגה במהלך השנים 2011 ו-2012, פרט ל-19 IAS, בנושא "הטבות עובד". (לפרטים בדבר טיטוט הוראה בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, ראו סעיף 5 להלן).

2. **הוראות בנושא אימוץ כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא מדידת הכנסות ריבית.** ביום 29 בדצמבר 2011, פורסמו הוראות אשר נועדו להתאים את הוראות הדיווח לציבור לצורך אימוץ הכללים שנקבעו במסגרת תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושא "עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות". ההוראה קובעת כללים לטיפול בעמלות מיצירת הלוואות ובעלויות ישירות ליצירת הלוואות. העמלות והעלויות הכשירות בהתאם לקריטריונים שנקבעו בהוראה לא יוכרו באופן מיידי בדוח רווח והפסד אלא יובאו בחשבון בחישוב שיעור הריבית האפקטיבית על הלוואה. בנוסף, ההוראה משנה טיפול בעמלות ועלויות הקשורות להתחייבויות להקצאת אשראי, לרבות עסקאות בכרטיסי אשראי. כמו כן, בהוראה נקבעו כללים בנוגע לטיפול בשינויים בתנאי החוב אשר לא מהווים ארגון מחדש של חוב בעייתי, טיפול בפירעונות מוקדמים של חובות וכן טיפול בעסקאות מתן אשראי אחרות כגון עסקאות סינדיקציה. בחוזר מיום 25 ביולי 2012, נקבע כי ההוראות בענין זה ייושמו מיום 1 בינואר 2014 ואילך.

בחודש אוקטובר 2013, פורסם קובץ שאלות ותשובות בנושא עמלות שאינן ניתנות להחזרה ועלויות אחרות, אשר קובע הנחיות והבהרות מסוימות בנוגע לאופן יישום התקן. בין היתר, יישום באופן של מכאן ואילך על עסקאות שנוצרו או חודשו החל מיום 1 בינואר 2014 ואילך, וכן המשך פריסה של עמלות מפירעון מוקדם.

ביום 24 באוקטובר 2013, פרסם המפקח על הבנקים חוזר בדבר "עדכון הוראות מעבר בנושא מדידת הכנסות ריבית". החוזר קובע הקלות בנושא שינוי תנאים של הלוואה שאינה מטופלת כארגון מחדש של חוב בעייתי, הטיפול בעמלות הקצאת אשראי וכן עמלת פרעון מוקדם. ההקלות נקבעו כהוראות מעבר לשנת 2014 בלבד.

בנוסף, הובהר כי תאגיד בנקאי לא יוכל לדחות במקביל עלויות פנימיות ביצירת הלוואות ללא אישור מוקדם מיחידת דיווח כספי בפיקוח על הבנקים.

להערכת הבנק, ליישום ההוראה תהיה השפעה שלילית בשנים הראשונות ליישומה, אולם לא ניתן להעריך בשלב זה את מהותיות ההשפעה.

3. **הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי.** ביום 18 ביולי 2013 הועברה לדיון בוועדה המייעצת טיוטה בנושא "הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי". הטיוטה מאריכה את התחולה של הוראת השעה בנושא חישוב הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בהתבסס על פילוח לפי ענפי משק, קובעת הבהרות והנחיות לאופן החישוב של שיעור הפסדי העבר וכן קובעת דרישות מקיפות בקשר להכללת ההתאמות בגין הגורמים הסביבתיים במסגרת מקדם ההפרשה. בנוסף, הטיוטה מרחיבה את דרישות התייעוד התומך במקדם ההפרשה הקבוצתית ובנאותות הכוללת של ההפרשה וכן מרחיבה את דרישות הדיווח להנהלה ולדירקטוריון.

ההשפעה הצפויה בגין יישום הנחיות בקשר לחישוב שיעור הפסדי העבר תטופל בדרך של שינוי אמדן ותיזקף לרווח והפסד.

בהתאם לטיוטה, לוח הזמנים ליישום ההוראות החדשות יהיה מדורג. מועד יישום לראשונה טרם נקבע סופית.

הבנק נערך ליישום ההוראה. לאור מורכבות ההוראה ואי בהירות בהתייחס לחלק ממרכיביה, לא ניתן להעריך בשלב זה את השפעתה.

1. עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

4. **דיווח על סכומים שסווגו מחדש מחוץ לרווח כולל אחר מצטבר.** ביום 3 באוקטובר 2013 פורסם חוזר בנושא, אשר מתקן את הוראות הדיווח לציבור. התיקונים נועדו להתאים את דרישות הגילוי על סכומים שסווגו מחדש מחוץ לרווח כולל אחר מצטבר לעדכון תקן חשבונאי אמריקאי ASU 2013-02. השינויים העיקריים בהוראות:
- לביאור על רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר נוספה דרישה לגילוי על הסעיפים בדוח רווח והפסד שבהם נכללו הסכומים שסווגו מחדש מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד;
 - בביאור על הכנסות מימון שאינן מריבית נוספה הערת שוליים המבהירה אילו סעיפים בביאור סווגו מחדש מרווח כולל אחר מצטבר.
- ההוראות שנקבעו בחוזר ייושמו למפרע החל מיום 1 בינואר 2014. ליישום ההוראות לא צפויה השפעה מהותית, פרט להשפעה הצגתית על ביאור רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
5. **טיוטה בנושא אימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים.** ביום 30 בינואר 2014 פרסם הפיקוח על הבנקים טיוטה בנושא זה. הטיוטה מעדכנת את דרישות ההכרה המדידה והגילוי בנושא הטבות לעובדים בהוראות הדיווח לציבור בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. טיוטה זו כוללת עדכונים מסוימים בהוראות הדיווח לציבור, אך אינה כוללת את כל העדכונים הנדרשים להוראות בעקבות אימוץ כללים אלו. נושאים אלו, לרבות הבהרות נוספות אם ידרשו, יטופלו בנפרד.
- הטיוטה קובעת כי התיקונים להוראות הדיווח הציבור יחולו מיום 1 בינואר 2015 כאשר בעת היישום לראשונה בנק יתקן למפרע את מספרי השוואה לתקופות המתחילות מיום 1 בינואר 2013 ואילך כדי לעמוד בדרישות הכללים כאמור.
- בין היתר, בהתאם לאמור בטיוטה:
- שיעור ההיוון לחישוב ההתחייבות בגין זכויות העובדים יתבסס על תשואות שוק של אגרות חוב ממשלתיות בישראל. כתוצאה מכך, תבוטל הוראת השעה בהוראות הקיימות הקובעת את שיעור ההיוון לחישוב עתודות לכיסוי זכויות עובדים.
 - תאגיד בנקאי יישם את כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב בנושא תשלומים מבוססי מניות כאמור ב- ASC 718 – Compensation – Stock Compensation.
- בהתאם לטיוטה שפרסם הפיקוח, נדרש בדוחות הכספיים לשנת 2013, לכל הפחות, לתת גילוי לאומדן ההשפעה הכמותית על ההון העצמי של חישוב ההתחייבויות בשל זכויות עובדים תוך שימוש בשיעורי היוון המבוססים על תשואות שוק למועד הדיווח של אג"ח ממשלתיות בישראל.
- להערכת הבנק ההשפעה הצפויה על ההון העצמי של הבנק ליום 31 בדצמבר 2013 בגין השפעת השינוי בשיעור ההיוון בלבד הינה כ- 865 מיליון ש"ח. יודגש כי לאימוץ כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים עשויות להיות השפעות נוספות על הבנק, לרבות השפעות על ההון העצמי. ההשפעה שצוינה לעיל אינה מביאה בחשבון השפעות נוספות כאמור אלא רק את השפעת השימוש בשיעורי היוון כפי שצוין לעיל.

2. מזומנים ופקדונות בבנקים⁽¹⁾

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2012	2013	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים				
13,490	16,165	19,589	19,545	מזומנים ופקדונות בבנקים מרכזיים
4,041	4,031	4,492	5,774	פקדונות בבנקים מסחריים
14	-	19	-	פקדונות בתאגידים בנקאיים מיוחדים
17,545	20,196	24,100	(2)25,319	סך-הכל מזומנים ופקדונות בבנקים
16,830	19,338	22,265	23,765	מזה: מזומנים, פקדונות בבנקים ופקדונות בבנקים מרכזיים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים

הערות:

(1) שעבודים, ראו ביאור 15 ד, ו, ט, יב.

(2) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה בסך של 1,659 מיליון ש"ח - ראו ביאור 8 א'.

3. ניירות ערך⁽¹⁾

א. הרכב הסעיף - מאוחד

31 בדצמבר 2013					
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽²⁾	
במיליוני שקלים חדשים					
(1) איגרות חוב מוחזקות לפדיון					
איגרות חוב ומלוות:					
3,738	3,738	278	-	4,016	של ממשלת ישראל
86	86	5	-	91	של מוסדות פיננסיים בישראל
64	64	1	3	62	של מוסדות פיננסיים זרים
1,298	1,298	20	41	1,277	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
1,988	1,988	61	71	1,978	של אחרים זרים ⁽³⁾
7,174	(3)7,174	365	115	7,424	סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

3. ניירות ערך⁽¹⁾ (המשך)

א. הרכב הסעיף - מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2013				
רווח כולל אחר מצטבר				
שוי הוגן ⁽²⁾	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן
במיליוני שקלים חדשים				
(2) ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב ומלוות:				
19,932	-	416	19,516	19,932
של ממשלת ישראל				
331	14	3	342	331
של ממשלות זרות				
628	-	20	608	628
של מוסדות פיננסיים בישראל				
2,748	153	47	2,854	2,748
של מוסדות פיננסיים זרים				
6,724	200	24	6,900	6,724
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)				
693	-	34	659	693
של אחרים בישראל				
52	9	-	61	52
של אחרים זרים ⁽⁸⁾				
⁽³⁾ 31,108	376	544	30,940	31,108
סך-הכל איגרות חוב				
⁽⁵⁾ 852	1	15	838	852
מניות				
31,960	⁽⁴⁾377	⁽⁴⁾559	31,778	31,960
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה				

31 בדצמבר 2013				
רווחים שטרם מומשו				
שוי הוגן ⁽²⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשוי הוגן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן
במיליוני שקלים חדשים				
(3) ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב ומלוות:				
2,019	3	2	2,020	2,019
של ממשלת ישראל				
4	-	-	4	4
של ממשלות זרות				
2	-	-	2	2
של מוסדות פיננסיים בישראל				
9	-	-	9	9
של מוסדות פיננסיים זרים				
50	2	-	52	50
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)				
89	-	1	88	89
של אחרים בישראל				
5	1	-	6	5
של אחרים זרים				
2,178	6	3	2,181	2,178
סך-הכל איגרות חוב				
13	2	1	14	13
מניות				
2,191	⁽⁶⁾8	⁽⁶⁾4	2,195	2,191
סך-הכל ניירות ערך למסחר				
41,575	500	928	41,147	41,325
סך-הכל ניירות ערך⁽⁹⁾				

הערות:

- (1) שעבודים, ראו ביאור 15.
- (2) נתוני שוי הוגן המבוססים על שערי בורסה, אינם משקפים בהכרח את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (3) כולל ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת בחברה מאוחדת בחו"ל, מהתיק לפידיון בעלות מופחתת של 837 מיליון ש"ח (כ-241 מיליון דולר) ומהתיק הזמין בשוי שוק של 3,475 מיליון ש"ח (כ-1,001 מיליון דולר).
- (4) כלולים "ברוח כולל אחר מצטבר".
- (5) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שוי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בסך של 751 מיליון ש"ח.
- (6) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (7) כולל סוכנויות של ממשלת ארה"ב ואיגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות ארה"ב, בסך של 1,971 מיליון ש"ח (ערך במאזן).
- (8) כולל סוכנויות של ממשלת ארה"ב, בסך של 52 מיליון ש"ח (ערך במאזן).
- (9) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה - ראו ביאור 8.

3. ניירות ערך⁽¹⁾ (המשך)

א. הרכב הסעיף - מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2012				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים				
(1) איגרות חוב המוחזקות לפדיון				
איגרות חוב ומלוות:				
3,250	3,250	259	-	3,509
של ממשלת ישראל				
30	30	3	-	33
של ממשלות זרות				
87	87	4	-	91
של מוסדות פיננסיים בישראל				
75	75	1	2	74
של מוסדות פיננסיים זרים				
1,520	1,520	44	2	1,562
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)				
2,026	2,026	143	2	2,167
של אחרים זרים ⁽³⁾				
6,988	6,988	454	6	7,436
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון				

31 בדצמבר 2012				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים				
(2) ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב ומלוות:				
20,610	20,027	591	8	20,610
של ממשלת ישראל				
917	911	6	-	917
של ממשלות זרות				
729	709	20	-	729
של מוסדות פיננסיים בישראל				
2,567	2,705	40	178	2,567
של מוסדות פיננסיים זרים				
9,754	9,691	127	64	9,754
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)				
705	681	27	3	705
של אחרים בישראל				
74	76	-	2	74
של אחרים זרים ⁽⁴⁾				
35,356	34,800	811	255	35,356
סך-הכל איגרות חוב				
704	703	1	-	704
מניות ⁽⁵⁾				
36,060	35,503	812	255	36,060
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה				

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

3. ניירות ערך⁽¹⁾ (המשך)

א. הרכב הסעיף - מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2012					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו	הפסדים שטרם מומשו	ההתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים					
(3) ניירות ערך למסחר					
איגרות חוב ומלוות:					
2,822	2,816	6	-	-	2,822
4	4	-	-	-	4
19	19	-	-	-	19
33	48	1	16	-	33
53	53	-	-	-	53
18	20	-	2	-	18
2	3	-	1	-	2
2,951	2,963	7	19	-	2,951
2	5	-	3	-	2
2,953	2,968	7	22 ⁽⁶⁾	-	2,953
46,449	45,459	1,273	283	-	46,001

הערות:

- (1) שעבודים, ראו ביאור 15.
- (2) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, אינם משקפים בהכרח את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (3) כולל ניירות ערך שנמכרו בתנאי רכישה חוזרת בחברה מאוחדת בחו"ל, מהתיק לפידיון בעלות מופחתת של 1,250 מיליון ש"ח (כ-335 מיליון דולר) ומהתיק הזמין בשווי שוק של 5,238 מיליון ש"ח (כ-1,403 מיליון דולר).
- (4) כוללים "ברווז כולל אחר מצטבר".
- (5) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בסך של 645 מיליון ש"ח.
- (6) נזקפו לדוח רווח והפסד.
- (7) כולל סוכנויות של ממשלת ארה"ב ואיגרות חוב מוניציפליות ואיגרות חוב של מדינות בארה"ב, בסך של 2,016 מיליון ש"ח (ערך במאזן).
- (8) כולל סוכנויות של ממשלת ארה"ב, בסך של 64 מיליון ש"ח (ערך במאזן).

לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב ובמניות, ראו ביאורים 23 ו-24, בהתאמה.

ב. הרכב הסעיף - הבנק

31 בדצמבר 2013				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים				
(1) איגרות חוב המוחזקות לפדיון				
איגרות חוב ומלוות:				
3,526	3,526	265	-	3,791
3,526	3,526	265	-	3,791

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

3. ניירות ערך⁽¹⁾ (המשך)

ב. הרכב הסעיף - הבנק (המשך)

31 בדצמבר 2013				
רווח כולל אחר מצטבר		עלות מופחתת		הערך במאזן
שווי הוגן ⁽²⁾	הפסדים	רווחים	(במניות-עלות)	
במיליוני שקלים חדשים				
(2) ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב ומלוות:				
14,940	*-	325	14,615	14,940
של ממשלת ישראל				
172	-	3	169	172
של ממשלות זרות				
110	*-	7	103	110
של מוסדות פיננסיים בישראל				
1,487	*-	37	1,450	1,487
של מוסדות פיננסיים זרים				
341	*-	17	324	341
של אחרים בישראל				
17,050	-	389	16,661	17,050
סך-הכל איגרות חוב				
⁽⁴⁾ 5	*-	-	5	5
מניות				
17,055	-	⁽³⁾ 389	16,666	17,055
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה				

31 בדצמבר 2013				
שווי הוגן ⁽²⁾	הפסדים שטרם מומשו	רווחים שטרם מומשו	עלות מופחתת (במניות-עלות)	הערך במאזן
	מהתאמות לשווי הוגן	מהתאמות לשווי הוגן		
במיליוני שקלים חדשים				
(3) ניירות ערך למסחר				
איגרות חוב ומלוות:				
1,956	3	1	1,958	1,956
של ממשלת ישראל				
74	-	1	73	74
של אחרים בישראל				
2,030	3	2	2,031	2,030
סך-הכל איגרות חוב				
1	2	-	3	1
מניות				
2,031	⁽⁵⁾ 5	⁽⁵⁾ 2	2,034	2,031
סך-הכל ניירות ערך למסחר				
22,877	5	656	22,226	22,612
סך-הכל ניירות ערך				

*סכום ההפסד נמוך מ-1 מיליון ש"ח. הערות:

- (1) שעבודים, ראו ביאור 15.
- (2) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, אינם משקפים בהכרח את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (3) כלולים "ברווח כולל אחר מצטבר".
- (4) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בסך של כ-5 מיליון ש"ח.
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד.

3. ניירות ערך⁽¹⁾ (המשך)

ב. הרכב הסעיף - הבנק (המשך)

31 בדצמבר 2012				
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים				
(1) איגרות חוב המוחזקות לפדיון				
איגרות חוב ומלוות:				
3,038	3,038	248	-	3,286
של ממשלת ישראל				
3,038	3,038	248	-	3,286
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון				

31 בדצמבר 2012				
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים	הפסדים	שווי הוגן ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים				
(2) ניירות ערך זמינים למכירה				
איגרות חוב ומלוות:				
16,513	16,049	472	8	16,513
של ממשלת ישראל				
240	234	6	-	240
של ממשלות זרות				
103	97	6	-	103
של מוסדות פיננסיים בישראל				
702	672	30	-	702
של מוסדות פיננסיים זרים				
243	231	13	1	243
של אחרים בישראל				
17,801	17,283	527	9	17,801
סך-הכל איגרות חוב				
4	4	-	-	4
מניות ⁽⁴⁾				
17,805	17,287	(3)527	(3)9	17,805
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה				

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

3. ניירות ערך⁽¹⁾ (המשך)

ב. הרכב הסעיף - הבנק (המשך)

31 בדצמבר 2012					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות-עלות)	רווחים שטרם מומשו	ההתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים					
(3) ניירות ערך למסחר					
איגרות חוב ומלוות:					
2,759	2,753	6	-	-	2,759
של ממשלת ישראל					
6	6	-	-	-	6
של מוסדות פיננסיים בישראל					
15	31	-	16	16	15
של מוסדות פיננסיים זרים					
2,780	2,790	6	16	16	2,780
סך-הכל איגרות חוב					
1	3	-	2	2	1
מניות					
2,781	2,793	(5)6	(5)18	18	2,781
סך-הכל ניירות ערך למסחר					
23,872	23,118	781	27	27	23,872
סך-הכל ניירות ערך					

הערות:

- (1) שעבדים, ראו ביאור 15.
- (2) נתוני שווי הוגן המבוססים על שערי בורסה, אינם משקפים בהכרח את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (3) כלולים "ברוח כולל אחר מצטבר".
- (4) כולל מניות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי העלות, בסך של כ-4 מיליון ש"ח.
- (5) נזקפו לדוח רווח והפסד.

לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באיגרות חוב ובמניות, ראו ביאורים 23 ו-24, בהתאמה.

3. ניירות ערך⁽¹⁾ (המשך)

ג. עלות מופחתת והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של איגרות חוב מוחזקות לפדיון אשר נמצאות בפוזיציות הפסד שטרם מומש - מאוחד

31 בדצמבר 2013							
12 חודשים ומעלה			פחות מ-12 חודשים				
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן			הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן				
סך-הכל	20-40%	0-20%	עלות מופחתת		עלות מופחתת		עלות מופחתת
			סך-הכל	20-40%	0-20%	עלות מופחתת	
במיליוני שקלים חדשים							
איגרות חוב מוחזקות לפדיון							
איגרות חוב ומלוות:							
3	-	3	31	-	-	-	-
8	-	8	219	33	-	33	777
9	-	9	93	62	-	62	696
20	-	20	343	95	-	95	1,473
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון							

31 בדצמבר 2012							
12 חודשים ומעלה			פחות מ-12 חודשים				
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן			הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן				
סך-הכל	20-40%	0-20%	עלות מופחתת		עלות מופחתת		עלות מופחתת
			סך-הכל	20-40%	0-20%	עלות מופחתת	
במיליוני שקלים חדשים							
איגרות חוב מוחזקות לפדיון							
איגרות חוב ומלוות:							
-	-	-	-	2	-	2	34
-	-	-	-	2	-	2	230
-	-	*-	6	2	-	2	200
-	-	-	6	6	-	6	464
סך-הכל איגרות חוב מוחזקות לפדיון							

*סכום ההפסד נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

3. ניירות ערך⁽¹⁾ (המשך)

ד. שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה אשר נמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש - מאוחד

31 בדצמבר 2013							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם מומשו				הפסדים שטרם מומשו			
סך-הכל	20-40%	0-20%	שווי הוגן	סך-הכל	20-40%	0-20%	שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים							
ניירות ערך זמינים למכירה							
איגרות חוב ומלוות:							
-	-	-	-	-	-	*-	98
של ממשלת ישראל							
-	-	-	-	14	-	14	160
של ממשלות זרות							
153	47	106	844	-	-	*-	95
של מוסדות פיננסיים זרים							
47	-	47	1,176	153	-	153	4,195
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)							
-	-	*-	7	-	-	*-	13
של אחרים בישראל							
-	-	-	-	9	1	8	52
של אחרים זרים							
200	47	153	2,027	176	1	175	4,613
סך-הכל איגרות חוב							
-	-	-	-	1	-	1	15
מניות							
200	47	153	2,027	177	1	176	4,628
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה							

31 בדצמבר 2012							
12 חודשים ומעלה				פחות מ-12 חודשים			
הפסדים שטרם מומשו				הפסדים שטרם מומשו			
סך-הכל	20-40%	0-20%	שווי הוגן	סך-הכל	20-40%	0-20%	שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים							
ניירות ערך זמינים למכירה							
איגרות חוב ומלוות:							
8	-	8	2,876	-	-	*-	494
של ממשלת ישראל							
-	-	-	-	-	-	*-	172
של ממשלות זרות							
175	79	96	1,212	3	-	3	188
של מוסדות פיננסיים זרים							
13	-	13	437	51	-	51	3,910
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)							
1	-	1	35	2	-	2	279
של אחרים בישראל							
-	-	-	-	2	-	2	76
של אחרים זרים							
197	79	118	4,560	58	-	58	5,119
סך-הכל איגרות חוב							
197	79	118	4,560	58	-	58	5,119
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה							

*סכום ההפסד נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

3. ניירות ערך (המשך)

ה. **פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים.** תיק ניירות הערך של הבנק ליום 31 בדצמבר 2013 כולל השקעה בניירות ערך מגובי נכסים, בעיקר איגרות חוב מגובות משכנתא (MBS) אשר מוחזקות בעיקר בידי אי די בי ניו יורק.

נייר ערך המגובה במשכנתא MBS. סוג של נייר ערך מגובה בנכסים (ABS), המגובה במשכנתא או במאגר של משכנתאות ושבינו משתלמים תשלומים תקופתיים של קרן וריבית. נייר ערך זה ידוע גם כנייר ערך המתייחס למשכנתא או העובר דרך משכנתא.

בהתאם למדיניות של אי די בי ניו יורק, ההשקעה באיגרות חוב מגובות משכנתא (MBS's) מוגבלת ל-75% מכלל תיק ההשקעות, פרט ל-Ginnie Mae. טרם רכישתם, נעשית הערכה של סיכוני השוק של ניירות ערך אלה, כדי לקבוע את התאמתם להיכלל בתיק ניירות הערך. יתר על כן, נאסרה רכישתן של רצועות מסוימות, בעלות סיכון גבוה.

ניירות ערך מסוג העבר באמצעות Mortgage Pass-Through. נייר ערך המונפק על ידי גוף פיננסי, המהווה אחזקה בחלק יחסי על תיק הלוואות משכנתא של לווים פרטיים. כאשר ההנפקה מתבצעת על ידי Ginnie Mae, סוכנות של ממשלת ארה"ב (להלן: "GNMA"), קיימת ערבות של ממשלת ארה"ב. כאשר ההנפקה מתבצעת על ידי Fannie Mae או Freddie Mac, סוכנויות הפועלות בחסות ממשלת ארה"ב (Government Sponsored Enterprises; להלן: "GSE"), קיימת ערבות של המנפיק לכל הפסד בתיק הלוואות שמגבה את האגרת. כאשר ההנפקה מתבצעת על ידי גופים פיננסיים אחרים, איגרת החוב מגובה על ידי המשכנתאות בלבד. המנפיקים הגדולים של הנכסים המאוגחים הינם GSE's, אשר להן דירוג אשראי גבוה. ה-GSE's פועלות בחסות ממשלת ארה"ב והן מפוקחות על ידה, אולם לא קיימת ערבות מוצהרת של ממשלת ארה"ב ל-GSE's.

בהלוואות משכנתא יש זכות בידי הלווה הפרטי לבצע פירעון מוקדם של המשכנתא בכל עת. כתוצאה מכך, קיימת למשקיע חשיפת ריבית (פרעונות מוקדמים), כמו גם חשיפות למצב שוק הנדל"ן ולכלכלה באופן כללי.

התחייבויות משכנתא מובטחות - Collateralized Mortgage Obligation CMO. איגרת חוב מובנית, המגובה על ידי תיק של הלוואות משכנתא של לווים פרטיים בארה"ב. ה-CMO מחולק לרצועות. כל רצועה היא איגרת חוב, הזכאית לקבל תשלומי קרן וריבית לפני או אחרי איגרות אחרות ב-CMO, כך שכל איגרת משקפת משך חיים אחר וסיכון ריבית אחר.

כאשר ה-CMO מונפק על ידי GNMA או GSE's קיימת ערבות של המנפיק לכל הפסד במאגר הלוואות שמגבה את האגרת. כאשר ה-CMO מונפק על ידי גופים פיננסיים אחרים, אגרת החוב מגובה על ידי המשכנתאות בלבד, וקיימת קדימות כללית לאגרות חוב בדירוג גבוה בקבלת הקרן והריבית על פני איגרות חוב, המדורגות נמוך יותר.

CLO (Collateralized Loan Obligation). איגרת חוב המגובה בתיק הלוואות.

FNMA (Fannie Mae). חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זו ערבות של ממשלת ארה"ב).

FHLMC (Freddie Mac). סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זו ערבות של ממשלת ארה"ב).

GNMA (Ginnie Mae). חברה פדרלית למשכנתאות. איגרות החוב המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).

3. ניירות ערך (המשך)

ו. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

31 בדצמבר 2013			
עלות מוכחת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ⁽¹⁾	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):			
ניירות ערך זמינים למכירה			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):			
288	1	4	285
ניירות ערך בערבות GNMA			
2,622	15	66	2,571
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
2,910	16	70	2,856
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-1 REMIC CMO):			
3,971	8	130	3,849
ניירות ערך שהונפקו ע"י FHLMC, FNMA או GNMA או בערבותם			
19	-	*-	19
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
3,990	8	130	3,868
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות אחרים			
6,900	24	200	6,724
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מוחזקים לפידיון			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):			
52	3	-	55
ניירות ערך בערבות GNMA			
41	2	-	43
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
93	5	-	98
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-1 REMIC CMO):			
1,161	7	41	1,127
ניירות ערך שהונפקו ע"י FHLMC, FNMA או GNMA או בערבותם			
44	8	-	52
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
1,205	15	41	1,179
סך-הכל ניירות ערך לפידיון מגובי משכנתאות אחרים			
1,298	20	41	1,277
סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך למסחר			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):			
1	-	-	1
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-1 REMIC CMO):			
51	-	2	49
ניירות ערך שהונפקו ע"י FHLMC, FNMA או GNMA או בערבותם			
52	-	2	50
סך-הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)			
8,250	44	243	8,051
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			

*סכום ההפסד נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

הערה:

(1) בניירות ערך זמינים למכירה - רווח כולל אחר מצטבר.

3. ניירות ערך (המשך)

1. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

31 בדצמבר 2012			
עלות מוכחת	לשווי הוגן ⁽¹⁾	לשווי הוגן ⁽¹⁾	לשווי הוגן
רווחים שטרם מומשו	התאמות	התאמות	התאמות
רווחים שטרם מומשו	התאמות	התאמות	התאמות
1. ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):			
ניירות ערך זמינים למכירה			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):			
186	3	*-	189
ניירות ערך בערבות GNMA			
2,434	70	*-	2,504
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
2,620	73	*-	2,693
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-1 REMIC CMO):			
6,355	50	62	6,343
ניירות ערך שהונפקו ע"י FHLMC, FNMA או GNMA או בערבותם			
21	1	-	22
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
6,376	51	62	6,365
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות אחרים			
8,996	124	62	9,058
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מוחזקים לפידיון			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):			
79	4	-	83
ניירות ערך בערבות GNMA			
67	4	-	71
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
146	8	-	154
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-1 REMIC CMO):			
1,326	24	2	1,348
ניירות ערך שהונפקו ע"י FHLMC, FNMA או GNMA או בערבותם			
48	12	-	60
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
1,374	36	2	1,408
סך-הכל ניירות ערך לפידיון מגובי משכנתאות אחרים			
1,520	44	2	1,562
סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך למסחר			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):			
2	-	-	2
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-1 REMIC CMO):			
51	-	*-	51
ניירות ערך שהונפקו ע"י FHLMC, FNMA או GNMA או בערבותם			
53	-	*-	53
סך-הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)			
10,569	168	64	10,673
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
2. ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)			
אגרות חוב מובטחות מסוג CLO			
695	3	2	696
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)			
695	3	2	696
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות, מגובי נכסים			
11,264	171	66	11,369

*סכום ההפסד נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

הערה:

(1) בניירות ערך זמינים למכירה - רווח כולל אחר מצטבר.

3. ניירות ערך (המשך)

ז. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש

31 בדצמבר 2013			
פחות מ-12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
הפסדים שטרם שוי הוגן	הפסדים שטרם שוי הוגן	הפסדים שטרם שוי הוגן	הפסדים שטרם שוי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):			
ניירות ערך זמינים למכירה			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):			
		4	164
		66	1,966
		70	2,130
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו-STRIPPED MBS):			
		83	2,046
		*-	19
		83	2,065
		153	4,195
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מוחזקים לפידיון			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו-MBS STRIPPED):			
		34	743
		34	743
		34	743
סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך למסחר			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו-STRIPPED MBS):			
		2	41
		2	41
		2	41
סך-הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)			
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			

*סכום ההפסד נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

3. ניירות ערך (המשך)

ז. פירוט נוסף על בסיס מאוחד לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)
פירוט נוסף לגבי ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש (המשך)

31 בדצמבר 2012			
פחות מ- 12 חודשים		12 חודשים ומעלה	
הפסדים שטרם שוי הוגן	הפסדים שטרם שוי הוגן	הפסדים שטרם שוי הוגן	הפסדים שטרם שוי הוגן
במיליוני שקלים חדשים			
1. ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS):			
ניירות ערך זמינים למכירה			
א. ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Mortgage Pass Through):			
-	-	*-	68
ניירות ערך בערבות GNMA			
-	-	*-	98
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC			
-	-	*-	166
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות מסוג העבר באמצעות			
ב. ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו-STRIPPED MBS):			
12	437	50	3,349
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC או GNMA או בערבותם			
12	437	50	3,349
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
12	437	50	3,515
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מוחזקים לפידיון			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו-STRIPPED MBS):			
-	-	2	228
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC או GNMA או בערבותם			
-	-	2	228
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים			
-	-	2	228
סך-הכל ניירות ערך מוחזקים לפידיון מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך למסחר			
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל REMIC, CMO ו-STRIPPED MBS):			
*-	14	*-	27
ניירות ערך שהונפקו ע"י FNMA וע"י FHLMC או GNMA או בערבותם			
*-	14	*-	27
סך-הכל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות (MBS)			
12	451	52	3,770
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
2. ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)			
-	-	2	395
אגרות חוב מסוג CLO			
-	-	2	395
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי נכסים (ABS)			
12	451	54	4,165
סך-הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

*סכום ההפסד נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

ח. בתיק הזמין למכירה נכללו איגרות חוב קונצרניות, לרבות איגרות חוב של בנקים, בהיקף כולל של כ-4,121 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2012: 4,075 מיליון ש"ח). יתרת איגרות החוב האמורות כלה, ליום 31 בדצמבר 2013, הפסדים שטרם מומשו בסך של כ-162 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2012: כ-183 מיליון ש"ח).

ט. מרבית הפסדים שטרם מומשו ליום 31 בדצמבר 2013 נובעים מניירות ערך המדורגים כ-"דירוג השקעה", והם מיוחסים למספר גורמים, לרבות שינויים בשיעור ריבית השוק לאחר מועד הרכישה, גידול במרווחים שחל בשוק האשראי לגבי סוגים דומים של ניירות ערך, השפעת השווקים הלא פעילים ושינויים בדירוג ניירות הערך. באשר לניירות ערך המייצגים חוב, אין כאלה שעברו זמן פרעונם או כאלה שלגביהם הבנק ו/או חברות הבת הרלבנטיות מעריכים כיום שאין סבירות שיצליחו לגבות את כל הסכומים המגיעים להם בהתאם לתנאים של חוזה ההשקעה.

3. ניירות ערך (המשך)

כיוון שלבנק ולחברות הבת הרלבנטיות יש את היכולת והכוונה להמשיך ולהחזיק בניירות הערך בעלי הפסד שלא מומש עד להתאוששות במחיר השוק (כאשר לגבי איגרות חוב הדבר יכול לקרות רק בעת מועד פדיונם), הבנק וחברות הבת הרלבנטיות אינם רואים בירידת הערך של השקעות אלה ליום 31 בדצמבר 2013, ירידה בעלת אופי אחר מאשר זמני, פרט לניירות ערך מסויימים, שבגינם נערכה הפרשה לירידת ערך.

בשנת 2013 נרשמה הפרשה לירידת ערך בעלת אופי אחר מזמני לגבי מספר ניירות ערך בסך של 10 מיליון דולר (33 מיליון ש"ח) [2012: 8 מיליון דולר (28 מיליון ש"ח)]. לפרטים בדבר ההפרשה שנערכה על רקע סיווג ניירות הערך של DBLA כנכסים המסווגים כמוחזקים למכירה, ראו ביאור 8א להלן.

י. תיק ניירות הערך של קבוצת דיסקונט ליום 31 בדצמבר 2013 כולל השקעה ישירה באיגרות חוב של Fannie Mae (FHLB), Freddie Mac-1 Mae (להלן: "הסוכנויות הפדרליות"), אשר מוחזקות בידי אי די בי ניו יורק, בסך של 25 מיליון דולר (87 מיליון ש"ח), לעומת 76 מיליון דולר ביום 31 בדצמבר 2012 (284 מיליון ש"ח).

יא. **הצגה בשווי הוגן.** ביתרת ניירות ערך לימים 31 בדצמבר 2013 ו-31 בדצמבר 2012, נכללו ניירות ערך בסך של 33,400 מיליון ש"ח, ו-38,368 מיליון ש"ח, בהתאמה, שהוצגו בשווי הוגן.

יב. מידע לגבי איגרות חוב פגומות - מאוחד

	31 בדצמבר 2012	31 בדצמבר 2013
במיליוני שקלים חדשים		
יתרת חוב רשומה של איגרות חוב פגומות שאינן צוברות הכנסות ריבית	82	21

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

כללי: חובות - בביאור זה: אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

א. חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת הפרשה להפסדי אשראי - מאוחד

אשראי לציבור						
מסחרי	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	אנשים פרטיים - אחר	בנקים וממשלות	סך-הכל	במיליוני שקלים חדשים	
					2013	2012
2013						
1,636	225	395	2,256	5	2,261	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2012
538	31	13	582	(2)	580	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(690)	(1)	(261)	(952)	-	(952)	מחיקות חשבונאיות
249	-	207	456	-	456	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(441)	(1)	(54)	(496)	-	(496)	מחיקות חשבונאיות נטו
(19)	-	-	(19)	-	(19)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
(5)	-	-	(5)	-	(5)	נכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה
1,709	255	354	2,318	3	2,321	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2013
153	1	30	184	-	184	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
2012						
1,477	230	440	2,147	4	2,151	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2011
705	-	20	725	1	726	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(781)	(7)	(263)	(1,051)	-	(1,051)	מחיקות חשבונאיות
241	2	198	441	-	441	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(540)	(5)	(65)	(610)	-	(610)	מחיקות חשבונאיות נטו
(6)	-	-	(6)	-	(6)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
1,636	225	395	2,256	5	2,261	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2012
132	-	39	171	-	171	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
2011						
-	-	-	6,384	-	6,384	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
-	-	-	(5,543)	-	(5,543)	מחיקות חשבונאיות נטו שהוכרו ליום 1.1.2011
-	-	-	1,382	-	1,382	שינויים אחרים בהפרשה ליום 1.1.2011 (נזקפו להון).
1,490	241	492	2,223	(¹)	2,223	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 1 בינואר 2011
640	(4)	138	774	4	778	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(962)	(7)	(281)	(1,250)	-	(1,250)	מחיקות חשבונאיות
309	-	91	400	-	400	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(653)	(7)	(190)	(850)	-	(850)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,477	230	440	2,147	4	2,151	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2011
134	-	38	172	-	172	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

הערה:

(1) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

(2) לא כולל יתרות ששוונו נכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה - ראו ביאור 8.א.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל חובות בגינם היא חושבה – מאוחד

אשראי לציבור						
סך-הכל	בנקים וממשלות	סך-הכל	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור		מסחרי	
			אנשים פרטיים - אחר	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור		
במיליוני שקלים חדשים						
31 בדצמבר 2013						
יתרת חוב רשומה של חובות:						
72,822	7,260	65,562	4,401	-	61,161	שנבדקו על בסיס פרטני
						שנבדקו על בסיס קבוצתי:
20,373	-	20,373	-	19,978	395	שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
33,636	1,578	32,058	15,616	29	16,413	קבוצתי אחר
126,831	8,838	117,993	20,017	20,007	77,969	סך-הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
1,410	1	1,409	80	-	1,329	שנבדקו על בסיס פרטני
						שנבדקו על בסיס קבוצתי:
258	-	258	-	(1)254	4	שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
469	2	467	244	-	223	קבוצתי אחר
2,137	3	2,134	324	254	1,556	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי
31 בדצמבר 2012						
יתרת חוב רשומה של חובות:						
71,182	4,577	66,605	(2)2,925	35	(2)63,645	שנבדקו על בסיס פרטני
						שנבדקו על בסיס קבוצתי:
19,790	-	19,790	-	19,544	246	שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
38,398	5,097	33,301	(3)(2)15,774	86	(3)(2)17,441	קבוצתי אחר
129,370	9,674	119,696	18,699	19,665	81,332	סך-הכל חובות
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:						
1,340	-	1,340	(2)64	-	(2)1,276	שנבדקו על בסיס פרטני
						שנבדקו על בסיס קבוצתי:
226	-	226	-	(1)224	2	שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
524	5	519	(2)292	1	(2)226	קבוצתי אחר
2,090	5	2,085	356	225	1,504	סך-הכל הפרשה להפסדי אשראי

הערה:

- (1) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 17 מיליוני ש"ח (31.12.2012 - 15 מיליוני ש"ח), ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 70 מיליוני ש"ח (31.12.2012 - 42 מיליוני ש"ח).
- (2) סווג מחדש בשל טיוב הסיווג למסלולי בחינה.
- (3) סווג מחדש בשל טיוב ענפי של יתרה הדדית.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

3. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי - הבנק

אשראי לציבור						
מסחרי	לדיר	פרטיים - הלוואות	אנשים פרטיים - אחר	בנקים		
				סך-הכל	וממשלות	
במיליוני שקלים חדשים						
2013						
1,109	216	184	1,509	(1)	1,509	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2012
406	26	(6)	426	-	426	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(505)	(1)	(132)	(638)	-	(638)	מחיקות חשבונאיות
184	-	109	293	-	293	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(321)	(1)	(23)	(345)	-	(345)	מחיקות חשבונאיות נטו
(1)	-	-	(1)	-	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
1,193	241	155	1,589	(1)	1,589	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2013
139	1	13	153	-	153	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
2012						
982	222	212	1,416	1	1,417	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2011
569	(1)	22	590	(1)	589	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(627)	(7)	(157)	(791)	-	(791)	מחיקות חשבונאיות
185	2	107	294	-	294	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(442)	(5)	(50)	(497)	-	(497)	מחיקות חשבונאיות נטו
1,109	216	184	1,509	(1)	1,509	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2012
117	-	17	134	-	134	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים
2011						
-	-	-	5,290	-	5,290	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת השנה
-	-	-	(4,860)	-	(4,860)	מחיקות חשבונאיות נטו שהוכרו ליום 1.1.2011
-	-	-	1,062	-	1,062	שינויים אחרים בהפרשה ליום 1.1.2011 (נזקפו להון).
1,024	233	235	1,492	(1)	1,492	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 1 בינואר 2011
450	(4)	127	573	1	574	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(641)	(7)	(241)	(889)	-	(889)	מחיקות חשבונאיות
149	-	91	240	-	240	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(492)	(7)	(150)	(649)	-	(649)	מחיקות חשבונאיות נטו
982	222	212	1,416	1	1,417	יתרת הפרשה להפסדי אשראי ליום 31 בדצמבר 2011
116	-	19	135	-	135	מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

הערה:

(1) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

4. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות ועל חובות בגינם היא חושבה – הבנק

אשראי לציבור						מסחרי	סה"כ
בנקים וממשלות	סה"כ	אנשים פרטיים – אחר	אנשים פרטיים – הלוואות לדיור	אנשים פרטיים – הלוואות	סה"כ		
במיליוני שקלים חדשים							
31 בדצמבר 2013							
יתרת חוב רשומה של חובות:							
	55,643	49,806	2,027	-	47,779		שנבדקו על בסיס פרטני
	5,837						שנבדקו על בסיס קבוצתי:
	-	17,545	-	17,260	285		שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
	12,142	12,142	8,527	-	3,615		קבוצתי אחר
	85,330	79,493	10,554	17,260	51,679		סה"כ-הכל חובות⁽¹⁾
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:							
	1,014	1,014	25	-	989		שנבדקו על בסיס פרטני
	-						שנבדקו על בסיס קבוצתי:
	244	244	-	⁽¹⁾ 240	4		שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
	178	178	117	-	61		קבוצתי אחר
	1,436	1,436	142	240	1,054		סה"כ-הכל הפרשה להפסדי אשראי
31 בדצמבר 2012							
יתרת חוב רשומה של חובות:							
	57,393	51,723	⁽²⁾ 413	35	⁽²⁾ 51,275		שנבדקו על בסיס פרטני
	-	-	-	-	-		שנבדקו על בסיס קבוצתי:
	17,389	17,389	-	17,143	246		שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
	13,292	13,292	⁽²⁾ 9,478	64	⁽²⁾ 3,750		קבוצתי אחר
	88,074	82,404	9,891	17,242	55,271		סה"כ-הכל חובות⁽¹⁾
הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות:							
	946	946	⁽²⁾ 10	-	⁽²⁾ 936		שנבדקו על בסיס פרטני
	-	-	-	-	-		שנבדקו על בסיס קבוצתי:
	217	217	-	⁽¹⁾ 215	2		שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור
	212	212	⁽²⁾ 157	1	⁽²⁾ 54		קבוצתי אחר
	1,375	1,375	167	216	992		סה"כ-הכל הפרשה להפסדי אשראי

הערות:

- (1) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס פרטני בסך 16 מיליוני ש"ח (31.12.2012-14 מיליוני ש"ח), ושחושבה על בסיס קבוצתי בסך 60 מיליוני ש"ח (31.12.2012-37 מיליוני ש"ח).
- (2) סווג מחדש בשל טיוב הסיווג למסלולי בחינה.
- (3) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות

1. איכות אשראי ופיגורים – המאוחד

31 בדצמבר 2013					
חובות לא פגומים – מידע נוסף		בעייתיים ⁽¹⁾			
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾	בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	סך-הכל	פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני שקלים חדשים					
פעילות לווים בישראל					
ציבורי-מסחרי					
13	11	5,696	308	80	5,308
בינוי ונדל"ן – בינוי					
3	–	8,273	586	132	7,555
בינוי ונדל"ן – פעילות בנדל"ן					
1	2	6,566	147	143	6,276
שרותים פיננסיים					
41	27	37,695	1,511	1,498	34,686
מסחרי – אחר					
58	40	58,230	2,552	1,853	53,825
סך-הכל מסחרי					
85	435	19,928	–	⁽⁵⁾ 471	19,457
אנשים פרטיים הלוואות לדיור					
57	49	18,802	94	247	18,461
אנשים פרטיים – אחר					
200	524	96,960	2,646	2,571	91,743
סך-הכל ציבור-פעילות בישראל					
–	–	1,142	–	–	1,142
בנקים בישראל					
–	–	1,806	–	–	1,806
ממשלת ישראל					
200	524	99,908	2,646	2,571	94,691
סך-הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבורי-מסחרי					
–	–	6,095	692	206	5,197
בינוי ונדל"ן					
1	–	13,644	504	121	13,019
מסחרי אחר					
1	–	19,739	1,196	327	18,216
סך-הכל מסחרי					
1	7	1,294	10	6	1,278
אנשים פרטיים					
2	7	21,033	1,206	333	19,494
סך-הכל ציבור פעילות בחו"ל					
–	–	5,861	–	–	5,861
בנקים בחו"ל					
–	–	29	–	–	29
ממשלות בחו"ל					
2	7	26,923	1,206	333	25,384
סך-הכל פעילות בחו"ל					
202	531	117,993	3,852	2,904	111,237
סך-הכל ציבור					
–	–	7,003	–	–	7,003
סך-הכל בנקים					
–	–	1,835	–	–	1,835
סך-הכל ממשלות					
202	531	126,831	3,852	2,904	120,075
סך-הכל					

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים - המאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2012						
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ⁽¹⁾				
בפיגור של 90 ימים או יותר ⁽³⁾	בפיגור של 30 ועד 89 ימים ⁽⁴⁾	סך-הכל	פגומים ⁽²⁾	לא פגומים	לא בעייתיים	
במיליוני שקלים חדשים						
פעילות לווים בישראל						
ציבורי-מסחרי						
11	3	5,740	632	84	5,024	בינוי ונדל"ן - בינוי
3	1	8,106	489	7	7,610	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
-	1	7,698	420	247	7,031	שרותים פיננסיים
56	25	37,858	1,470	869	35,519	מסחרי - אחר
70	30	59,402	3,011	1,207	55,184	סך-הכל מסחרי
92	592	19,613	-	472 ⁽⁵⁾	19,141 ⁽⁶⁾	אנשים פרטיים הלוואות לדיור
53	48	17,472	147	253 ⁽⁷⁾	17,072 ⁽⁷⁾	אנשים פרטיים - אחר
215	670	96,487	3,158	1,932	91,397	סך-הכל ציבורי-פעילות בישראל
-	-	1,267	-	-	1,267	בנקים בישראל
-	-	1,614	-	-	1,614	ממשלת ישראל
215	670	99,368	3,158	1,932	94,278	סך-הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל						
ציבורי-מסחרי						
-	-	7,452	1,511	201	5,740	בינוי ונדל"ן
5	-	14,478	769	286	13,423	מסחרי אחר
5	-	21,930	2,280	487	19,163	סך-הכל מסחרי
8	1	1,279	7	9	1,263	אנשים פרטיים
13	1	23,209	2,287	496	20,426	סך-הכל ציבורי פעילות בחו"ל
-	-	6,711	-	-	6,711	בנקים בחו"ל
-	-	82	-	-	82	ממשלות בחו"ל
13	1	30,002	2,287	496	27,219	סך-הכל פעילות בחו"ל
228	671	119,696	5,445	2,428	111,823	סך-הכל ציבור
-	-	7,978	-	-	7,978	סך-הכל בנקים
-	-	1,696	-	-	1,696	סך-הכל ממשלות
228	671	129,370	5,445	2,428	121,497	סך-הכל

הערות:

- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ולרבות הלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 יום או יותר.
- (2) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי ראה ביאור 2.1.4.ג. להלן.
- (3) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (4) חובות בפיגור של 30 ועד 89 יום, אשר צוברים הכנסות ריבית בסך 93 מיליוני ש"ח (31.12.2012 - 196 מיליוני ש"ח) סווגו כבעייתיים שאינם פגומים.
- (5) כולל הלוואות לדיור בסך 7 מיליוני ש"ח (31.12.2012 - 13 מיליוני ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת ההלוואה שטרם הגיע מועד פרעונה.
- (6) סווג מחדש בשל טיוב הסינוג של הלוואות לדיור.
- (7) סווג מחדש על מנת להציג חובות מסויימים באשראי בעייתי (בעקבות סיווג בחברה מאוחדת).

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים - מאוחד

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

31 בדצמבר 2013					
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים ⁽³⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	
במליוני שקלים חדשים					
פעילות לווים בישראל					
ציבורי-מסחרי					
3,851	308	258	15	50	בינוי ונדל"ן - בינוי
2,003	586	334	49	252	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
495	147	31	29	116	שרותים פיננסיים
5,936	1,511	691	238	820	מסחרי - אחר
12,285	2,552	1,314	331	1,238	סך-הכל מסחרי
1	-	-	-	-	אנשים פרטיים הלוואות לדיור
460	94	49	14	45	אנשים פרטיים - אחר
12,746	2,646	1,363	345	1,283	סך-הכל ציבורי-פעילות בישראל
-	-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	ממשלת ישראל
12,746	2,646	1,363	345	1,283	סך-הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל					
ציבורי-מסחרי					
1,309	692	277	27	415	בינוי ונדל"ן
777	504	132	84	372	מסחרי אחר
2,086	1,196	409	111	787	סך-הכל מסחרי
11	10	1	3	9	אנשים פרטיים
2,097	1,206	410	114	796	סך-הכל ציבורי פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	ממשלות בחו"ל
2,097	1,206	410	114	796	סך-הכל פעילות בחו"ל
14,843	3,852	1,773	459	2,079	סך-הכל ציבורי
-	-	-	-	-	סך-הכל בנקים
-	-	-	-	-	סך-הכל ממשלות
14,843	3,852	1,773	459	2,079	סך-הכל
מזה:					
	2,088	1,192	381	896	נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים
	1,649	904	172	745	חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים - מאוחד (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2012				
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים ⁽³⁾⁽⁴⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים סך-הכל יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים לא קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת הפרשה פרטנית ⁽²⁾	יתרת ⁽¹⁾ חובות פגומים בגינם קיימת הפרשה פרטנית ⁽²⁾
במליוני שקלים חדשים				
פעילות לוויים בישראל				
ציבורי-מסחרי				
4,740	632	516	36	116
2,047	489	439	13	50
824	420	49	67	371
7,208	1,470	984	96	486
14,819	3,011	1,988	212	1,023
סך-הכל מסחרי				
-	-	-	-	-
509	147	72	22	75
15,328	3,158	2,060	234	1,098
סך-הכל ציבורי-פעילות בישראל				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
15,328	3,158	2,060	234	1,098
פעילות לוויים בחו"ל				
ציבורי-מסחרי				
1,960	1,511	864	102	647
1,003	769	16	148	753
2,963	2,280	880	250	1,400
7	7	-	6	7
2,970	2,287	880	256	1,407
סך-הכל ציבורי פעילות בחו"ל				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
2,970	2,287	880	256	1,407
18,298	5,445	2,940	490	2,505
סך-הכל ציבורי				
-	-	-	-	-
-	-	-	-	-
18,298	5,445	2,940	490	2,505
סך-הכל ממשלות				
סך-הכל				
מזה:				
	2,255	1,137	285	1,118
	2,390	1,591	91	799

הערות:

(1) יתרת חוב רשומה.

(2) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.

(3) יתרת הקרן החוזית כוללת ריבית שנוצרה ולא שולמה במועד היישום לראשונה של ההוראה בעניין חובות פגומים, שטרם נמחקה או נגבתה.

(4) סווג מחדש בעקבות שינוי בנתוני חברה מאוחדת.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים - מאוחד (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

מזה: נרשמו הכנסות ריבית על בסיס מזומן	שנרשמו ⁽²⁾	יתרה ממוצעת של חובות פגומים ⁽¹⁾	
2013			
במיליוני שקלים חדשים			
			פעילות לווים בישראל
			ציבורי-מסחרי
7	10	479	בינוי ונדל"ן - בינוי
6	11	623	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
-	1	191	שרותים פיננסיים
21	34	1,787	מסחרי - אחר
34	56	3,080	סך-הכל מסחרי
-	-	-	אנשים פרטיים הלוואות לדיור
8	12	139	אנשים פרטיים- אחר
42	68	3,219	סך-הכל ציבור- פעילות בישראל
-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	ממשלת ישראל
42	68	3,219	סך-הכל פעילות בישראל
			פעילות לווים בחו"ל
			ציבורי-מסחרי
21	23	1,249	בינוי ונדל"ן
4	5	551	מסחרי אחר
25	28	1,800	סך-הכל מסחרי
-	-	11	אנשים פרטיים
25	28	1,811	סך-הכל ציבור פעילות בחו"ל
-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	ממשלות בחו"ל
25	28	1,811	סך-הכל פעילות בחו"ל
67	(3)96	5,030	סך-הכל

הערות לטבלה ראו בעמוד הבא.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים - מאוחד (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

	2011	2012 ⁽⁴⁾	
במיליוני שקלים חדשים			
	5,515	6,193	יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים ⁽¹⁾
	160	128	סך הכנסות ריבית שנרשמו בגין חובות אלה בפרק הזמן בו סווג כפגומים
	65	65	מזה: הכנסות ריבית שנרשמו על בסיס מזומן
	356	236	סך הכנסות ריבית שהיו נרשמות אילו היו חובות אלה צוברים ריבית לפי תנאיהם המקוריים

הערות:

- (1) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.
- (2) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.
- (3) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים היו נרשמות הכנסות ריבית בסך 195 מיליון ש"ח.
- (4) סווג מחדש.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים - מאוחד (המשך)

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש - מאוחד

31 בדצמבר 2013				
יתרת חוב רשומה				
	צובר ⁽¹⁾ בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור	שאינו צובר
סך-הכל ⁽²⁾	בפיגור	ועד 89 ימים	של 30 ימים	של 90 ימים
הכנסות ריבית או יותר				
במיליוני שקלים חדשים				
פעילות לווים בישראל				
ציבור-מסחרי				
156	51	3	-	102
				בינוי ונדל"ן - בינוי
354	44	-	-	310
				בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
41	22	-	-	19
				שרותים פיננסיים
719	183	2	-	534
				מסחרי - אחר
1,270	300	5	-	965
				סך-הכל מסחרי
-	-	-	-	-
				אנשים פרטיים הלוואות לדיוור
66	29	1	-	36
				אנשים פרטיים - אחר
1,336	329	6	-	1,001
				סך-הכל ציבור- פעילות בישראל
-	-	-	-	-
				בנקים בישראל
-	-	-	-	-
				ממשלת ישראל
1,336	329	6	-	1,001
				סך-הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור-מסחרי				
241	197	-	-	44
				בינוי ונדל"ן
63	11	-	-	52
				מסחרי אחר
304	208	-	-	96
				סך-הכל מסחרי
9	3	-	-	6
				אנשים פרטיים
313	211	-	-	102
				סך-הכל ציבור- פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-
				בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-
				ממשלות בחו"ל
313	211	-	-	102
				סך-הכל פעילות בחו"ל
1,649	540	6	-	1,103
				סך-הכל

הערות:

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים - מאוחד (המשך)

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש - מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2012				
יתרת חוב רשומה				
	צובר ⁽¹⁾ בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור	צובר ⁽¹⁾ בפיגור	שאינו צובר
סך-הכל ⁽²⁾	ועד 89 ימים בפיגור	30 ימים	של 90 ימים	הכנסות ריבית או יותר
במיליוני שקלים חדשים				
פעילות לווים בישראל				
ציבור-מסחרי				
44	3	-	-	בינוי ונדל"ן - בינוי
216	-	-	-	בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
139	-	-	-	שרותים פיננסיים
363	7	-	-	מסחרי - אחר
762	10	-	-	סך-הכל מסחרי
-	-	-	-	אנשים פרטיים הלוואות לדיור
5	14	-	-	אנשים פרטיים - אחר
767	24	-	-	סך-הכל ציבור- פעילות בישראל
-	-	-	-	בנקים בישראל
-	-	-	-	ממשלת ישראל
767	24	-	-	סך-הכל פעילות בישראל
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור-מסחרי				
711	-	-	-	בינוי ונדל"ן
79	-	-	-	מסחרי אחר
790	-	-	-	סך-הכל מסחרי
-	-	-	-	אנשים פרטיים
790	174	-	-	סך-הכל ציבור- פעילות בחו"ל
-	-	-	-	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	ממשלות בחו"ל
790	174	-	-	סך-הכל פעילות בחו"ל
1,557	24	-	-	סך-הכל

הערות:

(1) צובר הכנסות ריבית.

(2) נכלל בחובות פגומים.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים - מאוחד (המשך)

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש - מאוחד (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו		
2013		
יתרת חוב רשומה		
מספר חוזים	לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון
במיליוני שקלים חדשים		
פעילות לווים בישראל		
ציבור-מסחרי		
85	51	49
6	20	20
6	14	14
511	233	224
608	318	307
אנשים פרטיים הלוואות לדיור		
3,575	51	48
4,183	369	355
סך-הכל ציבור- פעילות בישראל		
בנקים בישראל		
-	-	-
ממשלת ישראל		
4,183	369	355
סך-הכל פעילות בישראל		
פעילות לווים בחו"ל		
ציבור-מסחרי		
7	105	101
13	84	81
20	189	182
אנשים פרטיים		
25	200	11
25	200	193
בנקים בחו"ל		
-	-	-
ממשלות בחו"ל		
25	200	193
סך-הכל פעילות בחו"ל		
4,208	569	548
סך-הכל		

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים - מאוחד (המשך)

ג. חובות בעייתיים באירגון מחדש - מאוחד (המשך)

ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו ⁽¹⁾	
2013	
מספר חוזים	יתרת חוב רשומה
במיליוני שקלים חדשים	
פעילות לווים בישראל	
ציבור-מסחרי	
15	(2)-
2	(2)-
1	(2)-
151	25
169	25
3,329	16
3,498	41
סך-הכל מוסרי	
סך-הכל ציבור- פעילות בישראל	
-	-
-	-
41	3,498
פעילות לווים בחו"ל	
מסחרי אחר	
2	(2)-
2	(2)-
2	(2)-
-	-
-	-
2	(2)-
41	3,500
סך-הכל	

הערות:

- (1) חובות שהפכו בתקופת הדיווח לחובות בפיגור של 30 ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.
- (2) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

3. גילוי נוסף בדבר איכות האשראי

(א) מאפייני הסיכון לפי מגזרי האשראי

(1) אשראי מסחרי

- רגישות למחזוריות הכלכלית המקומית בישראל. בנוסף, נוכח יציאתם של גופים ישראליים גדולים להשקעות מהותיות בחו"ל, עלתה רמת החשיפה למשברים גלובליים;
- רגישות לשינויים בצריכה הפרטית;
- חשיפה לתחרות מחו"ל;
- לאור הריכוזיות הגבוהה של מבנה הבעלות והשליטה על החברות במשק - האשראי מאופיין בריכוזיות גבוהה ברמת קבוצות הלווים הגדולות. כמו כן, מבנה קבוצות ההחזקה ונטילת חוב במספר רמות בחברות ההחזקה מעלים את סיכון האשראי ואת פגיעותן של חברות אלו. בתקופה האחרונה, בלטו מספר הסדרי חוב וקיימת אי ודאות ביחס ליכולתן של חברות שגייסו חוב, שלמולו אין תזרים, למחזר חובות אלו.

(2) אשראי לאנשים פרטיים - הלוואות לדיור

- הלוואות בשיעור מימון גבוה מהוות מוקד סיכון בעת ירידה בערך הבטוחה מתחת ליתרת ההלוואה. מדיניות החיתום בבנק מגבילה את שיעור המימון בעת מתן האשראי.

(3) אשראי לאנשים פרטיים - אחר

- החשיפה בתחום האשראי הקמעונאי מושפעת מגורמים מקרו כלכליים.
- התעצמות התחרות במערכת הבנקאית בשנים האחרונות עלולה להוביל לשחיקת מרווחים, ירידה באיכות הלווים וכפועל יוצא מכך, להגברת סיכון האשראי. מדיניות האשראי אינה מאפשרת כיום מתן אשראי ללקוחות עם דירוגים פנימיים נמוכים, ובכך היא ממתנת סיכונים אלו.

(ב) אינדיקציה לאיכות האשראי

	31 בדצמבר 2012			31 בדצמבר 2013			סך-הכל
	הלוואות לפרטיים			הלוואות לפרטיים			
	סך-הכל	אחר	דיור	סך-הכל	אחר	דיור	מסחרי
שיעור יתרת אשראי לציבור תקין מיתרת אשראי לציבור	93.4%	97.9%	97.6%	94.3%	98.2%	97.6%	92.4%
שיעור יתרת אשראי לציבור בעייתי שאינו פגום מיתרת אשראי לציבור	2.1%	1.4%	2.4%	2.5%	1.3%	2.4%	2.8%
שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת אשראי לציבור	4.5%	0.8%	-	3.3%	0.5%	-	4.8%
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור	1.7%	1.9%	1.1%	1.8%	1.6%	1.3%	2.0%
שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי בעייתי (למעט נגזרים ואיגרות חוב)	24.6%	84.5%	47.6%	28.4%	91.0%	53.3%	23.3%

מספר ימי הפיגור של החוב הינו גורם מרכזי בקביעת סיווגי חובות הבנק, ובהתאם משפיע על ההפרשה להפסדי אשראי והמחיקות החשבונאיות. חוב הנבחן על בסיס פרטני, מסווג כחוב פגום כאשר הקרן או הריבית בגינו מצויים בפיגור של 90 ימים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב ומצוי בהליכי גביה.

אינדיקציה מרכזית לאיכות תיק האשראי הינה שיעור החובות התקינים לעומת הבעייתיים בבנק. במהלך 2013 חלה עליה בשיעור האשראי התקין לציבור, אשר עמד על 94.3% לעומת 93.4% בסוף שנת 2012. האשראי הפגום כשיעור מסך האשראי לציבור קטן במהלך 2013, הודות לירידה במגזר המסחרי המהווה את מרבית האשראי הפגום.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

3. גילוי נוסף בדבר איכות האשראי (המשך)

עם זאת, שיעור האשראי הבעייתי שאינו פגום עלה והיווה 2.5% מסך האשראי לציבור, בעיקר עקב לווה בודד במגזר האשראי המסחרי. במהלך 2013 חלה עליה ביחס שבין יתרת ההפרשה להפסדי אשראי לסיכון האשראי הבעייתי, בעיקר עקב הגידול ביתרת ההפרשה במגזר המסחרי.

(ג) מדיניות ונהלים לקביעת הפרשה להפסדי אשראי

הבנק קבע מדיניות ספציפית ונהלים לאיתור, סיווג וטיפול, שנועדו להבטיח את נאותות ההפרשה. התהליכים שהוגדרו במדיניות הבנק מיושמים בעקביות בקרב כל נוטלי הסיכונים בבנק ובמעגלי הבקרה. המדיניות והנהלים נכתבו בהלימה ועל בסיס הדרישות הרגולטוריות בהוראות והנחיות הפיקוח על הבנקים. הנהלים מתעדכנים בהתאם לשינויים בהוראות הרגולציה.

תהליכים וכלים לאיתור וזיהוי חובות בעייתיים. בבנק מוגדרים תהליכים לאיתור חולשות בתיקי לווים. התהליכים כוללים שימוש במודלים ממוכנים לזיהוי מוקדם של תסמינים שליליים, מערכת "אורות אדומים", דוחות חריגים וכיוצ"ב. בנוסף, הוגדרו תהליכים של סריקה שוטפת של תיקי הלווים על ידי הגורם העסקי האחראי, דיון שוטף בוועדות האשראי וסריקות על ידי יחידות הבקרה השונות.

מסלולי בחינה לחוב. לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית שאומצה, ראו ביאור 1 ד' 4 לעיל.

קריטריונים לסיווג חובות כבעייתיים. תהליך סיווג החובות בבנק מתבצע תוך שילוב בין קריטריונים כמותיים לבין קריטריונים איכותיים. בהחלטה באם לסווג חוב כבעייתי נלקחים בחשבון מכלול הגורמים הרלוונטיים לסיכויי הגבייה של החוב, לרבות גורמים כלכליים, סביבתיים וענפיים. כמו כן, מוגדרים במדיניות התנאים להחזרת חוב מסיווג פגום והתנאים להגדרת חוב פגום בארגון מחדש כצובר ריבית. בשנת 2013 בוצעו שינויים בנהלי הבנק לטיפול בחובות בעייתיים, בין היתר לאור שינויים ועדכונים שפרסם הפיקוח על הבנקים. להרחבה בדבר המדיניות החשבונאית, ראו ביאור 1.

(ד) גילוי על איכות האשראי

לבנק מדיניות אשראי הנוגעת, בין היתר, למעקב אחר איכות האשראי. בנוסף, קיימים בבנק תהליכי עבודה לגבי אופן הטיפול באשראי, המתעדכנים במידת הצורך.

(1) תהליכים באשראי מסחרי

מתבצע מעקב שוטף וניטור רבעוני שיטתי לאיתור תסמינים שליליים ונערכות בדיקות על רקע אינדיקציות שליליות. במהלך השנה הושקה מערכת 'אורות אדומים', המשמשת לזיהוי תסמינים שליליים, גם לחלק מלקוחות האשראי המסחרי. בנוסף, תיקי הלווים נידונים מעת לעת ונבחן הצורך להכניס לווה לרשימת מעקב או לסווג את החוב שלו. רשימות מעקב הן תהליך תומך במסגרת הכוללת של איתור וסיווג חובות בעייתיים בשלב מקדמי של זיהוי תסמינים שליליים בתיקי לווים.

הבנק מעריך בתהליך שיטתי ובאמצעות מערכת דירוג את רמת הסיכון של הלווים, לפחות אחת לשנה. הדירוג נקבע על ידי הגורם העסקי, משמש להערכת סיכון האשראי של הלקוח ומספק מדד השוואתי בין כלל הלווים. סבירות הדירוג נבחנת על ידי גורמים בבנק שאינם מעורבים בהעמדת האשראי ובניהולו, וככאלה נחשבים כבלתי תלויים.

בנוסף, לעסקים קטנים קיימת מערכת הנמצאת כעת בשלבי פיתוח והינה על בסיס פלטפורמת מערכת הקרדיט סקורינג לאנשים פרטיים.

כמו כן, קיים מעגל בקרה נוסף – בקרת אשראי וביקורת פנים. התהליך מתקיים בכל רובדי האשראי.

(2) תהליכים באשראי לאנשים פרטיים

- דירוג אשראי (credit scoring) – מודל המשמש את הסניפים לקביעת דירוג וקבלת המלצה למתן אשראי, שנועד לחזות את הסיכוי ל"כשל" של לקוח פרטי על בסיס מגוון משתנים מסבירים. תוצאות המודל משמשות כפרמטר במערכת אורות אדומים;

- אורות אדומים – מערכת ממוכנת לזיהוי תסמינים שונים בחשבונות הלקוח, המעידים על אפשרות של הרעה במצבו. המערכת מפיקה דוחות בקרה ודוחות ניהוליים למעקב. חשבונות ספציפיים מועברים לטיפול של יחידה ייעודית לצורך החזרת הפעילות התקינה בחשבון או העברת הטיפול לגביה וסיווג החוב;

- מודל דירוג בקשות אשראי למשכנתאות – המודל מדרג עסקאות חדשות על בסיס הסיכוי לכשל על בסיס מאפייני הלווה, העסקה והנכס.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות (המשך)

4. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף שנה לפי שיעור המימון (LTV), סוג החזר וסוג ריבית

יתרת הלוואות לדיור						
סך-הכל סיכון אשראי חוץ מאזני	מזה: ריבית משתנה	מזה: בולט ובלון	סך-הכל	במיליוני שקלים חדשים		
				2013	2012	2011
31 בדצמבר 2013						
203	7,755	253	11,576	עד 60%	שיעור ראשון: שיעור המימון	
64	5,602	78	8,243	מעל 60%		
1,184	317	16	582	שיעבוד מישני או ללא שיעבוד		
1,451	13,674	347	20,401	סך-הכל		
31 בדצמבר 2012						
275	(2)7,168	224	10,866	עד 60%	שיעור ראשון: שיעור המימון	
71	(2)5,773	122	8,879	מעל 60%		
1,204	(3)(2)61	(3)57	347	שיעבוד מישני או ללא שיעבוד		
1,550	13,002	403	20,092	סך-הכל		

הערות:

- (1) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.
- (2) סווג מחדש בשל עדכון הגדרת הלוואות בריבית משתנה.
- (3) סווג מחדש בשל טיוב הנתונים

ג. מידע בדבר רכישות ומכירות של חובות

להלן פרטים בדבר תמורה ששולמה או התקבלה עבור רכישה או מכירה של הלוואות:

2012				2013			
אשראי לציבור		אשראי לציבור		אשראי לציבור		אשראי לציבור	
סך-הכל	אחר	מסחרי לדיור	מסחרי לדיור	סך-הכל	מסחרי לדיור	מסחרי לדיור	מסחרי לדיור
במיליוני שקלים חדשים							
-	-	-	-	181	156	-	25
55	-	-	(1)55	547	-	-	547

הלוואות שנרכשו

הלוואות שנמכרו

הערה:

(1) סווג מחדש

לפרטים בדבר רווחים (הפסדים) נטו, בגין הלוואות שנמכרו, ראו ביאור 24 להלן.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני⁽³⁾ לפי גודל האשראי של לווה

1. המאוחד

31 בדצמבר		2012		2013					
סיכון אשראי	חוץ	מספר	סיכון אשראי	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר	מספר
מאזני ⁽³⁾ ⁽⁶⁾ ⁽⁷⁾	מאזני ⁽³⁾ ⁽⁶⁾ ⁽⁷⁾	לזכר ⁽²⁾	חוץ מאזני ⁽³⁾	לזכר ⁽²⁾	לזכר ⁽²⁾	לזכר ⁽²⁾	לזכר ⁽²⁾	לזכר ⁽²⁾	לזכר ⁽²⁾
במיליוני שקלים חדשים									
תקרת האשראי: באלפי שקלים חדשים									
1,550	3,265	1,163,830	1,401	1,711	1,112,288	10	עד		
3,933	2,490	384,585	4,482	2,458	422,871	20	עד	10	מעל
4,286	3,603	249,476	4,454	3,996	261,310	40	עד	20	מעל
3,436	4,143	133,303	3,406	5,157	138,840	80	עד	40	מעל
1,675	3,685	48,126	1,613	4,659	52,226	150	עד	80	מעל
1,025	4,754	27,078	1,069	5,083	27,806	300	עד	150	מעל
1,291	8,537	22,687	1,367	8,572	22,571	600	עד	300	מעל
1,810	10,957	15,905	1,999	11,136	15,985	1,200	עד	600	מעל
935	4,569	3,749	1,116	4,750	3,844	2,000	עד	1,200	מעל
1,330	5,368	2,515	1,441	5,329	2,447	4,000 ⁽⁴⁾	עד	2,000	מעל
1,724	5,075	1,180	1,861	5,223	1,246	8,000 ⁽⁴⁾	עד	4,000	מעל
2,928	9,537	1,008	2,544	9,466	976	20,000 ⁽⁴⁾	עד	8,000	מעל
3,999	11,129	569	3,430	11,289	552	40,000 ⁽⁴⁾	עד	20,000	מעל
13,403	30,906	629	12,709	28,441	578	200,000 ⁽⁴⁾	עד	40,000	מעל
2,901	8,567	41	2,608	8,241	41	400,000 ⁽⁴⁾	עד	200,000	מעל
2,754	6,686	18	1,183	3,591	10	800,000 ⁽⁴⁾	עד	400,000	מעל
585	1,311	2	10	970	1	1,200,000 ⁽⁴⁾	עד	800,000	מעל
-	-	-	1,133	1,309	2	1,600,000 ⁽⁴⁾	עד	1,200,000	מעל
627	1,144	1	-	*4,063	*2	2,400,000 ⁽⁴⁾	עד	1,600,000	מעל
-	*2,424	*1	-	-	-	2,800,000 ⁽⁴⁾	עד	2,400,000	מעל
-	-	-	876	2,239	1	3,200,000 ⁽⁴⁾	עד	2,800,000	מעל
-	*8,326	*2	-	*3,945	*1	3,200,000 ⁽⁴⁾	עד	3,200,000 ⁽⁴⁾	מעל
50,192	136,476	2,054,705	48,702	131,628	2,063,598				סך-הכל
*בגין ניירות ערך מגובי משכנתאות שהונפקו ע"י:									
-	3,922	1	-	2,026	1				GNMA
-	4,404	1	-	3,945	1				FNMA
-	2,424	1	-	2,037	1				FHLMC

הערות:

- לרבות השקעות באגרות חוב של הציבור, נכסים הנובעים ממכשירים פיננסיים נגזרים כנגד הציבור, לפני ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות מותרים לניכוי חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- מספר הלזכר לפי סך כל האשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.
- סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה (לא כולל מסגרות אשראי בערבות בנקים שאינם מהקבוצה ליום 31.12.2013 - 4,682 מיליון ש"ח, ליום 31.12.2012 - 4,424 מיליון ש"ח)
- המאוחד לפי איחוד ספציפי.
- תקרת האשראי במדרגה העליונה: 3,945 מיליון ש"ח (2012: 4,404 מיליון ש"ח).
- לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה - ראו ביאור 8 א'.
- סווג מחדש בשל יישום הוראות הפיקוח בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות, ראו ביאור 1 ד' 8 וכן בשל איחוד לווים עם אותו מקור החזר.

4. סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ד. אשראי לציבור⁽¹⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני⁽³⁾ לפי גודל האשראי של לווה (המשך)

2. הבנק

31 בדצמבר								
2012			2013					
סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽⁵⁾⁽³⁾	אשראי ⁽¹⁾⁽⁵⁾	מספר אשראי לווים ⁽²⁾	סיכון אשראי חוץ מאזני ⁽³⁾	אשראי ⁽¹⁾	מספר לווים ⁽²⁾			
במיליוני שקלים חדשים								
							תקרת האשראי: באלפי שקלים חדשים	
526	1,777	279,660	282	319	248,321	עד	10	
1,394	919	119,910	1,394	806	122,567	עד	10	
2,088	1,639	109,115	2,022	1,910	109,880	עד	20	
2,146	2,502	77,323	2,093	3,352	79,605	עד	40	
1,400	2,649	35,810	1,332	3,468	38,411	עד	80	
826	3,489	20,120	866	3,717	20,312	עד	150	
1,079	6,834	18,169	1,141	6,694	17,599	עד	300	
1,568	9,106	13,365	1,743	9,055	13,147	עד	600	
739	3,251	2,747	942	3,438	2,863	עד	1,200	
1,069	3,358	1,664	1,193	3,371	1,632	עד	2,000	
1,558	3,313	886	1,614	3,387	884	עד	4,000	
2,244	5,844	644	2,052	5,452	598	עד	8,000	
2,670	5,654	296	2,333	5,463	277	עד	20,000	
6,614	17,016	306	7,106	15,297	282	עד	40,000	
2,665	6,947	34	2,176	6,488	32	עד	200,000	
2,563	6,604	17	1,183	3,591	10	עד	400,000	
498	1,311	2	955	2,239	3	עד	800,000	
-	-	-	56	1,177	1	עד	1,200,000	
627	1,144	1	-	-	-	עד	2,800,000	
-	-	-	873	1,999	1	עד	3,200,000	
32,274	83,357	680,069	31,356	81,223	656,425	סך-הכל		

הערות:

- (1) לרבות השקעות באיגרות חוב של הציבור, נכסים הנובעים ממכשירים פיננסיים נגזרים כנגד הציבור, לפני ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות מותרים לניכוי חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (2) מספר הלווים לפי סך כל האשראי וסיכון אשראי חוץ מאזני.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ-מאזניים, כפי שחושב לצורך מגבלות החבות של לווה.
- (4) תקרת האשראי במדרגה העליונה: 2,872 מיליון ש"ח (2012: 1,771 מיליון ש"ח).
- (5) סוג מחדש בשל יישום הוראות הפיקוח בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות, ראו ביאור 1 ד' 8 וכן בשל איחוד לווים עם אותו מקור החזר.

5. אשראי לממשלות

הבנק		המאוחד	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2012	2013	2012	2013
במיליוני שקלים חדשים			
1,614	1,644	1,614	1,644
-	162	-	162
-	-	82	29
1,614	1,806	1,696	(1)1,835

הערה:

(1) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה - ראו ביאור א.8.

6. השקעות בחברות מוחזקות

א. המאוחד

31 בדצמבר 2012			31 בדצמבר 2013		
סך-הכל	חברות מאוחדות	חברות כלולות	סך-הכל	חברות מאוחדות	חברות כלולות
במיליוני שקלים חדשים					
השקעות					
1,720	-	1,720	1,666	-	1,666
השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני (לרבות מוניטין) ⁽¹⁾					
השקעות אחרות:					
4	-	4	2	-	2
בהלוואות בעלים					
4	-	4	2	-	2
סך-כל ההשקעות האחרות					
1,724	-	1,724	1,668	-	1,668
מזה:					
1,097	-	1,097	1,021	-	1,021
רווחים שנצברו מ-1 בינואר 1992					
סעיפים שנצברו בהון מ-1 בינואר 1992:					
21	-	21	14	-	14
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו					
-	-	-	(1)	-	(1)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
פרטים בדבר מוניטין:					
286	283	3	283	283	-
הסכום המקורי					
142	142	-	142	142	-
ערך בספרים ⁽²⁾					
פרטים לגבי ערך בספרים ושווי השוק של השקעות סחירות:					
1,624	-	1,624	1,530	-	1,530
הערך בספרים					
1,446	-	1,446	1,530	-	1,530
שווי השוק					

הערות:

(1) כולל רווחים והתאמות מתרגום השקעות ביחידות בעלות מטבע פעילות שונה ממטבע הדיווח (הוגדרו בעבר כ"יחידות אוטונומיות") שנצברו ממועד הרכישה ועד ליום 31 בדצמבר 1991.

(2) יתרות מוניטין בגין חברות מאוחדות מוצגות בסעיף "נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין".

6. השקעות בחברות מוחזקות (המשך)
ב. הבנק

31 בדצמבר 2012		31 בדצמבר 2013			
סך-הכל	חברות מאוחדות	חברות כלולות	סך-הכל	חברות מאוחדות	חברות כלולות
במיליוני שקלים חדשים					
השקעות					
8,153	6,447	1,706	7,974	6,376	1,598
השקעות במניות לפי שיטת השווי המאזני (לרבות מוניטין) ⁽¹⁾					
השקעות אחרות:					
1,021	1,021	-	1,032	1,032	-
בכתבי התחייבות נדחים ובשטרי הון					
2	-	2	-	-	-
הלוואות בעלים					
1,023	1,021	2	1,032	1,032	-
סך-כל ההשקעות האחרות					
9,176	7,468	1,708	9,006	7,408	1,598
מזה:					
4,727	3,592	1,135	4,922	3,875	1,047
רווחים שנצברו מ-1 בינואר 1992					
סעיפים שנצברו בהון מ-1 בינואר 1992:					
59	38	21	(83)	(97)	14
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו					
(81)	(81)	-	(306)	(305)	(1)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
32	32	-	32	32	-
מענק המדינה לעובדים (הפרטה)					
(10)	(10)	-	(6)	(6)	-
התאמות נטו גידורי תזרים מזומנים					
פרטים בדבר מוניטין:					
285	282	3	282	282	-
הסכום המקורי					
142	142	-	142	142	-
ערך בספרים					
פרטים לגבי ערך בספרים ושווי השוק של השקעות סחירות:					
1,624	-	1,624	1,530	-	1,530
הערך בספרים					
1,446	-	1,446	1,530	-	1,530
שווי השוק					

הערה:

(1) כולל רווחים והתאמות מתרגום השקעות ביחידות בעלות מטבע פעילות שונה ממטבע הדיווח (הוגדרו בעבר כ"יחידות אוטונומיות") שנצברו ממועד הרכישה ועד ליום 31 בדצמבר 1991.

חלק של הבנק ברווחים או הפסדים של חברות מוחזקות

הבנק			המאוחד		
2011	2012	2013	2011	2012	2013
במיליוני שקלים חדשים					
חלקו של הבנק ברווחים של חברות מוחזקות (במאוחד - כלולות)					
937	759	718	130	201	159
(3)	(113) ⁽³⁾	(185) ⁽³⁾	-	(113) ⁽³⁾	(185) ⁽³⁾
הפסדים מירידת ערך של חברות מוחזקות					
934	646	533	130	88	(26)
הפרשה למסים (חיסכון במסים):					
26	23	30	-	-	-
מסים שוטפים ⁽¹⁾					
32	(4)	(83)	29	(16)	(71)
מסים נדחים ⁽²⁾					
58	19	(53)	29	(16)	(71)
סך-כל ההפרשה למסים (חיסכון במסים)					
חלקו של הבנק ברווחים לאחר השפעת המס של חברות מוחזקות (במאוחד - כלולות)					
876	627	586	101	104	45

הערות:

- (1) מסים שוטפים בגין אי די בי ניו יורק, בהתאם להסכם עם רשויות המס - ראו ביאור 29 יב' להלן.
- (2) כולל הגדלת (הקטנת) עתודה למס בגין חלק הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי: 2013 - (72) מיליון ש"ח, 2012 - (16) מיליון ש"ח ו- 2011 - 29 מיליון ש"ח.
- (3) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ה' (3).

6. השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ג. פרטים על חברות מוחזקות עיקריות

ההשקעה במניות

שם החברה	פרטים על החברה	חלק בהון המקנה		חלק בזכויות		ההצבעה		לפי שווי מאזני ⁽¹⁾		לפי שווי שוק	
		זכות לקבלת רווחים	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012

במיליוני שקלים חדשים

באחוזים

1. חברות בת מאוחדות

	חברת אחזקות, ארה"ב	100.00	100.00	100.00	100.00	23	24	-	-			
	Discount Bancorp, Inc ⁽²⁾	100.00	100.00	100.00	100.00	3,101	2,829	-	-			
	בנק מסחרי, ארה"ב	100.00	100.00	100.00	100.00	1,889	1,931	-	-			
	בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ	100.00	100.00	100.00	100.00							
	שירותי כרטיסי אשראי	100.00	100.00	79.00	79.00	723	696	-	-			
	כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ⁽⁴⁾	100.00	100.00	71.83	71.83	110	113	-	-			
	דיסקונט ליסינג בע"מ	100.00	100.00	100.00	100.00							
	חברה לחיתום דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ ⁽⁵⁾	100.00	100.00	100.00	100.00	92	218	-	-			
	דיסקונט מנפיקים בע"מ ⁽¹²⁾	100.00	100.00	100.00	100.00	61	63	-	-			
	הנפקות ניירות ערך	100.00	100.00	100.00	100.00	215	207	-	-			
	בנק מסחרי, שוויץ	100.00	100.00	100.00	100.00							
	IDB Swiss Bank Ltd ⁽¹⁷⁾											
	חברות המוחזקות על ידי Israel Discount Bank of New York:											
	בנק מסחרי, אורוגוואי	100.00	100.00	100.00	100.00	289	269	-	-			
	Discount Bank (Latin America) ⁽¹⁴⁾⁽⁵⁾											
	חברת אחזקות, ארה"ב	100.00	100.00	100.00	100.00	1,794	2,522	-	-			
	IDB NY Realty (Delaware), Inc ⁽⁵⁾											
	חברת השקעות, ארה"ב	100.00	100.00	100.00	100.00	6,644	5,349	-	-			
	IDB Realty LLC ⁽⁶⁾											
	חברות המוחזקות על ידי כרטיסי אשראי לישראל בע"מ:											
	שירותי כרטיסי אשראי	100.00	100.00	51.00	51.00	145	174	-	-			
	דיינרס (קלוב) ישראל בע"מ ⁽¹³⁾											
	מתן אשראי	100.00	100.00	100.00	100.00	25	46	-	-			
	כאל (מימון) בע"מ											

2. חברות כלולות

1,446	1,530	1,624	1,530	26.45	26.45	26.45	26.45			בנק מסחרי	בנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ⁽⁷⁾

הערות:

- (1) לרבות יתרות עודפי עלות מיוחסים ומוניטין.
- (2) חברת אחזקות בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק המחזיקה במניות של Israel Discount Bank of New York בבעלות ובשליטה
- (3) החברה מוחזקת על ידי Discount Bancorp, Inc.
- (4) לפרטים בדבר ערבות בלתי מוגבלת בסכום לטובת ויזה אירופה, למילוי כל התחייבויותיה של כאל, ראו ביאור 19 ג' 10 להלן.
- (5) כלול בדוחות הכספיים של Israel Discount Bank of New York. ההשקעה בחברה זו ותרומתה לרווח הנקי אינן מנוכות מההשקעה ומהתרומה לרווח של Israel Discount Bank of New York.
- (6) כלול בדוחות הכספיים של IDB NY Realty (wareDela), Inc. ההשקעה בחברה זו ותרומתה לרווח הנקי אינן מנוכות מההשקעה ומהתרומה לרווח של IDB NY Realty (Delaware), Inc.

ערבויות עבור החברה לטובת גופים מחוץ לקבוצה		סעיפים אחרים שנצברו בהון ⁽⁸⁾		דיבינדנד שנרשם		מזה: הפסד מירידת ערך		תרומה לרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק		השקעות הוניות אחרות		מזה: יתרת עודף עלות	
2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
-	-	(144)	(491)	-	88	-	-	122	147	-	-	-	-
-	-	95	74	150	120	-	-	191	182	83	85	-	-
15	10	-	-	155	72	-	-	106	42	38	39	⁽⁹⁾ 142	⁽⁹⁾ 142
-	-	-	-	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-
-	-	(4)	8	-	-	-	-	56	114	721	773	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	2	2	84	42	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	(7)	(9)	-	-	-	-
-	-	(6)	(21)	-	-	-	-	21	(6)	-	-	-	-
-	-	(45)	(177)	-	-	-	-	(5)	36	-	-	-	-
-	-	(212)	(731)	-	814	-	-	48	30	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	29	30	-	-	-	-
-	-	-	-	54	-	-	-	17	20	88	86	-	-
-	-	11	14	-	53	(113)	(185)	⁽¹⁰⁾ 56	⁽¹⁰⁾ 38	-	-	-	-

- (7) לפרטים בדבר הסכם עם פי.בי. השקעות בדבר המשך החזקת הבנק בבנק הבינלאומי, בדבר מתווה לירידה בהחזקות ובדבר הפקדת חלק מהמניות בידי נאמן, ראו סעיף ה' להלן.
- (8) לרבות התאמות מתרגום של יחידות בעלת מטבע פעילות שונה ממטבע הדיווח (הוגדרו בעבר כ"יחידות אוטונומיות") והתאמות בגין הצגת ניירות ערך מסויימים של חברות מוחזקות לפי שווי הוגן.
- (9) מוניטין.
- (10) כולל הקטנת עתודה למס בגין חלק הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי: 2013 - 72 מיליון ש"ח, 2012 - 16 מיליון ש"ח.
- (11) לפרטים בדבר הפרשה לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי, ראו ביאור 6 ה' (3).
- (12) ביום 11 בנובמבר 2012, בהמשך למיזוג בין בדמ"ש לבין הבנק, מוזגה בדמ"ש הנפקות בע"מ עם ולתוך דיסקונט מנפיקים בע"מ.
- (13) לפרטים בדבר החזקת אמצעי שליטה בדיינרס ובדבר אופציית put של המחזיקים האחרים, ראו ביאור 34 א' להלן.
- (14) ראו ביאור 8א להלן.
- (15) ביום 2 באפריל 2014, אושר המיזוג בין פרינט א.ק. תקשורת בע"מ ("פרינט") לבין דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ ("דש"ה"). בהתאמה, מספרי ההשוואה לשנת 2012 סווגו מחדש, בכדי להציג את נתוני פרינט כחלק מנתוני דש"ה.
- (16) היתרה מוחזקת בידי הבנק הבינלאומי, שהיא חברה כלולה של הבנק עד ליום 13 במרס 2014 - ראו סעיף ה' (1) להלן.
- (17) לפרטים בדבר הסכם בין הרשויות בשוויץ לבין משרד המשפטים האמריקאי, ראו סעיף ו' להלן.

6. השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

ד. מידע תמציתי בנושא חברות כלולות

1. מידע תמציתי על המצב הכספי – הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

הון המיוחס לזכויות שאינן מקנות שליטה	הון המיוחס לבעלים של סך התחייבויות החברה	סך נכסים	שיעור בעלות	באחוזים	
	במיליוני שקלים חדשים				
228	6,892	103,983	111,103	26.45	31.12.2013
209	6,563	98,913	105,685	26.45	31.12.2012

2. מידע תמציתי על תוצאות הפעילות – הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ

רווח שמיחס לזכויות שאינן מקנות שליטה	רווח שמיחס לבעלים של החברה	רווח נקי	שיעור בעלות	באחוזים	
	במיליוני שקלים חדשים				
21	570	591	26.45		שנת 2013
22	577	599	26.45		שנת 2012
19	480	499	26.45		שנת 2011

ה. ההשקעה בבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ ("הבנק הבינלאומי")

(1) **הסכם עם פיבי אחזקות.** ביום 28 במרס 2010, נחתם הסכם בין הבנק לבין פי.בי. אחזקות בע"מ (להלן: "פיבי אחזקות"), ביחס להחזקותיו בבנק הבינלאומי הראשון.

להלן עיקרי ההסכם:

- בהסכם נקבעו תנאים מתלים לכניסתו לתוקף (להלן: "התנאים המתלים"), אשר הינם: קבלת אישור המפקח על הבנקים ואישור הממונה על ההגבלים העסקיים להסכם ("האישורים הרגולטוריים"), וזאת עד תום 150 ימים מיום החתימה על ההסכם; וכן השלמת חלוקה של דיבידנד במזומן על ידי הבנק הבינלאומי לבעלי מניותיו בסכום של 800 מיליון ש"ח, אשר מקורו בעודפים אשר נצברו על ידי הבנק הבינלאומי, על פי דוחותיו הכספיים, עד ליום 31 בדצמבר 2005 (להלן: "החלוקה");
- הוסכם כי פיבי אחזקות תפעל כמיטב יכולתה לביצוע מהלך של איחוד הון מניות בבנק הבינלאומי, שבקבותיו כל המניות בהונו של הבנק הבינלאומי יהיו מסוג אחד בלבד ויקנו זכויות הצבעה שוות;
- בנק דיסקונט יצביע בעד ההשלמה של מהלך איחוד ההון, באסיפות הכלליות של הבנק הבינלאומי, וזאת בכפוף לקבלת האישורים הרגולטוריים להסכם וכן להתקיימות התנאים שנקבעו בהסכם, בין היתר, להשלמת החלוקה בפועל או לקבלת אישור לפיו התקיימו כל ההליכים והתקבלו כל האישורים לחלוקה;
- בסמוך לאחר השלמת איחוד ההון, בנק דיסקונט יפקיד בידי נאמן כמות מניות של הבנק הבינלאומי, שזכויות ההצבעה הצמודות להן (מתוך כלל זכויות ההצבעה בבנק הבינלאומי) עולות על שיעור זכויות ההצבעה שהחזיק בנק דיסקונט בבנק הבינלאומי במועד חתימת ההסכם (להלן: "המניות המופקדות"), וזאת על פי הסכם נאמנות שיאושר על ידי המפקח על הבנקים. בנק דיסקונט או הנאמן ימנעו מלהפעיל את זכויות ההצבעה הצמודות למניות המופקדות. הנאמן יעביר לבנק דיסקונט כל דיבידנד וכל הטבה כספית או אחרת, מכל סוג שהוא, אשר יתקבלו על ידו בגין המניות המופקדות מיד עם קבלתם (למעט מניות הטבה או מניות הנובעות מאיחוד או חלוקה של המניות המופקדות או מניות הנובעות מניירות ערך המירים למניות, שינפיק הבנק הבינלאומי בגין המניות המופקדות. מניות אלה יוותרו בידי הנאמן ויהוו חלק בלתי נפרד מן המניות המופקדות, לכל דבר ועניין). הנאמן ישחרר את המניות המופקדות מהנאמנות במקרה שבו שיעור זכויות ההצבעה של בנק דיסקונט בבנק הבינלאומי יהיה נמוך משיעור זכויות ההצבעה שהיה קיים במועד חתימת ההסכם (11.09%) לצורך השלמתו לשיעור זכויות ההצבעה שהיה קיים במועד חתימת ההסכם או לצורך העברת המניות המופקדות או חלקן לצד שלישי;

6. השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

- הוסכם כי עד למועד הקובע, כמשמעותו להלן, בנק דיסקונט יהיה רשאי לרכוש ניירות ערך נוספים במסגרת כל הצעת זכויות של הבנק הבינלאומי לבעלי מניותיו, ובלבד שמניות נוספות שירכשו על ידו, אם וככל שירכשו, יופקדו בידי הנאמן ויחולו לגביהן כל ההוראות שיחולו על המניות המופקדות כאמור לעיל;
- החל מהמועד בו יתקיימו כל התנאים המתלים להסכם, יבוטל ההסדר הקיים בין פיבי אחזקות לבין בנק דיסקונט, לעניין זכות סירוב ראשונה לרכישת מניות של הבנק הבינלאומי, וכל העברה או מכירה של מניות הבנק הבינלאומי על ידי פיבי אחזקות או על ידי בנק דיסקונט לא תהא כפופה לזכות כאמור.
- בהסכם נקבעו תנאים מתלים, שהתקיימו כמפורט להלן:
- חלוקת דיבידנד** – ביום 6 בספטמבר 2010, קיבל הבנק מהבנק הבינלאומי דיבידנד במזומן בסך של 212 מיליון ש"ח במסגרת חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות של הבנק הבינלאומי בהיקף כולל של 800 מיליון ש"ח.
- איחוד הון** – המועד הקובע לאיחוד ההון היה ביום 19 בספטמבר 2010, והחל מיום 20 בספטמבר 2010 נסחרות בבורסה בניירות ערך בתל אביב רק מניות בנות 0.05 ש"ח של הבנק הבינלאומי. עם השלמת מהלך איחוד ההון של הבנק הבינלאומי, עלה שיעור החזקותיו של הבנק בבנק הבינלאומי ל-26.4% בהצבעה. בהתאם להוראות ההסכם, הפקיד הבנק בידי נאמן מניות בבנק הבינלאומי המעניקות לו זכויות הצבעה מעבר לשיעור של 11.09%.
- במסגרת ההסכם התחייב הבנק כי, בכפוף להתקיימות התנאים המתלים להסכם ובכפוף להשלמת איחוד ההון, עד תום ששה חודשים ממועד השלמת איחוד ההון, הוא יפעל לשם מכירת 6% מאחזקותיו בהון ובזכויות ההצבעה של הבנק הבינלאומי לצדדים שלישיים, ובלבד שתנאי השוק יאפשרו מכירה במחיר שאינו נמוך משווי ההשקעה של המניות הנמכרות בדוחותיו הכספיים של בנק דיסקונט. יצוין כי בשלב זה הבנק טרם מכר 6% ממניות הבינלאומי, מן הטעם שלא התקיימו תנאים המאפשרים מכירה במחיר שאינו נמוך משווי המניות בספרי הבנק.
- במסגרת ההסכם נקבע כי החל מהמועד בו יתקיימו כל התנאים המתלים להסכם ועד ליום 31 בדצמבר 2013 (להלן: "המועד הקובע"), יהיה בנק דיסקונט זכאי לכך שפיבי אחזקות תמשיך לגרום למינוי רבע מחברי הדירקטוריון של הבנק הבינלאומי מבין מועמדים שיומלצו על ידי בנק דיסקונט (בכפוף להוראות בדבר מניעת ניגוד עניינים), ללא קשר למספר המניות המוחזקות על ידי בנק דיסקונט. לאחר המועד הקובע, יבוטל ההסדר הקיים בין פיבי אחזקות לבין בנק דיסקונט, לרבות ההסדר בקשר לדירקטורים המומלצים על ידי בנק דיסקונט. בהסכם נקבעו תנאים מסויימים, שבהתקיימם ידחה המועד הקובע. בהתאם, המועד הקובע נדחה ליום 13 במרס 2014.
- אישורי המפקח על הבנקים והממונה על ההגבלים העסקיים.** ביום 17 באוגוסט 2010 התקבלו אישור המפקח על הבנקים להסכם ואישור הממונה על ההגבלים העסקיים (להלן: "הממונה") ל"מיזוג חברות" על פי חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, הנובע מן המהלך של איחוד הון המניות שיבוצע על ידי הבנק הבינלאומי. הצדדים להסכם אישרו כי בקבלת אישור המפקח ואישור הממונה, כאמור לעיל, נתקיימו התנאים המתלים שנקבעו בהסכם לענין זה.
- באישור המפקח על הבנקים להסכם נקבע, כי אם הבנק הבינלאומי יציע בעתיד זכויות לכל בעלי מניותיו ואם הבנק יבקש להשתתף בהצעה כאמור, ידון המפקח על הבנקים בבקשה שתוגש על ידי הבנק, באותה עת.
- באישור הממונה נקבע, בין היתר, כי על הבנק לרדת בשיעור החזקותיו בבנק הבינלאומי לשיעור שיפחת מ-10% מהון המניות המונפק של הבנק הבינלאומי עד ליום 31 בדצמבר 2015 או עד לתום 5 שנים ממועד איחוד הון המניות של הבנק הבינלאומי, לפי המוקדם (דהיינו, עד ליום 19 בספטמבר 2015), ובנוסף לרדת בשיעור החזקותיו בבנק הבינלאומי לשיעור שיפחת מ-5% מהון המניות המונפק של הבנק הבינלאומי, עד ליום 31 בדצמבר 2017 או עד לתום 7 שנים ממועד השלמת איחוד הון המניות של הבנק הבינלאומי, לפי המוקדם (דהיינו, עד ליום 19 בספטמבר 2017). לחילופין, על הבנק לרדת בשיעור החזקותיו בבנק הבינלאומי לשיעור שיפחת מ-5% מהון המניות המונפק של הבנק הבינלאומי, עד ליום 31 בדצמבר 2016 או עד לתום 6 שנים ממועד השלמת איחוד הון המניות של הבנק הבינלאומי, לפי המוקדם. בנוסף, נקבע באישור הממונה כי אם הבנק לא ירד בשיעור החזקותיו, עד לתום התקופות האמורות לעיל, לפי הענין, אזי החלק העודף של המניות בהונו של הבנק הבינלאומי, שיוחזקו על ידי הבנק אחרי המועדים המפורטים לעיל, ימכר על ידי נאמן שימונה לכך, וזאת על פי הסדרים שנקבעו לענין זה באישור הממונה. בנוסף, נקבע כי הבנק לא ירכוש מניות בבנק הבינלאומי או כל זכות בבנק הבינלאומי בדרך אחרת, אלא אם ניתן לכך אישור הממונה, מראש ובכתב.
- ביום 6 בספטמבר 2010, בעקבות השלמת החלוקה והתשלום בפועל של דיבידנד בהתאם להסכם ובהמשך לאישורים הרגולטוריים שהתקבלו בהקשר להסכם, התקיימו התנאים המתלים וההסכם נכנס לתוקף.

6. השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

יצוין כי בעקבות גיבוש ההסכמות עם פיבי אחזקות, עורך הבנק הפרשה למס בגין החזקותיו בבנק הבינלאומי, וזאת נוכח העדר ודאות בהמשך החזקות הבנק במניות הבנק הבינלאומי ובהנחה שלאורך זמן הבנק ימכור את מלוא החזקותיו בבנק הבינלאומי.

עדכון למועד פרסום הדוח. ביום 13 במרס 2014, פקעה זכאות הבנק לכך שפיבי אחזקות תמשיך לגרום למינוי רבע מחברי הדירקטוריון של הבנק הבינלאומי מבין המועמדים שיומלצו על ידי בנק דיסקונט. עם פקיעת הזכאות כאמור, אבדה לבנק ההשפעה המהותית בבנק הבינלאומי הראשון (כמשמעות המונח בכללי החשבונאות המקובלים). בדוחות הכספיים ביניים ליום 31 במרס 2014, בהתאם להוראת הדיווח של המפקח על הבנקים, המניות תוצגנה כמניות זמינות למכירה, על פי שוויין ההוגן.

(2) נתונים אודות ההשקעה בבנק הבינלאומי

השווי המאזני של השקעת הבנק בבנק הבינלאומי ליום 31 בדצמבר 2013, הוא 1,530 מיליון ש"ח. שווי הבורסה של החזקות הבנק ליום 31 בדצמבר 2013: 1,530 מיליון ש"ח. שווי הבורסה של החזקות הבנק ליום 12 במרס 2014: 1,497 מיליון ש"ח.

(3) חוות דעת בשאלת ההפרשה לירידת ערך. בביאור 6 ה' (3) לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011 ו-2012 וביאור 12 לדוחות הכספיים ביניים לימים 31 במרס 2012, 30 ביוני 2012, 30 בספטמבר 2012, 31 במרס 2013, 30 ביוני 2013 ו-30 בספטמבר 2013, תוארו חוות דעת שקיבל הבנק מפרופ' יורם עדן, רו"ח, שהסכים לאיזכור בדוחות הכספיים (להלן, בהתאמה, "חוות דעת מרס 2012" ו-"חוות דעת מאי 2012"). בחוות הדעת האמורות הגיע פרופ' עדן לכלל דעה שהבנק לא נדרש, בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים, לערוך הפרשה לירידת ערך בגין השקעתו במניות הבנק הבינלאומי. זאת, פרט לחוות דעת אוגוסט 2012, כמפורט להלן. הבנק בחן את חוות הדעת האמורות וסמך עליהן את ידיו.

חוות דעת אוגוסט 2012. בביאור 12 לדוחות הכספיים ביניים ליום 30 ביוני 2012, תואר עדכון (על בסיס הדוחות הכספיים של הבנק הבינלאומי ליום 31 במרס 2012) שהבנק קיבל מפרופ' עדן, רו"ח, לחוות דעת מאי 2012, אשר הסכים לאיזכור העידכון בדוחות הכספיים (להלן: "חוות הדעת אוגוסט 2012").

בסיכום חוות דעת אוגוסט 2012 הגיע פרופ' עדן לכלל דעה, שהסכום בר ההשבה של השקעת הבנק במניות הבנק הבינלאומי הינו בטווח של בין 88.4% לבין 97.9% מהסכום הרשום בספרי בנק דיסקונט (לפני הפרשה). מכאן שעל הבנק להכיר בהפסד מירידת ערך בשיעור המצוי בטווח האמור, בהתאם לשיקול דעת הנהלת הבנק.

להערכת הבנק, ניתן היה לאמץ את הערך העליון בטווח שהוגדר בחוות הדעת האמורה. עם זאת, נוכח מתווה מכירת ההשקעה כמפורט לעיל, הבנק החליט לבצע, בדוחות הכספיים ליום 30 ביוני 2012, הפרשה לירידת ערך בשיעור של 7% משווי המאזני של ההשקעה (סך של 113 מיליון ש"ח). בקביעת אומדן ההפרשה, בתחום הטווח שהוגדר בחוות הדעת האמורה, הבנק הביא בחשבון את תנאי השוק ששררו באותו מועד ואת מתווה המכירה כאמור.

הפרשה לירידת ערך בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013. לאור פניית הפיקוח על הבנקים, ועל רקע הפקיעה של זכות הבנק להמליץ על מינוי דירקטורים בבנק הבינלאומי, בחודש מרס 2014 (ראו לעיל), ועל רקע קביעת הממונה על ההגבלים העסקיים בעניין ירידת החזקות הבנק בבנק הבינלאומי, (ראו לעיל), החליט הבנק להעמיד את ההשקעה בספרי הבנק ליום 31 בדצמבר 2013 על שווי השוק של המניות ובהתאם, לערוך בדוחות ליום 31 בדצמבר 2013 הפרשה נוספת לירידת ערך ההשקעה במניות הבנק הבינלאומי בגין ההפסד הצפוי, בסך של 158 מיליון ש"ח.

1. הסכם בין הרשויות בשוויץ לבין משרד המשפטים האמריקאי. ביום 29 באוגוסט 2013, הכריזו הרשויות בשוויץ ומשרד המשפטים האמריקאי

על תוכנית להסדרת המחלוקות באשר להעלמות מס בחשבונות של אמריקאים בבנקים שווייצרים (Program for Non-Prosecution Agreements or Non-Target letters for Swiss Banks). התכנית מוגבלת לבנקים שווייצרים אשר אינם מצויים בחקירה על ידי משרד המשפטים האמריקאי או בהליכים מולו. יצוין כי אידיבי (סוויס) אינו מצוי בחקירה או בהליכים מול משרד המשפטים האמריקאי.

התכנית מבחינה בין מספר קטגוריות של בנקים ועיקרה הבחנה בין בנקים שיצהירו כלפי משרד המשפטים האמריקאי, כי החל מחודש אוגוסט 2008 לא הפרו כל חובה הקשורה לדיני המס בקשר עם לקוחותיהם האמריקאים ובכלל זה לא סייעו להם להעלים מס, כאשר הצהרה זו מבוססת על בדיקה של בודק בלתי תלוי. השניה, הינה של בנקים הסבורים שאין ביכולתם לתת התחייבות כזו.

לפי התכנית, בנק אשר יצהיר ויתחייב כי לא ביצע הפרה כאמור, יוכל לפנות למשרד המשפטים האמריקאי החל מיום 1 ביולי 2014 ועד ליום 31 באוקטובר 2014, בבקשה לקבלת אישור שהוא אינו מהווה מטרה לפעולות אכיפה מצדו (Non-Target letter). היה ובדיעבד יתחוויר שדוח הבדיקה אינו תומך בהצהרה המקורית, יועבר העניין לשיקול דעת משרד המשפטים האמריקאי.

6. השקעות בחברות מוחזקות (המשך)

לבנק הסבור כי יתכן וביצע הפרה כאמור, איפשרה התכנית לפנות למשרד המשפטים האמריקאי עד ליום 31 בדצמבר 2013. בבקשה לחתום עמו על הסכם הימנעות מתביעה פלילית כנגד הבנק (Non-Prosecution Agreement) וזאת לאחר שמשרד המשפטים יבחן ויקבל את דוח הבדוק הבלתי תלוי שימסור לו הבנק, ובכפוף להסכמת הבנק לשלם קנס הגזר מהיקף הכספים שהוחזקו על ידי לקוחותיו האמריקאיים. מסלולי התכנית האמורים מחייבים מסירת מידע בהיקפים שונים למשרד המשפטים האמריקאי, כאשר במקרה של בחירה במסלול של הימנעות מתביעה פלילית (Non-Prosecution Agreement), יידרש מידע מפורט על חשבונות כאמור. בהמשך לאמור לעיל, לאחר בחינת התוכנית ובהסתמך, בין היתר, על ייעוץ משפטי חיצוני שניתן ל-אידיבי (סוויס) בנק, החליט אידיבי להערכת הבנק ו-אידיבי (סוויס) בנק, כתוצאה משינויים בסביבה הפיננסית הנוכחית בשווייץ, קיימים סיכונים עסקיים ורגולטורים שעשויים להשפיע על מצבו הכספי ותוצאותיו העסקיות של אידיבי (סוויס) בנק, שבשלב זה לא ניתנים להערכה.

7. בניינים וציוד

א. הרכב הסעיף

המאוחד				
סך-הכל	תוכנה	מחשבים	ציוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין*
במיליוני שקלים חדשים				
עלות נכסים:				
7,134	2,824	1,077	846	2,387
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011				
504	317	98	49	40
תוספות				
(385)	(33)	(218)	(50)	(84)
גריעות**				
7,253	3,108	957	845	2,343
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012				
424	270	65	38	51
תוספות				
(143)	(12)	(33)	(12)	(86)
סווג לנכסים המוחזקים למכירה (ביאור א8)				
(138)	(30)	(63)	(25)	(20)
גריעות				
7,396	3,336	926	846	2,288
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013				
פחת והפסדים מירידת ערך:				
4,054	1,600	856	566	1,032
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011				
593	382	94	47	70
פחת לשנה				
(3)	-	-	-	(3)
ביטול הפסד מירידת ערך				
(353)	(23)	(218)	(58)	(54)
גריעות**				
4,291	1,959	732	555	1,045
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012				
602	402	87	47	66
פחת לשנה				
(3)	-	-	-	(3)
ביטול הפסד מירידת ערך				
(85)	(10)	(29)	(9)	(37)
סווג לנכסים המוחזקים למכירה (ביאור א8)				
(105)	(12)	(59)	(27)	(7)
גריעות				
4,700	2,339	731	566	1,064
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013				
הערך בספרים:				
3,080	1,224	221	280	1,355
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011				
2,962	1,149	225	290	1,298
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012				
2,696	997	195	280	1,224
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013				
11.9%	17.5%	21.5%	9.6%	3.7%
שיעור פחת ממוצע משוקלל בשנת 2012				
12.3%	18.0%	21.4%	9.9%	3.7%
שיעור פחת ממוצע משוקלל בשנת 2013				

*לרבות התקנות ושיפורים במושכר.
**סווג מחדש.

7. בניינים וציוד (המשך)

א. הרכב הסעיף (המשך)

הבנק					
סך-הכל	תוכנה	מחשבים	צידוד, ריהוט וכלי רכב	בניינים ומקרקעין*	
במיליוני שקלים חדשים					
					עלות נכסים:
5,107	2,134	781	460	1,732	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
332	212	68	30	22	תוספות
(251)	(32)	(152)	(18)	(49)	גריעות**
5,188	2,314	697	472	1,705	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
253	168	48	20	17	תוספות
(32)	-	-	-	(32)	סווג לנכסים המוחזקים למכירה (ביאור א'8)
(71)	(2)	(50)	(19)	-	גריעות
5,338	2,480	695	473	1,690	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
					פחת והפסדים מירידת ערך:
2,815	1,152	618	271	774	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
452	306	68	30	48	פחת לשנה
(3)	-	-	-	(3)	ביטול הפסד מירידת ערך
(237)	(24)	(153)	(26)	(34)	גריעות**
3,027	1,434	533	275	785	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
452	318	60	30	44	פחת לשנה
(3)	-	-	-	(3)	ביטול הפסד מירידת ערך
(24)	-	-	-	(24)	סווג לנכסים המוחזקים למכירה (ביאור א'8)
(71)	(2)	(50)	(19)	-	גריעות
3,381	1,750	543	286	802	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
					הערך בספרים:
2,292	982	163	189	958	יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
2,161	880	164	197	920	יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
1,957	730	152	187	888	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
12.3%	17.3%	20.0%	9.2%	3.4%	שיעור פחת ממוצע משוקלל בשנת 2012
12.5%	17.7%	20.0%	9.2%	3.3%	שיעור פחת ממוצע משוקלל בשנת 2013

*לרבות התקנות ושיפורים במושכר.
**סווג מחדש.

ב. הבנק וחברה מאוחדת הם בעלי זכויות חכירה לתקופות המסתיימות בשנים שבין 2014 עד 2058.

7. בניינים וציוד (המשך)

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2012	2013	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים				
				ג. יתרה מופחתת של בניינים ומקרקעין כוללת:
62	57	148	137	יתרה מופחתת של התקנות ושיפורים במושכר
12	9	14	11	יתרת הפרשה לירידת ערך
				ד. זכויות בחכירה מימונית:
10	10	13	13	יתרת זכויות בחכירה בלתי מהוונת
100	101	171	174	יתרת זכויות בחכירה מהוונת
62	59	235	227	ה. יתרה מופחתת של בניינים שטרם נרשמו בלשכת רישום המקרקעין
14	15	25	27	ו. יתרה מופחתת של בניינים שאינם בשימוש הבנק ומושכרים ברובם לצדדים אחרים
-	8	-	8	ז. יתרה מופחתת של בניינים וציוד העומדים למכירה
3	3	3	3	ביטולי הפסדים לירידת ערך במהלך השנה
				ח. עלות פיתוח עצמי של תוכנה:
2,064	2,215	2,262	2,472	עלות תוכנות שהופעלו
(1,283)	(1,533)	(1,398)	(1,682)	פחת שנצבר
781	682	864	790	יתרה להפחתה
22	15	57	41	עלויות שנצברו על תוכנות בשלבי פיתוח
803	697	921	831	סך-הכל עלויות פיתוח עצמי של תוכנות מחשב
955	1,122	1,619	1,722	ט. הערך ברוטו של פריטי רכוש קבוע שהופחתו במלואם ועדיין בשימוש
				י. עלויות שהוכרו בספרים של פריטי רכוש קבוע הנמצאים בשלבי הקמה:
14	6	18	6	עלות מקרקעין
16	11	16	11	עלות ציוד

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2011	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים			
			יא. פרטים לגבי הסכמי חכירה תפעולית*:
			דמי שכירות** שהוכרו כהוצאה
131	139	136	במאוחד
78	87	91	בבנק

* בדבר פרטים לגבי תשלומים עתידיים שאינם ניתנים לביטול, ר' ביאור 19.ג.1.
** כולל דמי חכירה מינימליים ודמי שכירות מותנים

7א. נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין

המאוחד			
קשרי לקוחות סך-הכל		מוניטין ⁽¹⁾	
במיליוני שקלים חדשים			
עלות			
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011, 2012 ו-2013			
361	78	283	
הפחתות והפרשה לירידת ערך			
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011			
209	68	141	
הפחתה לשנה			
10	10	-	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012			
219	78	141	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013			
219	78	141	
הערך בספרים			
יתרה ליום 31 בדצמבר 2011			
152	10	142	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2012			
142	-	142	
יתרה ליום 31 בדצמבר 2013			
142	-	142	

הערה:

(1) מוניטין שהוכר בצירוף עסקים. (מוניטין שהוכר בעת רכישת השקעה בחברה כלולה, נכלל בסעיף השקעות בחברות כלולות).

8. נכסים אחרים

הבנק		המאוחד	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2012	2013	2012	2013
במיליוני שקלים חדשים			
855	953	1,355	1,561
מסים נדחים לקבל, נטו (ראו ביאור 29 ט')			
29	153	85	232
עודף מקדמות ששולמו למס הכנסה על העתודות השוטפות			
28	22	22	17
הוצאות הנפקה ונכיון של כתבי התחייבות נדחים			
117	74	233	180
הכנסות לקבל			
-	-	623	598
ערך פדיון של פוליסות ביטוח חיים בבעלות חברה מאוחדת			
14	4	14	4
נכסים בגין פעילות בשוק המעוף			
101	424	101	424
פקדון זהב			
24	94	229	261
חייבים אחרים ויתרות חובה			
1,168	1,724	2,662	(1)3,277
סך-כל הנכסים האחרים			

הערה:

(1) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה - ראו ביאור 8א.

8א. נכסים המוחזקים למכירה

במהלך שנת 2013 נבחנה, בין היתר, האפשרות למכירת החזקות הקבוצה בדיסקונט בנק לטין אמריקה (להלן: "DBLA"), חברה בת בבעלות ובשליטה מלאים של אי די בי ניו יורק. מספר רוכשים פוטנציאליים נתנו אינדיקציות בלתי מחייבות לתמורה אותה יהיו מוכנים לשלם וביצעו בדיקת נאותות, שהוגבלה בתנאים שקבע הבנק. בחודש ינואר 2014, החליט הבנק להמשיך בבחינת אפשרות מכירת DBLA. דירקטוריון הבנק אישר את כוונתו למכור את החזקותיו ב-DBLA והנחה את ההנהלה להמשיך במגעים בעניין זה. לאור האמור ובשים לב, בין היתר, לכך ש-DBLA אינו מהותי ברמת הקבוצה, הנכסים וההתחייבויות של DBLA ליום 31 בדצמבר 2013 סווגו כמוחזקים למכירה. במסגרת האמור, נרשמה הפרשה לירידת ערך של ניירות ערך זמינים למכירה של DBLA, בסכום של 3.1 מיליון דולר, נטו (כ-11 מיליון ש"ח). ליום 31 בדצמבר 2013 ולמועד חתימת דוח זה, לא גובש עדיין הסכם מכירה. בנוסף, מכירה מסוג זה כפופה לאישורים רגולטוריים שונים. לפיכך, לא ניתן בעת הזו להעריך מתי תושלם עסקת המכירה, אם בכלל. להלן יובאו נתונים בדבר נכסים והתחייבויות המסווגים כמוחזקים למכירה (אשר כוללים גם נכסים של הבנק בסכום זניח).

הבנק		המאוחד	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2012	2013	2012	2013
במיליוני שקלים חדשים			
נכסים המסווגים כמוחזקים למכירה			
-	-	-	1,659
מזומנים ופקדונות בבנקים			
-	-	-	1,935
ניירות ערך			
-	-	-	500
אשראי לציבור נטו			
-	-	-	24
אשראי לממשלות			
-	8	-	58
בניינים וציוד			
-	-	-	28
נכסים אחרים			
-	8	-	4,204
סך-הכל			
התחייבויות המסווגות כמוחזקות למכירה			
-	-	-	3,872
פקדונות הציבור			
15			
פקדונות מבנקים			
-	-	-	44
התחייבויות אחרות			
-	-	-	3,931
סך-הכל			
-	-	-	129
ערבויות ומסגרות אשראי שלא נוצלו			

9. פקדונות הציבור

א. סוגי פקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

הבנק		המאוחד	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2012	2013	2012	2013
במליוני שקלים חדשים			
בישראל			
לפי דרישה:			
10,662	14,480	12,880	17,159
אינם נושאים ריבית			
⁽¹⁾ 11,461	14,832	⁽¹⁾ 12,916	16,470
נושאים ריבית			
22,123	29,312	25,796	33,629
סך-הכל לפי דרישה			
⁽¹⁾ 89,030	81,194	⁽¹⁾ 99,704	93,176
לזמן קצוב			
111,153	110,506	125,500	126,805
סך-הכל פקדונות בישראל*			
* מזה:			
60,786	62,089	73,915	75,231
פקדונות של אנשים פרטיים			
5,168	3,442	7,998	5,834
פקדונות של גופים מוסדיים			
45,199	44,975	43,587	45,740
פקדונות של תאגידים ואחרים			
מחוץ לישראל ⁽²⁾			
לפי דרישה:			
25	46	4,356	4,139
אינם נושאים ריבית			
93	41	13,362	11,085
נושאים ריבית			
118	87	17,718	15,224
סך-הכל לפי דרישה			
539	585	8,717	6,899
לזמן קצוב			
657	672	26,435	22,123
סך-הכל פקדונות מחוץ לישראל			
111,810	111,178	151,935	148,928
סך-הכל פקדונות הציבור			

הערות:

(1) סוג מחדש בהתאם להוראות המפקח על הבנקים על גילוי על פקדונות.

(2) לא כולל יתרות שסוגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה - ראו ביאור א8.

ב. פקדונות הציבור לפי גודל על בסיס מאוחד

31 בדצמבר	
2012	2013
במליוני שקלים חדשים	
יתרה	
55,590	55,174
עד 1	
35,669	35,186
מעל 1 עד 10	
14,985	16,603
מעל 10 עד 100	
10,732	12,278
מעל 100 עד 500	
34,959	29,687
מעל 500	
151,935	148,928
סך-הכל	

10. פקדונות מבנקים

הבנק		המאוחד		במיליוני שקלים חדשים
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2012	2013	2012	2013	
בישראל				
בנקים מסחריים:				
238	235	1,025	1,005	פקדונות לפי דרישה
979	621	247	511	פקדונות לזמן קצוב
-	-	-	-	קיבולים
מחוץ לישראל				
בנקים מסחריים:				
101	113	227	405	פקדונות לפי דרישה
1,678	1,133	1,668	1,793	פקדונות לזמן קצוב
122	235	192	308	קיבולים
בנקים מרכזיים:				
-	-	361	191	פקדונות לזמן קצוב
3,118	2,337	3,720	(1)4,213	סך-הכל פקדונות מבנקים

הערה:

(1) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה מחוץ לישראל – ראו ביאור א8.

11. כתבי התחייבויות נדחים

הבנק		המאוחד		שיעור תשואה פנימי ⁽¹⁾	משך חיים ממוצע ⁽¹⁾	שנים %
31 בדצמבר		31 בדצמבר				
2012	2013	2012	2013			
במיליוני שקלים חדשים						
כתבי התחייבות נדחים שאינם ניתנים להמרה במניות⁽³⁾:						
327	327	3,019	3,016	6.29	3.99	במטבע ישראלי לא צמוד
1,851	1,488	7,488	6,837	5.19	5.87	במטבע ישראלי צמוד למדד
כתבי התחייבות נדחים הניתנים להמרה במניות:						
1,777	1,811	1,777	1,811	5.71	8.09	במטבע ישראלי צמוד למדד ⁽²⁾
3,955	3,626	12,284	11,664			סך-כל כתבי התחייבות הנדחים

הערות:

⁽¹⁾ שיעור תשואה פנימי, הינו שיעור ריבית המנכה את זרם התשלומים הצפוי של היתרה המאזנית הכלולה בדוח הכספי. משך חיים ממוצע, הינו ממוצע תקופות התשלומים משוקללות בתזרים המהוון לפי שיעור התשואה הפנימי. נתוני שיעור התשואה הפנימי ומשך החיים הממוצע הם ליום 31 בדצמבר 2013 ומתייחסים למאוחד.

⁽²⁾ שטרי הון נדחים נדחים המוכרים, בהתאם להוראות המעבר של "באזל III", כהון רובד 1 נוסף.

⁽³⁾ מזה: במאוחד רשומים למסחר בבורסה בניירות ערך בתל-אביב 9,635 מיליוני ש"ח (בשנת 2012: 9,931 מיליוני ש"ח).

12. התחייבויות אחרות

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2012	2013	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים				
14	16	14	19	עתודה למיסים נדחים, נטו (ראו ביאור 29 ט')
-	-	47	36	עודף עתודות שוטפות למס הכנסה על מקדמות ששולמו
200	190	403	362	עודף העתודה לפיצויי פיטורין פרישה ופנסיה מעל היעודה (ראו ביאור 16 ה', ח')
923	963	1,157	1,199	הפרשות לחופשות, למענקי יובלות ולהטבות לגימלאים
115	98	173	154	הכנסות מראש
2,631	2,764	5,619	5,663	זכאים בגין כרטיסי אשראי
134	153	171	184	הפרשה להפסדי אשראי בגין ערבויות ומסגרות
251	425	577	746	הוצאות לשלם
14	4	14	4	התחייבויות בגין פעילות בשוק המעוף
363	99	363	99	התחייבות בגין "עשיית שוק"
383	487	1,236	1,253	זכאים אחרים ויתרות זכות
5,028	5,199	9,774	9,719⁽¹⁾	סך-כל ההתחייבויות האחרות

הערה:

(1) לא כולל יתרות שסווגו כהתחייבויות מוחזקות למכירה - ראו ביאור 8א.

13. הון, מניות בכורה, עסקאות שלום מבוסס מניות ודיבידנדים

א. ההון הרשום, המונפק והנפרע, נומינלי (בשקלים חדשים):

ליום 31 בדצמבר 2013 ו-2012		
מונפק ונפרע	רשום	
105,386,930	196,100,000	מניות רגילות א' בנות ע.ג. של 0.1 ש"ח כל אחת
202	202	6% מניות בכורה צוברות בנות 0.00504 ש"ח כל אחת (שווה ערך ל-10 לירות שטרלינג כל אחת)
105,387,132	196,100,202	סך-כל ההון

מניות רגילות א' הן ע"ש ונסחרות בבורסה בניירות ערך בת"א.

ב. 6% מניות בכורה צוברות ע"ש:

הדיבידנד והזכויות של בעלי מניות אלה צמודים לשער החליפין היציג של השקל החדש ללירה שטרלינג במועד כל תשלום. לתאריך המאזן זכאי כל בעל מניות בכורה אחת שערכה הנקוב שווה ערך ל-10 לירות שטרלינג, לדיבידנד שנתי בסך של 3.44 שקלים חדשים, ולחלק בזמן פירוק בסך של 57.42 שקלים חדשים. בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל אין לכלול מניות בכורה שאינן משתתפות כחלק מההון, ולפיכך הן הוצגו בסעיף התחייבויות אחרות.

ג. (1) הגדלת הון רשום בשנים 2006-2008 - יצירת מאגר מניות לצורך "אירועי המרה כפויה" של שטרי הון נדחים סדרות א' ו-ב'. באסיפות

כלליות מיוחדות מהימים 26 בדצמבר 2006 ו-22 בספטמבר 2008, הוחלט להגדיל את הון המניות הרשום של הבנק, בסכום כולל של 820 מיליון מניות רגילות א' בנות 0.1 ש"ח ע.ג. כל אחת. המניות שנוצרו בהגדלות האמורות נועדו לשמש לצורך הקצאתן למשקיעים בשטרי ההון הנדחים (סדרה א') בהיקף כולל של 2 מיליארד ש"ח, במקרים של המרה כפויה של קרן ו/או ריבית, בהתקיים תנאים מסויימים אשר נקבעו על ידי הפיקוח על הבנקים (להלן: "אירועי המרה כפויה"; לפרטים נוספים ראו ביאור 14 להלן).

בחודשים דצמבר 2006, מאי 2007 ו-ספטמבר 2008 הנפיק הבנק כ-1,147 מיליון ש"ח ע.ג. שטרי הון נדחים (סדרה א') (ראו ביאור 14 7 א' להלן). בגין שטרי ההון האמורים שמר הבנק בהונו הרשום מאגר של כ-470 מיליון מניות רגילות א' (הכמות האמורה כפופה להתאמתה למרכיב ההטבה בהנפקת הזכויות מחודש דצמבר 2010).

בחודש מרס 2009 הנפיק הבנק כ-350 מיליון ש"ח ע.ג. שטרי הון נדחים (סדרה ב') (ראו ביאור 14 7 ב' להלן). בגין שטרי ההון האמורים שמר הבנק בהונו הרשום מאגר של כ-267 מיליון מניות, אשר ישמשו, אם יעלה בכך הצורך, בקורות אירועי המרה כפויה (הכמות האמורה כפופה להתאמתה למרכיב ההטבה בהנפקת הזכויות מחודש דצמבר 2010).

13. הון, מניות בכורה, עסקאות שלום מבוסס מניות ודיבידנדים (המשך)

(2) הגדלת הון רשום בשנת 2009 – הגדלה לצורך גיוס הון ראשוני

באסיפה כללית מיוחדת מיום 15 בדצמבר 2009, הוחלט להגדיל את הון המניות הרשום של הבנק ב-111 מיליון מניות רגילות א' בנות 0.1 ש"ח ע.נ. כל אחת. המניות שנוצרו בהגדלה האמורה נועדו לקדם מהלך של גיוס הון ראשוני. הבנק התחייב כלפי מדינת ישראל, שהחזיקה באותו מועד 20% מהון מניות הבנק, כי המניות בהון הרשום של הבנק שתיווצרנה עקב הגדלת ההון האמורה, תשמשנה אך ורק לצורך האמור, ולא תשמשנה למטרות אחרות. בחודש דצמבר 2010 השלים הבנק מהלך של הנפקה לציבור והנפקת זכויות.

(3) הגדלת הון רשום בחודש פברואר 2014

באסיפה כללית מיוחדת מיום 17 בפברואר 2014, הוחלט להגדיל את הון המניות הרשום של הבנק ב-294.15 מיליון מניות רגילות א'.

ד. עסקאות שלום מבוסס מניות – תוכנית אופציות לנושאי משרה בבנק

(1) תוכנית פאנטום ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל לשעבר

במסגרת תוכנית התגמול שאושרה ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל שכהן עד ליום 19 בפברואר 2014 (להלן: "המנכ"ל לשעבר") (ראו ביאור 22 ז') נקבע כי יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל לשעבר יהיו זכאים לתגמול מסוג פאנטום, אשר יהיה תלוי בביצועי מניית הבנק. הבנק העניק ליו"ר הדירקטוריון כמות של 6,511,628 זכויות פאנטום ולמנכ"ל לשעבר כמות של 4,878,049 זכויות פאנטום (להלן: "זכויות הפאנטום"). זכויות הפאנטום אינן מקנות זכויות למניות של הבנק ו/או זכויות כלשהן הנובעות מהחזקה במניות הבנק, למטע התאמות מסויימות. זכויות הפאנטום יבשילו בחמש מנות שנתיות שוות, כך שכל אחת תכלול חמישית מכמות זכויות הפאנטום, באופן שמדי שנה תבשיל מנה שנתית אחת. המנה השנתית הראשונה של יו"ר הדירקטוריון הבשילה ביום 1 בינואר 2011 והמנה השנתית האחרונה שלו תבשיל ביום 1 בינואר 2015. המנה השנתית הראשונה של המנכ"ל לשעבר הבשילה ביום 1 בינואר 2012.

כל מנה שנתית של זכויות פאנטום ניתנת למימוש, כולה או חלקה, במשך שנתיים ממועד הבשלתה ואז תפקע ולא תקנה עוד זכות כלשהי (להלן: "תקופת המימוש"). המנה השנתית הראשונה והשנייה של יו"ר הדירקטוריון פקעו בימים 1 בינואר 2013 ו-1 בינואר 2014, בהתאמה. המנה השנתית הראשונה של המנכ"ל לשעבר פקעה ביום 1 בינואר 2014.

בתכנית והגדרו הנסיבות שבהתקיימן יידחה מועד ההבשלה של כל מנה שנתית של זכויות הפאנטום או תפקע מנה שנתית: הפסד נקי מפעולות רגילות בדוחות הכספיים הרבעוניים האחרונים של הבנק, בחישוב מצטבר על פני ארבעת הרבעונים שקדמו למועד ההבשלה, שיפורסמו לפני מועד ההבשלה של המנה השנתית הרלבנטית; חריגה מהותית מיחס הלימות ההון הכולל הנדרש בדוחות הכספיים הרבעוניים האחרונים של הבנק, שיפורסמו לפני מועד ההבשלה של המנה השנתית הרלבנטית. לענין זה, חריגה מהותית תחשב חריגה בשיעור העולה על 20% מיחס הלימות ההון הכולל הנדרש; אירוע ההמרה של היתרה הבלתי מסולקת של הקרן והריבית של שטרי הון נדחים (מסדרה כלשהי) שהונפקו על ידי הבנק.

בתוכנית נקבעו הוראות בדבר התאמת התוכנית בנסיבות מסויימות.

בגין כל הודעת מימוש ישלם הבנק סכום השווה להפרש בין שער הנעילה בבורסה, של מניה רגילה א' של הבנק, לבין מחיר הבסיס, כשהוא מוכפל במספר זכויות הפאנטום שביחס אליהן ניתנה הודעת המימוש.

לענין זה, "מחיר הבסיס" הינו שער הנעילה האחרון של מניה רגילה א' של הבנק בבורסה ביום המסחר שקדם ליום אישור דירקטוריון הבנק את תוכנית הפאנטום, בתוספת הפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן, לפי שיעור עלייתו בין המדד הידוע ביום אישור הדירקטוריון לבין המדד הידוע ביום המימוש.

השווי ההוגן הכולל (לחמש שנים), מחושב על פי מודל Black & Scholes הינו 14 מיליון ש"ח בגין זכויות הפאנטום שהוענקו ליו"ר הדירקטוריון ו-12 מיליון ש"ח בגין זכויות הפאנטום שהוענקו למנכ"ל. השווי ההוגן כאמור חושב על בסיס ההנחה שכל אופציות הפאנטום יומשו ביום האחרון של תקופת המימוש שנקבעה לגביהן, על בסיס שער הנעילה של מניה רגילה של הבנק בבורסה ביום 19 בדצמבר 2010 (8.092 ש"ח), סטיית תקן לצורך חישוב של 32.9% ושיעור ריבית חסרת סיכון של בין 0% לבין 1.5% (בהתאם לתקופה). מודגש כי החישוב דלעיל מהווה אינדיקציה בלבד לעלות מענק הפאנטום, וכי העלות בפועל עשויה להשתנות מאחר והיא מושפעת מהשינויים במחיר המניה במהלך תקופת התוכנית.

ההוצאה בגין המנות השונות נפרסת על פני התקופה עד למועד הזכאות שלהן. עד למימוש אופציות הפאנטום נערך, בכל מועד דיווח, חישוב השווי ההוגן של התוכנית, בהתאם לתנאי השוק באותו מועד, והפער ייזקף לדוח רווח והפסד.

13. הון, מניות בכורה, עסקאות שלום מבוסס מניות ודיבידנדים (המשך)

בהתאם לתנאי התוכנית, אם המנכ"ל לשעבר מסיים את כהונתו ביוזמתו, אזי בנוסף למנות השנתיות שהבשילו עד תום תקופת ההודעה המוקדמת, יבשילו במועד תום תקופת ההודעה המוקדמת, חלק יחסי מזכויות הפאנטום הנכללות במנה השנתית בגין אותה שנה, לפי החלק היחסי של התקופה המתחילה במועד ההבשלה האחרון של מנה שנתית במסגרת התוכנית (1 בינואר 2014) ועד לתום תקופת ההודעה המוקדמת (1 באפריל 2014).

בהתאם לתנאי התוכנית, את החלק היחסי כאמור, יהיה המנכ"ל לשעבר רשאי לממש, במהלך תקופה של שנתיים, שתחולנה במועד תום תקופת ההודעה המוקדמת. שאר זכויות הפאנטום של המנכ"ל לשעבר יהיו ניתנות למימוש במשך תקופה של שנתיים ממועד הבשלתן המקורי.

זכויות הפאנטום שהמנכ"ל לשעבר יוכל לממש לאחר פרישתו מסתכמים ב-2,195,122 זכויות. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2010 נזקפה הוצאה בסך של כ-7.4 מיליון ש"ח, בגין החלק היחסי של כלל המנות שהוענקו ליו"ר הדירקטוריון. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011, נזקפה הקטנת הוצאה בסך של כ-5 מיליון ש"ח בגין יו"ר הדירקטוריון והוצאה בסך של 1.5 מיליון ש"ח בגין המנכ"ל. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012, נזקפה הוצאה בסך של כ-0.4 מיליון ש"ח בגין יו"ר הדירקטוריון והוצאה בסך של כ-1.2 מיליון ש"ח בגין המנכ"ל לשעבר. בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013, נזקפה הקטנת הוצאה בסך של כ-1.18 מיליון ש"ח בגין יו"ר הדירקטוריון ובסך של כ-1.93 מיליון ש"ח בגין המנכ"ל לשעבר. (כל הסכומים שצוינו לעיל כוללים מס ש"ח).

לפרטים נוספים, ראו סעיף (6) להלן.

(2) תוכנית אופציות לנושאי משרה בבנק (2006)

כללי. בהחלטותיו מהימים 26 במרס 2006, 1 ביולי 2006 ו-25 ביולי 2006, אישר דירקטוריון הבנק תוכנית אופציות והקצאה לנאמן של 9,806,391 כתבי אופציה לא סחירים עבור 9 נושאי משרה בבנק, לרבות המבקר הפנימי הקודם ולמעט יו"ר הדירקטוריון הקודם והמנהל הכללי הקודם (להלן בביאור זה: "נושאי המשרה").

תקופת המימוש של שני שלישי מכתבי האופציה שהוקצו על פי התוכנית, החלה ביום 5 בינואר 2009 והסתיימה ביום 4 בינואר 2011, ותקופת המימוש של השליש הנותר, החלה ביום 1 בינואר 2011 והסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012, והכל בכפוף להוראות שנקבעו לענין סיום העסקתם של הניצעים בבנק, על פי תנאי התוכנית.

יתרת כתבי האופציה פקעה ביום 31 בדצמבר 2012. כל הוצאות השכר נזקפו עד תום שנת 2010 כהוצאות שכר מול קרן הון.

לפרטים נוספים, ראו סעיף (5) להלן.

(3) כתבי אופציה לחברי הנהלה נוספים

כללי. בחודש פברואר 2010 החליט הדירקטוריון לאשר תוכנית "אופציות פאנטום" למי שכיהן באותה עת כראש החטיבה העסקית (להלן: "ניצע א") וליועצת המשפטית הראשית של הבנק (להלן: "ניצעת ב") וזאת בהמשך להחלטות קודמות בעניינם.

תוכנית "אופציות פאנטום". ניצע א' וניצעת ב' היו זכאים לסכום כספי שהוא ההפרש שבין שער הנעילה בבורסה של מניה רגילה של הבנק ביום המסחר שקדם ליום המימוש, מוכפל במספר מניות שאמורות לנבוע מאופציות הפאנטום שביחס אליהן ניתנה הודעת המימוש, לבין מחיר המימוש כשהוא מוכפל באותו מספר אופציות פאנטום (להלן: "סכום ההטבה הכספית"). לסכום ההטבה הכספית אמור היה להתווסף גילום פערי מס שבין מס הכנסה השולי שחל על חבר הנהלה הניצע לבין מס רווחי הון שהיה עשוי להיות משולם על ידו אילו היה מקבל את כתבי האופציה על פי תוכנית אופציות שחל עליה סעיף 102 לפקודת מס הכנסה (במסלול רווח הון). הסכומים בגין הגילום וסכום ההטבה הכספית ייקראו ביחד "מענק הפאנטום".

מחיר המימוש של כל אחת מאופציות הפאנטום אמור היה להיקבע על פי שער הנעילה של מניה רגילה של הבנק בבורסה, ביום המסחר האחרון שקדם ליום המינוי כסמנכ"ל ("יום המסחר") (9.3 ש"ח ו-9.17 ש"ח, בהתאמה), בתוספת הפרשי הצמדה למדד (להלן - "מחיר המימוש").

לניצע א' הוצעו 980,639 אופציות פאנטום ולניצעת ב' הוצעו 817,199 אופציות פאנטום. ניצע א' וניצעת ב' היו זכאים לאופציות הפאנטום בשתי מנות. נוכח סיום כהונתו של ניצע א', ביום 31 בדצמבר 2010, אין הוא זכאי לאופציות הפאנטום במנה השניה. אופציות הפאנטום במנה הראשונה פקעו ביום 30 ביוני 2011. אופציות הפאנטום שהוקצו לניצעת ב' במנה הראשונה, פקעו ביום 24 בפברואר 2012. האופציות שהוקצו לניצעת ב' במנה השניה פקעו ביום 24 בפברואר 2014.

נכון ליום קבלת ההחלטה מחיר המימוש היה 10.066 ש"ח ו-9.923 ש"ח, בהתאמה (מותאם בגין דיבידנד שחולק ביום 6 באוקטובר 2008).

13. הון, מניות בכורה, עסקאות שלום מבוסס מניות ודיבידנדים (המשך)

ההוצאה בגין המנה הראשונה של אופציות הפאנטום נזקפה לדוח רווח והפסד בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2010 ואילו ההוצאה בגין המנה השניה נפרסה על פני התקופה עד למועד הזכאות שלה.

בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2012, נזקפה הקטנת הוצאה בגין התוכנית האמורה בסכום זניח (2011: הקטנת הוצאה בסך 0.7 מיליון ש"ח; 2010: הוצאה בסך 0.7 מיליון ש"ח). (הסכומים לעיל כוללים מס שכר).

(4) מענקים שתשלומם צמוד למחיר מניית הבנק

לפרטים בדבר מענקים נדחים, שתשלומם צמוד למחיר מניית הבנק, ראו ביאור 16 יא'.

(5) עסקאות תשלום מבוסס מניות מסוג אופציות למניות - נתונים כמותיים

א. עסקת תשלום מבוסס מניות לנושאי משרה בכירה

2011		2012		תנועה באופציות למניות
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש ⁽¹⁾ בש"ח	מספר האופציות	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש ⁽¹⁾ בש"ח	מספר האופציות	
8.60	3,399,550	7.88	1,438,272	קיימות במחזור לתחילת שנה
-	-	-	-	מומשו במהלך השנה
9.35	1,961,278	8.01	1,438,272	פקעו במהלך השנה
7.88	1,438,272	-	-	קיימות במחזור לתום שנה ⁽²⁾

הערות:

- (1) מחיר המימוש צמוד למדד הידוע. בנוסף להפרשי ההצמדה, מחיר המימוש כפוף להתאמות כמפורט לעיל.
- (2) אופציות למניות הקיימות במחזור לתום השנה, מחולקות לפי תחומים של מחירי מימוש:

31 בדצמבר 2011		
תחום 2	תחום 1	
10.05	7.25	תחום מחירי מימוש (בש"ח)
326,880	1,111,392	מספר האופציות
10.05	7.25	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)
0.50	0.97	ממוצע משוקלל של יתרת אורך החיים החוזי (בשנים)
		מזה ניתנות למימוש:
326,880	1,111,392	מספר האופציות
10.05	7.25	ממוצע משוקלל של מחיר המימוש (בש"ח)

ב. עסקת תשלום מבוסס מניות ליו"ר הדירקטוריון הקודם ולמנכ"ל הקודם

2011		תנועה באופציות למניות
ממוצע משוקלל של מחיר המימוש בש"ח	מספר האופציות	
9.07	6,472,220	קיימות במחזור לתחילת שנה
9.17	6,472,220	פקעו במהלך השנה
-	-	קיימות במחזור לתום שנה
-	-	מזה ניתנות למימוש:

1.3. הון, מניות בכורה, עסקאות תשלום מבוסס מניות ודיבידנדים (המשך)
(6) התחייבויות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות - תוכנית פאנטום - נתונים כמותיים

תוכנית פאנטום לנושאי משרה בכירה, ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל לשעבר

31 בדצמבר		
2012	2013	
באלפי שקלים חדשים		
5,560	2,423	סך ההתחייבויות הנובעות מעסקאות תשלום מבוסס מניות
-	-	השווי הפנימי של התחייבויות שבגינן זכות הצד שכנגד למזומן הבשילה עד תום השנה
1,616	(3,137)	סך ההוצאה (ביטול הוצאה) שנזקפה לרווח והפסד

ה. דיבידנדים

(1) כללי

חלוקת דיבידנד על ידי הבנק כפופה להוראות הדין, לרבות הגבלות הנובעות מהוראות המפקח על הבנקים.

(2) מגבלות שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים

בהוראות ניהול בנקאי תקין מס' 331 נקבעו מגבלות על חלוקת דיבידנד. במכתבי המפקח על הבנקים בנושא "מדיניות הון לתקופת ביניים" ובנושא "מסגרת באזל III - יחסי הון ליבה מינימאליים", נדרשו התאגידים הבנקאיים, בין היתר, להימנע מחלוקת דיבידנד, אם בעטייה הם עלולים שלא לעמוד ביעדי ההון שנקבעו במכתבים האמורים.

(3) חלוקת דיבידנד בגין מניות בכורה

ביום 9 בספטמבר 2013, החליטה האסיפה השנתית של הבנק לאשר כדיבידנד סופי לשנת 2012, דיבידנד ביניים בשיעור של 6% ששולם ביום 27 בדצמבר 2012, לבעלים של 40,000 6% מניות בכורה צוברות בנות 0.00504 ש"ח ע.נ. כל אחת, בסכום כולל של 24,000 ליש"ט. ביום 20 בנובמבר 2013 החליט דירקטוריון הבנק לשלם ביום 30 בדצמבר 2013, לבעלים של מניות בכורה כאמור, דיבידנד ביניים בשיעור של 6% ולהמליץ בפני האסיפה הכללית של הבנק, שתתכנס בשנת 2013, להכריז על דיבידנד זה כדיבידנד סופי.

1.4. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים

כללי. הלימות הון ליום 31 בדצמבר 2013 מחושבת בהתאם לגישה הסטנדרטית על פי הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211 בדבר "מדידה והלימות הון" (להלן: "כללי באזל III").

1. הון לצורך חישוב יחס הון

ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים		
12,562	13,282	הון רובד 1 לאחר ניכויים
6,862	5,663	הון רובד 2 לאחר ניכויים
19,424	18,945	סך-כל ההון הכולל

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

2. יתרות משוקללות של נכסי סיכון

ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים		
120,686	117,138	סיכון אשראי
2,238	2,588	סיכויי שוק
12,788	12,217	סיכון תפעולי
135,712	131,943	סך-הכל יתרות משוקללות

3. יחס ההון לרכיבי סיכון

ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	
באחוזים		
		א. הבנק
8.6	9.3	יחס הון רובד 1 מקורי לרכיבי סיכון
9.3	10.1	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
14.3	14.4	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0	9.0	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		ב. חברות בת משמעותיות
		1. בנק מרכזי דיסקונט בע"מ וחברות מאוחדות שלו
10.5	10.5	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
15.0	14.6	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0	9.0	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		2. דיסקונט בנקורפ אינק.
14.2	12.9	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
15.4	13.9	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
⁽²⁾ 8.0	⁽²⁾ 8.0	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
		3. כרטיסי אשראי לישראל בע"מ
15.2	14.9	יחס הון רובד 1 לרכיבי סיכון
16.8	16.2	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
⁽³⁾ 9.0	⁽³⁾ 9.0	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

הערות לטבלה, ראו אחרי סעיף 4.

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

4. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס הון

ליום 31 בדצמבר		
2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים		
א. הון רובד 1		
הון		
11,838	12,233	
296	305	זכויות מיעוט בעלי המניות החיצוניים בהון של חברות בת שאוחדו
1,747	1,781	מכשירי הון מורכבים חדשניים
(142)	(142)	בניכוי מוניטין
(415)	(179)	בניכוי רווחים בגין התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך זמינים למכירה
81	83	התאמה בגין אופציות מכר לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה בחברה בת
(843)	(799)	בניכוי השקעות בחברות שאינן ריאליות שיש בהן השפעה מהותית
12,562	13,282	סך-הכל הון רובד 1
ב. הון רובד 2		
1. הון רובד 2 עליון		
297	114	45% מסכום הרווחים נטו, לפני השפעת המס המתייחס, בגין התאמות לשווי הוגן של ני"ע זמינים למכירה
254	254	הפרשה כללית לחובות מסופקים
1,383	1,410	מכשירי הון מורכבים חדשניים
2	2	רכיבי הון רובד 2 עליון אחרים
2. הון רובד 2 תחתון		
5,769	4,682	כתבי התחייבות נדחים
3. ניכויים מהון רובד 2		
(843)	(799)	השקעות בחברות שאינן ריאליות שיש בהן השפעה מהותית
6,862	5,663	סך-הכל הון רובד 2

הערות:

- הנתונים בסעיף זה חושבו בהתאם לכללים המחייבים בארה"ב.
- אי די בי ניו יורק, חברת הבת של דיסקונט בנקורפ אינק., סווגה על ידי ה-FDIC כ-Well Capitalized. שמירת הסיווג האמור מחייבת שמירה על יחס הון כולל מזערי בשיעור של 10%, ושל יחס הון ראשוני מזערי בשיעור של 6%.
- נוכח פניית הפיקוח על הבנקים, נדרשת כאל לעמוד ביחס הון כולל שלא יפחת מ-15%, החל מיום 31 בדצמבר 2010.

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

5. ההשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל III ליום 1 בינואר 2014

ביום 3 ביוני 2013, פרסם המפקח על הבנקים תיקונים להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 201-211, בדבר "מדידה והלימות ההון", בכדי להתאימן להנחיות באזל III. התיקונים האמורים נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, באופן מדורג, בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 299 בדבר "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".

בהתאם לחוזר שפורסם ביום 29 באוגוסט 2013, בדבר "דרישות הגילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון", נדרש הבנק לכלול בדוחות הכספיים לשנת 2013, גילוי בדבר ההשפעה הצפויה של יישום הוראות באזל III.

להלן מוצגת ההשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל III ביום 1 בינואר 2014, וזאת בהתאם ליתרות ליום 31 בדצמבר 2013. בחישוב ההשפעה הצפויה של אימוץ הוראות באזל III כאמור, הובאו בחשבון הוראות המעבר שקבע המפקח על הבנקים.

ליום 1 בינואר 2014	
במיליוני שקלים חדשים	
12,364	הון עצמי רובד 1 לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
19,624	סך-הכל הון כולל לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
138,541	סך-הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון
8.9	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.2	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.0 ⁽¹⁾	יחס הון עצמי רובד 1 הנדרש ע"י המפקח על הבנקים
12.5 ⁽¹⁾	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

הערה:
(1) החל מיום 1 בינואר 2015.

יצוין כי, מאחר והנתונים לעיל הם ליום 1 בינואר 2014, הם משקפים הפחתות, בהתאם להוראות המעבר, חלקן בהיקף של רבע מההפחתה השנתית הצפויה בשנת 2014 (בהתאם לאישור הפיקוח, במקרים מסויימים, לביצוע הפחתה רבעונית ליניארית במהלך השנה).

6. **יחס הון הליבה** ליום 31 בדצמבר 2013, הגיע לשיעור של 9.3% (31.12.2012: 8.6%). יצוין כי לאור ההסכם שנחתם בין הבנק לבין פיבי ולאור האישורים שניתנו בהתייחס אליו (ראו ביאור 6 ה' (1) לעיל) בהם נקבע מתווה למכירת החזקת הבנק בבנק הבינלאומי, התייר המפקח על הבנקים לבנק לא לכלול בהון הליבה את הניכוי בגין השקעת הבנק בבנק הבינלאומי.

יעד הון ליבה. במסגרת החלטת הדירקטוריון בדבר "תוכנית אסטרטגית לקבוצת דיסקונט לשנים 2011-2013", נקבע יעד הון ליבה בשיעור של 8.5% עד סוף שנת 2013.

הנחיה בעניין יחסי הון ליבה מינימליים. ביום 28 במרס 2012 שלח המפקח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים הנחיה בדבר כוונתו לקבוע יחס הון ליבה מינימלי גבוה יותר מהנדרש כיום. על פי הנחיה זו, כל התאגידים הבנקאיים יידרשו לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 9%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2015. בנוסף, תאגיד בנקאי ששך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, יידרש לעמוד ביחס הון ליבה מינימלי בשיעור של 10%, וזאת החל מיום 1 בינואר 2017. הוראה נוספת זו אינה חלה על הבנק.

יחס הון הליבה אמור להיות מחושב בהתאם להוראות באזל III ולהתאמות שייקבעו על ידי המפקח על הבנקים.

אימוץ הוראות באזל III. כאמור, ביום 3 ביוני 2013, פרסם המפקח על הבנקים תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין, בכדי להתאימן להנחיות באזל III. בהנחיות נקבעו, בין היתר, דרישות מחמירות לרכיבים הכשירים להכללה בהון הפיקוחי והתאמות פיקוחיות (ניכויים מההון).

בהתאם להוראות, החל מיום 1 בינואר 2015, יחס ההון הכולל המזערי שהבנק יידרש לעמוד בו יהיה 12.5%.

הבנק ערך תוכנית מפורטת לעמידה ביעדי הון, שהם לפחות ברמת ההון שנקבעה במדיניות המפקח על הבנקים ובלוחות הזמנים שפורסמו על ידו, והוא פועל ליישומה.

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

7. הבהרות בענין מכשירי הון מורכבים

א. הבהרה בענין ההכרה במכשירי הון מורכבים שהונפקו טרם כניסת כללי באזל או לתוקף

במכתב מיום 3 במרס 2010 הבהיר המפקח על הבנקים, לבקשת הבנק, כי כל עוד לא נקבע אחרת, התנאים הספציפיים שנקבעו להכרה במכשירי הון מורכבים, כמפורט באישורים שנתן לגבי כל הנפקה של מכשיר כאמור, ממשיכים לחול בהתייחס לאותה הנפקה, גם לאחר כניסתם לתוקף של כללי באזל או.

עוד הבהיר המפקח, למען הסר ספק, כי מקום בו הבנק נדרש לשמור על יחסי הלימות הון (כולל, ראשוני, מקורי או אחר), לרבות כתנאי להכרה במכשירי הון היברידיים כחלק מבסיס ההון של הבנק, לא ישתנו יחסים אלה, על אף השינוי המתבצע מעת לעת בקריטריוני ההנפקה, וכי יחושבו על פי שיטת החישוב הנהוגה באותה עת.

ב. ביום 25 בדצמבר 2013, אישר המפקח על הבנקים את הסרת התנאי לאי הכרה במכשירי הון מורכבים (ראשוני מורכב ומשני עליון) כאשר יחס ההון הראשוני המקורי יפחת מ-6.5%.

8. הנפקת הון ראשוני מורכב

א. כללי

שטרי ההון הנדחים שהבנק הנפיק בשנים 2006-2009, כמפורט בסעיפים ב' ו-ג' להלן, הוכרו תחת כללי באזל או כהון ראשוני מורכב. שטרי ההון האמורים אינם כשירים בהתאם להוראות באזל או, אך בהתאם להוראות המעבר הם יוכרו בתקופת המעבר כהון רובד 1 נוסף, ויבטלו בהדרגה בשנים 2014-2021.

ב. הנפקת הון ראשוני מורכב – סדרה א'

הנפקת הון ראשוני מורכב בשנים 2006-2007. ביום 31 בדצמבר 2006 הוקצו שטרי הון נדחים בסך של כ-750 מיליון ש"ח למשקיעים בהנפקה פרטית וביום 13 במאי 2007 הוקצו למשקיעים בהנפקה פרטית נוספת 250 מיליון ש"ח נוספים. נגיד בנק ישראל אישר כי שטרי ההון הנדחים האמורים ייחשבו כמכשירי הון מורכבים ויוכרו כחלק מההון הראשוני של הבנק (ראו סעיף א' "כללי" לעיל). ביום 31 במאי 2007 פרסם הבנק תשקיף לרישום למסחר של שטרי ההון האמורים.

הנפקת הון ראשוני מורכב בשנת 2008. ביום 25 בספטמבר 2008 הנפיק הבנק שטרי הון נדחים (סדרה א'), בדרך של הרחבת סדרה קיימת שנרשמה למסחר על פי תשקיף מיום 30 במאי 2007, בערך נקוב של כ-147 מיליון ש"ח, במסגרת של הצעה פרטית למשקיעים מסווגים (כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (אופן הצעת ניירות ערך לציבור), התשס"ז-2007).

ביום 22 בספטמבר 2008 ניתן אישור המפקח על הבנקים לפיו שטרי ההון האמורים יחשבו כמכשירי הון מורכבים ויוכרו כחלק מההון הראשוני של הבנק (ראו סעיף א' "כללי" לעיל), כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 311 – "יחס הון מזערי" (כנוסחו באותו מועד), בכפוף לתנאים הבאים:

א. שטרי ההון יוקצו בתנאים זהים לתנאי שטרי ההון שהונפקו במסגרת הסדרה הקיימת;

ב. שיעור ההון הראשוני המורכב לא יעלה על 15% מסך ההון הראשוני של הבנק;

ג. שטרי ההון אינם ולא יהיו משועבדים לבנק או לחברות בנות שלו.

הבנק עומד בתנאים האמורים.

תנאי שטרי ההון הנדחים סדרה א'. שטרי ההון הנדחים הונפקו לתקופה של 99 שנים וקרן שטרי ההון הנדחים תשולם בתשלום אחד ביום 1 בינואר 2106. הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים צמודים למדד המחירים לצרכן וישאו ריבית שנתית. הריבית על שטרי ההון תשולם ארבע פעמים בשנה.

הבנק יהיה רשאי להודיע, על פי שיקול דעתו, על פדיון מוקדם של קרן שטרי ההון הנדחים, לאחר שחלפו לפחות 15 שנים מיום הנפקתם, בכפוף לתנאים המפורטים בשיטור ובכפוף לאישור המפקח על הבנקים.

שטרי ההון הנדחים ישאו ריבית צמודה בשיעור של 5.10%. במידה ולא יתבצע פדיון מוקדם לאחר 15 שנים, ישאו שטרי ההון הנדחים ריבית בשיעור משתנה שייקבע מראש בגין כל תקופה של חמש שנים, בתוספת ריבית נוספת (step-up) בשיעור של 1% מעל המרווח המקורי שנקבע ל-15 השנים הראשונות (דהיינו, 2.495%).

שטרי ההון הנדחים כוללים הוראות מיוחדות, שיפורטו להלן, שעיקרן המרה כפויה של קרן ו/או ריבית למניות רגילות א' בנות 0.1 ש"ח ע.ג. של הבנק, בהתקיים תנאים מסויימים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים. במקרה של המרת מלוא קרן שטרי ההון והקצאת מניות חלק ריבית בגין מלוא המניות שיועדו לכך בהון הרשום של הבנק, יוקצו בסך הכל בגין שטרי ההון שהונפקו כאמור לעיל 398.5 מיליון מניות רגילות א' של הבנק.

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

שטרי ההון הנדחים לא יובטחו בשעבוד כלשהו על נכסי הבנק או בבטוחה אחרת כלשהי. התחייבויות הבנק לתשלום הקרן והריבית של שטרי ההון תהיינה נדחות מפני כל התחייבויותיו האחרות של הבנק לנושים מכל סוג שהוא, לרבות כלפי המחזיקים של כתבי התחייבות נדחים שהונפקו או שיונפקו בעתיד על ידי הבנק ו/או חברות בנות שלו ותהיינה עדיפות אך ורק על זכויותיהם של בעלי המניות להשבת עודף נכסי הבנק בעת פירוקו. התחייבויות הבנק לתשלום קרן שטרי ההון והריבית בגינה תעמוד בדרגה שווה, פרי פסו, עם כתבי התחייבות נוספים ו/או ניירות ערך נוספים שיונפקו על ידי הבנק או על ידי חברות בנות שלו ואשר יאושרו על ידי המפקח על הבנקים כמכשירי הון ראשוני.

ההכרה בשטרי ההון כהון ראשוני עליון. נגיד בנק ישראל אישר לבנק לכלול את שטרי ההון כהון ראשוני עליון (ראו סעיף א' "כללי" לעיל).

להלן פירוט התנאים הבסיסיים להכרה בשטרי ההון כהון ראשוני עליון:

- (1) יחס ההון לרכיבי סיכון של הבנק לא יפחת מ-10% במועד הנפקת מכשיר ההון המורכב.
- (2) הון ראשוני מורכב חייב לעמוד בתנאים שנקבעו למכשירי הון מורכבים, כהגדרתם בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311, הנכללים בהון המשני.
- (3) מבנה ההנפקה - ההנפקה תבוצע במישרין אך ורק על ידי הבנק.
- (4) מגבלה כמותית - שיעור ההון הראשוני המורכב לא יעלה על 15% מסך ההון הראשוני כמשמעותו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 311, כולל ההון הראשוני המורכב (להלן: "הון ראשוני כולל").
- (5) נפרעות - רק שטרי ההון ששולמו במלואם במזומן ייחשבו להון ראשוני מורכב.
- (6) העדר צבירות - לא ישולמו תשלומי ריבית אשר במועד הקבוע לסילוקם שוררות "נסיבות מיוחדות", כהגדרתן להלן, וזכאותם של המחזיקים בשטרי ההון לתשלומי ריבית אלה תפקע. ריבית שלא שולמה בשל קיומן של הנסיבות המיוחדות לא תיצבר ובחלוף המועד שנקבע לסילוקה היא תמחק. הנסיבות המיוחדות תהיינה כל אחד מהאירועים המפורטים להלן:
 - (א) דירקטוריון הבנק קבע כי אין לבנק יכולת לפרוע, במועדן, את התחייבויותיו שדרגת הקדימות שלהן הינה גבוהה מזו של שטרי ההון הנדחים (סדרה א') או שווה לה, או שרואה החשבון המבקר של הבנק, בחוות דעת או בדוח סקירה שצורפו לדוח הכספי או לדוח הכספי ביניים של הבנק, לפי העניין, הפנה את תשומת הלב לביאורים בדוחות הכספיים בדבר העדרה של יכולת הפרעון כאמור לעיל;
 - (ב) דירקטוריון הבנק קבע כי קיים חשש סביר כי ביצוע תשלום הריבית יביא למצב בו לא יהיה בידי הבנק לסלק את התחייבויותיו הקיימות ו/או הצפויות, או שרואה החשבון המבקר של הבנק, בחוות דעת או בדוח סקירה שצורפו לדוח הכספי או לדוח הכספי ביניים של הבנק, לפי העניין, הפנה את תשומת הלב לביאורים בדוחות הכספיים בדבר קיומו של חשש סביר כאמור;
 - (ג) בתקופה של ששה רבעונים רצופים, אשר הדוח הכספי בגין האחרון שבהם התפרסם טרם המועד הקבוע לתשלום הריבית, לא דיווח הבנק על רווח נקי מצטבר (כלומר אם הסכום הפשוט של הסכומים הרבעוניים של רווח נקי או של הפסד שהוצגו בדוחותיו הכספיים של הבנק, בגין ששה רבעונים רצופים, הינו שלילי);
 - (ד) על פי הדוחות הכספיים של הבנק שפורסמו לאחרונה ערב המועד לתשלום הריבית, אין לבנק עודפים ראויים לחלוקה.
- (7) הקצאת מניות כנגד ריבית - במקרה של מחיקת ריבית, כאמור בסעיף 6 לעיל, יהיה הבנק רשאי להקצות למחזיקי שטרי ההון הנדחים מניות כנגד הריבית שנמחקה. הקצאת המניות תתאפשר רק במקום ריבית שלא שולמה באותה שנה, ולא ניתן יהיה להקצות מניות בגין שנים קודמות.
- (8) ספיגת הפסדים - הבנק יהיה חייב להמיר את כל היתרה הבלתי מסולקת של הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים למניות רגילות א' של הבנק, בהתקיים מקרים מסויימים כלהלן:
 - (א) אם יחס ההון הראשוני הכולל לרכיבי סיכון של הבנק, כמופיע בדוחות הכספיים או בדוחות הכספיים ביניים של הבנק אחת לרבעון, פחת ברבעון מסויים מ-6%, ולא עלה חזרה, בתוך 90 יום ממועד פרסום הדוחות הכספיים האמורים, לשיעור של 6% לפחות, תתבצע המרה מיידית כאמור;
 - (ב) אם יחס ההון הראשוני לרכיבי סיכון של הבנק, ללא הון ראשוני מורכב (להלן: "הון ראשוני מקורי"), כמופיע בדוחות הכספיים או בדוחות הכספיים ביניים של הבנק אחת לרבעון, פחת ברבעון מסויים מ-5.5%, ולא עלה חזרה, עד למועד פרסום הדוח הכספי ברבעון שלאחריו, לשיעור של 5.5% לפחות (וזאת אפילו אם יחס ההון הראשוני הכולל יהיה באותה עת מעל 6%), תתבצע המרה מיידית כאמור;

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

- (ג) אם יחס ההון הראשוני המקורי לרכיבי סיכון של הבנק, כמופיע בדוחות הכספיים או בדוחות הכספיים ביניים של הבנק אחת לרבעון, פחת ברבעון מסויים מ-6%, אך לא פחת מ-5.5%, ולא עלה חזרה, לשיעור של 6% לפחות, עד תום שני הרבעונים שלאחר אותו רבעון מסויים, כמופיע בדוחות הכספיים ביניים של הבנק, תתבצע המרה מיידית (וזאת, אפילו אם יחס ההון הראשוני הכולל יהיה באותה עת מעל 6%), אלא אם כן המפקח על הבנקים אישר אחרת;
- (ד) אם יחס ההון הראשוני המקורי, כמופיע בדוחות הכספיים או בדוחות הכספיים ביניים של הבנק, אחת לרבעון, פחת ברבעון מסויים מ-5%, תתבצע המרה מיידית חלקית, בסכום שיחזיר את יחס ההון הראשוני המקורי של הבנק לאותו רבעון שפורסם, ל-5% לפחות;
- (ה) על פי הדוחות הכספיים של הבנק, יתרת העודפים של הבנק הפכה לשלילית;
- (ו) רואה החשבון המבקר של הבנק, בחוות דעת או בדוח סקירה שצורפו לדוח הכספי או לדוח הכספי ביניים של הבנק, הפנה את תשומת הלב לביאורים בדוחות הכספיים בדבר ספקות משמעותיים הקיימים בדבר המשך קיומו של הבנק כעסק חי.
- (9) שינוי תנאים, פדיון מוקדם ו/או העלאת ריבית - שטרי ההון הנדחים יונפקו לתקופה של 99 שנים ויהיו ניתנים לפדיון ביוזמת המנפיק ובאישור המפקח מראש ובכתב לאחר מינימום של 15 שנים. כמו כן, גם שאר תנאי שטרי ההון הנדחים לא יהיו ניתנים לשינוי, אלא באישור מראש ובכתב של המפקח.
- מבלי לגרוע מתנאי זה, יתאפשר ביצוע step-up אחד בריבית, לאחר 15 שנים לפחות ממועד ההנפקה, בעליה בריבית של עד 100 נקודות בסיס מעל המרווח המקורי שנקבע ל-15 השנים הראשונות.
- (10) נדחות - פרט לזכויות של נושים על פי מכשירי הון דומים, שטרי ההון יהיו נדחים מפני תביעותיהם של כל הנושים האחרים, לרבות שטרי הון שהונפקו כהון משני.
- (11) בטוחות - ההתחייבות על פי שטרי ההון לא תהיה מובטחת בבטחונות.
- (12) הקצאה לגופים קשורים - הבנק לא יקצה (עד כמה שהדבר תלוי בו בהקצאה הראשונית) את שטרי ההון הנדחים לקופות גמל ו/או לקרנות נאמנות שבשליטת ו/או ניהול הבנק.
- (13) שקיפות - תנאי ההנפקה יהיו ברורים וגלויים. בהקשר זה, יהיה גם גילוי מלא של כל תנאי ההון הראשוני המורכב בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק, המתפרסמים לציבור, שיכלול, בין השאר, את הפרטים הבאים על ההון המורכב: סכומו, מרכיבו, חלקו כאחוז בסך ההון הראשוני הכולל ומאפייניו העיקריים.
- בקשר להכרה בשטרי ההון כהון ראשוני עליון, אימץ דירקטוריון הבנק מדיניות הלימות הון על פיה ישמור הבנק על יחס הלימות הון ראשוני מקורי (ללא הון ראשוני מורכב) בשיעור של 6.5% לפחות בכל עת.

ג. הנפקת הון ראשוני מורכב - סדרה ב'

הנפקת הון ראשוני מורכב בחודש מרס 2009. הבנק התקשר עם מגדל חברה לביטוח בע"מ (משתתף ברווחים), מגדל חברה לביטוח בע"מ (נוסטרו) ומגדל מקפת ניהול קרנות פנסיה וקופות גמל בע"מ, כל אחת מהן לחוד על פי חלקה, לביצוע הנפקה פרטית של 350 מיליון ש"ח ערך נקוב שטרי הון נדחים (סדרה ב') של הבנק בתמורה כוללת של 350 מיליון ש"ח.

ביום 26 במרס 2009 ניתן אישור המפקח על הבנקים לפיו שטרי ההון האמורים יחשבו כמכשירי הון מורכבים ויוכרו כחלק מההון הראשוני של הבנק (ראו סעיף א' "כללי" לעיל), כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין 311 - "יחס הון מזערי" (כנוסחו באותו מועד), בכפוף לתנאים הבאים:

א. שיעור ההון הראשוני המורכב לא יעלה על 15% מסך ההון הראשוני של הבנק;

ב. יחס ההון הראשוני המקורי לא יפחת בכל עת מ-6.5% (ראו סעיף 7 ב' לעיל).

ג. שטרי ההון אינם ולא יהיו משועבדים לבנק או לחברות בנות שלו.

הבנק עומד בתנאים האמורים.

תנאי שטרי ההון הנדחים - סדרה ב'. קרן שטרי ההון הנדחים תשולם בתשלום אחד ביום 1 בינואר 2106. הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים צמודים למדד המחירים לצרכן וישאו ריבית שנתית. הריבית על שטרי ההון תשולם ארבע פעמים בשנה. הבנק יהיה רשאי להודיע, על פי שיקול דעתו, על פדיון מוקדם של קרן שטרי ההון הנדחים ושל הפרשי ההצמדה והריבית שנצברו עד לביצועו בפועל של הפדיון המוקדם, בכפוף לתנאים שנקבעו בשטר ובכפוף לאישור מוקדם של המפקח על הבנקים. שטרי ההון הנדחים ישאו בתקופה שממועד הנפקתם ועד ליום 31 בדצמבר 2021 (להלן: "תקופת הריבית הראשונית") ריבית צמודה בשיעור של 8.7%. במידה ולא יתבצע פדיון מוקדם ביום 31 בדצמבר 2021, ישאו שטרי ההון הנדחים ריבית בשיעור משתנה שייקבע מראש בגין כל תקופה של חמש שנים, בתוספת ריבית נוספת (step-up) בשיעור של 1% מעל המרווח המקורי שנקבע לתקופת הריבית הראשונית (דהיינו, 7.13%).

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

שטרי ההון הנדחים כוללים הוראות מיוחדות, שיפורטו להלן, שעיקרן המרה כפויה של קרן ו/או ריבית למניות רגילות א' בנות 0.1 ש"ח ע.ג. של הבנק, בהתקיים תנאים מסויימים שנקבעו על ידי המפקח על הבנקים. במקרה של המרת מלוא קרן שטרי ההון והקצאת מניות חלף ריבית בגין מלוא המניות שיועדו לכך בהון הרשום של הבנק, יוקצו בסך הכל בגין שטרי ההון שהונפקו כאמור לעיל 267 מיליון מניות רגילות א' של הבנק.

שטרי ההון הנדחים לא יובטחו בשעבוד כלשהו על נכסי הבנק או בבטוחה אחרת כלשהי. התחייבויות הבנק לתשלום הקרן והריבית של שטרי ההון תהינה נדחות מפני כל התחייבויותיו האחרות של הבנק לנושים מכל סוג שהוא, לרבות כלפי המחזיקים של כתבי התחייבות נדחים שהונפקו או שיופקו בעתיד על ידי הבנק ו/או חברות בנות שלו ותהינה עדיפות אך ורק על זכויותיהם של בעלי המניות להשבת עודף נכסי הבנק בעת פירוקו. התחייבויות הבנק לתשלום קרן שטרי ההון והריבית בגינה תעמוד בדרגה שווה, פרי פסו, עם כתבי התחייבות נוספים ו/או ניירות ערך נוספים שיופקו על ידי הבנק או על ידי חברות בנות שלו ואשר יאושרו על ידי המפקח על הבנקים כמכשירי הון ראשוני.

התנאים להכרה בשטרי ההון הנדחים (סדרה ב') כהון ראשוני מורכב. התנאים הבסיסיים שקבע המפקח על הבנקים להכרה בשטרי ההון הנדחים כהון ראשוני עליון (ראו סעיף א' "כללי" לעיל) הם כתנאים שנקבעו לסדרה א' (כמפורט בסעיף א' לעיל), בשינויים הבאים:

- בהגדרת "נסיבות מיוחדות" נמחק האירוע של שישה רבעונים רצופים של הפסד (סעיף קטן (6) ג').
 - בהגדרת "נסיבות מיוחדות" נוסף אירוע כלהלן: המפקח הורה על מחיקת תשלומי הריבית לאחר שנכח כי יש חשש ממשי שתשלום הריבית יביא למצב בו לא יהיה בידי הבנק לעמוד בהתחייבויותיו.
 - במסגרת הגדרת האירועים שבהתקיימם תתבצע המרה מיידית של היתרה הבלתי מסולקת של הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים למניות רגילות א', שונה התנאי המתייחס לירידה של יחס ההון הראשוני המקורי מתחת ל-5% (סעיף (8) (ד)), כלהלן: אם יחס ההון הראשוני המקורי, כמופיע בדוחות הכספיים או בדוחות הכספיים ביניים של הבנק, אחת לרבעון, פחת ברבעון מסויים מ-5%, תתבצע המרה מיידית כאמור.
- לפרטים בדבר הבהרות בענין מכשירי הון מורכבים, ראו סעיף 7 לעיל.

9. הנפקת הון משני עליון

כללי. שטרי ההון הנדחים שהבנק הנפיק בשנת 2009, כמפורט להלן, הוכרו תחת כללי באזל II כהון משני עליון. שטרי ההון הנדחים האמורים אינם כשירים בהתאם להוראות באזל III, אך בהתאם להוראות המעבר הם יוכרו בתקופת המעבר כהון רובד 1 נוסף, ויבטלו בהדרגה בשנים 2014-2021.

הנפקת הון משני עליון בשנת 2009. בשנת 2009 הנפיקה דיסקונט מנפיקים 1,252 מיליון ש"ח ע.ג. שטרי הון נדחים (סדרה 1), אשר שימשו כהון משני עליון (ראו "כללי" לעיל).

תנאי שטרי ההון הנדחים שישמשו כהון משני עליון. שטרי ההון הנדחים יונפקו לתקופה של 49 שנים וקרן שטרי ההון הנדחים תשולם בתשלום אחד, במועד שייקבע בדוח הצעת המדף הראשון של אותה סדרה. הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים צמודים למדד המחירים לצרכן. הריבית על שטרי ההון הנדחים תשולם ארבע פעמים בשנה.

הבנק יהיה רשאי להודיע, על פי שיקול דעתו, על פדיון מוקדם של קרן שטרי ההון הנדחים, החל מתום תקופה אשר תיקבע בדוח הצעת המדף ואשר בכל מקרה לא תפחת מ-10 שנים (להלן: "התקופה הראשונית"). בכפוף לתנאים המפורטים בשטר ובכפוף לאישור המפקח על הבנקים. שטרי ההון ישאו, עד לתום התקופה הראשונית, ריבית צמודה בשיעור שיקבע במרכז. במידה ולא יתבצע פדיון מוקדם בתום התקופה הראשונית, ישאו שטרי ההון, בתקופה שתחילתה בתום התקופה הראשונית, ריבית בשיעור משתנה שתקבע מראש בגין כל תקופה של חמש שנים, בתוספת ריבית נוספת (step-up) בשיעור שיקבע בדוח הצעת המדף הראשון כאמור.

זכויותיהם של מחזיקי שטרי ההון הנדחים תהינה נדחות מפני תביעותיהם של כל יתר נושי דיסקונט מנפיקים והבנק מכל סוג שהוא, למעט מחזיקי שטרי ההון אשר מהווים ו/או יהוו, מעת לעת, הון ראשוני מורכב שהנפיק הבנק.

התנאים להכרה בשטרי ההון הנדחים כהון משני עליון. להלן פירוט התנאים הבסיסיים שקבע המפקח על הבנקים להכרה בשטרי ההון הנדחים כהון משני עליון (ראו "כללי" לעיל):

1. הלימות הון במועד ההנפקה - יחס ההון לרכיבי הסיכון של הבנק לא יפחת מ-10%, במועד הנפקת מכשירי ההון המורכב.
2. יחס הון ראשוני מקורי - יחס ההון הראשוני המקורי לא יפחת בכל עת מ-6.5% (ראו סעיף 7 ב' לעיל).
3. הוראה 311 - הון משני מורכב חייב לעמוד בתנאים שנקבעו למכשירי הון מורכבים כהגדרתם בסעיף ג' (הגדרות) לנספח א' להוראת ניהול בנקאי תקין 311 - יחס הון מזערי, הנכללים בהון המשני.
4. ב-5 השנים האחרונות לפני הפרעון הסופי, יכללו מכשירי ההון המורכבים בהון המשני כאילו היו כתבי התחייבות נדחים, בהתאם לסעיף (ב)2(2) לנספח א' בהוראת ניהול בנקאי תקין 311 - "יחס הון מזערי".

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

5. מבנה ההנפקה – ההנפקה תבוצע על ידי הבנק או חברה בת שלו.
6. מגבלה כמותית – ההון המשני יכול להוות עד 100% מההון הראשוני וכתבי התחייבות נדחים עד 50% מההון הראשוני, שלא הוקצה כנגד סיכונים שוק. המשמעות היא שההון המשני העליון יכול להיות עד 100% מההון הראשוני, אך בפועל הפוטנציאל להנפקת הון משני עליון נע בטווח שבין סך ההון הראשוני להיקף כתבי התחייבות.
7. נפרעות – רק שטרי ההון ששולמו במלואם במזומן ייחשבו להון משני עליון.
8. בטוחות – ההתחייבות על פי שטרי ההון לא תהיה מובטחת בבטחונות.
9. שעבוד שטרי ההון – שטרי ההון לא ימומנו ולא ישועבדו כבטחון להלוואה שניתנה על ידי הבנק או חברה בת שלו.
10. השעיית תשלומי ריבית – לא ישולמו תשלומי ריבית אשר במועד הקבוע לסילוקם שוררות "נסיבות משעות", כהגדרת המונח להלן, וסילוקם יידחה, לתקופות בלתי מסויימות. הנסיבות המשעות יהיו כלהלן:
 - א. דירקטוריון הבנק קבע כי אין לבנק יכולת לפרוע, במועדן, את התחייבויותיו שדרגת הקדימות שלהן הינה גבוהה מזו של שטרי ההון הנדחים או שווה לה, או שרואה החשבון המבקר של הבנק, בחוות דעת או בדוח סקירה שצורפו לדוח הכספי או לדוח הכספי ביניים של הבנק, לפי העניין, הפנה את תשומת הלב לביאורים בדוחות הכספיים בדבר היעדרה של יכולת הפרעון כאמור לעיל.
 - ב. דירקטוריון הבנק קבע כי קיים חשש סביר כי ביצוע תשלום הריבית יביא למצב בו לא יהיה בידי הבנק לסלק את התחייבויותיו הקיימות ו/או הצפויות, או שרואה החשבון המבקר של הבנק, בחוות דעת או בדוח סקירה שצורפו לדוח הכספי או לדוח הכספי ביניים של הבנק, לפי העניין, הפנה את תשומת הלב לביאורים בדוחות הכספיים בדבר קיומו של חשש סביר כאמור.
 - ג. על פי הדוחות הכספיים של הבנק, שפורסמו לאחרונה ערב המועד לתשלום הריבית, אין לבנק עודפים ראויים לחלוקה.
 - ד. המפקח על הבנקים הורה על השעיית תשלומי הריבית לאחר שנוכח כי יש חשש ממשי שתשלום הריבית יביא למצב בו לא יהיה בידי הבנק לעמוד בהתחייבויותיו.
11. סילוקם של תשלומי ריבית שהושעו – אם בעת המועד שנקבע לסילוקו של איזה מתשלומי הריבית, יתברר כי חל שינוי באיתנותו הפיננסית של הבנק, באופן ששוררות באותו מועד נסיבות משעות כמפורט בסעיף 10, אזי יידחה אותו תשלום ריבית עד למועד בו התקיימו תנאי אחד או יותר מהתנאים המפורטים להלן, ובלבד שאף אחת מהנסיבות המשעות אינה קיימת עוד ו/או חדלה להתקיים. אלה הנסיבות שבהתקיימה לראשונה של איזו מהן, ובכפוף לכך כי דירקטוריון הבנק יקבע כי אין חלות באותה שעה נסיבות משעות, יבוצעו תשלומי הריבית שסילוקם נדחה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית בגינם:
 - א. הבנק הכריז על תשלום דיבידנד לבעלי סוג כלשהו של מניותיו.
 - ב. הבנק הודיע על פדיון מוקדם, מלא או חלקי, של קרן שטרי ההון הנדחים או פרע את קרן שטרי ההון הנדחים, כולה או חלקה.
 - ג. ניתן צו פירוק כנגד הבנק, אולם, במקרה כזה יהיה סילוק הריבית המושעה כפוף לסילוק כל התחייבויות הבנק שהינן עדיפות בדרגה על הקרן והריבית של שטרי ההון הנדחים, או להסדר אחר שנושי הבנק העדיפים על מחזיקי שטרי ההון הנדחים יהיו צד לו.
12. אי חלוקת דיבידנד – הבנק לא ישלם דיבידנד לבעלי מניותיו כל עוד לא שולמו במלואם כל תשלומי הריבית שסילוקם הושעה, בין אם דיבידנד כאמור הוכרז טרם ניתנה הודעת הבנק בדבר היווצרות נסיבות משעות ובין אם הוכרז אחרי מתן הודעה כאמור.
13. פדיון מוקדם על ידי המחזיק – לא יתאפשר פדיון מוקדם על ידי המחזיק.
14. פדיון מוקדם על ידי הבנק – בכפוף למגבלות המפורטות להלן, יהיה הבנק רשאי להחליט, על פי שיקול דעתו וללא מתן זכות ברירה למחזיקים בשטרי ההון הנדחים, על פדיון מוקדם של קרן שטרי ההון הנדחים, כולה או מקצתה, לפי העניין, ושל הפרשי הצמדה והריבית שנצברו עד לביצועו בפועל של הפדיון המוקדם בגין קרן שטרי ההון הנדחים, וזאת בהתקיים כל התנאים הבאים במצטבר:
 - א. חלפו לפחות 10 שנים מיום הנפקת שטרי ההון הנדחים ועד למועד ביצועו בפועל של הפדיון המוקדם.
 - ב. פדיון מוקדם יתאפשר רק לאחר קבלת אישור מראש של המפקח על הבנקים ובתנאי שהמכשיר יוחלף בהון אחר בעל איכות זהה או עדיפה, אלא אם המפקח קבע שהלימות ההון של התאגיד נאותה ביחס לסיכונים.
 - ג. אין בביצוע הפדיון המוקדם כדי ליצור מצב בו נתקיים איזו מהנסיבות המשעות כהגדרתן בסעיף 10 לעיל, מיד לאחר ביצוע ההחלטה על הפדיון המוקדם ודירקטוריון הבנק קבע כי אינו צופה, גם בהתחשב בפדיון מוקדם, כי יוצרו נסיבות משעות כאמור במהלך שנים עשר החודשים שלאחרי.

14. הלימות הון לפי הוראות המפקח על הבנקים (המשך)

15. שינוי תנאים, פדיון מוקדם, ו/או קביעת מנגנון ריבית – שטרי ההון יונפקו לתקופה של 49 שנים. שטרי ההון לא יהיו ניתנים לשינוי, אלא באישור מראש ובכתב של המפקח. מבלי לגרוע מתנאי זה, ולאחר 10 שנים לפחות ממועד ההנפקה (להלן: "התקופה הראשונה"), יתאפשר ביצוע step up בריבית פעם אחת במהלך חיי המכשיר. שיעור הגדלת הריבית לא יעלה על 100 נקודות בסיס פחות מרווח ההחלף (swap spread) בין מדד הבסיס הראשוני (initial index basis) לבין מדד הבסיס המוגדל (stepped up index basis), או 50% ממרווח האשראי הראשוני, פחות מרווח ההחלף בין מדד הבסיס הראשוני ומדד הבסיס המוגדל. לאחר תום התקופה הראשונה, ואם לא ייפדו בפדיון מוקדם בתום התקופה הראשונה, ישאו שטרי ההון ריבית בשיעור משתנה, בהתאם לעוגן קבוע ומוגדר מראש שייקבע על ידי הנאמן.
16. נדחות – התחייבות הבנק לתשלום הקרן והריבית של שטרי ההון תהיינה נדחות מפני כל התחייבויותיו האחרות של הבנק לנושים מכל סוג שהוא, לרבות כלפי המחזיקים של כתבי התחייבות נדחים שהונפקו או יונפקו בעתיד על ידי הבנק, ותהיינה עדיפות אך ורק על זכויותיהם של בעלי המניות להשבת עודף נכס הבנק לעת פיירוקו, ועל זכויותיהם של מחזיקים בניירות ערך אחרים שהתחייבות הבנק בגינם תוכר כהון ראשוני של הבנק, אם וכאשר ינפיק הבנק ניירות ערך כאלה. במעמדן של התחייבויות הבנק כאמור לעיל, לא יחול שינוי עקב כך ששטרי ההון יחדלו להיחשב כהון משני של הבנק מכל סיבה שהיא. התחייבויות הבנק לתשלום קרן שטרי ההון והריבית בגינה תעמוד בדרגה שווה (parri passu) עם כתבי התחייבות נוספים ו/או ניירות ערך נוספים שיונפקו על ידי הבנק או על ידי חברות בנות שלו ויאושרו על ידי המפקח על הבנקים כ"מכשירי הון מורכבים".
17. הקצאה לגופים קשורים – הבנק לא יקצה (עד כמה שהדבר תלוי בו בהקצאה הראשונה) את שטרי ההון המורכב לקופות גמל ו/או לקרנות נאמנות שבשליטת ו/או ניהול הבנק.
18. שקיפות – תנאי ההנפקה יהיו ברורים וגלויים. בהקשר זה, יהיה גם גילוי מלא של תנאי ההון המשני המורכב בדוחות הכספיים השנתיים של הבנק, המתפרסמים לציבור, שיכלול, בין השאר, את הפרטים הבאים על ההון המורכב: סכומו, מרכיביו, חלקו כאחוז בסך ההון הראשוני הכולל ומאפייניו העיקריים.
- לפרטים בדבר הבהרות בענין מכשירי הון מורכבים, ראו סעיף 7 לעיל.

15. שעבודים

- א. אי די בי ניו יורק שיעבד הלוואות שונות ואגרות חוב קונצרניות לבנק הפדראלי של ניו-יורק (FRBNY - Federal Reserve Bank of New York). השיעבוד נועד לשם הבטחת אשראי מתוך חלון אשראי של FRBNY וכן עבור אשראי במסגרת מכרזים (TAF) של בנק זה. ליום 31 בדצמבר 2013, הערך בספרים של הלוואות וניירות הערך אשר שועבדו עבור אשראי מ-FRBNY הסתכמו לסך של 1,530 מיליון דולר (5,311 מיליון ש"ח) [ליום 31 בדצמבר 2012: 1,666 מיליון דולר (6,219 מיליון ש"ח)].
- כמו כן שיעבד אי די בי ניו יורק לטובת Federal Home Loan Bank הלוואות שיתרתן, ליום 31 בדצמבר 2013, הינה כ-104 מיליון דולר (360 מיליון ש"ח) להבטחת פקדונות שנתקבלו ממנו [ליום 31 בדצמבר 2012: כ-143 מיליון דולר (535 מיליון ש"ח)].
- ב. אי די בי ניו יורק מכר ניירות ערך בתנאי רכישה חוזרת בסך של כ-1,242 מיליון דולר (4,313 מיליון ש"ח) ליום 31 בדצמבר 2013 [ליום 31 בדצמבר 2012: 1,738 מיליון דולר (6,488 מיליון ש"ח)].
- ג. הבנק חבר במסלקת Euroclear שהינה מערכת סליקה לניירות ערך הנסחרים בשווקים הבינלאומיים. לצורך פעולות בניירות ערך באמצעות המסלקה הנ"ל שיעבד הבנק מזומנים וניירות ערך בסכום של כ-15 מיליון דולר.
- ד. דיסקונט ליסינג בע"מ שיעבד בשעבוד שוטף ראשון את רכשו לטובת מדינת ישראל, ללא הגבלת סכום, בגין מענקי השקעה שקיבל.
- ה. בביאור 19 ג' 4 להלן מתוארת קרן הסיכונים שהקימה מסלקת מעו"ף. חלקו של הבנק בקרן, כנגזר מהיקף פעילותו במסלקה עבור לקוחותיו, ליום 31 בדצמבר 2013, עמד על כ-21 מיליון ש"ח. (ליום 31 בדצמבר 2012: 21 מיליון ש"ח).
- יתרת הבטוחות שהבנק חויב להעמיד לטובת מסלקת המעו"ף (התחייבות חוץ מאזנית) המבוססת על תרחישים של הבורסה, בגין פעילות לקוחות הבנק ובגין פעילות הבנק (נוסטרו), ליום 31 בדצמבר 2013, הינה כ-122 מיליון ש"ח (2012: 69 מיליון ש"ח).
- על פי חוקי העזר והמתאר של מסלקת מעו"ף כל חברי מסלקת מעו"ף, ובהם הבנק, חתמו על הסכמי שעבוד להבטחת התחייבויותיהם לטובת מסלקת מעו"ף, והפקידו בטוחות נזילות בלבד (איגרות חוב של מדינת ישראל ו/או מזומנים).

15. שעבודים (המשך)

הבנק שיעבד למסלקת מעו"ף בשעבוד בדרגה ראשונה את כל הכספים שהופקדו על ידי הבנק בחשבון ע"ש מסלקת המעו"ף במסלקת הבורסה ובחשבון ע"ש מסלקת המעו"ף בבנק אחר, הכל כבטחון עבור סכומים שהבנק יהיה חייב בגין עסקאות מעו"ף שהוא אחראי להן כלפי מסלקת המעו"ף. ההתחייבות מותנית בתנאים והבנק רשאי, בהתקיים תנאים מסויימים, לדרוש סכומים מסויימים בחזרה. במסגרת חשבונות אלה שיעבד הבנק לטובת מסלקת מעו"ף איגרות חוב ומזומנים שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2013 עמדה על כ-876 מיליון ש"ח. (ליום 31 בדצמבר 2012: 854 מיליון ש"ח).

בנק מרכזית דיסקונט יצר שיעבוד דומה לטובת מסלקת מעו"ף. שווי הבטוחה לטובת מסלקת המעו"ף כאמור ליום 31 בדצמבר 2013 הסתכם בסך של כ-73 מיליון ש"ח. (ליום 31 בדצמבר 2012: 73 מיליון ש"ח). בנוסף, שועבדו לטובת מסלקת מעו"ף מזומנים שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2013 עמדה על כ-2 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2012: 2 מיליון ש"ח).

להלן יתרות הבטחונות שהועמדו למסלקת המעו"ף:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	יתרה ממוצעת* לשנת 2013	יתרה גבוהה לשנת 2013	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
במיליוני שקלים חדשים			
7	8	9	7
922	909	952	944

* הדיווח על בסיס יתרות סגירה חודשיות.

1. להבטחת התחייבויות לבנקים של יציל פיננסים יצרה יציל המחאה על דרך השעבוד ושעבוד קבוע ושוטף על כל זכויותיה לפי הסכמים עם בתי עסק בנוגע לניכיון שוברי ישראל, שוברי ויזה, שוברי אמריקן אקספרס ושוברי דיינרס קלאב ישראל ואת כל הזכויות לקבלת כספים ותשלומים מאת ישראל, כאל, אמריקן אקספרס ודיינרס, מכח המחאת זכויות ועל פי הסכם בית עסק. לתאריך המאזן אין התחייבות כלפי הבנקים.
2. אידיבי (סוויס) בנק שיעבד נכסים בהיקף של כ-0.4 מיליון פרנקים שוויצרים (ליום 31 בדצמבר 2012: 0.5 מיליון פרנקים שוויצרים) להבטחת קו אשראי בהיקף של כחצי מיליון דולר.
3. כאמור בביאור 19 ג' 5 להלן, בהתאם לנדרש בתקנון הבורסה ובחוקי העזר של מסלקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ (להלן: "מסלקת הבורסה" או "המסלקה") שיעבד הבנק להבטחת התחייבויותיו כלפי המסלקה את כל זכויות הבנק בחשבון בטוחות המתנהל במסלקה (בו מופקדים על ידי הבנק ניירות ערך) ואת כל זכויותיו בכספים המופקדים בחשבון על שם המסלקה בבנק אחר. שווי הבטוחה הסתכם ליום 31 בדצמבר 2013 ב-70 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2012: 171 מיליון ש"ח).
4. בנק מרכזית דיסקונט יצר שיעבוד דומה לטובת מסלקת הבורסה. שווי הבטוחה הסתכם ליום 31 בדצמבר 2013 ב-13 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2012: 11 מיליון ש"ח).

להלן יתרות הבטחונות שהועמדו למסלקת הבורסה:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	יתרה ממוצעת* לשנת 2013	יתרה גבוהה לשנת 2013	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
במיליוני שקלים חדשים			
17	19	20	18
165	110	167	65

* הדיווח על בסיס יתרות סגירה חודשיות.

5. בחודש יולי 2007 השיק בנק ישראל מערכת לסליקת תשלומים גדולים ב"זמן אמת" (מערכת RTGS), המאפשרת העברת כספים מהירה וסופית בין הבנקים המקושרים למערכת, בתנאי שיתרת הנזילות בבנקים לא תפחת מההיקף הנדרש לביצוע העברות הכספים. לאור הסדרי הסליקה החדשים, הבנק עשוי להזקק מעת לעת לקבלת אשראי לפרקי זמן קצרים מבנק ישראל. במטרה להבטיח את התשלום המלא של הסכומים שיגיעו לבנק ישראל בגין אשראי זה במסגרת הצטרפותו למערכת ניהול הבטחונות המופעלים על ידי מסלקת הבורסה בנושא זה, שיעבד הבנק ביום 24 בנובמבר 2010, לטובת בנק ישראל, בשעבוד קבוע בדרגה ראשונה, את החזקותיו באיגרות חוב של ממשלת ישראל המופקדות בחשבון על שם בנק ישראל במסלקת הבורסה (בנוסף לשעבוד הצף, בדרגה ראשונה, שנרשם על נכסים אלו ביום 26 ביולי 2007).

15. שעבודים (המשך)

בסוף חודש יולי 2007 הפקיד הבנק בחשבון האמור איגרות חוב שערכן ליום 31 בדצמבר 2013 היו כ-3.56 מיליארד ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2012: 3.51 מיליארד ש"ח).
גם בנק מרכנתיל דיסקונט ערך שעבוד דומה, לטובת בנק ישראל, והפקיד לחשבון בנק ישראל במסלקת הבורסה איגרות חוב בסכום של כ-507 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2012: 471 מיליון ש"ח).

להלן נתונים המתייחסים להסדרי שיעבוד זה:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	יתרה ממוצעת* לשנת 2013	יתרה גבוהה לשנת 2013	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
במיליוני שקלים חדשים			
3,981	4,033	4,241	4,071

ניירות ערך ששועבדו (שווי שוק)
* הדיווח על בסיס יתרות סגירה חודשיות.

י. בנוסף, הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט מפקידים מעת לעת פקדונות בבנק ישראל המהווים (ביחד עם ניירות הערך שהופקדו כאמור) בטוחה לאשראי שמעמיד בנק ישראל לבנק ולבנק מרכנתיל דיסקונט, במסגרת מרכזי אשראי.
הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט לא השתתפו בשנים 2012-2013 במרכזי אשראי כאמור.

להלן נתונים המתייחסים לפקדונות שהופקדו:

יתרה ליום 31 בדצמבר 2012	יתרה ממוצעת* לשנת 2013	יתרה גבוהה לשנת 2013	יתרה ליום 31 בדצמבר 2013
במיליוני שקלים חדשים			
14,175	14,428	19,188	16,086

פקדונות בבנק ישראל
* הדיווח על בסיס יתרות סגירה חודשיות.

יא. החשב הכללי מודיע מעת לעת על מינוי גופים מסויימים, בהם גם הבנק, כעושי שוק ראשיים לאיגרות חוב ממשלתיות, על פי סעיף 6 א' לחוק מלווה מדינה, התשל"ט-1979. במסגרת פעילות עשיית שוק, מעמיד האוצר לעושי השוק קו לשאילות של אג"ח ממשלתי, וזאת על מנת לכסות עסקאות של מכירה בחסר של איגרות חוב במסגרת עשיית השוק. כנגד ניצול קו השאילות כאמור, הבנק מפקיד כספים באוצר בגובה הניצול, המשמשים כבטוחה עבור השאילות. יתרת הפקדון ליום 31 בדצמבר 2013 הייתה כ-102 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2012: 387 מיליון ש"ח).

יב. הבנק מתקשר עם בנקים שונים בהסכמים מסוג Credit Support Annex (CSA) שנועדו למזער את סיכוני האשראי ההדדיים שנוצרים בין הבנקים במסחר בנגזרים. בהתאם להסכמים, מדי תקופה מתבצעת מדידה של שווי מלאי העסקות בנגזרים שבוצעו בין הצדדים, ואם החשיפה נטו של אחד הצדדים עוברת סף שהוגדר מראש, אותו צד מחויב להעביר לצד השני פקדונות על דרך שיעבוד עד למועד המדידה הבא. ליום 31 בדצמבר 2013 העמיד הבנק לטובת בנקים שונים פקדונות בסך כולל של כ-868 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2012: 563 מיליון ש"ח).

יג. הבנק מפקיד איגרות חוב אצל ברוקרים זרים (בארה"ב) כבטוחה עבור עסקאות באופציות שמבצעים לקוחותיו באמצעות הברוקרים הזרים. שווי הבטוחה הסתכם ליום 31 בדצמבר 2013 ב-16 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2012: 41 מיליון ש"ח). היתרה הגבוהה של הבטוחה היתה 56 מיליון ש"ח בשנת 2013, והיתרה הממוצעת 27 מיליון ש"ח.

15. שעבודים (המשך)

יד. המקורות והשימושים של ניירות ערך שהתקבלו ואשר הבנק רשאי למכור או לשעבד, לפי שווי הוגן, לפני השפעת קיזוזים:

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2012	2013	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים				
המקורות:				
387	99	387	99	ניירות ערך שהתקבלו בעסקאות שאילת ניירות ערך כנגד מזומן
387	99	387	99	סך-הכל
השימושים:				
-	-	6,488	4,313	ניירות ערך שנמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
704	426	704	426	אחר
704	426	7,192	4,739	סך-הכל

טו. פירוט ניירות ערך אשר שועבדו למלווים:

הבנק		המאוחד		
31 בדצמבר		31 בדצמבר		
2012	2013	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים				
2,246	1,748	3,544	3,142	ניירות ערך זמינים למכירה
2,367	2,810	2,499	2,905	ניירות ערך מוחזקים לפדיון
4,613	4,558	6,043	6,047	סך-הכל

ניירות ערך אלו הועמדו כבטחון למלווים אשר אינם רשאים למכור או לשעבד אותם.

16. זכויות עובדים

- א. (1) התחייבות הבנק והחברות המאוחדות שלו לתשלום פיצויי פרישה לעובדים, המבוססת על משכורת חודשית אחת לכל שנת עבודה, כמקובל, מכוסה במלואה על ידי הפקדות בקופות הפיצויים, על ידי פוליסות ביטוח וקרנות פנסיה ועל ידי עתודה הרשומה בספרי הבנק. הסכומים שנצברו בפוליסות הביטוח וקרנות הפנסיה, אינם כלולים במאזן מאחר ואלה אינן בשליטתם של הבנק והחברות המאוחדות שלו.
- (2) כמפורט בביאור 1 ד' 15 לעיל, ההתחייבות בגין תשלום פיצויי פיטורין לעובדים מוצגת בדוחות הכספיים בסכום הגבוה מבין סכום ההתחייבות המחושבת על בסיס אקטוארי, לבין סכום ההתחייבות המחושבת כמכפלת השכר החודשי של העובד במספר שנות הותק שלו, כנדרש בגילוי דעת מס' 20 של לשכת רואי חשבון בישראל.
- (3) חברי ההנהלה של הבנק זכאים לקבל פיצויים רגילים וחלקם זכאים גם למענק הסתגלות בגובה של בין 4 ל-8 חודשי משכורת בעת פרישתם, וזאת על פי תנאי החוזים האישיים עליהם הם חתומים, ובגנים נערכו הפרשות מתאימות (ראו סעיף יא' להלן, בענין מדיניות תגמול שאושרה). התחייבות החברות המאוחדות בחו"ל לתשלום פנסיה על בסיס חישוב אקטוארי, מכוסה על ידי הפקדות שוטפות בקופת פנסיה מוכרת בחו"ל.
- (4) בחברה בנקאית מאוחדת, זכאים מספר עובדים בכירים למענקי הסתגלות של בין 6 ל-9 משכורות חודשיות, ובגנים נערכו הפרשות מתאימות.
- (5) הבנק והחברות המאוחדות שלו אינם רשאים למשוך את כספי היעודה אלא לצורך תשלום פיצויי פרישה בלבד.

16. זכויות עובדים (המשך)

- ב. חלק מעובדי הבנק והחברות המאוחדות הבנקאיות שלו בישראל זכאים למענקי יובלות בגובה של מספר חודשי משכורת ומספר ימי חופשה נוספים, בתום 20, 30 ו-40 שנות עבודה בבנק. בהתאם להוראות המפקח על הבנקים מחושבת העתודה בגין התחייבות זו על בסיס אקטוארי ומוצגת בערך נוכחי. שיעור ההיוון, שנקבע על ידי המפקח על הבנקים, בחישוב האקטוארי הינו 4%. גורם עלית השכר העתידי, המשמש בחישוב ההתחייבות לזכויות העובדים, בגין עובדי הבנק, הינו 2.5% לשנה. בדוחות הכספיים נכללו הפרשות למענקי יובלות שיתרתן: במאוחד 436 מיליון ש"ח (2012: 419 מיליון ש"ח), ובבנק 321 מיליון ש"ח (2012: 315 מיליון ש"ח).
- בשנת 2007 נחתם עם נציגות העובדים הסכם בדבר "חופשת יובלות", על פיו, בין היתר, בוטלה הזכות לחופשת יובלות ביחס לעובדים חדשים. בשנת 2011 נחתם עם נציגות העובדים הסכם "דרגות ושלבים" על פיו, בין היתר, עובדים חדשים, שיתקבלו או יוסבו למעמד של עובדים מן המניין, החל מיום 1 בינואר 2012, לא יהיו זכאים למענק יובל.
- ג. עובדי הבנק והחברות המאוחדות שלו בישראל זכאים לחופשה שנתית לפי הסכמי העבודה הקיימים, ובכפוף להוראות חוק חופשה שנתית, התשי"א-1951. החבות בגין חופשה מוכרת במהלך תקופת העבודה בה נצברת הזכאות לחופשה. החבות נקבעת על בסיס שכר אחרון בתקופת הדיווח בתוספת תשלומים נדחים. בדוחות הכספיים נכללו הפרשות לחופשות שיתרתן: במאוחד 160 מיליון ש"ח (2012: 137 מיליון ש"ח), ובבנק 124 מיליון ש"ח (2012: 104 מיליון ש"ח).
- ד. עובדי הבנק והחברות המאוחדות שלו זכאים להטבות מסויימות לאחר צאתם לגימלאות. ההתחייבות האמורה מחושבת על בסיס אקטוארי, לפי שיעור היוון של 4% ומוכרת במהלך תקופת ההעסקה של העובד. בנוסף, כ-30 עובדים שפרשו בפרישה מוקדמת, המירו את מענק הפרישה בקצבה לתקופה מוגדרת. התחייבות זו מוצגת כשהיא מהוונת לפי שיעור היוון של 4%. סכום ההפרשה לתאריך המאזן: במאוחד 603 מיליון ש"ח (2012: 601 מיליון ש"ח), ובבנק 518 מיליון ש"ח (2012: 504 מיליון ש"ח). יצויין שבהסכם "דירוג ושלבים", שנחתם בשנת 2011, צומצמו ההטבות לגמלאים שהתקבלו או הוסבו למעמד של עובדים מן המניין לאחר יום 1 בינואר 2012, והן עומדות בהתאמה לתנאי העובדים בהסכם זה, על מתנות לחגים והחזר הוצאות רפואיות.

ה. סכומי העתודה והיעודה לזכויות עובדים בגין פיצויי פיטורין, פרישה ותשלומי קצבה הם כלהלן:

הבנק		המאוחד	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2012	2013	2012	2013
במיליוני שקלים חדשים			
1,972	2,082	2,262	2,372
2,172	2,272	2,580	2,690
200	190	318	318

סכום היעודה
סכום העתודה
עודף העתודה על היעודה נכלל בסעיף התחייבויות אחרות (ביאור 12)

1. חלק מהחברות המאוחדות אימצו תוכניות לתגמול עובדים, על פיהן זכאים המנהלים הכלליים ו/או עובדים בחברות האמורות למענק שסכומו נקבע בהתאם לתוצאות העסקיות של אותן חברות. בדוחות הכספיים נכללו הפרשות הנדרשות בשל המענקים האמורים.
2. 124 עובדים, שהיו בין הפורשים במסגרת תוכנית פרישה 2011, בחרו במסלול קצבה חודשית. ההתחייבות כאמור מכוסה במלואה ביתרת העתודה לפיצויים.
- תנאי הקצבה החודשית הם אלה:
- קצבה חודשית למשך כל חיי הפורש, ממועד הפרישה, צמודה למדד;
 - סכומי הקצבה החודשית נקבעו במועד הפרישה על פי תחשיב כלכלי שביצע הבנק, אשר נגזר מסכום יתרת קרן הפיצויים שהומרה לקצבה;
 - העובד יכל לבחור במסלול קצבה עם או בלי שארים;
 - לעובד ניתנה האפשרות לבחור מספר תשלומי קצבה מובטחים, בהתאם לגילו.
- בגין תשלומי קצבאות המגיעים לפורש ו/או לבן/בת זוגו בהגיעם לגיל 85 (הכל על פי המסלול שבחר הפורש), רכש הבנק כיסוי ביטוחי אשר יבטיח את תשלום הקצבה כאמור ואשר תשלום ישירות על ידי חברת הביטוח.
- ח. לאי די בי ניו יורק התחייבות לתשלומי פנסיה לעובדיה, בגינה הקימה קרן פנסיה בה מופקדים כספי העובדים והמעסיק. ההפקדות השנתיות בקרן מתבססות על תחשיבים שמכין יועץ אקטוארי בלתי תלוי.

16. זכויות עובדים (המשך)

להלן פרטים עיקריים אודות ההתחייבות האמורה:

31 בדצמבר	
2012	2013
במיליוני דולר של ארה"ב	
54	46
31	33
23	12
עודף העתודה על היעודה נכלל בסעיף התחייבות אחרות (ביאור 12)	
%	%
3.98	4.87
7.90	7.10
4.25	4.00

ט. תוכנית תגמול לחברי הנהלת הבנק (2013-2011)

1. כללי

ביום 31 באוגוסט 2011 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר שאושרה קודם לכן בוועדת הביקורת של הדירקטוריון ולאחר קבלת המלצת ועדת שכר ותגמולים של הדירקטוריון, לאשר תוכנית תגמול לחברי הנהלת הבנק ולמבקר הפנימי של הבנק, אשר כוללת מענק שנתי ומענק לזמן ארוך. תוכנית התגמול הינה לשלוש שנים, בגין השנים 2011-2013. בתכנית התגמול נקבע, כי עקרונותיה יישמו, בשינויים המחויבים, גם במסגרת תוכניות תגמול לבכירים בחברות בת של הבנק, בכפוף לקבלת האישורים המתאימים באורגנים המוסמכים של אותן חברות. ואכן, חברות הבת העיקריות בישראל קבעו תגמול על פי אותם עקרונות, בשינויים המחויבים.

2. מענק שנתי לחברי הנהלה (למעט מנהל הסיכונים הראשי, המבקר הפנימי והחשבונאי הראשי)

(א) כללי

המענק השנתי יהיה מורכב ממענק לפי נוסחה, אשר יחושב בהתאם לעמידה במדדים כמותיים (להלן: "בונוס חישובי"), וממענק נוסף אשר יחולק על פי שיקול דעתו של מנכ"ל הבנק (להלן: "הבונוס בשיקול דעת"). המדדים שעל בסיסם ייקבע המענק השנתי יתבססו על היעדים בתוכניות העבודה של הבנק לשנים 2011-2013. המענק השנתי האמור יאושר בכל שנה, בכפוף לכל דין, על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון. **פריסת המענק השנתי לתשלומים.** תשלום המענק השנתי בגין שנה קלנדרית מסוימת יבוצע ב-3 מנות: סכום בשיעור של 60% מהמענק השנתי ישולם לא יאוחר מ-30 ימים לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לשנת המענק. שני תשלומי מענק נדחים, בשיעור של 20% כל אחד, ישולמו לאחר פרסום הדוחות של כל אחת משתי השנים העוקבות לשנת המענק (כשהם צמודים למדד). אם בשנת מענק מסוימת לא יתקיימו כל תנאי הסף, אזי כל מנות מענק נדחות שהיו צריכות להשתלם במועד תשלום המענק השנתי בגין שנת המענק, יבוטלו ולא ישולמו.

(ב) הבונוס החישובי

תקרת הבונוס החישובי. הבונוס החישובי השנתי יהיה מוגבל לסכום שלא יעלה על שמונה משכורות חודשיות לכל חבר הנהלה. **תנאי סף לזכאות לבונוס חישובי.** הזכאות בגין שנה קלנדרית מסוימת תהיה מותנית בכך שבאותה שנה קלנדרית יתקיימו כל תנאי הסף המצטברים הבאים:

- (1) יחס הלימות ההון הכולל ויחס הון הליבה בבנק, על פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים של הבנק לאותה שנה, לא יפחתו מיחס הלימות ההון הכולל ויחס הון הליבה, בהתאמה, כפי שנקבעו בתוכנית העבודה של אותה שנה קלנדרית;
- (2) ההפרש בין יעד התשואה לנכסי סיכון שייקבע בתכנית העבודה של שנת המענק (באחוזים) לבין התשואה לנכסי סיכון בפועל (כהגדרתה בתוכנית) (להלן: "הפרש התשואה לנכסי סיכון") יהיה בשיעור קטן מ-3%;
- (3) הבנק ירשום בדוחותיו הכספיים השנתיים המאוחדים לשנת המענק רווח נקי בגובה של 75% לפחות מהרווח הנקי שייקבע בתוכנית העבודה לאותה שנה.

16. זכויות עובדים (המשך)

חישוב הבונוס החישובי. הבונוס החישובי יחושב על בסיס שלושה מדדים המבוססים על ביצועי הבנק (להלן: "המדדים הכמותיים") ועל מדד נוסף שמנכ"ל הבנק יקבע ביחס לכל חבר הנהלה (להלן: "המדד הנוסף").

המדדים הכמותיים. לכל מדד כמותי ייקבע יעד מטרה, על פי היעד שאושר למדד זה על ידי הדירקטוריון, במסגרת תוכנית העבודה לאותה שנה, אשר לפיו יחושבו יעד סף ויעד מקסימום לאותו מדד. עמידה ביעד הסף, ביעד המטרה או ביעד המקסימום בשנה מסוימת, תזכה ב-50%, ב-80% או ב-112.5% מתקרת הבונוס החישובי המתייחס לאותו מדד, בהתאמה.

כל תוצאה שבין יעד הסף לבין יעד המטרה וכל תוצאה שבין יעד המטרה לבין יעד המקסימום תזכה באחוז מחלק תקרת הבונוס החישובי המתייחס לאותו מדד אשר יחושב באופן ליניארי (בין 50% ל-80% ובין 80% ל-112.5%, בהתאמה). בסמוך לתחילת כל שנה ייקבעו על ידי הדירקטוריון יעדי המטרה לאותה שנה בתוכנית העבודה. אופן מדידתם יהיה זהה לאופן בו הם נמדדים במסגרת תוכנית העבודה.

אם במהלך שנת המענק יחליט דירקטוריון הבנק לשנות יעדים בתוכנית העבודה של הבנק לאותה שנה ואשר נוגעים למדדים המהווים בסיס לבונוס החישובי, דירקטוריון הבנק יקבע האם עקב כך יש להתאים גם את היעדים שישמשו לצורך חישוב הבונוס החישובי לחברי הנהלה בגין אותה שנה.

להלן המדדים הכמותיים:

(1) תשואה לנכסי סיכון.

(2) יחס יעילות. מדד זה יחושב בהתאם לאופן שבו יחס היעילות נמדד ומדווח בדוחות הכספיים המאוחדים.

(3) הכנסות תפעוליות ואחרות. מדד זה מחושב כסך הכנסות התפעוליות והאחרות בשנה קלנדרית מסוימת על פי הדוחות הכספיים המאוחדים של הבנק לאותה שנה.

המדד הנוסף. בתחילת כל שנת מענק ימליץ מנכ"ל הבנק, ביחס לכל חבר הנהלה בנפרד, על קביעת המדד הנוסף. המדד הנוסף יתמקד ביעדים העומדים בפני החטיבה/מערך, בראשם עומד חבר הנהלה, בשנה האמורה. המנכ"ל עשוי להמליץ, בהתאם לשיקול דעתו, על קביעת מדד נוסף שונה או זהה לגבי חברי הנהלה השונים (או חלקם). המדד הנוסף והיעדים שעל בסיסם נקבע המדד, כפי שנקבעו על ידי מנכ"ל הבנק, יובאו בתחילת השנה הקלנדרית לאישור ועדת הביקורת והדירקטוריון. ככל שייקבע מדד שעמידה בו ניתנת לחישוב כמותי - יעד המטרה, יעד הסף ויעד המקסימום המתייחסים לכל מדד נוסף שייקבע, ייקבעו גם הם בתחילת שנת המענק, ועמידה בהם תחושב בהתאם למפורט לעיל לגבי היעדים הכמותיים. ככל שייקבע מדד איכותי (שעמידה בו אינה ניתנת לחישוב כמותי) - תיקבע העמידה ביעד על ידי המנכ"ל, לפי שיקול דעתו, כאשר אם המנכ"ל יסבור שחבר הנהלה מסוים זכאי לחלק הבונוס החישובי בגין מדד זה יקבע המנכ"ל חלק בין 50%-112.5% משיעור תקרת הבונוס החישובי המתייחס למדד זה.

על אף האמור לעיל ובכל מקרה, הבונוס החישובי הכולל לכל אחד מחברי הנהלה בשנת מענק לא יעלה על 100% מתקרת הבונוס החישובי.

(בגין שנת 2011 לא חושב המדד הנוסף).

(ג) הבונוס בשיקול דעת

התקציב הכולל לבונוס בשיקול דעת. התקציב הנוסף בגין כל שנת מענק יהיה שווה למחצית הבונוס החישובי אשר כל חברי הנהלה היו זכאים לו בפועל בגין אותה שנת מענק (לפני פריסת הבונוס לתשלומים). התקציב לבונוס בשיקול דעת לא יעלה על סכום של 4 משכורות חודשיות בגין כל אחד מחברי הנהלה. בשנת מענק שבגינה חברי הנהלה לא יהיו זכאים לבונוס חישובי כלשהו, לא יהיה תקציב לבונוס בשיקול דעת.

חלוקת התקציב לבונוס בשיקול דעת. התקציב יחולק בהתאם לשיקול דעת מנכ"ל הבנק ובכפוף לאישור ועדת הביקורת והדירקטוריון ולתנאים הבאים:

(1) הסכום מתוך התקציב הנוסף שיוענק לכל חבר הנהלה לא יעלה על 8 משכורות חודשיות של אותו חבר הנהלה.

(2) סך המענק השנתי שיחולק בשנת מענק אחת לכל חבר הנהלה לא יעלה על 14 משכורות חודשיות של אותו חבר הנהלה.

בבואו לחלק את התקציב הנוסף בין חברי הנהלה השונים יתחשב המנכ"ל, בין היתר, בשיקולים הבאים: עמידה ביעדים כלליים של הבנק בתחום ניהול הסיכונים; עמידה ביעדים כלליים של הבנק בתחום הציות לחוקים, הוראות רגולטוריות ונהלי הבנק וכן ישקלו הליכים משפטיים (ובכלל זה הליכים מנהליים) ודוחות של רשויות רגולטוריות.

16. זכויות עובדים (המשך)

3. מענק שנתי למבקר הפנימי למנהל הסיכונים הראשי ולחשבונאי הראשי

המענק השנתי למבקר הפנימי למנהל הסיכונים הראשי (CRO) ולחשבונאי הראשי ייקבע על פי מנגנון שונה, אשר נקבע, בין היתר, בהתאם להוראות חוזר המפקח, על מנת לתת ביטוי לחשיבות ורגישות התפקידים שהם ממלאים. המענק השנתי למבקר הפנימי ייקבע בגין כל שנת מענק (לאחר תום השנה), על ידי ועדת הביקורת ודירקטוריון הבנק ועל פי שיקול דעתם.

המענק השנתי למנהל הסיכונים הראשי (CRO) בגין כל שנת מענק (לאחר תום השנה), יומלץ על ידי ועדת ניהול הסיכונים של הדירקטוריון בהתייעצות עם מנכ"ל הבנק, ויהיה טעון אישור ועדת הביקורת והדירקטוריון של הבנק. המענק השנתי לחשבונאי הראשי של הבנק בגין כל שנת מענק (לאחר תום השנה), יומלץ על ידי מנכ"ל הבנק ויהיה טעון אישור ועדת הביקורת והדירקטוריון של הבנק. בקביעת המענק השנתי כאמור יובאו בחשבון, בין היתר, יעדי תוכניות העבודה של מי מהפונקציות האמורות וכן ביצועי הבנק בשנת המענק וגובה המענק השנתי המירבי (במונחי משכורות חודשיות) לו זכאי מי מחברי ההנהלה האחרים בגין אותה שנת מענק.

המענק השנתי כאמור לא יעלה על 12 משכורות חודשיות של כל אחד מהם.

הזכאות למענק בגין שנה מסוימת תהיה מותנית בכך שבאותה שנה יתקיימו כל תנאי הסף.

תשלום המענק השנתי למבקר הפנימי, למנהל הסיכונים הראשי ולחשבונאי הראשי בגין שנה מסוימת יפרס לתשלומים במתכונת שנקבעה לגבי כלל חברי ההנהלה.

4. מענק לזמן ארוך

חברי ההנהלה, לרבות מנהל הסיכונים והחשבונאי הראשי וכן המבקר הפנימי יהיו זכאים לקבלת מענק זמן ארוך אשר יחושב כתלות בהשגת יעדי רווח נקי מצטבר של הבנק לאורך תקופת תכנית התגמול (בשנים 2011 עד 2013). בתחילת כל שנה מהשנים 2011, 2012 ו-2013, ייקבע יעד הרווח הנקי במסגרת התקציב השנתי של הבנק, אשר יאושר על ידי הדירקטוריון (להלן: "יעד הרווח הנקי"). בסמוך לאחר אישור הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לשנת 2013, תיבדק עמידת הבנק ביעד הרווח הנקי לשנים 2011 עד 2013. עמידה ביעד המטרה, ביעד הסף או ביעד המקסימום, תזכה כל חבר הנהלה בסכום של 1,200, 900 או 1,440 אלפי ש"ח, בהתאמה. כל תוצאה שבין יעד הסף ליעד המקסימום תזכה בסכום אשר יחושב באופן ליניארי בהתאם לשני היעדים שביניהם נמצאת התוצאה.

5. הוראות נוספות

במסגרת התוכנית נקבעו כללים שיחולו בסיום כהונה בענין תשלומים של מנות נדחות של מענקים משנים קודמות שטרם שולמו, של תשלום מענק שנתי בגין שנה בה הסתיימו יחסי עובד-מעביד עם חבר ההנהלה ושל תשלום מענק לזמן ארוך. כן נקבעו במסגרת התוכנית כללים בענין תשלום לחברי הנהלה שהתמנו במהלך שנה.

6. **סכום המענק השנתי בגין שנת 2011.** חברי הנהלת הבנק, המבקר הפנימי, מנהל הסיכונים הראשי והחשבונאי הראשי היו זכאים לבונוס שנתי בגין שנת 2011 בסכום כולל של כ-4.1 מיליון ש"ח. בהתאם לתנאי התוכנית, מתוך הסכום האמור סך של כ-2.5 מיליון ש"ח שולם בחודש אפריל 2012, והיתרה התחלקה לשני תשלומים נדחים, שתשלומם כפוף לקיום תנאי הסף בגין השנים 2012 ו-2013, בהתאמה. בשנים 2012 ו-2013 קמה הזכאות לתשלומים הנדחים כאמור, נוכח העמידה בתנאי הסף שנקבעו.

7. **ויתור על המענק בגין שנת 2012.** בחודש יולי 2012 הודיעו חברי הנהלת הבנק והמבקר הפנימי של הבנק (הניצעים בתכניות התגמול האמורה) כי החליטו, כל אחד על פי בחירתו, לוותר על המענק השנתי המגיע להם בגין שנת 2012, אם וככל שיגיע להם, בהתאם לתכניות התגמול האמורות. בהמשך להחלטת ההנהלה הבכירה בדיסקונט, ובדומה לה, החליטו חברי ההנהלה של בנק מרכנתיל דיסקונט (הניצעים בתכנית תגמול שנקבעה בבנק מרכנתיל דיסקונט) כל אחד על פי בחירתו, לוותר על המענק השנתי המגיע להם בגין שנת 2012, אם וככל שיגיע להם, בהתאם לתכנית התגמול שאושרה בבנק מרכנתיל דיסקונט. בחודש אוקטובר 2012, החליט דירקטוריון כאל, על דעת חברי הנהלת כאל ובהסכמתם, על הפחתת הבונוס לחברי ההנהלה, בגין שנת 2012, בשיעור ניכר. כל זאת, בהמשך ובהלימה לצעדי החיסכון וההתייעלות בהם נוקט הבנק ותוך שימת לב לרוח הציבורית הקיימת.

8. **סכום המענק השנתי בגין שנת 2013.** חברי הנהלת הבנק, המבקר הפנימי, מנהל הסיכונים הראשי והחשבונאי הראשי, זכאים לבונוס שנתי בגין שנת 2013 בסכום כולל של כ-5.2 מיליון ש"ח. בהתאם לתנאי התוכנית, מתוך הסכום האמור סך של כ-3.1 מיליון ש"ח ישולם בחודש אפריל 2014, והיתרה תתחלק לשני תשלומים נדחים, שתשלומם יהיה כפוף לקיום תנאי הסף בגין השנים 2014 ו-2015, בהתאמה. הסכום האמור הינו לאחר הפחתה בשיעור של 20% מהבונוס השנתי ואי הענקת הבונוס שבשיקול דעת.

16. זכויות עובדים (המשך)

9. **מענק לזמן ארוך בגין השנים 2011-2013.** חברי הנהלת הבנק, המבקר הפנימי, מנהל הסיכונים הראשי והחשבונאי הראשי זכאים למענק לזמן ארוך בגין השנים 2011-2013, בסכום כולל של כ-5.1 מיליון ש"ח, שישולם כולו בחודש אפריל 2014. הסכום האמור הינו לאחר ביטול החלק היחסי מהמענק לזמן ארוך בגין שנת 2012, והפחתה בשיעור של 20% מהיתרה בגין השנים 2011 ו-2013.
- י. **אופציות לנושאי משרה בבנק.** לפרטים בדבר תוכנית אופציות לנושאי משרה בבנק, ראו ביאור 13 ד' (2). לפרטים בדבר אופציות פאנטום לנושאי משרה בבנק, ראו ביאור 13 ד' (1) ו-3.
- יא. **מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק (2014-2016).** ביום 17 בפברואר 2014, אישרה אסיפה מיוחדת של הבנק, מדיניות תגמול לנושאי משרה בבנק, בהתאם לסעיף 267א לחוק החברות, התשנ"ט-1999, לאחר שאושרה על ידי הדירקטוריון, בהמלצת ועדת התגמול. התוכנית כוללת, בין היתר, את המרכיבים הבאים: תקרת המשכורת החודשית והשיקולים בקביעתה; היקף פיצויי פיטורין, אשר ככלל יהיה בשיעור של 100% מהמשכורת החודשית; תקופת הודעה מוקדמת, שלא תעלה על ארבעה חודשים; מענק הסתגלות בסך של עד שש משכורות חודשיות, אם ההעסקה תסתיים בתקופה של עד שנתיים ממועד תחילת ההעסקה, ועד ארבע משכורות חודשיות לאחר תום שנתיים כאמור; תשלום תנאי פרישה משתיים, אשר יהיו כפופים להסדרי דחיית תשלומים; תשלום מענק גיוס במקרים מיוחדים; תנאים נלווים ומגבלות על היקפם; תוכנית לתשלום מענקים שנתיים לנושאי משרה, בכפוף לעמידה ביעדי סף שנקבעו. היקף המענק השנתי לנושאי המשרה יתבסס על עמידה במדדים קבוצתיים ומדדים אישיים המשקפים את תרומת נושא המשרה להשגת יעדי הבנק, על רכיב מענק בסיסי ועל רכיב מענק בשיקול דעת. במסגרת המדיניות נקבעו הוראות מיוחדות בדבר תגמול נושאי משרה העוסקים בניהול סיכונים, בקרה וביקורת. במסגרת המדיניות נקבעה תקרת סך המענקים לכלל נושאי המשרה ולמי מנושאי המשרה, וכן נכללה האפשרות לחלוקת מענקים מיוחדים: מענק עבור רווחים או הפסדים מיוחדים (מענק חיובי או שלילי), מענק עבור תרומה מיוחדת ומענק בנסיבות מיוחדות. במסגרת המדיניות נקבעו הסדרים לפריסת המענק השנתי, ובכלל זה - תשלום 50% מסך המענקים בגין שנת מענק במזומן, בסמוך לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לשנת המענק, ודחיית 50% הנותרים, אשר יידחו וייפרסו בשלוש מנות שוות, על פני שלוש השנים העוקבות למועד הזכאות, ויהיו צמודים לשינויים במחיר מניית הבנק; הוראות בדבר תנאי כהונה והעסקה של יו"ר הדירקטוריון והמנכ"ל.
- העקרונות שפורטו בתוכנית התגמול יחולו על תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בבנק, שיאושרו החל ממועד אישור מדיניות התגמול. אין במדיניות התגמול כדי לפגוע בהתקשרויות ו/או בזכויות אחרות של נושאי המשרה בקשר עם כהונתם והעסקתם בבנק, הקיימות במועד אישור המדיניות.
- מדיניות התגמול שאושרה לא תוחל במישרין על תנאי הכהונה וההעסקה של נושאי משרה בחברות הבת של הבנק. עם זאת, עקרונות מדיניות התגמול של הבנק יאומצו כחלק ממדיניות תגמול קבוצתית, אשר תחול על נושאי המשרה בחברות הבת של הבנק בישראל, תוך ביצוע ההתאמות הנדרשות.

17. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

המאוחד

31 בדצמבר 2013							
סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי			
		מטבעות אחרים	אירו	דולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
במיליוני שקלים חדשים							
נכסים							
25,319	-	1,414	623	5,343	166	17,773	מזומנים ופקדונות בנקים
41,325	865	80	356	13,746	5,474	20,804	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
102	-	-	-	-	-	102	
115,859	-	1,359	3,278	23,960	17,388	69,874	אשראי לציבור, נטו
1,835	-	-	-	29	1,725	81	אשראי לממשלות
1,668	1,657	-	-	-	2	9	השקעות בחברות כלולות
2,696	2,696	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
142	142	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
4,080	403	94	397	459	191	2,536	נכסים בגין מכשירים נגזרים
3,277	127	433	1	1,011	86	1,619	נכסים אחרים
4,204	8	604	114	3,478	-	-	נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה
200,507	5,898	3,984	4,769	48,026	25,032	112,798	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
148,928	-	4,127	8,321	40,216	10,797	85,467	פקדונות הציבור
4,213	-	280	172	1,496	267	1,998	פקדונות מבנקים
972	-	-	-	617	114	241	פקדונות הממשלה
							ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
3,644	-	-	-	3,644	-	-	
11,664	-	-	-	-	8,648	3,016	כתבי התחייבות נדחים
4,898	402	122	546	409	423	2,996	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
9,719	146	90	28	583	143	8,729	התחייבויות אחרות
3,931	-	626	114	3,191	-	-	התחייבויות המוחזקות למכירה
187,969	548	5,245	9,181	50,156	20,392	102,447	סך-כל ההתחייבויות
12,538	5,350	(1,261)	(4,412)	(2,130)	4,640	10,351	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	1,064	4,347	5,209	(3,420)	(7,200)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	8	(75)	(196)	-	263	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(23)	36	24	-	(37)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
12,538	5,350	(212)	(104)	2,907	1,220	3,377	סך-הכל כלי
-	-	10	(121)	(210)	-	321	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	(28)	(89)	533	-	(416)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

הערה:

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

17. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)
המאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2012							
סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי			
		מטבעות אחרים	אירו	דולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
במיליוני שקלים חדשים							
							נכסים
24,100	-	1,051	479	6,601	324	15,645	מזומנים ופקדונות בבנקים
46,001	706	520	486	16,956	5,211	22,122	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
387	-	-	-	-	-	387	
117,611	-	2,046	4,896	24,683	17,542	68,444	אשראי לציבור, נטו
1,696	-	9	-	74	1,612	1	אשראי לממשלות
1,724	1,719	-	-	-	2	3	השקעות בחברות כלולות
2,962	2,962	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
142	142	-	-	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין
3,727	⁽²⁾ 105	⁽²⁾ 75	⁽²⁾ 231	⁽²⁾ 351	49	⁽²⁾ 2,916	נכסים בגין מכשירים נגזרים
2,662	163	125	9	1,002	70	1,293	נכסים אחרים
-	-	-	-	-	-	-	נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה
201,012	5,797	3,826	6,101	49,667	24,810	110,811	סך-כל הנכסים
							התחייבויות
151,935	-	4,123	8,394	45,435	10,363	83,620	פקדונות הציבור
3,720	-	31	57	1,604	257	1,771	פקדונות מבנקים
1,005	-	-	-	647	111	247	פקדונות הממשלה
							ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
5,452	-	-	-	5,452	-	-	
12,284	-	-	-	-	9,265	3,019	כתבי התחייבות נדחים
4,708	⁽²⁾ 105	⁽²⁾ 134	⁽²⁾ 422	⁽²⁾ 391	514	⁽²⁾ 3,142	התחייבויות אחרות בגין מכשירים נגזרים
9,774	153	80	19	512	222	8,788	התחייבויות אחרות
188,878	258	4,368	8,892	54,041	20,732	100,587	סך-כל ההתחייבויות
12,134	5,539	(542)	(2,791)	(4,374)	4,078	10,224	הפרש
							השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:
-	-	311	2,653	7,527	(867)	(9,624)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	34	33	(254)	-	187	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(23)	(19)	112	-	(70)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
12,134	5,539	(220)	(124)	3,011	3,211	717	סך-הכל כללי
-	-	37	15	(253)	-	201	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)
-	-	(91)	(344)	434	-	1	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)

הערות:

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

(2) סווג מחדש, ראו ביאור 1 ד' 8.

17. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

הבנק

31 בדצמבר 2013							
סך-הכל	פריטים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי			לא צמוד
		מטבעות אחרים	יורו	דולר	צמוד למדד המחירים	לא צמוד	
במיליוני שקלים חדשים							
נכסים							
20,196	-	276	386	3,557	104	15,873	מזומנים ופקדונות בבנקים
22,612	6	34	354	2,074	3,426	16,718	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
102	-	-	-	-	-	102	
78,057	-	1,191	2,954	8,150	14,613	51,149	אשראי לציבור, נטו
1,806	-	-	-	-	1,725	81	אשראי לממשלה
9,006	7,968	-	-	-	171	867	השקעות בחברות מוחזקות
1,957	1,957	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
4,012	398	92	396	408	184	2,534	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,724	22	430	1	4	5	1,262	נכסים אחרים
8	8	-	-	-	-	-	נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה
139,480	10,359	2,023	4,091	14,193	20,228	88,586	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
111,178	-	3,580	7,620	17,408	12,128	70,442	פקדונות הציבור
2,337	-	269	180	420	468	1,000	פקדונות מבנקים
216	-	-	-	-	114	102	פקדונות הממשלה
3,626	-	-	-	-	3,300	326	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
4,691	397	95	528	355	328	2,988	התחייבויות אחרות בגין מכשירים נגזרים
5,199	90	69	17	208	93	4,722	התחייבויות אחרות
127,247	487	4,013	8,345	18,391	16,431	79,580	סך-כל ההתחייבויות
12,233	9,872	(1,990)	(4,254)	(4,198)	3,797	9,006	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	1,657	4,159	4,546	(3,894)	(6,468)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	8	(67)	(180)	-	239	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(23)	35	24	-	(36)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
12,233	9,872	(348)	(127)	192	(97)	2,741	סך-הכל כלי
-	-	10	(121)	(184)	-	295	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב היוון)
-	-	(28)	(87)	531	-	(416)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב היוון)

הערה:

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

17. נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

הבנק (המשך)							
31 בדצמבר 2012							
סך-הכל	כריטיים שאינם כספיים	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי			לא צמוד
		מטבעות אחרים	יורו	דולר	צמוד למדד המחירים	צמוד	
במיליוני שקלים חדשים							
נכסים							
17,545	-	193	234	3,648	219	13,251	מזומנים ופקדונות בבנקים
23,624	5	129	449	1,229	2,958	18,854	ניירות ערך
							ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
387	-	-	-	-	-	387	
81,029	-	1,652	4,563	9,011	14,922	50,881	אשראי לציבור, נטו
1,614	-	-	-	-	1,614	-	אשראי לממשלה
9,176	8,154	-	-	-	214	808	השקעות בחברות מוחזקות
2,161	2,161	-	-	-	-	-	בניינים וציוד
3,521	85	68	177	287	45	2,859	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,168	29	114	9	2	15	999	נכסים אחרים
140,225	10,434	2,156	5,432	14,177	19,987	88,039	סך-כל הנכסים
התחייבויות							
111,810	-	2,852	7,491	19,194	12,074	70,199	פקדונות הציבור
3,118	-	446	131	1,228	275	1,038	פקדונות מבנקים
223	-	-	-	-	111	112	פקדונות הממשלה
3,955	-	-	-	-	3,628	327	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
4,253	85	65	346	308	371	3,078	התחייבויות אחרות בגין מכשירים נגזרים
5,028	96	30	6	86	122	4,688	התחייבויות אחרות
128,387	181	3,393	7,974	20,816	16,581	79,442	סך-כל ההתחייבויות
11,838	10,253	(1,237)	(2,542)	(6,639)	3,406	8,597	הפרש
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:							
-	-	846	2,369	6,848	(1,254)	(8,809)	מכשירים נגזרים (למעט אופציות)
-	-	34	33	(226)	-	159	אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
-	-	(23)	(19)	112	-	(70)	אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)
11,838	10,253	(380)	(159)	95	2,152	(123)	סך-הכל כללי
-	-	37	15	(217)	-	165	אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב היוון)
-	-	(91)	(344)	434	-	1	אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב היוון)

הערה:

(1) כולל צמודי מטבע חוץ.

18. נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפרעון⁽⁵⁾

המאוחד - במיליוני שקלים חדשים

א. תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים ליום 31 בדצמבר 2013

מטבע ישראל (לרבות צמוד מט"ח):	מטבע חוץ ⁽⁶⁾ :	מטבע חוץ ⁽⁷⁾ :	מטבע חוץ ⁽⁸⁾ :	מטבע חוץ ⁽⁹⁾ :	מטבע חוץ ⁽¹⁰⁾ :
נכסים ⁽¹⁾	נכסים ⁽¹⁾	נכסים ⁽¹⁾	נכסים ⁽¹⁾	נכסים ⁽¹⁾	נכסים ⁽¹⁾
התחייבויות	התחייבויות ⁽²⁾	התחייבויות ⁽²⁾	התחייבויות ⁽²⁾	התחייבויות ⁽²⁾	התחייבויות ⁽²⁾
הפרש	הפרש	הפרש	הפרש	הפרש	הפרש
11,130	15,306	19,568	15,348	39,920	39,920
4,180	7,642	19,702	13,956	68,309	68,309
6,950	7,664	(134)	1,392	(28,389)	(28,389)
(104)	(520)	(3,412)	(3,623)	(2,934)	(2,934)
-	-	6	24	49	49
6,846	7,144	(3,540)	(2,207)	(31,274)	(31,274)
4,158	5,706	7,671	5,719	13,873	13,873
1,087	1,797	10,077	7,670	40,158	40,158
3,071	3,909	(2,406)	(1,951)	(26,285)	(26,285)
2,654	3,145	(205)	(911)	(21,335)	(21,335)
2,159	2,598	3,356	720	(16,113)	(16,113)
104	520	3,412	3,623	2,934	2,934
-	-	(6)	(24)	(49)	(49)
3,175	4,429	1,000	1,648	(23,400)	(23,400)
15,288	21,013	27,250	21,073	53,800	53,800
5,267	9,439	29,779	21,626	108,471	108,471
10,021	11,574	(2,529)	(553)	(54,671)	(54,671)
-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-
10,112	14,767	18,672	17,807	25,769	25,769
2,153	5,575	25,249	18,496	96,451	96,451
15,882	19,561	29,385 ⁽¹²⁾	19,745	50,873	50,873
5,454	9,673	33,522 ⁽¹²⁾	20,565	104,642	104,642
10,428	9,888	(4,137)	(820)	(53,769)	(53,769)
10,893	15,203	19,977	17,771	25,879	25,879
2,458	5,962	28,149	17,915	96,416	96,416

הערות:

- בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי מטבעות, בהתאם לתקופות הנוטרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- כפי שנכלל בביאור מס' 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.
- כולל נכסים בסך 1,212 מיליון ש"ח (2012: 1,628 מיליון ש"ח) שזמן פרעונם עבר.
- לא כולל מט"י צמוד למטבע חוץ.
- שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- כולל אשראי בתנאי חח"ד במסגרת בסך 4,872 מיליון ש"ח (2012: 4,463 מיליון ש"ח) וסך של 1,143 מיליון ש"ח ללא תקופת פרעון (2012: 1,474 מיליון ש"ח)
- כולל אשראי בתנאי חח"ד במסגרת בסך 160 מיליון ש"ח (2012: 430 מיליון ש"ח) וסך של 260 מיליון ש"ח ללא תקופת פרעון (2012: 73 מיליון ש"ח)
- (12) סווג מחדש, ראו בביאור 1 ד' 8.

יתרה מאזנית ⁽⁶⁾								
שיעור תשואה חוזי באחוזים ⁽⁹⁾	סך-הכל	ללא תקופת פרעון ⁽⁷⁾	סך-כל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנים	מעל עשר עד עשרים שנים	מעל חמש עד עשר שנים	מעל ארבע עד חמש שנים	מעל שלוש עד ארבע שנים
3.27	138,398	1,689	153,230	1,924	12,016	23,952	6,486	7,580
1.48	123,084	31	127,135	153	996	7,444	1,664	3,089
1.79	15,314	1,658	26,095	1,771	11,020	16,508	4,822	4,491
-	(10,934)	-	(11,295)	-	-	(1,294)	378	214
-	103	-	79	-	-	-	-	-
-	4,483	1,658	14,879	1,771	11,020	15,214	5,200	4,705
2.07	56,210	2,303	61,624	2,355	5,447	8,456	3,558	4,681
0.32	64,337	107	64,973	-	29	1,387	1,195	1,573
1.75	(8,127)	2,196	(3,349)	2,355	5,418	7,069	2,363	3,108
-	(2,404)	1,584	2,486	2,355	5,374	6,840	2,109	2,460
-	3,712	1,050	8,554	2,355	5,376	4,809	1,705	1,589
-	10,934	-	11,295	-	-	1,294	(378)	(214)
-	(103)	-	(79)	-	-	-	-	-
-	2,704	2,196	7,867	2,355	5,418	8,363	1,985	2,894
2.93	200,507	9,867	214,879	4,279	17,463	32,408	10,044	12,261
1.08	187,969	681	192,112	153	1,025	8,831	2,859	4,662
1.85	12,538	9,186	22,767	4,126	16,438	23,577	7,185	7,599
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.26	115,859	2,817	127,952	1,693	10,849	13,729	6,511	8,043
0.60	148,928	-	149,661	-	134	450	532	621
3.65	⁽¹²⁾ 201,012	9,980	218,313	5,308	20,546	33,509	11,869	11,635
2.03	⁽¹²⁾ 188,878	374	194,102	145	1,004	11,228	4,321	3,548
1.62	12,134	9,606	24,211	5,163	19,542	22,281	7,548	8,087
4.65	117,611	3,140	129,364	1,748	10,343	13,552	6,460	7,538
0.97	151,935	-	152,619	-	65	445	443	766

18. נכסים והתחייבויות לפי מטבע ולפי תקופות לפרעון⁽⁵⁾ (המשך)

הבנק - במיליוני שקלים חדשים

א. תזרימי מזומנים עתידיים חוזיים צפויים ליום 31 בדצמבר 2013

מטבע ישראלי (לרבות צמוד מט"ח):	עם דרישה עד חודש	מטבע חודש עד שלושה חודשים	מטבע שלושה עד שנה	מטבע שנה עד שנתיים	מטבע שלוש שנים
נכסים ⁽¹⁾	32,205	11,056	13,919	11,366	8,435
התחייבויות	52,955	11,567	13,041	6,359	3,826
הפרש	(20,750)	(511)	878	5,007	4,609
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	(2,700)	(3,667)	(3,515)	(511)	(94)
אופציות(במנוחי נכס בסיס)	49	24	6	-	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(23,401)	(4,154)	(2,631)	4,496	4,515
מטבע חוץ⁽²⁾:					
נכסים ⁽¹⁾	8,209	3,732	864	1,555	952
התחייבויות	17,576	6,176	6,117	338	93
הפרש	(9,367)	(2,444)	(5,253)	1,217	859
מזה: הפרש - בדולר	(4,453)	(1,382)	(2,748)	672	591
מזה: הפרש - בגין פעילות חוץ	989	42	365	192	266
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	2,700	3,667	3,515	511	94
אופציות(במנוחי נכס בסיס)	(49)	(24)	(6)	-	-
הפרש לאחר השפעת מכשירים נגזרים	(6,716)	1,199	(1,744)	1,728	953
סך-הכל					
נכסים ⁽¹⁾	40,414	14,788	14,783	12,921	9,387
התחייבויות ⁽²⁾	70,531	17,743	19,158	6,697	3,919
הפרש	(30,117)	(2,955)	(4,375)	6,224	5,468
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)	-	-	-	-	-
אופציות(במנוחי נכס בסיס)	-	-	-	-	-
מזה: אשראי לציבור ⁽¹⁾	19,270	12,597	9,441	9,442	6,059
מזה: פקדונות לציבור ⁽²⁾	66,225	16,175	16,846	5,006	3,015

ב. יתרה מאזנית ליום 31 בדצמבר 2012

סך-הכל	נכסים ⁽³⁾	התחייבויות ⁽⁴⁾	הפרש
37,353	13,633	20,909	(32,300)
69,653	17,051	20,909	(3,418)
37,353	13,633	20,909	(3,418)
18,924	12,249	11,321	(2,193)
64,904	15,742	18,604	(3,418)

הערות:

- בביאור זה מוצגים תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים בגין סעיפי הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה, בהתאם לתקופות הנוטרות למועד הפרעון החוזי של כל תזרים. הנתונים מוצגים בניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי.
- כפי שנוכלל בביאור מס' 17 "נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה", לרבות סכומים חוץ מאזניים בגין נגזרים, שאינם מסולקים נטו.
- כולל נכסים בסך 1,083 מיליון ש"ח (2012: 1,510 מיליון ש"ח) שזמן פרעונם עבר.
- לא כולל מט"י צמוד למטבע חוץ.
- שיעור תשואה חוזי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים העתידיים החוזיים הצפויים המוצגים בביאור זה בגין פריט כספי אל היתרה המאזנית שלו.
- כולל אשראי בתנאי חח"ד במסגרת בסך 3,157 מיליון ש"ח (2012: 2,798 מיליון ש"ח) וסך של 972 מיליון ש"ח ללא תקופת פרעון (2012: 1,302 מיליון ש"ח)
- כולל אשראי בתנאי חח"ד במסגרת בסך 135 מיליון ש"ח (2012: 401 מיליון ש"ח) וסך של 254 מיליון ש"ח ללא תקופת פרעון (2012: 66 מיליון ש"ח)

שיעור תשואה (חוזי באחוזים) ⁽⁹⁾	יתרה מאזונית ⁽⁶⁾		סך כל תזרימי מזומנים	מעל עשרים שנים	מעל עשר עד עשרים שנים	מעל חמש עד עשר שנים	מעל ארבע עד חמש שנים	מעל שלוש עד ארבע שנים
	סך-הכל	ללא תקופת פרעון ⁽⁷⁾						
3.05	109,087	1,904	120,700	1,644	10,448	20,801	5,070	5,756
1.25	96,203	24	99,836	98	722	6,791	1,554	2,923
1.80	12,884	1,880	20,864	1,546	9,726	14,010	3,516	2,833
-	(10,640)	-	(10,976)	-	-	(1,101)	388	224
-	103	-	79	-	-	-	-	-
-	2,347	1,880	9,967	1,546	9,726	12,909	3,904	3,057
2.20	20,034	1,151	19,975	-	52	2,365	707	1,539
0.33	30,556	12	30,591	-	17	175	63	36
1.87	(10,522)	1,139	(10,616)	-	35	2,190	644	1,503
-	(4,260)	510	(4,118)	-	(4)	1,963	388	855
-	2,786	620	2,424	-	-	-	261	309
-	10,640	-	10,976	-	-	1,101	(388)	(224)
-	(103)	-	(79)	-	-	-	-	-
-	15	1,139	281	-	35	3,291	256	1,279
2.92	139,480	13,414	140,675	1,644	10,500	23,166	5,777	7,295
1.03	127,247	524	130,427	98	739	6,966	1,617	2,959
1.89	12,233	12,890	10,248	1,546	9,761	16,200	4,160	4,336
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.95	78,057	2,322	86,431	1,419	8,938	10,225	3,909	5,131
0.95	111,178	-	113,067	-	104	2,556	897	2,243
3.47	140,225	13,150	142,184	1,638	10,235	23,868	7,250	7,304
1.49	128,387	190	132,420	102	773	8,601	2,777	2,491
1.98	11,838	12,960	9,764	1,536	9,462	15,267	4,473	4,813
4.40	81,029	2,696	89,622	1,535	9,011	10,860	4,195	4,723
1.40	111,810	-	114,230	-	65	3,184	2,081	1,768

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

המאחד		הבנק		המאחד		הבנק	
יתרה ⁽¹⁾	הפרשה ⁽²⁾	יתרה ⁽¹⁾	הפרשה ⁽²⁾	יתרה ⁽¹⁾	הפרשה ⁽²⁾	יתרה ⁽¹⁾	הפרשה ⁽²⁾
31 בדצמבר 2012				31 בדצמבר 2013 ⁽⁴⁾			
במיליוני שקלים חדשים							
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:							
1	737	1	1,475	11	629	12	1,146
אשראי תעודות							
34	1,870	43	2,838	28	1,781	33	2,675
ערבויות להבטחת אשראי							
13	4,439	14	5,409	8	4,088	9	5,181
ערבויות לרוכשי דירות							
26	3,976	31	4,620	41	3,654	42	4,295
ערבויות והתחייבויות אחרות							
-	966	-	1,024	-	1,305	-	1,356
מסגרות לפעולות במכשירים נגזרים שלא נוצלו							
6	4,201	22	15,482	5	4,345	24	16,831
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו							
16	6,909	19	7,841	16	6,674	19	7,647
מסגרות ח"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו							
33	10,028	35	17,072	40	9,444	40	15,353
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ושעדיין לא ניתן ⁽³⁾							
5	2,754	6	3,744	4	1,991	5	2,782
התחייבות להוצאת ערבויות							

הערות:

- (1) יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 (2) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף התקופה.
 (3) כולל מחויבות למתן אשראי שניתנה ללקוחות במסגרת "אישור עקרוני ושמירת שיעור הריבית" בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מס' 451 "נהלים למתן הלוואות לדירור".
 (4) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה - ראו ביאור א8.

ב. התקשרות חוץ מאזנית בגין פעילות לפי מידת הגביה⁽¹⁾ לסוף השנה

המאחד		הבנק	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2012	2013	2012	2013
במיליוני שקלים חדשים			
יתרת אשראי מפקדונות לפי מידת גביה⁽²⁾:			
1,675	1,730	1,675	1,730
מטבע ישראלי לא צמוד			
1,111	927	1,146	957
מטבע ישראלי צמוד למדד			
814	464	814	464
מטבע חוץ			
3,600	3,121	3,635	3,151
סך-הכל			

הערות:

- (1) אשראים ופקדונות שהחזרתם למפקיד מותנית בגביית האשראי (או הפקדונות), עם מרווח או עם עמלת גביה (במקום מרווח).
 (2) הלוואות עומדות ופקדונות ממשלה שניתנו בגינם בסך 8 מיליון ש"ח, (2012: 3 מיליון ש"ח), לא נכלל בלוח זה.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

תזרימים בגין עמלות גביה ומרווחי ריבית בגין הפעילות במידת הגביה - מאוחד

2012		31 בדצמבר 2013					
סך-הכל	סך-הכל	מעל 20 שנים	מעל 10 עד 20 שנים	מעל 5 עד 10 שנים	מעל 3 עד 5 שנים	מעל שנה עד 3 שנים	עד שנה
במגזר השקלי הלא צמוד							
8	10	-	4	2	1	1	2
תזרימים חוזיים עתידיים							
8	10	-	4	2	1	1	2
תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים							
5	8	-	2	2	1	1	2
תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים ⁽¹⁾							
במגזר הצמוד למדד							
78	58	-	5	19	13	14	7
תזרימים חוזיים עתידיים							
71	40	-	2	10	9	12	7
תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים							
66	38	-	2	9	8	12	7
תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים ⁽²⁾							
במגזר מטבע חוץ							
4	2	-	-	-	-	-	2
תזרימים חוזיים עתידיים							
4	2	-	-	-	-	-	2
תזרימים עתידיים צפויים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים							
3	2	-	-	-	-	-	2
תזרימים צפויים מהוונים לאחר הערכת הנהלה לפרעונות מוקדמים ⁽³⁾							

מידע על העמדת הלוואות במהלך השנה בבנקים למשכנתאות

31 בדצמבר	
2012	2013
1	2
הלוואות מפקדונות לפי מידת הגביה	
1	4
הלוואות עומדות	

הערות:

- (1) ההיוון בוצע לפי שיעור משוקלל 4.09% (2012: 4.06%).
- (2) ההיוון בוצע לפי שיעור משוקלל 0.91% (2012: 0.83%).
- (3) ההיוון בוצע לפי שיעור משוקלל 0.27% (2012: 0.60%).

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

ג. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות (המשך)

הבנק		המאוחד	
31 בדצמבר		31 בדצמבר	
2012	2013	2012	2013
במיליוני שקלים חדשים			
1. חוזי שכירות לזמן ארוך – דמי שכירות לתשלום בשנים הבאות:			
58	57	116 ⁽¹⁾	115
48	52	96 ⁽¹⁾	106
40	38	84 ⁽¹⁾	87
30	34	65 ⁽¹⁾	70
26	30	57 ⁽¹⁾	62
107	134	281 ⁽¹⁾	312
309	345	699	752
סך-הכל			
33	26	59	41
2. התקשרויות לרכישת בניינים וציוד			
-	-	352	308
3. התחייבויות להשקעה בקרנות השקעה פרטיות וקרנות הון סיכון			

הערה:

(1) סווג מחדש – בעקבות סיווג מחדש בחברה מאוחדת.

4. הבנק ובנק מרכזי דיסקונט הנמנים עם החברים במסלוקת מעו"ף בע"מ, אחראים ביחד עם חברי מסלוקת המעו"ף כלפי המסלוקה, לכל חבות כספית המתחייבת מעסקאות באופציות המתבצעות בבורסה. לצורך כך הקימה מסלוקת מעו"ף קרן סיכונים. חלקו של הבנק בקרן הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2013 מסתכם בסך של כ-21 מיליון ש"ח שהם 1.88% מסך קרן הסיכונים באותו מועד. חלקו של בנק מרכזי דיסקונט בקרן הסיכונים ליום 31 בדצמבר 2013 מסתכם בסך של כ-5 מיליון ש"ח, שהם 0.18% מסך קרן הסיכונים באותו מועד. שני הבנקים נדרשו להעמיד לטובת מסלוקת מעו"ף בטוחות (איגרות חוב ממשלתיות) בסכום שיבטיח את חבותם האפשרית בגין חלקם בקרן הסיכונים כאמור וסכום נוסף הנגזר מהיקף פעילות כל אחד מהבנקים בתחום זה (ראו ביאור 15 ו'). כמו כן התחייב כל אחד מהבנקים כלפי מסלוקת מעו"ף לשלם כל חיוב כספי העשוי לנובע מפעילותו ומפעילות לקוחותיו בגין כתיבת אופציות הנסחרות במסגרת המסלוקה.
5. בהתאם לתקנון הבורסה וחוקי העזר של מסלוקת הבורסה לניירות ערך בתל אביב, החברים מחוייבים כלפי המסלוקה לכסות כל סכום הנובע מהתחייבויותיהם עבור עצמם או עבור לקוחותיהם וכן עבור חברי בורסה אחרים שאינם חברי מסלוקה ולקוחותיהם, בגין עסקאות שבוצעו באמצעות המסלוקה. כן אחראי כל חבר לחלקו בקרן הסיכונים, שהוקמה לצורך כך, לפי יחס מחזורי הסליקה של החברים. להבטחת התחייבויותיהם כלפי המסלוקה שעבדו הבנק ובנק מרכזי דיסקונט את זכויותיהם בחשבונות המתנהלים במסלוקה (בהם מופקדים ניירות ערך) ובבנק אחר (בהם מופקדים מזומנים). (ראו ביאור 15 ט').
6. (א) הבנק התחייב לשפות את חברת הבת תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות בע"מ (לשעבר תכלית דיסקונט – ניהול תיקים בע"מ; ולפני כן: תכלית בית השקעות בע"מ; להלן: "תפנית") בגין תביעות שיוגשו נגדה בגין אחריותה בכתב ערבות כחלף ביטוח לפי תקנות הסדרת העיסוק בביעוץ השקעות ובניהול תיקי השקעות (הון עצמי וביטוח), תש"ס-2000. כתב הערבות הינו מעבר לביטוח האחריות שרכשה תפנית, בסכום שלא יפחת מ-5 מיליון דולר. בעקבות מיזוג מרכזי דיסקונט וקרן הסיכונים, הורחב כתב הערבות לכלול גם חבות שתצמח מאחריותה המקצועית של מרכזי דיסקונט וקרן הסיכונים. כתב הערבות ניתן לסילוק כל סכום, עד לסך של 14.5 מיליון ש"ח, צמוד למדד חודש נובמבר 1998, שישולם או שעשוי להשתלם על ידי תפנית ו/או עובדיה ומנהליה (להלן: "החייב") בקשר עם חבות הצומחת מאחריותו המקצועית של החייב כלפי לקוח של תפנית, בהתאם לתנאי כתב הערבות. הערבות בתוקף עד ליום 15 במאי 2015 ועד בכלל.
- (ב) תפנית התחייבה כלפי תכלית דולר עולמי בע"מ, חברה בה החזיקה תפנית 20%, וכלפי סינרגטיקה בע"מ, שהחזיקה כ-80% מתכלית דולר עולמי בע"מ, להעביר לתכלית דולר עולמי בע"מ, שהינה חברה המנפיקה תעודות סל, כספים בסכום שלא יעלה במצטבר על 1 מיליון דולר, לשם כיסוי הוצאות התפעול השוטף שלה ולקיום התחייבויותיה כלפי מחזיקי תעודות ההתחייבות שהנפיקה. להבטחת התחייבותה זו של תפנית ניתן לה שיפוי על ידי הבנק. שיפוי דומה מהבנק, בסכום זהה, נתן הבנק גם בקשר עם תכלית תעודות סל בע"מ. השיפויים שנתן הבנק כאמור פקעו עם השלמת העסקה למכירת פעילות תעודות הסל (ראו סק. 21 להלן), שלאחריה הבנק אינו מחזיק עוד (בעקיפין) אמצעי שליטה בחברות תכלית דולר עולמי בע"מ ו-תכלית תעודות סל בע"מ.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

- כן יצוין, בכל הנוגע להתחייבויות תפנית כלפי תכלית דולר עולמי בע"מ וסינרגטיקה בע"מ, כמפורט לעיל בס"ק זה, כי במסגרת העסקה למכירת פעילות תעודות הסל, נחתם על ידי הצדדים כתב המחאה לפיו כל ההתחייבויות והזכויות הנובעות מפעילות תעודות הסל הומחו באופן בלתי חוזר לסינרגטיקה בע"מ, תוך התייחסות ספציפית לכך שסינרגטיקה בע"מ מתחייבת כלפי תפנית בהתחייבות ההשקעה שנתנה תפנית לשתי חברות תעודות הסל (כולל תכלית דולר עולמי בע"מ). נכון להיום, כל עוד לא בוטלה ההתחייבות של תפנית מול חברות תעודות הסל, סינרגטיקה בע"מ מחויבת לשפות את תפנית במקרה של מימוש ההתחייבות האמורה לעיל.
7. חברות מאוחדות של הבנק עוסקות במתן מכלול שירותי נאמנות ומשמשות, בין היתר, כנאמנות לאיגרות חוב מסויימות שהונפקו לציבור על פי תשקיף והנסחרות בבורסה.
8. (א) בנוסח הקודם של תקנון הבנק, אשר תוקן בחודש מרס 2002, נקבע כי, הבנק ישפה את מי שמכהן או כיהן כנציג הבנק או על פי בקשתו כדירקטור בחברה אחרת שלבנק עניין בה, על הוצאות שהיו לו בקשר להליך משפטי שהוגש נגדו בקשר לפעולה או למחדל במילוי תפקידו כדירקטור באותה חברה אחרת, ועל סכום שחוייב לשלם על-פי פסק דין שניתן באותו הליך משפטי, לרבות על-פי הסדר פשרה שהבנק הסכים לו, אלא אם הרשות השיפוטית באותו הליך מצאה שפעולותיו או מחדליו כאמור נעשו שלא בתום לב. הבנק רשאי להוציא כתב שיפוי לכל דירקטור בחברה אחרת כאמור, לרבות לדירקטור של הבנק המכהן כדירקטור בחברה האחרת, בתנאים ובנוסח שאושרו על-ידי הדירקטוריון. בהתאם לכך הוציא הבנק בשעתו כתבי שיפוי, בלתי מוגבלים בסכום, לדירקטורים המכהנים או שכינה לבקשת הבנק בחברות אחרות המוחזקות על ידי הבנק במישרין ובעקיפין (ראו להלן).
- (ב) בתקנון הבנק נקבע כי, כל עובד או פקיד של הבנק שאינו נושא משרה בבנק, ישופה מתוך כספי הבנק בעד כל אחריות שנתחייב בה בתור עובד או פקיד של הבנק בהתגוננו בכל משא ומתן משפטי, בין אזרחי ובין פלילי, שבו ניתן פסק דין לטובתו או שבו זוכה, והבנק רשאי לשפותו על כל חבות כספית שהוטלה עליו לטובת אדם אחר בשל פעולה שעשה בתוקף היותו עובד או פקיד של הבנק.
- (ג) תקנות ההתאגדות של חברות מאוחדות מסויימות מאפשרות שיפוי של נושאי משרה בתנאים מסויימים, בכפוף להוראות הדין. שיפויים כאמור ניתנו במקרים מסויימים באותן חברות.
- (ד) דיסקונט מנפיקים בע"מ ("מנפיקים"), חברה בת בבעלות ובשליטה מלאים של הבנק, נתנה בחודש ספטמבר 2006 שיפוי לדירקטורים ולמנכ"ל שלה, בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות, בקשר עם תשקיף מדף להנפקה ורישום למסחר של כתבי התחייבות נדחים, מחודש ספטמבר 2006, וזאת בתנאים המפורטים בנוסח כתב השיפוי. בכל מקרה לא יעלה הסכום המירבי של השיפוי אשר ינתן לכל הדירקטורים והמנכ"ל ביחד על התמורה ברוטו שהתקבלה מן ההנפקה ובכל מקרה לא יותר מ-1.5 מיליארד ש"ח. בחודש ספטמבר 2007 אישרה דיסקונט מנפיקים בע"מ מתן שיפוי זהה למנכ"ל החברה, שמונתה לאחר פרסום תשקיף המדף, בקשר עם דוחות הצעת מדף שפורסמו, לאחר מועד ההחלטה, על פי תשקיף המדף האמור.
- (ה) מנפיקים נתנה בחודש פברואר 2008 שיפוי לדירקטורים ולמנכ"ל שלה, בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות, בקשר עם תשקיף מדף להנפקה ורישום למסחר של כתבי התחייבות נדחים, מחודש פברואר 2008, וזאת בתנאים המפורטים בנוסח כתב השיפוי. בכל מקרה לא יעלה הסכום המירבי של השיפוי אשר ינתן לכל הדירקטורים והמנכ"ל ביחד על התמורה ברוטו שהתקבלה מן ההנפקה ובכל מקרה לא יותר מ-2 מיליארד ש"ח.
- (ו) מנפיקים נתנה בחודש פברואר 2009 שיפוי לדירקטורים ולמנכ"ל שלה, בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סגורות, בקשר עם הנפקת שטרי הון נדחים בהתאם לתיקון לתשקיף המדף מיום 24 בדצמבר 2008, וזאת בתנאים המפורטים בכתב השיפוי. בכל מקרה לא יעלה הסכום המירבי של השיפוי אשר ינתן לכל הדירקטורים והמנכ"ל ביחד על התמורה ברוטו שהתקבלה מן ההנפקה ובכל מקרה לא יותר מ-3 מיליארד ש"ח.
- (ז) דירקטוריון הבנק אישר מתן כתב שיפוי, על ידי מנפיקים, לדירקטוריון ולמנכ"ל מנפיקים, בקשר עם תשקיף מדף מיום 18 ביוני 2010 ודוחות הצעת מדף שהתפרסמו על פיו. בכל מקרה לא יעלה הסכום המירבי של השיפוי אשר ינתן לכל הדירקטורים ולמנכ"ל ביחד על התמורה ברוטו שהתקבלה מההנפקות ובכל מקרה לא יותר מ-2 מיליארד ש"ח.
- (ח) ביום 31 באוקטובר 2012, נתנה מנפיקים שיפוי לדירקטורים, למנכ"ל ולחשב החברה, בקשר עם תשקיף מדף להודעה על קבלת התחייבות במסגרת מיזוג מיום 31 במאי 2012 בין בדמ"ש הנפקות בע"מ לבין מנפיקים ("תשקיף המיזוג"), בגין חבות כספית שתוטל על מי מהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות, בקשר עם תשקיף המיזוג והמיזוג על כל הנובע מהם ו/או הקשור בהם, במישרין או בעקיפין, ובלבד שבכל מקרה לא יעלה הסכום המירבי של השיפוי אשר ינתן לכל מקבלי השיפוי במצטבר על סך של 200 מיליון ש"ח. בגין השיפויים שנתנה מנפיקים לנושאי המשרה במנפיקים, בגין פרסום התשקיפים כמפורט בסעיפים ד' עד ח' לעיל, נתן הבנק שיפויים למנפיקים.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

(ט) בחודש אפריל 2013 החליט דירקטוריון הבנק על מתן התחייבות כללית לשיפוי שתינתן על ידי הבנק לנושאי משרה במנפיקים. נוסח ההתחייבות לשיפוי יתבסס על נוסח כתב השיפוי שאושר על ידי הבנק עבור נושאי משרה בבנק ובחברות הבת, הכולל מגבלה לעניין תקרת השיפוי.

(י) בד בבד עם אישור ההתקשרות בהסכם למכירת הפעילות בתחום ניהול קופות הגמל, החליט הבנק לתת התחייבות לשיפוי דיסקונט גמל בע"מ ונושאי משרה בה, בתנאים ובנסיבות בהם רשאי הבנק לשפותם בהתאם להוראות חוק החברות, וזאת בהתייחס לפעילותם כנושאי משרה בחברה בכל הקשור באישור הסכם המכר וביצוע המכירה על פיו, לרבות כל חבות כספית, הוצאות, התייעצות עם עורכי דין ומומחים אחרים, ככל שיידרש, והוצאות התדיינות סבירות, ובלבד שהסכום המצטבר שיידרש הבנק לשלם לא יעלה על התמורה שתתקבל על פי הסכם המכר ומימוש השיפוי לא יפגע ביחס ההון המזערי הנדרש של הבנק על פי הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 311, והכל בתנאים המפורטים בנוסח כתב השיפוי.

(יא) בהסכם למכירת פעילות קופות הגמל נקבעו הסדרי שיפוי ולפיהם, ינתן שיפוי בגין תביעה או דרישה שתוגש עד תום 7 השנים שלאחר מועד הסגירה (יוני 2007) נגד כלל ביטוח, כלל גמל או נושאי משרה בהן, אך לא נגד קופות הגמל הנמכרות, בגין תביעה שעילתה במעשים או במחדלים של הבנק, דיסקונט גמל בע"מ או נושאי משרה בה שקדמו למועד הסגירה. השיפוי בגין עניינים הקשורים לתביעות עובדים יהיה מלא. השיפוי בגין נושאים אחרים יהיה בגובה 50% ויוגבל לסכום חיוב מצטבר העולה על 1 מיליון דולר. בכל מקרה הסכום המצטבר של השיפוי לא יעלה על התמורה הכוללת בעסקה, בתוספת הצמדה וריבית.

(יב) **ביטוח אחריות נושאי משרה.** ביום 25 באפריל 2013, אישרה אסיפה מיוחדת של הבנק את התקשרות הבנק לרכישת פוליסה לביטוח דירקטורים ונושאי משרה אחרים, וכן למבקר הפנימי, אשר מכהנים כיום ואשר כיהנו בעבר בבנק, ובחברות שהבנק מחזיק בהן, במישרין או בעקיפין, 50% או יותר בהון או בזכויות ההצבעה, ובכלל זה שני נושאי משרה לשעבר, שכיהנו כדירקטורים בחברות מאוחדות ושהינם גם בעלי שליטה בבנק. כמו כן מכסה הפוליסה נושאי משרה שמונו על ידי הבנק לכהן בחברה בה הבנק מחזיק פחות מ-50% בהון או בזכויות ההצבעה. הפוליסה הינה לתקופה המתחילה ביום 1 באפריל 2013 ומסתיימת ביום 30 בספטמבר 2014 וגבולות האחריות לפיה יהיו 150 מיליון דולר ארה"ב למקרה ולתקופה. הפרמיה השנתית שתשולם בגין קבוצת הבנק עבור הפוליסה, לא תעלה על סך של 640 אלף דולר. חלקו של הבנק (ללא חברות הבת) בפרמיה האמורה, לא יעלה על סך של 380 אלף דולר. הכיסוי בגין תביעות בנוגע להפרת חוקי הלבנת הון הינו בגובה של 5 מיליון דולר בלבד, והוא מכסה אחריות פיקוחית בלבד. במקרה של תביעות נגד מי מנושאי המשרה לא תחול כל השתתפות עצמית של נושאי המשרה עצמם. הבנק ישא בהשתתפות של 50 אלף דולר לאירוע.

ביום 21 במרס 2012 אישרה אסיפה מיוחדת את התקשרות הבנק בפוליסה לביטוח אחריות נושאי משרה בבנק ובחברות שהבנק מחזיק בהן, במישרין או בעקיפין, 50% או יותר בהון או בזכויות ההצבעה, לתקופה של שנה אחת שהתחילה ביום 1 באפריל 2012 והסתיימה ביום 31 במרס 2013. פרטי הפוליסה הם כמתואר לעיל, בשינויים הבאים: פרמיה שנתית – 765 אלף דולר, חלקו של הבנק – 450 אלף דולר, השתתפות הבנק במקרה של תביעה נגד מי מנושאי המשרה – 75 אלף דולר.

(יג) **פטור מראש והתחייבות לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה אחרים בבנק.** ביום 26 ביוני 2007, החליטה אסיפה כללית מיוחדת של הבנק לאשר מתן פטור מראש מאחריות לדירקטורים ולנושאי המשרה האחרים בבנק וכן למי שהיו דירקטורים ונושאי משרה בבנק (על פי רשימה שמית), מאחריותם בשל נזק שנגרם לבנק עקב הפרת חובת זהירות כלפיו, למעט עקב הפרת חובת הזהירות בחלוקה, והכל בכפוף לסייגים שפורטו בהחלטה, הנובעים מהוראות תקנון הבנק בדבר פטור אחריות.

האסיפה הכללית המיוחדת האמורה החליטה לאשר גם מתן התחייבות לשיפוי דירקטורים ונושאי משרה אחרים בבנק ודירקטורים ונושאי משרה שכיהנו בבנק (על פי רשימה שמית), בגין חבות כספית שתוטל עליהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות, ובלבד שסכום השיפויים שיינתנו לנושאי המשרה בבנק ולנושאי המשרה בחברות בנות לא יעלה, במצטבר, על 10% מההון העצמי של הבנק, לפי המשתקף בדוחות הכספיים האחרונים שפורסמו סמוך לפני מועד השיפוי בפועל, וכי מימוש השיפוי לא יפגע ביחס ההון המזערי הנדרש על פי הוראה 311 להוראות ניהול בנקאי תקין. השיפוי יינתן בשל כל פעולה שעשו בקשר לנושאים המפורטים בכתב השיפוי בתוקף היותם דירקטורים ונושאי משרה בבנק, והוא מותלה גם בקיומם של תנאים נוספים כמקובל בכתבי שיפוי.

השיפוי האמור יינתן רק אם החבות הכספית ו/או ההוצאות לא יכוסו על ידי צד ג', לרבות חברת ביטוח.

במקביל לקבלת ההחלטות האמורות החליטה האסיפה הכללית המיוחדת לאשר תיקון הוראות מסוימות בתקנון הבנק, בקשר עם מתן פטור ושיפוי לדירקטורים ונושאי משרה אחרים.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

כמו כן, האסיפה הכוללת המיוחדת האמורה החליטה לאשר מתן התחייבות לשיפוי לדירקטורים ולנושאי המשרה האחרים המכהנים בבנק במועד החלטה זו (כמפורט ברשימה אשר צורפה להודעה על זימון האסיפה), בגין חבות כספית שתוטל עליהם ובגין הוצאות התדיינות סבירות, והכל בקשר עם מהלך לגיוס הון ראשוני שהבנק ביצע בחודשים דצמבר 2006 ומאי 2007. ההתחייבות לשיפוי מוגבלת לסכום של סך הגיוס (1 מיליארד ש"ח), ובלבד שבכל מקרה:

- (1) מימוש השיפוי לא יפגע ביחס ההון המזערי הנדרש על פי הוראות ניהול בנקאי תקין;
 - (2) מימוש השיפוי לא יפגע ביחס הלימות הון ראשוני מקורי (ללא הון ראשוני מורכב), בשיעור של 6.5% לפחות, בכל עת.
- ביום 12 ביולי 2009 אישר דירקטוריון הבנק (לאחר אישור של ועדת הביקורת מיום 28 ביוני 2009) מתן שיפוי ופטור לדירקטורים ולנושאי משרה אחרים שהתמנו לאחר יוני 2007 (המועד בו אישרה האסיפה הכללית של הבנק שיפוי ופטור לנושאי משרה המכהנים ולאילו שכיהנו בעבר) ולדירקטורים ולנושאי משרה אחרים בעתיד, למעט בעלי שליטה שלגביהם תידרש החלטה ספציפית. במסגרת זו אושרו תיקונים מסויימים לנוסח כתב השיפוי אשר יחול גם על דירקטורים ונושאי משרה שאושר להם כתב שיפוי בחודש יוני 2007. ביום 27 באוגוסט 2009 אישרה האסיפה הכללית את ההחלטה האמורה.
- (ד) ביום 21 במרס 2012 אישרה האסיפה הכללית של הבנק שינוי הסעיפים שעניינם פטור, שיפוי וביטוח בתקנון הבנק וזאת בעקבות חקיקת חוק ייעול אמצעי אכיפה ברשות ניירות ערך.
- בעקבות תיקון תקנון הבנק, תוקנה החלטת ההתחייבות לשיפוי שניתנה לנושאי משרה בבנק, על מנת להוסיף התחייבות לשיפוי בגין הוצאות המותרות לשיפוי על פי דין במסגרת הליכי אכיפה מנהליים.
- (ט) על פי התקנון הקיים, הבנק רשאי לתת התחייבות מראש לשפות כל אדם, לרבות נושא משרה בבנק, המכהן כנציג או שכיהן כנציג הבנק, או על פי בקשתו, כדירקטור בחברה אחרת שהבנק מחזיק בה. בהתאם להחלטת מדיניות בנושא שיפוי לנושאי משרה בחברות הבת בקבוצת דיסקונט, שאושרה על ידי דירקטוריון הבנק בחודש יולי 2009, ניתנה על ידי הבנק התחייבות לשיפוי לנושאי משרה המכהנים בחברות דיסקונט נאמנות, תפנית, דש"ה ודש"ה חיתום, בתנאים מקבילים לתנאים שניתנו לנושאי משרה בבנק, לפיהם נקבע, בין היתר, כי ההתחייבות לשיפוי לא תעלה על 10% מההון הפיקוחי של הבנק.
- (ז) **פטור והתחייבות לשיפוי לדירקטורים ונושאי משרה בבנק מרכנתיל דיסקונט.** ביום 29 בנובמבר 2009 אישרה האסיפה הכללית של בנק מרכנתיל דיסקונט מתן התחייבות לשיפוי ופטור לדירקטורים ונושאי משרה אחרים, בבנק מרכנתיל דיסקונט ומתן התחייבות לשיפוי לדירקטורים ונושאי משרה אחרים בחברות בת מסויימות שלו, שכיהנו בבנק מרכנתיל דיסקונט ובאותן חברות החל משנת 2002 ואילך. ההתחייבות לשיפוי והפטור האמורים הוענקו בהתאם לעקרונות ומגבלות קבוצתיים, שאישר דירקטוריון הבנק בחודש יולי 2009. בעקבות תיקון תקנון בנק מרכנתיל דיסקונט, זומנה אסיפה כללית של בנק זה לאישור תיקון ההתחייבות לשיפוי שניתנה לנושאי המשרה בו, על מנת להוסיף שיפוי בגין הליכי אכיפה מנהליים, הניתנים לשיפוי על פי דין.
- (ח) **פטור והתחייבות לשיפוי בכאל ובדינורס.** בחודש אוגוסט 2011 אישרו האסיפות הכלליות של כאל ושל דינורס, בהתאמה, מתן התחייבות לשיפוי ופטור לדירקטורים ונושאי משרה, שכיהנו בכאל ובדינורס, בהתאמה, החל משנת 2011. ההתחייבות לשיפוי והפטור האמורים הוענקו בהתאם לעקרונות ומגבלות קבוצתיים, שאישר דירקטוריון הבנק בחודש יולי 2009.
- (יח) בתקנון ההתאגדות של דש"ה נקבעה הוראה המאפשרת, בתנאים מסויימים, לתת התחייבות מראש לשפות נושא משרה בה. בעבר התחייבה דש"ה לשפות נושאי משרה בה לשעבר בשל חבות או הוצאות שיהיו להם בקשר להליך משפטי שיוגש נגדם אשר נובע מפעילותם בדש"ה. הבנק אישר לדש"ה לתת כתבי התחייבות מראש לשיפוי נושאי המשרה בה, כפי שיהיו מעת לעת.
- (ט) **שיפוי לנושאי משרה בחברת דיסקונט חיתום.** ביום 10 באפריל 2013 אישר דירקטוריון הבנק מתן התחייבות לשיפוי לנושאי משרה בחברת דיסקונט חיתום, בהתאם לנוסח כתב ההתחייבות לשיפוי המקובל בבנק, כפי שיהיה מעת לעת, בשינויים המחוייבים. ההתחייבות לשיפוי כאמור לא תחול לגבי מי שמכהן גם כנושא משרה בדיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ/או בבנק, לו ניתן שיפוי על ידי הבנק.

9. הבנק נוהג לתת מעת לעת, בתנאים ובנסיבות המקובלים בעסקי הבנקאות, כתבי התחייבות ושיפוי מוגבלים בסכום ושאינם כאלה, מוגבלים בתקופה ושאינם מוגבלים, והכל במהלך העסקים הרגיל של הבנק. בין היתר ניתנים כתבי שיפוי כאלה במסגרת דיני המסלוקה בגין אבדן שיקים, ניתן שיפוי לכונסי נכסים ומפרקים, ניתן שיפוי בגין תביעות רשלנות לנותני שירותים שונים, לרבות מערכי שווי, מנהלי פרויקטים וכו', ניתנים שיפויים ללקוחות שפנקסי שקים שלהם אבדו, כתבי שיפוי לחברות כרטיסי האשראי במסגרת ההתחשבות עימן, או שיפוי הניתן כחלק מהתחייבות הסכמית. בכלל זה, שיפוי דומה שנתן הבנק למעריך שווי, בגין כל נזק שייגרם לו, כתוצאה מהגשת חוות דעת, פרט למקרה בו ייקבע כי פעל ברשלנות חמורה או בזדון, ושיפוי דומה שנתן הבנק למומחה שהגיש לבנק חוות דעת כלכלית.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

10. א) בחודש נובמבר 2008 חתם הבנק על ערבות בלתי מוגבלת בסכום לטובת ארגון ויזה אירופה, למילוי כל התחייבויותיה של כאל, החלות מכוח מעמדה של כאל כחברה בארגון ויזה אירופה, וזאת בהתייחס לעסקאות ויזה הקשורות בפעילות כאל בארץ ובחו"ל. כאל חתמה על כתב שיפוי לטובת הבנק, כנגד הערבות האמורה.

ב) הבנק חתם על ערבות בסכום של כ-3 מיליון דולר לטובת ארגון מסטרקארד הבינלאומי, להבטחת פעילות כאל במסגרת הארגון.

ג) כאל העניקה שיפוי לכל התחייבויותיהן של חברות הבת שלה: כאל מימון, כאל פקדונות ויציל פיננסיים. דיינרס העניקה שיפוי לכל התחייבויותיה של דיינרס מימון.

11. במסגרת ההיתרים שניתנו לבנק לבניית בנין, ברחוב הרצל 156 בתל-אביב, התחייב הבנק כלפי עיריית תל-אביב לשאת בהוצאות פינוי דיירים מהמגרש. למיטב ידיעת הבנק, לתאריך הדוחות הכספיים טרם הוחל בפינוי הדיירים מן המגרש על ידי העירייה, ואין באפשרותו של הבנק להעריך את עלות השתתפותו בפינוי, כאמור.

12. תובענות שונות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו:

כנגד הבנק ונגד חברות מאוחדות שלו תלויות ועומדות תובענות שונות, ובכלל זה תובענות ייצוגיות ובקשות להכיר בתובענות כתובענות ייצוגיות. בין היתר, עולות בתובענות אלה טענות בדבר חיובי ריבית שלא כדין ו/או שלא על-פי המוסכם, התניית שירות בשירות, אי ביצוע הוראות, בקשות לאישורי עיקולים בגין עיקולים שהגישו צדדים שלישיים על נכסי חייבים המוחזקים לטענתם בבנק, חיוב חשבונות שלא כדין, טעויות בימי ערך, אי תקפות בטוחות ומימושן, בקשות לצווי מניעה המורים לבנק להימנע מפרעון ערבויות בנקאיות או אשראים דוקומנטריים, וכן טענות הנוגעות לקופות גמל, ניירות ערך, ליווי פרויקטים, בקשות להסרת הגבלת חשבון על פי חוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981. לדעת הנהלת הבנק, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות, ו/או על עמדתן של הנהלות החברות המאוחדות שלו, אשר נסמכות על חוות דעת יועציהן המשפטיים, לפי העניין בהתאמה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, אם נדרשו. סכום החשיפה בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק והחברות המאוחדות שלו, שאפשרות התממשותן, כולן או חלקן, הינה אפשרית (Reasonably Possible) מסתכמת בכ-1,322 מיליון ש"ח.

12.1 ביום 2 בנובמבר 1997 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית, נגד בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ ונגד שלושה בנקים אחרים למשכנתאות, בקשר עם גביית עמלות בגין ביטוחי חיים וביטוחי דירות של לווים (ביום 28 ביוני 2012 מוזג בנק דיסקונט למשכנתאות עם ולתוך הבנק). הסכום הכולל שנוקב בתובענה הייצוגית הוא 500 מיליון ש"ח. אין בתביעה ייחוס נפרד לכל בנק.

הואיל ולגבי בקשה אחרת להכיר בתובענה כתובענה ייצוגית, בנושא כמעט זהה, ניתנה כבר החלטה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב, והוגש עליה ערעור, החליט בית המשפט, כי התיק ישמע רק לאחר שבית המשפט העליון יתן החלטה בערעור האמור. ביום 5 בדצמבר 2011, נתן בית המשפט הדין בבקשה האחרת, החלטה אשר נותנת תוקף של פסק דין להסכם פשרה בין הצדדים.

12.2 בחודש נובמבר 1999 הוגשה לבית המשפט המחוזי בת"א על ידי לקוח לשעבר של הבנק, תביעה נגד הבנק בסך של כ-456 מיליון ש"ח. לטענת התובע, הבנק ניצל את מצבו הנפשי והבריאותי ועשה בחשבונו ובחשבונותיהם של בני משפחתו כבתוך שלו, תוך פתיחת עשרות חשבונות נוספים ללא כל אישור, הסתרת מידע, זיוף חתימות, נטילת הלוואות בשם התובע, רכישה ומכירה פיקטיביים של ניירות ערך וגניבת כספים.

ביום 25 בספטמבר 2011, ניתן פסק דין הדוחה את התביעה. ביום 15 בדצמבר 2011, הגיש התובע ערעור על פסק הדין. ביום 2 בפברואר 2014 ניתן פסק דין על ידי בית המשפט העליון הדוחה את ערעור התובע.

12.3 ביום 1 בספטמבר 2004 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה בסך של 500 מיליון ש"ח שהוגשה על ידי מפרקי חברה נגד כארבעים נתבעים ובכללם הבנק.

התביעה נגד הבנק מתמצית בשלוש עילות בלבד, שעניינן נזק בסך של 4 מיליון דולר בגין עסקה למכירת נכס המשועבד לבנק בשווי מופחת משווי האמיתי; נזק בסך של 3 מיליון ש"ח בגין שחרור בעלי מניות של אחת החברות בקבוצה מערבותם לחובות החברה לבנק; ונזק בסך של 9 מיליון ש"ח בגין החזרת ממסרים דחויים לידי החברה שבפירוק מבלי שהוצגו בחשבון החברה. יצוין כי המפרקים טוענים שהתנהגות הבנק כמפורט לעיל הביאה לחיסולה הסופי של החברה ואולם אין הם נוקבים בנזק שיש לייחס לבנק בעילה זו.

המפרק הגיע להסדר פשרה עם חלק מהנתבעים (הבנק אינו ביניהם) וביום 16 בדצמבר 2013 ניתן תוקף של פסק דין להסדר הפשרה. המפרקים והבנק הגיעו לאחרונה להסדר פשרה עקרוני, לפיו כנגד תשלום סכום הפשרה על ידי הבנק תידחה התביעה נגדו. טרם נחתם הסכם בענין.

19. החייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

- 12.4 ביום 12 בספטמבר 2006 הוגשה תביעה נגד הבנק, בנק לאומי ובנק הפועלים, ובקשה לאשר אותה כתובעת ייצוגית. התובעת אמדה את סכום התביעה בסך של 7 מיליארד ש"ח לכלל הבנקים הנתבעים, תוך שהיא שומרת על זכותה לתקן את הסכום בהתאם להתפתחויות בניהול התביעה.
- התובעת טענה, כי הבנקים הנתבעים מרכזים בידיהם את רוב האשראי לציבור, וכי הם תיאמו ביניהם את המחירים של חמישה פרמטרים בכל הנוגע לאשראי.
- הסעדים אותם תבעה התובעת הם הפחתה רטרואקטיבית של מחירי חמשת הפרמטרים בעשר השנים האחרונות לכל לקוחות הבנקים הנתבעים. לחילופין נתבקש בית המשפט להורות על סעד אחר לטובת כלל חברי הקבוצה או לטובת הציבור.
- ביום 21 בינואר 2007 אישר בית המשפט המחוזי את בקשת התובעת להכיר בתביעה כתובעת ייצוגית בעילות הנובעות מחוק ההגבלים.
- ביום 15 באפריל 2008 הגישו הבנקים לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי. ביום 28 ביולי 2013, ניתן פסק דין בעליון, אשר קיבל את ערעורי הבנקים וקבע כי החלטת בית המשפט המחוזי, שאישרה את התובעת כתובעת ייצוגית, בטלה. בהתאם לפסק הדין, התיק יוחזר לבית המשפט המחוזי על מנת לדון מחדש בבקשה לאישור התובעת כייצוגית. טרם נקבע שופט שידון בתיק.
- 12.5 ביום 23 בנובמבר 2006 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה להכיר בה כתובעת ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים ובנק לאומי. התובעים אומדים את סכום התביעה בסך של 5.2-5.6 מיליארד ש"ח, לכלל הבנקים הנתבעים, תוך שהם שומרים על זכותם לתקן את כתב התביעה.
- התובעים טוענים בכתב התביעה כי הבנקים הנתבעים גובים ממגזר משקי הבית ריבית בשיעור מופרז, הגבוה בהרבה מזה הנגבה מהמגזר המסחרי ומהמגזר העסקי, וזאת ללא הצדקה כלכלית ומסחרית, ותוך קיום לכאורה של הסדר כובל בין הבנקים.
- הבנק הגיש תגובה לבקשה להכיר בתביעה כתובעת ייצוגית.
- ביום 15 במאי 2008 החליט בית המשפט לעכב את ההליכים עד להכרעה בערעור שהגישו הבנקים בתביעה המתוארת בסעיף 12.4 לעיל.
- ביום 21 בינואר 2014 ניתנה החלטה המורה על העברת הדיון בבקשה לאישור התובעת כייצוגית בתיק זה לבית המשפט המחוזי הדין בתביעה המתוארת בסעיף 12.4 לעיל.
- 12.6 ביום 30 ביוני 2008, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב בקשה לאשר תובענה כתובעת ייצוגית נגד הבנק, בנק הפועלים ובנק לאומי. ביסוד התובענה טענת התובעים כי שלושת הבנקים הנתבעים יצרו קרטל לתיאום מחירי העמלות שהם גובים מלקוחותיהם וזאת החל מסוף שנות ה-90 ויתכן שאף לפני כן. התובעים טוענים עוד כי הבנקים יצרו הגבל עסקי בלתי חוקי לעניין שיעורי העמלות השונות שהם גובים מלקוחותיהם. לטענת התובעים, כתוצאה מהקרטל, המחיר בו מחוייב הציבור גבוה מהמחיר שהציבור יכול היה לשלם אלמלא נמנעה התחרות על ידי הקרטל.
- התובעת מעריכה את הפער בין העמלות שנגבו בפועל לבין העמלות שהיו נגבות אלמלא פעלו הבנקים כפי שפעלו ב-25%. על בסיס הערכה זו טוענים התובעים לנזק לכלל חברי הקבוצה בסך של 3.5 מיליארד ש"ח. חלקו של הבנק בסכום הנתבע היונו בשיעור של 22% (דהיינו, סך של כ-770 מיליון ש"ח).
- לבקשה זו צורפו, בין היתר, מסמכים אשר לטענת התובעים נתפסו על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים. בעניין זה יצויין כי ביום 26 באפריל 2009 פרסמה הממונה קביעה כמפורט בסעיף 15 להלן.
- הבנק הגיש את תגובתו ביום 19 במרס 2009.
- לפי החלטת בית המשפט המחוזי מיום 7 באוקטובר 2009, התביעה תידון יחד עם התביעה המתוארת בסעיף 13.2 להלן. בית המשפט הורה על עיכוב הדיון בבקשת האישור עד להחלטה בערר שיגישו הבנקים על החלטת הממונה לבית הדין להגבלים עסקיים (כמפורט בסעיף 15 להלן).
- התיק נקבע לקדם משפט ולדיון בבקשה לחידוש ההליכים ליום 18 במאי 2014.
- 12.7 ביום 2 ביוני 2009 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאשר אותה כתובעת ייצוגית נגד בנק דיסקונט למשכנתאות (ביום 28 ביוני 2012 מוזג בנק דיסקונט למשכנתאות עם ולתוך הבנק).
- עילת התביעה הינה חיוב בעמלות פרעון מוקדם במקרה של פטירת אחד הלויים, עקב הפעלת פוליסת ביטוח חיים לסלוק יתרת ההלוואה.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

התובעת מבקשת שבית המשפט יורה לבנק דיסקונט למשכנתאות להשיב עמלות פרעון מוקדם, שנגבו בהלוואות בהן נפטר אחד מהלווים בשבע השנים האחרונות, בסכום כולל הנאמד על ידה בלא פחות מ-75 מיליון ש"ח.

ביום 1 במאי 2012, ניתן פסק דין לפיו הבקשה והתביעה נדחים. בית המשפט קבע כי גביית עמלת פרעון מוקדם נעשית ללא קשר לסיבת הפרעון ומשכך, לא ניתן לקבל את טענת התובעת לפיה אין לגבות עמלה בפרעון שלא מרצון.

ביום 17 ביוני 2012, הגישה התובעת ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון. ניתן צו לסיכום טענות והתיק נקבע להשלמת טיעונים ליום 26 במאי 2014.

12.8 ביום 29 באוקטובר 2009 הגישו שתי חברות תביעה נגד הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט וחמישה בנקים נוספים, למתן פסק דין הצהרתי לפיו אין הבנקים הנתבעים זכאים לחייב את חשבונותיהם בריבית הפרה בסכום של כ-840 מיליון ש"ח, אלא בסך של 37 מיליון ש"ח בלבד. לחילופין, הבנקים זכאים לחייב אותם בהפרשי הצמדה וריבית בלבד ולפיכך יש לזכות את חשבונותיהם בהפרש בסך של כ-521 מיליון ש"ח.

חלקו של הבנק בנזק הנתען, בהתאם לחלקו בקונסורציום האשראי, הינו כ-10% וחלקו של בנק מרכנתיל דיסקונט הינו 4%.

בהתאם להחלטת בית המשפט המחוזי, התובעות הגישו תביעה כספית בסך של כ-830 מיליון ש"ח חלף הסעד ההצהרתי.

ביום 25 ביולי 2013 ניתן פסק דין חלקי, לפיו ריבית ההפרה מהווה פיצוי מוסכם. בית המשפט פסק כי שיעור הריבית שסוכם בין הצדדים הינו סביר, אולם נוכח משך תקופת הכינוס הארוכה, יש להפחית אותה משיעור של 3% ל-2.5%, לתקופה שמיום 1 בינואר 2007 ועד לסילוק ההלוואה בחודש נובמבר 2009. ביום 3 בנובמבר 2013, ניתן פסק דין משלים במסגרתו, בין היתר, אושר סכום ההשבה. חלקם של הבנק ושל בנק מרכנתיל דיסקונט בהשבה הינו כ-8 מיליון ש"ח.

בחודש דצמבר 2013, הוגשו לבית המשפט העליון ערעורים על פסק הדין מטעם התובעות ומטעם הנתבעים. הערעורים נקבעו לדין ליום 27 באוקטובר 2014.

12.9 ביום 13 ביולי 2011, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאשר אותה כתביעה ייצוגית נגד הבנק, שרותי בנק אוטומטיים בע"מ ("שבא"), בנק הפועלים, בנק לאומי והבנק הבינלאומי. לטענת התובעים, לקוח המבקש לעשות שימוש במכשירי הכספומט המופעלים על ידי שבא, נדרש לשלם עמלה בעת המשיכה, כמופיע על מסך המכשיר, ובנוסף הבנקים מחייבים את חשבונו בעמלה בגין ביצוע פעולה בערוץ ישיר, זאת מבלי ששבא מיידעת אותו על העמלה הנוספת ומבלי שניתן על כך גילוי נאות. התובעים טוענים כי גביית העמלה על ידי הבנקים הינה אסורה. סכום הנזק הנתען לכלל חברי הקבוצה מוערך על ידי התובעים בסך של כ-153 מיליון ש"ח.

בין שבא והתובעים התקיים הליך גישור, שהסתיים בהסדר. חלקו של הבנק בהסדר הינו תשלום בסך של 200 אלף ש"ח. ביום 27 בפברואר הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור ההסדר.

12.10 ביום 7 במרס 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נגד הבנק, שב"א, בנק הפועלים, הבנק הבינלאומי, בנק לאומי, בנק מזרחי טפחות, כספונט, כרטיסי אשראי לישראל, ונתבעים נוספים. התובע אומד את סכום התביעה בסך של כ-2.3 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעים. התובע טוען בכתב התביעה כי בהגבלת גובה הסכומים שניתן למשוך מכספומטים המופעלים על ידי שב"א וכספונט, נגרמים נזקים כספיים ללקוחות המבקשים למשוך סכומים העולים על סכומי המקסימום.

ביום 21 בינואר 2014 קיבל בית המשפט את בקשת ההסתלקות של המבקש ודחה את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בית המשפט ציין בהחלטתו כי הבנקים נתבעו רק כבעלי מניות בשב"א או כספונט, מהלך שאינו מתאים לתובענה ייצוגית.

12.11 ביום 19 ביולי 2012, התקבלו תביעה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, שהוגשו לבית המשפט המחוזי בירושלים נגד בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (ביום 28 ביוני 2012 מוזג בנק דיסקונט למשכנתאות עם ולתוך הבנק). לטענת המבקשים בנק דיסקונט למשכנתאות הסתיר מלקוחותיו את דבר קיומו של היתר עסקא ובכך גרם להם נזקים כספיים. עוד נטען כי הלוואות ואשראים שניתנו על ידי בדמ"ש, נושאים ריבית הכוללת רכיב עונשי, בניגוד לריבית החלה על פי היתר עסקא.

המבקשים העמידו את סכום תביעתם לכלל חברי הקבוצה על סך של כ-538.7 מיליון ש"ח (לפרטים בדבר תביעה בעילות דומות, שהוגשה נגד הבנק, ראו סעיף 12.12 להלן).

בחודש דצמבר 2012 ניתנה החלטה לאחד את הדיון בכל הבקשות שהוגשו, לאישור תובענות כייצוגיות, בנושא היתר עסקא. ביום 15 בינואר 2014 ניתן פסק דין המאשר את ההסתלקות המבקשים מהבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

19. החייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

- 12.12 ביום 16 באוגוסט 2012, התקבלו תביעה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, שהוגשו נגד הבנק לבית המשפט המחוזי בירושלים. לטענת המבקשים הבנק הסתיר את קיומו של היתר עסקא ובכך גרם להם נזקים כספיים. עוד נטען כי הלוואות ואשראים הניתנים על ידי הבנק, נושאים ריבית הכוללת רכיב עונשי, בניגוד לתנאי היתר עסקא. המבקשים העמידו את סכום תביעתם לכלל חברי הקבוצה על סך של כ-6,042 מיליון ש"ח. טרם הוגשה תגובת הבנק. (לפרטים בדבר תביעה בעילות דומות, שהוגשה נגד הבנק הבינלאומי, ראו סעיף 14 להלן). בחודש דצמבר 2012, ניתנה החלטה לאחד את הדיון בכל הבקשות שהוגשו, לאישור תובענות כייצוגיות, בנושא היתר עסקא. ביום 15 בינואר 2014 ניתן פסק דין המאשר את הסתלקות המבקשים מהבקשה לאישור התובענה כייצוגית.
- 12.13 ביום 11 באוקטובר 2012, הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תביעה נגד הבנק, הבנק הבינלאומי הראשון, בנק לאומי, ובנק מזרחי ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית.
- עניינה של התביעה הינו יום הערך המיוחס על ידי הבנקים לתשלומים ששלמו על ידי חייבים ישירות בתיק חובם המתנהל בלשכת ההוצאה לפועל. לטענת התובעים, הבנקים, נוהגים לקבוע יום ערך שונה לתשלומים אלו, ומאוחר והוא היום בו התקבלו התשלומים מלשכת ההוצאה לפועל. בגין ימים אלו מחוייב הלקוח בריבית פיגורים.
- התובעים טוענים כי לא ניתן להעריך בשלב זה את סכום התביעה, שכן לצורך בחינת הנזק יהא צורך בבדיקות פרטניות של הבנקים. ביום 10 במרס 2014 הוגשה תגובת הבנק.
- 12.14 ביום 31 באוקטובר 2012, הוגשו בבית המשפט המחוזי מחוז המרכז כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, נגד כרטיסי אשראי לישראל ונגד דיינרס קלוב ושתי חברות נוספות.
- טענות המבקש הינן הטעיה ומצג שווא באופן בו העמידו המשיבות אשראי מתגלגל ללקוחות באמצעות כרטיס אשראי "You". לטענת המבקש, המשיבות מעמידות ללקוחות אשראי מתגלגל באמצעות כרטיס "You" בריבית גבוהה באופן חריג מהריבית המקובלת במסגרת חשבונות בנקאיים וזאת מבלי לגלות ללקוח כי הן עומדות להעניק לו אשראי שלא ביקש ו/או את גובה הריבית בעבור האשראי אותו העמידו.
- הקבוצה אותה מבוקש לייצג הוגדרה ככל הצרכנים המחזיקים בכרטיסי אשראי מסוג "You" ו/או אשר החזיקו בו מאז השקת הכרטיס בחודש יוני 2006 ואשר עשו שימוש באשראי מתגלגל.
- המבקש העמיד את סכום התביעה לכלל חברי הקבוצה על סך של כ-119.5 מיליון ש"ח.
- בחודש ינואר 2014 אישר בית המשפט את הודעת הצדדים על סילוק הבקשה בכללותה, לאור הבהרות שמסרה כאל אודות אופן שיווק הכרטיס. הודעת ההסתלקות ניתנה כנגד תשלום גמול זניח למבקש ולבאי כוחו.
- 12.15 בחודש פברואר ומרס 2013, הגיש מפרק קבוצת בניה בבית המשפט המחוזי בירושלים שתי תביעות נגד הבנק וגופים נוספים. תביעה אחת, בשם אחת מחברות הקבוצה, בסך 75 מיליון ש"ח. תביעה שנייה, בשם חברה אחרת מהקבוצה בסך 45 מיליון ש"ח. התביעות האמורות נמסרו לבנק בחודש מרס 2013.
- בשתי התביעות נטען כלפי הבנק והנתבעים האחרים כי אפשרו זליגת כספים מחשבונות החברות לחשבונות של חברות פרטיות מאותה קבוצה. הטענה היא כי מדובר בכספי ציבור משקיעים אשר רכשו בהנפקה איגרות חוב של החברות בשמן מוגשת התביעה. לטענת המפרק, על הבנקים הייתה מוטלת החובה למנוע העברות כספים אלו מן הטעם שבוצעו שלא לטובת החברות. ביום 27 באוקטובר 2013, הגיש הבנק כתב הגנה באחת התביעות, ואת כתב ההגנה בתביעה השנייה הגיש הבנק ביום 1 במרס 2014.
13. בקשות לאשר תובענות מסוימות נגד הבנק וחברות מאוחדות שלו כתובענות ייצוגיות ותובענות אחרות שלא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן:
- נגד הבנק ונגד חברות מאוחדות שלו תלויות ועומדות תובענות ייצוגיות ובקשות לאשר תובענות מסוימות כייצוגיות ותובענות אחרות, אשר לדעת הבנק, בהתבסס על חוות דעת יועציו המשפטיים, ו/או על עמדת ההנהלות של החברות המאוחדות אשר נסמכת על חוות דעת יועציהן המשפטיים, לפי העניין בהתאמה, לא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן ולפיכך לא נערכה בגינן הפרשה.
- 13.1 ביום 19 ביוני 2000 הגישו שניים מלווי בנק דיסקונט למשכנתאות (ביום 28 ביוני 2012 מוזג בנק דיסקונט למשכנתאות עם ולתוך הבנק) בקשה לבית המשפט המחוזי לאשר תובענה כתובענה ייצוגית נגד בנק דיסקונט למשכנתאות ונגד הפניקס הישראלי חברה לביטוח בע"מ ("הפניקס"), בה מבוטחים נכסי הלווים. סכום התובענה הינו 105 מיליון ש"ח.
- בין היתר טוענים הלווים כי בנק דיסקונט למשכנתאות ביטח את נכסיהם בסכום העולה על סכום הכינון של הנכסים, כיוון שסכומי הביטוח כללו את מרכיב הקרקע, וכי סכום הביטוח העולה מעבר לעליית המדד.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

- ביום 25 בדצמבר 2000 החליט בית המשפט כי הטענות בתובענה זו דומות לטענות שהוגשו בתביעות הייצוגיות המפורטות בסעיף 12.1 לעיל. על כן החליט בית המשפט לדחות את הדיון בתובענה האמורה עד למועד קבלת החלטות בתובענות הנ"ל. בקשת רשות ערעור שהגישו התובעים על החלטה זו נדחתה על ידי בית המשפט העליון ביום 4 באפריל 2001.
- ביום 5 בדצמבר 2011, נתן בית המשפט הדין בבקשה האחרת החלטה אשר נותנת תוקף של פסק דין להסכם פשרה בין הצדדים.
- 13.2 ביום 12 במאי 2009 התקבלו בבנק תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, שהוגשו נגד הבנק ונגד בנק לאומי, בנק הפועלים בנק מזרחי-טפחות והבנק הבינלאומי הראשון.
- הבקשה והתובענה עניין קביעת הממונה (ראו סעיף 15 להלן) לפיה בין הבנקים הנתבעים התקיימו הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות. לטענת התובעים התקיים הסדר כובל בין הבנקים הנתבעים שעניינו תעריפי העמלות של הבנקים וכי הבנקים קיימו מדיניות מתואמת, אשר לטענת התובעים התאפיינה בשיתוף פעולה ובחילופי מידע אסורים.
- הקבוצה המוגדרת בתביעה הינה כלל לקוחות הבנקים הנתבעים, הן הפרטיים והן העסקיים, משנת 1990 ועד שנת 2004. הנזק מוערך לצורך התביעה בסך כולל של כ-1 מיליארד ש"ח לכלל הנתבעים, ללא חלוקה ביניהם. התובעים שומרים על זכותם לתקן את הסכום הנתבע לאחר קבלת מלוא הנתונים מהבנקים.
- ביום 7 באוקטובר 2009 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשות שהוגשו למחיקת התביעה על הסף והורה על איחוד הדיון בתביעה זו עם התביעה המתוארת בסעיף 12.6 לעיל: בית המשפט הורה על עיכוב הדיון בבקשת האישור עד להחלטה בערר שהגישו הבנקים על קביעת הממונה לבית הדין להגבלים עסקיים. (ראו סעיף 15 להלן).
- התיק נקבע לקדם משפט ולדיון בבקשה לחידוש ההליכים ליום 18 במאי 2014.
- 13.3 ביום 17 באפריל 2013 הוגשו בבית המשפט המחוזי בתל-אביב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, נגד כאל ונגד חברת קסטרו מודל בע"מ (להלן: "המשיבות").
- הבקשה עניינה שיווק כרטיסי המתנה Wish you card. לטענת המבקש שיווק כרטיסי המתנה נעשה תוך שהמשיבות מציגות מצגים מטעים וקובעות תנאים אסורים, בניגוד להוראות חוק הגנת הצרכן התשמ"א-1981 ותקנותיו. לטענת המבקש, מעשים אלה הטעו אותו ומנעו ממנו לבצע פעולות שהיה זכאי להן בדיון.
- המבקש העמיד את סכום התביעה לכלל חברי הקבוצה על סך של 213.5 מיליון ש"ח, וזאת בהנחה שקבוצת הלקוחות מונה כחצי מיליון לקוחות.
- 13.4 ביום 31 ביולי 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה נגד הבנק ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. טענת התובע היא כי הבנק נוהג לפתוח חשבונות מט"ח, אשר נלווים לחשבון העו"ש העיקרי, ללא ידיעת הלקוחות, ומבלי שמובאים לידיעתם תנאי ההתקשרות, לרבות העלויות הכרוכות בניהולם של חשבונות אלו. לטענת התובע, הבנק נוהג לחייב את חשבונות המט"ח האמורים בעמלת מינימום גם כשלא מבוצעות בו פעולות וכשנוצרת יתרת חובה בחשבונות נוהג הבנק לחייב את החשבונות בריבית חובה. התובעים העמידו את סכום תביעתם לכלל חברי הקבוצה על סך של 170 מיליון ש"ח.
- על הבנק להגיש את תגובתו עד ליום 30 באפריל 2014. התיק נקבע לקדם משפט ליום 9 ביוני 2014.
- 13.5 ביום 1 בספטמבר 2013, הוגשו בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד בנק מרכנתיל דיסקונט.
- לטענת המבקשת, בנק מרכנתיל דיסקונט מתנה מתן הלוואה בערבות מדינה, בסכום המקסימלי לו זכאי הלווה (להלן – "מלוא סכום הלוואה"), בהפקדת פיקדון בשיעור השווה לשליש ממלוא סכום הלוואה. לטענת המבקשת, כתוצאה מכך, בנק מרכנתיל דיסקונט מעניק ללווה רק שני שלישים ממלוא סכום הלוואה, בעוד שהוא מחייב את הלווה בריביות על מלוא סכום הלוואה.
- המבקשת העמידה את סכום תביעתה לכלל חברי הקבוצה על סך של 129 מיליון ש"ח.
- יצויין כי תובענה בעילות דומות ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית, בסך של 253 מיליון ש"ח, הוגשה גם נגד חברה בת של הבנק הבינלאומי.
- 13.6 ביום 28 באוגוסט 2013, הוגשו בבית משפט המחוזי בתל אביב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, נגד הבנק, בנק הפועלים, בנק לאומי, בנק מזרחי טפחות, הבנק הבינלאומי והמנהלים הכלליים של הבנקים האמורים.
- לטענת המבקשים, הבנקים המשיבים, גובים עמלה הקשורה לפעילות של המרה ומשלוח של מט"ח שלא כדין וללא מתן גילוי נאות ללקוחות. המבקשים טוענים כי לקוח המעוניין לבצע פעולות המרה של מט"ח, משלם בגין שרותי המרה עמלה נוספת בנוסף לעמלת התעריפון, שהיא, כך נטען, ההפרש בין השער בו קונים המשיבים מטבע חוץ בשוק הבינבנקאי לבין השער בו הם מוכרים את המט"ח ללקוח.

19. החייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

המבקשים טוענים, בין היתר, כי בפעילות זו הבנקים המשיבים מקיימים ביניהם הסדר כובל בניגוד להוראות חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.

המבקשים העמידו את סכום תביעתם לכלל חברי הקבוצה, לכלל הנתבעים, על סך של כ-10.5 מיליארד ש"ח. ביום 30 בספטמבר 2013, הגישו המבקשים בקשה לאישור הסתלקות מתביעת המנהלים הכלליים.

ביום 26 בינואר 2014 אישר בית המשפט את הבקשות המקדמיות שהוגשו בתיק, ובכלל זה בקשת המבקשים להסתלקות מתביעת המנהלים הכלליים של הבנקים. ביום 4 בפברואר 2014 הוגשה בקשה מתוקנת לאישור התובענה כייצוגית וסכום התביעה הועמד על 11.15 מיליארד ש"ח.

13.7 ביום 13 באוקטובר 2013 הוגש בבית המשפט המחוזי בלוד כתב תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית כנגד כל חברות כרטיסי האשראי (בהן כאל) וכנגד מספר חברות דלק.

לטענת המבקשים, במסגרת הסדר בין חברות הדלק לבין חברות כרטיסי האשראי, נגבו סכומים הנעים בין 150 ש"ח ל-600 ש"ח בגין כל תדלוק ותדלוק ללא קשר לעלות התדלוק ("החיוב הנוסף"). לפי הנתען, החיוב הנוסף לא הובא לידיעת הצרכנים, והגם שהוא מתבטל כעבור מספר ימים, הרי שבין המועד בו חויב הכרטיס בחיוב הנוסף לבין המועד בו מתבטל החיוב הנוסף מצוי הצרכן בחסר אשראי, ו/או חסר כספי בחשבון.

המבקשים לא העריכו את סכום התביעה בהתייחס לכלל הקבוצה.

13.8 ביום 30 באוקטובר 2013, הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תביעה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית כנגד הבנק, בנק מרכנתיל דיסקונט, בנק הפועלים, בנק איגוד והבנק הבינלאומי. לטענת המבקשים, הבנקים המשיבים מחייבים את לקוחותיהם בעת חידוש אשראי בעמלת טיפול באשראי ובטחונות, אף שלא אירע שינוי בטחונות שניתנו בגין האשראי. התנהלות זו, כך נטען, הינה בניגוד לדיון ולאמור בתעריפון המלא אשר בתוספת הראשונה לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות).

המבקשים העמידו את סכום תביעתם המצרפי, כנגד כל הבנקים המשיבים לכלל חברי הקבוצה, על סך של 2 מיליארד ש"ח.

על הבנק להגיש את תגובתו עד ליום 15 באפריל 2014. דיון קדם משפט נקבע ליום 2 בספטמבר 2014.

13.9 ביום 5 בינואר 2014, הוגשו בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו תביעה ובקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית נגד בנק מרכנתיל דיסקונט.

לטענת המבקשת, בעקבות כניסת הוראת נוהל בנקאי תקין מספר 325 לתוקף, העלה בנק מרכנתיל, באופן חד צדדי, את הריבית על האשראי הניתן ללקוחותיו בתוך גבולות מסגרת האשראי המאושרת אשר סוכמה עם הלקוחות, ולאחר שהלקוח כבר לקח אשראי מבנק מרכנתיל דיסקונט, בהתאם למסגרת האשראי אשר הוקצתה לו ובהסתמך עליה.

הקבוצה אותה מבקשת המבקשת לייצג הוגדרה כ"כל לקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט בע"מ, בעלי הסכם מסגרת אשראי המתחדש על בסיס רבעוני, אשר בין השנים 2007 עד 2013 חויבו בריבית בגין ניצול מסגרת האשראי, בשיעור העולה על המוסכם עימם, בהסכם מסגרת האשראי האחרון עליו חתמו עם הבנק".

המבקשת העמידה את סכום תביעתה לכלל חברי הקבוצה על סך של 139 מיליון ש"ח.

על הבנק להגיש תגובה עד ליום 15 במרס 2014. התיק נקבע לקדם משפט ליום 19 במרס 2014.

13.10 ביום 30 בינואר 2014 הוגשה בבית המשפט המחוזי בתל אביב יפו תובענה ובקשה לאשר אותה כתובענה נגד הבנק, ונגד כאל.

לטענת המבקשת, כאל מחייבת מדי חודש את חשבון מחזיקי כרטיס "אקטיב" בגין חיובים שנצברו באמצעות הכרטיס, בסכום מזערי בלבד שנקבע על ידה. יתרת החיובים הופכת להיות הלוואה נושאת ריבית בשיעורים גבוהים במיוחד. עוד נטען כי בעת שיווק התוכנית, נמנעה כאל להדגיש בפני הלקוחות שביטול האשראי כרוך במתן דרישה מפורשת מהלקוח וכן מהו מחיר האשראי שניתן. לטענת המבקשת, הפעלת מנגנון אשראי מתגלגל על הלקוחות וחיובם בריבית, נעשה ללא בסיס חוזי תקף ותוך פגיעה באוטונומיה של הלקוחות.

המבקשת העמידה סכום תביעתה לכלל חברי הקבוצה על סך של 2,225 מיליון ש"ח.

13.11 ביום 2 במרס 2014 הוגשו בבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו תביעה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, נגד בנק מרכנתיל דיסקונט ובנקים נוספים.

לטענת המבקשים, הבנקים המשיבים, גובים עמלה הקשורה לפעילות של המרה ומשלוח של מט"ח שלא כדין וללא מתן גילוי נאות ללקוחות. המבקשים טוענים כי לקוח המעוניין לבצע פעולות המרה של מט"ח, משלם בגין שרותי ההמרה עמלה נוספת בנוסף לעמלת התעריפון, שהיא, כך נטען, ההפרש בין השער בו קונים המשיבים מטבע חוץ בשוק הבינבנקאי לבין השער בו הם מוכרים את המט"ח ללקוח.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

המבקשים טוענים, בין היתר, כי בפעילות זו הבנקים המשיבים מקיימים ביניהם הסדר כובל בניגוד להוראות חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988.

המבקשים העמידו את סכום תביעתם לכלל חברי הקבוצה, לכלל הנתבעים, על סך של כ-2.07 מיליארד ש"ח.

13.12 ביום 4 במרס 2014, הוגשה בבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה נגד הבנק, יחד עם בקשה לאשר אותה כתובענה ייצוגית.

לטענת המבקש, הבנק מאפשר ללקוחותיו לחרוג ממסגרת האשראי המאושרת בניגוד להוראת נוהל בנקאי תקין מספר 325, ובכך גורם ללקוחות לשלם ריבית גבוהה ומקסימלית בגין החריגה ממסגרת האשראי המאושרת. עוד טוען המבקש, כי הבנק מחייב את חשבון הלקוח בעמלה בגין התראה על חריגה ו/או מכתב התראה על חריגה זו.

המבקש מצוין כי אינו יכול לנקוב בסכום הנזק המדויק אך להערכתו מדובר בסכום של מאות מליוני ש"ח.

טרם בוצעה מסירה לבנק.

14. בקשות מסוימות לאישור תובענות כייצוגיות נגד הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ:

14.1 ביום 19 ביולי 2012 התקבלה בבנק הבינלאומי בקשה לאישור תובענה כייצוגית בסך של כ-3.4 מיליארד ש"ח. לטענת המבקשים רבית

הפיגורים אותה גובה הבנק הבינלאומי היא ריבית הכוללת רכיב עונשי ועל פי היתר עסקא הבנק הבינלאומי אינו רשאי לגבות רבית זו. עוד טוענים המבקשים כי הבנק הבינלאומי הסתיר את קיומו של היתר עסקא על מנת לחמוק מהוראותיו ובכך הטעה את המבקשים.

בחודש ינואר 2014 ניתן פסק דין המאשר את הסתלקות המבקשים מהבקשה לאישור התובענה כייצוגית.

14.2 בדוחות הכספיים של הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, במסגרת פירוט של בקשות לאישור תביעות ייצוגיות שתלויות ועומדות

נגד בנק זה, אשר לדעת הנהלת הבנק הבינלאומי, בהסתמך על חוות דעת משפטיות, לא ניתן להעריך בשלב זה את סיכוייהן ולא נערכה בגינן הפרשה, צויין ההליך הבא: בחודש ספטמבר 2013 הוגשה כנגד חברה מאוחדת של הבנק הבינלאומי בקשה לאישור תובענה

ייצוגית בסך של 253 מיליון ש"ח. לטענת התובע החברה המאוחדת אינה רשאית לגבות ריבית על אותו חלק מההלוואות הניתנות בערבות המדינה המובטח בפקדון כספי. לטענת התובע החברה המאוחדת אינה נושאת בסיכון לגבי חלק זה והיא אף עוברת על האיסור של התניית שרות בשרות. כן טוען התובע כי החברה המאוחדת אינה מבצעת התאמת בטחונות ואינה מפחיתה את סכום הפקדון כאשר האשראי נפרע.

15. בהמשך לחקירה שנוהלה על ידי רשות ההגבלים העסקיים, מאז שנת 2004, פורסמה על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים ("הממונה")

ביום 26 באפריל 2009 קביעה לפי סעיף 43 (א) (1) לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, לפיה התקיימו בין בנק הפועלים בע"מ, בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק מזרחי-טפחות, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ והבנק (להלן: "הבנקים") הסדרים כובלים שעניינם העברת מידע הנוגע לעמלות ("קביעת הממונה"). על פי האמור בקביעת הממונה, הסדרים כובלים אלה התקיימו מראשית שנות ה-90 של המאה הקודמת ועד תחילת חקירת הרשות להגבלים עסקיים בעניין, בחודש נובמבר 2004.

בהתאם לסעיף 43 (ה) לחוק ההגבלים העסקיים, קביעת הממונה תהא ראייה לכאורה לנקבע בה בכל הליך משפטי.

בעקבות פרסום הקביעה הגישו הבנק והבנקים האחרים עררים על קביעת הממונה. במסגרת ההליכים בערר הוגשה על ידי הבנק בקשה למחיקת טענות ונספחים מתשובת הממונה וכן בקשה לחייב את הממונה למסור חומר חקירה שטרם נמסר.

בהחלטה מיום 18 ביוני 2012 נעתר בית הדין להגבלים עסקיים לבקשה שהוגשה על ידי הבנקים והורה על מחיקת חלקים מכתב התשובה שהוגש על ידי הממונה על ההגבלים העסקיים לערר, אשר התייחסו לעמלות ולנושא שלא הופיעו בקביעת הממונה.

בהחלטה נקבע כי קביעת הממונה צריכה להתייחס לעניינים קונקרטיים ואינה יכולה להתבסס על אמירות כלליות. בהמשך לכך נקבע כי בהצגה של שלוש דוגמאות להעברת מידע הציבה הממונה את גדר הקביעה, וכי לא ניתן להרחיב את הקביעה באמצעות הגשת כתב תשובה לעררים ולכלול בו טענות וראיות המתייחסות לעמלות ולעניינים נוספים שלא הופיעו בקביעה, ואשר לא ניתנה לבנקים הזדמנות הולמת להתייחס אליהן במסגרת השימוע.

בעקבות ההחלטה האמורה, הודיע הממונה לבנק ביום 29 ביולי 2012 כי הוא שוקל להפעיל את סמכותו ולפרסם קביעה משלימה ביחס להעברת המידע, שפורטו בחלקים שנמחקו מכתב התשובה, לפיה היוו העברות מידע אלה הסדרים כובלים. רשות ההגבלים העסקיים הודיעה, כי המועד האחרון לקבלת עמדת הבנקים בעניין הקביעה המשלימה היו 13 במרס 2014.

יצוין כי בין הבנקים והממונה מתנהלים מגעים במטרה להגיע להסדר.

בדיון שהתקיים ביום 13 במרס 2014, בבית הדין להגבלים עסקיים, עדכנו ב"כ הבנקים בדבר המגעים עם הממונה להשגת צו מוסכם והציגו את ההבנות המתגבשות. בית הדין החליט כי ב"כ הצדדים יודיעו אם הגיעו להבנות המייתרות את ההליך, וזאת עד ליום 27 במרס 2014.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

16. (א) חברת דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ (להלן: "דש"ה") שותפה במספר קרנות הון סיכון, קרנות השקעה פרטיות וחברות ובמסגרת זו היא התחייבה להשקיע בישויות אלה.
- ליום 31 בדצמבר 2013 יש לדש"ה התחייבות להשקעות נוספות, ב-15 ישויות כאמור, בסך כולל של כ-86 מיליון דולר (ליום 31 בדצמבר 2012: 93 מיליון דולר).
- (ב) דש"ה מחזיקה כ-19.6% מהון המניות של חברת מניף. דירקטוריון דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות בע"מ אישר בעבר העמדה של ערבויות לפרויקטים של חברת מניף עד סך של 72.8 מיליון ש"ח. מסגרת זו צפויה לרדת בהדרגה, כך שתתאם את שיעור ההחזקה במניף, לסך של 54.5 מיליון ש"ח (צמוד למדד המחירים לצרכן). ליום 31 בדצמבר 2013 הועמדו בפועל ערבויות בסך של 48 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2012: 54 מיליון ש"ח).
- (ג) בנוסף, לבנק מרכזי דיסקונט בע"מ התחייבות להשקיע בשש קרנות הון סיכון, אשר עמדה ביום 31 בדצמבר 2013 על סך של כ-4 מיליון ש"ח (31 בדצמבר 2012: 4 מיליון ש"ח).
17. **הסכם למתן שירותים לעובדי המדינה.** ביום 10 במאי 2007 חתם הבנק על הסכם למתן הלוואות, משיכת יתר ושירותים בנקאיים לעובדי המדינה, לתקופה של 7 שנים שתחילתה ביום 1 בינואר 2008.
- במסגרת המכרז, הבנק העביר לפקדון מיוחד סך של 1.036 מיליארד ש"ח למשך 7 שנים, אשר מתוכו יינתנו הלוואות ומשיכות יתר לעובדי המדינה. בסוף התקופה תוחזר הקרן לבנק בתוספת הצמדה למדד. (החשב הכללי יהיה זכאי לריבית בגין הלוואות ומשיכת היתר שיינתנו מכספי הפקדון וכן לריבית על יתרת הפקדון).
- ההלוואות לעובדי המדינה הזכאים ניתנות בתנאים מסובסדים מתוך כספי הפקדון. כן התחייב הבנק להעמיד מסגרת אשראי בגובה של עד 7,000 ש"ח כמשיכת יתר (מתוך כספי הפקדון) באותם תנאים לכל עובד מדינה שפתח חשבון עו"ש בבנק והעביר אליו את משכורתו. הבנק רשאי להעמיד אשראי מתוך כספי הבנק בהיקף גבוה מ-7,000 ש"ח, בריבית שלא תעלה על פריים +1.4%. במסגרת זכיייתו במכרז ניתנה לבנק הזכות לגבות החזרי הלוואות שייתן באמצעות ניכוי משכר עובדי המדינה.
- העמלות אותן רשאי הבנק לגבות מוגבלות בהתאם לתנאי המכרז לסכומים הקבועים בנספח לו, כאשר חלק גדול מהשירותים הבנקאיים הקמעונאיים ניתן בחינם. לגבי שירותים אחרים שלא פורטו בהסכם יגבה הבנק לכל היותר 70% מהעמלה הקבועה בתעריפון הבנק. על פי תנאי המכרז על הבנק לתת שירותים בנקאיים ב-50 סניפים לפחות וברשימת מקומות שנקבעו בתנאי המכרז.
18. **הסכם למתן שירותים לעובדי הוראה.** ביום 11 ביולי 2007 נמסר לבנק כי זכה במכרז של החשב הכללי למתן הלוואות מסובסדות למורים והלוואות מותנות לסטודנטים להוראה (שירותים שניתנו עד אותה עת על ידי הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ). ההלוואות תועמדה באחריות הבנק. ביום 26 בספטמבר 2007 חתם הבנק על הסכם בענין. תקופת ההתקשרות היתה במקור ל-5 שנים, מיום 1 בנובמבר 2007 ועד ליום 31 באוקטובר 2012. (הבנק הודיע על החלטתו, להמשיך את תקופת ההטבות לעובדי הוראה, לקוחות קיימים וחדשים, לחמש שנים נוספות).
- במסגרת המכרז העביר הבנק לפיקדון מיוחד סך של כ-360 מיליון ש"ח למשך 5 שנים, אשר ישמש למתן הלוואות למורים בלבד. בתום התקופה תוחזר לבנק הקרן בתוספת הצמדה למדד (החשב הכללי יהיה זכאי לריבית בגין הלוואות שיינתנו מכספי הפיקדון וכן לריבית על יתרת הפיקדון). ההלוואות לסטודנטים, מתקציב המדינה, הינן מותנות ותהפוכנה למענקים על פי קריטריונים של משרד החינוך.
- ביום 31 בדצמבר 2012 נחתמה בין החשב הכללי לבין הבנק תוספת להארכת ההסכם, עד ליום 31 בדצמבר 2013 או עד למתן הודעה מצד המזמין על הפסקת ההתקשרות וההארכה בהתראה מוקדמת של 30 ימים, לפי המוקדם מביניהם ("תקופת ההארכה"). ביום 5 בינואר 2014 נחתמה בין החשב הכללי לבין הבנק תוספת להארכת ההסכם, עד ליום 30 ביוני 2014 או עד למתן הודעה מצד המזמין על הפסקת ההתקשרות וההארכה בהתראה מוקדמת של 30 ימים, לפי המוקדם מביניהם ("תקופת ההארכה הנוספת").
- בתקופת ההארכה ותקופת ההארכה הנוספת, ימשיך הבנק לתת את מלוא השירותים שנקבעו בהסכם ובמסמכי המכרז.
- כמו כן, האריך הבנק את תוקף ההתחייבות העצמית הבלתי מותנית, בסך של 10 מיליון ש"ח, אשר נתן במסגרת תנאי המכרז. התחייבות זו תישאר בתוקף עד ליום 30 בספטמבר 2014 ואולם, אם תודיע ממשלת ישראל על הפסקת ההתקשרות וההארכה נשוא התוספת לפני ה-30 ביוני 2014 ("ההפסקה המוקדמת") יסתיים תוקף התחייבות עצמית זו בתום 6 חודשים ממועד ההפסקה המוקדמת.
- ביום 16 בינואר 2014 פרסם אגף החשב הכללי במשרד האוצר פנייה להגשת הצעות במכרז למתן הלוואות לעובדי הוראה ומענקים מותנים לסטודנטים במוסדות להכשרת עובדי הוראה.
- המועד האחרון להגשת הצעה בהתאם להוראות המכרז הוא 20 בפברואר 2014. ביום 20 בפברואר 2014 הגיש הבנק הצעה בהתאם להוראות המכרז.

19. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

הזוכה במכרז יידרש לחתום על הסכם להעמדת הלוואות לעובדי הוראה והעמדת מענקים מותנים לפי המכרז לתקופה של 5 שנים, החל מיום 1 ביולי 2014 ועד ליום 30 ביוני 2019. לאחרונה נמסר כי בנק אחר זכה במכרז.

19. **מכירת ההשקעה ב-KFS והסכם אופציה לרכישת מניות KFS.** ביום 30 במרס 2009, נחתם הסכם במסגרתו מכרה דש"ה את מלוא החזקותיה במניות KFS לקרדן – מניות אשר היוו במועד הקצאתן 11.01% מהון המניות המונפק והנפרע של KFS – בתמורה לסך של 38.5 מיליון יורו. התמורה האמורה משולמת כלהלן: סך של 30 מיליון יורו שולם במעמד חתימת ההסכם וסך של 8.5 מיליון יורו ישולם בתום 7 שנים ממועד החתימה, ללא ריבית. בנוסף לאמור, אישר הבנק העמדת אשראי חדש לקבוצת קרדן בסכומים העולים על התמורה כאמור. במקביל, חתמה דש"ה על הסכם אופציה לרכישת 5% מהון המניות של KFS בדרך של הקצאה. האופציה הינה לתקופה של 6 שנים, שתחילתה במועד חתימת ההסכם, לפי שווי של 386 מיליון יורו בתוספת 5% לשנה, (בכפוף להתאמות הקבועות בהסכם). היה והאופציה תמומש במהלך השנתיים הראשונות, יראה הדבר כאילו האופציות מומשו בתום שנתיים מלאות, לעניין צבירת הריבית. האופציה תהיה ניתנת למימוש בכל עת במהלך 6 שנים ממועד חתימת ההסכם, אלא אם התקופה האמורה תתקצר עקב אירוע של רישום למסחר של מניות KFS או אירוע מכירה אחר (כפי שאלה הוגדרו בהסכם האופציה). אם וככל שדש"ה תממש את האופציה אזי תעמודנה לה זכויות הכוללות זכות הצטרפות במקרה של מכירת שליטה על ידי קרדן וזכות השתתפות בהקצאות עתידיות וכן מניותיה תהיינה כפופות לזכות הצעה ראשונה של קרדן, והכל בכפוף ובהתאם לתנאים שנקבעו בהסכם האופציה.

בסוף שנת 2013 סוכם על פרעון מוקדם של התמורה הנדחית וויתור של דש"ה על האופציה לרכישת המניות של KFS.

20. **מכירת יתרת ההחזקות בפעילות קופות הגמל של בנק מרכנתיל דיסקונט.** בחודש יולי 2007 התקשר בנק מרכנתיל דיסקונט בהסכם למכירת השליטה (51%) בפעילות קופות הגמל שלו לקבוצת משקיעים. בהתאם להסכם הועברה פעילות קופות הגמל לחברת הדס מרכנתיל קופות גמל, בה החזיק בנק מרכנתיל דיסקונט 49%. ביום 13 באפריל 2010, מסר בנק מרכנתיל דיסקונט להדס ארזים בע"מ, הודעה על מימוש אופציית מכר (אופציית put) למכירת 49% בחברת הדס מרכנתיל קופות גמל, שהוענקה לו בהתאם להסכם האמור. במסגרת התהליך שניהלו הצדדים ליישום הודעת המימוש, התגלעה מחלוקת בין בנק מרכנתיל דיסקונט לקבוצת הרוכשים באשר לפרשנות הראויה של סעיפים מסוימים הנוגעים לחישוב תמורת המכירה. בנק מרכנתיל דיסקונט זקף בדוחות הכספיים לשנת 2010 רווח, נטו, בסך של כ-28 מיליון ש"ח, אשר נגזר מהסכום שאינו שנוי במחלוקת בין הצדדים (הסכום שאינו שנוי במחלוקת הועבר לבנק מרכנתיל דיסקונט, בהתאם להסכם בין הצדדים).

על פי מנגנון ליישוב מחלוקות שנקבע בהסכם בין הצדדים, מונה פוסק לבירור המחלוקת. ביום 6 בפברואר 2012, נמסרה לצדדים החלטת הפוסק, על פיה זכאי בנק מרכנתיל דיסקונט לקבל סכום נוסף בסך של כ-11 מיליון ש"ח. ביום 31 במרס 2013 נחתם הסכם בין הצדדים, במסגרתו הסכימה קבוצת הרוכשים להגדיל את תמורת המכירה בסך של כ-8 מיליון ש"ח, בתמורה ליישוב מלא של המחלוקת. בהתאם, בנק מרכנתיל רשם בתקופת הדוח הכנסה בגובה התמורה הנוספת.

21. **מכירת פעילות תעודות הסל.** ביום 24 במרס 2011 הושלמה עסקה בין הבנק ותפנית, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, לבין ד"ש אייפקס הולדינגס בע"מ (להלן: "ד"ש"), לבין סינרגטיקה בע"מ (חברה בשליטת מייקל דיוויס) (להלן: "סינרגטיקה") ולבין מר מייקל דיוויס, לפיה מכרה תפנית לסינרגטיקה את מלוא חלקה בפעילות תעודות הסל ומוצרי המדדים שנוהלו תחת המותג "תכלית תעודות סל", לרבות מניותיה בחברות באמצעותן התבצעה הפעילות האמורה, וזאת בתמורה לסך של כ-68 מיליון ש"ח, בניכוי התאמות שנקבעו. בגין העסקה כאמור, נרשם בדוחות הכספיים לשנת 2011, רווח, נטו, בסך של כ-29 מיליון ש"ח. בחישוב הרווח כאמור נכללו הפרשות, בהתאם להערכת הנהלת הבנק ותפנית, בגין שיפויים שונים שנתנו במסגרת העסקה. במסגרת עריכת הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2013, הבנק ותפנית חזרו ובחנו את החשיפות בגין השיפויים שניתנו, כאמור, והחליטו, לאור התפתחויות מסוימות ועל בסיס חוות דעת יועציהם המשפטיים, לבטל את יתרת ההפרשה בגין השיפויים, בסך של 15 מיליון ש"ח.

20. פעילות במכשירים נגזרים – היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון

כללי

1. העסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כרוכות בסיכונים שוק, בסיכונים אשראי ובסיכונים נזילות.
א. פעילותו של הבנק חושפת אותו לסיכונים שונים ובכלל זה סיכונים שוק. סיכונים השוק כוללים בין היתר סיכונים בסיס, סיכונים ריבית, סיכונים לתנודתיות בשערי החליפין, במאפייני המיתאמים בין פרמטרים כלכליים שונים וכיו"ב. כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול החשיפות שלו לסיכונים שוק כאמור לעיל, משלב הבנק בניהול הנכסים וההתחייבויות הפיננסיים שלו ובפעילותו כעושה שוק,

20. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

מגוון רחב של מכשירים פיננסיים נגזרים. בין מכשירים פיננסיים נגזרים אלה כלולות עסקאות Forward, SWAP, FRA, I.R.S, אופציות שהבנק רוכש וכותב והמגינות מפני עליה או ירידה בשער החליפין של מטבע חוץ, אינפלציה, ריביות, מדדי מניות, אופציות משובצות וכיו"ב.

- ב. סיכון האשראי בעסקאות אלו נובע מכך שהסכום הנקוב של העסקה אינו משקף בהכרח את סיכון האשראי שלה. סיכון זה נמדד על פי סכום ההפסד המירבי שעלול להיגרם לבנק אם הצד הנגדי לעסקה לא יעמוד בתנאיה, וזאת בניכוי הסכמי קיזוז בני אכיפה.
- סיכון האשראי במהלך תקופת ההתקשרות נאמד בסכום היציאה מהעסקה בתוספת חשיפה פוטנציאלית עתידית, כפי שנקבעה בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313 לעניין חישוב המגבלות על חבות לווה. מדיניות הבנק לגבי הבטחונות הנדרשים בגין פעילות הלקוח במכשירים פיננסיים נגזרים, דומה למדיניותו לגבי אשראי אחר, למעט בפעילות הלקוחות במסגרת המעו"ף. הבטחונות הם מסוגים שונים. כמו כן יכול הבנק להעניק ללקוח מסגרת ללא בטחונות, לפי העניין.
- ג. סיכון נזילות שוק נובע מכך שלא תמיד ניתן לסגור את החשיפה במהירות, בעיקר בשווקים ששחירותם נמוכה.
2. אם נגזר אינו מיועד לגידור כשיר, הנגזר נרשם לפי שווי הוגן ושינויים בשווי ההוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. חלק מהנגזרים האמורים מיועדים וכשירים כגידורי שווי הוגן וגידורי תזרים מזומנים, חלק נרכשים ונכתבים כאמור במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק (ALM) ויתרתם מגודרים כנגזרים אחרים.
3. ייתכן והבנק יתקשר בחוזה שבפני עצמו אינו מכשיר נגזר אך הוא מכיל נגזר משובץ. לגבי כל חוזה, הבנק מעריך אם המאפיינים הכלכליים של הנגזר המשובץ אינם קשורים באופן ברור והדוק לאלה של החוזה המארח, ובדוק האם מכשיר נפרד עם אותם תנאים כשל המכשיר המשובץ היה מקיים את ההגדרה של מכשיר נגזר. כאשר נקבע שהנגזר המשובץ בעל מאפיינים כלכליים שאינם קשורים באופן ברור והדוק למאפיינים הכלכליים של החוזה המארח, וכן שמכשיר נפרד עם אותם תנאים היה כשיר כמכשיר נגזר, הנגזר המשובץ מופרד מהחוזה המארח, מטופל כנגזר בפני עצמו ומוצג במאזן יחד עם החוזה המארח לפי השווי ההוגן שלו, כאשר השינויים בשווי ההוגן שלו מדווחים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. כאשר הבנק אינו יכול לזהות ולמדוד באופן מהימן נגזר משובץ לצורך הפרדה מהחוזה המארח, החוזה בשלמותו נרשם במאזן לפי שווי הוגן.
4. הבנק מתעד בכתב את כל יחסי הגידור בין מכשירים מגדרים לבין פריטים מגודרים, ואת המטרה והאסטרטגיה של ניהול הסיכונים באמצעות יצירת עסקאות הגידור השונות. התייעוד כולל זיהוי ספציפי של הנכס, ההתחייבות, ההתקשרות האיתנה או העסקה החזויה אשר יועדו כפריט המגודר וציון של האופן שבו המכשיר המגדר צפוי לגדר את הסיכונים הקשורים לפריט המגודר. הבנק מעריך את האפקטיביות של יחסי הגידור הן בתחילת הגידור והן על בסיס מתמשך, בהתאם למדיניות ניהול הסיכונים שלו.
5. הבנק מפסיק חשבונאות גידור מכאן ואילך כאשר:
 - א. נקבע שהנגזר אינו אפקטיבי עוד בקיזוז השינויים בשווי ההוגן או תזרימי המזומנים של פריט מגודר;
 - ב. הנגזר פוקע, נמכר, מבוטל או ממומש;
 - ג. הנגזר מפסיק להיות מיועד כמכשיר מגדר, כיוון שקרוב לודאי שהעסקה החזויה לא תתבצע;
 - ד. התקשרות איתנה מגודרת אינה מקיימת עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה;
 - ה. ההנהלה מבטלת את הייעוד של הנגזר כמכשיר מגדר.
- כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שנקבע שהנגזר אינו כשיר עוד כגידור שווי הוגן אפקטיבי, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן, אך הנכס או ההתחייבות המגודרים לא יותאמו עוד בגין שינויים בשווי ההוגן. כאשר חשבונאות גידור מופסקת כיוון שהפריט המגודר אינו מקיים עוד את ההגדרה של התקשרות איתנה, הנגזר ימשיך להירשם במאזן לפי שווי ההוגן, וכל נכס או התחייבות שנרשמו בהתאם להכרה של ההתקשרות האיתנה ייגרעו מהמאזן ויוכרו כרווח או כהפסד בדוח רווח והפסד לתקופה השוטפת.
6. גידורי שווי הוגן
 - הבנק מייעד נגזרים מסוימים כגידורי שווי הוגן. השינוי בשווי ההוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה לשינוי בשווי הוגן של נכס או התחייבות, מוכר באופן שוטף בדוח רווח והפסד, כמו גם השינוי בשווי ההוגן של הפריט המגודר, שניתן לייחס אותו לסיכון המגודר.
7. גידורי תזרים
 - חברת הבת אי די בי ניו יורק מייעדת נגזרים מסוימים כגידורי תזרים מזומנים. הטיפול החשבונאי בשינוי בשווי הוגן של נגזרים, המגדרים חשיפה להשתנות תזרים מזומנים מנכס, מהתחייבות או מעסקה חזויה תלוי באפקטיביות של יחסי הגידור.
 - החלק האפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של נגזר, המיועד לגידור תזרים מזומנים מדווח תחילה בהון, כמרכיב של רווח כולל אחר, ואחר כך, כאשר העסקה החזויה משפיעה על דוח רווח והפסד, הוא מסווג מחדש לדוח רווח והפסד.
 - החלק הלא אפקטיבי של השינוי בשווי ההוגן של הנגזר המיועד כאמור מוכר מיידית בדוח רווח והפסד.

20. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פרעון (המשך)

א. היקף פעילות על בסיס מאוחד

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים

31 בדצמבר 2013					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				שקל-מדד	אחר
במיליוני שקלים חדשים					
א. נגזרים מגזרים⁽¹⁾					
1,869	-	-	-	1,869	-
Swaps					
1,869	-	-	-	1,869	-
סך-הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
1,869 -					
ב. נגזרים ALM⁽²⁾					
1,041	-	-	-	1,041	-
Futures חוזי					
33,151	-	-	14,921	11,582	6,648
Forward חוזי					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
1,098	-	-	1,098	-	-
אופציות שנכתבו					
1,101	-	-	1,101	-	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים					
9,002	-	-	8,702	300	-
אופציות שנכתבו					
8,846	-	(3)-	8,646	200	-
אופציות שנקנו					
129,108	-	-	53,772	75,336	-
Swaps					
183,347	-	-	88,240	88,459	6,648
סך-הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
38,143 -					
ג. נגזרים אחרים⁽³⁾					
-	-	-	-	-	-
Futures חוזי					
1,489	6	-	1,483	-	-
Forward חוזי					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
13,954	13	13,914	27	-	-
אופציות שנכתבו					
13,954	13	13,914	27	-	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים					
874	153	353	279	89	-
אופציות שנכתבו					
879	154	356	277	92	-
אופציות שנקנו					
5,023	-	-	-	5,023	-
Swaps					
36,173	339	28,537	2,093	5,204	-
סך-הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
2,512 -					
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
2,078					

הערות:

(1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.

(2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(3) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

20. פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

1. סכום נקוב של מכשירים נגזרים (המשך)

31 בדצמבר 2012					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				שקל-מדד	אחר
במיליוני שקלים חדשים					
א. נגזרים מגזרים⁽¹⁾					
1,525	-	-	-	1,525	-
Swaps					
1,525	-	-	-	1,525	-
סך-הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
1,525					
ב. נגזרים ALM⁽²⁾					
30	-	-	-	30	-
Futures					
22,295	-	-	12,043	6,529	3,723
Forward					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
-	-	-	-	-	-
465	-	-	465	-	-
אופציות שנכתבו					
465	-	-	465	-	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים					
-	-	-	-	-	-
8,344	-	-	7,444	900	-
אופציות שנכתבו					
8,843	-	(3)-	7,243	1,600	-
אופציות שנקנו					
115,712	-	-	47,798	67,914	-
Swaps					
156,154	-	-	75,458	76,973	3,723
סך-הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
35,514					
ג. נגזרים אחרים⁽³⁾					
8	8	-	-	-	-
Futures					
854	16	-	838	-	-
Forward					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
5,559	3	5,552	4	-	-
אופציות שנכתבו					
5,559	3	5,552	4	-	-
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים					
767	138	233	242	154	-
אופציות שנכתבו					
772	138	233	244	157	-
אופציות שנקנו					
4,338	-	-	147	4,191	-
Swaps					
17,857	306	11,570	1,479	4,502	-
סך-הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (swaps) בהם התאגיד הבנקאי הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
2,314					
ד. נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
חוזי החלפת מטבע חוץ ספוט					
1,549					

הערות:

- (1) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ ספוט.
- (2) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.
- (3) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

20. פעילות במכשירים נגזרים - היקף סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף פעילות על בסיס מאוחד (המשך)

2. שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים

סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי ריבית		סך הכל	
			חוזי מטבע חוץ	שקל-מדד		
במיליוני שקלים חדשים						
31 בדצמבר 2013						
א. נגזרים מגזרים						
52	-	-	-	52	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
32	-	-	-	32	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים ALM						
3,610	-	-	1,259	2,341	10	שווי הוגן ברוטו חיובי
4,404	-	-	1,712	2,630	62	שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. נגזרים אחרים						
469	2	414	16	37	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
477	2	413	26	36	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ד. סך הכל						
4,131	2	414	1,275	2,430	10	שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
4,131	2	414	1,275	2,430	10	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים						
411	1	402	8	(5)	(5)	שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽³⁾
4,913	2	413	1,738	2,698	62	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
4,913	2	413	1,738	2,698	62	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽³⁾
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים						
501	-	397	103	1	(5)	שווי הוגן ברוטו חיובי
31 בדצמבר 2012						
א. נגזרים מגזרים						
1	-	-	-	1	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
63	-	-	-	63	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ב. נגזרים ALM						
3,595	-	-	1,150	2,433	12	שווי הוגן ברוטו חיובי
4,481	-	-	1,657	2,748	76	שווי הוגן ברוטו שלילי
ג. נגזרים אחרים						
174	3	111	8	52	-	שווי הוגן ברוטו חיובי
178	3	110	14	51	-	שווי הוגן ברוטו שלילי
ד. סך הכל						
3,770	3	111	1,158	2,486	12	שווי הוגן ברוטו חיובי ⁽²⁾
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
3,770	3	111	1,158	2,486	12	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים						
119	1	101	15	2	-	שווי הוגן ברוטו שלילי ⁽³⁾
4,722	3	110	1,671	2,862	76	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
-	-	-	-	-	-	סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן
4,722	3	110	1,671	2,862	76	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽³⁾
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים						
254	-	99	155	-	-	שווי הוגן ברוטו חיובי

הערות:

- (1) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחס גידור.
- (2) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך של 51 מיליון ש"ח (31.12.12 : 43 מיליון ש"ח).
- (3) מזה: שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך של 15 מיליון ש"ח (31.12.12 : 14 מיליון ש"ח).
- (4) לפרטים בדבר יישום הוראות הפיקוח בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות, ראו ביאור 1 ד' 8.
- (5) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

20. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה על בסיס מאוחד⁽¹⁾

סך-הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסה	
במיליוני שקלים חדשים						
31 בדצמבר 2013						
4,131	1,036	41	8	2,857	189	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾ סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(3,076)	(444)	-	(2)	(2,629)	(1)	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(68)	-	(13)	-	(55)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
987	592	28	6	173	188	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,377	919	97	28	333	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽⁴⁾
2,364	1,511	125	34	506	188	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
4,913	896	-	11	3,793	213	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾ סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(3,076)	(444)	-	(2)	(2,629)	(1)	מכשירים פיננסיים
(850)	-	-	(5)	(845)	-	בטחון במזומן ששועבד
987	452	-	4	319	212	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
31 בדצמבר 2012						
3,770	532	-	11	3,165	62	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ⁽²⁾ סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(3,095)	(149)	-	(1)	(2,944)	(1)	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
(51)	-	-	(2)	(49)	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
624	383	-	8	172	61	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,264	837	81	37	309	-	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ⁽⁴⁾
1,888	1,220	81	45	481	61	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
4,722	756	15	5	3,903	43	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ⁽³⁾ סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
(3,095)	(149)	-	(1)	(2,944)	(1)	מכשירים פיננסיים
(458)	-	(1)	-	(457)	-	בטחון במזומן ששועבד
1,169	607	14	4	502	42	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

הערות:

- (1) לפרטים בדבר יישום הוראות הפיקוח בנושא קיזוז נכסים והתחייבויות, ראו ביאור 1 ד' 8.
- (2) מזה: יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך של 4,080 מיליון ש"ח הכלולה בסעיף נכסים בגין מכשירים נגזרים (31.12.12: 3,727 מיליון ש"ח).
- (3) מזה: יתרה מאזנית של מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך של 4,898 מיליון ש"ח הכלולה בסעיף התחייבויות בגין מכשירים נגזרים (31.12.12: 4,708 מיליון ש"ח).
- (4) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

20. פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פרעון (המשך)

ג. פירוט מועדי פרעון - סכומים נקובים יתרות לסוף השנה על בסיס מאוחד

סך-הכל	מעל 3			עד 3 חודשים	
	מעל 5 שנים	מעל שנה ועד 5 שנים	חודשים ועד שנה		
במיליוני שקלים חדשים					
31 בדצמבר 2013					
					חוזי ריבית
6,648	302	1,995	2,454	1,897	שקל-מדד
95,532	22,012	43,646	20,439	9,435	אחר
92,411	3,952	4,019	27,923	56,517	חוזי מטבע חוץ
28,537	-	444	225	27,868	חוזים בגין מניות
339	-	136	160	43	חוזי סחורות ואחרים
223,467	26,266	50,240	51,201	95,760	סך-הכל
31 בדצמבר 2012					
					חוזי ריבית
3,723	248	1,200	1,650	625	שקל-מדד
83,000	20,132	32,008	17,137	13,723	אחר
78,486	3,920	4,485	21,763	48,318	חוזי מטבע חוץ
11,570	-	394	100	11,076	חוזים בגין מניות
306	-	276	23	7	חוזי סחורות ואחרים
177,085	24,300	38,363	40,673	73,749	סך-הכל

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

א. כללי

הוראת בנק ישראל בענין הערכת השווי הוגן של מכשירים פיננסיים (להלן: "ההוראה") יושמה על פי השיטות וההנחות העיקריות שיתוארו להלן. אין בנתונים שיובאו להלן כדי להצביע על שוויו הכלכלי של הבנק, ואין הם מהווים נסיון לאמוד שווי זה.

ב. שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

לרוב המכשירים הפיננסיים בבנק לא ניתן לצטט "מחיר שוק" מכיוון שלא קיים שוק פעיל בו הם נסחרים. לפיכך, בהתאם להוראה, השווי הוגן נאמד באמצעות מודלים מקובלים לתמחור, כגון ערך נוכחי של תזרימי המזומנים המהוונים בריבית נכיון בשיעור המבטא את אומדן רמת הסיכון הגלומה במכשיר הפיננסי.

אומדן השווי הוגן באמצעות הערכת תזרימי המזומנים העתידיים וקביעת שיעור ריבית הנכיון הינם סובייקטיביים. לכן, עבור רוב המכשירים הפיננסיים, הנתונים שיובאו להלן אינם בהכרח אינדיקציה לשווי המימוש של המכשיר הפיננסי ביום הדיווח.

הערכת תזרימי המזומנים העתידיים נעשתה לפי שיעורי הריבית התקפים למועד הדיווח ואינה מתחשבת בתנודתיות של שיעורי הריבית. תחת הנחת שיעורי ריבית אחרים יתקבלו ערכי שווי הוגן שיכולו להיות שונים באופן מהותי. הדברים אמורים בעיקר לגבי המכשירים הפיננסיים בריבית קבועה או שאינם נושאים ריבית.

בנוסף, לא הובאו בחשבון העמלות שיתקבלו או ישולמו אגב הפעילות העסקית, ולא נכללה השפעת הזכויות שאינן מקנות שליטה והשפעת המס.

עוד יצויין כי יתכן והפער בין היתרה במאזן לבין הערכים המוצגים כשווי הוגן לא ימומש כיוון שברוב המקרים הבנק עשוי להחזיק את המכשיר הפיננסי עד לפרעון. בשל כל אלו יש להדגיש כי אין בנתונים הכלולים בביאור זה כדי להצביע על שווי התאגיד הבנקאי כעסק חי.

יתר על כן, בשל הקשת הרחבה של טכניקות הערכה והאומדנים האפשריים ליישום במהלך ביצוע הערכת השווי הוגן, ולאור השיטות וההנחות ששימשו ביישום ההוראה, יש להזהר בבחינת נתוני השווי הוגן כשלעצמם, ובעריכת השוואות ערכי שווי הוגן בין בנקים שונים.

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. השיטות וההנחות העיקריות לצורך אומדן השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים

פקדונות בבנקים, איגרות חוב ומלוות שאינם נסחרים ואשראי לממשלה – היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעורי ריבית שבהם הבנק ביצע עסקאות דומות במועד הדיווח.

ניירות ערך סחירים – שווי שוק, עבור ניירות ערך הנסחרים בשוק פעיל, או ציטוטים של ספקי מחירים בינלאומיים, עבור ניירות ערך הנסחרים בשוק לא פעיל.

אשראי לציבור, נטו – השווי ההוגן של יתרת האשראי לציבור נאמד לפי שיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים מנוכחים בשיעור נכיון מתאים. הערך הנוכחי נמדד עבור תזרים התקבולים העתידי (לאחר ניכוי ההשפעה של מחיקות חשבונאיות ושל הפרשות להפסדי אשראי) לכל הלוואה בנפרד, בשיעור ריבית המשקף את רמת הסיכון הגלומה באשראי.

קביעת רמת הסיכון נעשתה, ככל האפשר, בהתבסס על מודל דירוג המשמש כיום את הבנק, אשר בוחן את רמת הסיכון הגלומה בחוב לאור מדדים כספיים ואחרים. יצוין כי ליום 31 בדצמבר 2013 דרג הבנק כ-98% מהחבות אשר יש צורך לדרגה בהתאם להוראות המפקח על בנקים (31.12.2012: כ-95%). שיעורי הריבית ששימשו בהיוון נקבעו, בדרך כלל, לפי שיעורי הריבית לפיהם נעשו בבנק עסקאות דומות במועד הדיווח.

בחלק מהמקרים, בהיעדר נתוני דירוג, נעשה הפילוח כאמור בהתבסס על הערכה כוללת של רמת הסיכון בהתאם לענפי המשק בהם מסווגים עסקי הלקוחות. בהקשר זה יוטעם כי רמת הסיכון הכללית הנאמדת לגבי ענף מסוים אינה זהה בהכרח לרמת הסיכון של לקוח מסוים הפועל באותו ענף, כל שכן לרמת הסיכון באשראי שהבנק מעמיד לו.

השווי ההוגן של חובות פגומים – חושב תוך שימוש בשיעורי ריבית נכיון המשקפים את סיכון האשראי הגבוה הגלום בהם. בכל מקרה שיעורי נכיון אלה לא פחתו משיעור הריבית הגבוה המשמש את הבנק בעסקאותיו במועד הדיווח.

העלאת שיעור ריבית ההיוון ב-1 נקודת האחוז היתה מקטינה את השווי ההוגן של החובות הבעייתיים ב-24 מיליון ש"ח. העלאת שיעור ריבית ההיוון ב-0.1 נקודת האחוז היתה מקטינה את השווי ההוגן של החובות הבעייתיים ב-1 מיליון ש"ח. (לעומת 50 מיליון ש"ח ו-3 מיליון ש"ח, בהתאמה, ביום 31 בדצמבר 2012).

תזרימי המזומנים בגין משכנתאות הוערכו על פי תחזית לפירעון מוקדם המבוססת על מודל סטטיסטי. הוון תזרים המזומנים, כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים, במקום על פי מועדי הפרעון החוזיים, הקטין את השווי ההוגן של המשכנתאות, בעיקר במגזר הצמוד למדד, ב-112 מיליון ש"ח. (לעומת 80 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012). מח"מ הנכסים במגזר הצמוד למדד, על פי התזרים המקורי, שאינו מביא בחשבון פרעונות מוקדמים, הגיע ביום 31 בדצמבר 2013 ל-3.74 שנים, לעומת 3.35 שנים לאחר התחשבות בתחזית לפירעונות מוקדמים.

פקדונות, איגרות חוב וכתבי התחייבות – בשיטת היוון תזרימי מזומן עתידיים לפי שיעור ריבית בו הבנק מגייס פקדונות דומים, או בהנפקות איגרות חוב וכתבי התחייבות דומים, על ידי הבנק, במועד הדיווח, בהתבסס על פרמטרים כגון: גודל הפקדון, תקופת הפקדון, סוג ההצמדה.

כתבי התחייבות נדחים סחירים מוצגים לפי שווי שוק.

תזרימי המזומנים בגין פקדונות הוערכו על פי תחזית לפירעון מוקדם המבוססת על מודל סטטיסטי. הוון תזרים המזומנים, כאמור, על פי מועדי הפרעון הצפויים, במקום על פי מועדי הפרעון החוזיים, הקטין את השווי ההוגן של הפקדונות, בעיקר תוכניות חסכון במגזר הצמוד למדד, ב-24 מיליון ש"ח. (לעומת הגדלה ב-2 מיליון ש"ח ביום 31 בדצמבר 2012). מח"מ ההתחייבויות במגזר הצמוד למדד, על פי התזרים המקורי, שאינו מביא בחשבון פרעונות מוקדמים, הגיע ביום 31 בדצמבר 2013 ל-3.28 שנים, לעומת 3.10 שנים לאחר התחשבות בתחזית לפירעונות מוקדמים.

מכשירים פיננסיים (למעט מכשירים פיננסיים נגזרים ומכשירים פיננסיים סחירים) לתקופה מקורית של עד שלושה חודשים ובריבית שוק משתנה – חלק מחברות הבת מניחות שהיתרה במאזן משקפת את השווי ההוגן.

מכשירים פיננסיים נגזרים – מכשירים פיננסיים נגזרים שיש להם שוק פעיל הוערכו לפי שווי שוק וכאשר קיימים שווקים בהם נסחר המכשיר, ההערכה נעשתה לפי השוק הפעיל ביותר.

מכשירים פיננסיים נגזרים שאינם נסחרים בשוק פעיל הוערכו לפי מודלים המשמשים את הבנק בפעילותו השוטפת והלוקחים בחשבון את הסיכונים הגלומים במכשיר הפיננסי: סיכון שוק, סיכון אשראי וכיו"ב.

מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים בהם היתרה מייצגת סיכון אשראי – השווי ההוגן מוצג בהתאם ליתרה המאזנית של העמלות בעסקאות הנ"ל המהוות קירוב לשווי הוגן. השווי ההוגן של ההתחייבויות הבלתי חוזרות למתן אשראי, שאושרו ועדיין לא ניתנו, אינו שונה מהותית משווי של התחייבויות אלה כפי שהן מוצגות בביאור 19 א'.

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. ההרכב במאוחד⁽⁴⁾

31 בדצמבר 2013				
יתרה במאזן	שווי הוגן			סה"כ
	רמה 1 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 3 ⁽¹⁾	
במיליוני שקלים חדשים				
נכסים פיננסיים				
מזומנים ופקדונות בבנקים	25,319	6,088	-	19,270
ניירות ערך ⁽²⁾	41,325	26,752	14,072	751
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	102	-	-	102
אשראי לציבור, נטו	115,859	2,055	6	114,486
אשראי לממשלות	1,835	-	-	1,836
נכסים בגין מכשירים נגזרים	4,080	411	2,881	788
נכסים פיננסיים אחרים	1,593	4	51	1,538
נכסים פיננסיים מוחזקים למכירה ⁽⁴⁾	4,118	420	1,935	1,763
סך-כל הנכסים הפיננסיים	194,231⁽³⁾	35,730	18,945	140,534
התחייבויות פיננסיות				
פקדונות הציבור	148,928	14,813	98,918	35,592
פקדונות מבנקים	4,213	15	3,581	652
פקדונות הממשלה	972	1	765	220
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	3,644	-	-	4,026
כתבי התחייבות נדחים	11,664	10,894	153	2,318
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	4,898	411	4,037	450
התחייבויות פיננסיות אחרות	7,699	103	15	7,581
התחייבויות פיננסיות מוחזקות למכירה ⁽⁴⁾	3,887	1,105	-	2,782
סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות	185,905⁽³⁾	27,342	107,469	53,621
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	81	-	-	81

הערות:

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) לפירוט נוסף של היתרה במאזן והשווי ההוגן של ניירות ערך, ראו ביאור 3.
- (3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 51,107 מיליון ש"ח ו-59,785 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשוויים ההוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף בדבר מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה, ראו ביאור 21-ה21.
- (4) ראו ביאור 8א.

21. יתרות ואמדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. ההרכב במאוחד (המשך)⁽³⁾

31 בדצמבר 2012				
יתרה במאזן	שווי הוגן			סה"כ
	רמה 1 ⁽¹⁾	רמה 2 ⁽¹⁾	רמה 3 ⁽¹⁾	
במיליוני שקלים חדשים				
נכסים פיננסיים				
מזומנים ופקדונות בבנקים	24,100	7,973	-	16,116
ניירות ערך ⁽²⁾	46,001	27,732 ⁽⁵⁾	18,072 ⁽⁵⁾	645 ⁽⁵⁾
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר	387	-	-	387
אשראי לציבור, נטו	117,611	1,528	5	116,528
אשראי לממשלות	1,696	-	-	1,676
נכסים בגין מכשירים נגזרים	3,727	112	3,244 ⁽⁵⁾	371 ⁽⁵⁾
נכסים פיננסיים אחרים	1,108	14	43	1,051
השפעת הסכמי קיזוז	(4)-	-	-	(4)-
סך-כל הנכסים הפיננסיים	194,630⁽³⁾	37,359	21,364	136,774
התחייבויות פיננסיות				
פקדונות הציבור	151,935	16,888	96,908 ⁽⁵⁾	38,602 ⁽⁵⁾
פקדונות מבנקים	3,720	102	3,088	569
פקדונות הממשלה	1,005	3	788	226
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	5,452	-	-	6,067
כתבי התחייבות נדחים	12,284	11,032	83	2,847
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	4,708	113	4,041	554
התחייבויות פיננסיות אחרות	7,652	356	14	7,282
השפעת הסכמי קיזוז	(4)-	-	-	(4)-
סך-כל ההתחייבויות הפיננסיות	186,756⁽³⁾	28,494	104,922	56,147
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים				
עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי	71	-	-	71

הערות:

- (1) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל. רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים. רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
- (2) לפירוט נוסף של היתרה במאזן והשווי ההוגן של ניירות ערך, ראו ביאור 3.
- (3) מזה: נכסים והתחייבויות בסך של 54,290 מיליון ש"ח ו-53,549 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר יתרתם במאזן זהה לשוויים ההוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן). למידע נוסף בדבר מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה, ראו ביאור 21-ה-21.
- (4) סווג מחדש, ראו ביאור 1 ד' 8.
- (5) סווג מחדש.

2.1. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - מאוחד

1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2013					
מידות שווי הוגן המשתמשות ב-					
מחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	נתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	נתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	השפעת הסכמי קיזוז	סך-הכל שווי יתרה	
				הוגן	מאזנית
במיליוני שקלים חדשים					
נכסים					
ניירות ערך זמינים למכירה					
19,119	813	-	-	19,932	19,932
172	159	-	-	331	331
570	58	-	-	628	628
-	2,748	-	-	2,748	2,748
-	6,724	-	-	6,724	6,724
558	135	-	-	693	693
-	52	-	-	52	52
101	-	-	-	101	101
20,520	10,689	-	-	31,209	31,209
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה					
ניירות ערך למסחר					
2,019	-	-	-	2,019	2,019
-	4	-	-	4	4
2	-	-	-	2	2
-	9	-	-	9	9
-	50	-	-	50	50
89	-	-	-	89	89
3	2	-	-	5	5
12	1	-	-	13	13
2,125	66	-	-	2,191	2,191
סך-הכל ניירות ערך למסחר					
2,055	6	-	-	2,061	2,061
אשראי לציבור בגין ניירות ערך שהושאלו					
נכסים בגין מכשירים נגזרים					
-	-	10	-	10	10
-	2,319	111	-	2,430	2,430
9	548	667	-	1,224	1,224
402	12	-	-	414	414
-	2	-	-	2	2
411	2,881	788	-	4,080	4,080
-	51	-	-	51	51
4	-	-	-	4	4
25,115	13,693	788	-	39,596	39,596
סך-הכל נכסים					
התחייבויות					
1,213	9	-	-	1,222	1,222
פקדונות הציבור בגין ניירות ערך שנשאלו					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
-	-	62	-	62	62
-	2,696	-	-	2,696	2,696
9	1,339	388	-	1,736	1,736
402	1	-	-	403	403
-	1	-	-	1	1
411	4,037	450	-	4,898	4,898
-	15	-	-	15	15
4	-	-	-	4	4
99	-	-	-	99	99
1,727	4,061	450	-	6,238	6,238
סך-הכל ההתחייבויות					

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - מאוחד (המשך)

1. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2012					
מדידות שווי הוגן המשתמשות ב-					
יתרה מאזנית	סך-הכל שווי הוגן	השפעת הסכמי קיזוז ⁽¹⁾	נתונים לא	נתונים נצפים	מחירים
			משמעותיים (רמה 3)	משמעותיים (רמה 2)	מזוטים בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני שקלים חדשים					
נכסים					
ניירות ערך זמינים למכירה					
	20,610	20,610	-	850	19,760
	917	917	-	679	238
	729	729	-	49	680
	2,567	2,567	-	2,531	36
	9,754	9,754	-	9,754	-
	705	705	-	206	499
	74	74	-	74	-
	59	59	-	(2)-	59
	35,415	35,415	-	14,143	21,272
סך-הכל ניירות ערך זמינים למכירה					
ניירות ערך למסחר					
	2,822	2,822	-	-	2,822
	4	4	-	4	-
	19	19	-	-	19
	33	33	-	33	-
	53	53	-	53	-
	18	18	-	-	18
	2	2	-	2	-
	2	2	-	1	1
	2,953	2,953	-	93	2,860
סך-הכל ניירות ערך למסחר					
אשראי לציבור בגין ניירות ערך שהושאלו					
	1,533	1,533	-	5	1,528
נכסים בגין מכשירים נגזרים					
	12	12	-	12	-
	2,486	2,486	-	80	2,406
	1,115	1,115	-	(2)279	(2)830
	111	111	-	5	106
	3	3	-	3	-
	3,727	3,727	-	371	3,244
	43	43	-	-	43
	14	14	-	-	14
	43,685	43,685	-	371	17,528
סך-הכל נכסים					
התחייבויות					
	704	704	-	10	694
פקדונות הציבור בגין ניירות ערך שנשאלו					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
	76	76	-	76	-
	2,856	2,856	-	2,856	-
	1,670	1,670	-	478	1,185
	106	106	-	-	106
	-	-	-	-	-
	4,708	4,708	-	554	4,041
	14	14	-	-	14
	14	14	-	-	14
	342	342	-	-	342
	5,782	5,782	-	554	4,065
סך-הכל ההתחייבויות					

הערות:

(1) סווג מחדש, ראו ביאור 1 ד' 8.

(2) סווג מחדש.

(3) מכשירים נגזרים, בהם סיכון האשראי נקבע על בסיס נתונים שאינם נצפים, הועברו מרמה 2 לרמה 3 בהתאם להבהרה של הפיקוח על הבנקים.

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. פריטים הנמדדים בשווי הוגן - מאוחד (המשך)

2. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

31 בדצמבר 2013					
רווחים (הפסדים) לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2013	סך הכל שווי הוגן	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
	1,297	1,297	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(284)	16	13	3	-	אחרים

31 בדצמבר 2012					
רווחים (הפסדים) לשנה שהסתיימה ב-31 בדצמבר 2012	סך הכל שווי הוגן	רמה 3	רמה 2	רמה 1	
	1,913	⁽¹⁾ 1,913	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
⁽¹⁾ (412)	12	⁽²⁾ 8	⁽²⁾ 4	-	אחרים

הערות:

(1) סווג מחדש - שינוי בתכולת אשראי מותנה בבטחון המוצגת במסגרת הסעיף.

(2) סווג מחדש בגין חברה בת.

ו. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 - מאוחד

1. לשנת 2013:

רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום	שווי הוגן ליום	העברות מתוך רמה העברות אל רמה 3	העברות מתוך רמה העברות אל רמה 3	סילוקים	רכישות	הנפקות	סך-הכל רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו		התחייבויות (נכסים) בגין מכשירים נגזרים, נטו
							שווי הוגן ליום	שווי הוגן ליום	
31.12.2013	31.12.2013	31.12.2013	31.12.2013	31.12.2013	31.12.2013	31.12.2013	31.12.2012	31.12.2012	31.12.2012
במיליוני שקלים חדשים									
	52	-	-	19	-	-	⁽¹⁾ (7)	64	חוזי ריבית שקל-מדד
⁽¹⁾ 98	(111)	6	(23)	(15)	-	-	⁽¹⁾ 63	(80)	חוזי ריבית אחרים
⁽¹⁾ 313	(279)	-	(1)	216	(110)	2	⁽¹⁾ 371	199	חוזי מטבע חוץ
412	(338)	6	(24)	220	(110)	2	427	183	סך-הכל

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

1. שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 - מאוחד (המשך)

2. לשנת 2012:

רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים	העברות			שווי הוגן			סך-הכל רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו
	המוחזקים ליום	שווי הוגן ליום	או ממונה ליום	הנפקות	רכישות	סילוקים	
	31.12.2012	31.12.2012	31.12.2011				
במיליוני שקלים חדשים							
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו^(א)							
							77
	(10) ^(א)	64	-	25	-	-	(12) ^(א)
							814
	(146) ^(א)	433	28	367	-	-	(14) ^(א)
סך-הכל	(156)	497	28	392	-	-	(26)

הערות:

- (1) נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף "הכנסות מימון שאינן מריבית".
- (2) לא כולל (באישור הפיקוח על הבנקים) מכשירים נגזרים בהם סיכון האשראי נקבע על בסיס נתונים שאינם נצפים שהועברו לרמה 3 בהתאם להבהרה של הפיקוח על הבנקים.

2. העברות בין רמות בהיררכיות השווי הוגן

בשנת 2013 התבצעו העברות לא מהותיות אל רמה 3 או ממנה, בשל הבהרה של הפיקוח על הבנקים, לפיה מכשירים נגזרים בהם סיכון האשראי נקבע על בסיס נתונים שאינם נצפים יכללו ברמה 3.

ברבעון השני של שנת 2012, הועברו כל האופציות האקזוטיות מרמה 3 לרמה 2, מאחר והנתון המשמעותי הלא נצפה הפך לנצפה (סך של 28 מיליון ש"ח ליום 30 ביוני 2012).

ברבעון השלישי של שנת 2012, בהתאם להבהרה של הפיקוח על הבנקים, הועברו מכשירים נגזרים בהם סיכון האשראי נקבע על בסיס נתונים שאינם נצפים, מרמה 2 לרמה 3 (סך של 357 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2012).

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ח. מידע נוסף בדבר נתונים לא ניצפים משמעותיים וטכניקות המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3

1. מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

שווי הוגן ליום 31.12.2013	טכניקות הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח			באחוזים
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
1,297	היוון תזרימי מזומנים, הערכות שווי ושמאות	שיעורי היוון ונתונים משוק הנדל"ן	
13	הערכות שווי ושמאות, הערכת שווי על ידי מומחה.	נתונים משוק הנדל"ן, שווי החברה.	
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
נכסים בגין מכשירים נגזרים, נטו			
111	היוון תזרימי מזומנים	סיכון אשראי צדדים נגדיים מ-0.00% (0.04%) עד 3.22%	
279	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה עד שנה מ-0.09% (1.54%) עד 1.95%	
		סיכון אשראי צדדים נגדיים מ-0.00% (1.26%) עד 18.25%	
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
52	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה עד שנה מ-0.07% (1.41%) עד 1.95%	
		סיכון אשראי צדדים נגדיים מ-0.00% (0.79%) עד 9.27%	

שווי הוגן ליום 31.12.2012	טכניקות הערכה	נתונים לא נצפים	טווח (ממוצע משוקלל)
במיליוני ש"ח			באחוזים
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה			
1,913 ⁽¹⁾	היוון תזרימי מזומנים, הערכות שווי ושמאות	שיעורי היוון ונתונים משוק הנדל"ן	
8 ⁽²⁾	הערכת שווי על ידי מומחה	שווי החברה	
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה			
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים, נטו			
64	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה עד שנה מ-0.34% (1.66%) עד 2.38%	
433	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה עד שנה מ-0.32% (1.77%) עד 2.39%	

הערות:

- (1) סווג מחדש - שינוי בתכולת אשראי מותנה בבטחון המוצגת במסגרת הסעיף.
 (2) סווג מחדש בגין חברת בת.

21. יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

ח. מידע נוסף בדבר נתונים לא ניצפים משמעותיים וטכניקות המשמשים במדידת שווי הוגן של פריטים שסווגו לרמה 3 (המשך)

2. מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

הנתונים הלא נצפים המשמעותיים, אשר שימשו במדידת שווי הוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים, הם ציפיות האינפלציה עד שנה, והתאמות בגין סיכון אשראי צדדים נגדיים (CVA).
ככל שתחזיות האינפלציה עולות (יורדות) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן קטן (גדל). ככל שתחזיות האינפלציה עולות (יורדות) והצד הנגדי לעסקה מחויב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי ההוגן גדל (קטן).
מקדם סיכון אשראי צד נגדי (CVA) מבטא את ההסתברות לכשל אשראי של הצג הנגדי לעסקה. עליה בהסתברות לכשל מקטינה את השווי ההוגן של העסקה, ולהפך.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו

א. יתרות

31 בדצמבר 2013												
צדדים קשורים המוחזקים ע"י הבנק ⁽¹⁾		בעלי ענין ⁽¹⁾										
מי שהיה בעל ענין בעת שנעשתה העסקה		אחרים ⁽⁵⁾		אנשי מפתח ניהוליים ⁽⁴⁾		מחזיקי מניות אחרים ⁽³⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה ⁽²⁾		חברות כלולות ⁽⁶⁾		
(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	
במיליוני שקלים חדשים												
נכסים												
122	97	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פקדונות בבנקים
377	330	**-	**-	455	390	2	1	-	-	-	-	אשראי לציבור
(3)	(3)	-	-	(17)	(16)	-	-	-	-	-	-	הפרשה להפסדי אשראי
374	327	**-	**-	438	374	1	2	-	-	-	-	אשראי לציבור נטו
1,822	1,668	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות ⁽⁹⁾
38	23	-	-	11	-	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
התחייבויות												
73	68	-	-	2,053	115	4	4	485	485	-	-	פקדונות הציבור
562	138	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פקדונות מבנקים
7	6	-	-	93	75	-	-	-	-	-	-	כתבי התחייבות נדחים
57	25	-	-	241	232	38	38	-	-	-	-	התחייבויות אחרות
-	-	-	-	-	-	**-	**-	3,539	3,539	-	-	מניות (כלול בהון) ⁽¹⁰⁾
62	53	-	-	13	5	3	3	4	4	-	-	סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ⁽¹¹⁾

** סכום נמוך מ- 1 מיליון ש"ח.

* בנוסף נתן בעל שליטה ערבות אישית בסך של 1 מיליון ש"ח לאשראי שקיבל צד ג'.
הערות לטבלאות ראו לאחר סעיף ד'.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

א. יתרות (המשך)

31 בדצמבר 2012 ⁽¹³⁾												
צדדים קשורים המוחזקים ע"י הבנק ⁽¹⁾		בעלי ענין ⁽¹⁾										
מי שהיה בעל ענין בעת שנעשתה העסקה		חברות כלולות ⁽⁶⁾		אחרים ⁽⁵⁾		אנשי מפתח ניהוליים ⁽⁴⁾		מחזיקי מניות אחרים ⁽³⁾		מחזיקי מניות בעלי שליטה ⁽²⁾		
(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	(8)	(7)	
במיליוני שקלים חדשים												
נכסים												
402	23	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פקדונות בבנקים
387	296	-	-	365	273	1	1	-	-	-	-	אשראי לציבור
(1)	(1)	-	-	(10)	(10)	-	-	-	-	-	-	הפרשה להפסדי אשראי
386	295	-	-	355	263	1	1	-	-	-	-	אשראי לציבור נטו
1,724	1,724	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	השקעות בחברות כלולות ⁽⁹⁾
82	32	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	התחייבויות
(12)47	(12)22	-	-	21	6	6	4	-	-	11	7	פקדונות הציבור
163	112	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	פקדונות מבנקים
9	8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	כתבי התחייבות נדחים
57	41	-	-	29	29	24	24	-	-	-	-	התחייבויות אחרות
-	-	-	-	-	-	**-	**-	-	-	2,978	2,978	מניות (כלול בהון) ⁽¹⁰⁾
124	98	-	-	17	12	3	3	-	-	3	3	סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ⁽¹¹⁾

* בנוסף נתן בעל שליטה ערבות אישית בסך של 6 מיליון ש"ח לאשראי שקיבל צד ג'.

** סכום נמוך מ- 1 מיליון ש"ח.

הערות לטבלה ראו לאחר סעיף ד'.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

ב. תמצית תוצאות עסקיות עם בעלי ענין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013						
צדדים קשורים המוחזקים ע"י הבנק ⁽¹⁾	בעלי ענין ⁽¹⁾				מחזיקי מניות בעלי שליטה ⁽²⁾	חברות כלולות ⁽⁶⁾
	אחרים ⁽⁵⁾	אנשי מפתח ניהוליים ⁽⁴⁾	מחזיקי מניות אחרים ⁽³⁾	אחרים ⁽⁵⁾		
במיליוני שקלים חדשים						
1	8	-	(11)	-	הכנסות ריבית נטו*	
2	(5)	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי	
(54)	(12)	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית	
(39)	-	(51)	-	-	הוצאות תפעוליות ואחרות**	
(90)	(9)	(51)	(11)	-	סך-הכל	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012						
(3) ⁽¹²⁾	13	-	-	-	הכנסות ריבית נטו*	
-	(9)	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי	
(50)	(12)	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית	
(48) ⁽¹³⁾	-	(42)	-	-	הוצאות תפעוליות ואחרות**	
(101)	(8)	(42)	-	-	סך-הכל	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011						
(10) ⁽¹²⁾	10	-	-	-	הכנסות ריבית נטו*	
(1)	-	-	-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי	
86 ⁽¹³⁾	(13)-	-	-	-	הכנסות שאינן מריבית	
(32) ⁽¹³⁾	-	(55)	-	-	הוצאות תפעוליות ואחרות**	
43	10	(55)	-	-	סך-הכל	

* ראו סעיף ד'.

** ראו סעיף ג'.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

ג. תגמול וכל הטבה אחרת לבעלי ענין (מהתאגיד הבנקאי ומחברות מוחזקות)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2011		2012		2013	
אנשי מפתח ניהוליים ⁽⁴⁾		אנשי מפתח ניהוליים ⁽⁴⁾		אנשי מפתח ניהוליים ⁽⁴⁾	
מספר מקבלי ההטבה	סך ההטבות***	מספר מקבלי ההטבה	סך ההטבות***	מספר מקבלי ההטבה	סך ההטבות*
במיליוני שקלים חדשים					
21	49	17	38	19	46
15	6	14	4	11	6
36	55	31	42	30	52

*מזה הטבות עובד לזמן קצר 41 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך ולאחר סיום העסקה: 7 מיליון ש"ח ותשלום מבוסס מניות: 3 מיליון ש"ח הקטנת הוצאה.

**מזה הטבות עובד לזמן קצר 33 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך ולאחר סיום העסקה: 3 מיליון ש"ח ותשלום מבוסס מניות: 2 מיליון ש"ח.

***מזה הטבות עובד לזמן קצר 45 מיליון ש"ח, הטבות אחרות לזמן ארוך ולאחר סיום העסקה: 8 מיליון ש"ח ותשלום מבוסס מניות: 4 מיליון ש"ח הקטנת הוצאה.

ד. הכנסות ריבית, נטו בעסקאות של הבנק וחברות מאוחדות שלו עם בעלי ענין וצדדים קשורים*

מזה - מחברות כלולות			המאוחד		
2011	2012	2013	2011	2012	2013
במיליוני שקלים חדשים					
א. בנין נכסים					
9	5	11	20	18	27
(1)	-	-	-	-	-
8	5	11	20	18	27
ב. בנין התחייבויות					
(7) ⁽¹²⁾	(1) ⁽¹²⁾	(6)	(8) ⁽¹²⁾	(1) ⁽¹²⁾	(24)
(11)	(7)	(4)	(11)	(7)	(4)
-	-	-	(1)	-	(1)
(18)	(8)	(10)	(20)	(8)	(29)
(10)	(3)	1	-	10	(2)

* בגין עסקאות שנעשו באותם תנאים אשר היו מתקיימים גם לו עסקאות אלה היו נעשות עם מי שאינו בעל ענין או צד קשור. הערות לביאור 22 א', ב', ג' ו' ד':

- בעל ענין - כהגדרתו בסעיף 80 ד' בהוראת הדיווח לציבור.
- צד קשור - כהגדרתו בתקן חשבונאות בינלאומי 24 גילויים בהקשר לצד קשור שאינו בעל ענין.
- מחזיק שליטה - כהגדרתו בחוק ניירות ערך.
- מחזיקים אחרים - לרבות מי שרשאי למנות דירקטור אחד או יותר מהדירקטורים או את המנהל הכללי.
- אנשי מפתח ניהוליים - בהתאם לסעיף 80 ד' (4) בהוראת הדיווח לציבור.
- בהתאם לסעיף 80 ד' (5) בהוראת הדיווח לציבור.
- חברות כלולות - בהתאם לסעיף 80 ד' (8) בהוראת הדיווח לציבור.
- יתרה לתאריך המאזן.
- היתרה הגבוהה ביותר במשך השנה, על בסיס יתרות שהיו בכל סופי החודשים.
- פירוט של סעיף זה כלול גם בביאור השקעות בחברות מוחזקות - ביאור 6.
- אחזקות בעלי ענין וצדדים קשורים בהון התאגיד הבנקאי.
- סיכוני אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות לווה.
- סוג מחדש, בעקבות "הרמת מסך", במסגרתה יוחסו נכסים והתחייבויות של צדדים שלישיים, שהחזיק תאגיד נאמנות שהוא צד קשור, עבור אותם צדדים שלישיים, נגרעו נכסים, התחייבויות והתוצאות העסקיות בגינן.
- סוג מחדש, בעקבות טיוב נתונים בחברה מאוחדת.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

- ה. (1) ביום 31 בינואר 2006 הושלמה העסקה שנחתמה ביום 1 בפברואר 2005, בין נכסים מ.י. בע"מ וממשלת ישראל (להלן: "הממשלה") מצד אחד לבין תאגיד בשליטת משפחת ברונפמן ואחרים ולבין תאגיד בשליטת מר רובין שראן (להלן ביחד: "הרוכשים"), מצד שני, למכירת גרעין השליטה בבנק. בעקבות השלמת העסקה, כאמור, עברה השליטה בבנק לקבוצת ברונפמן-שראן. השליטה בבנק היתה בידי קבוצת ברונפמן-שראן עד ליום 3 בדצמבר 2013 (ראו להלן).
- בהיתר שנתן נגיד בנק ישראל לרוכשים, לרכוש ולהחזיק יחד שליטה ואמצעי שליטה בבנק, נקבע בין היתר כי חברי הקבוצה, קרוביהם או תאגידים בשליטתם של מי מהם, לא יקבלו דמי ניהול או כל תמורה והטבה אחרת, מהבנק או מתאגידים שבשליטת הבנק, אולם הם יהיו רשאים לתת שירותים הניתנים כרגיל על ידי נותנם ובמחירי שוק, ובתנאי שניתנה מראש ובכתב הודעה למפקח על טיב השירות ועל התמורה, לפחות 14 ימי עסקים לפני מתן השירות; הודיע המפקח כי השירות אינו מסוג הניתן כרגיל לאחרים או כי התמורה בעדו אינה סבירה, לא יינתן השירות.
- הוראת סעיף זה לא חלה על גמול לדירקטורים המשולם בסכום זהה לכל הדירקטורים בבנק.
- (2) ביום 3 בדצמבר 2013, בעקבות עסקה למכירת מניות, חדלה קבוצת ברונפמן-שראן להיות בעלת שליטה בבנק, והבנק הפך להיות בנק בלא גרעין שליטה.
- בנספח להיתר נגידת בנק ישראל להחזקת אמצעי שליטה (להלן: "היתר ההחזקה"), מיום 1 בדצמבר 2013, נקבע כי במהלך תקופת המעבר (כהגדרתה בהיתר ההחזקה) לא יתבצעו כלל עסקאות בין המחזיקים ובין הבנק, אלא באישור ספציפי, מראש ובכתב, של המפקח על הבנקים. כמו כן, בתקופת המעבר, המחזיקים, קרוביהם או תאגידים בשליטתם של מי מהם, לא יקבלו דמי ניהול או כל תמורה והטבה אחרת, מהבנק או מהתאגידים בשליטת הבנק, אך יהיו רשאים לתת שירותים הניתנים כרגיל על ידי נותנם, במחירי שוק, אם המפקח אישר זאת, מראש ובכתב.
- (3) ביום 9 בפברואר 2014 חתמה נגידת בנק ישראל על תיקון להיתר ההחזקה, שנערך עקב פטירתו של מר אדגר מ. ברונפמן ז"ל, ביום 21 בדצמבר 2013.
- (4) ביום 31 בדצמבר 2013 החזיקה קבוצת ברונפמן 10.9% מאמצעי השליטה בבנק ומר שראן החזיק 7.26% מאמצעי השליטה בבנק וכאמור, לא היו עוד בעלי השליטה בבנק. בהתאם, יתרות רלבנטיות הוצגו בסעיף ג' לעיל במסגרת "מחזיקי מניות אחרים" (31 בדצמבר 2012: במסגרת "מחזיקי מנות בעלי שליטה"). עם זאת, כיוון שהשליטה בבנק היתה במהלך רוב שנת 2013 בידי קבוצת ברונפמן-שראן, נתוני תמצית התוצאות העסקיות בשנת 2013, ככל שהיו כאלה, הוצגו בסעיף ב' לעיל במסגרת "מחזיקי מניות בעלי שליטה".

1. תגמול ליו"ר הדירקטוריון ולמנהלת הכללית

חוזה העסקה של יו"ר הדירקטוריון. יו"ר הדירקטוריון של הבנק מכהן בתפקידו החל מיום 3 בינואר 2010. ביום 4 באוקטובר 2010 החליט דירקטוריון הבנק, לאחר שנתקבל לכך אישור ועדת הביקורת של הדירקטוריון ולאחר שנבחנה המלצת ועדה אד הוק של הדירקטוריון, לעניין תגמול יו"ר הדירקטוריון, לאשר את התקשרות הבנק בחוזה עבודה אישי עם יו"ר הדירקטוריון של הבנק. תקופתו של החוזה תהיה למשך חמש שנים, החל מיום 3 בינואר 2010 (להלן: "תקופת ההסכם"). חוזה העסקה של יו"ר הדירקטוריון אושר באסיפה כללית מיוחדת מיום 10 בנובמבר 2010.

יו"ר הדירקטוריון מועסק במשרה מלאה, ולא רשאי לעסוק בעיסוק נוסף בשכר מלא, אלא אם קיבל לכך את הסכמת הדירקטוריון. בתמורה למילוי תפקידו זכאי יו"ר הדירקטוריון למשכורת חודשית של 150,000 ש"ח, שתעודכן מידי 3 חודשים על פי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן, לעומת המדד שפורסם בחודש ינואר 2010.

יו"ר הדירקטוריון זכאי למענק שנתי, כמפורט בסעיף קטן ז' להלן. יו"ר הדירקטוריון זכאי גם לתגמול הנגזר מביצועי מניית הבנק, מסוג פאנטום, כמפורט בביאור 13 ד (1). ההסכם כולל גם הוראות בדבר חובות המוטלים על יו"ר הדירקטוריון, וביניהן הוראות בדבר תקופת צינון ואי תחרות של ששה חודשים וחובת שמירה על סודיות.

יו"ר הדירקטוריון זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורין קבוע בדין, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות.

עם סיום הכהונה זכאי יו"ר הדירקטוריון על פי החוזה לפיצויי פיטורין, קבוע בדין וזאת בנוסף לזכאותו לכספים ולזכויות שיצטברו לזכותו בגין הפרשות הפנסיוניות שהבנק יבצע. בנוסף, זכאי יו"ר הדירקטוריון לתקופת הודעה מוקדמת בת 6 חודשים, במהלכה יהיה זכאי לשכר ותנאים נלווים בהתאם לחוזה עמו ולתקופת הסתגלות בת 6 חודשים. ואולם, אם תקופת ההודעה המוקדמת תחל לפני חלוף 3 שנים ממועד תחילת תקופת ההסכם, בעקבות סיום כהונתו ביוזמת הבנק או, לחילופין, בקשר עם העברת השליטה בבנק, אזי תקופת ההסתגלות תהיה בת 9 חודשים. בתקופת ההסתגלות יהיה יו"ר הדירקטוריון זכאי לשכר החודשי ולתנאים הנלווים, כמפורט בחוזה העסקה. במקרה שהסכם ההעסקה יסתיים ותקופת ההעסקה לא תוארך, יהיה יו"ר הדירקטוריון זכאי לתקופת הודעה מוקדמת וכן לתקופת הסתגלות בת 6 חודשים.

22. בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

חוזה ההעסקה של המנהלת הכללית. ביום 17 בפברואר 2014, אישרה אסיפה מיוחדת של בעלי המניות, בהתאם למדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק (ראו ביאור 16 יב'), שאושרה באותה אסיפה, את תנאי הכהונה וההעסקה של המנהלת הכללית הנכנסת של הבנק, לאחר שאלה אושרו בידי הדירקטוריון וועדת התגמול, לתקופה של חמש שנים החל מיום תחילת כהונתה. בתקופת ההעסקה תועסק המנהלת הכללית במשרה מלאה ולא תהיה רשאית לעסוק בכל עיסוק נוסף בשכר, אלא אם קיבלה לכך את הסכמת הדירקטוריון מראש.

בתמורה למילוי תפקידה, תהיה המנהלת הכללית זכאית למשכורת חודשית בסך של 180,000 ש"ח, ברוטו, שתעודכן אחת לרבעון על פי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן לעומת המדד שפורסם בחודש ינואר 2014. בכל שנה קלנדרית במהלך תקופת ההעסקה תהיה המנהלת הכללית זכאית למשכורת חודשית נוספת (משכורת 13), שבגינה לא יבוצעו הפרשות סוציאליות.

בשנת המענק 2014 תהיה המנהלת הכללית זכאית לחלק יחסי של המענק השנתי והמענק השוטף, בגין התקופה בה תעבוד בבנק בשנה זו. המנהלת הכללית זכאית לימי חופשה (שצבירתם מוגבלת ל-50 ימים), ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (הסדר פנסיוני - ביטוח מנהלים, קופת תגמול ו/או קרן פנסיה, לרבות תגמולים; קרן השתלמות; ביטוח אובדן כושר עבודה), החזר הוצאות מסוימות והטבות נוספות.

המנהלת הכללית זכאית למענק שנתי, מענק שוטף ולמענקים מיוחדים, כמפורט בסעיף ח' להלן. המנהלת הכללית זכאית למענק גיוס חד פעמי, בסך של 500 אלף ש"ח, שאינו מזכה בהפרשות סוציאליות.

סך התגמול המשתנה בגין שנת מענק לא יעלה על 100% מסך התגמול הקבוע באותה שנה ("תגמול קבוע" ו-"תגמול משתנה" - כמשמעותם בהוראת המפקח על הבנקים). ככל שהתגמול המשתנה לו תהיה זכאית המנהלת הכללית בגין שנת מענק כלשהי יעלה על השיעור האמור, יפחת סך התגמול המשתנה בגין אותה שנה עד לתקרה המותרת. התנאים שאושרו כוללים חחרגות מהכלל האמור, בהתייחס למענק הגיוס החד פעמי ולמענק עבור תרומה מיוחדת, ככל שיאושר כזה.

במסגרת סיום יחסי עובד מעביד, ביוזמת המנהלת הכללית או ביוזמת הבנק, תהיה המנהלת הכללית זכאית לפיצויי פיטורין, נוסף על ההפקדות השוטפות בגין פיצויי פיטורין שבוצעו לקופות הסדר פנסיוני שלה במהלך תקופת כהונתה, אשר יחושבו כמכפלת המשכורת האחרונה במספר שנות כהונתה. כמו כן, תהיה זכאית למענק הסתגלות בגובה שש משכורות חודשיות בצירוף הפרשות הסוציאליות והתנאים הנלווים בגינן.

פיצויי הפיטורין כאמור ומחצית ממענק ההסתגלות כאמור הינם בגדר תנאי פרישה משתנים, אשר הזכאות לקבלתם מותנית בכך שהתשואה הממוצעת להון בתקופת כהונת המנהלת הכללית או בארבע השנים האחרונות לכהונתה, לפי הגבוה, תהיה בשיעור של 4% ומעלה. תשלום תנאי הפרישה המשתנים יבוצע בארבע מנות. מנה ראשונה, בגובה 70% מהסכום, תשולם בסמוך למועד סיום יחסי עובד מעביד. יתרת הסכום תשולם ב-3 מנות שנתיות, בכפוף להעדר חריגות מהותיות מיחסי הלימות ההון והון הליבה המינימליים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים.

ז. מענקים ליו"ר הדירקטוריון המכהן ולמנהל הכללי לשעבר

1. **מענקים בגין שנת 2011 ואילך.** החל משנת 2011, עבור כל שנה קלנדרית, או חלקה, שבה יכהן יו"ר הדירקטוריון או המנכ"ל לשעבר, בהתאמה, יוענק המענק השנתי בהתאם לעמידה במדדים המפורטים להלן, אשר היעדים לגביהן יתבססו על היעדים בתוכנית העבודה של הבנק לשנים 2011-2014 בהתייחס ליו"ר הדירקטוריון (2011-2015 בהתייחס למנכ"ל לשעבר) ובהתאם לעקרונות שעיקריהם יובאו להלן. המענק השנתי האמור ליו"ר הדירקטוריון יאושר בכל שנה, בכפוף לכל דין, בין אם על ידי ועדת הביקורת והדירקטוריון, בתנאי שקודם לכן יקבעו יעדי סף בגין המדדים הכמותיים (ראו להלן) ויאושרו על ידי האסיפה הכללית, ובין אם על ידי האסיפה הכללית מדי שנה, לאחר אישור ועדת הביקורת והדירקטוריון.

תקרת המענק השנתי. המענק השנתי ליו"ר הדירקטוריון יהיה מוגבל לסכום שלא יעלה על 2.4 מיליון ש"ח (ברוטו), צמוד למדד המחירים לצרכן בגין חודש דצמבר 2009. המענק השנתי למנכ"ל לשעבר יהיה מוגבל לסכום שלא יעלה על 2.8 מיליון ש"ח (ברוטו), צמוד למדד המחירים לצרכן בגין חודש נובמבר 2010.

תנאי סף לזכאות. הזכאות בגין שנה קלנדרית מסוימת תהיה מותנית בכך שבאותה שנה קלנדרית יתקיימו כל תנאי הסף המצטברים הבאים:

- (1) יעד התשואה לנכסי סיכון שייקבע בתוכנית העבודה של שנת המענק (באחוזים) בניכוי התשואה לנכסי סיכון בפועל (כהגדרתה בתוכנית) (להלן: "הפרש התשואה לנכסי סיכון") יהיה בשיעור קטן מ-3%;
- (2) יחס הלימות ההון הכולל ויחס הון הליבה בבנק על פי הדוחות הכספיים השנתיים של הבנק לאותה שנה, לא יפחתו מיחס הלימות ההון הכולל ויחס הון הליבה, בהתאמה, כפי שנקבעו בתוכנית העבודה של אותה שנה קלנדרית;
- (3) הוענק ליו"ר הדירקטוריון או למנכ"ל, בהתאמה, ציון גבוה מ-"1" לגבי המדד האיכותי.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

פריסת תשלומים. תשלום המענק השנתי בגין שנה קלנדרית מסוימת יבוצע ב-3 מנות: סכום בשיעור של 60% מהמענק השנתי ישולם לא יאוחר מ-30 ימים לאחר פרסום הדוחות הכספיים של הבנק לשנת המענק, שני תשלומי מענק נדחים, בשיעור של 20% כל אחד, ישולמו לאחר פרסום הדוחות של כל אחת משתי השנים העוקבות לשנת המענק (כשהם צמודים למדד).

בנוס שלילי. בשנה קלנדרית שבה הפרש התשואה לנכסי סיכון יהיה גדול מ-2%, ייזקף "בנוס שלילי", שיחושב כלהלן: הפרש התשואה לנכסי סיכון פחות 2%, מוכפל ב-100, מוכפל ב-"המענק השנתי המצטבר". לעניין זה, "המענק השנתי המצטבר" יהיה שווה למלוא המענק השנתי המחושב בגין אותה שנה קלנדרית (100%) בתוספת תשלומי מענק נדחים בגין שנים קודמות, שאמורים היו להיות משולמים באותה שנה קלנדרית.

סכום הבנוס השלילי לא יעלה בכל מקרה בשנה מסוימת על סכום המענק השנתי המצטבר. אם הפרש התשואה לנכסי סיכון בשנה קלנדרית מסוימת יהיה בשיעור של 3% או יותר, לא ישולמו בגין אותה שנה קלנדרית מענק שנתי ולא ישולמו תשלומי מענק נדחים משנים קודמות שהיו אמורים להשתלם במועד הענקת המענק השנתי באותה שנה. **חישוב המענק השנתי.** המענק השנתי יחושב על בסיס שלושה מדדים המבוססים על ביצועי הבנק (להלן: "המדדים הכמותיים") ועל מדד איכותי נוסף (להלן: "המדד האיכותי").

אם חוזה ההעסקה של יו"ר הדירקטוריון או של המנכ"ל, יובא לידי סיום במהלך שנה קלנדרית כלשהי, מכל סיבה שהיא, ישולם מענק שנתי יחסי בגין אותה שנה עד למועד תום תקופת ההודעה המוקדמת (לא תהיה זכאות למענק שנתי, כולו או חלקו, בגין תקופת ההסתגלות). באותו מועד ישולמו גם כל תשלומי מענק נדחים, גם אם מועד תשלומם טרם הגיע.

המדדים הכמותיים. לכל מדד כמותי יקבע בתחילת השנה על ידי הדירקטוריון יעד מטרה אשר לפיו יחושבו יעד סף ויעד מקסימום. עמידה ביעד הסף בשנה מסוימת תזכה ב-50% מתקרת המענק השנתי המתייחסת לאותו מדד. ככל שהיעד שיושג יהיה גבוה יותר מיעד הסף יגדל שיעור הזיכוי מתקרת המענק כאמור, על פי נוסחאות שפורטו בתוכנית. עמידה ביעד המטרה תזכה ב-100% מתקרת המענק השנתי המתייחס לאותו מדד.

עמידה ביעד העולה על יעד המטרה ועד ליעד המקסימום תגדיל את חלק המענק המתייחס לאותו מדד, עד ל-112.5% מהחלק היחסי של תקרת המענק השנתי המתייחס לאותו מדד, ובתנאי שסך המענק השנתי לא יעלה על תקרת המענק השנתי. בסמוך לתחילת כל שנה יקבעו על ידי הדירקטוריון יעדי המטרה לאותה שנה בתוכנית העבודה. אופן מדידתם יהיה זהה לאופן בו הם נמדדים במסגרת תוכנית העבודה.

אם לאחר קביעת המדדים ו/או היעדים בתוכנית העבודה (להלן: "היעדים המקוריים") יחליט דירקטוריון הבנק לשנות את היעדים בתוכנית העבודה של הבנק, לא יהיה בכך כדי לשנות את היעדים לצורך חישוב המענק השנתי באותה שנה. על אף האמור לעיל, בשנה כלשהי בה ישנה הדירקטוריון את היעדים, כאמור, בשל נסיבות חיצוניות המשפיעות על כלל המערכת הבנקאית בישראל, יהיה הדירקטוריון רשאי להחליט להקטין או לבטל את הבנוס השלילי באותה שנה, אם יחול כזה על פי היעדים המקוריים. להלן המדדים הכמותיים:

(1) תשואה לנכסי סיכון בפועל.

(2) **יחס יעילות.** מדד זה מחושב כחיס בין סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות בשנה קלנדרית מסוימת (על פי הדוחות הכספיים של הבנק לאותה שנה) לבין סכום של הרווח מפעילות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי (הפרשה לחובות מסופקים) ושל סך כל ההכנסות התפעוליות והאחרות באותה שנה (על פי הדוחות הכספיים של הבנק לאותה שנה).

(3) **הכנסות תפעוליות ואחרות.** מדד זה מחושב כסך ההכנסות התפעוליות והאחרות בשנה קלנדרית מסוימת על פי הדוחות הכספיים של הבנק לאותה שנה.

המדד האיכותי. בתום כל שנה יקבע דיון הערכה איכותי, על פי הקריטריונים שעיקריהם יובאו להלן ועל פי סולם של 1-3: ציון "1" – ביצוע חסר במדד האיכותי; ציון "2" – ביצוע סביר במדד האיכותי; ציון "3" – עמידה טובה במדד האיכותי.

הענקת ציון "1" תשלול את כל (100%) המענק השנתי; הענקת ציון "3", תזכה במלוא סכום המענק אותו ניתן להעמיד בגין המדד האיכותי. המדד האיכותי יעניק זכאות לעד 20% מתקרת המענק השנתי. כל ציון בין "1" לבין "3" יזכה בחלק יחסי מהסכום המירבי שניתן להעניק בגין המדד האיכותי, שיחושב בהתאם לנוסחה הקבועה בתוכנית.

ציון ההערכה האיכותי יחושב כממוצע הציונים שיקבעו על ידי כל חברי הדירקטוריון של הבנק, במסגרת שאלון שימולא על ידי כל אחד מהם על פי הסולם האמור ולפי הקריטריונים שלהלן ויהיה טעון אישור של ועדת הביקורת והדירקטוריון של הבנק.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

הקריטריונים שעל בסיסם יקבע ציון ההערכה האיכותי האמור הינם תרומת יו"ר הדירקטוריון לפיקוח ולבקרה בתחומים של: ממשל תאגידי, הוראות המפקח על הבנקים (ובכלל זה ההוראות בנושא "באזל 2"), ביקורת פנימית ודוחות של רגולטורים (כגון בנק ישראל ורשות ניירות ערך), סיכונים תפעוליים ושליטה ברמות הסיכון בקבוצת הבנק; או תרומת המנכ"ל לגיבוש יעדים ולהובלה, לקידום וליישום תהליכים למימושם בתחומים האמורים, בהתאמה.

2. סכום המענק השנתי בגין שנת 2011. יו"ר הדירקטוריון והמנהל הכללי לשעבר היו זכאים למענק שנתי בגין שנת 2011 בסכום כולל של כ-1,629 אלף ש"ח וכ-1,889 אלף ש"ח, בהתאמה. בהתאם לתנאי התוכנית, מתוך הסכום האמור סך של כ-977 אלף ש"ח וכ-1,133 אלף ש"ח, בהתאמה, שולם בשנת 2012, והיתרה התחלקה, בהתאמה, לשני תשלומים נדחים שתשלומם מתבצע בהתאם למנגנון "פריסת התשלומים", וכפוף למנגנון "בונוס שלילי", הכל כמפורט לעיל. הזכאות למענק קמה נוכח העמידה בכל תנאי הסף שנקבעו. סכום המענק נקבע בשים לב למידת העמידה במדדים הכמותיים ובמדד האיכותי.

המענק השנתי ליו"ר הדירקטוריון ולמנהל הכללי לשעבר אושר בוועדת הביקורת בימים 21 ו-26 במרס 2012. המענק השנתי ליו"ר הדירקטוריון בגין שנת 2011, אושר בדירקטוריון ביום 28 במרס 2012, ובאסיפה הכללית ביום 12 ביוני 2012. בשנים 2012 ו-2013 קמה הזכאות לתשלומים הנדחים כאמור, נוכח העמידה בתנאי הסף שנקבעו.

3. ויתור על המענק בגין שנת 2012. בחודש יולי 2012 הודיעו יו"ר הדירקטוריון והמנהל הכללי לשעבר, יחד עם חברי הנהלת הבנק והמבקר הפנימי של הבנק (ראו ביאור 16' לעיל) כי החליטו, כל אחד על פי בחירתו, לוותר על המענק השנתי המגיע להם בגין שנת 2012, אם וככל שיגיע להם. זאת, בהמשך ובהלימה לצעדי החיסכון וההתייעלות בהם נוקט הבנק ותוך שימת לב לרוח הציבורית הקיימת.

4. סכום המענק השנתי בגין שנת 2013. יו"ר הדירקטוריון והמנהל הכללי לשעבר זכאים למענק שנתי בגין שנת 2013 בסכום כולל של כ-2,160 אלף ש"ח וכ-2,888 אלף ש"ח, בהתאמה (הדירקטוריון וועדת התגמול הקטינו את המענק ליו"ר הדירקטוריון מסך של 2,552 אלף ש"ח לסך של 2,160 אלף ש"ח). התשלום למנהל הכללי לשעבר יתבצע בהתאם להוראות שנקבעו בתוכנית לענין סיום חוזה ההעסקה (ראו להלן). התשלום ליו"ר הדירקטוריון יתבצע כלהלן: סך של כ-1,296 אלף ש"ח, ישולם בחודש אפריל 2014, בכפוף לאישור האסיפה הכללית, והיתרה תתחלק, בהתאמה, לשני תשלומים נדחים שתשלומם יתבצע בהתאם למנגנון "פריסת התשלומים", ויהיה כפוף למנגנון "בונוס שלילי", הכל כמפורט לעיל.

הזכאות למענק קמה נוכח העמידה בכל תנאי הסף שנקבעו. סכום המענק נקבע בשים לב למידת העמידה במדדים הכמותיים ובמדד האיכותי.

המענק השנתי ליו"ר הדירקטוריון ולמנהל הכללי לשעבר אושר בוועדת התגמול ביום 4 במרס 2014 ובדירקטוריון ביום 13 במרס 2014. המענק השנתי ליו"ר הדירקטוריון בגין שנת 2013, יובא לאישור האסיפה הכללית.

ח. מענקים למנהלת הכללית. כאמור, המנהלת הכללית תהיה זכאית, בין היתר, למענק שנתי, מענק שוטף ולמענקים מיוחדים, כמפורט להלן:

(1) **המענק השנתי.** במשך תקופת ההעסקה תהיה המנהלת הכללית זכאית למענק שנתי בגין כל שנת מענק, אשר יוגבל בתקרה בסך של 2.2 מיליון ש"ח, צמודה למדד בגין חודש דצמבר 2013.

תנאי הסף לזכאות למענק השנתי. הזכאות למענק שנתי בגין שנת מענק מסויימת מותנית בכך שבאותה שנת מענק יתקיימו במצטבר כל תנאי הסף המפורטים להלן:

- שיעור התשואה להון בשנת המענק לא יפחת מהגובה מבין 7% והתשואה להון המשוקללת בארבעת הבנקים הגדולים האחרים בשנת המענק, בניכוי 2%;
- יחס הלימות ההון הכולל ויחס הון הליבה של הבנק, על פי הדוחות הכספיים השנתיים לשנת המענק, לא יפחתו מהשיעורים המינימליים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים;
- הוענק למנהלת הכללית ציון "2" לפחות במדד האיכותי לשנת המענק, כמפורט להלן.

חישוב המענק השנתי. המענק השנתי יחושב על בסיס תוצאות חמישה מדדים, בעלי משקל זהה, המבוססים על ביצועי הבנק (להלן: "המדדים הכמותיים") ועל מדד איכותי המבוסס על הערכת תפקוד המנהלת הכללית על ידי הדירקטוריון (להלן: "המדד האיכותי"). ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים להחליט, כי לגבי שנת מענק מסויימת, יתבסס המענק רק על המדדים הכמותיים.

22. בעלי ענין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

המדדים הכמותיים. לכל מדד כמותי יקבע בתחילת השנה על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון יעד מטרה אשר לפיו יחושבו יעד מינימום ויעד מקסימום. עמידה ביעד המינימום בשנת מענק מסוימת תזכה ב-30% מתקרת המענק השנתי המתייחסת לאותו מדד. עמידה ביעד העולה על יעד המינימום ועד ליעד המטרה תגדיל את חלק המענק המתייחס לאותו מדד, עד ל-100% מהחלק היחסי של תקרת המענק השנתי המתייחס לאותו מדד. עמידה ביעד העולה על יעד המטרה ועד ליעד המקסימום תגדיל את חלק המענק המתייחס לאותו מדד, עד ל-110% מהחלק היחסי של תקרת המענק השנתי המתייחס לאותו מדד, ובתנאי ששך המענק השנתי לא יעלה על תקרת המענק השנתי.

להלן המדדים הכמותיים:

- (1) תשואה להון – התשואה להון בפועל בשנת המענק. יעד המטרה למדד זה ייקבע על ידי ועדת התגמול והדירקטוריון, אך לא פחות מ-7.5%.
- (2) יחס יעילות – יחושב בהתאם לאופן שבו יחס היעילות נמדד ומדווח בדוחות הכספיים לשנת המענק, בניכוי רווחים או הפסדים מיוחדים.
- (3) עמלות והכנסות אחרות – יחושב על פי סך ההכנסות מעמלות וההכנסות האחרות, בניכוי רווחים או הפסדים מיוחדים, בשנת המענק, על פי הדוחות הכספיים לשנת המענק.
- (4) יחס הון הליבה – מחושב על פי יחס הון הליבה בפועל בשנת המענק. יעד המינימום לא יפחת מהיחס המינימלי שנקבע בהוראות המפקח על הבנקים.

בתוכנית נקבעו הטווחים, במונחי נקודות אחוז, של יעד המינימום ויעד המקסימום, בהתייחס ליעד המטרה.

המדד האיכותי. בתום כל שנת מענק יקבע ציון הערכה איכותי לתפקוד המנהלת הכללית, על פי סולם של 1-3: ציון "1" – ביצוע חסר במדד האיכותי; ציון "2" – ביצוע סביר במדד האיכותי; ציון "3" – עמידה טובה במדד האיכותי.

הענקת ציון "3", תזכה את המנהלת הכללית ב-100% ממשקל המדד האיכותי מתקרת המענק השנתי. הענקת ציון "2", תזכה את המנהלת הכללית ב-30% ממשקל המדד האיכותי מתקרת המענק השנתי. כל ציון בין "2" לבין "3" יזכה בחלק יחסי מהסכום המירבי שניתן להעניק בגין המדד האיכותי, שיחושב בהתאם לנוסחה הקבועה בתוכנית.

ציון ההערכה האיכותי יחושב כמוצע הציונים שיקבעו באמצעות שאלון שימולא על ידי כל חברי הדירקטוריון בתום שנת המענק, במסגרתו יענק ציון לתפקודה של המנהלת הכללית בכל אחד מהקריטריונים שלהלן על בסיס הסולם האמור.

הקריטריונים שעל בסיסם יקבע ציון ההערכה האיכותי הינם: תרומת המנהלת הכללית לגיבוש יעדים והובלה, קידום ויישום תהליכים בתחומים של ממשל תאגידי, שיפור הניהול הקבוצתי, עמידה בהוראות המפקח על הבנקים, בקרה פנימית ודוחות של רגולטורים (כגון בנק ישראל ורשות ניירות ערך), סיכונים תפעוליים ושלטה ברמות הסיכון בקבוצת הבנק. עם זאת, ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים, מעת לעת, לקבוע קריטריונים אחרים לקביעת ציון ההערכה האיכותית.

- (2) **המענק השוטף.** המנהלת הכללית תהיה זכאית למענק שוטף בגין כל שנת מענק, בסך של 900 אלף ש"ח צמודים למדד, בכפוף לתנאי הזכאות כמפורט להלן.

תנאי הזכאות למענק השוטף. הזכאות למענק שוטף בגין שנת מענק מסוימת מותנית בכך שבאותה שנת מענק יתקיימו, במצטבר, כל תנאי הזכאות, כלהלן:

- יחס הלימות הון הליבה, על פי הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים, לא פחת מהיחס שנקבע בתוכנית העבודה לשנת המענק.
- יחס היעילות בפועל, כפי שחושב על בסיס הדוחות הכספיים "סולו" של הבנק לשנת המענק, בניכוי רווחים או הפסדים מיוחדים, לא עלה על יעד אותו יחס יעילות, אשר ייקבע על ידי הדירקטוריון בתחילת שנת המענק, בהתאם לתוכניות העבודה של הבנק.
- הוענק למנהלת הכללית ציון "2" לפחות במדד האיכותי לשנת המענק.

(3) מענקים מיוחדים

3.1 **מענק עבור רווחים או הפסדים מיוחדים.** ועדת התגמול והדירקטוריון יהיו רשאים לקבוע למנהלת הכללית מענק מיוחד, חיובי או שלילי, עבור רווחים או הפסדים מיוחדים. המענק יחושב כהפרש שבין המענק השנתי לשנת המענק לבין המענק השנתי, כפי שהיה מחושב אילו לא נוטרלו רווחים או הפסדים מיוחדים לצורך חישוב המדדים הכמותיים שצויינו לעיל, בתוספת של 20% מההפרש האמור, ובלבד שלא יעלה על 700 אלף ש"ח צמוד למדד. סכום המענק השלילי לא יעלה על גובה הזכאות למענק שנתי.

22. בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

3.2 **מענק עבור תרומה מיוחדת.** בנסיבות חריגות לטובה, בשל אירוע עסקי חריג ו/או תרומה מיוחדת, אשר יוגדרו מראש על ידי הדירקטוריון לפי קריטריונים הניתנים למדידה, יהיו ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק למנהלת הכללית מענק מיוחד, בסכום שלא יעלה על 700 אלף ש"ח, צמוד למדד. המענק עבור התרומה המיוחדת יוענק בכפוף לכל אישור או גילוי שידרש על פי הדין. המענק עבור תרומה מיוחדת לא יוענק יותר מפעם אחת בכל שלוש שנים.

3.3 **מענק בנסיבות מיוחדות.** ועדת התגמול והדירקטוריון רשאים להעניק למנהלת הכללית מענק שנתי בסך כספי שלא יעלה על סך של שתי משכורות חודשיות, אם לא התקיימו תנאי הסף למענק השנתי, ובלבד שהתקיימו שני התנאים המצטברים הבאים:

- ועדת התגמול והדירקטוריון מצאו כי באותה שנה התקיימו נסיבות מיוחדות בבנק עצמו או במערכת הבנקאית בישראל או במצב המקרו כלכלי;
- יחס הלימות ההון הכולל ויחס הון הליבה, על פי הדוחות השנתיים המאוחדים לשנת המענק, לא פחתו מהיחסים המינימליים שנקבעו בהוראות המפקח על הבנקים.

כאמור בסעיף ו' לעיל, נקבעה תקרה לסך התגמול המשתנה בגין שנת מענק מסוימת.

ט. **חוזה ההעסקה של המנהל הכללי לשעבר.** ביום 20 בדצמבר 2010 החליטו ועדת הביקורת של הדירקטוריון והדירקטוריון לאשר את התקשרות הבנק בחוזה עבודה אישי עם המנהל הכללי אשר כיהן עד ליום 19 בפברואר 2014 ("המנכ"ל לשעבר") כמנכ"ל הבנק (סיום יחסי עובד מעביד ביום 31 במרס 2014). תקופתו של החוזה היתה למשך חמש שנים, החל מיום 1 בינואר 2011 (להלן: "תקופת ההסכם"). המנכ"ל לשעבר הועסק במשרה מלאה, ולא היה רשאי לעסוק בעיסוק נוסף בשכר, אלא אם קיבל לכך את הסכמת הדירקטוריון. בתמורה למילוי תפקידו היה המנכ"ל זכאי למשכורת חודשית של 167,500 ש"ח, שהתעדכנה מידי 3 חודשים על פי שיעור עליית מדד המחירים לצרכן, לעומת המדד שפורסם בחודש דצמבר 2010.

המנכ"ל לשעבר היה זכאי למענק שנתי, כמפורט בסעיף קטן ח' להלן. המנכ"ל לשעבר היה זכאי גם לתגמול הנגזר מביצועי מניית הבנק, מסוג פאנטום, כמפורט בביאור 13 ד 1(1). ההסכם כולל גם הוראות בדבר חובות שהוטלו על המנכ"ל לשעבר, וביניהן הוראות בדבר תקופת צינון ואי תחרות של ששה חודשים וחובת שמירה על סודיות.

הבנק נשא בעלות שכר דירה עבור המנכ"ל לשעבר בסכום של עד 90 אלף ש"ח בגין תקופת שכירות שתחל ביום תחילת כהונתו של המנכ"ל בבנק ונמשכה עד ליום 31 באוגוסט 2011. כל תשלומי המס שיחולו על המענק האמור, ככל שיחולו, יגולמו על ידי הבנק וישולמו על חשבון. המנכ"ל לשעבר היה זכאי לימי חופשה, ימי מחלה, דמי הבראה, רכב הולם, הפרשות סוציאליות (פיצויי פיטורין כקבוע בדין, תגמולים, אובדן כושר עבודה וקרן השתלמות) והטבות נוספות.

עם סיום הכהונה זכאי המנכ"ל לשעבר על פי החוזה לפיצויי פיטורין, כקבוע בדין וזאת בנוסף לזכויות ולזכויות שיצטברו לזכותו בגין הפרשות הפנסיוניות שביצע הבנק. בנוסף, זכאי המנכ"ל לשעבר לתקופת הודעה מוקדמת בת 6 חודשים, במהלכה היה זכאי לשכר ותנאים נלווים בהתאם לחוזה עמו (גם אם הבנק החליט שלא לעשות שימוש בשירותיו בתקופה זו או בחלקה) ולתקופת הסתגלות בת 6 חודשים (אם סיום הכהונה יהיה ביוזמת המנכ"ל). בתקופת ההסתגלות זכאי המנכ"ל לשעבר לשכר החודשי ולתנאים הנלווים בהתאם לחוזה ההעסקה, אך לא יהיה זכאי בגינה למענק שנתי כלשהו (או לחלק ממנו).

בתקופה שבין 1 בינואר 2011 ועד 28 בפברואר 2011, המשיך המנכ"ל לשעבר לכהן גם כ-CEO של אי די בי ניו יורק. במהלך התקופה האמורה היה המנכ"ל לשעבר זכאי לשכר בהיקף של 80% משכרו החודשי בבנק. שכרו החודשי מהבנק, כאמור, נוכח בתקופה האמורה מהשכר לו היה זכאי מהחברה הבת. (בהתאם, שכרו החודשי ברוטו מהחברה הבת הסתכם בסך של כ-104,000 ש"ח).

י. ביום 23 במאי 2006 התקשר הבנק (אשר לאחר מכן העביר את זכויותיו לבנק מרכזית דיסקונט) עם צד ג', שהינו הבעלים של מרכז מסחרי בביתר עילית, על מנת לשכור ממנו שטח של כ-250 מ"ר, לצורך פתיחת סניף. כחודש לאחר מכן מכר אותו צד ג' את המרכז המסחרי לחברה אשר מר מתיו ברונפמן מחזיק 35% ממניותיה. דמי השכירות שנקבעו היו בסך של 20 דולר למ"ר לחודש צמודים למדד מיום החתימה, ותקופת השכירות היתה חמש שנים. קיימת אופציה לשוכר להאריך את ההסכם בשתי תקופות בנות 5 שנים כל אחת. דמי הניהול משולמים בהתאם לעלויות בפועל. לקראת תום תקופת השכירות הוארך ההסכם לתקופה בת חמש שנים. דמי השכירות לתקופה הנוספת עלו, בהתאם לתנאי ההסכם, בשיעור של 20%. שאר תנאי השכירות נותרו ללא שינוי.

יא. הבנק התחייב לשלם בזמן הפרעון, במישרין, לבעלי כתבי התחייבויות נדחים של דיסקונט מנפיקים בע"מ את סכומי הקרן בתוספת ריבית והצמדה שנצברו עליהם. ההתחייבות הינה בגין פרעון כתבי התחייבויות נדחים שתמורתם הופקדה בבנק. סכום ההתחייבות האמורה ליום 31 בדצמבר 2013, הגיע ל-7,339 מיליון ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2012 - 7,482 מיליון ש"ח).

יב. הבנק ובנק מרכזית דיסקונט נתנו התחייבויות לבורסה לניירות ערך בתל-אביב ולמסלקת מעו"ף כאמור בביאור 19 ג 4 ובביאור 19 ג 5.

22. בעלי עניין וצדדים קשורים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (המשך)

- יג.** במסגרת ההתחייבות שנתן הבנק לויזה אירופה ולמסטרקארד, כאמור בביאור 19 ג' 10 א' ו-ב'. נכללו גם חברות מוחזקות של הבנק.
- יד.** לעניין שיפויים לבעלי עניין וצדדים קשורים ולפרטים בדבר הסדרים לביטוח, פטור ושיפוי דירקטורים בבנק או שמונו על ידי הבנק לכהן בחברות בת מסוימות, ובכלל זה שני נושאי משרה לשעבר, שכינהו כדירקטורים בחברות מאוחדות, שבמועדים הרלבנטיים היו בעלי שליטה בבנק (וכיום הם בעלי עניין בו), ראו ביאור 19 ג' 8, סעיפים יד' ו-טו'.
- טו.** בעת מתן היתר השליטה בבנק קיבל מר מילשטיין, אחד מבעלי השליטה בבנק באותו מועד ועד ליום 3 בדצמבר 2013 (ומאז, בעל עניין בבנק), פטור מלדווח על תאגידים הקשורים לו לעניין הוראת ניהול בנקאי תקין 312, עסקי תאגיד בנקאי עם אנשים קשורים, בכפוף לתנאים מסויימים.
- לאור האמור, הודיע הפיקוח על הבנקים כי הבנק יקבל ממר מילשטיין את הפרטים הבאים לגבי תאגידים הקשורים לו, אשר עשויים להיחשב כבעלי עניין או כצדדים קשורים של הבנק, אף לעניין הדוח הכספי לציבור:
- הצהרה בכתב ממר מילשטיין בכל שנה, כחודש לפי מועד פרסום הדוח הכספי לציבור, לפיה:
 - (1) מר מילשטיין, זוגתו, ילדיו, בני זוגם ותאגידים המוחזקים על ידם ואשר הינם בעלי עניין בבנק או צדדים קשורים של הבנק לא ביצעו כל עסקה עם הבנק בשלוש השנים החולפות שהסתיימו במועד הדיווח, או לחילופין על פרטי כל העסקאות שבוצעו כאמור.
 - (2) לסוף שנת הדיווח ולסוף שנת הדיווח הקודמת אין למר מילשטיין, לזוגתו, ילדיו, בני זוגם ותאגידים המוחזקים על ידם ואשר הינם בעלי עניין בבנק או צדדים קשורים של הבנק כל חובות ואין להם כל פיקדון או יתרת זכות אחרת בבנק דיסקונט או בתאגיד בשליטתו, או לחילופין פרטי כל חבות או פיקדון כאמור.
 - מעבר לאמור לעיל, מר מילשטיין ידווח באופן מיידי למזכירות הבנק ולחשבונאי הראשי של הבנק על כל עסקה או חבות כאמור שלו, זוגתו, ילדיו, בני זוגם ותאגידים המוחזקים על ידם ואשר הינם בעלי עניין בבנק או צדדים קשורים של הבנק.
 - לעניין סעיף זה, בעלי עניין וצדדים קשורים כהגדרת מונחים אלה בהוראות הדיווח לציבור.
 - בדיווח לציבור יינתן גילוי נאות להסדר זה.
- הבנק קיבל ממר מילשטיין הצהרה כנדרש.
- טז.** ביום 6 ביולי 2008, אישר הדירקטוריון, לאחר שהתקבל אישור ועדת הביקורת, תשלום גמול שנתי וגמול השתתפות בשיבה לדירקטורים חיצוניים ודירקטורים אחרים המכהנים ושיכיהנו בבנק (למעט יו"ר הדירקטוריון), בגובה "הסכום המירבי" הקבוע בתוספת השניה ובתוספת השלישית לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000, כפי שתוקנו בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני) (תיקון), התשס"ח-2008, על פי דרגת הבנק. הגמול המעודכן האמור שולם רטרואקטיבית, מיום 1 באפריל 2008, או מיום תחילת כהונתו של דירקטור, לפי המאוחר.
- יז.** תנאי העסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים
- עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים נעשו כולן במהלך עסקים רגילי ובתנאים הדומים לתנאי העסקאות עם גופים שאינם קשורים לבנק ולחברות המאוחדות שלו. הריבית המחויבת והריבית המשולמת בגין יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים הינן בשיעורים הרגילים בעסקאות במהלך העסקים הרגילי עם צדדים שאינם קשורים לבנק.
- יח.** לפרטים בדבר תוכנית אופציות לחברי הנהלת הבנק, שהם חלק מאנשי המפתח הניהוליים בבנק, ראו ביאור 13 ד' (2) ו-3). לפרטים בדבר תוכנית תגמול לחברי הנהלת הבנק, ראו ביאור 16 ט'. לפרטים בדבר מדיניות התגמול לנושאי משרה בבנק, ראו ביאור 16.

2.3. הכנסות והוצאות ריבית

הבנק			מאוחד		
2011	2012	2013	2011	2012	2013
במיליוני שקלים חדשים					
א. הכנסות ריבית^(א)					
4,605	4,066	3,610	6,469	5,937	5,372
מאשראי לציבור					
40	24	38	40	26	41
מאשראי לממשלות					
455	368	154	512	415	175
מפקדונות בבנק ישראל ומזומנים					
69	69	26	85	64	53
מפקדונות בבנקים					
5	7	4	6	7	4
מניירות ערך שושאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
580	741	648	1,278	1,360	1,143
מאיגרות חוב ^(ב)					
1	⁽⁴⁾ 11	14	23	⁽⁴⁾ 38	34
מנכסים אחרים					
5,755	5,286	4,494	8,413	7,847	6,822
סך-כל הכנסות הריבית					
ב. הוצאות ריבית^(א)					
(2,375)	(2,150)	(1,530)	(2,452)	(2,254)	(1,522)
על פקדונות הציבור					
(3)	(2)	(1)	(9)	(11)	(10)
על פקדונות הממשלה					
(84)	(61)	(36)	(123)	(98)	(66)
על פקדונות מבנקים					
-	-	-	(243)	(227)	(164)
על ניירות ערך ששושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר					
(341)	(274)	(281)	(921)	(789)	(802)
על כתבי התחייבויות נדחים					
(28)	⁽⁴⁾ (4)	(7)	(48)	⁽⁴⁾ (9)	(8)
על התחייבויות אחרות					
(2,831)	(2,491)	(1,855)	(3,796)	(3,388)	(2,572)
סך-כל הוצאות הריבית					
2,924	2,795	2,639	4,617	4,459	4,250
סך הכנסות ריבית, נטו					
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים על הכנסות והוצאות ריבית:					
(22)	(28)	60	(23)	(28)	60
הכנסות ריבית ⁽³⁾					
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאיגרות חוב:					
116	116	136	279	260	270
מוחזקות לפדיון					
389	554	441	905	1,019	796
זמינות למכירה					
75	71	71	94	81	77
למסחר					
580	741	648	1,278	1,360	1,143
סך-הכל כולל בהכנסות ריבית הערות:					
-	-	-	85	67	41
(1) הכנסות מימון מניירות ערך מגובי משכנתא (MBS) - במיליוני דולר					
-	-	-	306	258	148
(2) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.					
(3) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיף משנה א.					
(4) סוג מחדש, ראו ביאור 1 ג' 5.2.					

24. הכנסות מימון שאינן מריבית

הבנק			מאוחד		
2011	2012	2013	2011	2012	2013
במיליוני שקלים חדשים					
א. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר					
1. מפעילות במכשירים נגזרים					
(120)	(361)	(589)	(160)	(367)	(607)
הוצאות נטו, בגין מכשירים נגזרים ALM ⁽³⁾					
(120)	(361)	(589)	(160)	(367)	(607)
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים					
2. מהשקעה באיגרות חוב:					
-	-	-	3	-	-
רווחים ממכירת איגרות חוב מוחזקות לפידיון					
93	215	333	153	336	420
רווחים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה					
(4)	(2)	-	(11)	(12)	(9)
הפסדים ממכירת איגרות חוב זמינות למכירה					
(14)	-	(3)	(22)	(17)	(21)
הפרשה לירידת ערך של איגרות חוב זמינות למכירה					
75	213	330	123	307	390
סך הכל מהשקעה באיגרות חוב					
(401)	245	599	(76)	265	642
3. הפרשי שער, נטו					
4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות:					
-	6	-	112	75	108
רווחים ממכירת מניות זמינות למכירה					
-	-	(6)	-	-	(8)
הפסדים ממכירת מניות זמינות למכירה					
-	-	-	(20)	(11)	(12)
הפרשה לירידת ערך של מניות זמינות למכירה					
-	-	-	6	18	26
דיבידנד ממניות זמינות למכירה					
-	-	-	48	-	23
רווח ממכירת מניות ופעילות של חברות מוחזקות					
-	-	-	(4)	-	-
הפסד ממכירת מניות של חברות מוחזקות					
-	6	(6)	142	82	137
סך הכל מהשקעה במניות					
53	-	28	46	(1)	30
5. רווחים (הפסדים), נטו בגין הלוואות שנמכרו					
(393)	103	362	75	286	592
סך כל הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר					
ב. הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר⁽⁴⁾:					
2	8	10	4	34	30
הכנסות נטו בגין מכשירים נגזרים אחרים					
24	27	7	20	34	10
רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של איגרות חוב למסחר, נטו ⁽¹⁾					
(1)	(6)-	(6)-	(1)	(2)	(6)-
הפסדים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של מניות למסחר, נטו ⁽²⁾					
25	35	17	23	66	40
סך הכל מפעילויות מסחר⁽⁵⁾					
פירוט על הכנסות מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרת מסחר, לפי חשיפת סיכון:					
23	26	7	17	56	22
חשיפת ריבית					
-	-	-	1	-	8
חשיפת מטבע חוץ					
2	9	10	5	10	10
חשיפת למניות					
25	35	17	23	66	40
סך הכל לפי חשיפת סיכון					
(368)	138	379	98	352	632
סך כל הכנסות מימון שאינן מריבית					
הערות:					
(4)	4	(1)	(3)	6	(3)
(1) מזה, חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים לאיגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן					
(2) מזה, חלק הרווחים (ההפסדים) הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן – נמוך מ-1 מיליון ש"ח.					
(3) מכשירים נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.					
(4) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות מסחר.					
(5) להכנסות ריבית מהשקעה באיגרות חוב למסחר, ראו ביאור 23 לעיל.					
(6) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.					

25. עמלות

הבנק			המאוחד			
2011	2012	2013	2011	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים						
388	369	353	(¹)619	(¹)605	591	ניהול חשבון
99	90	136	922	924	917	כרטיסי אשראי
210	196	191	300	288	305	פעילות בניירות ערך ובמכשירים נגזרים מסוימים
88	93	109	102	100	116	עמלות הפצת מוצרים פיננסיים
-	-	-	(¹)30	(¹)21	17	ניהול, תפעול ונאמנות לגופים מוסדיים
159	213	190	258	311	288	טיפול באשראי
85	80	101	113	108	129	הפרשי המרה
47	45	43	57	55	53	פעילות סחר חוץ
14	15	14	16	18	17	הכנסות נטו משירות תיקי אשראי
117	115	125	181	174	180	עמלות מעסקי מימון
53	52	50	72	81	91	עמלות אחרות
1,260	1,268	1,312	2,670	2,685	2,704	סך-כל העמלות

הערה:

(1) סווג מחדש, בתוך הביאור.

26. הכנסות אחרות

הבנק			המאוחד			
2011	2012	2013	2011	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים						
5	6	8	-	-	-	דמי ניהול מחברות מאוחדות
34	162	151	41	178	163	רווחים מקופות פיצויים
-	8	1	35	31	5	רווח הון ממכירת בניינים וציוד
-	(1)	-	-	(4)	(5)	הפסד הון ממכירת בניינים וציוד
6	3	2	6	3	2	ביטול הפרשה לירידת ערך בניינים וציוד
125	55	58	87	12	18	הכנסות אחרות
170	233	220	169	220	183	סך-כל הכנסות האחרות

פרטים נוספים:

בשנת 2011 נחתם הסכם ליישוב דרישות של הבנק וחברה מאוחדת מחברת ביטוח. בגין האמור נרשמה בשנת 2011 הכנסה בסך של 74 מיליון ש"ח, מרביתה בסעיף הכנסות תפעוליות אחרות.

27. משכורות והוצאות נלוות

הבנק			המאוחד			
2011	2012	2013	2011	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים						
1,511	1,394	1,547	2,317	⁽³⁾ 2,253	2,410	משכורות
(4)	1	(3)	(4)	1	(3)	הוצאה הנובעת מעסקאות תשלום מבוסס מניות ⁽¹⁾
332	396	390	516	⁽³⁾ 561	483	פיצויים, פנסיה, קרן השתלמות, יובלות, חופשות, תגמולים והטבות לגמלאים
353	381	437	469	508	577	ביטוח לאומי ומס שכר
56	47	43	124	121	130	הוצאות נלוות אחרות
-	-	-	22	-	22	השלמת עתודות בגין הוצאות נלוות עקב שינויים בשכר בשנת החשבון
-	-	-	22	-	-	הוצאות פרישה מרצון ⁽²⁾
2,248	2,219	2,414	3,466	3,444	3,619	סך-כל המשכורות וההוצאות הנלוות
16	16	14	456	464	383	מזה: משכורות והוצאות נלוות בחו"ל

הערות:

- (1) ראו ביאור 13 ד'.
- (2) כולל מס שכר.
- (3) סווג מחדש, בתוך הביאור.

28. הוצאות אחרות

הבנק			המאוחד			
2011	2012	2013	2011	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים						
56	63	68	198	220	220	פרסום
62	65	65	125	123	121	תקשורת
⁽¹⁾ 55	⁽¹⁾ 53	43	⁽¹⁾ 117	⁽¹⁾ 123	106	מחשב
21	18	19	36	32	32	משרדיות
10	9	6	66	56	50	ביטוח
78	70	61	166	151	133	שירותים מקצועיים
7	5	6	17	14	14	שכר חברי דירקטוריון
10	12	10	15	15	14	הדרכה והשתלמויות
28	29	29	143	156	157	עמלות
105	103	140	284	234	305	אחרות
432	427	447	1,167	1,124	1,152	סך-כל ההוצאות האחרות

הערה:

- (1) סווג מחדש, ראו ביאור 1 ג' 5.2.

29. הפרשה למסים על הרווח

א. הרכב הסעיף

הבנק			המאוחד			
2011	2012	2013	2011	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים						
18	181	235	289	490	501	מסים שוטפים בגין שנת החשבון ⁽²⁾
(92)	(69)	(140)	(92)	(69)	(141)	מסים שוטפים בגין שנים קודמות
(74)	112	95	197	421	360	סך-כל המסים השוטפים
בתוספת (בניכוי):						
(102)	(75)	(141)	(153)	(104)	(176)	מסים נדחים בגין שנת החשבון
63	84	115	70	90	121	מסים נדחים בגין שנים קודמות
(39)	9	(26)	(83)	(14)	(55)	סך-כל המסים הנדחים⁽¹⁾
(113)	121	69	114	407	305	סך-כל ההפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח מפעולות רגילות
(30)	(16)	4	14	75	74	מזה : הפרשה למסים (חסכון במס) בחו"ל

הערות:

(1) מסים נדחים:

הבנק			המאוחד			
2011	2012	2013	2011	2012	2013	
במיליוני שקלים חדשים						
36	28	19	17	10	5	יצירה והיפוך של הפרשים זמניים
(75)	(19)	(45)	(100)	(24)	(60)	שינוי בשיעור המס
(39)	9	(26)	(83)	(14)	(55)	סך-כל המסים הנדחים
3	-	-	14	9	10	(2) מתוכם סכום הטבה הנובע מהפסד לצורך מס, זיכוי מס או הפרש זמני מתקופה קודמת שלא הוכר בעבר ואשר שימש להפחתת הוצאות מסים שוטפים

29. הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ב. התאמה בין סכום המס התיאורטי שהיה חל אילו הרווח היה מתחייב במס לפי שיעור המס הסטטורי החל על תאגיד בנקאי בישראל, לבין הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות כפי שנזקפה בדוח רווח והפסד:

הבנק			המאוחד			
2011	2012	2013	2011	2012	2013	
34.48%	35.53%	36.22%	34.48%	35.53%	36.22%	שיעור המס החל על בנק בישראל
במיליוני שקלים חדשים						
(49)	105	129	321	413	424	סכום המס על בסיס שיעור המס הסטטוטורי
מס (חיסכון במס) בגין:						
-	-	-	(87)	15	(5)	הכנסות חברות בת בחו"ל
8	15	8	5	13	(4)	הכנסות פטורות ובעלות שיעור מס מוגבל
-	-	-	-	(1)	1	הפרשי פחת, תיאום פחת ורווח הון
31	-	-	31	-	-	השפעת החסכון במס שכר בגין הפסדים שוטפים
21	8	14	29	15	14	הוצאות אחרות לא מוכרות
(3)	-	-	(17)	(9)	(10)	הפסדים והפרשי עיתוי (ניצול), נטו שלא נרשם בגינם מסים נדחים
(81)	(22)	(57)	(106)	(27)	(72)	שינוי יתרת מסים נדחים עקב שינוי בשיעור המס
(41)	6	(34)	(37)	9	(32)	מסים בגין שנים קודמות
-	9	9	3	12	12	סכומים נוספים לשלם על חובות בעייתיים
1	-	-	(28)	(33)	(23)	הכנסות של חברות בת בישראל
(113)	121	69	114	407	305	הפרשה למסים (חיסכון במס) על ההכנסה

- ג. (1) לבנק הוצאו שומות סופיות עד וכולל שנת המס 2009. בגין שנת 2010 הוצאה לבנק שומה בהסכמה, למעט נושא אחד שלגביו הוסכם שהבנק יגיש השגה. שומות ניכויים לשנים 2008 ו-2009 הוצאו בהסכמה בין הצדדים, למעט סעיף אחד, עליו הבנק חולק ובגינו הוגשה השגה.
- (2) עקב סגירת שומת המס לשנים 2009-2010, בוטלו בשנת 2013 הפרשות עודפות למס, בסך של 31 מיליון ש"ח. עקב סגירת שומת המס לשנים 2006-2007, בוטלו בשנת 2011 הפרשות עודפות למס, בסך של 41 מיליון ש"ח.
- (3) לחברות המאוחדות העיקריות שומות סופיות, או כאלה שנחשבות כסופיות, לשנים בין 2006 ועד 2009.
- ד. יתרת ההפסדים והניכויים המועברים לצרכי מס והפרשי עיתוי, שלא נרשמו בגינם מסים נדחים לקבל, נטו ליום 31 בדצמבר 2013 במאוחד 173 מיליון ש"ח. (31 בדצמבר 2012 - 203 מיליון ש"ח).
- ה. ביום 9 בפברואר 2000 הועברו מניות הבנק בחברת אי די בי ניו יורק לדיסקונט בנקורפ אינק. (להלן: "בנקורפ") חברת אחזקות בבעלות ושליטה מלאה של הבנק, שהוקמה במדינת דלאוור בארה"ב. העברת המניות לבנקורפ נעשתה לפי ערכן בספרי הבנק בתמורה להקצאת מניות בבנקורפ. העברת המניות נעשתה בהתאם להוראות סעיף 104 א' לפקודת מס הכנסה. הבנק התחייב לשלם מס בישראל בגין מכירת מניות אי די בי ניו יורק שהועברו לבנקורפ, אם וכאשר תימכרנה. הבנק המציא לנציבות מס הכנסה כתב ערבות לתשלום המס כאמור.
- ו. **התחייבויות מסים נדחים שלא הוכרו**
- ליום 31 בדצמבר 2013, לא נכללו התחייבויות מסים נדחים, בסך של 358 מיליון ש"ח, בגין הפרשים זמניים, בסך של 1,391 מיליון ש"ח, המתייחסים להשקעה בחברות בת, מאחר ואין בכוונת הבנק לממשן בעתיד הנראה לעין.

29. הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ז. פריטים שבגינם לא הוכרו נכסי מסים נדחים

נכסי מסים נדחים לא הוכרו בגין הפריטים הבאים:

הבנק		המאוחד	
31 בדצמבר			
2012	2013	2012	2013
במיליוני שקלים חדשים			
-	-	1	1
1	1	50	45
1	1	51	46

ח. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים:

1. המאוחד

עתודה למסים נדחים				מסים נדחים לקבל			
שיעור מס ממוצע		יתרה		שיעור מס ממוצע		יתרה	
2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
במיליוני שקלים				במיליוני שקלים			
באחוזים		חדשים		באחוזים		חדשים	
-	-	-	-	35.9	37.7	704	679
-	-	-	-	35.8	37.6	428	489
-	-	-	-	35.5	37.5	114	120
-	-	-	-	25.0	26.5	71	57
-	-	-	-	35.5	36.2	247	337
37.3	29.8	4	13	-	-	-	-
33.9	35.3	191	178	-	-	-	-
-	-	-	-	31.8	34.4	46	56
34.8	11.6	74	5	-	-	-	-
34.2	33.3	269	196	35.0	36.8	1,610	1,738

2. הבנק

עתודה למסים נדחים				מסים נדחים לקבל			
שיעור מס ממוצע		יתרה		שיעור מס ממוצע		יתרה	
2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
במיליוני שקלים				במיליוני שקלים			
באחוזים		חדשים		באחוזים		חדשים	
-	-	-	-	35.9	37.7	545	506
-	-	-	-	35.9	37.7	368	418
-	-	-	-	35.9	37.7	73	73
-	-	-	-	25.0	26.5	71	57
-	-	-	-	-	-	-	-
34.2	35.7	166	153	-	-	-	-
-	-	-	-	35.9	37.7	24	40
34.8	11.2	74	4	-	-	-	-
34.4	34.0	240	157	34.9	36.9	1,081	1,094

29. הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ט. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים (המשך):

התנועה בנכסים והתחייבויות המסים הנדחים מיוחסת לפריטים הבאים:

1. המאוחד

סך הכל	ניכויים מועברים לצורך מס אחרים	התאמת נכסים לא הטבות לעובדים	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	השקעות בחברות פעילות בחו"ל	ריבית וניירות ערך	הפרשה להפסדי אשראי	במיליוני שקלים חדשים	
							2013	2012
יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1								
1,341	46	71	542	(191)	247	(74)	(4)	704
בינואר 2013								
65	9	(17)	40	22	7	82	(18)	(60)
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד								
60	1	3	27	(9)	-	-	3	35
השפעת השינוי בשיעור המס								
98	-	-	-	-	105	(13)	6	-
שינויים אשר נזקפו להון								
(13)	-	-	-	-	(13)	-	-	-
התאמות מתרגום דוחות כספיים								
(9)	-	-	-	-	(9)	-	-	-
העברה לנכסים המסווגים כמוחזקים למכירה								
יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31								
1,542	56	57	609	(178)	337	(5)	(13)	679
בדצמבר 2013⁽¹⁾⁽²⁾								
1,738	56	57	609	-	337	-	-	679
(1) נכס מס נדחה								
(177)								
יתרות הניתנות לקיזוז								
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013								
(19)	-	-	-	(16)	-	(1)	(2)	-
(2) התחייבות מס נדחה								
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013								
(19)								
יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1								
1,402	49	108	511	(200)	287	(61)	(5)	713
בינואר 2012								
5	(4)	(37)	19	13	(12)	4	47	(25)
שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד								
25	1	-	12	(4)	-	-	-	16
השפעת השינוי בשיעור המס								
(81)	-	-	-	-	(18)	(17)	(46)	-
שינויים אשר נזקפו להון								
(10)								
התאמות מתרגום דוחות כספיים								
יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31								
1,341	46	71	542	(191)	247	(74)	(4)	704
בדצמבר 2012⁽¹⁾⁽²⁾								
1,610	46	71	542	-	247	-	-	704
(1) נכס מס נדחה								
(255)								
יתרות הניתנות לקיזוז								
נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2012								
(14)	-	-	-	(14)	-	-	-	-
(2) התחייבות מס נדחה								
התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2012								
(14)								

29. הפרשה למסים על הרווח (המשך)

ט. יתרות מסים נדחים לקבל ועתודה למסים נדחים (המשך):

התנועה בנכסים והתחייבויות המסים הנדחים מיוחסת לפריטים הבאים (המשך):

2. הבנק

סך הכל	ניכויים מועברים לצורך מס אחרים	הטבות לעובדים	התאמת נכסים לא כספיים בני פחת	השקעות בחברות מוחזקות	ריבית וניירות ערך	הפרשה להפסדי אשראי	
במיליוני שקלים חדשים							
841	24	71	441	(166)	(74)	545	יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2013
64	15	(17)	28	21	83	(66)	שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
45	1	3	22	(8)	-	27	השפעת השינוי בשיעור המס
(13)	-	-	-	-	(13)	-	שינויים אשר נזקפו להון
937	40	57	491	(153)	(4)	506	יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013⁽¹⁾⁽²⁾
1,094	40	57	491	-	-	506	(1) נכס מס נדחה
(141)							יתרות הניתנות לקיזוז
953							נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013
(16)	-	-	-	(16)	-	-	(2) התחייבות מס נדחה
(16)							התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2013
861	23	108	415	(176)	(61)	(2)	554 יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 1 בינואר 2012
(23)	1	(37)	17	14	4	-	(22) שינויים אשר נזקפו לרווח והפסד
18	-	-	9	(4)	-	-	13 השפעת השינוי בשיעור המס
(15)	-	-	-	-	(17)	2	- שינויים אשר נזקפו להון
841	24	71	441	(166)	(74)	-	545 יתרת הנכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2012⁽¹⁾⁽²⁾
1,081	24	71	441	-	-	-	545 (1) נכס מס נדחה
(226)							יתרות הניתנות לקיזוז
855							נכס מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2012
(14)	-	-	-	(14)	-	-	(2) התחייבות מס נדחה
(14)							התחייבות מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2012

י. שינויי חקיקה בתחום המסים

שנת 2011. ביום 14 ביולי 2009 אישרה הכנסת את חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, אשר קבע, בין היתר, הפחתה של שיעור מס חברות, עד לשיעור של 18% בשנת המס 2016 ואילך. בעקבות התיקון האמור, שיעור המס הסטטוטורי על תאגידים בנקאיים עמד על 34.48% בשנת 2011.

ביום 5 בדצמבר 2011 אישרה הכנסת את החוק לתיקון נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011, אשר מיישם את פרק המיסוי בדוח ועדת טרכטנברג. בהתאם לחוק בוטלה הפחתת המס, אשר נקבעה בחוק ההתייעלות הכלכלית, כאמור לעיל, ושיעור מס חברות החל משנת 2012 ואילך עומד על 25%.

המיסים השוטפים לשנים 2010-2011 חושבו בהתאם לשיעורי המס כפי שנקבעו בחוק ההתייעלות הכלכלית. יתרות המיסים הנדחים ליום 31 בדצמבר 2011 חושבו בהתאם לשיעור המס החדש כפי שנקבע בחוק לתיקון נטל המס, בהתאם לשיעור המס שהיה צפוי במועד ההיפוך. השפעת השינוי בשיעור המס על הדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2011 התבטאה בגידול ביתרת המיסים הנדחים (בהשוואה למצב המיסוי ללא שינויי החקיקה) בסך של 164 מיליון ש"ח, ובגידול באותו סכום ברווח לתקופה.

29. הפרשה למסים על הרווח (המשך)

שנת 2012. ביום 13 באוגוסט 2012, פורסם החוק לצמצום הגירעון ולשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2012 (להלן: "החוק"). במסגרת החוק נקבעו מספר שינויים בתחומי המיסוי, ובכלל זה העלאת שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה מהמעסיקים. החל מחודש ינואר 2013 עלה שיעור דמי הביטוח הלאומי הנגבה מהמעסיקים בגין חלק השכר העולה על 60% מהשכר הממוצע במשק, משיעור של 5.9% באותו מועד לשיעור של 6.5%. בחודש ינואר 2014 עלה השיעור האמור לשיעור של 7% ובחודש ינואר 2015 יעלה השיעור האמור לשיעור של 7.5%.

ביום 2 באוגוסט 2012, פורסם צו מס ערך מוסף אשר מעדכן את שיעור מס ערך מוסף, בגין עסקה ויבוא טובין, כך שיעמוד על 17% החל מיום 1 בספטמבר 2012.

ביום 30 באוגוסט 2012, פורסם ברשומות צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים)(תיקון), התשע"ב-2012, על פיו עלו מס שכר ומס רווח, החל מיום 1 בספטמבר 2012, לשיעור של 17%.

כתוצאה מהתיקון האמור, שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים עלה בשנת 2012 לשיעור של 35.53%, ומשנת 2013 ואילך יעלה לשיעור של 35.9%. בנוסף, שיעור מס שכר אשר חל על מוסדות כספיים עלה לשיעור של 17% לגבי השכר המשתלם בעד עבודה מחודש ספטמבר 2012 ואילך, וזאת במקום שיעור של 16% לשנת 2012 ו-15.5% לשנת 2013 ואילך.

בדוחות הכספיים נרשם גידול ביתרת נכסי מסים נדחים, וכתוצאה מכך נרשמה בשנת 2012 הכנסה בסך של כ-25 מיליון ש"ח. במקביל, גדלו תשלומי המס השוטפים (מס רווח ומס שכר) והתשלומים לביטוח הלאומי, של הבנק ושל חברות הבת בארץ ושאר הוצאות הבנק, בגין העליה בשיעור המע"מ.

שנת 2013. ביום 27 במאי 2013 חתם שר האוצר על צו מס ערך מוסף (שיעור המס על עסקה ועל יבוא טובין)(תיקון), התשע"ג-2013, לפיו שיעור המע"מ יהיה 18% החל מיום 2 ביוני 2013.

ביום 2 ביוני 2013 פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים)(תיקון), התשע"ג-2013. בהתאם לצו, מס שכר יעלה לשיעור של 18% והוא יחול על שכר שישולם בעד עבודה בחודש יוני 2013 ואילך. בנוסף, מס רווח יעלה לשיעור של 18% והוא יחול על החלק היחסי של הרווחים בשנת 2013.

ביום 30 ביולי 2013 אישרה הכנסת את החוק לשינוי סדרי עדיפויות לאומיים (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנים 2013 ו-2014), התשע"ג-2013, במסגרתו הועלה מס החברות ל-26.5%, מיום 1 בינואר 2014.

תיקוני החקיקה צבויים להגדיל את תשלומי המס השוטפים של הבנק ושל חברות הבת בארץ, חלקם באופן מיידי (מס שכר, מס רווח ומע"מ בגין רכישת שירותים ומוצרים) וחלקם מתחילת שנת 2014 (מס חברות).

בעקבות העלאת שיעורי המס כאמור, עלה שיעור המס הסטטוטורי בשנת 2013 משיעור של 35.89% לשיעור של 36.22%. מתחילת שנת 2014 יעלה שיעור המס הסטטוטורי לשיעור של 37.71%.

בעקבות העליה בשיעור מס שכר, חישוב הבנק מחדש את התחייבויותיו לתשלום זכויות עובדים מסימות. עדכון החישוב כאמור, הגדיל את הפרשות הבנק ובנק מרכזית לדיסקונט ליום 30 ביוני 2013, בגין התחייבויות אלה, בסך של כ-13 מיליון ש"ח. במקביל, נוכח הגידול בשיעור המס הסטטוטורי בשנת 2013, עדכנו הבנק ובנק מרכזית לדיסקונט את שיעורי המס לפיהם מחושבות הפרשות למסים נדחים. עדכון ההפרשות כאמור הקטין את הוצאות המס ליום 30 ביוני 2013 בסך של כ-22 מיליון ש"ח.

השינוי בשיעור מס חברות, הגדיל את יתרת מסים נדחים לקבל ליום 30 בספטמבר 2013, בסכום של כ-45 מיליון ש"ח, ובאותו סכום את הרווח לרבעון השלישי של השנה (מחושב על היתרות ליום 30 ביוני 2013).

י.א. מיזוג בין הבנק לבין בנק דיסקונט למשכנתאות בע"מ (בדמ"ש)

השלכות מס עתידיות של המיזוג. בעקבות המיזוג יחולו על הבנק מגבלות לתקופה של שנתיים המתחילה מתום שנת המס שבה חל המיזוג ("התקופה הנדרשת"), אשר עיקריהן כדלקמן:

- במהלך התקופה הנדרשת מותר לבעל השליטה למכור עד 10% ממניות הבנק אשר הוא מחזיק במועד המיזוג, ניתן לבצע הקצאה פרטית של מניות הבנק לצד שלישי עד לשיעור של 20% מהון המניות לאחר ההקצאה וכן ניתן לבצע הנפקה לציבור, ובלבד שבמהלך התקופה הנדרשת לא יפחתו זכויותיו של בעל השליטה בבנק מ-51% מכל אחת מהזכויות בבנק.
- מרבית הנכסים הקבועים (מעל 50%) שהיו בידי הבנק ובדמ"ש לא ימכרו בתקופה הנדרשת (למעט מכירה שלא מרצון), וייעשה בהם שימוש מקובל במהלך עסקי הבנק.

29. הפרשה למסים על הרווח (המשך)

יצוין כי אי עמידה במגבלות המוטלות על הבנק ו/או על בעל השליטה בו ו/או בתנאי אישור מס הכנסה, עלולה להביא לכך שמהלך המיזוג האמור ייחשב כאירוע מס, משמע יבוטלו ההטבות למפרע, והחברות המתמזגות תחוייבנה במיסים ובתשלומי החובה שניתן להם פטור מהם בתוספת הפרשי הצמדה וריבית ממועד המיזוג. יצוין, כי התנאים שלעיל מנויים בפקודה, וכי יתכנו שינויים בתנאים אלה בהתאם להנחיה מקדמית שתיתן, ככל שתיתן.

החלטת רשות המסים. ביום 10 במאי 2012, נחתמה החלטת רשות המסים ("החלטת המיסוי"), בענין מיזוג בדמ"ש לתוך הבנק – מיזוג לפי סעיף 103 לפקודה (דהיינו, מיזוג פטור), לפיה, בכפוף להתקיימות התנאים המפורטים בפקודה ובהחלטת המיסוי, פרטי תוכנית המיזוג, כפי שנמסרו בבקשה שהוגשה לרשות המסים, עומדים בתנאים הקבועים בסעיפים 103ג(1) ו-7 לפקודה, ומועד המיזוג יהיה ביום 31 בדצמבר 2011.

להלן תנאי החלטת המיזוג:

- בהחלטת המיזוג הובהר, למען הסר ספק, כי לא יוקצו בשל המיזוג זכויות חדשות בבנק לבעלי המניות בו. לפיכך, בעת מכירת המניות של הבנק, לא תיווסף למחיר המקורי של המניות כאמור, עלות ההשקעה במניות בדמ"ש.
- כמו כן, על הנכסים המועברים לבנק יחולו הוראות סעיף 103 לפקודה, ולא ייוחס להם סכום נוסף מעבר למחיר המקורי, כפי שהיה בבדמ"ש.
- עוד הובהר, למען הסר ספק, כי סכומים שהוצאו לשם רכישת הזכויות בבדמ"ש, לרבות הזכויות שנרכשו בהצעת הרכש משנת 2007 (במסגרתה רכש הבנק את מניות בדמ"ש שהוחזקו אז בידי הציבור), לא יותרו בניכוי ו/או בקיזוז, לא ירשמו כנכס לצרכי מס, לא ינתנו כמחיר מקורי נוסף ולא יתנתן בגיין הפחתה כלשהי.
- הוסכם, כי כל הוצאה או ניכוי שנצברו בבדמ"ש ו/או בבנק עד למועד המיזוג ולא הותרו לצרכי מס עד למועד זה (להלן: "ההוצאות"), ואילו היו מותרים בניכוי היה נוצר הפסד למועד המיזוג, ייחשבו כחלק מהפסדי בדמ"ש ו/או הבנק לפי העניין, עד למועד המיזוג, ויחולו עליהם הוראות סעיף 103 לפקודה, כל זאת אם הותרו בניכוי לצרכי מס בתוך שנתיים ממועד המיזוג.
- לעניין זה, "הוצאה או ניכוי שנצברו" – כל הפרשה, למעט חובות פגומים כפי שנקבעו בהסכם עקרונות חובות פגומים מיום 14 בפברואר 2012.
- בהחלטה הובהר כי אין באמור לעיל כדי לגרוע מהוראות סעיף 103 לפקודה. כמו כן, הובהר כי אין בהחלטת המיסוי משום אישור להתרת ההוצאות כאמור לעיל, נושא אשר יבחן על ידי פקיד השומה.
- אם יתברר כי לא התקיים במועדו תנאי מהתנאים הקבועים בסעיף 103 לפקודה, יחויבו הבנק ובדמ"ש במיסים ובתשלומי החובה שניתן להם פטור מהם, בתוספת הפרשי הצמדה וריבית ממועד המיזוג ועד מועד התשלום, והכול בהתאם להוראות סעיף 103 לפקודה. במקרה כאמור, תוגש לפקיד השומה מיד בסמוך למועד ההפרה, הערכות שווי מומחה של בדמ"ש למועד המיזוג בהתאם לכללי מ"ה (בקשה לאישור מראש לתכנית מיזוג), התשנ"ה-1993. להערכת השווי כאמור יידרשו אישורו והסכמתו של פקיד השומה.
- הבנק התחייב להודיע למנהל מיסוי מקרקעין על מתן החלטת מיסוי זו, הכוללת בין השאר את העברת נכס המקרקעין שבבעלות בדמ"ש (ברחוב סמטת בית השואבה 16/18 בתל אביב) ולשלם מס רכישה בשיעור של 0.5%, בתוך 40 יום מיום מתן החלטת המיסוי. למען הסר ספק, הובהר בהחלטת המיסוי, כי יום הרכישה יהא 23 בנובמבר 2011 (מועד שינוי המבנה) (הודעה כאמור נמסרה כנדרש).
- הערכת שווי של נכס המקרקעין תוגש למחלקת מיסוי מקרקעין שבחטיבה המקצועית תוך 30 יום ממועד מתן החלטת המיסוי (הערכת שווי כאמור נמסרה כנדרש).
- הבנק התחייב להעביר, תוך 30 ימים מתום שנתיים מיום 23 בנובמבר 2011 (מועד שינוי המבנה), אישור למנהל מיסוי מקרקעין, כי עמד בכל תנאי חלק ה-2 לפקודה, ותנאי החלטת המיסוי (הבנק הגיש אישור כאמור).
- הוסכם, כי מקדמות בשל הוצאות עודפות שהיו בידי הבנק ערב המיזוג, תהיינה ניתנות לקיזוז כנגד מס או מס שבח בבנק (לאחר המיזוג) בחלקים שווים לאורך תקופה של 5 שנים שתחל במועד המיזוג (20% כל שנה).
- החלטת המיסוי הותנתה בקיומם המלא של יתר התנאים הקבועים בפקודה ובהחלטת המיסוי, לרבות התנאים אשר מתייחסים לתקופה הנדרשת, כהגדרתה בסעיף 103 לפקודה, אשר תחילתה במועד המיזוג.
- בהתייחס להעברת העובדים –
- בהחלטת המיסוי אושרה העברת העובדים המועברים על פי הוראות סעיף 103 טז לפקודה.
- כן אושרה העברת הבעלות בכל הקופות המועברות על שם העובדים המועברים מבדמ"ש לבנק, וכי העברת כספי קופות הגמל, כאמור לעיל, תהייה פטורה מניכוי מס במקור על פי תקנה 2(א)6 לכללי מס הכנסה (פטור ממס בשל העברה ושינוי ייעוד של כספים בקופות גמל), התש"ן-1990.

29. הפרשה למסים על הרווח (המשך)

- על העובדים המועברים יחול רצף בזכויות לפיצויים כאמור בסעיף 103 טז לפקודה, ובעת פרישתם מהבנק, תובא בחשבון לעניין חישוב הפטור על מענקי הפרישה תקופת עבודתם בבנק ובדמ"ש.
 - הוסכם, כי במקרה שבו עובד שפרש קודם למועד המיזוג, או עקב המיזוג, קיבל מענק פרישה פטור מבדמ"ש לפי הוראות סעיף 9(לא) לפקודה, וחזר לעבוד בבנק בתוך שישה חודשים ממועד הפרישה, יראו את מענק הפרישה שקיבל העובד האמור כשכר עבודה, ובמקרה זה הבנק ינכה את המס כמתחייב.
 - הוסכם, כי כל תשלום לעובדים בבנקים המשתתפים בשינוי המבנה הנעשה עקב שינוי המבנה על ידי הבנקים המתמזגים כאמור, יחשב כהכנסת עבודה וינכה ממנו מס בהתאם לתקנות מס הכנסה (ניכוי ממשכורת ומשכר עבודה ותשלום מס מעסיקים), התשנ"ג-1993. תנאים כלליים:
 - הבנק ובדמ"ש התחייבו לכלול בדוחותיהם הכספיים, ובדוחות ההתאמה לצרכי מס, ביאור לעצם ביצוע שינוי המבנה, במסגרתו יפורטו תנאי החלטת המיסוי, וזאת החל מהדוחות הראשונים שיוגשו לאחר קבלת החלטת המיסוי.
 - בהחלטת המיסוי הובהר, כי אין בה משום עשיית שומה ו/או אישור לעובדות אשר הוצגו לרשות המסים. העובדות שהוצגו כאמור, יוכלו ותיבדקנה על ידי פקיד השומה.
 - בהחלטת המיסוי הובהר כי היא ניתנה על סמך המצגים והמסמכים שהוצגו בפני רשות המסים בכתב ובעל פה, לרבות אלה שפורטו בהחלטת המיסוי, ובכפוף לתנאים הקבועים בחלק ה-2 לפקודה.
 - החלטת המיסוי תבטל למפרע, באם יתברר כי הפרטים והעובדות שנמסרו במסגרת הבקשה אינם נכונים או אינם מלאים באופן מהותי, או שיתברר כי פרטים מהותיים שפורטו לא נתקיימו או כי התנאים שהתנה המנהל בהחלטת מיסוי זו לא נתקיימו.
 - בהחלטת המיסוי הובהר, כי לא יותרו בניכוי, בין במישרין ובין בעקיפין, לצדדים המשתתפים בשינוי המבנה המפורט בהחלטת המיסוי ו/או לצד הקרוב אליהם, כל הוצאות הכרוכות, במישרין ו/או בעקיפין, בשינוי מבנה זה, לרבות הוצאות משפטיות, ביקורת, מומחים, יועצים ואגרות למיניהם, כניכוי או כהוצאה לפי סעיף 17 לפקודה.
 - הבנק ובדמ"ש חויבו ביחד ולחוד, לאשר בכתב למחלקת מיזוגים ופיצולים ברשות המסים ולפקיד השומה, בתוך 30 ימים ממועד קבלת החלטת המיסוי, כי הם מסכימים לקבל את כל תנאי החלטת המיסוי, ככתבם וכלשונם, וללא הסתייגות. במידה ואישורים כאמור לא יועברו במועד, תחשב החלטת המיסוי כבטלה למפרע (אישורים כאמור נמסרו כנדרש).
- יב. **מיסוי חברות הבת הבנקאיות בחו"ל.** על פי הסכם עם רשויות המס בישראל, הכנסות חברות הבת הבנקאיות בחו"ל מתווספות להכנסה החייבת של הבנק, באופן שהבנק משלים את המס ששולם בחו"ל על הרווח החשבונאי לפני מס של חברות הבת בחו"ל, לסכום המס שהיה משולם בארץ בהתאם לשיעור המס שחל על הבנק בארץ.
- יג. לפרטים בדבר מסים על הכנסה שהוכרו לרווח כולל אחר, ראו ביאור 33 ב' להלן.

30. יוזמות חקיקה

קיימים מספר דברי חקיקה (חוקים, תקנות והוראות נוהל) בשלבי חקיקה שונים, שלחלקם עלולה להיות השפעה שלילית על פעילות הבנק והחברות המאוחדות שלו ועל תוצאות פעולותיהם בעתיד. אין באפשרות הבנק להעריך את היקף ההשפעה האמורה.

31. מגזרי פעילות ואיזורים גיאוגרפיים

א. כללי

בחודש דצמבר 2001 פרסם המפקח על הבנקים הוראות בדבר דיווח על מגזרי פעילות בתאגיד בנקאי, אשר קובעות, בין היתר, את דרישות הגילוי ואת אופן הצגת התוצאות הכספיות של המגזרים בדוחות הכספיים.

בחודש יולי 2005 פרסם הפיקוח על הבנקים קובץ שאלות ותשובות בעניין הגילוי על מגזרי פעילות. בקובץ האמור נקבע, בין היתר, כי המגזרים שנדרש גילוי עליהם בביאור הם אלה: משקי בית, בנקאות פרטית, עסקים קטנים, בנקאות מסחרית, בנקאות עסקית, ניהול פיננסי ואחר (אם קיים, על בסיס ספציפי בתאגיד הבנקאי המדווח). המגזרים המתייחסים למוצרים בנקאיים (כרטיסי אשראי, פעילות בשוק ההון, משכנתאות ובניה ונדל"ן) יוצגו במגזרי הלקוחות הרלבנטיים ויחד עם זאת, נדרש לתת דוח הדירקטוריון את הגילוי על המוצר הבנקאי לגבי כל מגזר בטור נפרד. בקובץ האמור הובהר גם שיש לפצל את נתוני מגזר הפעילות הבינלאומית בחתך המגזרים של פעילות הקבוצה בארץ. פעילות הקבוצה כוללת שישה מגזרי פעילות עיקריים, כמפורט להלן. מגזרים אלה כוללים, כאמור, גם את החלק המתייחס בפעילות של מגזרי המוצרים (כרטיסי אשראי, פעילות בשוק ההון, משכנתאות ובניה ונדל"ן).

31. מגזרי פעילות ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

יצויין כי מגזרי פעילות אלה אינם חופפים את המבנה הארגוני, בעיקר בשל העובדה שפעילויות מסוימות מוצגות במגזרים השונים, דוגמת הפעילות בכרטיסי אשראי ופעילות שוק ההון, ולא במסגרת הארגונית בה הם מופעלים.

- **בנקאות קמעונאית – מגזר משקי הבית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה הבנקאית של הבנק בזירת הלקוחות הפרטיים המוגדרים כפרטיים מקבלי משכורת, צמיחה ואח"מ (להוציא לקוחות המרכזים לבנקאות פרטית). כן כולל המגזר את לקוחות בנק מרכנתיל דיסקונט במגזר משקי הבית – לקוחות פרטיים של בנק מרכנתיל דיסקונט, ששממני פעילותם אופייניים לאלו של משקי בית, לרבות אשראי בהיקף שאינו עולה על 300 אלף ש"ח ופקדונות בהיקף שאינו עולה על 500 אלף ש"ח.
- **בנקאות קמעונאית – מגזר עסקים קטנים:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה הבנקאית של הבנק ולקוחות של בנק מרכנתיל דיסקונט המוגדרים כחברות קטנות ועסקים קטנים בעלי מחזור שנתי של עד 15 מיליון ש"ח ובעלי חבות של עד 5 מיליון ש"ח.
- **בנקאות עסקית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות החטיבה העסקית של הבנק, בעיקר תאגידים בעלי מחזור מכירות שנתי העולה על 150 מיליון ש"ח או חבות העולה על סך של 50 מיליון ש"ח, שהם לקוחות הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט. כן כולל המגזר את לקוחות מגזר הבנקאות העסקית של אי די בי ניו יורק.
- **בנקאות מסחרית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות האגף המסחרי בחטיבה הבנקאית של הבנק, בעיקר תאגידים בעלי מחזור מכירות שנתי של 15 עד 150 מיליון ש"ח ובעלי חבות של 5 עד 50 מיליון ש"ח, שהם לקוחות הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט. כן כולל המגזר את לקוחות מגזר הבנקאות המסחרית של אי די בי ניו יורק.
- **בנקאות פרטית:** במסגרת מגזר זה נכללים לקוחות הבנק, (יחידים ותאגידים) המקבלים שירות בנקאי במרכזים לבנקאות פרטית. לקוחות אלה הינם, בדרך כלל, לקוחות ישראליים בעלי עושר פיננסי בבנק של 4 מיליון ש"ח ומעלה ולקוחות תושבי חוץ, בעלי עושר פיננסי בבנק של 1 מיליון דולר ומעלה. כן כולל המגזר לקוחות בעלי עושר פיננסי בינוני וגבוה בבנק מרכנתיל דיסקונט ובסניף לונדון, כל פעילות חברת הבת אידיבי (סוויס) בנק ופעילות לקוחות הבנקאות הפרטית באי די בי ניו יורק, לרבות כל פעילותה של חברת הבת דיסקונט בנק לטין אמריקה.
- **מגזר הניהול הפיננסי:** מגזר זה כולל פעילויות המאופיינות כפעילות בנקאית שאינה נעשית מול לקוחות הקבוצה (פרט לפעילותם מול חדר עסקות ופרט לתאגידים בנקאיים), אשר כוללות בעיקר את פעילות הנוסטרו של הבנק, של בנק מרכנתיל דיסקונט ושל אי די בי ניו יורק בניירות ערך ועם בנקים אחרים, ניהול החשיפות של סיכוני שוק ונזילות, ופעילות חדר עסקות, לרבות בנגזרים פיננסיים. כמו כן, כולל המגזר את חלקו של הבנק ברווחי הבנק הבינלאומי (עד ליום 31 במרס 2014) וברווחי חברות כלולות שהן תאגידים עזר. כן כולל המגזר את תת מגזר חברות ריאליות, אשר כולל את פעילות קבוצת דיסקונט בהשקעות ריאליות. תת המגזר כולל בעיקר השקעות המבוצעות על ידי חברת הבת דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות ועל ידי הבנק במישרין.

ב. עיקרי ההנחות, האומדנים ועקרונות הדיווח אשר שימשו בהכנת הנתונים

סיווג התוצאות העסקיות של הקבוצה למגזרי הפעילות השונים, כאמור לעיל, נערך בהתאם לעקרונות, להנחות ולאומדנים שיפורטו להלן:

1. הכנסות

רווח מפעולות מימון לפני הוצאות בגין הפסדי אשראי. מגזר הפעילות מזוכה במרווח המתקבל מההפרש בין הריבית על ההלוואות שהועמדו ללקוחות המגזר והפקדונות שגוייסו מלקוחות המגזר לבין מחירי העברה. מחירי העברה משקפים את העלות האלטרנטיבית השולית לגיוס המקורות או לשימושים בהם. המרווחים נקבעים במועד הקמת העסקאות, תקפים במהלך כל חייהן ומונטרלים סיכוני שוק. על פי מתודולוגיה זו, רווחים או הפסדים מפעולות מימון הנובעים משינוי בתנאי השוק, נזקפים למגזר "הניהול הפיננסי".

הכנסות מניירות ערך שהבנק מקבל (נוסטרו) ומפקדונות בבנקים נזקפות למגזר הניהול הפיננסי.

הוצאות בגין הפסדי אשראי. נזקפות למגזר הפעילות בו מסווגת פעילות הלקוח אשר בגינה נרשמו ההוצאות. באופן דומה, גביה, מיוחסת אף היא למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.

הכנסות תפעוליות. ההכנסות התפעוליות והאחרות שהבנק גובה מלקוחותיו נזקפות ישירות למגזר הפעילות של הלקוח. חלק מההכנסות מפעילות במט"ח עם הלקוח נזקפות לחדר עסקות.

2. הוצאות

הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי נזקפות באופן ספציפי וישיר ללקוחות של מגזרי הפעילות השונים.

הוצאות תקורה (עיקרן משרד ראשי) שאינן ניתנות לייחוס מגזרי ספציפי, מועמסות על לקוחות מגזרי הפעילות בדרך של אומדן המתבסס על מפתחות העמסה שונים, בעיקרם בהתבסס על מדדים של כמות פעולות ושל נפח פעילות ומיעוטן על בסיס אומדנים והערכות של היחידות השונות בבנק. (ראו פירוט בסעיף 4 להלן).

הוצאות פחת והפחתות נזקפות כחלק מהוצאות התקורה.

31. מגזרי פעילות ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

מודל העמסת ההוצאות המשמש בחישוב הנתונים כולל הקצאת עלויות בין מגזריות, בעיקר לעניין השירותים התפעוליים הניתנים על ידי מערך הסניפים ללקוחות המשווייכים למגזרי פעילות אחרים, בדרך של העמדת כלל הוצאות הסניפים ללקוחות המנהלים את חשבונם בסניף אף אם אין הם נמנים עם לקוחות החטיבה הבנקאית. כאמור לעיל, העמסה זו מתבצעת בדרך של אומדן המבוסס בעיקרו על מדדים של כמות הפעולות של הלקוחות בסניפי הבנק ועל הנפח שלהן.

מיסים על הכנסה. בכדי לנטרל את השפעת ניצול ההפסדים לצרכי מס מהעבר שלא נרשמו בגינם מסים נדחים לקבל, על מדידת הרווחיות לפי מגזרים, נערך חישוב מס תיאורטי כלהלן:

ההפרשה למס של מגזרי הפעילות השונים חושבה על פי שיעור המס הסטטוטורי 36.22% (2012: 35.53%). למגזרי פעילות בהם נרשם הפסד נזקפה הכנסת מס, אשר חושבה אף היא על פי שיעור המס הסטטוטורי.

ההפרש בין המס שזקף למגזרי הפעילות, נטו, לבין ההפרשה למס כפי שרשמה בדוח הרווח וההפסד, נזקף למגזר "הניהול הפיננסי".

3. הקצאת הון וחישוב תשואה

גבין נכסי הסיכון של כל מגזר, מיוחס לכל מגזר הון עצמי וכתבי התחייבות נדחים, המהווים חלק ממקורות המימון של האשראי. בהתאם להנחיות הפיקוח על הבנקים, מגזרי הפעילות מזוכים בריבית תיאורטית על ההון העצמי המיוחס להם, על בסיס נכסי הסיכון המשווייכים למגזר.

היתרה הממוצעת של נכסי סיכון המוצגת בביאור חושבה בהתייחס לנכסי הסיכון המחושבים לפי עקרונות באזל II (עד 31 בדצמבר 2009 – לפי עקרונות באזל I).

חישוב התשואה בכל מגזר נעשה בהתאם להון העצמי אשר יוחס כאמור למגזר. החל משנת 2011, נזקף הון בשיעור של 7.5%, והחל משנת 2013 8.0%, בהתאם ליעדים שקבע דירקטוריון הבנק.

4. הצגת הכנסות והוצאות בינמגזריות

ה"התחשבות" בין מרכזי הרווח בבנק נעשית באמצעות מנגנון הקצאת מלוא ההוצאות ללקוחות הבנק, בהתאם למדדי פעילות שונים, ולא בדרך של הקצאתן למרכזי רווח ("מכירת" שירותים בינמגזריים). שיטת הקצאת ההוצאות שהונהגה בבנק היא, כאמור לעיל, רב שלבית. בשלב הראשון מייחסים את ההוצאות הישירות של הסניף לכלל הלקוחות שחשבונויותיהם מתנהלים בו, (לקוחות באחריות מגזרים שונים). בשלב השני מייחסים את ההוצאות של יחידות ייעודיות לפי אומדן חלוקת השירות למטות השונים ואת כלל הוצאות המינהלות והמטות ללקוחות אותם הם משרתים. ולבסוף, מקצים את העלויות של יחידות המטה הכלליות (הנהלה, משאבי אנוש, חשבות, תפעול ושירותי מחשב וכד') לכלל לקוחות הבנק.

בהתאם לשיטה המתוארת לעיל, כל לקוח "נושא עימו" את ההוצאות הרלבנטיות לו, אשר נצברות למגזרים השונים בהתאם להשתייכות הלקוחות למגזרים אלה.

במתכונת שתוארה לעיל לא ניתן לקבוע איזה הוצאות של מגזר אחד הועמסו על מגזר אחר (מה שמכונה במתכונת הדיווח "פעילות בין מגזרית"). המפקח על הבנקים אישר לבנק לדווח על פי המנגנון שקבע לעצמו לצורך הקצאת הכנסות והוצאות וכפועל יוצא מכך שלא ליתן דיווח בנוגע להעברות בינמגזריות.

3.1. מגזרי פעילות ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מגזרי פעילות בפעילות קבוצת דיסקונט

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2013							
פיננסי							
משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית	בנקאות פרטית	חברות ריאליות	ניהול פיננסי	סך-הכל מאוחד
במיליוני שקלים חדשים							
הכנסות ריבית, נטו							
1,105	746	1,330	734	(42)	2	375	4,250
- מחיצוניים							
163	(3)	(347)	(184)	362	-	9	-
- בימגזרי							
1,268	743	983	550	320	2	384	4,250
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו							
15	3	74	15	17	113	395	632
הכנסות מימון שאינן מריבית							
1,520	482	418	190	246	2	29	2,887
עמלות והכנסות אחרות							
2,803	1,228	1,475	755	583	117	808	7,769
סך-הכל הכנסות							
48	94	322	123	4	-	(11)	580
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
2,764	815	720	388	548	7	776	6,018
הוצאות תפעוליות ואחרות							
(9)	319	433	244	31	110	43	1,171
רווח (הפסד) לפני מסים							
(7)	111	150	73	44	8	(74)	305
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח							
(2)	208	283	171	(13)	102	117	866
רווח (הפסד) לאחר מסים							
7	-	-	-	-	(6)	44	45
חלקו של הבנק ברווחי חברות כלולות							
(25)	(6)	(5)	(1)	-	-	-	(37)
רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
(20)	202	278	170	(13)	96	161	874
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק							
(0.9)	21.4	6.7	9.7	(3.0)	80.1	6.6	7.3
תשואה להון (אחוזים)							
37,263	12,405	41,711	19,031	4,148	1,027	83,582	199,167
יתרה ממוצעת של נכסים							
46	-	-	-	-	47	1,660	1,753
מזה- השקעות בחברות כלולות							
68,661	16,961	23,265	10,118	33,150	756	34,186	187,097
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
27,500	11,801	51,903	21,887	5,374	1,507	13,077	133,049
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							
-	-	-	-	-	-	2,081	2,081
יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות							
38,167	8,463	104,607	8,896	27,431	-	-	187,564
יתרה ממוצעת של ניירות ערך							
4,395	407	574	1,172	527	-	-	7,075
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול							
823	643	901	479	66	-	-	-
מרווח מפעילות מתן אשראי							
445	100	82	71	254	-	-	-
מרווח מפעילות קבלת פקדונות							
1,268	743	983	550	320	2	384	4,250
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו							

31. מגזרי פעילות ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מגזרי פעילות בפעילות קבוצת דיסקונט (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012							
פינוסי							
משקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית ⁽¹⁾	בנקאות פרטית ⁽¹⁾	חברות ריאליות	ניהול פינוסי מאוחד	סך-הכל
במיליוני שקלים חדשים							
הכנסות ריבית, נטו							
237	751	1,453	775	(30)	2	1,271	4,459
- מחיצוניים							
1,205	26	(421)	(169)	413	-	(1,054)	-
- בינמגזרי							
1,442	777	1,032	606	383	2	217	4,459
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו							
27	6	50	14	11	61	183	352
הכנסות מימון שאינן מריבית							
1,497	492	442	185	230	2	57	2,905
עמלות והכנסות אחרות							
2,966	1,275	1,524	805	624	65	457	7,716
סך-הכל הכנסות							
19	98	467	127	10	-	5	726
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
2,600	777	675	416	574	7	777	5,826
הוצאות תפעוליות ואחרות							
347	400	382	262	40	58	(325)	1,164
רווח (הפסד) לפני מסים							
88	128	86	127	17	7	(46)	407
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח							
259	272	255	176	23	51	(279)	757
רווח (הפסד) לאחר מסים							
3	-	-	-	-	1	100	104
חלקו של הבנק ברווחי חברות כלולות							
(38)	(9)	(10)	(2)	-	-	-	(59)
רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקונות שליטה							
224	263	245	174	23	52	(179)	802
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק							
10.7	29.5	5.9	10.2	6.1	54.6	(9.4)	7.1
תשואה להון (אחוזים)							
37,270	12,372	(3)46,812	(3)20,049	(3)3,995	824	(2)81,879	203,201
יתרה ממוצעת של נכסים ⁽¹⁾							
10	(2)	-	-	-	29	1,570	1,607
מזה- השקעות בחברות כלולות							
68,692	16,085	27,371	9,458	35,473	729	(2)33,912	191,720
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
28,032	11,852	55,535	22,703	5,179	1,271	14,593	139,165
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ⁽¹⁾							
-	-	-	-	-	-	1,977	1,977
יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות							
34,065	7,088	90,785	8,678	25,251	-	-	165,867
יתרה ממוצעת של ניירות ערך							
4,259	344	590	2,040	310	-	-	7,543
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול							
814	643	950	527	89	-	-	2,923
מרווח מפעילות מתן אשראי							
628	134	82	79	294	-	-	1,127
מרווח מפעילות קבלת פקדונות							
1,442	777	1,032	606	383	2	217	4,459
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו							

הערות:

- (1) סוג מחדש בעקבות סיווג מחדש בבנק מרכזי דיסקונט, שנועד לשקף מיון פקדונות מוסדיים וגדולים ממגזר הבנקאות הפרטית למגזר הבנקאות המסחרית ושינוי היתרות הממוצעות של ההתחייבות בגין כרטיסי אשראי.
- (2) סוג מחדש - מיון יתרה ממוצעת של הפרשה בגין תלויות, מנכסים אחרים (שם קוזזה מנכס בעל אופי דומה) להתחייבויות אחרות.
- (3) סוג מחדש - טיוב הייחוס של פריטים מסויימים, אשר סווגו למגזר "ניהול פינוסי".

3.1. מגזרי פעילות ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ג. מגזרי פעילות בפעילות קבוצת דיסקונט (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011							
מסקי בית	עסקים קטנים	בנקאות עסקית	בנקאות מסחרית ⁽³⁾	בנקאות פרטית ⁽³⁾	פיננסי		סך-הכל מאוחד
					חברות ריאליות	ניהול פיננסי	
במיליוני שקלים חדשים							
הכנסות ריבית, נטו							
-	644	2,010	886	(570)	6	2,398	4,617
- מחיצוניים							
-	143	(1,077)	(212)	905	-	(2,043)	-
- בימגזרי							
4,617	787	933	674	335	6	355	4,617
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו							
47	13	56	11	11	76	(116)	98
הכנסות מימון שאינן מריבית							
1,497	451	414	216	256	(3)	8	2,839
עמלות והכנסות אחרות							
3,071	1,251	1,403	901	602	79	247	7,554
סך-הכל הכנסות							
148	109	287	161	37	-	36	778
הוצאות בגין הפסדי אשראי							
2,541	875	574	511	569	6	769	5,845
הוצאות תפעוליות ואחרות							
382	267	542	229	(4)	73	(558)	931
רווח (הפסד) לפני מסים							
113	87	180	75	1	6	(348)	114
הפרשה למסים (חיסכון במס) על הרווח							
269	180	362	154	(5)	67	(210)	817
רווח (הפסד) לאחר מסים							
3	-	-	-	-	-	98	101
חלקו של הבנק ברווחי (הפסד) חברות כלולות							
(53)	(6)	(9)	(3)	-	-	-	(71)
רווח נקי מפעולות רגילות המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
219	174	353	151	(5)	67	(112)	847
רווח (הפסד) נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק							
9.0	16.5	9.9	8.7	(1.4)	77.3	(10.3)	8.2
תשואה להון (אחוזים)							
36,854	13,235	(2)43,241	(2)19,344	(2)6,430	718	(2)72,126	191,948
יתרה ממוצעת של נכסים ⁽³⁾							
10	(2)	-	-	-	28	1,509	1,545
מזה- השקעות בחברות כלולות							
64,177	14,284	25,405	10,179	33,330	721	(3)33,056	181,152
יתרה ממוצעת של התחייבויות							
32,261	14,007	47,612	23,236	5,257	1,156	16,460	139,989
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון							
-	-	-	-	-	-	2,295	2,295
יתרה ממוצעת של נכסי קופות גמל וקרנות נאמנות							
34,324	8,574	86,188	11,889	23,834	-	-	164,809
יתרה ממוצעת של ניירות ערך							
3,690	364	412	1,248	2,249	-	-	7,963
יתרה ממוצעת של נכסים אחרים בניהול							
848	645	860	585	95	-	-	848
מרווח מפעילות מתן אשראי							
679	142	73	89	240	-	-	679
מרווח מפעילות קבלת פקדונות							
1,527	787	933	674	335	6	355	4,617
סך-הכל הכנסות ריבית, נטו							

הערות:

- (1) סווג מחדש - מיון יתרה ממוצעת של הפרשה בגין תלויות, מנכסים אחרים (שם קוזזה מנכס בעל אופי דומה) להתחייבויות אחרות.
- (2) סווג מחדש - טיוב הייחוס של פריטים מסויימים, אשר סווגו למגזר "ניהול פיננסי".
- (3) סווג מחדש בעקבות סיווג מחדש בבנק מרכזית דיסקונט, שנועד לשקף מיון פקדונות מוסדיים וגדולים ממגזר הבנקאות הפרטית למגזר הבנקאות המסחרית ושינוי היתרות הממוצעות של ההתחייבות בגין כרטיסי אשראי.

31. מגזרי פעילות ואיזורים גיאוגרפיים (המשך)

ד. מידע על אזורים גאוגרפיים

סך נכסים		רווח נקי		הכנסות ⁽¹⁾			
ליום 31 בדצמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2012	2013	2011	2012	2013	2011	2012	2013
במיליוני שקלים חדשים							
159,556	161,836	935	⁽²⁾ 733	720	6,564	6,638	6,814
4,238	5,260	(194)	(52)	7	101	126	120
33,055	29,205	84	⁽²⁾ 106	176	728	773	675
4,163	4,206	22	⁽²⁾ 15	(29)	161	179	160
41,456	38,671	(88)	69	154	990	1,078	955
201,012	200,507	847	802	874	7,554	7,716	7,769

הערות:

- (1) הכנסות – הכנסות ריבית, נטו לפני הוצאות להפסדי אשראי והכנסות שאינן מריבית.
(2) סווג מחדש – סיווג יתרות בין מדינות שונות, בעקבות טיוב נתונים בחברה מאוחדת.

32. פקדונות מיועדים, אשראים ופקדונות מפקדונות מיועדים

הבנק		המאוחד	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2012	2013	2012	2013
במיליוני שקלים חדשים			
אשראי ופקדונות מפקדונות מיועדים			
177	175	177	175
177	175	177	175
פקדונות מיועדים			
2	2	2	2
178	176	178	176
180	178	180	178

3.3. רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר

רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות המיחוס לבעלי המניות של הבנק שליטה	רווח כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות המיחוס לבעלי המניות של הבנק שליטה	רווח כולל אחר, לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	התאמות מתרגום, נטו לאחר השפעת גידורים ⁽¹⁾	הפסדים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	סך-הכל
		התאמות מתרגום, נטו לאחר השפעת גידורים ⁽¹⁾	הפסדים נטו בגין גידורי תזרים מזומנים	התאמות, נטו, בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן	רווח כולל אחר, לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה				
במיליוני שקלים חדשים									
132	2	134	-	(5)	139				יתרה ליום 31 בדצמבר 2010
(142)	(2)	(144)	(8)	1	(137)				שינוי נטו במהלך השנה
(10)	-	(10)	(8)	(4)	2				יתרה ליום 31 בדצמבר 2011
334	-	334	(2)	(77)	413				שינוי נטו במהלך השנה
324	-	324	(10)	(81)	415				יתרה ליום 31 בדצמבר 2012
(456)	-	(456)	4	(224)	(236)				שינוי נטו במהלך השנה
(132)	-	(132)	(6)	(305)	179				יתרה ליום 31 בדצמבר 2013

הערה:

(1) כולל התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברה מאוחדת - דיסקונט בנקורפ אינק., אשר מטבע פעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

ב. שינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר

2011		2012		2013		2011		2012		2013	
השפעת לאחר מס	המס	השפעת לאחר מס	המס	השפעת לאחר מס	המס	השפעת לאחר מס	המס	השפעת לאחר מס	המס	השפעת לאחר מס	המס
במיליוני שקלים חדשים											
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:											
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן											
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן											
(51)	41	(92)	649	(391)	1,040	37	10	27			
(רווחים) הפסדים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד											
(86)	53	(139)	(236)	131	(367)	(273)	161	(434)			
(137)	94	(231)	413	(260)	673	(236)	171	(407)			
התאמות מתרגום											
התאמות מתרגום דוחות כספיים ⁽¹⁾											
1	-	1	(76)	-	(76)	(227)	-	(227)			
גידורים											
-	-	-	(1)	-	(1)	3	(1)	4			
1	-	1	(77)	-	(77)	(224)	(1)	(223)			
שינוי נטו במהלך השנה											
גידור תזרימי מזומנים											
רווחים (הפסדים) נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים											
(8)	7	(15)	(6)	4	(10)	1	-	1			
(רווחים) הפסדים נטו בגין גידורי תזרימי מזומנים שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד											
-	-	-	4	(3)	7	3	(3)	6			
(8)	7	(15)	(2)	1	(3)	4	(3)	7			
(144)	101	(245)	334	(259)	593	(456)	167	(623)			
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה											
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:											
סך-הכל השינוי נטו במהלך השנה											
(2)	1	(3)	-	-	-	-	-	-			
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק:											
(142)	100	(242)	334	(259)	593	(456)	167	(623)			

הערה:

(1) כולל התאמות מתרגום דוחות כספיים של חברה מאוחדת - דיסקונט בנקורפ אינק., אשר מטבע פעילות שלה שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

34. פעילות בתחום כרטיסי אשראי

א. החזקת אמצעי שליטה בדיינרס

הקמת מועדון לקוחות you ומכירת אמצעי שליטה בדיינרס. על פי הסכם מיום 29 בנובמבר 2005, מכרה כאל לדור-אלון אנרגיה בישראל (1988) בע"מ ולרובע כחול-ישראל בע"מ (להלן ביחד: "הרוכשים") מניות המקנות 49% מהון המניות המונפק ונפרע של דיינרס קלוב ישראל בע"מ (להלן: "דיינרס"). במקביל התקשרה דיינרס עם הרוכשים בהסכמים להקמת מועדון לקוחות. ביום 18 בדצמבר 2006 הושלמה העסקה. במסגרת מהלך להידוק שיתוף הפעולה והעמקת החדירה של מועדון You, נחתמה ביום 31 באוגוסט 2011 תוספת למערכת ההסכמים בין כאל לבין רובע כחול ישראל בע"מ, מגה קמעונאות בע"מ, דור אלון אנרגיה בישראל (1988) בע"מ, דור אלון פיננסים בע"מ ומועדון לקוחות רובע כחול - דור אלון (להלן: "קבוצת אלון") בנושא המשך הבעלות המשותפת בדיינרס. על פי התוספת שונה ההסכם הקיים בנושא הפעילות המשותפת בדיינרס וכן הוארך הסכם מועדון You עד תום שנת 2015. התוספת מתווה מחדש את חלוקת רווחי דיינרס כך שלא תהיה מותנית בהשגת יעד כמותי של פעילות מועדון You. כמו כן, מקנה התוספת להסכם לקבוצת אלון זכות למימוש השקעתם בדיינרס, החל מיום 31 בדצמבר 2015, לפי שווי שנקבע בהסכם (אופציית put).

ב. הסדרים בין חברות כרטיסי האשראי ובין לבין הבנקים

1. הסדרים בין חברות כרטיסי אשראי - כרטיסי ויזה. בתחילת חודש ספטמבר 2001 הגישו כאל, הבנק הבינלאומי, בנק דיסקונט, בנק

לאומי לישראל בע"מ ולאומי קארד בע"מ (כולם ביחד להלן: "המבקשים") לבית הדין להגבלים עסקיים (להלן: "בית הדין"), בקשות לאישור הסדר כובל ביניהם בנוגע לסליקה צולבת של כרטיסי ויזה. במרוצת השנים העניק בית הדין למבקשים היתרים ארעיים זמניים המאשרים להם לגבות עמלות מנפיק בשיעורים שהוסכמו. במקביל הוארך תוקפו של הפטור הכללי מעת לעת.

הסכם משולש לסליקה צולבת. ביום 30 באוקטובר 2006 נחתם בין הממונה על ההגבלים העסקיים ("הממונה") לבין חברות כרטיסי האשראי והבנקים בעלי המניות בחברות כרטיסי האשראי, הסכם לסליקה צולבת של כרטיסי ויזה MasterCard-1 (להלן: "ההסכם").

ההסכם נכנס לתוקף עם מתן היתר ארעי להסכם על ידי בית הדין להגבלים עסקיים. היתר זה הוארך מעת לעת על ידי בית הדין.

הסדר סליקה צולבת מתוקן - הפחתת שיעור עמלת מנפיק. ביום 28 בדצמבר 2011, הוגשה לאישורו של בית הדין, על ידי הממונה והמבקשים, בקשה למתן תוקף של פסק דין להסכם פשרה ביניהם, אשר אליו צורף הסדר סליקה צולבת מתוקן (להלן: "בקשה למתן תוקף" ו-"ההסדר המתוקן", בהתאמה). הסכם הפשרה קובע, בין היתר, כלהלן:

- הממונה מודיע, כי לאור שינויים אקסוגניים שחלו מאז הוגשה חוות הדעת המשלימה לבית הדין, ולאחר שבחן את הטענות המפורטות בחוות הדעת המשלימה, הוא סבור, כי עמלת מנפיק בגובה 0.7% היא עמלה ראויה להסכם פשרה;
- ההפחתה בעמלת המנפיק לגובה של 0.7%, תתבצע במדורג כמפורט בהסדר המתוקן, כך:
 - (1) עד ליום 30 ביוני 2012, תעמוד עמלת המנפיק על שיעור ממוצע שלא יעלה על 0.875%;
 - (2) מיום 1 ביולי 2012, תרד עמלת המנפיק למשך שישה חודשים, לשיעור ממוצע שלא יעלה על 0.8%. כמו כן, תבוטל התוספת בגין עסקאות שבהן הפס המגנטי של כרטיסי האשראי או הכרטיס החכם לא נקרא בנקודת הקצה האלקטרונית (P.O.S) בגובה 0.15%;
 - (3) מיום 1 בינואר 2013, תרד עמלת המנפיק למשך שישה חודשים, לשיעור ממוצע שלא יעלה על 0.75%;
 - (4) מיום 1 ביולי 2013, תרד עמלת המנפיק למשך שנה, לשיעור ממוצע שלא יעלה על 0.735%;
 - (5) מיום 1 ביולי 2014, ועד לסוף תקופת ההסדר (31 בדצמבר 2018), תרד עמלת המנפיק ותעמוד על שיעור ממוצע שלא יעלה על 0.7%.

ביום 7 במרס 2012 אישר בית הדין להגבלים עסקיים את הסדר הפשרה האמור. ביום 29 באפריל 2012, הוגש לבית המשפט העליון ערעור על החלטת בית הדין להגבלים עסקיים, על ידי שירותי בריאות כללית. הערעור מתמקד בטענת הכללית, באשר לאי סיווגה בקטגוריה התחתונה של בתי עסק.

השפעת ההפחתה בשיעור העמלה הצולבת מושפעת מפרמטים שונים, בזה: היקף העמלות שנגבות מבתי עסק, היקף התמלוגים לבנקים עימם קשורה כאל בהסכם הנפקה משותפת, עמלות תפעוליות שונות, היקף פעילות הסליקה ובכלל זה, השפעות פתיחת שוק כרטיסי ישראל כרס לתחרות, ועוד. קיים קושי בהערכת כל אחד מהפרמטרים האמורים כשלעצמו ובהערכת השפעתם המצרפית בפרט לאור העובדה שהשפעתם באה לידי ביטוי על פני זמן, באופן הדרגתי. לאור האמור, כאל בדעה כי לא ניתן להעריך את היקף ההשפעה של ההפחתה בשיעור העמלה הצולבת על תוצאותיה העסקיות. עם זאת, להערכת כאל והבנק, תיגרם פגיעה מהותית בתוצאות העסקיות של כאל כתוצאה מהפחתת שיעור העמלה כאמור.

34. פעילות בתחום כרטיסי אשראי (המשך)

2. **הסדר לסליקת כרטיסי "ישראכרט"**. ביום 14 במאי 2012, נחתם בין ישראכרט בע"מ לבין כאל הסכם רשיון, על פיו הוענק לכאל רשיון, לא בלעדי, לסליקת עסקאות שבוצעו באמצעות כרטיסי "ישראכרט" בישראל. בהתאם לרשיון תהיה כאל רשאית לסלוק עסקאות שבוצעו בבתי עסק בישראל באמצעות כרטיסי ישראכרט, בממשק הסליקה הצולבת, ולמטרה זו – להתקשר עם בתי עסק בישראל בהסכמים למתן שירותי סליקה, ולספק שירותים נלווים לסליקה של עסקאות שבוצעו באמצעות הכרטיסים (Card services). תקופת ההסכם היא לתקופה שתחילתה ביום 15 במאי 2012, וסיומה ביום 15 במאי 2017. תמורת הרשיון התחייבה כאל לשלם דמי רשיון חד פעמיים ותשלומים שנתיים, שיחושבו בהתאם למנגנון שנקבע בהסכם (כפונקציה של מחזור הסליקה). במקביל, חתמו הצדדים על הסכם לסליקה צולבת, בקשר לסליקת עסקאות שיבוצעו באמצעות כרטיסי "ישראכרט", על פיו הסליקה כאמור תתבצע בממשק המשותף, בהתאם להוראות ההסדר המתייחסות לסליקת עסקאות שבוצעו באמצעות כרטיסי המותגים "ויזה" ו-"Master Card" (כפי שתהיינה מעת לעת) (להלן: "ההסדר").
- הסכם הסליקה הצולבת נכנס לתוקף במועד אישורו בהתאם לחוק ההגבלים העסקיים, ויפקע במועד פקיעת הסכם הרשיון או במועד פקיעת ההסדר, לפי המוקדם ביניהם.
- ביום 13 בספטמבר 2012, העניק הממונה על ההגבלים העסקיים פטור, לתקופה של שלוש שנים, להסדר שבין החברה לבין ישראכרט בע"מ וכן להסדר שבין לאומיקארד בע"מ וישראכרט בע"מ, בתנאים שנמנו בהחלטת הממונה, ובכלל זה:
- ישראכרט לא תגבה מהחברה ומלאומיקארד כל תשלום נוסף מעבר לעמלת המנפיק, לדמי רשיון חד פעמיים, ולתשלום נוסף כאחוז ממחזור סליקת כרטיסי "ישראכרט" הקבוע בפטור;
 - שיעורי העמלה הצולבת ("עמלת המנפיק") שיעביר סולק של המותג "ישראכרט" למנפיק של המותג, לא יעלה על השיעורים הקבועים בהסדר הסליקה הצולבת שאושר בפסק הדין מיום 7 במרס 2012, של בית הדין להגבלים עסקיים;
 - הסליקה הצולבת של המותג "ישראכרט" תהיה כפופה לתנאים לאישור הסדר הסליקה הצולבת של המותגים MasterCard ו-ויזה, שאושרו בפסק הדין.
- ביום 7 בפברואר 2013 פנתה ישראכרט לבית הדין להגבלים עסקיים בבקשה לאישור תנאי ההסדר בהתאם לקבוע בהסכם שבינה לבין כאל, חלף התנאים שנקבעו בהחלטת הממונה. ביום 9 במרס 2014 פסק בית הדין להגבלים עסקיים כי הוא מקבל את עמדת הממונה על ההגבלים העסקיים.
3. **הסכם הנפקה משותפת בין כאל ובין בנקים בעלים**. ביום 30 בספטמבר 2013 חתמה כאל עם הבנק מזה ועם קבוצת הבנק הבינלאומי מזה, על הסכם להנפקה משותפת של כרטיסי ויזה, ומסטרקארד, וקביעת הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי כאל לכרטיסים שיונפקו על ידה ויופצו על ידי הבנקים האמורים ללקוחותיהם. הסכם זה מחליף הסכמים קודמים בין הצדדים. על פי ההסכמים האמורים, חל גידול מהותי בשיעור התמלוגים המשולם לבנק הבינלאומי ולבנק. השינויים בתנאי הסכם ההנפקה המשותפת עם הבנק הבינלאומי, יושמו בתוקף מתחילת שנת 2012, ואילו השינויים בתנאי הסכם ההנפקה המשותפת עם הבנק יושמו בתוקף מתחילת שנת 2013. הסכמי ההנפקה יהיו בתוקף לתקופות של 5 שנים, והם ניתנים להארכה בניסיונות מסוימות שנקבעו בהסכמים.
- מתן אופציה לבנק הבינלאומי לרכישת עד 10% מהון המניות של כאל**. במסגרת הסכם הנפקה משותפת שתואר לעיל, ניתנה לבנק הבינלאומי אופציה לרכוש מכאל, על דרך של הקצאה, עד 121,978 מניות רגילות של כאל אשר מהוות, נכון למועד חתימת ההסכם, 10% מהון המניות הרגילות של כאל בדילול מלא. כמות המניות המוקצית עשויה להיות גדולה יותר במקרה שקודם מימוש האופציה תבצע כאל הקצאה במחיר המגלם מחיר נמוך משווי שוק, על פי נוסחה הקבועה בהסכם.
- האופציה תהיה ניתנת למימוש בכפוף לכך שקודם לכן מימש הבנק הבינלאומי את עיקר החזקותיו בכאל וירד לשיעור החזקה נמוך מ-10%. האופציה תהיה ניתנת למימוש באופן חד פעמי, לא יאוחר מיום 31 בדצמבר 2017, בכל עת לאחר שמחזור שימוש האשראי החודשי הממוצע שביצעו לקוחות הבנק הבינלאומי יגיע לסכום מינימלי שנקבע בהסכם. כמות המניות הרגילות אשר תוקצה במסגרת מימוש האופציה תחושב לפי נוסחה שנקבעה בהסכם, אשר מושפעת מהיקפי הפעילות שיבוצעו בכרטיסי הבנק הבינלאומי.
- תמורת מימוש האופציה ישלם הבנק הבינלאומי תוספת מימוש על פי נוסחה שנקבעה בהסכם, המשקפת שווי חברה נוכחי והתאמות מסוימות נוספות שנקבעו בהסכם.
- האופציה עשויה להיות מומרת לתשלום במזומן לבנק הבינלאומי, שהנוסחה לחישובו נקבע בהסכם, בניכוי תוספת המימוש כאמור. הסכום שישולם תמורת פדיון האופציה לא יעלה על סך של 36 מיליון ש"ח (סכום מקסימלי זה ייקבע בהתאם לשיעור ההקצאה מתוך כמות מניות האופציה במועד המימוש).
- אופן מימוש האופציה (במזומן או בדרך של הקצאת מניות) יהא טעון את אישורו של דירקטוריון הבנק.

34. פעילות בתחום כרטיסי אשראי (המשך)

4. **הסכם הנפקה משותפת עם בנק מזרחי-טפחות ועדכון תנאיו.** בהמשך להסכם הנפקה משותפת בין כאל ודיינרס לבין בנק מזרחי טפחות, מיום 18 בנובמבר 2008 (להלן: "ההסכם הקודם"), חתמו הצדדים ביום 2 במרס 2014 על הסכם לפיו יוארך ההסכם הקודם, תוך עדכונו (להלן: "ההסכם המעודכן"). תוקף ההסכם המעודכן הינו ל-5 שנים, מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 31 בדצמבר 2018. ההסכם המעודכן כולל התייחסות ועדכון להוראות שנקבעו בהסכם הקודם, כגון הסדרי תפעול ומתן שירותים ותמלוגים ומענקים שישולמו על ידי כאל ודיינרס לבנק מזרחי טפחות וכן מכשיר תגמול חלף אופציה לרכישת עד 10% ממניות כאל שהיתה קבועה בהסכם הקודם, לפיו יקבל בנק מזרחי טפחות תגמול כספי התלוי בגידול במחזורי השימוש של הכרטיסים בהנפקה משותפת, לעומת המחזור בשנת 2013.

5. **הסכם הנפקה משותפת עם בנק איגוד.** ביום 1 ביולי 2010 נחתם הסכם בין כאל ודיינרס לבין בנק איגוד לישראל בע"מ (להלן: "בנק איגוד"). ההסכם הינו לתקופה של 10 שנים, והוא מחליף ובא במקום הסכם קודם בין הצדדים, שהגיע לסיומו במועד זה. במסגרת ההסכם ינפיקו כאל ודיינרס כרטיסי אשראי, כרטיסי בנק וכרטיסים משולבים ללקוחות בנק איגוד. במסגרת ההסכם נקבעו הסדרי תפעול ומתן שירותים על ידי כאל ו/או דיינרס לכרטיסי חוב שיונפקו על ידן ויופצו על ידי בנק איגוד ללקוחותיו.

מתן אופציה לבנק איגוד לרכישת 3% מהון המניות של כאל. במסגרת ההסכם שתואר לעיל, ניתנה לבנק איגוד אופציה בלתי עבירה, לרכוש מכאל 32,934 מניות רגילות בנות 0.0001 ש"ח של כאל, שהיוו נכון למועד חתימת ההסכם 3% מהון המניות הרגילות המונפק והנפרע של כאל, בכפוף לאירועי התאמה שנקבעו בהסכם, וזאת במועד ההשלמה של הנפקה לציבור של ניירות ערך של כאל, אם וככל שתהיה כזו, ובכפוף להשלמת ההנפקה. מחיר המימוש של האופציות משקף הנחה של 25% על מחיר המניה ברוטו כפי שייקבע בתשקיף ההצעה לציבור. לכאל זכות, לפי שיקול דעתה, להמיר את מניות האופציה בתשלום חד פעמי, בסכום השווה למחיר המימוש במספר הכולל של מניות האופציה כאילו האופציה מומשה במלואה.

המניות שתנבענה ממימוש האופציה, ככל שתמומש, לא תהיינה ניתנות להעברה למתחרה של כאל.

תוקף האופציה במשך תקופת ההסכם מותנה בשורה של תנאים עסקיים כפי שנקבעו במסגרת ההסכם.

החלטת כאל להקצות לבנק איגוד מניות, תהיה טעונה אישור של דירקטוריון הבנק.

ג. **אירועים בתחום סליקת הסחר האלקטרוני הבינלאומי ובעניינים נוספים.** במחצית השנייה של שנת 2009 ובתחילת שנת 2010, עמדה כאל בפני טענות של ויזה אירופה וארגון מאסטרקארד העולמי (להלן: "הארגונים הבינלאומיים") בדבר הפרות לכאורה של הכללים של ארגונים אלה בתחום סליקת הסחר האלקטרוני הבינלאומי, בעסקאות שנשלקו על ידי חברה בת של כאל, כאל אינטרנשיונל (שמוגה בינתיים עם ולתוך כאל). במסגרת זו, הוטלו על כאל קנסות ופעילותה בתחום זה הוגבלה לתקופה של מספר חודשים. כאל פעלה מיידית ליישום תכנית הפחתה לצורך עמידה בדרישות הארגונים הבינלאומיים, אשר במסגרתה ננקטו על ידה צעדים שונים, ובכלל זה שינויים בהנהלת החברה.

מספר בתי עסק ומאגדים העלו דרישות בגין העמסת הסנקציות הכספיות עליהם וצמצום פעילות סליקת הסחר האלקטרוני הבינלאומי עימם, שהסבה להם, לטענתם, נזקים כבדים. לאחרונה שב אחד המאגדים והעלה דרישה בסכום מהותי, בגין נזקים שנגרמו לו לטענתו. כאל דוחה את דרישות המאגד.

חקירת המשטרה. במהלך החודשים דצמבר 2011 – פברואר 2012 הגיעו חוקרים של משטרת ישראל למשרדי כאל בגבעתיים ותפסו מסמכים וחומר מחשב. הצו אותו הציגו החוקרים הצביע על חקירה בעניין "...חשד סביר לעבירת רישום כוזב במסמכי תאגיד, הלבנת הון וקבלת דבר במרמה". למיטב ידיעת כאל והבנק, החקירה נוגעת בעיקר לפעילות כאל אינטרנשיונל, שעסקה בתחום סליקת הסחר האלקטרוני הבינלאומי.

35. דוח הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית

ביום 19 במרס 2013, הוגש הדוח הסופי של הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, בראשות המפקח על הבנקים, אשר מונה בחודש דצמבר 2011, על ידי נגיד בנק ישראל ושר האוצר, בעקבות המלצת הוועדה לשינוי כלכלי-חברתי ("ועדת טרכטנברג").

הצוות בחן את הדרכים להגברת התחרותיות במערכת הבנקאית, בדגש על השירותים הניתנים למשקי הבית ולעסקים קטנים. הדוח הסופי כולל המלצות בנושאים שונים, שנועדו להגברת התחרות במערכת הבנקאית וביניהם הגדלת מספר השחקנים בשוק, שיפור תחום נתוני אשראי, העצמת כוחו של הלקוח ופישוט המוצר הבנקאי.

הדוח הסופי כולל את המלצות דוח הביניים וכן התייחסות לנושאים הנוגעים ליישום ההמלצות, ובכלל זה:

1) הקלות על סגירת חשבון ומעבר לבנק אחר, באמצעות שיפור וייעול תהליך העברת ההרשאות לחיוב חשבון;

35. דוח הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית (המשך)

- (2) הקמת צוות בינמשרדי בראשות אגף שוק ההון, חיטכון וביטוח במשרד האוצר, לגיבוש צעדים להעמדת אשראי קמעונאי ממקורות החיטכון הפנסיוני והסרת החסמים הרגולטוריים הקיימים כיום;
- (3) המלצה לשינוי הגדרת אוכלוסיית העסקים הקטנים אשר עליה יחול התעריפון הקמעונאי.
- מאז פרסום דוח הביניים החל הצוות לפעול ליישום ההמלצות, שיישומן כרוך בתיקון הוראות שבסמכות המפקח על הבנקים ונגיד בנק ישראל. במקביל פועל הצוות לקידום יישום ההמלצות, אשר יישומן טעון שנוי חקיקה ראשית. כמו כן, הפיקוח על הבנקים נוקט בצעדים נוספים, שמטרתם שיפור התחרות והגברת השקיפות בניהול חשבון העו"ש.
- כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון), התשע"ג-2012.** ביום 27 בדצמבר 2012, פורסם ברשומות התיקון. עיקרי התיקון:
- ביטול עמלת דמי ניהול עסק קטן;
 - ביטול עמלה בגין כרטיס מידע;
 - ביטול עמלה בגין כרטיס למשיכת מזומן;
 - עמלה בעד טיפול באשראי ובביטחונות- העלאת הפטור מתקרה של 50,000 ש"ח לתקרה של 100,000 ש"ח;
 - קביעת עמלת מקסימום לקנייה ומכירה של ניירות ערך;
 - ביטול דמי ניהול פיקדון ניירות ערך בגין מק"מ וקרנות כספיות;
 - ביטול עמלות המינימום במסגרת דמי ניהול פיקדון ניירות ערך;
 - תמחור דיפרנציאלי בגין פעולות קנייה ומכירה של ניירות ערך באינטרנט;
 - הרחבת הפיקוח על עמלת העברת פיקדון ניירות ערך להעברת פיקדון של הלקוח גם מחוץ למערכת הבנקאית;
 - תיקון ההגדרה של אזרח ותיק - לצורך קבלת 4 פעולות פקיד בחדש במחיר פעולה בערוץ ישיר לא יהיה יותר צורך בהצגת תעודת אזרח ותיק. די יהיה בהגיע הלקוח לגיל הקבוע בחוק כדי לקבל את ההטבה;
 - חיוב הבנקים לפרסם בדף הבית של אתרי האינטרנט שלהם קישור ישיר לתעריפון העמלות;
 - ערבות בנקאית - עיגון חקיקתי, לקביעת המפקח על הבנקים, שנכנסה לתוקף ביום 1 במרס 2012, לפיה עבור ערבות המובטחת בפיקדון כספי, ייגבה שיעור מופחת של עמלה;
 - ביטול עמלה בגין שינוי מועד חיוב בכרטיס אשראי.
- התיקון נכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2013. הבנק ביצע את השינויים הנדרשים כתוצאה מהתיקון.
- מכתב המפקח על הבנקים בנושא תמחור מחדש של עמלות בעד פעילות בניירות ערך.** ביום 28 בנובמבר 2012 הורה המפקח על הבנקים לתאגידים הבנקאיים לפעול לתמחור מחדש של עמלות הנגבות בעד קנייה, מכירה ופדיון ניירות ערך בגין מניות ואיגרות חוב, זאת בהתחשב בשינויים מכוח התיקון ובצורך להתאימן, ככל שניתן, למחרין בפועל. בנוסף, הורה המפקח על הבנקים לשנות את אופן מתן ההנחות בעמלות בגין פעילות בניירות ערך, כך שיהיה על בסיס שיעור או סכום העמלה, ולא על בסיס שיעור הנחה משיעור או סכום העמלה התעריפי, וזאת עבור הסכמים חדשים או חידוש הסכמים, מיום 1 במרס 2013. הבנק ביצע את השינויים הנדרשים בהתאם להוראות המפקח על הבנקים, שנכנסו לתוקף ביום 1 במרס 2013.
- כללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות)(תיקון מס' 2), התשע"ג-2012.** ביום 24 ביוני 2013 פורסם התיקון ברשומות. עיקרי התיקון:
- שינוי הגדרת "עסק קטן" - העלאת התקרה של מחזור העסקים של עסק קטן מ-1 מיליון ש"ח ל-5 מיליון ש"ח;
 - קביעה לפיה, עמלה שרשאי תאגיד בנקאי לגבות בעד שירות הכלול בתעריפון המלא, תחושב באופן שלא תעלה על סכום או שיעור העמלה הנגבית בעד אותו שירות מתאגיד שאינו עסק קטן.
- התיקון נכנס לתוקף ביום 1 באוגוסט 2013. הבנק ביצע את השינויים הנדרשים כתוצאה מהתיקון.
- הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון מס' 19), התשע"ג-2013.** ביום 8 ביולי 2013, הפיץ המפקח על הבנקים את הצעת החוק. עיקרי הצעת החוק:
- שינוי הגדרת "לקוח" - על פי השינוי לקוח יהיה יחיד שאינו עסק וכן עסק קטן כפי שקבע הנגיד בכללים (בשים לב למחזור עסקיו);
 - מתן סמכות למפקח לפרסם נתונים אודות ריביות של הבנקים בעד פקדונות ואשראים.
- תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), התשס"ח-2008.** ביום 28 בנובמבר 2013, פורסם התיקון ברשומות. תחילתו של התיקון ביום 1 באפריל 2014. עם זאת תחילתו של הסעיף העוסק בשינוי ההגדרה של "עסק קטן", יכול שיידחה עד למועד תחילתו של הסעיף הרלבנטי בתיקון לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 (ראו לעיל).

35. דוח הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית (המשך)

עיקרי התיקון:

- שינוי ההגדרה של "עסק קטן" – על פי התיקון גם לקוחות יחידים, שהינם עסק, יסווגו כ-"עסק קטן", ובלבד שהתאגיד הבנקאי לא מצא שמחזור העסקים שלהם עולה על 5 מיליון ש"ח. לצורך כך, בנסיבות המפורטות בתיקון, התאגיד הבנקאי יהיה רשאי לדרוש מיחיד כאמור למסור לו דוח שנתי, כהגדרתו בכללים ואם לא נענתה דרישתו יהא התאגיד הבנקאי רשאי לסווגו כעסק שאינו עסק קטן;
 - הפחתת עמלת המינימום בקשר עם פעולה בערוץ ישיר ופעולת פקיד – נקבע כי מחיר של עמלת המינימום יהיה בסכום שאינו עולה על מחירה של פעולה אחת על ידי פקיד (במקום שתי פעולות פקיד);
 - מסלולי עמלות:
 - חיוב התאגיד הבנקאי להציע ללקוחות (יחיד/עסק קטן) שני מסלולי עמלות (סלי שירותים אחידים לניהול חשבון העו"ש): מסלול בסיסי (שיכלול פעולה אחת על ידי פקיד אחת ועד 10 פעולות בערוץ ישיר) ומסלול מורחב (שיכלול עד 10 פעולות על ידי פקיד ועד 50 פעולות בערוץ ישיר);
 - בנוסף, התאגיד הבנקאי יהיה רשאי להציע מסלול שלישי: מסלול מורחב פלוס (שיכלול את השירותים הניתנים במסלול המורחב וכן שירותים נוספים, לפי פירוט שיקבע התאגיד הבנקאי);
 - ביום 8 באוקטובר 2013, הפיץ המפקח על הבנקים מכתב בנושא שירות המסלולים, לפיו ביום 1 באפריל 2014 ייכנס לתוקף התיקון בנוסחה הסופי כפי שיפורסם ברשומות. על פי האמור במכתב, על תאגיד בנקאי למסור למפקח, עד ליום 10 בפברואר 2014, נתונים בדבר מחירו של כל מסלול של התאגיד הבנקאי, אופן קביעת התמחור בכל מסלול והנימוקים לכך וכן רשימת השירותים הכלולים במסלול המורחב פלוס (ככל שהתאגיד הבנקאי יציע מסלול כזה). הבנק מסר למפקח את המידע האמור.
- הבנק נערך ליישום של התיקון.
- טיוטת תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח)(עמלות), התשס"ח-2008.** ביום 5 במרס 2014 הפיץ הפיקוח על הבנקים את הטייטה, העוסקת בעניינים הנוגעים למסלולי העמלות וכן עניינים נוספים מתחום כרטיסי האשראי.
- עיקרי הטייטה: מסלולי עמלות: קביעה כי על התאגיד הבנקאי לאפשר את ההצטרפות למסלול העמלות בכתב או בשיחה מוקלטת; צוין כי העמלות בגין המסלול אינן כוללות בסך העמלות שהבנק רשאי לגבות בשל פעולות לסגירת חשבון המפורטות בתעריפון המלא; נוספה התייחסות בתעריפון המלא להיותו של המסלול הבסיסי בפיקוח. כרטיסי אשראי: נקבע איסור על גביית עמלה בעד פעולה בערוץ ישיר בגין חיוב בכרטיס חיוב מידי; בוטלה עמלת תשלום נדחה; נקבעו שינויים בהתייחס לעמלה בעד שירות המרת מטבע בשל עסקאות בחו"ל ובשל משיכות מזומן מכשיר אוטומטי ובהתייחס לעמלה בגין משיכה בחו"ל; בחלק 12 לתעריפון המלא נקבעה רשימת השירותים בתחום סליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב, בגינם ניתן לגבות עמלות בהתאם לתעריפון; הוסף תעריפון מצומצם ללקוחות המקבלים מהתאגיד הבנקאי שירותים בתחום סליקה של עסקאות בכרטיס חיוב.
- טיוטת צו הבנקאות (שירות ללקוח)(פיקוח על שירות מסלול בסיסי), התשע"ד-2014.** ביום 5 במרס 2014 פרסם בנק ישראל הודעה לעיתונות בדבר כוונתו להטיל פיקוח על מחיר מסלול העמלות הבסיסי ולקבוע כי מחירו המרבי יהיה 10 ש"ח. במקביל פורסמה טיוטת צו הבנקאות (שירות ללקוח)(פיקוח על שירות מסלול בסיסי), התשע"ד 2014, אשר מעגנת את הפיקוח האמור. על פי הטייטה, תחילתו של הצו ביום 1 באפריל 2014.
- טיוטת תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (גילוי נאות ומסירת מסמכים), התשנ"ב-1992.** ביום 5 במרס 2014, הפיץ המפקח על הבנקים טייטה מעודכנת של התיקון.
- עיקרי התיקון:
- חיוב התאגיד הבנקאי לפרסם גם באתר האינטרנט, נתונים שונים שמכוח הכללים הוא נדרש לפרסם על גבי לוח בסניף;
 - חיוב התאגיד הבנקאי למסור לכל אדם המבקש לפתוח חשבון למטרת עסק, דף הסבר אשר יכלול, בין היתר הבהרות בדבר המשמעות המעשית של סיווג החשבון כחשבון "עסק קטן" לעניין תעריפון השירותים;
 - חיוב התאגיד הבנקאי למסור לכל לקוח המבקש להצטרף למסלול, טרם הצטרפותו, מידע בכתב על סכומי העמלות שנגבו ממנו במהלך הרבעון שלפני הרבעון שקדם למועד הגשת בקשת ההצטרפות, בעד השירותים הכלולים במסלול באופן שפורט בתיקון;
 - כמו כן ניתנה סמכות למפקח על הבנקים לקבוע הוראות שונות לעניין המידע שיימסר ללקוח כאמור ובמקביל אף פורסמה טיוטת חוזר של המפקח בה נקבעו הוראות מכוח סמכותו כאמור;
- על פי טיוטת התיקון תחילתו 30 יום מיום פרסומו, למעט ההוראות העוסקות במידע שיש למסור קודם להצטרפות למסלול, שתחילתן תהיה ביום 1 באפריל 2014.

35. דוח הצוות לבחינת הגברת התחרותיות במערכת הבנקאית (המשך)

טיטוט הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא גילוי עלות שירות. בחודש פברואר 2014 הפיץ הפיקוח על הבנקים טיוטה מעודכנת של ההוראה. עיקרי ההוראה: חובה להציג ללקוח שחויב בעמלות ניירות ערך ישראליים ו/או זרים במסגרת ההודעה החצי שנתית על עמלות, מידע השוואתי בדבר העמלות ששילמו לקוחות אשר מחזיקים פיקדונות בשווי דומה לשווי הפיקדון שמחזיק הלקוח וזאת באופן כמפורט בהוראה; חובה להציג באתר האינטרנט של הבנק את המידע ההשוואתי כאמור בהתייחס לנתוני תקופה של שישה חודשים; חובה להציג ללקוח, במסגרת ההודעה החצי שנתית על עמלות, מידע מפורט על עמלות ניירות ערך בהן חויב במהלך תקופה של שישה חודשים באופן כמפורט בהוראה. על פי הטיוטה, מועד תחילתה של ההוראה יהיה ביום 1 בינואר 2015.

הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא הפחתה או תוספת בשיעורי ריבית. ביום 9 בספטמבר 2013, פרסם המפקח על הבנקים את ההוראה. עיקרי ההוראה: שמירת הפחתה או תוספת לריבית הבסיסית, שניתנה ללקוח בעת מתן אשראי, הלוואה, מסגרת אשראי או בעת הפקדת כספים בפיקדון, גם במועדי שינוי הריבית או חידוש הפיקדון. תחילתה של ההוראה תהיה ביום 1 בינואר 2014. המפקח על הבנקים דחה את מועד תחילת ההוראה על פקדונות, עד ליום 1 ביולי 2014.

טיטוט הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא "דוח שנתי ללקוחות התאגידים הבנקאיים". ביום 31 באוקטובר 2013 הפיץ הפיקוח על הבנקים נוסח ראשוני של טיטוט הוראת ניהול בנקאי תקין בעניין "דוח שנתי ללקוחות התאגידים הבנקאיים", אשר מהווה יישום של המלצות ועדת זקן בנושא תעודת זהות בנקאית.

טיטוט ההוראה נועדה להסדיר חובת דיווח שנתית של התאגיד ללקוחותיו העונים על הגדרת "יחיד" או "עסק קטן" בכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), התשס"ח-2008, אודות כלל הנכסים וההתחייבויות של הלקוח בתאגיד הבנקאי, לרבות סך ההכנסות וההוצאות במהלך השנה, בין נכסים, התחייבויות ופעילות שוטפת בחשבון.

הדוח השנתי נועד לשפר את יכולת המעקב של הלקוחות אחר פעילותם בחשבון, ולהגביר את יכולת ההשוואה בין מוצרים ושירותים בנקאיים שונים. כן נועד הדוח למסור ללקוח מידע אודות דירוג האשראי שלו, כפי שנקבע במודל הדירוג של התאגיד הבנקאי, זאת לצורך הערכת מצבו הפיננסי של הלקוח על ידי מלווים פוטנציאליים. בטיטה לא צויין מועד תחילה.

הפיקוח על הבנקים ציין כי טיטוט ההוראה מצריכה ביצוע תיקונים עקיפים והתאמות מסוימות בכללי גילוי נאות, אשר יבוצעו בהמשך. יצויין כי יישום המהלכים השונים, כמתואר לעיל, יחייב את הבנק להיערכות מיכונית רחבת היקף, להדרכות ולקביעת נהלי עבודה והטמעתם, בעלות כספית שלא ניתן להעריכה בשלב זה, והכל בפרק זמן שככל הנראה יהיה קצר יחסית.

טיטוט תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 439 בנושא חיובים על פי הרשאה. ביום 5 במרס 2014 הפיץ הפיקוח על הבנקים טיוטה מעודכנת של התיקון להוראה. מטרת התיקון היא להתמודד עם הקשיים הכרוכים בתהליך העברת חיובים על פי הרשאה מחשבון ישן לחשבון חדש בבנק אחר, שזוהה כחסם מרכזי בפני לקוחות המעוניינים להעביר חשבונם מבנק לבנק. עיקרי התיקון: נקבע פרק "הגשת בקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון", המסדיר את תהליך הגשת הבקשה להקמת הרשאה לחיוב חשבון באמצעות לקוח, במישור או על ידי מוטב (בכפוף לקבלת העתק מהסכמת הלקוח בכתב). בפרק זה נקבע בין היתר, מנגנון של העברת רשימת פרטים מהלקוח או המוטב אל הבנק, בכל אמצעי התקשורת שהוגדרו בתיקון; נקבעו הוראות המסדירות את מתן התשובה למוטב וללקוח בתוך שני ימי עסקים ונקבע כי מקום שהתשובה חיובית על הבנק להקים הרשאה בתוך פרק הזמן כאמור; פרק "בקשה לשינוי חשבון המחויב על פי הרשאה" עודכן ובמסגרתו נקבע תהליך חדש להעברת הרשאות לחיוב חשבון מבנק לבנק הכולל מס' שלבים: הגשת בקשה להעברת חיובים ע"פ הרשאה על ידי הלקוח, בדיקת נתוני ההרשאות והקמתן והעברת מידע למוטב.

בשלב זה, טרם השלמת מהלכי החקיקה והתקינה הנדרשים, לא ניתן להעריך את השפעת המהלכים השונים. להערכת הבנק, הפגיעה בהכנסות הבנק ובנק מרכנתיל דיסקונט תסתכם בסכום הנאמד בכ-100 מיליון ש"ח לשנה. בהקשר זה יצויין כי קיים קושי בביצוע הערכה כאמור, בין היתר נוכח רמת הפעילות בעת הזו, לרבות בתחום ניירות ערך, שאינה מייצגת בהכרח את רמת הפעילות הממוצעת הרב שנתית. כמו כן, קיימת אי בהירות ביחס לדרך יישומם של חלק מהמהלכים.

36. רווח למניה רגילה

המאוחד		
2011	2012	2013
רווח בסיסי למניה בת 0.1 ש"ח ערך נקוב (בשקלים חדשים)		
0.80 ⁽¹⁾	0.76	0.83
סך-הכל רווח נקי המיוחס לבעלי המניות של הבנק		
1,053,869	1,053,869	1,053,869
מספר משוקלל של מניות בנות 0.1 ש"ח ערך נקוב, ששימש לחישוב הרווח למניה (באלפים)		

הערה:

(1) בחישוב הרווח למניה לא נכללו אופציות לנושאי משרה בבנק מאחר והיתה להם השפעה אנטי מדללת.

37. מידע על בסיס נתונים נומינליים לצרכי מס - בבנק

ליום 31 בדצמבר	
2012	2013
במיליוני שקלים חדשים	
מאזן	
139,874	139,119
סך-כל הנכסים	
128,372	127,208
סך-כל ההתחייבויות	
11,502	11,911
הון המיוחס לבעלי המניות של הבנק	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2012	2013
במיליוני שקלים חדשים	
דוח רווח והפסד	
833	884
רווח נקי	

סניף בחו"ל

London, United Kingdom: 65 Curzon Street

המשרד הראשי

תל אביב, רחוב יהודה הלוי 23
website: www.discountbank.com

חברות בת בנקאיות בחו"ל

Israel Discount Bank of New York, USA

website: www.idbbank.com

Head Office: 511 Fifth Avenue, New York

Staten Island, NY Branch:

201 Edward Curry Avenue, Suite 204

Brooklyn, NY Branch:

705 Avenue U

Short Hills, NJ Branch:

150 JFK Parkway

Beverly Hills, CA Branch:

9401 Wilshire Boulevard, Suite 600

Downtown Los Angeles, CA Branch:

888 South Figueroa Street, Suite 550

Aventura, FL Branch:

Harbour Centre, 18851 NE 29th Avenue,

Suite 600

Grand Cayman, B.W.I. Branch:

P.O.Box 6946T, George Town

משרדי נציגות: ישראל / צ'ילה / פרו /
מקסיקו / אורוגוואי

Discount Bank Latin America, Uruguay

Head Office: Rincon 390, Montevideo

סניפים באורוגוואי

IDB (Swiss) Bank Ltd., Switzerland

Head Office: 100 Rue du Rhone, Geneva

משרד נציגות: ישראל

חברות בת בישראל

בנקאות

בנק מרכנתיל דיסקונט

שוק ההון והשקעות

דיסקונט ישראל שוקי הון והשקעות
תפנית דיסקונט ניהול תיקי השקעות

פיננסים

כרטיסי אשראי לישראל

דיינרס קלאב

דיסקונט ליסינג

דיסקונט מנפיקים

נאמנות

דיסקונט נאמנות